1.0.2

ΑΙΣΧΙΝΟΥ
Ο ΚΑΤΑ ΚΤΗΣΙΦΩΝΤΟΣ
ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ
Ο ΠΕΡΙ ΣΤΕΦΑΝΟΥ
ΛΟΓΟΣ.

INTERPRETATIONEM LATINAM,
Et Vocum Difficiliorum EXPLICATIONEM adjecerunt
P. FOULKES, *J. FREIND* } *Ædis Christi* Alumni.

EDITIO SECUNDA.

OXONII,
E TYPOGRAPHEO CLARENDONIANO,
An. Dom. MDCCXV.

Impensis *Stephani Fletcher* Bibliopolæ.

2

Imprimatur,

FITZHERB. ADAMS,

Vice-Can. Oxon.

Dec. 24. 1695.

MVSEVM
BRITAN
NICVM

8 Jk

REVERENDO IN CHRISTO PATRI

AC DOMINO,

D. THOMÆ,

EPISCOPO

ROFFENSI,

ECCLESIÆ COLLEGIATÆ

Weſtmonaſterienſis Decano.

UT *ſatis auſpicato in lucem prodirent* Æſchines Demoſtheneſque, *parum duximus* Ciceronem *tanquam hujuſce operis ſuſcipiendi vindicem oſtentare, niſi eidem peracto jam & in publicum venienti etiam Tuum* (Reverende Pater) *Nomen præluceret. Verebamur enim ne mutilum alioqui libellum noſtratibus in*

manus traderemus; *ne, ubi* Græcæ Romanæque *Eloquentiæ Principes conſpicerent, ibi ſuum adhuc* Angli *deſiderarent Oratorem. Neque Te pudebit in eorum conſortio palam comparere, quos domi perpetuos Tibi comites adjungis: neque nobis ſuccenſere potes quaſi novos ad Te Hoſpites deducentibus, quos familiari uſu jampridem feciſti Tuos. Tibi enim illos gratulari decet, quod in hac ætate denuo reviviſcant: Tibi acceptum refert* Æſchines, *quod non prorſus a literato orbe jam iterum exulet*; Demoſthenes, *quod honores, quantos unquam* Athenis *ambiebat, hic abſque invidia conſequatur. Immo id Tibi uterque debet, quod qui tantis inter ſe olim diſſidiis certarint, in Te tandem uno amiciſſime conſentiant. Quid enim illi in diverſa dicendi ratione præſtiterunt, quod in Tuorum ſcriptorum laudem non conſpirat?*

ſpirat? quis ille Æſchini *erat ſonitus, quem Tu non dicendo exæquas? aut quæ* Demoſtheni *vis, quam Tua non ſimul exprimit Oratio? Neque enim ita ſequeris illud, quo plurimum polles, temperatum atque æquabile dicendi genus, ut non, quando libuerit, ad incitatam eorum vehementiam, ad eorum tonitru atque fulgur aſſurgas. Tuum igitur Patrocinium merito ſibi vendicat hoc Oratorum par, ad Tuum confugiunt Interpretes: jure enim ſingulari ad Te ſpectat, quicquid nos ſumus in iis excolendis conati. Tua enim in cohortando authoritas effecit, ut provinciam hanc aggrederemur; Tua eximia in erudiendo humanitas, ut aggredi poſſemus. Neque enim non gratum eſt repetere, quam feliciter omnia nobis ceſſerint, dum ſub Tuis ſignis Tyrones militavimus; quantum ſtudia noſtra primis fere ab annis promoverit Tua,*

qua

qua ad nos aliquando deſcendiſti, conſuetudo; quanta in nos beneficia, priuſquam ea æſtimare aut diſcernere noſtra poſſet ætas, collocaveris. Non modo enim communi nos, qua omnes, ſed præcipua, qua paucos, benevolentia excepiſti: non modo è longinquo nobis affulgere dignatus es, ſed ædes Tuas, præſentiam, colloquium propius indulſiſti. In iis ædibus Æſchinem Demoſthenemque *guſtare cœpimus, ibi* Atticam *Eloquentiam primis labris attingere;* Ciceronis *aliquantum æmuli, nec inferius ſortiti* Tuſculanum. *Quin & id Tibi curæ fuit, ne ardor ille, quem in teneris animis excitaſti, paulatim langueſceret; noſque Tutelari hujuſce Ædis Genio commendaſti, qui igniculos à Te accenſos foveret, atque in lucem aliquando diemque evocaret. Utinam eſset in hoc noſtro opere, unde nos facile quis agnoſcat vel hujuſce loci auſpiciis uſos,*

uſos, vel Tuis: immo utinam familiariſſimos Tibi Oratores, noſtris demum manibus exeuntes, Tu ipſe agnoſcas. At quicunque fuerit noſtri laboris exitus, Tuum (Reverende Præſul) *Patrocinium audentius prædicamus, quod Tuæ dignitati nulla inde accreſcere poſſit maculæ ſuſpicio: ſiquid bene cedat, id Tuis omnes inſtitutis tribuent; ſiquid male, id in noſtrum opprobrium, quod ſub tali ſtudiorum Hortatore parum profecerimus, vehementius redundabit.*

Paternitatis Tuæ

Cultores Devotiſſimi

PETRUS FOULKES,
JOHAN. FREIND.

MBurg. sculp.

PRÆFATIO.

ORATORUM *genera* eſſe dicuntur, tanquam Poëtarum. Id ſecus eſt: nam alterum eſt multiplex. Poëmatis enim Tragici, Comici, Epici, Melici etiam, ac Dithyrambici, quod magis eſt tractatum à Latinis, ſuum quodvis eſt diverſum à reliquis. Itaque & in Tragœdiâ Comicum vitioſum eſt, & in Comœdiâ turpe Tragicum: & in cæteris ſuus eſt cujuſque certus ſonus, & quædam intelligentibus nota vox.

Oratorum autem ſiquis ita numerat plura *genera*, ut alios grandes, aut graves, aut copioſos; alios tenues, aut ſubtiles, aut breves; alios eis interjectos, & tanquam medios, putet: de hominibus dicet aliquid, de re parum. In re enim, quod optimum ſit, quæritur; in homine dicitur, quod eſt. Itaque licet dicere & *Ennium*, ſummum Epicum poëtam, ſicui ita videtur; & *Pacuvium*, Tragicum; & *Cæcilium* fortaſſe, Comicum.

Oratorem *genere* non divido: perfectum enim quæro. Unum autem eſt *genus* perfecti, à quo qui abſunt, non *genere* differunt, ut ab *Accio Terentius*; ſed in eodem non ſunt pares. Optimus eſt enim Orator, qui dicendo animos audientium & docet, & delectat, & permovet. Docere, debitum eſt; delectare, honorarium; permovere, neceſſarium.

Hæc ut alius meliùs, quàm alius, concedendum eſt: verùm id ſit non *genere*, ſed *gradu*. Optimum quidem unum eſt; & proximum, quod ei ſimillimum: ex quo perſpicuum eſt, quod optimo diſſimillimum ſit, id eſſe deterrimum. Nam quoniam

Eloquentia conſtat ex *Verbis* & *Sententiis*, perficiendum eſt, ut purè & emendatè loquentes, quod eſt *Latinè*, *verborum* præterea & propriorum & tranſlatorum elegantiam perſequamur: in propriis, ut aptiſſima eligamus; in tranſlatis, ut ſimilitudinem ſecuti, verecundè utamur alienis.

Sententiarum autem totidem genera ſunt, quot diximus eſſe laudum. Sunt enim docendi acutæ; delectandi, quaſi argutæ; commovendi, graves. Sed & *verborum* eſt ſtructura quædam, duas res efficiens, numerum & lenitatem; & ſententiæ ſuam compoſitionem habent, & ad probandam rem accommodatum ordinem. Sed earum omnium rerum, ut *adificiorum*, Memoria eſt quaſi *fundamentum*, *lumen* Actio.

Ea igitur omnia in quo ſumma, erit Orator peritiſſimus: in quo media, mediocris: in quo minima, deterrimus. Et appellabuntur omnes Oratores, ut Pictores appellantur etiam mali: nec *generibus* inter ſeſe, ſed *facultatibus* different. Itaque nemo eſt Orator, qui ſe *Demoſthenis* ſimilem eſſe nolit: at *Menander Homeri* noluit. *Genus* enim erat aliud. Id non eſt in Oratoribus: aut ſi eſt, ut alius gravitatem ſequens, ſubtilitatem fugiat; contrà, alius acutiorem ſe quàm ornatiorem velit: etiam ſi eſt in genere tolerabili, non eſt in optimo. Siquidem, quod omnes laudes habet, id eſt optimum.

Hæc dixi breviùs equidem, quàm res petebat; ſed ad id, quod agimus, non fuit dicendum pluribus. Unum enim cùm ſit *genus*, id quale ſit, quærimus. Eſt autem tale, quale floruit *Athenis*, ex quo *Atticorum* Oratorum ipſa vis ignota eſt, nota gloria. Nam alterum multi viderunt, vitioſi nihil apud eos; alterum pauci, laudabilia eſſe multa. Eſt enim vitioſum in *ſententiâ*, ſiquid abſurdum, aut alienum,

aut

aut non acutum, aut ſubinſulſum eſt: in *verbis*, ſi inquinatum, ſi abjectum, ſi non aptum, ſi durum, ſi longè petitum.

Hæc vitaverunt ferè omnes, qui aut *Attici* numerantur, aut dicunt *Atticè*. Sed quatenus valuerunt, ſani & ſicci duntaxat habeantur; ſed ita, ut palæſtricè ſpatiari in xyſto iis liceat, non ab Olympiis coronam petant. Qui, cum careant omni vitio, non ſunt contenti quaſi bonâ valetudine, ſed vires, lacertos, ſanguinem quærunt, quandam etiam ſuavitatem coloris; eos imitemur, ſi poſſumus: ſin minùs, illos potiùs, qui incorruptâ ſanitate ſunt, quod eſt proprium *Atticorum*, quàm eos, quorum vitioſa abundantia eſt, quales *Aſia* multos tulit.

Quod cùm faciemus (ſi modò id ipſum aſſequemur; eſt enim permagnum) imitemur, ſi poterimus, *Lyſiam*, & ejus quidem tenuitatem potiſſimùm. Eſt enim multis in locis grandior: ſed quia & privatas ille pleraſque, & eas ipſas aliis, & parvarum rerum cauſulas ſcripſit, videtur eſſe jejunior, quoniam ſe ipſe conſultò ad minutarum genera cauſarum limaverit. Quod qui ita faciet, ut, ſi cupiat uberior eſſe, non poſſit, habeatur ſanè Orator, ſed de minoribus: magno autem Oratori etiam illo modo ſæpe dicendum eſt in tali genere cauſarum.

Ita fit, ut *Demoſthenes* certè poſſit ſummiſsè dicere; elatè *Lyſias* fortaſſe non poſſit. Sed ſi eodem modo putant, exercitu in foro, & in omnibus templis, quæ circum forum ſunt, collocato, dici *pro Milone* decuiſſe, ut ſi de re privatâ ad unum judicem diceremus, vim eloquentiæ ſuâ facultate, non rei naturâ, metiuntur.

Quare quoniam nonnullorum ſermo jam increbuit, partim ſeipſos *Atticè* dicere, partim neminem

noſtrûm dicere; alteros negligamus: ſatis enim his res ipſa reſpondet, cùm aut non adhibeantur ad cauſas, aut adhibiti derideantur. Nam ſi arrideantur, eſſet idipſum *Atticorum*. Sed qui dici à nobis *Attico more* nolunt, ipſi autem ſe non Oratores eſſe profitentur, ſi teretes aures habent, intelligenſque judicium, tanquam ad picturam probandam, adhibentur etiam inſcii faciendi, cum aliquâ ſolertiâ judicandi.

Sin autem intelligentiam ponunt in audiendi faſtidio, neque eos quicquam excelſum magnificumque delectat; dicant ſe ſubtile quiddam & politum velle, grave ornatumque contemnere: id verò deſinant dicere, qui ſubtiliter dicunt, eos ſolos *Atticè* dicere, id eſt, quaſi ſiccè. At integrè, & amplè, & ornatè, & copiosè, cum eâdem integritate, *Atticorum* eſt. Quid? dubium eſt, utrùm orationem noſtram tolerabilem tantùm, an etiam admirabilem eſſe cupiamus? Non enim jam quærimus, quid ſit *Atticè*, ſed quid ſit *optimè* dicere.

Ex quo intelligitur, quoniam *Græcorum* Oratorum præſtantiſſimi ſunt ii, qui fuerunt *Athenis*, eorum autem princeps facilè *Demoſthenes*: hunc ſiquis imitetur, eum & *Atticè* dicturum, & *optimè*: ut, quoniam *Attici* nobis propoſiti ſunt ad imitandum, *bene* dicere, id ſit *Atticè* dicere. Sed cùm in eo magnus error eſſet, quale eſſet id dicendi genus: putavi mihi ſuſcipiendum laborem, utilem quidem ſtudioſis, mihi quidem ipſi non neceſſarium.

Converti enim ex *Atticis*, duorum eloquentiſſimorum nobiliſſimas orationes inter ſe contrarias, *Æſchinis Demoſthenisque*: nec converti, ut interpres, ſed ut Orator, ſententiis iiſdem, & earum formis, tanquam figuris, verbis ad noſtram conſuetudinem aptis: in quibus non verbum pro verbo neceſſe habui

bui reddere, ſed *genus* omnium verborum *vimque* ſervavi. Non enim ea me *annumerare* Lectori putavi oportere, ſed tanquam *appendere*.

Hic labor meus hoc aſſequetur, ut noſtri homines, quid ab illis exigant, qui ſe *Atticos* volunt, & ad quam eos quaſi formulam dicendi revocent, intelligant. Sed exorietur *Thucydides*, ejus enim quidam eloquentiam admirantur; id quidem rectè: ſed nihil ad eum Oratorem, quem quærimus. Aliud eſt enim explicare res geſtas narrando, aliud argumentando criminari, crimenve diſſolvere: aliud narratione tenere Auditorem, aliud concitare.

At loquitur pulchrè. Num meliùs, quàm *Plato*? neceſſe tamen eſt Oratori, quem quærimus, controverſias explicare forenſes dicendi genere apto ad docendum, ad delectandum, ad permovendum. Quare ſiquis erit, qui *Thucydidio* genere cauſas in foro dicturum ſe eſſe profiteatur, is abhorreat etiam à ſuſpicione ejus, quæ verſatur in re civili & forenſi: qui *Thucydidem* laudavit, aſcribat ſuæ noſtram ſententiam.

Quin ipſum *Iſocratem*, quem divinus autor *Plato* ſuum ferè æqualem admirabiliter in *Phædro* laudari fecit à *Socrate*, quemque omnes docti ſummum Oratorem eſſe dixerunt: tamen hunc in numero non repono. Non enim in *acie* verſatur & *ferro*: quaſi *rudibus* ejus eludit Oratio. A me autem (ut cum maximis minima conferam) gladiatorum par nobiliſſimum inducitur. *Æſchines*, tanquam *Æſerninus* (ut ait *Lucilius*)

———Non *ſpurcus homo*, ſed doctus & acer,
Cum Patidiano hîc componitur, optimus longè
Poſt homines natos. ——(1)

(1) *Verſus hic ex* Lucilio *ita ſuppleri debet* — gladiator qui fuit unus. *Alio. qui enim vox* [optimus] *ad* Æſchinem *referenda eſſet, non ad* Demoſthenem, *de quo nunc loquitur* Cicero.

Nihil

Nihil enim illo Oratore arbitror cogitari poſſe divinius.

Huic labori noſtro duo genera reprehenſorum opponuntur. Unum hoc, *Verùm meliùs Græci*: à quo quæratur, ecquid poſſint ipſi melius Latinè. Alterum, *Quid iſtas potiùs legam, quàm Græcas?* Iidem *Andriam*, & *Synephebos*, nec minùs *Terentium*, & *Cæcilium*, quàm *Menandrum* legunt. Nec *Andromacham*, aut *Antiopam*, aut *Epigonos* Latinos recipiant: ſed tamen *Ennium*, & *Pacuvium*, & *Accium* potiùs, quàm *Euripidem*, & *Sophoclem*, legunt. Quod igitur eſt eorum in *Orationibus* è Græco converſis faſtidium, nullum cùm ſit in *Verſibus*?

Sed aggrediamur jam quod ſuſcepimus, ſi priùs expoſuerimus, quæ cauſa in judicium deducta ſit. Cùm eſſet Lex *Athenis*, NEQUIS populi ſcitum faceret, ut quiſquam coronâ donaretur in Magiſtratu, priuſquam rationes retuliſſet: & altera Lex, EOS, QUI à populo donarentur, in concione donari debere: quia in Senatu *Demoſthenes* curator muris reficiendis fuit, eoſque refecit pecuniâ ſuâ; de hoc igitur *Cteſiphon* ſcitum fecit, nullis ab ipſo rationibus relatis, ut coronâ aureâ donaretur: eaque donatio fieret in Theatro, populo convocato; qui locus non eſt concionis legitimæ: atque ita prædicaretur, EUM DONARI VIRTUTIS ERGO BENEVOLENTIÆQUE, QUAM ERGA POPULUM ATHENIENSEM HABERET.

Hunc igitur *Cteſiphontem* in judicium adduxit *Æſchines*, quòd contra Leges ſcripſiſſet; ut & rationibus non relatis coronâ donaretur, & ut in Theatro: & quòd de virtute ejus & benevolentiâ falsè ſcripſiſſet; quoniam *Demoſthenes* nec vir bonus eſſet, nec bene meritus de civitate. Cauſa ipſa abhorret

abhorret illa quidem à formulâ conſuetudinis noſtræ: ſed eſt magna. Habet enim & legum interpretationem ſatis acutam in utramque partem, & meritorum in Rempublicam contentionem ſanè gravem.

Itaque cauſa fuit *Æſchini*, quoniam ipſe à *Demoſthene* eſſet capitis accuſatus, quòd legationem ementitus eſſet, ut, ulciſcendi inimici causâ, nomine *Cteſiphontis*, judicium fieret de factis famâque *Demoſthenis*. Non enim tam multa dixit de rationibus non relatis, quàm de eo, quòd civis improbus, ut optimus, laudatus eſſet.

Hanc mulctam *Æſchines* à *Cteſiphonte* petiit quadriennio ante *Philippi Macedonis* mortem, ſed judicium factum eſt aliquot annis pòſt, *Alexandro* jam *Aſiam* tenente: ad quod judicium concurſus dicitur è totâ *Græciâ* factus eſſe. Quid enim aut tam viſendum, aut audiendum fuit, quàm ſummorum Oratorum, in graviſſimâ causâ, accurata & inimicitiis incenſa contentio?

Quorum ego Orationes ſi, ut ſpero, ita expreſſero, *virtutibus* utens illorum omnibus, id eſt, *ſententiis*, & earum *figuris*, & *rerum ordine*, verba perſequens eatenus, ut ea non abhorreant à more noſtro: (quæ ſi è Græcis omnia converſa non erunt, tamen ut *generis* ejuſdem ſint, elaboravimus) erit regula, ad quam eorum dirigantur Orationes, qui *Atticè* volunt dicere. Sed de nobis ſatis. Aliquando enim *Æſchinem* ipſum *Latinè* dicentem audiamus.

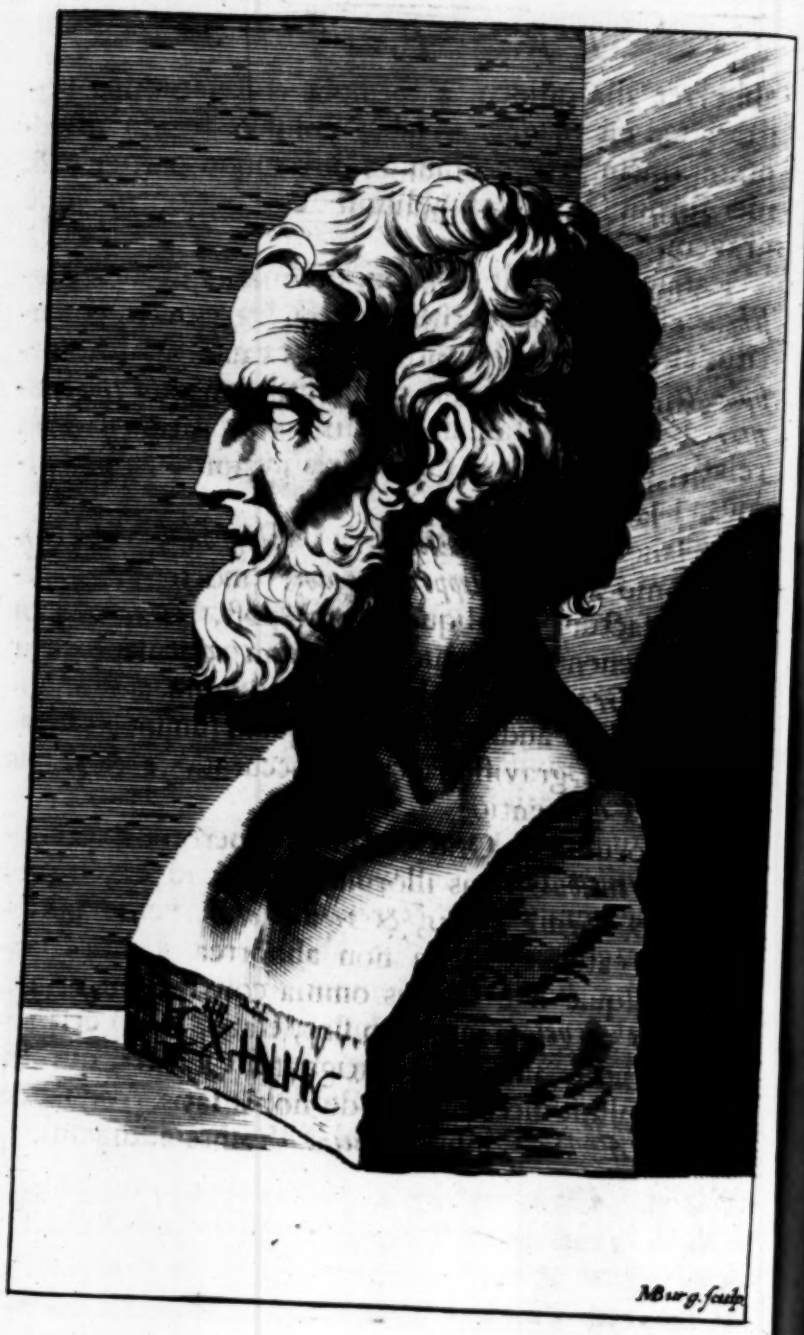
EX HALIC
MBurg. sculp.

ΑΙΣΧΙΝΟΥ
Ο ΚΑΤΑ ΚΤΗΣΙΦΩΝΤΟΣ
ΛΟΓΟΣ.

ÆSCHINIS
IN CTESIPHONTEM
ORATIO.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ
ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΚΤΗΣΙΦΩΝΤΟΣ
ΛΟΓΟΥ.

ΚΤΗΣΙΦΩΝ ἔγραψε ψήφισμα, στεφανῶσαι Δημοσθένει Δημοσθένους Παιανιέα χρυσῷ στεφάνῳ, καὶ ἀναγορεῦσαι τὸ στέφανον ἐν τῷ θεάτρῳ Διονυσίοις τραγῳδῶν, ὅτι Δαπελοῖ τὰ ἄριστα λέγων καὶ πράττων τῷ δήμῳ τῶν Ἀθηναίων. Τοῦτο τὸ ψήφισμα ἐγράψατο Αἰσχίνης συνήγορος, καὶ εἰσάγει κεφάλαια γραφικὰ τρία· ἓν μὲν ὅτι παράνομον ὄντα τὸν Δημοσθένει ἐστεφάνωσε, τοῦ νόμου κελεύοντος μὴ ἐξεῖναι παράνομον ἄρχοντα στεφανοῦν. Περὶ οὐσίας. Δεύτερον δὲ, ὅτι ἐν τῷ θεάτρῳ ἀνεκήρυξε τὸν στέφανον, ἀπαγορεύοντος τοῦ νόμου μηδένα στεφανοῦν ἐν τῷ θεάτρῳ. Περὶ ποιότητος. Τέλειον

ARGUMENTUM
ORATIONIS
In Ctesiphontem.

DECRETUM tulit Cteſiphon, ut Demoſthenes, filius Demoſthenis ex pago Pæaniâ, aureâ coronâ donaretur; eaque donatio diebus Bacchanalium, cùm hiſtriones tragœdias jam acturi eſſent, fieret, quia tum dictis tum factis optimè de populo Athenienſi mereri ſemper perſtiterit. Decretum hoc, quia à legibus abhorreret, in judicium vocavit Æſchines. Inducit verò tria accuſationis quaſi capita ſumma & firmamenta; unum, quòd Demoſthenem priuſquam rationes retuliſſet coronâ donandum decreverit, cùm tamen Lex Magiſtratum, rationibus non relatis, coronâ donari aperte vetuerit: Et hoc caput ad *ſubſtantiam* quæſtionis ſpectat. Alterum, quòd coronæ præconium in Theatro fieri juſſerit, quod lex itidem diſertè vetat. Et hoc ad *qualitatem* quæſtionis attinet. Tertium verò & ultimum,

τον ϗ πλουτῶν, ὅτι ϗαὶ τὰ ψευδῆ ἔγραψεν ἐν τῷ ψηφίσματι· οὐκ εἶναι γὰρ καλὸν ϗαὶ ἀγαθὸν τ Δημοσθένην, οὐδὲ ἄξιον τὸν στέφανον. Καὶ τοῦτο εἰς τὸ ὠφελόμενον ἀναπτέον, ἐπειδὴ ὁ νόμος ἐστὶν ὁ κωλύων τὰ ψευδῆ γεγράφειν ἐν τοῖς ψηφίσμασιν· ἔστι δὲ ϗαὶ πιότητος. Τροφορὰς δὲ λαμβάνει γ' ϗαὶς μὲν τὸ πρῶτον διατῶς, ἐρωτῶν Δημοσθένης ὅτι οὐκ ἰδ ἄρχων, οὐδέ ἐστιν ἀρχὴ ἡ τ τειχῶν οἰκοδομή, ἀλλὰ ἐπιμέλεια τις ϗαὶ ἐπιμέλεια· εἰ δὲ ϗ ἀρχὴ, τῷ γε ἐπιδεδωκέναι οὐκ τ ἰδίων ϗαὶ μηδὲν εἰληφέναι ἐκ τ πόλεως, οὐκ ἰδ ὑπεύθυνος. Περὶ ποιότητος ἀμφότερα. Πρὸς δὲ τοῦτο Αἰσχίνης εἰσάγει στοχαστικὸν κεφάλαιον, ὃ μὲν τοι κατασκευάζει. Εἰδὲ μὴ παρ' ἑαυτῦ ἐπέδωκεν, ἀλλ' εἶχε ὠφελὰ τῆς βουλῆς εἰς τοῦτο δέκα τάλαντα. Περὶ οὐσίας. Πρὸς δὲ τὸ δεύτερον κεφάλαιον, παρεχομένου Δημοσθένης νόμον ἕτερον κελεύοντα ἀνακηρύττειν ἐν τῷ θεάτρῳ, ἂν ψηφίσηται ὁ δῆμος, Αἰσχίνης ὁ ϗαὶ τ πολιτικῶν αὐτὸν εἶναί φησιν, ἀλλὰ ϗαὶ τ ξενικῶν στεφάνων. Περὶ οὐσίας. Πρὸς δὲ τὸ τελευτῶν πολλὰ ϗατὰ μέρος. Οἴεται δὲ τ Δημοσθένην εἰς δ' ϗαιροὺς διηρῆσθαι τὴν ἀπολογίαν, τὰ πράγματα

ultimum, quòd in decreto falsa perscripserit, quoniam Demosthenes neque vir bonus esset neque dignus coronâ. Et id quoque ad actionem de violatis legibus referendum est, siquidem lata est lex quæ, nequis in decretis falsa perscribat, interdicit. Hoc denique ad *qualitatem* quæstionis spectat. Adversarii verò tres objectiones anticipat: Duas quidem ad illud primum quod adducturus est Demosthenes, se scilicet non gessisse magistratum, nec murorum refectionem esse magistratum, sed tantummodò negotium quoddam & curationem: Sed si magistratum eam esse concedatur, se, quòd de proprio sumptu, nullis à populo acceptis pecuniis, muros reficeret, rationibus reddendis non esse obnoxium. Hoc utrumque ad *qualitatem* quæstionis refertur. Contra hoc autem ultimum adducit conjecturale firmamentum, nec tamen probat: Demosthenem nempe nihil de suâ pecunia erogâsse, sed decem talenta ad operis sumptum à Senatu accepisse. Hoc ad *substantiam* quæstionis pertinet. Contra secundum verò caput, cum Demosthenes Legem proferret, quæ potestatem dat ut in Theatro, si populus id decreto comprobaverit, fiat prædicatio, respondet Æschines Legem hanc non de civicis sed de exteris tantùm coronis latam fuisse. Hoc quoque ad *substantiam* quæstionis spectat. Ad tertium verò multa singulatim regerit. Aitque se audisse Demosthenem in quatuor tempora defensionem suam

πράγματα καθήκατε εἰς τέτους μεμίσηκα. Πρῶτον μὲν ὃν φησιν εἶναι καιρὸν τ̃ πολέμε τ̃ πρώτε τ̃ πρὸς Φίλιππον περὶ Ἀμφιπόλεως ἡμόμην. Δεύτερον δὲ τ̃ τ̃ εἰρήνης. Τρίτον δὲ τ̃ τ̃ πολέμε τ̃ δευτέρε, καὶ τ̃ περὶ Χαιρώνειαν ἥτης. Τέταρτον δὲ τ̃ παρόντα καιρὸν, τ̃ περὶ τ̃ πρὸς Ἀλέξανδρον πολιτευμάτων. Ἐν μὲν ὃν τῷ πρώτῳ αἴτιον αὐτὸν φησι γεγονέναι τ̃ εἰρήνης αἰσχρᾶς ὄσης καὶ ἀδόξε, καὶ τ̃ μὴ μετὰ κοινε τ̃ Ἑλλήνων Σωτηρίε τὴν πόλιν αὐτὴν πεποιῆσθαι. Ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ, ὅτι τ̃ πόλεμον τ̃ πρὸς Φίλιππον αὐτὸς παρεσκεύασεν. Ἐν δὲ τῷ τρίτῳ, ὅτι τὸ ἱερὸ πόλεμε καὶ τ̃ περὶ Φωκέας συμβάντων αἴτιος ἐγένετο, καὶ τ̃ ἥτης τ̃ ἐν Χαιρωνείᾳ, πείσας μετ' Ἀθηναίων ἀφαμένες τ̃ πόλεμον τὸν πρὸς Φίλιππον προσαπέσθαι. Ἐν δὲ τῷ πλεύτῳ, ὅτι μὴ τὸν πρὸς Ἀλέξανδρον ὀρθῶς ἐπολιτεύσατο. Μετὰ ταῦτα καὶ δ' βίᾳ πάντος τὸ Δημοσθένες κατηγορεῖ, ὃ δὴ καὶ Κτησιφῶντος ἐν ὀλίγοις· ἐν οἷς ἀξιοῖ αὐτὸν ὑπὲρ ἑαυτ̃ τ̃ Κτησιφῶντα ἀπολογεῖσθαι. Τὰ μὲν ὃν κεφάλαια, ταῦτ' ἐστίν. Ἐνίκα δ' τ̃ ἀγῶνα Δημοσθένης. Μέμφονται μέν τοί τινες τὸν Αἰσχίνην, ὅτι οὐκ ἐνδιέτριψεν

partitum esse, singulasque suas actiones & officia, quibus aliquando functus esset, his temporibus distinxisse. Primum itaque tempus constituit, quo cum Philippo de Amphipoli bellum primum gereretur. Secundum, quo pace uteretur civitas. Tertium, quo secundum bellum gereretur usque ad infelicissimum illum in Chæroneâ conflictum. Quartum denique dicit esse de iis rebus, quæ Athenienſibus cum Alexandro intercesserunt & in quibus jam tum versabantur. Ac in primo quidem tempore Demosthenem dicit authorem extitisse, ut sordidam & infamem pacem, distracto etiam ab hâc societate atque excluso communi Græcorum Consessu, sanciret civitas. In secundo autem, quòd belli contra Philippum gesti ipse suasor esset & impulsor. In tertio itidem dicit eum perfecisse ut bellum sacrum exarderet, ut ea quæ Phocenses passi sunt evenirent, ut Athenienses apud Chæroneam acerbissimâ clade mulctarentur; siquidem persuadere nunquam destiterit, donec cives Atticos & omnes eorum socios fœderatos ad pugnam cum Philippo committendam impulisset. In quarto deniq; quod adversùs Alexandrum pro civitate nihil postea aut consuluit aut gessit. Deinde totam Demosthenis vitam incusat & criminatur; in paucis etiam Ctesiphontem coarguit, &, ut pro se ipse respondeat, postulat & requirit. Hæc quidem sunt capita summa & firmamenta. Judicio tamen vicit Demosthenes. Æschinem culpant nonnulli,

quòd

ἐνδιέτριψεν ἐν τῷ παρανόμῳ, ἀλλὰ καὶ τὴν πολιτείας κατηγορεῖ τοῦ Δημοσθένους, καλῶς πεπολιτευμένου τὸν ἄνδρα· αὐτὸς δὲ τἐναντίον τούτῳ μάλιστα διισχυρίζεται, λέγων ὅτως, ἔστι δ' ὑπόλοιπον μέρος τῆς κατηγορίας ἐφ' ᾧ μάλιστα ἀγανακτῶ· τοῦτο δ' ἐστὶν ἡ παρέφασις δι' ἣν αὐτὸν ἀξιοῖ στεφανοῦσθαι. Μή ποτε δὲ ἄρα τοῦτο ἔπραξεν; ἐπειδὴ γὰρ εἶχε δόξαν μεγάλην παρὰ πᾶσι καὶ ὑπόληψιν ὁ Δημοσθένης, ὡς καλῶς πεπολιτευμένος, εἰκότως ὤφθη ψυχρὸς καὶ οὐδενὸς ἀξίως φανήσεσθαι τοὺς παρανόμων λόγους, εἰ μὴ δόξαν αὐτοῖς ἐμποιήσῃ τὴν ἐναντίαν, ὡς ἄρα ὁ Δημοσθένης κακῶς ἐστὶ τῷ δήμῳ, καὶ αἰσχρῶς καὶ ἀπιμελῶς πεπολίτευται. Διὰ τοῦτο ἐσπούδασε περὶ τοῦτο μάλιστα, καὶ ἐν τούτῳ τῷ μέρει τῆς κατηγορίας τὸ πλεῖστον ἐνδιέτριψε. Μέμψαιτο δ' ἄν τις τὸ προοίμιον ὡς τραγικὸν, καὶ περισσὸν, καὶ ἀπιλόγῳ μᾶλλον ἐοικός.

ΠΕΡΙ

quòd in legum violatarum actione non diutiùs moraretur, ſed Demoſthenem illico ipſum, qui in civili adminiſtratione ſe optimè geſſerat, inſectaretur, & reipublicæ malè tractatæ accuſaret. In hoc enim impenſiùs laborat & contendit Æſchines, *Jam verò*, ait, *pars accuſationis mihi ſupereſt prolixior, in quâ acerrimum ſtudium poſiturus ſum: Quæ quidem ea continet commenta, quamobrem Demoſthenem coronâ dignum arbitratur Creſiphon.* Sed videant ii qui hoc Æſchini vitio vertunt, an non rectiſſimè ſit factum. Cùm enim omnes in hâc opinione conſederint, Demoſthenem præſtantiſſimè & ampliſſimè rempublicam tractâſſe, & magnum quiddam & mirificum de illius virtute exiſtimarent, jure optimo ſuſpicabatur Æſchines verba, quæ de actione legis violatæ fierent, frigida futura & infirma, niſi etiam contrariam opinionem auditoribus incuteret, quòd nempe Demoſthenes malevolo in populum eſſet animo, & in rebus publicis ſordidè & nequiter verſatus. Quocirca plurimum operæ & ſtudii in hâc accuſationis parte impendit, in hâc intenſiùs hæret & moratur. In culpâ ponet fortaſſe aliquis exordium ut tragicum quiddam ſonans, ut nimium & redundans, & ad perorationem denique propiùs accedens.

DE

ΠΕΡΙ ΣΤΑΣΕΩΣ ΛΟΓΟΥ.

Ἡ στάσις τοῦ λόγου ἐστὶ πραγματικὴ ἔγκλημα, ὥσπερ ἡ ὑπὲρ τοῦ στεφάνου. Τὰ δὲ κεφάλαια, δηλονότι τῆς πραγματικῆς, τοσαῦτα ἂπερ καὶ ἐκεῖ· οἷον τὸ νόμιμον τεμνόμενον εἰς τρεῖς νόμους· τὸ δὲ δίκαιον εἰς τέτταρας καιρούς. Ὅρα δὲ πῶς ὑπολογικῶς ἤρξατο ἀπὸ συνηγόρων εἰσβολῆς, ὥσπερ καὶ Δημοσθένης. Τινὲς εἶπον ὅτι οὐκ ἔχει κατασκευὴν τὸ προοίμιον, οὐκοῦν οὐδὲ συμπέρασμα δεῖ ζητεῖν. Ἀλλ' οὐκ ἔστιν ἀκατάσκευον· ἔστι γὰρ αὐτοῦ κατασκευὴ, ὑπὲρ οὗ τὰ μέτρια καὶ τὰ συνήθη μὴ γίνεσθαι ἐν τῇ πόλει. Εἰ γὰρ ἡ αἰτία τῆς προπαίσεώς ἐστιν ἡ κατασκευὴ, διὰ τὸ τὰ μέτρια μὴ γίνεσθαι ἐν τῇ πόλει αἱ δεήσεις, κατασκευὴ ἂν εἴη. Ἔχει δὲ καὶ συμπέρασμα, ἐγὼ δὲ πεπιστευκὼς ἥκω, ἕως δέ, μεῖζον τῶν νόμων καὶ τῶν δικαίων.

ΑΙΣΧΙ-

DE ORATIONIS STATU.

ORationis hujuſce ſtatus eſt negotialis ſcripto teſtatus, uti etiam & iſte orationis pro Coronâ. Capita autem & firmamenta quæſtionis eadem continet atque illa: legitimum ſcilicet, in tres leges diſtinctum; & juſtum, in quatuor tempora diſpertitum. Adverte autem ut exordium, quod eſt perorationi ſimilius, ab inimicorum advocatorum coitione, ſicut & Demoſthenes, capeſſat. Dicunt nonnulli in exordio non eſſe probationem, itaque nec concluſionem in eo quærendam. At non caret probatione; ibi enim eſt, *ne in civitate juſta & uſitata judiciorum ratio teneatur.* Si enim propoſitionis cauſa ſit probatio [certorum hominum in prehenſando ſedulitas, *ne in civitate juſta & uſitata judiciorum ratio teneatur*] hæc, inquam, ſententia certè erit probatio. Concluſionem etiam habet, viz. *Ego autem Diis primùm confiſus deinde legibus* &c. uſque ad illa, *plus apud vos quam leges* &c.

ÆSCHI-

ΑΙΣΧΙΝΟΥ

Ο ΚΑΤΑ ΚΤΗΣΙΦΩΝΤΟΣ

ΛΟΓΟΣ.

α'. ΤΗΝ μὲν παρασκευὴν ὁρᾶτε, ὦ Ἀθηναῖοι, καὶ τὴν παράταξιν, ὅση γεγένηται, καὶ τὰς κατὰ τὴν ἀγορὰν δεήσεις, αἷς κέχρηνταί τινες ὑπὲρ τοῦ τὰ μέτρια καὶ τὰ συνήθη μὴ γίνεσθαι ἐν τῇ πόλει· ἐγὼ δὲ πεπιστευκὼς ἦκω, θεοῖς μὲν τοῖς θεοῖς, δεύτερον δὲ τοῖς νόμοις καὶ ὑμῖν, ἡγούμενος ὀλιγαρχίαν παρασκευὴν ἰσχύειν παρ' ὑμῖν μείζονα τῶν νόμων καὶ τῶν δικαίων.

β'. Εὐκόλως μὲν οὖν, ὦ Ἀθηναῖοι, καὶ τὴν βουλὴν, τοὺς Πεντακοσίους, καὶ τὰς ἐκκλησίας ὑπὸ τῶν ἐφεστηκότων ὀρθῶς διοικεῖσθαι.

ÆSCHINIS

IN CTESIPHONTEM

ORATIO.

1. QUANTO apparatu, Athenienſes, quantiſque copiis inſtruatur forum, quanta ſit certorum hominum in prehenſando ſedulitas, ne in civitate juſta & uſitata judiciorum ratio teneatur, nemo non videt: Ego tamen Diis primùm confiſus deinde legibus veſtrâque prudentiâ, huc prodeo, ſiquidem nullas *adverſariorum* coitiones plus ponderis apud vos quàm leges & jura habituras arbitror.

2. Vellem quidem, Athenienſes, & Quingentorum Senatus, & conciones publicæ à præfectis ſuis juſtâ moderatione regerentur. Vel-

διοικεῖσθαι. καὶ τοὺς νόμους, οὓς ἐνομοθέτησεν ὁ Σόλων περὶ τῆς τῶν ῥητόρων εὐκοσμίας, ἰσχύειν· ἵνα ἐξῇ, πρῶτον μὲν τῷ πρεσβυτάτῳ τῶν πολιτῶν, ὥσπερ οἱ νόμοι κελεύουσι, σωφρόνως ἐπὶ τὸ βῆμα παρελθόντι, ἄνευ θορύβου καὶ ταραχῆς, ἐξ ἐμπειρίας τὰ βέλτιστα τῇ πόλει συμβουλεύειν. δεύτερον δ' ἤδη, καὶ τῶν ἄλλων πολιτῶν τὸν βουλόμενον, καθ' ἡλικίαν, χωρὶς, καὶ ἐν μέρει, περὶ ἑκάστου γνώμην ἀποφαίνεσθαι. Ουτω γὰρ ἄν μοι δοκῇ ἥ τε πόλις ἄριστα διοικεῖσθαι, αἵ τε κρίσεις ἐλάχισται γίνεσθαι. Επειδὴ δὲ πάντα τὰ πρότερον ὡμολογημένα καλῶς ἔχειν νυνὶ καταλέλυται, καὶ γράφουσί τινες ῥᾳδίως παρανόμους γνώμας, καὶ ταῦτα ἕτεροί τινες τὰ ψηφίσματα ἐπιψηφίζουσιν, οὐκ ἐκ τοῦ δικαιοτάτου τρόπου λαχόντες προεδρεύειν, ἀλλ' ἐκ παρασκευῆς καθεζόμενοι· ἂν δέ τις τῶν ἄλλων βουλευτῶν ὄντως λάχῃ κληρούμενος προεδρεύειν, καὶ τὰς ὑμετέρας χειροτονίας ὀρθῶς ἀναγορεύῃ, τοῦ-

τον

Vellem etiam verecunda illa *in aperiendis ſententiis* oratorum conſuetudo, à Solone primùm inſtituta, authoritate priſtinâ valeret: nempe ut ei primum, qui ex civibus eſſet ætate provectior, in ſuggeſtum citra motum omnem & perturbationem pudenter aſcendenti, conſilium, quod longinqui temporis uſu civitati optimum percepit, exponere liceret; deinceps verò ut & alii, quicunque voluerint, ſigillatim & per vices, ætatis etiam ratione habitâ, de ſingulis rebus ſententiam ſuam liberè poſſent proferre. Sic enim mihi videretur & civitatis adminiſtrationi optimè conſultum iri, & controverſiis multò paucioribus locum fore relictum. Cùm vero hæc inſtituta, quæ communi omnium conſenſu olim erant præclariſſima, hâc ætate violentur: Cùm nonnulli decreta legibus antiquis contraria pro libitu ferant, quæ alii etiam, curiæ præſides non honeſtis ſtudiis delecti ſed per coitionem ad id ipſum allegati adornatique, ſuffragiis ſuis confirmant: Cùm eos qui ſummum curiæ locum rite ſunt ſortiti veſtraque ſuffragia legitimè renunciant, iidem

iſti,

τον, ἃ τὴν πολιτείαν οὐκ ἐπὶ κοινὴν ἀλλ' ἰδίαν αὐτῶν ἡγούμενοι εἶναι), ἀπειλῶσιν εἰσαγγέλλειν, καταδουλούμενοι τοὺς ἰδιώτας, καὶ δυναστείας ἑαυτοῖς περιποιοῦντες. ἐν ταῖς κείσαις ταῖς μὲν οὐκ τῶν νόμων καταλελύκασι, ταῖς δὲ οὐκ τῶν ψηφισμάτων μετ' ὀργῆς κείνουσι· σεσίγηται τὸ κάλλιστον καὶ σωφρονέστατον κήρυγμα τῶν ἐν τῇ πόλει, τίς ἀγορεύειν βούλεται τῶν ὑπὲρ πεντήκοντα ἔτη γεγονότων, καὶ πάλιν ἐν μέρει τῶν ἄλλων Ἀθηναίων; Τῆς δὲ τῶν ῥητόρων ἀκοσμίας οὐκ ἐπὶ κρατεῖν λυόντων ἔθ' ἃ νόμοι, οὔθ' οἱ Πρυτάνεις, οὔθ' ἃ Πρόεδροι, οὔθ' ἡ παρεδρεύουσα Φυλὴ, τὸ δέκατον μέρος τῆς πόλεως.

γ'. Τούτων δ' ἐχόντων οὕτως, ἐν τῶν καιρῶν ὄντων τῇ πόλει τοιούτων οἱοίους αὐτοὺς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε εἶναι), ἐν ὑπολείπεται μέρος τῆς πολιτείας (εἰ τι καλῶ τυγχάνω νικῶσιν) αἱ τῶν ἀδικουμένων γραφαί. Εἰ

ists, qui Rempublicam non jam amplius ad omnes communi, ſed ad ſe ſolos privato quodam jure pertinere cenſent, in judicium adducere minitentur: cùm denique, redactâ in poteſtatem plebe, dominationem ſibi arripiant; & judicia, quæ à legibus oriuntur, irrita faciant, ea verò, quæ ex plebiſcitis fiunt, iracundi pronuntient: *Ex quo hæc inquam facta ſint*, ſilet pulcherrimum illud præconium omniumque quæ in urbe ſunt maximè modeſtum, *in quo ii primùm qui annos ſupra quinquaginta erant nati, deinde Athenienſes cæteri ad verba in conſeſſu facienda citabantur*. Audaciam verò & inſolentiam Oratorum jam neque leges, neque Reipublicæ Rectores, neque clariſſimi illi Curiæ Præſides, neque Tribus quam penes prima ſunt ſubſellia, decima civitatis pars, coercere poſſunt.

3. Cùm igitur hæc ita ſe habeant; cùm talis ſit (uti vos ipſi facilè ſentitis) civitatis veſtræ ſtatus; hoc unum (ſiquid eſt in me prudentiæ) quo Reſpublica confirmetur, reſtat remedium, judiciorum de violatis legibus *vindicatio*.

Εἰ δὲ ὑμεῖς καταλύσετε, ἢ τοῖς καταλύσασι ἐπιτρέψετε, προλέγω ὑμῖν, ὅτι λήσετε μικρὸν ἀπολιτείας τισὶ προχωρήσαντες. Εὖ γὰρ ἴστε, ὦ Ἀθηναῖοι, ὅτι τρεῖς εἰσι πολιτεῖαι πᾶσι ἀνθρώποις, Τυραννὶς, καὶ Ὀλιγαρχία, καὶ Δημοκρατία. διοικοῦνται δ' αἱ μὲν Τυραννίδες ὑπ' Ὀλιγαρχίαι τοῖς τρόποις τῶν ἐφεστηκότων, αἱ δὲ πόλεις αἱ Δημοκρατούμεναι τοῖς νόμοις τοῖς κειμένοις. Μηδεὶς οὖν ὑμῶν τοῦτ' ἀγνοείτω, ἀλλὰ σαφῶς ἕκαστος ὑπειλάφθω, ὅτι ὅταν εἰσίῃ εἰς δικαστήριον γεγραφὼς παρανόμων δίκαιον, ὑπὲρ ταύτης τῆς ἡμέρας μέλλει τιθὺς ψῆφον φέρειν περὶ τῆς ἑαυτοῦ παῤῥησίας. Διόπερ καὶ ὁ Νομοθέτης τοῦτο πρῶτον ἔταξεν ὑπὲρ τοῦ τῶν δικαστῶν ὅρκου, ψηφιεῖσθαι κατὰ τοὺς νόμους· οἶδεν γὰρ εὖ εἰδὼς, ὅτι ὅταν παρανομηθῶσιν οἱ νόμοι τῇ πόλει, σώζεται καὶ ἡ δημοκρατία. Ἃ χρὴ παραμιμνῄσκοντας ὑμᾶς, μισεῖν τοὺς τὰ παράνομα γράφοντας, καὶ μηδὲν μικρὸν ἡγεῖσθαι εἰς τοιούτων ἀδικημάτων,

Quòd ſi hæc quoque vel vos ipſi vel alii veſtro permiſſu refixerint, augurari non eſt arduum, vos totam propemodum Rempublicam *ambitioſis* quibuſdam hominibus inſcienter prodituros. Probè enim noſtis, Athenienſes, tria eſſe apud omnes gentes dominationis genera; Unius, Paucorum, & totius Populi principatum. Ex quibus duo illa priora eorum arbitrio, qui præſunt, adminiſtrantur: civitates verò, in quibus dominatur populus, ſtatis legibus *reguntur*. Unuſquiſque igitur veſtrûm probè intelligat ſe eo ipſo die, quo in judicium venerit legum violatarum litem decreturus, de ſuâ etiam ipſius dicendi licentiâ & ſecuritate pronunciaturum. Quamobrem in ipſo ſacramenti initio Judices obſtrinxit legiſlator, ut juxta leges ſuffragia ferrent: illud nimirum pro comperto habuit, ſi civitatis leges ſervarentur, unà etiam ſervari imperium populare. Oportet igitur vos, dum hæc omnia memoriæ veſtræ penitus ſunt infixa, eos, qui decreta à legibus abhorrentia conſcribunt, acriter odiſſe: nec ullum hujuſmodi crimen leve aut minutum,

ſed

ἀδικημάτων, ἀλλ' ἕκαστον ὑπερμέγεθες. Καὶ τοῦθ' ὑμῶν τὸ δίκαιον μηδένα ἀνθρώπων ἐξαιρεῖσθαι, μήτε τὰς τῶν στρατηγῶν συνηγορίας (οἱ ὀλιγοπολιτικοὶ ἤδη χρόνον, συνεργοῦντές ποτ' ῥητόρων, λυμαίνονται τὴν πολιτείαν) μήτε τὰς τῶν ξένων δεήσεις (οὓς ἀναβιβαζόμενοί τινες ὀφεύγουσιν οὐκ τὰ δίκαια, ψηφίσματα πολιτείαν πολιτευόμενοι). Ἀλλ' ὥσπερ ἂν ὑμῖν ἕκαστον αἰσχυντηρὰν τὴν τάξιν λιπεῖν, ἐν ᾗ ἂν τις τύχῃ ὢν τῷ πολέμῳ, ὅτῳ καὶ νῦν αἰσχύνοιτ' ἂν λιπεῖν τὴν τάξιν, ἐν ᾗ τέτακται ὑπὸ τῶν νόμων, φύλακες τῆς δημοκρατίας τῆσδε τῆς ἡμέρας.

δ'. Κἀκεῖνο δὲ χρὴ προμνημονεύειν, ὅτι νῦν ἅπαντες οἱ πολῖται παρακαθήμενοι τὴν πόλιν ὑμῖν, καὶ τὴν πολιτείαν διαπιστεύσαντες, οἱ μὲν πάρεισι καὶ ἐπαχθοῦσι τοῖς δὲ τῆς κρίσεως, οἱ δὲ ἄπεισιν ἐπὶ τῶν ἰδίων ἔργων. Οὓς ἀρχομένους, καὶ τὸν ὅρκον, ὃν ὠμόσατε, μεμνημένοι καὶ τοὺς νόμους, ἐὰν ἐλέγξωμεν Κτησιφῶντα καὶ ψήφισμα γράψαντα καὶ ψεύδη καὶ ἀσύμφορα

sed grande atque acerbum arbitrari. Hoc porro æquissimum jus neminem vobis eripere patiamini: neq; imperatorum patrociniis (qui jamdiu, oratoribus quibusdam adjutores adsciti, Reipublicæ statum evertunt) neque hospitum solicitationibus (quos quidem nonnulli subornant &, quamvis legum in gerendis magistratibus violatarum sint rei, judicio tamen liberantur) *nemini, inquam, de hâc vestrâ potestate quicquam concedite.* Sed quemadmodum in prœlio puderet vos ordinem & stationem, à duce assignatam, deserere; ita etiam & nunc pudeat ab eo loco migrare, in quo à legibus constituti estis hoc ipso die, publicæ libertatis propugnatores.

4. Illud etiam (Judices) memoriâ quàm tenacissimè custodite, omnes reliquos cives vestræ fidei & tutelæ Rempublicam credidisse; quorum alii quidem hodiernæ intersunt causæ, alii verò absunt rebus privatis occupati. Quos vos summâ reverentiâ prosecuti & sacramenti legumque memores, si Ctesiphontem & à legibus & à veritate civitatisque commodo maximè alienum decretum tulis-

ἀσύμφορα τῇ πόλει, λύετε, ὦ Ἀθηναῖοι, τὰς παρανόμους γνώμας, βεβαιῶτε τῇ πόλει τὴν δημοκρατίαν, κολάζετε τοὺς ὑπεναντίως τῷ νόμῳ καὶ τῇ πόλει καὶ τῷ συμφέροντι τῷ ὑμετέρῳ πολιτευομένους. Κἂν ταῦτα ἔχοντες τὴν ψῆφον, ἀκούσητε τῶν μελλόντων ῥηθήσεσθαι λόγων, εὖ οἶδ' ὅτι δίκαια καὶ εὔορκα καὶ συμφέροντα ὑμῖν αὐτοῖς ψηφιεῖσθε καὶ πάσῃ τῇ πόλει.

ε'. Περὶ μὲν οὖν τῆς ὅλης κατηγορίας, μετείως μοι ἐλπίζω πεπεῖρῆσθαι. Περὶ δὲ αὐτῶν τῶν νόμων, οἱ κεῖνται περὶ τῶν ὑπευθύνων, πρὸς οὓς τὸ ψήφισμα τοῦτο τυγχάνει γεγραφὼς Κτησιφῶν, ἀπὸ βραχέων εἰπεῖν βούλομαι. Ἐν μὲν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις ἄρχοντές τινες τὰς μεγίστας ἀρχὰς, καὶ τὰς προστασίας διοικοῦντες, καὶ δωροδοκοῦντες περὶ ἕκαστα τούτων, προσλαμβάνοντες τούς τε ἐκ τοῦ βουλευτηρίου ῥήτορας καὶ τοὺς ἐκ τοῦ δήμου, πρόρρωθεν προκατελάμβανον τὰς εὐθυμίας ἐπαίνοις καὶ κηρύγμασιν. Ὥστε οὐ τοῦς

se apertè evicerim, abrogate Athenienſes plebiſcita legibus repugnantia, dominationem popularem civitati confirmate, eos, qui in gerendâ Republicâ nec legum ſanctitati, nec veſtro, nec communi commodo conſulunt, gravi ſupplicio coercete. Tum denique ſi eo animo affecti orationem meam audieritis, certò novi vos juſtitiæ ſacramentoque, quo obſtricti eſtis, congruentem, Reique publicæ vehementer utilem, ſententiam pronuntiaturos.

5. Jam verò de universâ accuſatione ſatis multa me præfatum eſſe confido. De legibus autem, quæ contra eos qui reddendis rationibus ſunt obnoxii ſtatuuntur, & contra quas hoc decretum tulit Cteſiphon, pauca ſubjungam. Superioribus enim temporibus nonnulli ſummis officiis functi, & vectigalibus curandis præfecti, quamvis (oratorum quorundam ope, quos tum à plebe tum à Senatu *adminiſtros* ſibi adſciverant) turpiſſimum lucrum feciſſent, tamen laudibus ſuis & præconiis *per urbem priùs decantatis* ne magiſtratûs geſti rationem redderent multò antè præcavebant. Cùm ii igitur

τὰς εὐθύνας τῶν ἀρχόντων εἰς τὴν μεγίστην ἀπορίαν ἀφικνεῖσθαι τοὺς κατηγόρους, πολὺ δὲ μᾶλλον τοὺς δικαστάς. Πολλοὶ γὰρ πάνυ τῶν ὑπευθύνων, ἐπαυτοφώρῳ κλέπτοντες τῶν δημοσίων χρημάτων ὄντες ἐξελεγχόμενοι, διεφύγγανον ὀλίγου τὰ δικαστήρια· ἐκινδύνευον γὰρ (οἶμαι) οἱ δικασταί, εἰ φανήσεται ὁ αὐτὸς ἀνὴρ ὢν τῇ αὐτῇ πόλει (τυχὸν δὲ καὶ τῷ αὐτῷ δικαστῇ) πρώην μὲν ποτὲ ἀναγορευόμενος ὑπὸ τοῖς ἀγῶσιν, ὅτι στεφανῶται ἀρετῆς ἕνεκα καὶ δικαιοσύνης ὑπὸ τοῦ δήμου χρυσῷ στεφάνῳ· ὁ δὲ αὐτὸς ἀνὴρ μικρὸν ὕστερον ἔξεισιν ὀλίγου δικαστήριον, κλοπῆς ἕνεκα τὰς εὐθύνας ὀφλισκάνων. Ὥστε ἠναγκάζοντο τὴν ψῆφον φέρειν οἱ δικασταί, οὐ περὶ τοῦ παρόντος ἀδικήματος, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς αἰσχύνης τοῦ δήμου.

ϛ'. Καπιδὼν δέ τις ταῦτα νομοθέτης, πᾶσι νόμον, καὶ μάλα καλῶς ἔχοντα, ἀπαγορεύοντα τοὺς ὑπευθύνους μὴ στεφανοῦν. Καὶ ταῦτα οὕτως εὖ προκατειλημότος τοῦ νομοθέτου, εὑρέθη-

ταί

igitur in disquisitionem vocarentur, accusatores quidem sed multò magis judices in maximam dubitationem & angustias redacti erant. Multi enim eorum, qui administrationis suæ rationem reddere tenebantur, cùm manifestò repetundarum & sordidissimi peculatûs arguerentur, è judiciis tamen evaserunt. Quod mihi sanè non mirum videtur. Opprobrio enim, opinor, Judicibus esset, si idem ille, de quo nuper in ludis publicis præconium fieret quòd virtutis ergò & justitiæ aureâ à populo coronâ donaretur, in eâdem urbe, forsan etiam & eodem anno, certè non ita multò post, furti causâ repetundarum damnatus è foro exire videretur. Quocirca Judices *hâc necessitate pressi*, non prout criminis turpitudo postularet, sed quo civium pudori consuleretur, sententiam ferre cogebantur.

6. Hæc cùm legislator aliquis animadvertisset *incommoda*, legem sanè optimam rogavit, quæ, ne reddendis rationibus obnoxii coronâ donentur, disertè vetat. Sed quanquam ea fuerit legislatoris cautio & prudentia, excogitantur tamen *callida* quædam & *veteratoria* verbo-

τῳ χρείττονες λόγοι τῶν νόμων· ὥς εἰ μή τις ὑμῖν ἐρεῖ, λήσετε ἐξαπατηθέντες· Τούτων γάρ τινες τῶν τὰς ὑποθηκὰς γραφουσῶν πρὸς τοὺς νόμους, οἱ μὲν φύσει μέτριοί εἰσιν (εἰ δή τις ὀρθῶς μέτριος τὴν τοῦ πράγματος γνώμην γράφοντων) ἀλλ' οὖν προβάλλονταί γέ τι πρὸ τῆς ἀρχῆς. Παρασκευάζουσι γάρ τι πρὸς τὰ ψηφίσματα, γραφοῦσι τὸν ὑπεύθυνον, ἐπειδὰν λόγον ὑπὲρ εὐθύνας τῆς ἀρχῆς δῷ. Καὶ ἡ μὲν πόλις τὸ ἴσον ἀδίκημα ἀδικεῖται. προκαταλαμβάνουσι δὲ ἐπαίνοις καὶ στεφάνοις αἱ εὐθῦναι. Ὁ δὲ τὸ ψήφισμα γράψας ὑπολείπεται τοῖς ἀκούουσιν, ὅτι ἐγγράφει μὲν παράνομα, αἰσχύνεται δὲ ἐφ' οἷς ἥμαρτηκε. Κτησιφῶν δέ, ὦ Ἀθηναῖοι, ὑπερπηδήσας τὸν νόμον καὶ τὸν περὶ τῶν ὑπευθύνων κείμενον καὶ τὴν πρόφασιν (ἣν ἐγὼ ἀρτίως προεῖπον ὑμῖν) ἀνελὼν, πρὶν λόγον, πρὶν εὐθύνας δοῦναι, γέγραφε μεταξὺ Δημοσθένην ἄρχοντα στεφανῶσι.

ζ'. Λέξασι

verborum *aucupia*, quæ vim legis & authoritatem eludunt: quorum niſi quis certiores vos faciat, imprudenter eritis decepti. Eorum enim nonnulli, qui rationis reddendæ judicio obſtrictos coronâ donant, naturâ quidem ſunt moderati (ſiquis tamen eorum moderatus dici poteſt, qui ſcita legibus adverſa conſcribunt) ſed rei *ſuapte naturâ* turpi *honeſtum* quoddam *integumentum* prætendunt. Decretis enim *ſimile huic* aliquid infarciunt, ſe velle eum, qui adminiſtrationis ſuæ quæſtionem debet ſubire, coronâ donatum iri, poſtquam rationes retulerit: & tamen civitas æquam utrobique patitur injuriam; præciduntur enim præconiis & coronis *illæ*, *quæ exigendæ erant*, rationes. Qui verò iſtiuſmodi decretum facit, concilio innuit ſe quidem contra leges id ſcripſiſſe, delicti verò ipſum pudere. Cteſiphon verò & legem illam de rationibus reddendis latam tranſgreſſus, & excuſationem (cujus jam nunc memini) omittens, ſcito juſſit Demoſthenem, priuſquam officio defunctus fuerit, priuſquam rationes retulerit, coronâ donari.

7. Aliam

ζ'. Λέξουσι δὲ, ὦ Ἀθηναῖοι, καὶ ἕτερόν τινα λόγον ὑπεναντίον τῷ ἀρτίως εἰρημένῳ· ὡς ἅπερ ὅσα τις αἱρετὸς ὢν πρόσταξει κατὰ ψήφισμα, οὐκ ἔστι ταῦτα ἀρχὴ, ἀλλ' ἐπιμέλειά τις ἢ διακονία. Ἀρχὰς δὲ φήσουσιν ἐκείνας εἶναι ἃς ὁ Θεσμοθέτης ἀποκληροῖ ἐν τῷ Θησείῳ, καὶ ἐκείνας ἃς ὁ δῆμος ἐώθει χειροτονεῖν ἐν ἀρχαιρεσίαις, Στρατηγὸν καὶ Ἱππάρχους καὶ τὰς μετὰ τούτων ἀρχάς. τὰ δ' ἄλλα πάντα, πράγματείας προστεταγμένας κατὰ ψήφισμα. Ἐγὼ δὲ πρὸς τοὺς λόγους τοὺς τούτων νόμον ὑμῖν παρέξομαι, ὃν ὑμεῖς ἐνομοθετήσατε, λύσιν ἡγούμενοι τὰς τοιαύτας προφάσεις. Ἐν ᾧ διαῤῥήδην γέγραπται, τὰς χειροτονητὰς (φησὶν) ἀρχὰς ἁπάσας (ἐνὶ δὲ λαβὼν ὀνόματι ὁ νομοθέτης, καὶ προσηκόντως ἀρχὰς ἁπάσας εἶπε), ἃς ὁ δῆμος χειροτονεῖ καὶ τοὺς ἐπιστάτας (φησὶ) τῶν δημοσίων ἔργων (ἔστι δὲ ὁ Δημοσθένης τειχοποιὸς, ἐπιστάτης δὲ μείζων τῶν ἔργων) καὶ πάντες ὅσοι διαχειρίζουσί τι τῶν τῆς πόλεως πλέον ἢ τριάκοντ' ἡμέρας,

7. Aliam porro, Athenienſes, excuſationem & quæ aliquantùm cum ſuperiore pugnat, afferent: dicentque quòd cuicunque ex plebiſcito demandatum fuerit negotium, is non magiſtratum ſed tantummodò curationem quandam & adminiſtrationem obierit. Magiſtratus verò appellant eos, quos Theſmothetæ in templo Theſei ſortitione factâ conſtituunt; eos præterea (nempe exercitûs Præfectos, equitum magiſtros cæteroſq; id genus Magiſtratus) quos populus in comitiis per ſuffragia declarat: reliqua verò omnia munera, negotia eſſe & occupationes per decretum mandatas. Contra vero has quæſitas excuſationes legem veſtram ob oculos dabo, quam vos ipſi, ne ſpecioſis hiſce commentis ulla præberetur occaſio, ſanxiſtis. In eâ enim diſertis verbis ſcribit legiſlator, *omnia illa munera quæ populi ſuffragiis ſciſcuntur* (advertite quæſo ut ſub uno nomine cuncta, quæ populi ſuffragiis ſciſcuntur, comprehendat) *magiſtratus eſſe*: quibus addit *eos etiam qui aliquam in civitate adminiſtrationem ultra triginta dies obeunt, eos præterea qui publicis operibus præſunt,*

ἡμέρας, ἐν ὅσοι λαμβάνουσι ἡγεμονίας δικαστηρίων (ἃ δὲ τῶν ἔργων ἅπαντα πάντες ἡγεμονίαν λεγόντων δικαστηρίου) Τί τούτοις κελεύει ποιεῖν; ἐν διακονεῖν, ἀλλ' ἄρχειν, δοκιμασθέντας ὑπὸ τῷ δικαστηρίῳ (ἐπειδὴ καὶ αἱ κληρωταὶ ἀρχαὶ οὐκ ἀδοκίμαστοι, ἀλλὰ δοκιμασθεῖσαι ἄρχουσι) καὶ λόγον ἐν εὐθύνας ἐγγράφειν πρὸς τὸν Γραμματέα ἐν τοὺς Λογιστάς, καθάπερ καὶ τὰς ἄλλας ἀρχάς, κελεύει. Οπι δὲ ἀληθῆ λέγω, τοὺς νόμους αὐτοὺς ὑμῖν ἀναγνώσεται.

NOMOI.

η'. Οταν τοίνυν, ὦ Αθηναῖοι, ἃς ὁ νομοθέτης ἀρχὰς ὀνομάζει, οὗτοι παρασκευάσωσι παραγματείας καὶ ἐπιμελείας, ὑμέτερον ἔργον ἐστὶν ἀπομνημονεύειν καὶ ἀντιτάττειν τὸν νόμον πρὸς τὴν τούτων ἀναίδειαν· καὶ ὑπολάλλειν αὐτοῖς, ὅτι οὐ προσδέχεσθε κακοῦργον σοφιστὴν, οἰόμενον ῥήμασι τοὺς νόμους ἀναιρήσειν. Αλλ' ὅσῳ ἂν

sunt, & eos denique qui juris dicendi poteſtatem accipiunt : Demoſthenes autem muris reficiendis eſt curator, unus ex ſummorum operum magiſtratibus ; operibus item Præfecti omnes juris dicendi authoritatem habent. Et hos quidem omnes non rem adminiſtrare, ſed magiſtratum gerere jubet *lex*, poſtquam in Judiciali foro fuerint probati : ſiquidem nec magiſtratus qui ſorte ſunt delecti, niſi bene cogniti priùs & ſpectati, ad officii munus exequendum admittuntur. Jubet etiam eos, uti & omnes alios magiſtratus, apud tabularum cuſtodes & ratiociniorum præfectos in codices referre rationes. Ut igitur me vera dixiſſe cognoſcatis, recitentur leges.

LEGES.

8. Cum igitur Athenienſes, officia illa publica, quæ Magiſtratus appellat legis ſcriptor, iſti curationum nomine ſignent & nuncupent; veſtrum eſt eorum impudentiæ leges opponere. Facite etiam ut ſciant vobis non gratum eſſe callidum ſententiarum artificem, qui *ſubdolis* verborum *aucupiis* leges labefactare confidit. *Immo ſentiant*

ἄν τις ἄμεινον λέγῃ, ψήφισμα γεγραφὼς, τοσούτῳ μείζονος ὀργῆς τεύξεται. Χρὴ γὰρ, ὦ Ἀθηναῖοι, τὸ αὐτὸ φθέγγεσθαι τὸν ῥήτορα, καὶ τὸν νόμον· ὅταν μὲν ἑτέραν μὴν φανλὸν ἀφίησιν ὁ νόμος, ἑτέραν δὲ ὁ ῥήτωρ, τῷ τοῦ νόμου δικαίῳ χρὴ διδόναι τὸν ψῆφον, ἀλλὰ τῇ τοῦ λέγοντος ἀναισχυντίᾳ.

θ'. Πρὸς δὲ τὴν τοῦ ἄφυκτον λόγον, ὃν φησι Δημοσθένης, βραχέα βούλομαι προειπεῖν. Λέξει γὰρ οὕτως, πιχοποιός εἰμι· ὁμολογῶ· ἀλλ' ὑπὲρ δώδεκα τῇ πόλει μνᾶς ἐκατὸν, καὶ τὸ ἔργον μεῖζον ἐξείργασμαι. Τίνος οὖν εἰμι ὑπεύθυνος, εἰ μή τις ἔστιν εὐνοίας εὐθύνη; Πρὸς δὴ ταύτην τὴν πρόφασιν ἀκούσατέ μου λέγοντος καὶ δίκαια καὶ συμφέροντα. Ἐν γὰρ ταύτῃ τῇ πόλει οὕτως ἀρχαίᾳ οὔσῃ, καὶ τηλικαύτῃ τὸ μέγεθος, οὐδείς ἐστιν ἀνυπεύθυνος τῆς καὶ ὁπωσοῦν πρὸς τὰ κοινὰ προστετυλυθότων. Διδάξω δ' ὑμᾶς πρῶτον ὅτι τῶν παραδόξων·

sentiunt quantò in dicendo ſit præſtantior, qui legibus contraria decreta perſcribit, vos tantò acriùs in eum concitari & incendi. Debet enim oratoris vox cum legibus latis conſentire: ubi verò aliud dicit lex, aliud orator, veſtrum eſt ſecundùm legis æquitatem ſententiam ferre, non ut perdita iſtius ſuadet impudentia.

9. De illâ verò inexpugnabili ratione, quâ mirè adeò ſe effert Demoſthenes, pauca præmittam. Sic enim ille diſceptabit, muris reficiendis me eſſe curatorem fateor: ſed in civitatem de meo centum minarum impenſam feci, & ædificium amplius multò atque ornatius extruxi. Quid igitur eſt cauſæ cur rationes à me exigantur, niſi quis benevolentiæ ſuæ rationem reddere ſit obſtrictus. Sed excogitatas haſce argumentationes diluet mea reſponſio, quam quidem valdè æquam & utilem *omnes uno ore libenter agnoſcetis*. In hâc enim civitate tam magnâ & perantiquâ nemo ex iis, qui in qualicunque publico munere verſantur, rationibus reddendis eſt ſolutus. Quod vobis primùm explicabo in iis quæ maximè miranda & ſupra fidem

δόξωσι· οἷον τοὺς Ἱερεῖς καὶ τὰς Ἱερείας ὑπολαμβάνειν εἶναι κελεύει ὁ νόμος, καὶ συλλήβδην ἅπαντας, καὶ χρεὼν ἐκάστοις κατὰ σῶμα, τοὺς τὰ γένεα μόνον λαμβάνοντας, καὶ τὰς εὐχὰς ὑπὲρ ὑμῶν πρὸς τοὺς Θεοὺς εὐχομένους. Καὶ οὐ μόνον ἰδίᾳ, ἀλλὰ καὶ κοινῇ τὰ γένη, Εὐμολπίδας, καὶ Κήρυκας, καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας. Πάλιν τοὺς Τριηράρχους ὑπευθύνους εἶναι κελεύει ὁ νόμος, καὶ τὰ κοινὰ διαχειρίσαντας, καὶ ἀπὸ τῶν ὑμετέρων προσόδων πολλὰ μὲν ὑφαρπασθέντας, βραχέα δὲ καταπιόντας, ἐπιδιδόναι δὲ φάσκοντας, ἀποδιδόντας δὲ ὑμῖν τὰ ὑμέτερα. ἀλλ' ὁμολογουμένως τὰς πατρῴας οὐσίας εἰς τὴν πρὸς ὑμᾶς ἀπλοκόπους φιλοτιμίαν. Οὐ τοίνυν μόνοι οἱ Τριήραρχοι, ἀλλὰ καὶ τὰ μέγιστα τῶν ἐν τῇ πόλει Συνεδρίων ἐστὶ τοῦ δικαστηρίου ἔρχεσθαι ψῆφον. Πρῶτον μὲν γὰρ τοῦ Βουλεύτου τοῦ ἐν Ἀρείῳ Πάγῳ ἐγκαθεῖναι πρὸς τοὺς Λογιστὰς ὁ νόμος κελεύει λόγον, καὶ εὐθύνας λιδόναι, καὶ τῶν ἐκεῖ σκυθρωπῶν καὶ τῶν μεγίστων κύριον ἄγειν ὑπὸ τὴν ὑμετέραν ψῆφον· Οὐκ ἄρα σεφανωθήσεται ἡ Βουλὴ ἡ ἐξ Ἀρείου Πάγου; οὐδὲ

videantur. Sacerdotes enim ſive mares ſive fœminas, & omnes eos etiam qui ad Deos pro vobis, honorario tantùm aliquo accepto, ſupplices accedunt, rationes referre jubet lex. Quibus inſuper adjungit familias etiam, quales ſunt Eumolpides, Prænones, aliique omnes ejuſdem generis. Præfectos item triremium hoc judicio teneri jubet, immo eos qui non publicam pecuniam tractant, non multum à cenſu veſtro furantur, nihil interim de ſuo impendunt, veſtroſque tantùm nummos ærario reddunt, cùm ſuos erogâſſe impudenter jactitaverint; eos, inquam, quos patrimonia ſua ad veſtram gratiam conciliandam expendiſſe, nemini non eſt compertum. Neque tantùm triremium Præfecti, ſed maxima quoque, quæ in civitate ſunt, concilia ſub hanc judiciorum cenſuram veniunt. Jubet enim lex ipſum Areopagitarum conſeſſum rationes ſuas apud ærarii cuſtodes in tabulas referre, eoſque maximarum & graviſſimarum cauſarum arbitros veſtris calculis ſubjici. Ipſius igitur Areopagi Senatores *ante relatas rationes* coronâ donari non ſolent. Nec enim

οὐδὲ γὰρ πάτριον αὐτοῖς ἐστιν. οὐκ ἆρα φιλοτιμοῦνται; πάνυ γε· ἀλλ' οὐκ ἀγαπῶσιν, ἐάν τις παρ' αὐτοῖς μὴ ἀδικῇ, ἀλλ' ἐάν τις ἁμαρτάνῃ, κολάζουσιν. Οἱ δὲ ὑμέτεροι ῥήτορες τοὐναντίον. Πάλιν τοὺς Βουλευτὰς, τοὺς Πεντακοσίους, ὑπεύθυνον ποιεῖται ὁ νομοθέτης· καὶ οὕτως ἰσχυρῶς ἀπιστεῖ τοῖς ὑπευθύνοις, ὥστ' εὐθέως ἀρχόμενος τῶν νόμων λέγει, ἀρχὴν ὑπεύθυνον (φησὶ) μὴ ἀποδημεῖν. Ὦ Ἡράκλεις (ἐπαλάλαξόν τις) ὅπως ἄρξω μὴ ἀποδημήσω; ἵνα γὰ μὴ τοὺλάχιστα ζημιωθῶσι τῆς πόλεως, ἢ τοὐναντίον, δρασμῷ ζημιῶσι. Πάλιν ὑπεύθυνον οὐκ ἐᾷ τὴν οὐσίαν καθιερωῦν, οὐδὲ ἀνάθημα ἀναθεῖναι, οὐδὲ ἀκροθίνιον γενέσθαι, οὐδὲ ζημιῶσαι τὰ ἑαυτοῦ, οὐδὲ ἄλλα πολλά. Ἐνὶ δὲ λόγῳ, ἐπιχειρεῖ τὰς οὐσίας ὁ νομοθέτης τὰς τῶν ὑπευθύνων, ἕως ἂν λόγον ἀποδῶσι τῇ πόλει. Ναί· ἀλλ' ἔστί τις ἄνθρωπος, ὃς οὔτε εἴληφεν οὐδὲν τῶν δημοσίων, οὔτ' ἀνήλωκε,

enim *donationem hanc*, quanquam in honorem illum consequendum vehementer admodum annitantur, *ambiunt*: siquidem iis non satis est si quis peccatum non admiserit, sed si peccaverit, acriter castigant. Vestri autem oratores luxui indulgent, licentiâque impunè exultant. Postremò concilium Quingentorum reddendis rationibus obnoxium fecit legislator. Et adeò vehementer iis, qui rationes nondum retulerunt, diffidit, ut in initio legum diserte vetuerit Magistratum, rationibus non relatis, peregrè proficisci. *Cavendum nempe duxit*, ne fortè, publicis rebus & pecuniis malè administratis & proditis, in fugam se conjiceret *Magistratus*. Rursum vetat etiam nequid de patrimonio suo consecret, nequod in Deorum templis donum suspendat, vetat ne adoptetur, nequem bonis suis hæredem instituat, aliaque permulta, antequam rationes ab eo sint relatæ. Uno *ut dicam* verbo, facultates eorum, qui officii suscepti rationem nondum reddiderunt, pro pignore detinentur, donec de administratione suâ retulerint. Sed sit quispiam qui nihil ex pecuniâ publicâ aut

λωκε, προσῆλθε δέ πρός τι τῶν κοινῶν καὶ τοῦτον ἀπο-
φέρειν κελεύει λόγον πρὸς τοὺς λογιστάς. Καὶ πῶς ὄν-
μηδὲν λαβὼν μηδ' ἀναλώσας, ἀπίσει λόγον τῇ πόλει;
αὐτὸς ὑποβάλλει ὁ διδάσκων ὁ νόμος, ἃ χρὴ γράφειν
κελεύει δ' αὐτὸ τοῦτο ἐγγράφειν, ὅτι ὅτ' ἔλαβον οὐδὲν τῆς
πόλεως ὅτ' ἀνήλωσα. Ἀνεύθυνον δέ, ὁ ἀζήτητον,
ὁ ἀνεξέταστον οὐδὲν ὅτι τοῦ τῇ πόλει. Ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω,
αὐτῶν ἀκούσατε τῶν νόμων.

NOMOI.

ι'. Ὅταν τοίνυν μάλιστα θεωρούμενος Δημοσθένης, λέ-
γων, ὡς χρὴ τὴν δόσιν οὐκ ἔστιν ὑπεύθυνος, ἐκεῖνο αὐ-
τῷ ὑποβάλλετε· ἀκούω ἐγκλῖναι σε, ὦ Δημόσθενες, ἐᾶσαι τὴν
τῶν λογιστῶν κήρυκα κηρύξαι τὸ πάτριον ὁ ἔννομον κήρυγμα τοῦ-
το, Τίς βούλεται καθηγορεῖν; Εᾶσον ἀμφισβητῆσαί σοι τὴν βου-
λόμενον τῶν πολιτῶν, ὡς οὐκ ἐπιδέδωκας, ἀλλ' ἀπὸ πολλῶν
ὧν ἔχεις εἰς τὴν τῶν τειχῶν οἰκοδομίαν μικρὰ κατέθηκας, δέκα
τάλαντα

aut accepit aut insumpsit, magistratu tamen aliquo interim functus: etiam hunc jubet lex rationes apud thesauri custodes referre. Quomodo autem ille, qui nihil ex ærario aut sumpsit aut impendit, civitati rationem referre debeat, paulò infra lex ipsa ostendit. Jubet enim hoc ipsum tabulis inscribi, quòd neque quicquam à civitate recepisset neque erogâsset. In hâc enim civitate nihil est quod sub examen non veniat, nihil quod à disquisitione sit immune, nihil denique de quo non *exquisitissima* fiat perscrutatio. Ut tamen hæc vera esse pernoscatis, leges ipsas audite.

LEGES.

10. Cùm igitur in hoc magnificè se jactabit Demosthenes, dicetque se propter largitionem, *quam in civitatem de suo fecit*, rationibus referendis non esse obnoxium, *huic defensioni* sic occurrite: oportebat te tamen, ô Demosthenes, ratiocinatorum præconi permisisse, ut pro more, siquis vellet, ad accusandum citaret. Permitte quæso ut civium aliquis tecum arguat, te *non tantùm* nihil de tuo contulisse, sed ex decem illis

πάλαιζε εἰς ταῦτα ὀκ τ̃ πόλεως εἰλημφώς. Μὴ ἅρπαζε τιὸ φιλοτιμίαν, μηδὲ ἐξαιρῦ τῶν δικαζῶν τὰς ψήφυς ὀκ τῶν χειρῶν μηδ' ἔμπροσθεν τ̃ν νόμων, ἀλλ' ὕστερ ὁ πολιτεύυ. Ταῦτα γὰρ ὀρθοῖ τὴν δημοκρατίαν. Πρὸς μ̀ οὖν τὰς λεγὰς προφάσεις, ἃς ἔστι προφασίσηται, μάχει δεῦρο εἰρήσθω μοι. Οπ δ' ὄντως λῶ ὑπεύθυνος ὁ Δημοσθένης, ὅθ' ἕτ ἐισλύσηκε τὸ ψήφισμα, ἄρχων μ̀ τ̃ ὅτι τ̃ θεωρικ̃ ἀρχιὸ, ἄρχων δὲ τ̃ τῶν τειχοποιῶν, σαφεστάτας δέ πω τῶν ἀρχ̃ν τύπων λόγον ὑμῖν ὑπ' αὐθύνας δεδωκώς, ταῦτ' ἤδη πειράσομαι ὑμᾶς διδάσκειν ὀκ τ̃ δημοσίων γραμμάτων. Καί μοι ἀνάγνωθι ὅτι πίν Αρχοντος, ἔ ποίυ μηνὸς, ἔ ὁ πίνι ἡμέρα, ἔ ὁ ποία ἐκκλησία ἐχειροτονήθη Δημοσθένης τ̃ ἀρχιὸ τιὸ ὅτι τ̃ θεωρικ̃ν, ὅπ μεσ̃ντα τ̃ ἀρχιὸ ἔγραψεν αὐτὸν σαφεσ̃ν. Ανάγνωθι.

ΔΙΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΗΜΕΡΩΝ.

Οὐκοῦν εἰ μηδὲν ἔτι πραγμάτων τούτων λείξαιμι, δικαίως ἂν ἁλίσκοιτο

lis talentis, quæ ad muros reficiendos à civitate accepisti, satis pauca impendisse. Ne *quæso* gratiam hanc & laudem liberalitatis tibi *ita insolenter* arroga; ne Judicibus liberam sententiam per vim eripe, nec in gerendâ republicâ leges antecede sed sequere. Hæc enim sunt quæ populi jura & potestatem firmant & tutantur. De his igitur futilibus eorum causis & commentis satis multa me dixisse censeo. Quòd autem, ubi Ctesiphon hoc scitum scripsit, Demosthenes revera nondum rationes retulerat, cùm jam tum & ærario theatrali & muris reficiendis præfectus esset, ex tabellis publicis evincere conabor. Recita igitur quo Archonte, quo mense, quo die, quo denique in conventu theatralis pecuniæ administratio Demosthenis mandaretur, ut *perspicuè videatis* eum in medio magistratu versatum fuisse, cùm coronam *Ctesiphontis* decreto consecutus esset.

SUPPUTATIO DIERUM.

Quanquam igitur nihil ampliùs probavero, æquissimo jure causâ

caderet

ἁλίσκοιτο Κτησιφῶν· αἱρεῖ γὰρ αὐτὸν οὐχ ἡ κατηγορία ἡ ἐμὴ, ἀλλὰ τὰ δημόσια γράμματα.

ια'. Πρότερον μὲν τοίνυν, ὦ Ἀθηναῖοι, Ἀντιγραφεὺς ἦν χειροτονητὸς τῇ πόλει, ὃς καθ' ἑκάστην Πρυτανείαν ἀπελογίζετο τὰς προσόδους τῷ δήμῳ. Διὰ δὲ τὴν πρὸς Εὔβουλον γενομένην πίστιν ὑμῖν, οἱ ὑπὲρ τὸ θεωρικὸν κεχειροτονημένοι ἦρχον μέν, πρὶν ἢ τὴν Ηγήμονος νόμον γενέσθαι, τὴν τοῦ Αντιγραφέως ἀρχήν, ἦρχον δὲ τῶν ὑποδεκτῶν καὶ νεωρίων ἀρχήν, καὶ σκευοθήκην ᾠκοδόμουν· ἦσαν δὲ καὶ ὁδοποιοί, καὶ χρόνον τινὰ ὅλων διῳκήσαντο εἶχον τῆς πόλεως. Καὶ οὐ κατηγορῶν αὐτοῦ νῦν ὑπομνήσω λέγω, ἀλλ' ἐκεῖνο ὑμῖν ὑπολείξασθαι βούλομαι, ὅτι ὁ μὲν νομοθέτης, ἐάν τις μιᾶς ἀρχῆς τῆς ἐλαχίστης ὑπεύθυνος ᾖ, τοῦτον οὐκ ἐᾷ, πρὶν ἂν λόγους καὶ εὐθύνας δῷ, στεφανοῦν. Ο δὲ Κτησιφῶν Δημοσθένην, τὸν συλλήβδην ἁπάσας τὰς Αθηναίοις ἀρχὰς ἄρξαντα, οὐκ ὤκνησε γράψαι στεφανῶσαι.

ιβ'. Ως

caderet Cteſiphon: neque enim mea accuſatio, ſed publici libelli eum arguunt & condemnant.

11. Superioribus ſanè diebus Cuſtos à civitate erat delectus, qui in ſingulis tribuum imperiis reditus & vectigalia in publicas tabulas, ratione initâ, referebat. Sed cùm tantam in Eubulo fidem reponeretis, omnes deinceps, ante legem illam Hegemonis, theatrali pecuniæ populi ſuffragiis præpoſiti, commiſſam ſibi habuerunt publicarum rationum curam & pecuniarum cuſtodiam: quin & armarii fabricatio, navalium inſuper & viarum curatio iis erat commendata: ii denique totam quaſi civitatis adminiſtrationem *apud ſe* fermè *depoſitam* obierunt. Et hoc equidem dico non ut eos quoquo modo redarguam aut incuſem, ſed id duntaxat velim evincere, quòd legiſlator neminem, infimo licet magiſtratu eſſet functus, ante rationes redditas coronâ donari permittat. Cteſiphon verò Demoſthenem, qui tum omnes unà magiſtratus gerebat, ſine omni hæſitatione coronâ donandum eſſe decrevit.

12. Ut

ιβ'. Ὡς τοίνυν ἡ τῶν τειχοποιῶν ἀρχὴ ἦρχεν, ὅθ' ὗτος τὸ ψήφισμα ἔγραψε, καὶ τὰ δημόσια χρήματα διεχείριζε, καὶ ἐπιβολὰς ἐπέβαλε (καθάπερ οἱ ἄλλοι ἄρχοντες) καὶ δικαστηρίων ἡγεμονίας ἐλάμβανε, τούτων ὑμῖν αὐτὸν Δημοσθένης καὶ Κτησιφῶντα μάρτυρας παρέξομαι. Ἐπὶ γὰρ Χαιρώνδου Ἀρχοντος, Θαργηλιῶνος μηνὸς δευτέρᾳ φθίνοντος, ἐκκλησίας οὔσης, ἔγραψε ψήφισμα Δημοσθένης, ἀγορᾶι ποιῆσαι τῶν φυλῶν, Σκιροφοριῶνος δευτέρᾳ ἱσταμένου καὶ τρίτῃ, καὶ ἐπέταξεν, ἐν τῷ ψηφίσματι, ἑκάστης τῶν φυλῶν ἑλέσθαι τοὺς ἐπιμελησομένους τῶν ἔργων ἐπὶ τὰ τείχη, καὶ ταμίας. Καὶ μάλα ὀρθῶς. ἵν' ἡ πόλις ἔχῃ ὑπεύθυνα σώματα, παρ' ὧν ἔμελλε τὰ ἀναλωμένων λόγον ἀπολήψεσθαι. Καί μοι λέγε τὰ ψηφίσματα.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ.

ιγ'. Ναὶ ἀλλ' ἀναπίμπλαται πρὸς τοῦτο, εὐθέως λέγων, ὡς ὅτ' ἔλαχε τειχοποιός, ὅτ' ἐχειροτονήθη ὑπὸ τοῦ δήμου. Καὶ πρὸς τούτου Δημοσθένης μὲν καὶ Κτησιφῶν πολλοὺ ποιήσονται λόγον.

12. Ut autem *liquidò conſtet* eum muris reficiendis, cùm hoc decretum ſanxit Cteſiphon, præfectum fuiſſe, etiam & pecuniæ publicæ cuſtodem & coactorem, (quales ſunt cæteri magiſtratus) judiciorum denique quæſitorem, ipſum Demoſthenem & Cteſiphontem hujuſce rei teſtes producam. Chærondâ enim Archonte, *Thargelionis* vigeſimo nono die in concione ſcitum fecit Demoſthenes, ut ſecundo itemque tertio die *Scirrophorionis* Tribus omnes in concilium coirent: edixit præterea, ut ſingulæ Tribus viros, qui muris reficiendis & pecuniæ miniſtrandæ præfecti eſſent, eligi curarent. Et in hoc ſanè optimè ſe geſſit *Demoſthenes*; ut certi homines Civitati præſtò eſſent, à quibus pecuniæ impenſæ rationem poſſet repetere. Lege itaque decreta.

DECRETA.

13. Quin verò ille ſtatim ex contrario reſpondebit, ſibi neque ſorte neque populi ſuffragiis murorum curationem obtigiſſe. Et in hoc Cteſiphon & Demoſthenes permultùm ſanè morabuntur. At

λόγον· ὁ δὲ γενόμενος, βραχὺς, καὶ σαφὴς, καὶ ταχὺ λύων τὰς τούτων τέχνας. Μικρὰ δὲ ὑμῖν ὑπὲρ αὐτῶν ἔτι τοῦτον προειπεῖν βούλομαι. Ἐστι γὰρ, ὦ Ἀθηναῖοι, τῶν περὶ τὰς ἀρχὰς εἴδη τρία· ὧν ἓν μὲν καὶ πᾶσι φανερώτατόν ἐστιν, οἱ κληρωτοὶ, καὶ ⓐ χειροτονητοὶ ἄρχοντες. Δεύτερον δὲ, ὅσοι τι προχειρίζονται τῶν τῆς πόλεως ὑπὲρ τριάκοντα ἡμέρας, καὶ οἱ τῶν δημοσίων ἔργων ἐπιστάται. Τέταρτον δ' ὃν τῷ νόμῳ γέγραπται, καὶ εἴ τινες ἄλλοι αἱρετοὶ ἡγεμονίας δικαστηρίων λαμβάνουσι, καὶ τούτους ἄρχειν δοκιμασθέντας. Ἐπειδὰν δὲ ἀφέλῃ τις τοὺς ἐκ τοῦ λήμου κεχειροτονημένους, καὶ τοὺς κληρωτοὺς ἄρχοντας, καταλείπεται, ὃς αἱ φυλαὶ καὶ αἱ τριττύες καὶ ⓐ δῆμοι ἐξ ἑαυτῶν αἱροῦνται τὰ δημόσια χρήματα διαχειρίζειν, τούτους αἱρετοὺς ἄρχοντας εἶναι. Τοῦτο δὲ γίνεται, ὅταν, ὥσπερ νῦν ἐπιτραφθῇ τισὶ τὰς φυλὰς, ἢ τάφρους ἐξεργάζεσθαι, ἢ τριήρεις ναυπηγεῖσθαι. Ὅτι δὲ ἀληθῆ λέγω, ἐξ αὐτῶν τῶν νόμων μαθήσεσθε. NOMOI.

Ἀναμνήσθη-

At mea *oratio* brevis admodum erit & perſpicua, & quæ artificia iſtorum ac fallacias ſtatim refellet. Sed priuſquam *illuc perrexero*, mihi pauca quædam præfandi veniam date. Tria ſunt apud nos, Athenienſes, Magiſtratuum genera: ex quibus quidem illud quod ſorte aut populi ſuffragiis confirmatur, nemini non ſatis innoteſcit. Alterum genus Magiſtratuum eſt, qui civile aliquod munus ultra triginta dies tractant, & quibus aliquod ex operibus publicis eſt commiſſum. Tertium verò diſertè conſtituit lex, *& cæteri*, inquit, *omnes qui, electione creati, jure dicendi poteſtatem habent, Magiſtratu, poſtquam ſpectati fuerint, fungantur*. Si igitur excipiantur illi qui vel ſorte vel ſuffragiis ſunt creati, ſupereſt ut ii, quos Tribus tribuumque trientes, & pagi Attici ex ſuis ad pecuniam adminiſtrandam aſſignant, magiſtratus ſint delecti. Et hujuſcemodi fit *electio*, cùm, uti nunc, aliquid *per decreta* tribubus fit mandatum, *nempe* vel foſſas extruere vel triremes fabricari. Et ut omnia hæc ſciatis eſſe vera, recitentur vobis leges.

LEGES.

Memini-

Ἀναμνήσθητε δὲ τοὺς προειρημένους λόγους, ὅτι ὁ μὲν νομοθέτης τοὺς ἐκ τῶν φυλῶν ἀρχὰς κελεύει δοκιμασθέντας ἐν τῷ δικαστηρίῳ. Ἡ δὲ Πανδιονὶς φυλὴ, ἄρχοντα καὶ τειχοποιὸν ἀπέδειξε Δημοσθένην, ὃς ἐκ τῆς διοικήσεως εἰς ταῦτα ἔχει μικρῷ πλεῖν πέντε τάλαντα. Ἕτερος δὲ ἀπαγορεύει νόμῳ ἀρχὴν ὑπεύθυνον μὴ στεφανοῦν. Ὑμεῖς δὲ ὀμωμόκατε κατὰ τοὺς νόμους ψηφιεῖσθαι· ὁ δὲ ῥήτωρ γέγραφε τὸν ὑπεύθυνον στεφανοῦν, μὴ προσθεὶς, ἐπειδὰν λῷ λόγον καὶ εὐθύνας.

ιδ'. Ἐγὼ δὲ ἐξελέγχω τὸ παράνομον, μάρτυρας ἅμα τοὺς νόμους καὶ τὰ ψηφίσματα καὶ τοὺς ἀντιδίκους παρεχόμενος. Πῶς οὖν ἄν τις σαφέστερον ἐπιδείξειεν ἄνθρωπον παρανομώτατα γεγραφότα; Ὡς ταύτῃ καὶ τῇ ἀναῤῥήσει δ' στεφάνου παρανόμως ἐν τῷ ψηφίσματι κελεύει γενέσθαι, καὶ τοῦθ' ὑμᾶς διδάξω. Ὁ γὰρ νόμος διαῤῥήδην κελεύει, ἐὰν μή τινα στεφανοῖ ἡ Βουλὴ, ἐν τῷ βουλευτηρίῳ ἀναχρυσοῦσθαι, ἐὰν δὲ ὁ δῆμος, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ·

Meminiſtis, Judices, præceptum eſſe iis, qui ex tribubus fuerint delecti, magiſtratûs, poſtquam in Judiciali foro probarentur, officio fungi. Tribus verò Pandionia Demoſthenem muris reficiendis præfecit, cui curationis nomine ad operis *ſumptum* decem propemodum talenta donavit civitas. Alia verò lex diſertè vetat magiſtratum, rationibus nondum relatis, coronâ donari. Orator verò iſte, nullâ iſtiuſmodi excuſatione præmiſsâ, ſcito juſſit Demoſthenem, priuſquam rationes retulerit, coronari: *In quem certè acerrimè animadvertetis, ſiquidem* juxta leges ſententiam ferre ſacramento eſtis obſtricti.

14. Jam demum & legibus & decretis ipſiſque adverſariis in teſtimonium adductis, crimen comprobavi. Nec fieri poteſt ut quiſpiam violatarum legum reus manifeſtiùs convinci queat. Nunc verò vobis inſuper oſtendam, etiam & ipſam coronæ prædicationem, *Cteſiphontis* juſſu, contra leges habitam fuiſſe. Diſertis enim verbis jubet lex, coronam, quam donat Senatus, in Curiâ, quam verò populus, in Concione promulgari:

κλησίᾳ· ἄλλοθι δὲ μηδαμοῦ. Καί μοι λέγε τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

Οὗτος ὁ νόμος, ὦ Ἀθηναῖοι, τὰ μάλα καλῶς ἔχει. Οὐ γὰρ, οἶμαι, ᾤετο δεῖν ὁ νομοθέτης τὸν ῥήτορα στεφανοῦσθαι τοῖς τοὺς ἔξωθεν, ἀλλ' ἀγαπᾶν ἐν αὐτῇ τῇ πόλει πεμφθέντα ὑπὸ τοῦ δήμου, καὶ μὴ ἐρᾳδιουργεῖν ἐν τοῖς κηρύγμασιν. Ὁ μὲν νομοθέτης οὕτως· ὁ δὲ Κτησιφῶν πῶς; Ἀναγίνωσκε τὸ ψήφισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Ἀκήκοατε, ὦ Ἀθηναῖοι, ὅτι ὁ μὲν νομοθέτης κελεύει ἐν τῷ δήμῳ ἐν Πνυκὶ τῇ ἐκκλησίᾳ ἀνακηρύττειν τὸν ὑπὸ τοῦ δήμου στεφανούμενον, ἄλλοθι δὲ μηδαμοῦ. Κτησιφῶν δὲ ἐν τῷ θεάτρῳ, οὐ τοὺς νόμους μόνον ὑβρίζει, ἀλλὰ καὶ τὸν τόπον μετατίθησιν, οὐδὲ ἐκκλησιάζοντων Ἀθηναίων, ἀλλὰ ξαγῳδῶν ἀγωνιζομένων καινῶν, οὐδ' ἐαυτοῦ τοῦ δήμου, ἀλλ' ἑαυτοῦ τοῦ Ἑλλήνων, ἵν' ἡμῖν συνειδῶσιν οἷς ἄνδρα πεμπομένοις.

ιε'. Οὕτω

gari : omnem verò alium planè excludit locum. Recita legem.

LEX.

Audiistis legem, Athenienſes, æquam ſanè & præclaram. Oratoris enim (ut opinor) officium eſſe duxit legiſlator, ut gratiâ & honore, quo à civitate ſuâ *affectus eſſet*, contentus frueretur, non ut apud exteros ſe magnificè jactans laudes & præconia turpiter captaret. Atque ea quidem erat legiſlatoris *ſententia*; à quâ quantùm diſceſſerit Cteſiphon, ſcito recitato facilè ſentietis.

DECRETUM.

Vidiſtis Athenienſes, legiſlatorem coronæ, quæ à populo donaretur, prædicationem in Pnyce *loco* concionis *legitimo*, nuſquam verò alibi fieri, juſſiſſe. Cteſiphon autem in theatro *eam fieri edixit*, non tantùm lege violatâ ſed loco etiam commutato; neque Athenienſibus in concionem congregatis, ſed novis tragœdis fabulas agentibus; neque porrò coram populo, ſed Græcis; ut ii nobiſcum æquè ſciant qualem virum tam amplo honore, tam ingenti reverentia proſecuti ſumus.

15. Cum

ιε'. Οὕτω τοίνυν σφόδρα παρόνομα γεγραφὼς, σύσταχθεὶς μὲν Δημοσθένει, ἐποίησε τέχνας τοῖς νόμοις· ἃς ἐγὼ δηλώσω, καὶ σαφῶς ὑμῖν, ἵνα μὴ λάθητε ἐξαπατηθέντες. Οὗτοι γὰρ, ὡς μὲν οὐκ ἀπαγορεύουσιν ⓐ νόμοι τὸν ὑπὸ τοῦ δήμου στεφανούμενον μὴ κηρύττειν ἔξω τῆς ἐκκλησίας, οὐκ ἔξουσι λέγειν· οἴσουσι δὲ εἰς τοὐπόλοιπον ⓑ Διονυσιακὸν νόμον, καὶ χρήσονται τοῦ νόμου μέρει τινὶ, κλέπτοντες τοὺς ἀκροάσεις ὑμῶν. καὶ παρέξονται νόμον οὐδὲν προσήκοντα τῇδε τῇ γραφῇ, καὶ λέξουσιν, ὡς εἰσὶ τῇ πόλει δύο νόμοι κείμενοι περὶ τῶν κηρυγμάτων, εἷς μέν, ὃν νῦν ἐγὼ παρέχομαι ἀναγνῶναι ἀπαγορεύοντα ⓒ ὑπὸ τοῦ δήμου στεφανούμενον μὴ κηρύττεσθαι ἔξω τῆς ἐκκλησίας· ἕτερος δὲ (ὥς) νόμον φήσουσιν ἐναντίον τούτῳ, τὸν δεδωκότα ἐξουσίαν ποιεῖσθαι τοὺς ἀνάρρησιν τοῦ στεφάνου τραγῳδοῖς ἐν τῷ θεάτρῳ, ἐὰν ψηφίσηται ὁ δῆμος. Κατὰ δὴ τοῦτον ⓓ

15. Cùm igitur manifestè adeò decretum contra leges tulit *Ctesiphon*, Demosthenem *consilii socium* sibi mox adsciscet, quomodo fallaciâ & callido quodam artificio leges eludat: ego autem istorum astutias palam jam explicabo, ne vobis fortè imponant. Inficiari enim non possunt, quin lex disertè prohibeat eum, qui à populo coronâ donatur, extra concionem prædicari: adducent verò, quâ se *satis* defendi *arbitrantur*, legem Dionysiacam; atque hujus sanè certam quandam partem *callidè* excerpent, quò aures vestras *facilius* decipiant—judiciumque pervertant. Legem denique proferent, quæ ab hâc *hodiernâ* causâ quàm maximè aliena est: dicentque, duas esse leges de coronæ promulgatione constitutas; quarum una quidem, illa nimirum jam antè à me laudata, apertè vetat de eo, qui à populo coronâ donatur, extra concionem prædicari; sed tamen altera est (uti aiunt) huic prorsus contraria, quæ in theatro, tragœdis ibi tum agentibus, præconium fieri, si populus ita scitum fecerit, permittit. Et juxta hanc le-

τὸν νόμον φήσουσι γεγραφέναι τὸν Κτησιφῶντα.

ις'. Ἐγὼ δὲ πρὸς τὰς τούτων τέχνας παρέξομαι συνηγόρους τοὺς νόμους τοὺς ὑμετέρους, ὥσπερ διαπλαῦ αὐτοῖς ἀπολογούμενος πᾶσαν τὴν κατηγορίαν. Εἰ γὰρ τοῦτο ἔστιν ἀληθές, καὶ τοιοῦτον ἔθος παραδέδυκεν ὑμῶν εἰς τὴν πολιτείαν, ὥστε ἀκύρους νόμους ἐν τοῖς κυρίοις ἀναγεγράφθαι, καὶ δύο περὶ μιᾶς πράξεως ὑπεναντίους ἀλλήλοις, τί ἂν ἔτι ἄλλο εἴποι τις περὶ τὴν πολιτείαν, ἢ ταῦτα πρᾶττουσιν οἱ νόμοι ποιεῖν, καὶ μὴ ποιεῖν; Ἀλλ' οὐκ ἔχει ταῦτα οὕτως, μηδ' ὑμεῖς ποτὲ εἰς τοσαύτην ἀταξίαν τῶν νόμων προβαίητε· ὅτε ἠμέλησε περὶ τὸν τοιοῦτον τῷ νομοθέτῃ, τῷ τὴν δημοκρατίαν καταστήσαντι. Ἀλλὰ διαῤῥήδην προστέτακται τοῖς Θεσμοθέταις, καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν διορθοῦν ἐν τῷ δημοσίῳ τοὺς νόμους, ἀκριβῶς ἐξετάσαντας καὶ σκεψαμένους εἴ τις ἀναγέγραπται νόμος ἐναντίος νόμῳ, ἢ ἄκυρος ἐν τοῖς κυρίοις, ἢ εἴπου εἰσὶ νόμοι πλείους ἑνὸς ἀναγεγραμμένοι περὶ ἑκάστης πράξεως. Κἂν τι τοιοῦτον εὑρίσκωσιν,

gem inquiunt decretum tuliſſe Cteſiphontem.

16. Ego verò, ut *diluam* iſtorum fallacias, legem veſtram in patrocinium meum advocabo: ad quam quidem tota hæc mea accuſatio *quaſi vindicem quandam* ſe ſedulò convertit. Si enim revera talis in civitatem veſtram conſuetudo irrepſerit, ut leges irritæ inter ratas referrentur, duæque inter ſe repugnantes de eâdem re conſcriberentur, quid de veſtra republicâ ſentire poſſit quiſpiam, cùm eandem rem & jubeant ſimul leges & prohibeant? Sed hæc ita ſe non habent, neque unquam erit apud vos tanta legum confuſio & diverſitas, *ut conſligant & collidantur*: quin nec legiſlatori, qui populare imperium conſtituit, res illa non erat curæ. Diſertè enim Theſmothetis edixit, ut unoquoque anno leges in concione recenſerent, diligenti perquiſitione habitâ ſiqua lex alteri contraria eſſet ſcripta, ſiqua etiam olim abrogata inter ratas *haberet locum*, ſi denique alicubi eſſet pluſquàm una de eâdem re ſancita. Jubet eos præterea, ſiquid hujuſmodi inveneriut,

ἐὰν εἰσκωσιν, ἀναγιγραφόσας, ὁ σανίσιν, ἀκτῆναι κελεύει τοῦθ' ὃ Ἐπωνύμων· τὰς δὲ Πρυτάνεις πιεῖν ἐκκλησίαν, ὑπογράψασας, νομοθέτας· τὸν δ' Ἐπιστάτην τοῦ Πειραιῶς ἀφιστάναι διδόναι τῷ δήμῳ, ἢ τὰς μὲν ἀναιρεῖν τῶν νόμων, τὰς δὲ καταλείπειν· ὅπως ἂν εἷς ᾖ νόμος, ἢ μὴ πλείους τοῦ ἐκάστης τοῦ ἄξεως. Καί μοι λέγε τοὺς νόμους.

NOMOI.

Εἰ τοίνυν, ὦ Ἀθηναῖοι, ἀληθὴς ἦν ὁ τοῦτον τὸν λόγον, ἢ ἦσαν δύο κείμενοι νόμοι τοῦ τῶν κηρυγμάτων, ἐξ ἀνάγκης, οἶμαι, τῶν Θεσμοθετῶν ἐξευρίσκειν, τοῦ δὲ Πρυτάνεων ἀποδιδόντων τοῖς νομοθέταις, ἀναιρεῖτ' ἂν ὁ ἕτερος τῶν νόμων, ἤτοι ὁ τὴν ἐξουσίαν διδοὺς ἀνειπεῖν, ἢ ὁ ἀπαγορεύων. Ὁπότε δὲ μηδὲν τούτων γέγονεν, φανερῶς δή που ἐξελέγχεται ὑμῖν μόνον ψευδῆ λέγοντες, ἀλλὰ καὶ παντελῶς ἀδύνατα γενέσθαι.

ιζ'. Ὅθεν δὲ δὴ τὸ ψεῦδος τοῦτο ὑπεφέρουσιν, ἐγὼ διδάξω ὑμᾶς, προειπὼν ὧν ἕνεκα οἱ νόμοι ἐτέθησ οἱ περὶ τοῦ τὰ πρὸ θεάτρου

rint, ad decem Heroum ſtatuas in tabulis deferre; *jubet* civitatis principes concionem advocare, & nomina eorum, qui leges illas ſanxerint, aſcribere; *jubet denique* Præſidum Præfectum populo permittere, ut unam legem aut alteram ſuffragio præferrent: ita aliæ hoc modo refixæ, aliæ erant confirmatæ, ut una tantùm de eâdem re conſtituta eſſet lex. Recita leges.

LEGES.

Si igitur vera eſſet, quam illi afferunt, oratio, duæque de prædicatione ſtatuerentur leges, putarem certè, cùm diligenti adeò perquiſitione à Theſmothetis deprenſæ eſſent, iiſque qui eas tulerint per civitatis Principes redditæ, neceſſarium fuiſſe, ut altera ex legibus tolleretur. Sed cùm nihil tale quicquam factum videmus, apertè ſatis conſtat eos non tantùm falſa ſed etiam iſta, quæ nullo modo fieri poterant, *impudenter* aſſerere.

17. Unde verò artificioſam hanc fallaciam eruerint, vobis oſtendam, ubi quam ob cauſam leges illæ, quæ ad theatralem prædicationem ſpectant, rogabantur, pau-

ca

θεάτρῳ κηρυγμάτων. Γινομένων δὲ τῶν ἀγώνων τραγῳδῶν, ἀνεκήρυττόν τινες, οὐ πείσαντες τὸν δῆμον, ἀλλ' ὅτι στεφανοῦνται ὑπὸ τῶν φυλετῶν, ἕτεροι δὲ ὑπὸ τῶν δημοτῶν. Ἄλλοι δέ τινες ὑποκηρυξάμενοι, τοὺς αὑτῶν οἰκέτας, ἀφίεσαν ἀπελευθερίας, μάρτυρας τῆς ἀπελευθερίας τοὺς Ἕλληνας ποιούμενοι. Οἷς δὲ τῶν ὀψοφάγων, τῆς ξενίας τινὲς εὑρημένοι ἐν ταῖς ἔξω πόλεσι, διεπράττοντο ἀναγορεύεσθαι ὅτι στεφανοῖ αὐτοὺς ὁ δῆμος (εἰ ὕτω τύχοι) ὁ τῶν Ῥοδίων ἢ Χίων ἢ καὶ ἄλλης τινὸς πόλεως, ἕνεκα ἀρετῆς καὶ ἀνδραγαθίας. Καὶ ταῦτα ἔπραττον, οὐχ ὥσπερ ἂν ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῆς ὑμετέρας στεφανούμενοι ἢ ὑπὸ τοῦ δήμου, πείσαντες ὑμᾶς, καὶ μετὰ ψηφίσματος πολλοῦ χάριν καταθέμενοι· ἀλλ' αὐτοὶ στεφανούμενοι ἄνευ δόγματος ὑμετέρου. Ἐκ δὲ τούτου τοῦ τρόπου σωρεύσαντε τοὺς μὲν θεατὰς καὶ τοὺς χορηγοὺς καὶ τοὺς ἀγωνιστὰς ἐνοχλεῖσθαι· τοὺς δὲ ἀνακηρυττομένους

ἐν

ça fuero præfatus. Cùm enim ludi Tragici in urbe celebrarentur, quidam coronæ præconium, veniâ à populo non impetratâ, fieri jusserunt: quorum quidem alii *in excusationem suam* nuntiabant quòd à contribulibus ſuis, alii quòd à municipibus coronam accepiſſent. Alii rurſus, audientiâ per præconem factâ, ſervos ſuos domeſticos libertate donabant, & in hujuſce manumiſſionis teſtimonium Græcos adhibebant. Ad hæc porrò (quod maximè erat invidioſum) quidam pro gratiâ & hoſpitio, quo ab exteris civitatibus eſſent accepti, perfecerunt ut præconium fieret ſe à populo, putà fortaſſe Rhodio vel Chio vel alio quocunque, virtutis ergò & magnanimitatis coronà donari. Et in his quidem patrandis aliam prorſus *inſiſtebant viam*, quàm ii, qui à Senatu veſtro vel populo coronantur, *ſolent*; neque enim aut veſtrum omnino conſenſum & decretum conciliare aut de vobis bene mereri *ſtudebant*; ſed ipſi ſine veſtrâ veniâ *ingratiis* ſibi præripiebant *coronam*. Hinc proceſſit, ut ſpectatores, ludorum præfecti & hiſtriones interturbarentur; ii autem, qui

in

ἐν τῷ θεάτρῳ μείζοσι τιμᾶσθαι τῶν ὑπὸ τοῦ δήμου στεφανουμένων. Τοῖς μὲν γὰρ ἀπεδέδεικτο τόπος ἡ ἐκκλησία, οὐ δεῖ λέγειν στεφανοῦσθαι, ἢ ἀπείρητο ἄλλοθι μηδαμοῦ κηρύττεσθαι· οἷς δὲ ἀνηγορεύοντο ἐνώπιον ἁπάντων τῶν Ἑλλήνων· καὶ ἐκεῖνοι μὲν μὴ ψηφίσματος πεῖσαντες ὑμᾶς, ὅτοι δ' ἄνευ ψηφίσματος. Σωισθὲν δέ τις ταῦτα νομοθέτης πέφηκε νόμον οὐδὲν ἐπικοινωνοῦντα τῷ δεῖ τὸν ὑπὸ τοῦ δήμου στεφανουμένων νόμῳ, ὅτε λύσας ἐκεῖνον (οὐδὲ γὰρ ἡ ἐκκλησία ἠνωχλεῖτο, ἀλλὰ τὸ θέατρον) ὅτε ἐναντίον τοῖς πρότερον κειμένοις νόμοις πέφηκε (τί γὰρ ἔξεστιν) ἀλλὰ δεῖ τὸν ἄνευ ψηφίσματος ὑμετέρου στεφανουμένων ὑπὸ τῶν φυλετῶν ἢ δημοτῶν, ἢ δεῖ τὸν τοὺς οἰκέτας ἀπελευθερουμένων, καὶ δεῖ τῶν Ξενικῶν στεφάνων. Καὶ ἀμφοῖν ἀπαγορεύει μήτε οἰκέτην ἀπελευθερῶν ἐν τῷ θεάτρῳ, μήτε ὑπὸ τῶν φυλετῶν ἢ δημοτῶν ἀναγορεύεσθαι στεφανούμενον, μήθ' ὑπ' ἄλλου (φησὶ) μηδενός· ἢ ἄτιμον εἶναι τὸν κήρυκα.

ιη'. Οταν

in theatro prædicabantur, laudem multò majorem conſequerentur, quàm ii quibus coronam donavit populus. Hi quidem ſibi præſcriptam habuerunt, in quâ, & nuſquam alibi, præconium fieri deberet, concionem; de iis verò coram omnibus Græcis, qui *ad ludos confluxerunt*, prædicatum erat: & illi quidem veſtrum conſenſum veſtrumque ſcitum *ad præconium faciendum* obtinebant, hi verò ſine utrovis *de ſe nuntiandum eſſe perfecerunt*. Cùm hæc quidam advertiſſet legiſlator, legem ſcripſit, quæ neq; cum eâ lege (de iis nempe qui à populo coronam accipiunt latâ) commune quicquam habet, neque eam reſcindit (in theatro enim, non concione, erat tumultus) neq; legibus antiquis (quod nequaquam licet) adverſatur: ſed ad eos tantùm qui ſine veſtro populiſcito à contribulibus ſeu municipibus ſuis coronâ donabantur, ad eos qui ſervos ſuos manumittebant, ad coronas denique hoſpitales *lex illa pertinebat*. Quæ diſertè vetat, nequis ſervum in theatro manumittat, nequis ſeu à contribulibus ſuis ſeu à municipibus ſeu alio quocunque coronatus *in theatro* prædicetur: alioqui *jubet* ignominiâ affici præconem.

18. Cùm

ιή. Οταν οὖν ἀποδείξῃ τοῖς μὲ ὑπὸ τ Βυλῆς στεφανωμένοις, εἰς τὸ βυλευτήριον ἀναρρηθῆναι, τοῖς δὲ ὑπὸ τ δήμυ στεφανωμένοις, εἰς τ ἐκκλησίαν· τοῖς δ' ὑπὸ τ δημοτῶν στεφανωμένοις ἐν φυλετῶν ἀπείπῃ μὴ κηρύττεσθαι τοῖς διαγωνοθέταις, ἵνα μηδεὶς, ἐρανίζων στεφάνυς ἐν κηρύγματα ψευδῆ, φιλοτιμίαν κλέπτῃ· τοσοῦτον δὲ ἐν τῷ νόμῳ μηδὲ ὑπὸ ἄλλυ μηδενὸς ἀνακηρύττεσθαι, ἀπόντος Βυλῆς ἐν δήμυ, ἐν φυλετῶν, ἐν δημοτῶν· ὅταν δέ τις ταῦτα ἀφέλῃ, τί τὸ καλαλειπόμενόν ἐστι, πλὴν οἱ Ξενικοὶ στέφανοι; Οτι δὲ ἀληθῆ λέγω, μέγα σημεῖον ὑμῖν τόδε ἐξ αὐτῶν τ νόμων ἐπιδείξω. Αὐτὸν γὰρ τ χρυσῆν στέφανον, ὃς ἂν ἐν τῷ θεάτρῳ ἐν ἄστει ἀναρρηθῇ, ἱερὸν εἶ τ Αθηνᾶς κελεύει ὁ νόμος, ἀφελόμενος τ στεφανώμενον. Καί τοι τίς ἂν ὑμῶν τολμήσειε τοσαύτην ἀνελευθερίαν κατάγνωσιν δήμυ τ Αθηναίων; μὴ γὰρ ὅτι πόλις ἀλλ' οὐδ' ἂν ἰδιώτης οὐδεὶς ὅστις ἀγεννὴς γένοιτο, ὥστε, ὃν αὐτὸς ἔστεφε στέφανον, ἅμα ἀνακηρύττειν καὶ ἀφαιρεῖσθαι καὶ καθιερουῦ.

18. Cùm igitur lator legis apertè jubeat coronam, quæ à Senatu datur, in curiâ, quæ à populo, in concione promulgari; prohibeatque eam, quam contribules & municipes donant, in ludis Tragicis prædicari, nequis nimirum, coronis falsisque præconiis *quasi* emendicatis, munificentiæ & meritorum *in Rempublicam* famâ perfruatur: cùm eam prohibeat insuper in hâc ipsâ lege à contribulibus aut municipibus aut alio quocunque, absente populo & Senatu, nuntiari: his inquam omnibus remotis, quid restat nisi hospitales Coronæ? Atqui jam quæ me vera dixisse abunde satis evincant, magna argumenta ex ipsis legibus depromam. Jubet enim lex illam ipsam auream coronam, quæ in theatro urbano promulgatur, ei, cui donabatur, ademptam, Minervæ dedicari. At verò quis è vobis populum Athenienſem tantæ illiberalitatis damnare audeat? Non enim modò à communi omnium civium conventu, sed & à privato quocunque absit indoles tam parum generosa, ut coronam, quam ipse donavit, eodem tempore promulget, auferat & devoveat.

ρῶν. Αλλ' οἶμαι, διὰ τὸ ξενικὸν εἶ) τ στέφανον, ἡ καθιέρωσις γεγένηται· ἵνα μηδεὶς ἀλλοτρίαν εὔνοιαν περὶ πλείονος ποιήσηται τ πατρίδος, χείρων γένηται τ ψυχήν. Αλλ' οὐχ ἑκεῖνον τ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀναῤῥηθέντα στέφανον ὀφθεὶς καθιεροῖ· ἀλλ' ἔξεστι κεκτῆσθαι, ἵνα μὴ μόνον αὐτὸς ἀλλὰ καὶ οἱ ἐξ ἐκείνου ἔχοντες ἐν τῇ οἰκίᾳ τὸ ὑπόμνημα, μηδέποτε κακοὶ τ ψυχὴν εἰς τ δῆμον γένωνται. Καὶ ἀφ' τοῦτο προσέθηκεν ὁ νομοθέτης μὴ κηρύττεσθαι τ ἀλλότριον στέφανον ἐν τῷ θεάτρῳ, Ἐὰν μὴ ψηφίσηται ὁ δῆμος, ἵν' ἡ πόλις ἡ βουλομένη τινὰ τ ἡμετέρων στεφανοῖ, πρέσβεις πέμψασα, δεηθῇ τοῦ δήμου· ἵνα κηρυττόμενος μείζω χάριν εἰδῇ τοῦ στεφάνου ὑμῖν, ἢ τοῖς στεφανοῦσιν, ὅτι κηρύξαι ἐπιτρέψατε. Οτι δὲ ἀληθῆ λέγω, τοὺς νόμους αὐτοὺς ἀκούσατε.

NOMOI.

Επειδὰν τοίνυν ἐξαπατῶντες ὑμᾶς λέγωσιν, ὡς προσγέγραπται ἐν τῷ νόμῳ, ἐξεῖναι στεφανοῦν, Ἐὰν ψηφίσηται ὁ δῆμος·

veat. At opinor sanè consecrationem, eò quòd corona esset hospitalis, fieri; nequis exteræ cujuspiam civitatis benevolentiam aucupatus, animo à patriâ suâ alieno evadat. Illam enim, quæ in concione præconis voce pronuntiatur, nemo consecrat: sed liberè licet ei, cui donatio fit, possidere; ut non modò ipse, sed omnes etiam illius posteri hoc quasi monimentum in domo conservantes, in rempublicam nunquam sint degeneres & ingrati. Et hanc ob causam ascripsit legislator, ne extera corona in theatro prædicaretur, *Nisi ita populus scitum fecerit*; ut ea civitas, quæ ex nostratibus aliquem coronâ vellet donare, missis ad populum nuntiis, veniam oraret: *hoc enim pacto* illum, cui fit donatio, majorem vobis, quòd coronam promulgari permiseritis, habere gratiam voluit, quàm iis a quibus accepit. Et hæc vera esse ex ipsis legibus pernoscetis.

LEGES.

Cùm igitur, Athenienses, isti homines vos fallere conati dicant, in lege scriptum esse quòd, *Si populus ita sciverit*, liceat iis *in theatro* co-

δῆμος. ἀπομνημονεύετε αὐτοῖς ἐπιβαλεῖν, καὶ, εἴ γε σέ πης ἄλλη πόλις στεφανοῖ. εἰ δὲ ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων, ἀποδέδειχταί σοι τόπος ὅπου δεῖ τοῦτο γενέσθαι, ἀπείρηταί σοι ἔξω τῆς ἐκκλησίας μὴ κηρύττειν. Τὸ γὰρ [Ἀλλοθι δὲ μηδαμοῦ] ὅ,τι ἐστὶν, ὅλην τὴν ἡμέραν λέγε, ἂν γὰρ ἀποδείξεις ὡς ἔπομαι γέγραφας.

ιθ'. Ἐπὶ δὲ τὸ λοιπόν μοι μέρος τῆς κατηγορίας, ἐφ' ᾧ μάλιστα σπουδάζω· τοῦτο δέ ἐστιν ἡ στέφανος, δι' ἣν αὐτὸν ἀξιοῖ στεφανοῦσθαι. Λέγει γὰρ ὅταν τὸ ψήφισμα, Καὶ τὸν κήρυκα ἀναγορεύειν ἐν τῷ θεάτρῳ τοῖς τοῦ Ἑλλήνας, ὅτι στεφανοῖ αὐτὸν ὁ δῆμος ὁ τῶν Ἀθηναίων ἀρετῆς ἕνεκα καὶ εὐνοίας, καὶ (τὸ μέγιστον) ὅτι βέβαιος λεῖ λέγων καὶ πράττων τὰ ἄριστα τῷ δήμῳ. Ἁπλοῦς δὴ παντάπασιν ὁ μετὰ ταῦτα ἡμῖν λόγος γίνεται, καὶ ὑμῖν ἀκούσασι ῥᾴστης εὐμαθής. Δεῖ γάρ δή που μὲν κατηγορεῖν ἐμὲ τοῦθ' ὑμῖν ἐπιδεικνύναι, ὡς εἰσὶν οἱ

ronari : mementote illis ita objicere, immo quidem fatemur, si alia quævis civitas coronam donet; sin autem populus Athenienſis, conſtituitur locus in quo præconium fieri debet, nam extra concionem prædicari apertè prohibent leges. Et ſi enim, *Cteſiphon*, quo ſpectant hæc verba [*Nuſquam verò alibi*] univerſam diem diſceptaveris, nunquam hercle legitimum decretum à te latum fuiſſe evinces.

19 Jam verò pars accuſationis mihi ſupereſt *prolixior*, in quâ acerrimum ſtudium poſiturus ſum : quæ quidem ea continet commenta, quamobrem Demoſthenem coronâ dignum arbitratur *Cteſiphon*. Ita enim in plebiſcito ſcribit, *Et jubeo præconem in theatro coram Græcis nuntiare, quòd Demoſthenes à populo Athenienſi coronâ donatur virtutis ergò & fortitudinis, &* (quod eſt omnium maximum) *quia tum dictis tum factis bene de repnblicâ mereri ſemper perſiſtit.* Jam verò ſimplex omnino & perſpicua in poſterum mihi erit oratio, & vobis, Auditores, judicatu facillima. Mihi enim accuſatori incumbit, ut hoc vobis compertum faciam, laudes

οἱ χρὴ Δημοσθένης ἅπαντοι ψευδεῖς, καὶ ὡς οὔτ' ἤρξατο λέγειν τὰ βέλτιστα, οὔτε νῦν ἀφανεῖς πεφάνηκε τὰ συμφέροντα τῷ δήμῳ. Καὶν τοῦτο ἐπιδείξω, δικαίως δήπου ἡ γραφὴ ἁλώσεται Κτησιφῶν· ἅπαντες γὰρ ἀπαγορεύουσιν οἱ νόμοι μηδένα ψευδῆ γράφειν ἐν τοῖς δημοσίοις ψηφίσμασι. Τῷ δ' ἀπολογουμένῳ τοὐναντίον τούτου δίκαιόν ἐστιν. Ὑμεῖς δ' ἡμῖν ἔσεσθε οἱ λόγων κριταί· ἔχει δ' οὕτως.

κ'. Ἐγὼ μὲν βίον τὸν Δημοσθένους ἐξετάζειν μακροτέρου λόγου ἔργον ἡγοῦμαι εἶναι. Τί γὰρ δεῖ νῦν ταῦτα λέγειν, ἢ τὰ περὶ τὸ τραύματος γραφὴν αὐτῷ συμβεβηκότα, ὅτ' ἐγράψατο εἰς Ἄρειον Πάγον Δημομέλη ὁ Παιανιέα, ἀνεψιὸν ὄντα ἑαυτῷ, καὶ τιὼ τῆς κεφαλῆς ἐπιτομήν; ἢ τὰ περὶ τὴν Κηφισοδότου στρατηγίαν, καὶ τὸν τῆς νεὼς ἔκπλουν εἰς Ἑλλήσποντον; ὅτε εἷς ὢν τῶν τριπάρχων Δημοσθένης, καὶ περιάγων τὸ στρατηγὸν ἐπὶ τῆς νεὼς, καὶ συσιτῶν, καὶ συμπίνων, καὶ συναπέδων

des eas, quæ Demoſtheni tribuuntur, falſas eſſe; cùm neque optima civitati dicere unquam cœperit, neq; jam facere perſeverat. Quòd ſi hæc evicero, æquiſſimo jure causâ cadet Cteſiphon; cùm omnes leges diſertè prohibeant, nequis in publicis decretis falſa perſcribat. Reo autem probandum incumbit, quod *noſtræ ſententiæ* contrarium eſt. Vos igitur nobis eorum, quæ utrinque afferentur, eritis Judices; *cauſamque noſtram*, quæ ita ſe habet, *ex æquo dirimetis*.

20. Ego verò ad *totam* Demoſthenis vitam penitus enarrandam longiore multò oratione, *quàm nunc inſtituo*, opus eſſe arbitror. Quid enim iſta nunc commemorem, quæ propter vulneris actionem, nempe contuſum caput, illi acciderunt, cùm in judicium apud Areopagum Demomelem Pæanienſem, conſobrinum ſuum, adduxit? Quid iſta quæ in præfecturâ Cephiſodoti, cùm claſſis in Helleſpontum proveheretur, *machinatus eſt*? quâ tempeſtate Demoſthenes, cùm unus eſſet ex triremium principibus, præfectum in navi ſuâ circumduceret, ſimul cum eo victitaret, ſacrificaret, li-

 baret

δων (καὶ τούτων ἀξιωθεὶς διὰ τὸ πατρικὸς αὐτῷ φίλος εἶναι) οὐκ ὤκνησεν ἀπ' εἰσαγγελίας αὐτῷ κρινομένῳ περὶ θανάτου καταήορος γενέσθαι. Καὶ ταῦτα ἦλθε τὰ περὶ Μειδίαν, καὶ τοὺς κονδύλους, οὓς ἔλαβεν ὁ τῇ ὀρχήστρᾳ χορηγὸς ὤν; καὶ ὡς ἀπέδοτο τριάκοντα μνῶν ἅμα τε τιμὼ εἰς αὐτὸν ὕβρεως, καὶ τιμὼ τοῦ δήμου καταχειροτονίαν, ἣν ὁ Διονύσου καταχειροτόνησε Μειδίου. Ταῦτα μὲν οὖν μοι δοκῶ, καὶ πάλλα τὰ τούτοις ὅμοια ὑποβήσεσθαι, ἃ παρελιδοὺς ὑμᾶς, οὐδὲ ἀγῶνα καταχαριζόμενος, ἀλλ' ἐκεῖνο φοβούμενος, μή μοι παρ' ὑμῶν ἀπαντήσῃ τὸ δοκεῖν μὲν ἀληθῆ λέγειν, ἀρχαῖα δὲ καὶ λίαν ὁμολογούμενα. Καί τοι, ὦ Κτησιφῶν, ὅτῳ τὰ μέγιστα τῶν αἰσχρῶν οὕτως ἐστὶ πιστὰ καὶ γνώριμα τοῖς ἀκούουσιν, ὡς ἀληθῶς καταήορος μὴ δοκεῖν ψευδῆ λέγειν, ἀλλὰ παλαιὰ καὶ λίαν περιωμολογημένα, πότερα αὐτὸν δεῖ ζημιῶσαι στεφανωθῆναι, ἢ ψέγεσθαι; καὶ

baret (hâc ſcilicet illum benevolentiâ, pro neceſſitudine quæ patri cum eo eſſet, dignatus) *poſtea tamen* non dubitavit, cùm lis ei de judicio capitis intenderetur, *eundem Cephiſodotum* accuſare. Quid iſta *refricem*, quæ ei cum Midiâ interceſſerunt ? quid tubera, quid colaphos, quos in orcheſtrâ, cùm ludi eſſet præfectus, accepit ? quid *porrò exagitem* quo modo & injuriam, quâ ipſe erat affectus, & populi judicium in *templo* Liberi contra Midiam pronunciatum triginta minis vendiderit ? Hæc quidem & alia hujuſmodi complura libens prætereo, non quo vobis fallaciam intendere aut adverſarii gratiam aucupari velim ; ſed vereor profectò ne à vobis hoc reſponſum feram, me quidem vera dicere videri, ſed valdè perantiqua, in ore vulgi & communibus proverbiis verſata. Jam verò, Cteſiphon, cujus famoſiſſima facinora ab auditoribus ita cognita ſunt & comperta, ut accuſatori potiùs timendum ſit ne vetera & pervulgata recenſere quàm nequa in iſtum fingere exiſtimetur : utrùm oportuit, inquam, eum aureâ coronâ donari, an turpiſſimâ ignominiâ notari ?

καί σε τὸν ψευδῆ καὶ ἀδόκιμον τολμῶντα γεγράφειν, πότερα χρὴ καταφρονεῖν τῶν δικαστηρίων, ἢ δίκαιον τῇ πόλει διδόναι;

κα'. Περὶ δὲ τῶν δημοσίων ἀδικημάτων πειράσομαι σαφέστερον εἰπεῖν. Καὶ γὰρ πιθάνομαι μέλλειν Δημοσθένης, ἐπειδὰν αὐτοῖς ὁ λόγος ἀποδοθῇ, καταριθμεῖσθαι πρὸς ὑμᾶς, ὡς ἄρχα τῇ πόλει τέτταρες ἤδη γεγένηνται καιροὶ, ἐν οἷς αὐτὸς πεπολίτευται. Ὧν ἔστι μὲν πρῶτον (ὡς ἔγωγε ἀκούω) καταλογίζεται ἐκεῖνον τὸν χρόνον, ἐν ᾧ πρὸς Φίλιππον ὑπὲρ Ἀμφιπόλεως ἐπολεμοῦμεν· τοῦτον δ' ἀφορίζεται τὸν χρόνον τῇ γενομένῃ εἰρήνῃ καὶ συμμαχίᾳ, ἣν Φιλοκράτης ὁ Ἀγνούσιος ἔγραψε, καὶ αὐτὸς οὕτω περὶ ἐκείνης, ὡς ἐγὼ λέξω. Δεύτερον δὲ καιρόν φησι γενέσθαι, ὃν ἡγοῦμεν χρόνον τὴν εἰρήνην· δηλονότι μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἐν ᾗ καταλύσας τὴν ὑπάρχουσαν εἰρήνην τῇ πόλει, ὁ αὐτὸς ῥήτωρ ἔγραψε τὸν πόλεμον. Τρίτον δὲ, ὃν ἐπολεμοῦμεν χρόνον, μέχρι τῆς ἀτυχίας τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ. Τέταρτον δὲ,

τὸν

notari? utùm oportuit te, qui & falſum & legibus adverſum decretum ferre auſus ſis, judiciorum authoritatem *impunè* contemnere, an civitati pœnas dare.

21. De publicis verò criminibus planiùs paulò & apertiùs eloqui conabor. Siquidem audio Demoſthenem, cùm de iis dicendi *vices* fuerint conceſſæ, quatuor vobis tempora jam tranſacta, quibus ipſe civitatem adminiſtrabat, dinumeraturum eſſe. Quorum utique primum illud conſtituit, quo tempore contra Philippum de Amphipoli bello contendimus: hoc verò tempus concludit pace illâ & ſocietatis bellicæ fœdere, quod ipſe unà cum Philocrate Agnuſio (ut ego infra vobis oſtendam) decreto confirmavit. Secundum autem tempus dicit eſſe illud, quo tutam tranquillamq; pacem habebamus, nimirum ad eum uſque diem, quo, pace, quâ utebatur civitas, ſolutâ & diremptâ, idem iſte orator bellum denunciavit. Tertium verò, cùm bellum geſſimus, uſque ad infeliciſſimum illum in Chæroneâ conflictum. Quartum denique,

in

τὸν νῦν παρόντα καιρόν. Ταῦτα δὴ καταῤῥιθμησάμενος (ὡς ἀκούω) μέλλει με καλεῖν, καὶ ἐπερωτᾷν, ὁποίῳ τούτων τῶν τεττάρων αὐτῷ καιρῷ κατηγορῶ, καὶ ποτε αὐτὸν οὐ τὰ βέλτιστα φημι τῷ δήμῳ πεπολιτεῦσθαι· κἂν μὴ θέλω ἀποκρίνασθαι, ἀλλ' ἐγκαλύπτωμαι, ἢ ἀποδιδράσκω, ἀκκαλύψειν μέ φησι προσελθών, καὶ ἄξειν ἐπὶ τὸ βῆμα, καὶ ἀναγκάσειν ἀποκρίνασθαι. Ἐν οἷν μηθ' ὕστος ἰσχυρίζηται, ὑμεῖς τε προείδητε, ἐγώ τε ἀποκρίνωμαι σαυτόν σοι τῶν δικαστῶν Δημόσθενες, καὶ τῶν ἄλλων πολιτῶν, ὅσοι δὲ ἔξωθεν παρῆσαν, καὶ τῶν Ἑλλήνων, ὅσοις ὀλιγωρίας γέγονεν ἀκροάσεως τῆς δὲ τῆς κρίσεως (ὁρῶ δὲ οὐκ ὀλίγους παρόντας, ἀλλ' ὅσους οὐδεὶς πώποτε μέμνηται πρὸς ἀγῶνα δημόσιον συλλεγομένους) ἀποκρίνομαι, ὅτι ἁπάντων τῶν τεττάρων καιρῶν κατηγορῶ σου, οὓς σὺ ἀμφιρῇ. Κἂν οἵ τε Θεοὶ θέλωσι, καὶ ὑμᾶς δικαστὰς ἐξίσου ἡμῖν ἀκούσωσι, κἀγὼ λυώμαι

in quo jam verſamur. His dinumeratis, ſtatuit (ut mihi indicatur) provocare me & interrogare, utrius horum temporum illum accuſem, quando eum non optimè adminiſtrâſſe rempublicam contendam & aſſeverem: quòd ſi reſpondere noluero, ſi detrectavero, ſi faciem meam *præfati turpitudine* obduxero, integumentum meum (ait) revellet, ad ſuggeſtum abripiet, reſponſum denique meum vi extorquebit. Ne igitur iſte viribus ita inſolenter ſe efferat & contendat, ut vos Judices ad cavendum præmoniti ſitis, deinde ut tibi, Demoſthenes, coram Judicibus cæteriſque, qui extra circumſtant, civibus, coram Græcis denique, quibus ſtudium fuit hodiernæ cauſæ intereſſe, reſpondeam (video verò tantam undiquaque hominum *multitudinem*, quanta ex omni ætatum memoriâ ad judicium publicum nunquam confluxit) tibi *inquam, Demoſthenes, in os tuum coram* reſpondeo, quòd omnium eorum quatuor temporum, in quæ tute ipſe actiones tuas diſtinguis, arguo te & incuſo. Et ſi modò Dii immortales ita voluerint, ſi Judices cauſam noſtram pariter æqualiterq; audierint & cognorint, ſi demum ipſe

ea,

μὴ ἀπομνημονεῦσαι, ἃ σοι συνοίδα, πάνυ προσδοκῶ ἀπολείξειν τοῖς δικασταῖς, τὰ μὲν σωτηρίας τῇ πόλει τὰς θεὰς αἰτίους γεγενημένους, καὶ τοὺς φιλανθρώπως καὶ μετρίως τοῖς τῆς πόλεως πράγμασι χρησαμένους· τῶν δὲ ἀτυχημάτων ἁπάντων Δημοσθένην αἴτιον γεγενημένον. Καὶ χρήσομαι τῇ τοῦ λόγου τάξει ταύτῃ, ἵν' τοῦτον ποιήσωμαι ποιεῖσθαι μέλλειν. Λέξω δὲ πρῶτον μὲν τὸν πρώτου καιρόν, καὶ δεύτερον περὶ τοῦ δευτέρου, καὶ τρίτον περὶ οὗ ἐφεξῆς, καὶ τέταρτον περὶ τοῦ νῦν καθεστηκότων πραγμάτων.

κϐ'. Καὶ μὴ ἐπαινάγω ἐμαυτὸν ὅτι τὴν εἰρήνην, ἵν' σὺ καὶ Φιλοκράτης ἐγράψατε. Ὑμῖν γὰρ ἐξεγένετο ἄν, ὦ Ἀθηναῖοι, τὴν πρότερον ἐκείνην εἰρήνην ποιήσασθαι μὴ κοινῇ σὺν τῶν Ἑλλήνων, εἴπερ ὑμᾶς εἶασαν πρεσβείας, ἃς ἦτε ἀπεπομφότες καθ' ἑκάστους τοὺς καιροὺς εἰς τὴν Ἑλλάδα, προσκαλοῦντες ὅπως Φιλίππου μεταχθῇ Ἑλληνικοῦ συνεδρίου καὶ πρόσθου τοῦ χρόνου, πρὶν ἑκάστων τὰ

Ἑλλήνων

ea, quæ te *perpetrâſſe* probè pernovi, memoriâ complecti potuero, prorſus confido me Judicibus oſtenſurum eſſe, quòd Dii primùm deinde ii homines, qui juſtâ charitate & indulgentiâ rempublicam tractabant, civitati noſtræ ſalutem contulerint; quòd verò calamitatum & ærumnarum omnium author fuerit unus Demoſthenes. Et hunc quidem orationis ordinem perſequi inſtituo, quo eum uſurum eſſe accepi. Primùm enim loquar de primo tempore, deinde de ſecundo, deinde de tertio, poſtremo autem de iis rebus, in quibus jam verſamur.

22. Ad illam igitur pacem, cujus tu unà cum Philocrate author extitiſti, *orationem* meam refero. Vobis enim licuiſſet, Athenienſes, priorem illam pacem cum communi omnium Græcorum concilio ſancire, ſi certi homines vobis permiſerant, ut legatorum reditum, qui tunc temporis à vobis miſſi ad communis illius concilii ſocietatem contra Philippum Græcos cohortabantur & excitabant, expectaretis: *licuiſſet* exiguo temporis proceſſu imperium

Græciæ

Ελλήνων ἁπολαβεῖν τ' ἡγεμονίαν. Καὶ τούτων ἀπεστερήθητε ὑφ' Δημοσθένους καὶ Φιλοκράτους, καὶ τὰς τούτων δωροδοκίας, ἃς ἐδωροδόκησαν συσκάντες ὅπῃ τὸ δημόσιον τὸ ὑμέτερον. Εἰ δέ τισιν ὑμῶν ἐξαίφνης ἀκούσασιν ἀπιστότερος φανεῖται ὁ τοιοῦτος λόγος, ἐκείνως τοῦτο ποιήσασθε ἀκροάσεις, ὥσπερ ὅταν περὶ χρημάτων ἀπολωλυῖων ὑφ' πολλῶν χρόνῳ καθιζώμεθα ὅπῃ τὰς λογισμὰς ἐρχόμεθα δή που ψευδεῖς οἴκοθεν οἵοτε δόξας ἔχοντες καλὰ τῶν λογισμῶν, ἀλλ' ὅμως ἐπειδὰν ὁ λογισμὸς συγκεφαλαιωθῇ, οὐδεὶς ὑμῶν ἐστὶν οὕτω δύσκολος τὴν φύσιν, ὃς τις οὐκ ἀπέρχεται τοῦθ' ὁμολογήσας καὶ πιστεύσας ἀληθὲς εἶναι, ὅ, τι ἂν αὐτὸς ὁ λογισμὸς αἱρῇ. Οὕτω καὶ νῦν τοῦτο ἀκρόασιν ποιήσασθε· εἴ τινες ὑμῶν ἐκ τῶν ἔμπροσθεν χρόνων ἥκουσιν οἴκοθεν τοιαύτην ἔχοντες τὴν δόξαν, ὡς ἄρα ὁ Δημοσθένης οὐδὲν πώποτε εἴρηκεν ὑπὲρ Φιλίππου συσκὰς μετὰ Φιλοκράτους· ὃς τις

Græciæ communi omnium conſenſu obtinuiſſe. Sed ea omnia è manibus veſtris exciderunt propter Demoſthenem & Philocratem, propter turpiſſimas iſtorum ſordes & quæſtus, quos dum nefariè facerent, fœdus inter ſe inierunt, veſtræque reipublicæ peſtem machinabantur. Sin autem veſtrûm nonnullis raptim & derepente hæc audientibus paulò incredibilior hæc videatur oratio, cætera ſic attendite, quemadmodum, cùm in conſeſſu de pecuniis jamdudum antè impenſis rationem repoſcimus, conſueviſtis: non rarò enim falſam rationum opinionem habentes de domo prodimus; poſtquam verò eæ initæ fuerint & confectæ, nemo eſt indolis adeò duræ & pervicacis quin eâ ſententiâ diſcedat, ut, quodcunque ipſa rationum ſubductio convicerit, veriſſimum eſſe fateatur. Ita etiam & nunc *eâdem æquitate* hanc cauſam attendite. Et ſiquis è vobis hîc nunc congreſſis *jamdudum* in hâc opinione conſidat, Demoſthenem, conſiliorum omnium nefariorum ſatellite atque adminiſtro Philocrate, nihil unquam pro Philippo dictitaſſe: *ſi-*

quis

τις ὅτῳ ἀφέκεται, μήτε ἀπογνώτω μηδὲν, μήτε καταγνώτω, πρὶν ἀκούσῃ· οὐ γὰρ δίκαιον. Αλλ' ἐὰν ἐμοὶ ἀφ' βεβαίων ἀκόσητε ὑπομιμνήσκοντος τοὺς καιρούς, ἢ τὸ ψήφισμα παρεχομένου, ὃ μετὰ Φιλοκράτους ἔγραψε Δημοσθένης. ἐὰν αὐτὸς ὁ τῆ ἀληθείας λογισμὸς ἐξεταλαμβάνῃ τὸν Δημοσθένην, πλείω μὲν γεγραφότα ψηφίσματα μετὰ Φιλοκράτους περὶ τῆς ἐξαρχῆς εἰρήνης καὶ συμμαχίας, καθ' ὑποβολὴν δὲ αἰσχίνης κεκολακευκόσι Φίλιππον, καὶ τοὺς παρ' ἐκείνου πρέσβεις οὐκ ἀναμείναντα, αὖπον δὲ γεγονότα τῷ δήμῳ ᾧ μετὰ κοινῆς συνελεῖν τὴν Ελλάδων ποιήσαντι τὴν εἰρήνην, ἔκδοτον δὲ Φιλίππῳ πεποιηκότα Κερσοβλέπτην τὸν Θρᾴκης βασιλέα, ἄνδρα φίλον, καὶ σύμμαχον τῇ πόλει· ἐὰν ταῦθ' ὑμῖν σαφῶς ἐπιδείξω, δέησομαι ὑμῶν μετρίαν δέησιν, ἐπιτρέψατέ μοι πρὸς Θεῶν, τὸν πρῶτον τῶν τεττάρων καιρὸν μὴ κακῶς αὐτὸν πεπολιτεῦσθαι. Λέξω δὲ, ὅθεν μάλιστα ἀκολουθήσετε.

κγ'. Εγραψε

quis (inquam) ita perſuaſum habet, nec liberet me nec condemnet, priuſquam *ea quæ dicenda reſtant* audierit: id enim injuſtum eſſet & periniquum. At ſi bonâ cum veſtrâ veniâ tempora breviter perſtringam & exponam, ſcitumque, quod unà cum Philocrate fecit Demoſthenes, producam: ſi ipſa veritatis authoritas & ratiocinatio Demoſthenem coarguat & revincat, quòd complura cum Philocrate de primâ illa pace & ſocietate decreta tulerit; quòd blanditiis ſupra fidem ſordidis & inauditis Philippum palpaverit; quòd legatos ab eo jam tum reverſuros non expectârit; quòd ſolus, quo minùs pax ea, quam cum Philippo ſanxiſtis, cum communi Græcorum conſeſſu communicaretur, perfecerit; quòd author deniq; vobis extiterit, ut Cerſobleptes Thraciæ rex, amicus populi Athenienſis & ſocius fœderatus, Philippo in mancipium traderetur: ſi hæc omnia, *inquam,* luculenter evicerim, ſinite me per Deos immortales rem hanc æquiſſimam à vobis impetrare, ut Demoſthenem hoc tempore, quòd è quatuor primùm eſt, Rempubl. non bene tractâſſe fateamini. Inde verò ordiar, unde facillimè ſequi poſſitis.

κγ'. Ἐγραψε Φιλοκράτης ἐξεῖναι Φιλίππῳ δεῦρο κήρυκας καὶ πρέσβεις πέμπειν περὶ εἰρήνης καὶ συμμαχίας. Τοῦτο τὸ ψήφισμα ἐγράφη παρανόμων. Ἦκον οἱ τῆς κείσεως λῦσαι· κατηγόρει μὲν Αὐκῖνος ὁ γραψάμενος, ἀπελογεῖτο Φιλοκράτης, συναπελογεῖτο δὲ καὶ Δημοσθένης, ἀπέφυγε Φιλοκράτης. Μετὰ ταῦτα ἐπῆλθεν ὁ λῆξις, Θεμιστοκλῆς ἄρχων· ἐν ταύτῃ εἰσέρχεται βουλευτὴς εἰς τὸ βουλευτήριον Δημοσθένης, οὔτε λαχών, οὔτε ἐπιλαχών, ἀλλ' ὑπὸ παρασκευῆς γεγενημένος, ἵνα εἰς ὑποδοχὴν ἅπαντα καὶ λέγῃ καὶ πράττῃ Φιλοκράτει, ὡς αὐτὸ ἔδειξε τὸ ἔργον. Νικᾷ γὰρ ἕτερον ψήφισμα Φιλοκράτης, ἐφ' ᾧ κελεύει ἑλέσθαι δέκα πρέσβεις, οἵτινες ἀφικόμενοι πρὸς Φίλιππον, ἀξιώσουσιν αὐτὸν δοῦρο πρέσβεις αὐτοκράτορας πέμψαι ὑπὲρ τῆς εἰρήνης. Τούτων εἷς ἦν Δημοσθένης· κἀκεῖθεν ἐπανῆκον, ἐπαινέτης ἦν τῆς εἰρήνης, καὶ ταυτὰ τοῖς ἄλλοις πρέσβεσιν ἀπήγγελε· καὶ μόνος τῶν βουλευτῶν ἔγραψε πείσασθαι τῷ κήρυκι τῷ ὑπὸ τοῦ

Φιλίππου

23. Decrevit Philocrates, ut nuntios & legatos de pace & societate mittendi copia daretur Philippo. Scitum hoc, quasi legibus contrarium, in jus vocatur: dies judicii appropinquat; accusat Lycinus qui dicam scripserat, causam dicit Philocrates, patrocinium suscipit Demosthenes, *judicio* emergit Philocrates. Post hæc subiit tempus illud, *quo* Themistocles *erat* Archon: curiam intrat senator Demosthenes, cùm neque esset delectus forte neque suffectus; sed callidis quibusdam conatibus & sordidis largitionibus *locum eum* nundinatus est, ut (quomodo res ipsa ostendit) Philocrati tum dicendo tum comprobando operam suam navaret. Expugnat enim alterum plebiscitum Philocrates, in quo jubet decem legatos decerni, qui à Philippo peterent, ut caduceatores, qui pro suo arbitratu de pace agerent audirentque, vellet mittere. Ex his unus erat Demosthenes; qui cùm illinc esset reversus, pacem maximè commendavit & suasit, eademque ac cæteri legati referebat; & solus tamen ex omni senatorum numero fœdus cum caduceatore & legatis à

Philippo

Φιλίππου καὶ τοῖς πρέσβεσιν, ἀκόλουθα γεγράφει Φιλοκράτει· ὁ μὲν γὰρ τὴν ἐξουσίαν δέδωκε τοῦ δεδεγχήρυκας καὶ πρέσβεις πέμπεσθαι· ὁ δὲ τῇ πρεσβείᾳ ἀπέδοτο. Τὰ δὲ μετὰ ταῦτα ἤδη μοι σφόδρα προσέχετε τὸν νοῦν. Ἐπεφάτιστο γὰρ οὐ πρὸς τοὺς ἄλλους πρέσβεις τὰ πολλὰ, συκοφαντηθέντας ὕστερον ἐκ μεταβολῆς ὑπὸ Δημοσθένους, ἀλλὰ πρὸς Φιλοκράτην καὶ Δημοσθένην· εἰκότως· τοὺς ἅμα μὲν πρεσβεύοντας, ἅμα δὲ τὰ ψηφίσματα γράφοντας. Πρῶτον μὲν, ὅπως μὴ παρεμείνητε τοὺς πρέσβεις, οὓς ἦτε ἐκπεπομφότες, παρακαλοῦντες ὅτι Φίλιππον, ἵνα μὴ μετὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἀλλ' ἰδίᾳ ποιήσησθε τὴν εἰρήνην. Δεύτερον δ' ὅπως μὴ μόνον τὴν εἰρήνην ἀλλὰ καὶ συμμαχίαν εἰς ψηφιεῖσθε πρὸς Φίλιππον· ἵν' εἴπερ προσέχοιεν τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ, εἰς τὴν ἐσχάτην ἐμπέσοιεν ἀθυμίαν, ὁρῶντες ὑμᾶς αὐτοὺς μὲν παρακαλοῦντας,

Philippo miſſis feriendum eſſe edixit, ſimilia planè, ac quondam ſocius ſuus Philocrates, decernens: ille enim poteſtatem dedit, ut caduceatores & legati huc à Philippo mitterentur; hic autem cum iis foedus confirmat. Jam verò de iis, quæ mox dicturus ſum, attento animo ſummâque cum vigilantiâ quæſo advertite. Multa enim cum Demoſthene ſolo & Philocrate (nihil enim ei interceſſit cum cæteris legatis, qui quidem haud ita multò pòſt, factâ rerum viciſſitudine, à Demoſthene invidioſè delati calumniiſque circumventi erant) occultè jam agebat *Philippus*: nec mirum profectò, ſiquidem ii legationem ſimul obibant, plebiſcita ſimul ſcribebant. Primùm itaque *perfecit* (*inquam*) ut legatos, qui à vobis miſſi Græcos in Philippum concitabant, non expectaretis; ut privatam cum Philippo pacem, diſtracto ab hâc ſocietate atque excluſo reliquorum Græcorum conſeſſu, faceretis. Deinde ut non ſolùm pacem ſed etiam & belli ſocietatem cum Philippo coiretis; ut, ſiqui à veſtræ plebis causâ fleterint, animo caderent ſalutique quàm maximè deſperarent, cùm vos ſibi quidem claſſicum canere & ad arma ipſos

 inſtigare

ἔφη, ὅτι τὸν πόλεμον, οἵτινες δὲ μὴ μόνον εἰρήνην ἀλλὰ καὶ συμμαχίαν ἐψηφισμένους ποιήσαιεν. Τέλος δὲ, ὅπως Κερσοβλέπτης ὁ Θρᾴκης βασιλεὺς μὴ ἔσται ἔνορκος, μήτε μετέσται τῆς συμμαχίας καὶ ἡ εἰρήνης αὐτῷ· παρηγγέλλετο δὲ ἐπ' αὐτὸν ἤδη γραπτά.

κδ'. Καὶ ταῦτ' ὁ μὲν ἐξωτούμενος οὐκ ἠδίκει. (πρὸ γὰρ τῶν ὅρκων καὶ τῶν σπονδῶν ἀνεμέσητον ἦν αὐτῷ πράττειν τὰ συμφέροντα) οἱ δὲ ἀποδόμενοι καὶ κατακοινωνήσαντες τὰ τῆς πόλεως ἰσχυρὰ, μεγάλης ὀργῆς ἦσαν ἄξιοι. Ὁ γὰρ μισαλέξανδρος νυνὶ φάσκων εἶναι, καὶ τότε μισοφίλιππος Δημοσθένης, ὁ τὴν ξενίαν ἐμοὶ προφέρων τὴν Ἀλεξάνδρου, γράφει ψήφισμα, τοὺς χαροὺς τῆς πόλεως ὑφαιρούμενος, ἐκκλησίαν ποιεῖν τοὺς Πρυτάνεις τῇ ὀγδόῃ ἱσταμένου τοῦ Ἐλαφηβολιῶνος μηνὸς, ὅτε τῷ Ἀσκληπιῷ ἡ θυσία· καὶ ὁ προλόγων ἐν τῇ ἱερᾷ ἡμέρᾳ, ἧ πρότερον οὐδεὶς

instigare atque incendere, domi verò non modò pacem ſed & belli ſocietatem etiam decernere viderent. Poſtremò autem, ut Cerſobleptes Thraciæ rex neque in pacis neque in ſocietatis conditionem acceptus eſſet: *nec verò ſatis habuit fœderibus illum excludere*, niſi etiam & aciem contra eum inſtrui & ductari curaret.

24 Et quidem qui hæc pecuniis datis emebat & conduxit, non iniquè fecit neque cuiquam injurius erat Philippus (nihil enim vetuit quin, priuſquam ſacramenta & fœdera confirmarentur, commodis ſuis ſerviret) iſti verò qui ea, quæ præſidio eſſent civitati, abalienabant hoſtique nefariè prodebant, iſti (inquam) irâ omnium & capitali odio erant digni. Is enim qui nunc Alexandro, tunc Philippo infenſum ſe eſſe jactitavit, quique hoſpitium Alexandri mihi exprobat *Demoſthenes*, civitatis opportunitatibus amiſſis & interceptis, decreto juſſit ut civitatis Principes octavo *Elaphebolionis*, quo die Æſculapio *ſolenne* fieret ſacrificium, concionem haberent. *Juſſit ut in ſenatu de legatis audiendis*, antequam populus id ſciſceret, conſultaretur feſto die, in quo nemo unquam aut patrum memoriâ

ϑὲὶς μέμνηται γενόμενον. Τίνα τοίνυν φασὶν ποιησάμενον; ἵνα, φησὶν, ἐὰν ἤδη παρῶσιν οἱ Φιλίππου πρέσβεις, βουλεύσηται ὁ δῆμος ὡς τάχιστα περὶ τῶν περὶ Φίλιππον πρέσβεων· τοῖς ὕστερον παροῦσι πρέσβεσι προκαταλαμβάνων τὴν ἐκκλησίαν, καὶ τὰς χεῖρας ὑμῶν ἐπιστομούμενος, καὶ τὸ πρᾶγμα καταπεύδων, ἵνα μὴ μετὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, ἐπανελθόντων τῶν ὑμετέρων πρέσβεων, ἀλλὰ μόνοι ποιήσησθε τὴν εἰρήνην. Μετὰ δὲ ταῦτα, ὦ Ἀθηναῖοι, ἦκον οἱ τοῦ Φιλίππου πρέσβεις, οἱ δὲ ὑμέτεροι ἀπεδήμουν προκαλούμενοι τοὺς Ἕλληνας ἐπὶ Φίλιππον. Ἐνταῦθα ἕτερον ψήφισμα νικᾷ Δημοσθένης, ἐν ᾧ γράφει μὴ μόνον ὑπὲρ τῆς εἰρήνης ἀλλὰ καὶ συμμαχίας ὑμᾶς βουλεύσασθαι, μὴ προϊέμενος, τοὺς πρέσβεις τοὺς ὑμετέρους, ἀλλ' εὐθὺς μετὰ τὰ ἐν ἄστει Διονύσια τῇ ὀγδόῃ καὶ εἰνάτῃ ἐπὶ δέκα. Ὅπ δὲ ἀληθῆ λέγω, ἀκούσατε τῶν ψηφισμάτων.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ.

κε'. Επεμ-

memoriâ aut noſtrâ quicquam tale fieri cognôrat. Tum cauſam quandam excogitat, *nempe* ut ſtatim ac legati à Philippo huc acceſſerint, res illæ, de quibus cum eo tum agebat populus, in conſultationem quàm ocyſſimè venirent. *Eo pacto* & concioni multò ante perſuaſit, ut de legatis, qui nondum aderant, *benignè ſentiret*, & veſtras opportunitates præcidit & intercepit: rem ipſam verò *interim, quàm* maximè poterat, maturabat & urgebat, ut vos ſoli privatam pacem faceretis, ne fortè, legatis domum reverſis, cæteros omnes Græcos in illius ſocietatem adſcriberetis. *Brevi* poſt tempore aderant à Philippo legati, veſtri autem, Athenienſes, ſunt profecti ut Græcos contra Philippum hortarentur & incenderent. Deinde alterum etiam expugnat plebiſcitum Demoſthenes, in quo decernit, ut vos non tantùm de pace ſed & de ſocietate etiam belli quàm citiſſimè poſt Bacchanalia peracta (nempe decimo octavo & nono die) legatorum reditu non expectato, ſtatuatis & conſultetis. Me autem vera dixiſſe, decreta ipſa vos docebunt.

DECRETA.

25. Quam-

κε'. Επειδὴ τοίνυν, ὦ Αθηναῖοι, παρελήλυθει τὰ Διονύσια, ἐγίγνοντο δὲ αἱ ἐκκλησίαι· ἐν δὲ τῇ πρώτῃ τῶν ἐκκλησιῶν ἀνεγιγνώσθη δόγμα τῇ βουλῇ ὅτι δέκα κοινοὶ τῶν συμμάχων, ὧν τὰ κεφάλαια ἐγὼ συνελὼν ἐρῶ. Πρῶτον μὲν ἔγραψαν ὑπὲρ εἰρήνης ὑμᾶς μόνον βουλεύσασθαι· τὸ δὲ τῆς συμμαχίας ὄνομα ὑφῄρηντο, οὐκ ἐπιλελησμένοι, ἀλλ' ἐν τῇ εἰρήνῃ ἀναγκαιοτέραν ἢ καλλίω ἐπιλαμβάνοντες εἶναι. Επειτα ἀπλῶς ὀρθῶς ἐσκόπουν τὸ Δημοσθένους δωρεάκημα, ἐν προσέγραψαν ἐν τῷ δόγματι ἐξεῖναι τῷ βουλομένῳ τῶν Ελλήνων ἐν τρισὶ μησὶν εἰς τὴν αὐτὴν στήλην ἀναγεγράφθαι μετ' Αθηναίων, ἐν μετέχειν τῶν ὅρκων ἐν τῶν συνθηκῶν· δύο μέντοι προκαταλαμβάνοντες· δεῖν τὸν μὲν οἶκον τὸν καὶ τὸ τελεσθὲν τοῖς τῶν Ελλήνων πρεσβείαις ἱκανὸν γενέσθαι παρασκευάζοντες. ἔπειτα τὴν τῶν Ελλήνων εὔνοιαν τῇ πόλει μετὰ κοινοῦ συνεδρίου κλώμενοι, ἵν' εἰ παραβαίνοιντό αἱ συνθῆκαι, μὴ μόνοι μηδ' ἀπαράσκευοι

25. Quamprimùm igitur præterierant Bacchanalia, habitæ ſunt conciones *duæ*: quarum in primâ, decimo octavo die advocatâ, recitabatur decretum ſociorum commune: cujus præcipua capita ego breviter ſummatimque deſcribam. Primùm itaque decernebant, ut de pace tantùm à vobis conſultum eſſet: ſocietatis verò nomen præteribant, non quòd obliti eſſent, ſed quòd pacem illam neceſſariam magis quàm hóneſtam arbitrarentur. Deinde Demoſthenis conatibus rectâ ibant obviam, & *ad eum modum conſilia ſua dirigebant*, quo ſordes illius & turpiſſimos quæſtus præciderent: decreto *enim* aſcripſerunt, ut Græcis, qui vellent, intra tres menſes in eandem columnam unà cum Athenienſibus referri, & in ſacramenti fœderiſque ſocietatem adſciſci liceret. *Eâ quidem ratione* re duas maximas multò antè occupabant & prævertebant: primùm *enim perfecerunt*, ut trimeſtre ſpatium, quod Græcis ad legatos Athenas mittendos ſatis eſſet, daretur; deinde eo pacto communem omnium Græcorum conventum gratiâ & benevolentiâ vobis devinxerunt, ut ſi forte violarentur fœdera, neque ſoli neque imparati

ἀπροθύμους πολεμήσαιμεν· ἃ γὰρ ὑμῖν συνέβη παθεῖν ἀπὸ Δημοσθένους. Ὅτι δὲ ἀληθῆ λέγω, ἐξ αὐτοῦ τοῦ δόγματος ἀκούσαντες μαθήσεσθε.

ΔΟΓΜΑ ΣΥΜΜΑΧΩΝ.

κϛ'. Τούτῳ τῷ δόγματι συνεπῄνουν ὁμολογῶ· καὶ πάντες οἱ ἐν τῇ πρώτῃ τῶν ἐκκλησιῶν δημηγορήσαντες, καὶ ὁ δῆμος ἀπλῶς τοιούτου τινὰ δόξαν εἰλικρινῶς, ὡς ἔστιν ἐμοὶ εἰπεῖν, περὶ δὲ συμμαχίας οὐκ ἄμεινον εἶναι ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων ἀποκλῆσιν βουλεύσασθαι· εἶναι δὲ κοινῇ μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἅπαντας. Νὺξ οὖν μέσον ἦν παρῆμιν τῇ ὑστεραίᾳ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Εἰσιόντα δὲ προκαταλαμβάνων Δημοσθένης τὸ βῆμα, οὐδενὶ τῶν ἄλλων παραλιπὼν λόγον, οὐδὲν ὄφελος ἔφη τῶν χθὲς εἰρημένων εἶναι λόγων, εἰ ταῦθ' οἱ Φιλίππου μὴ συμπεισθήσονται πρέσβεις· οὐδὲ γιγνώσκειν ἔφη τὴν εἰρήνην, ἀπούσης συμμαχίας. Οὐ γὰρ ἔφη δεῖν (ἦν γὰρ τὸ ῥῆμα μέμνημαι ὡς εἶπε, διὰ τὴν ἀηδίαν τοῦ λέγοντος

ἅμα

imperati ad pugnandum aggrederemini: qui nunc, Demosthenis culpâ, miserrimus est civitatis vestræ status. Me autem vera dicere, ex ipso decreto facilè sentietis.

DECRETUM SOCIORUM.

26. Decretum hoc assensu meo me comprobâsse libens confiteor: *comprobabant* & ii omnes, qui in priore illo conventu concionem habebant: populus verò, cùm discessit, in eâ fuit sententiâ, fore quidem pacem; de belli autem societate ut consultum esset, cùm jam tum Græcos ad arma concitaret, suis commodis non ita conducere: pacem autem cum Græcis omnibus communicatam iri *conjectabant*. Nox interfuit: postridie in concionem convenimus. Tum verò suggestum præoccupans Demosthenes, nemini aliorum dicendi copiâ permissâ, ait, ea quæ heri dicerentur nihil quicquam profectura, nisi iis assentirentur, quos Philippus misit, legati: neque se satis scire professus est, quomodo pax, societate exclusâ atque diremptâ, *confirmari* possit. Non enim oportet, inquit, societatem à pace *dirumpere* (quod quidem vocabulum, propter invidiam & acerbitatem tum dicentis

tum

ἅμα γὲ τοῦ ὀνόματος) ἀπορρῆξαι τῆς εἰρήνης τὴν συμμαχίαν, οὐδὲ τὰ τῶν Ἑλλήνων ἀναμῦναι μελλήματα. ἀλλ' ἢ πολεμεῖν αὐτοὺς, ἢ τὴν εἰρήνην ἰδίᾳ ποιεῖσθαι. Καὶ πάλιν, ὅτε τὸ βῆμα παρακαλέσας Ἀντίπατρον, ἐρώτημά τι ἠρώτα, προειπὼν μὲν ἃ ἐρήσεται, προδιδάξας δὲ ἃ λεκτὰ καλὰ τῇ πόλει ἀποκρίνασθαι. Καὶ τέλος ταῦτα οἴκοι, τῷ μὲν λόγῳ προβιασαμένου τοῦ Δημοσθένους, τὸ δὲ ψήφισμα γεγράφαντος Φιλοκράτους.

κζ'. Ὁ δὲ λοιπὸν ἐπόλοιπον αὐτοῖς, Κερσοβλέπτην καὶ τὸ ὅτι Θρᾴκης τόπον ἔκδοτον ποιῆσαι, καὶ τοῦτ' ἐπράξαι ἕκτῃ φθίνοντος τοῦ Ἐλαφηβολιῶνος μηνὸς, πρεῖν ὅτι τινὰ ὑστέραν ἀπαίρειν πρεσβείαν τὴν ὅτι τοὺς ὅρκους Δημοσθένην· Ὁ γὰρ μισαλέξανδρος καὶ μισοφίλιππος ὑμῖν ὅτος ῥήτωρ δὶς ἐπρέσβευεν εἰς Μακεδονίαν, ἐξὸν μηδὲ ἅπαξ, ὁ νυνὶ κελεύων τῆς Μακεδόνων καταπτύειν. Εἰς δὲ τινὰ ἐκκλησίαν τὴν τῇ ἕκτῃ λέγω

tum ipsius nominis, mihi in memoriâ hæret) neque Græcorum moram & cunctationem præstolari; sed vel eos confestim bellum intendere, vel *nos* pacem privatam confirmare. Et tandem Antipatrum, quem in suggestum advocâsset, de quibusdam rebus interrogabat; cùm ei antea ipse *Demosthenes* indicâsset, quæ esset percunctaturus, quæque contra civitatem responderet, instruxisset. Postremò autem hæc valebant; siquidem dicendo extorserit ea Demosthenes, decreto comprobârit Philocrates.

27. Deinde etiam vigesimo quinto die *Elaphebolionis*, priusquam ultimam illam de sacramentis & fœderibus *cum Philippo firmandis* legationem obiret Demosthenes, fecerunt (id quod restabat) ut Cersobleptes unà cum Thraciæ regno in deditionem *Philippi* esset redactus. Orator enim ille, qui se Philippo atque Alexandro vehementer infensum esse jactitat, qui nunc vos, ut Macedonas fastuosè aspernemini consputetisque, acriter incendit, in Macedoniam bis (cùm ne semel id legitimè fecerit) legatus est profectus. Sed *ut ad rem redeam*; in concione (*inquam*) quæ vigesimo quinto

λέγω καθεζόμενον, βουλευτὴς ὢν ἐκ παρασκευῆς, ἔκδοτον Κερσοβλέπτην μετὰ Φιλοκράτους ἐποίησε. Καιρὸς δὲ ὁ μὲν Φιλοκράτης ἐν ψηφίσματι μετὰ τῶν ἄλλων γραμμάτων παρεγράψας (ὁ δ' ὑπογράψας Δημοσθένης) ἐν ᾧ γέγραπται, ἀποδοῦναι τοὺς ὅρκους τοῖς πρέσβεσι τοῖς παρὰ Φιλίππου ἐν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ τοὺς συνέδρους τῶν συμμάχων· παρὰ δὲ τοῦ Κερσοβλέπτου συνέδρου οὐκ ἐκάθητο. Γράψας δὲ τοὺς συνεδρεύοντας ὀμνῦναι, τὸν Κερσοβλέπτην οὐ συνεδρεύοντα ἐξέκλεισε τῶν ὅρκων. Ὅτι δὲ ἀληθῆ λέγω, ἀνάγνωθί μοι τίς ἦν ὁ ταῦτα γράψας, καὶ τίς ὁ ταῦτα ὑπογράψας Πρύτανις.

ΨΗΦΙΣΜΑ. ΠΡΟΕΔΡΟΣ.

κη'. Καλὸν, ὦ Ἀθηναῖοι, καλὸν, ἡ τῶν δημοσίων γραμμάτων φυλακή· ἀκίνητον γάρ ἐστι, καὶ οὐ μεταπίπτει τοῖς αὐτομολοῦσιν ἐκ τῆς πολιτείας, ἀλλ' ἐπίδηλος τῷ δήμῳ, ὁπόταν βούληται, συνιδεῖν τοὺς πάλαι

quinto die erat habita, inter ſenatores ſedens Demoſthenes (quem quidem in ordinem per fraudem & coitionem irrepſit) Cerſobleptem, ſocio & adjutore Philocrate, in ſervitutem tradebat. Clam enim & altutè præter alia permutata hoc etiam adjecit decreto Philocrates (quod quidem calculo ſuo comprobabat Demoſthenes) ut, qui ex fœderatis huic concioni intereſſent conſeſſores, Philippi legatis hoc ipſo die jusjurandum deferrent: à Cerſoblepte verò nullus tum adfuit conſeſſor. Cùm igitur decerneret fœderatos, qui adeſſent, jusjurandum dare, Cerſobleptem, à quo nullus aderat conſeſſor, planè excluſit. Ut autem me vera dixiſſe ſciatis, recitetur vobis, quis eſſet qui decretum hoc conſcripſit, quis item Curiæ Præſes qui comprobavit.

DECRETUM.

CURIÆ PRÆSES.

28. Præclarum mehercule, Athenienſes, *civitati* eſt *præſidium* codicum & literarum publicarum cuſtodia: hæc enim æterna manet & immutabilis, neque unà cum iis, qui à Republicâ perfugiunt, unquam intercidit; ſed enim populo, quandocunque poſtulaverit, videndi copiam facit, quinam

λαι μὴν πονηροὺς, οὐ μεταβολῆς δ' ἀξιοῦσαι, εἰ χρηστούς. Ὑπόλοιπον δέ μοι ἐστὶ τὴν κολακείαν αὐτοῦ διεξελθεῖν. Δημοσθένης γὰρ ἑαυτὸν βουλεύσας, σόβημίαν πώποτε φανεῖται θρασυτέραν εἰς πρεσβείαν καλέσας· ἀλλὰ τότε μόνον καὶ πρῶτον πρέσβεις εἰς προεδρείαν ἔθηκε, καὶ προσκεφάλαια ἔθηκε, καὶ φοινικίδας περιέπτασε. καὶ ἅμα τῇ ἡμέρᾳ ἤγετο τοῖς πρέσβεσιν εἰς τὸ θέατρον, ὥστε καὶ συείπεσθαι διὰ τὴν ἀσχημοσύνην καὶ κολακείαν· καὶ ὅτε ἀπέστειλαν εἰς Θήβας, ἐμαθήτευσε αὐτοῖς τεῖα ζεύγη ὀρεικὰ, καὶ τοὺς πρέσβεις προὔπεμψεν εἰς Θήβας, ἐγκαταγέλαστον τὴν πόλιν ποιῶν. Ἵνα δ' ὅπου τῆς ὑποθέσεως μείνω, λάβε μοι τὸ ψήφισμα τὸ περὶ τῆς προεδρείας.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

κθ'. Οὕτω τοίνυν, ὦ Ἀθηναῖοι, ὁ τηλικοῦτος τὸ μέγεθος κόλαξ, πρῶτος διὰ τῶν κατασκόπων τὸν τοῦ Χαιρώνεως πυθόμενος τὴν Φιλίππου τελευτὴν, τῶν

nam ii ſint qui, cùm olim malè ſe gererent, nunc vice versâ virtutis ſpeciem præ ſe ferunt. Supereſt verò, ut Demoſthenis adulationem paucis perſtringam. Apparet enim Demoſthenem, cùm integrum jam annum ſenator eſſet, nullos unquam legatos ſedibus primis dignatum eſſe; ſed eo tantùm tempore *Philippi* nuncios hoc honore affecit, quibus quidem pulvinos ſubſtravit, puniceis ſtragulis *ſedes* inſtruxit, peripetaſmatis ornavit: primo denique diluculo iis in theatrum præivit, adeò ut propter inſignem ſuam in blandiendo turpitudinem & nequiſſimam adulationem omnium ſibilis exploſus eſſet. Tum demum cùm Thebas conceſſerint, tria mulorum juga mercede pactâ iis vendidit, nunciosque Thebas deduxit; *ita denique abjectè ſe geſſit*, ut civitatem *exteri omnes* magno cum riſu exciperent & illuderent. Ut verò ad propoſitum, *unde diverti*, redeam, recita mihi decretum de primis ſedibus *impertiendis* conſcriptum.

DECRETUM.

29. Hic igitur iſte aſſentator tam inauditus & permagnus, cùm priùs à Charidemi emiſſariis Philippi mortem ſciſcitatus eſſet, rem

eam

ᾧ δοκεῖ συμπλάσας ἑαυτῷ ὄνυπνιον, κατεψεύσατο ὡς οὐ τοῦδε Χαιρώνεω τὸ τρῶγμα πεπυσμένου, ἀλλὰ τοῦδε τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀθηνᾶς· ὃς μὲν ἡμέραν ὀπτορκοῖ, νύκτωρ φησὶν ἑαυτῷ ἀμφιλέγεσθαι, καὶ τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι τρεμίζει. Ἑβδόμῃ δ' ἡμέρᾳ τῆς θυγατρὸς αὐτῷ τετελευτηκυίας, πρὶν πεῦσθαι καὶ τὰ νομιζόμενα ποιῆσαι, στεφανωσάμενος καὶ λευκὴν ἐσθῆτα λαβὼν, ἐθυηλάτει, καὶ παρῄνει· ἦν μόνιμον ὁ Φίλιππος καὶ πρώτιμον αὐτὸν πατέρα προσεποιοῦσαν ἀπολέσας. Καὶ ἐγὼ τὸ δυστύχημα ὠνειδίζω, ἀλλὰ τὸν τρόπον ἐξετάζω. Ὁ γὰρ μισότεκνος, καὶ πατὴρ πονηρὸς, οὐκ ἄν ποτε γένοιτο δημοσίᾳ χρήσιμος· οὐδὲ ὁ τὰ φίλτατα καὶ οἰκειότατα σώματα μὴ στέργων, οὐδέποτε ὑμᾶς περὶ πλείονος ποιήσεται τοὺς ἀλλοτρίους· οὐδέ γε ὁ ἰδίᾳ πονηρὸς, οὐκ ἄν ποτε γένοιτο δημοσίᾳ χρήσιμος· οὐδὲ ὅστις ἐστὶν οἰκοφθόρος, οὐδέποτ' ἐν Μακεδονίᾳ πρεσβείαν καλὸς κἀγαθὸς· οὐ γὰρ τὸν τρόπον, ἀλλὰ τὸν τόπον μόνον μετήλλαξε.

λ'. Πόθεν

eam in somnis sibi indicatam esse confingit: Jovem scilicet & Minervam, quos toto die perjuriis lædit, sermones noctu secum contulisse, interitum Philippi nunciâsse, aliaque rerum eventa præcinuisse commiscitur. Die verò, ex quo filia sua defuncta esset, septimo, priusquam *interitum ejus* defleviſſet, priusquam exequias celebrâsset, coronâ redimitus & albo vestitu indutus taurum mactabat, leges *patriæ* & instituta violabat: *hæc, inquam, perpetrare sustinuit* homo miserrimus, etiam unicâ filiâ, à quâ primùm salutaretur pater, amissâ & perditâ. Nec tamen infortunium ei exprobrandum velim; sed id tantùm ago, ut mores hominis perscruter & expendam. Qui enim pater est malus & alieno à liberis suis animo, bonus Reipubl. administrator nunquam erit; nunquam, qui animas amicissimas & summâ conjunctione sibi devinctas charissimè non dilexit, vos præ cæteris æstimabit; nunquam, qui in privatis rebus malè se gerit, in publicis non iniquè versabitur; nunquam denique, qui domi est improbus & nequam, in Macedoniâ erat legatus integer aut frugi: non enim animum, sed cœlum tantummodo mutavit.

λ'. Πόθεν οὖν ὅτι ἡ μεταβολὴ ἦλθε τῶν πραγμάτων· (ἔστω γὰρ ὅσον ὁ δεύτερος χρόνος) καὶ τί ποτ' ὄντι τὸ αἴτιον, ὅτι Φιλοκράτης μὲν ἀπὸ τῶν αὐτῶν πολιτευμάτων Δημοσθένει φυγὰς ἀπ' εἰσαγγελίας γεγένηται, Δημοσθένης δὲ ἐπὶ τῶν ἄλλων κατήγορος· καὶ πόθεν πόθ' ἡμᾶς εἰς τὰς ἀτυχίας ὁ μακὰς ἄνθρωπος ἐμβέβληκε, ταῦτ' ἤδη διαφερόντως ἄξιόν ἐστιν ἀκοῦσαι. Ὡς γὰρ τάχιστα εἰσῆλθε Φίλιππος Πύλας, καὶ τὰς τε τῶν Φωκέων πόλεις παραδόξως ἀνάστατος ἐποίησε, Θηβαίους δὲ, ὡς τότ' ὑμῖν ἐδόκει, περιττῶς χαρᾷ καὶ ὧν ὑμετέρων συμφέροντος ἰσχυρὰς κατεσκεύασεν, ὑμεῖς δὲ οὐκ τῆς ἀγροῦ φοβηθέντες ἐσκευαγωγήκατε· καὶ τῆς μὲν αἰτίας οἱ πρέσβεις οἱ περὶ τὴν εἰρήνης πρεσβεύσαντες, πολὺ δὲ τῶν ἄλλων διαφερόντως Φιλοκράτης καὶ Δημοσθένης, διὰ τὸ μὴ μόνον πρεσβεύειν, ἀλλὰ καὶ ψηφίσματα γεγραφέναι. Σωφέρει δ' οὐ τοῖς αὐτοῖς ἀγῶσι διαφέρεσθαί τι τὸν Δημοσθένην καὶ Φιλοκράτην, ἀγα-

δὸν

30. Unde igitur in tam diversas rerum facies seſe converterit (ad secundum enim tempus jam perveni) unde factum sit ut Philocrates, consiliorum omnium & studiorum in Republicâ Demosthenis socius & adjutor, læsæ majestatis postulatus fuerit & in exilium projectus, Demosthenes verò interim alios complures in judicium citaverit; unde *acciderit denique, ut* perditissimus ille nebulo in ærumnas hasce omnes nos conjecerit, hæc præ cæteris operæ pretium erit diligenter attendere. Cùm primùm Philippus in Thermopylas penetravit, & Phocidis urbes præter opinionem omnium diripuit & vastavit, Thebanos verò præsidiis amplioribus, quàm (ut vobis tum visum erat) res vestræ & utilitates ferebant, instruxit & munivit; vos agris exterriti castra movistis, & vasa sarcinasque domum retulistis: ad hæc maximâ invidiâ & calumniis vexabantur, qui de pace cum Philippo agebant, legati; præsertim verò præ cæteris Demosthenes & Philocrates, quippe qui non modò legationem obirent, sed & plebiscita conscriberent. Hoc ipso tempore accidebat ut dissidium inter Demosthenem & Philocratem, easdem ferè

δὸν ὑπὲρ τούτων, ὑπὲρ ὧν καὶ ὑμεῖς αὐτοὺς ὑπωπτεύσατε διενεχθῆναι. Τοιαύτης δὲ ἐπιπλούσης ταραχῆς μετὰ τῆς συμφύτων νοσημάτων αὐτῇ, ἤδη τὰ μελλὰ ταῦτα ἐβουλεύετο μὴ δειλίας, ἡ τῆς πρὸς Φιλοκράτην ὑπὲρ τῆς δωροδοκίας ζηλοτυπίας· καὶ ἡγήσατο εἰ τῆς συμπρεσβεύοντων ἕν ἕ Φιλίππῳ κατήγορον ἀναφανείη, ἅμα μὲν Φιλοκράτην πρόδηλος ἀπολεῖσθαι, τοὺς δὲ ἄλλους συμπράσσειν κινδυνεύειν, αὐτὸς δ' εὐδοκιμήσειν, ἡ προδότης ὢν τῆς φίλων καὶ πατρὸς, πιστὸς τῷ δήμῳ φανήσεσθαι. Καταδύντες δ' αὐτὸν ἀπὸ τῆς πόλεως πρεσβευόμενοι ἡσυχῇ, ἄσμενοι παρεκάλουν ὅπως τὸ βῆμα, τὸν μόνον ἀδωροδόκητον ὀνομάζοντες τῇ πόλει. Ὁ δὲ πανοῦργος, ἀρχὰς αὐτοῖς ἐνεδίδου πολέμου ἡ ταραχῆς. Οὗτός ἐστιν, ὦ Ἀθηναῖοι, ὁ πρῶτος εὑρὼν Σέρριον τεῖχος, καὶ Δορίσκον, καὶ Ἐργίσκιλα, καὶ Μουργίσκιλα, καὶ Γάνος, καὶ Γανίδα, χωρία, ὧν οὐδὲ τὰ ὀνό-

ματα

ferè ob res, de quibus eos diſſentire vos ipſi ſuſpicabamini, eſſet conflatum. Tantis enim motibus, tanto tumultu exorto, quibus acceſſerunt etiam vitia ei inſita & innata, conſilia ſua cautè jam & formidolosè agitabat Demoſthenes; & Philocrati, quòd largitionibus & pecuniis quas accepit eſſet conſcius, graviſſimè invidebat. Putabat porrò, ſi Philippi eorumque, quos legationis habuit collegas, accuſatorem ſe præſtiterit, Philocratem ſine omni dubio periturum, cæteros omnes legatos in ſummam dimicationem abductos iri, ſe verò exiſtimationem omnium ſibi paraturum, &, quanquam eſſet amicorum proditor malus & infamis, animi in populum fideliſſimi ſpeciem habiturum. Cùm ii igitur, qui tranquillitatem urbis veſtræ impugnabant, hæc advertiſſent, in ſuggeſtum perquam avidè accerſebant Demoſthenem, eum ex civibus ſolum integrum, ſolum quæſtu immunem appellabant. Ille verò in concionem prodiens malorum initium excitavit, belli & tumultûs *faces incendit*. Ille iſte eſt, Athenienſes, qui Serrium murum, Doriſcum, Ergiſcam, Murgiſcam, Ganos & Ganidem perveſtigabat; loca quorum

vel

ματα ἠδείμην πρότερον. Καὶ εἰς τοῦτο φέρων πρεσβείσηται τὰ πράγματα, ὥστ', εἰ μὴ μὴ πέμποι Φίλιππος πρέσβεις, καταφρονεῖν αὐτὸν ἔφη τῆς πόλεως· εἰ δὲ πέμποι, καλασκόπους πέμπειν, ἀλλ' οὐ πρέσβεις· εἰ δὲ ὑπισχνεῖσθαι ἐθέλει πολλῷ πλείω ἴσην καὶ ὁμοίαν περὶ τῶν ἐγκλημάτων, οὐκ εἰ) κριτὴν ἴσον ἡμῖν ἔφη, καὶ Φιλίππῳ. Ἁλόννησον ἐδίδου, ὁ δ' ἀπηγόρευε μὴ λαμβάνειν, εἰ δίδωσιν, ἀλλὰ μὴ ἀποδίδωσι· περὶ συλλαβῶν διαφερόμενος· καὶ τὸ τελευταῖον στεφανώσας τοὺς μὲν Ἀριστόδημον εἰς Θετταλίαν καὶ Μαγνησίαν ὡδὶ τὰς περὶ τὴν εἰρήνην συνθήκας ὑπεστρατεύσαντας, τὴν μὲν εἰρήνην διέλυσε, τὸν δὲ συμφορὰν καὶ τὸν πόλεμον παρεσκεύασε.

λα'. Ναί· ἀλλὰ χαλκοῖς καὶ ἀδαμαντίνοις τείχεσιν, ὡς αὐτός φησι, τὴν χώραν ὑμῶν ἐπέλαβε, τῇ τῶν Εὐβοέων καὶ Θηβαίων συμμαχίᾳ. Ἀλλ', ὦ Ἀθηναῖοι, περὶ ταῦτα τοῖα μέγιστα ἐδικήθητε, καὶ μάλιστα ἠγνοήκατε. Σπεύδων δ' εἰπεῖν περὶ τῆς μεγίστης συμμαχίας τῆς τῶν Θηβαίων,

vel nomina quidem poſt homines natos nemo cognôrat. Eò tandem res noſtras redegit, ut, ſi legatos non mitteret Philippus, civitatem noſtram illudi & contemni; ſin mitteret, emiſſarios & inſidiatores non legatos mitti prædicaret: ſin autem ex aliis quibuſdam civitatibus æquos & communes arbitros controverſiis noſtris *componendis* adhibuerit, nullum dicebat æquum arbitrum inter nos & Philippum dari poſſe. Haloneſum dedit *Philippus*, interdixit ille ne acciperetis, ſi *modò dederit*, niſi etiam & *dediderit*: de ſyllabis ſcilicet litigans & cavillatus. Poſtremò autem, cùm Ariſtodemum ſocioſque ejus, quî per Theſſaliam & Magneſiam, contra pactiones pacis & conventa, copias in expeditionem eduxerant, coronâ donâſſet, pacem diremit, bellum conflavit, Reipublicæ graviſſimam plagam inflixit.

31. At verò æneis & adamantinis, ut ipſe jactat, muris, cùm Eubœos & Thebanos ſocietate vobis conjunxit, regiones veſtras obſepſit. At at, Athenienſes, in hâc re tres inſigniſſimas injurias vobis intulit, quarum eſtis omnes vehementer ignari. Quanquam verò ad maximam illam cum Thebanis

Θηβαίων, ἵνα ἐφεξῆς εἴπω, περὶ τ᾽ Εὐβοέων πρῶτον μνησθήσομαι. Ὑμεῖς γὰρ, ὦ Ἀθηναῖοι, πολλὰ μὲν μεγάλα ἠδικημένοι ὑπὸ Μνησάρχου τοῦ Χαλκιδέως τοῦ Καλλίου τοῦ Ταυροσθένους πατρὸς (ὃς οὗτος νυνὶ, μισθὸν λαβὼν, Ἀθηναίους τοὺς εἰ) τολμᾷ γεάφειν) καὶ πάλιν ὑπὸ Θεμίσωνος τοῦ Ἐρετριέως, ὃς ὑμῖν εἰρήνης οὔσης Ὠρωπὸν ἀφείλετο. Τούτων ἐχόντων ὑπλαυθανόμενοι, ἐπειδὴ διέβησαν εἰς Εὔβοιαν Θηβαῖοι καταλυλώσασθαι τὰς πόλεις πειρώμενοι, οὐ πέντε ἡμέρας ἐβοηθήσατε αὐτοῖς, καὶ ναυσὶ καὶ πεζικῇ δυνάμει· καὶ περὶ τριάκοντα ἡμέρας διελθεῖν, ὑπαναστάντες Θηβαίους ἀφήκατε. Κύριοι τῆς Εὐβοίας γενόμενοι, καὶ τὰς πόλεις αὐτὰς καὶ τὰς πολιτείας ἀπέδοτε, ὀρθῶς καὶ δικαίως αὐτοῖς προσκαταθέμενοι· οὐχ ἡγούμενοι δίκαιον εἶ) τιὸ ὀργιὼ ἐπομνημονεύειν ἀντὶ τῆς πίστεως. Καὶ τηλικαῦθ᾽ ὑφ᾽ ὑμῶν εὖ πεποιηότες οἱ Χαλκιδεῖς, οὐ τὰς ὁμοίας ὑμῖν ἀπέδοσαν χάριτας.

λϛ. Αλλ᾽

banis societatem impensiùs festino, de Eubœis primùm, ut rectum in dicendo ordinem conservem, pauca præfabor. Vobis enim, Athenienses, gravissimas sæpe intulerunt injurias tum Mnesarchus Chalcidensis, pater Calliæ & Taurosthenis (quos hic noster Demosthenes, pretio corruptus, *cives* Atticos audet decernere) tum Themison Eretriensis, qui pacis tempore abripuit vobis Oropum. Horum verò omnium memoriâ sponte depositâ, statim ac in Eubœam Thebani, ut oppida ejus urbesque in servitutem adducerent, transiissent, intra quinque dies classem *Eubœis* & pedestrium copiarum auxilia attuliistis. Priusquam verò triginta dies effluxerant, Thebanos fœdere obstrictos impunes dimisistis; Eubœâque jam in ditionem vestram redactâ, urbes omnes & dominationem insulæ iis, qui eam vestræ tutelæ commendârant, summâ cum æquitate & fide restituistis: iniquum scilicet esse rati, cùm apud vos depositæ essent & collocata Respublica, veteres simultates recordari. At verò tantis vestris beneficiis affecti Chalcidenses, parem vobis gratiam haudquaquam reddebant.

32. Cùm

λϐ'. Αλλ' ἐπειδὴ τάχιστα διέβητε εἰς Εὔβοιαν Πλουτάρχῳ βοηθήσοντες, τοὺς μὲν πρώτους χρόνους ἀλλ' οὖν τοιαῦτ' ἐπεδείκνυθ' ὑμῖν εὔνους φίλους. Ἐπειδὴ δὲ τάχιστα εἰς Ταμύνας παρήλθομεν, καὶ τὸ Κοτύλαιον ὀνομαζόμενον ὄρος ὑπερβάλλομεν, ὁ τότε Καλλίας ὁ Χαλκιδεὺς (ὃν Δημοσθένης, μισθὸν λαβών, ὠνήσατο) ὁρᾷ τὸ στρατόπεδον τὸ τῆς πόλεως εἰς πένας δυσχωρίας καταπεπλεισμένον, ὅθεν μὴ νικήσασι μάχῃ, οὐκ ἦν ἀναχώρησις οὔτε βοηθείας ἐλπὶς, οὔτ' ἐκ γῆς οὔτε κατὰ θάλατταν. συναγείρας οὖν ἀπάσης τῆς Εὐβοίας στρατόπεδον, καὶ τοῦτο Φιλίππου δυνάμει τοσαύτῃ πεμφάμενον, ὅτ' ἀδελφὸς αὐτῷ Ταυροσθένης (ὁ νυνὶ πᾶσι δεξιούμενος καὶ προσφιλὴς) τοὺς Φωκικοὺς ξένους ἀφαιρεθέντας, ἦλθον ἐφ' ἡμᾶς ὡς ἀναιρήσοντες. Καὶ εἰ μὴ πρῶτοι μὲν Θεοί τις ἔσωσε τὸ στρατόπεδον, ἔπειθ' ἃ στρατιῶται οἱ ὑμέτεροι, καὶ πεζοὶ καὶ ἱππῆς, ἄνδρες ἀγαθοὶ ἐγένοντο, καὶ παρὰ τὴν ἱππόδρομον τὴν ἐν Ταμύναις οὐ παρατάξεως μάχῃ κρατήσαντες ἀφίεσαν

32. Cùm igitur in Eubœam opem Plutarcho laturi transiretis, sub primò sane tempore fictam erga vos amicitiam ostentabant. Sed statim ac in Tamynas permeavimus, & montem, cui nomen inditum est Cotylæo, prætergressi fuimus, tum illico Callias ille Chalcidensis (quem Demosthenes, mercede correptâ, in pignus accepit) cùm videret exercitûs nostri aciem in angustias quasdam ita adduci & compingi, ut, nisi victoriam reportaremus, nullus esset *nobis* receptui locus, nulla aut mari aut terrâ auxilii spes, copias à Philippo accersivit, exercitum ex omni Eubœâ conflavit; *cùm hæc, inquam, videret*, cum fratre Tauroſthene (qui nunc *nobis* omnibus manum benignè tendit & adblanditur) conjunctus & sociatus, militibus, quos è Phocide idem frater conduxit & transmisit, instructus, *vehementi impetu* in nos ruebat, quasi qui *ad internecionem omnes* mactaret. Et profectò nisi Deorum aliquis singulari benevolentiâ exercitum vestrum conservâsset, nisi equestres pedestresque copiæ acerrimè dimicâssent, nisi hostilem aciem in Equestri illo apud Tamynas circo confertâ manu conjunctisque copiis fudissent,

ἀφεῖσαν ἐπαποδοῦναι τοὺς πολεμίους, ἐκπολιωρκεῖσθαι ἂν ὑμῶν ἡ πόλις αἴσχιστα παθεῖν. Οὐ γὰρ τὸ δυστυχῆσαι τῷ πόλεμον μέγιστον ἐστὶ κακὸν, ἀλλ' ὅταν τις πρὸς ἀνταγωνιστὰς ἀναξίους ἑαυτοῦ ἀμαχητὶ ἡττηθῇ, διπλασίαν εἰκὸς εἶναι τὴν συμφοράν. Ἀλλ' ὅμως ὑμεῖς τοιαῦτα πεποιηκότες, πάλιν διελύσασθε πρὸς αὐτούς.

λγ'. Τυχὸν δὲ παρ' ὑμῖν συγγνώμης Καλλίας ὁ Χαλκιδεὺς, μικρὸν ἔμπαλιν χρόνον, πάλιν ἦλθε φερόμενος εἰς τὸ ἑαυτοῦ φύσιν, Εὐβοϊκὸν μὲν τῷ λόγῳ συνέδριον εἰς Χαλκίδα συνάγων, ἰσχυρὰν δὲ τὴν Εὔβοιαν ἐφ' ὑμᾶς ἔργῳ παρασκευάζων, ἐξαίρετον δ' αὐτῷ τυραννίδα προποιούμενος. Καὶ ταύτης ἐλπίζων συναγωνιστὴν Φίλιππον λήψεσθαι, ἀπῆλθεν εἰς Μακεδονίαν, ᾗ πρεσβεύει μετὰ Φιλίππου, ᾗ τῶν ἑταίρων εἷς ἀπομάζετο. Ἀδικήσας δὲ Φίλιππον, καὶ κακῶς παθὼν ὑπ' ἐκείνου, κατέβαλεν ἑαυτὸν φέρων Θηβαίοις. Ἐγκαταλιπὼν δὲ κἀκείνους, καὶ πλανώμενος πανταχοῦ ζοπὰς δ' Εὐ-

ρίπου

sent, & poſt datam vobis fidem dimiſiſſent, periculum certè fuiſſet, ne civitas veſtra ad ultimam infamiam, ad extremum dedecus redacta eſſet. Non enim Diis adverſis pugnare, maximum eſt malum; ſed quando quis cum adverſariis indignis in dimicationem venit, ſi tum excidat victoriâ, gravior multò & duplo major ea erit calamitas. At licèt vos tantas paſſi eſtis contumelias, cum iis tamen decîdiſtis, iterum eos in gratiâ poſuiſtis.

33. Quanquam verò perfidiæ veniam à vobis impetrâſſet Callias, brevi poſt tempore ad ingenium ſuum remigrabat. Cùm enim ſe Euboicum concilium ad Chalcida convocare ſimularet, revera Euboeam contra vos præſidiis firmabat, & ſummam ſibi dominationem arripere ſtudebat. Cujus quidem conſilii cùm Philippum fore adjutorem ſperaret, Macedoniam conceſſit: *ibi* cum Philippo familiariſſimè verſatus eſt, & in amicorum ejus numero putabatur. Sed ob injurias Philippo factas profugit, & delatus ad Thebanos, in eorum fidem ſe dedit. Deinde iis itidem derelictis, cùm hinc inde vagus errâſſet, cùm crebrius, quàm reciprocus patrii Eu-

ρίπτω παρ' ὃν ᾠήθη, εἰς μέσον πίπτει τ Θηβαίων ἔχθρας, καὶ τ Φιλίππου. Απορῶν δ' ὅ,τι χρήσαιτο αὐτῷ, καὶ τοῦτον ἐλλομένης ἐπ' αὐτὸν ἤδη γραπτὰς, μίαν ἐλπίδα λοιπὴν καλεῖδε σωτηρίας, ἔνορκον λαβεῖν τ Αθηναίων δῆμον, σύμμαχον ὀνομαθέντα, βοηθήσειν, εἴ τις ἐπ' αὐτὸν ἴοι, ὃ τοῦδηλον ἦν ἐσόμενον, εἰ μὴ ὑμεῖς κωλύσετε. Ταῦτα δὲ λογισθεὶς ἀποστέλλει δεῦρο πρέσβεις Γλαυκέτην καὶ Εμπέδωνα, καὶ Διόδωρον τ δολιχοδρομήσαντα, φέροντας μὲν τῷ δήμῳ ἐλπίδας κενάς, Δημοσθένει δ' ἀργύριον, καὶ τοῖς περὶ αὐτόν. Τέλα δὲ λαβὼν, ἃ ἅμα ἐξωνεῖτο. Πρῶτον μὲν μὴ διασφαλῆναι τ περὶ ὑμᾶς συμμαχίας (οὐδὲν γὰρ ἦν τὸ μέσον, εἰ μνησθεὶς τ πατρῴων ἀδικημάτων ὁ δῆμος, μὴ προσδέξαιτο τὴν συμμαχίαν, ἀλλ' ὑπῆρχεν αὐτῷ ἡ φεύγειν ἐκ Χαλκίδος, ἢ πεθανεῖν ἐγκαταληφθέντα· τηλικαῦτα δυνάμεις ἐπ' αὐτὸν ἐπιστρατεύουσι, ἥ τε Φιλίππου καὶ Θηβαίων.) Δεύτερον δ' ἦκον ⓐ μισθοὶ τῷ γράψαντι τ συμμαχίαν, ὑπὲρ οὗ μὴ συνευδρεύειν

ripi fluctus, ſe identidem revolviſſet, medius incidit in Thebanorum & Philippi inimicitias. Poſtremò cùm quid ſibi commodum factu foret prorſus neſciret, cùm aciem contra ſe inſtrui & ductari videret, hanc ſibi unicam ſalutis viam relinqui advertit, ſi Athenienſibus in ſociorum numerum ſe aſcribi effecerit, eoſque ſacramento obſtrinxerit, ut, ſiquis in eum incurſum fecerit (quod haud dubiè eventurum eſſet, niſi vos prohiberetis) auxilia mitterent. Hæc itaque dum agitabat conſilia, legatos huc miſit Glaucetam, Empedona, & Diodorum illum curſu pollentem, qui quidem populo ſpem vanam & fallacem, Demoſtheni verò ejuſque aſſectatoribus mercedem attulerunt. Tria autem hoc uno tempore emebat & conduxit: primò, ne ſocietatis ſpe excideret (nihil enim ei erat medium, ſi populus veterum injuriarum memor ſocietatem repudiaret, quin aut ex Chalcide fugam capere aut ibi obrutus & oppreſſus interire neceſſe habuerit; tantæ in eum copiæ à Philippo & Thebanis contractæ ingruebant.) Secundò, mercede ad eum qui ſocietatem decrevit delatâ *effecit*, ne Chalcidenſes in communi concilio

ἀρεύειν Ἀθήνῃσι Χαλκιδέας. Τέλος δὲ, ὅτε μὴ τελεῖν συντάξειε. Καὶ τούτων τὴν προαίρεσιν ἐδημίας ἀπέτυχε Καλλίας. Ἀλλ' ὁ μισότυραννος Δημοσθένης, ὡς αὐτὸς προσποιεῖται, ὃν φησι Κτησιφῶν τὰ βέλτιστα λέγειν, ἀπέδοτο μὲν τὴν χαρὰν τῆς πόλεως· ἔγραψε δ' ἐν τῇ συμμαχίᾳ, βοηθεῖν ἡμᾶς Χαλκιδεῦσι, ῥῆμα μόνον ἀντικαλλαξάμενος, ἀντὶ τούτων εὐφημίας ἕνεκα προσγράψας, Χαλκιδέας βοηθεῖν, ἐάν τις ἴῃ ἐπ' Ἀθηναίους. Τὰς δὲ συνεδρείας, καὶ τὰς συντάξεις, ἐξ ὧν ἰσχύσειν ὁ πόλεμος ἤμελλεν, ἅπαντα ἀπέδοτο, καλλίστοις ὀνόμασιν αὐχήσας προσόδους γεγράφων. Καὶ τῷ λόγῳ προσβιάζων ἡμᾶς, τὰς μὲν βοηθείας ὡς δεῖ τὴν πόλιν προθύμους ποιεῖσθαι τοῖς ἀεὶ δεομένοις τῶν Ἑλλήνων, τὰς δὲ συμμαχίας ὑστέρας ποιεῖσθαι μετὰ τὰς εὐεργεσίας. Ἵνα δὲ εὖ εἰδῆτε ὅτι ἀληθῆ λέγω, λάβε μοι τὴν Καλλίου γραφὴν, καὶ τὴν συμμαχίαν· καὶ ἀνάγνωθι τὸ ψήφισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

λδ'. Οὔπω

concilio Athenis convocato adeſſent. Tertiò deinde, ne tributa penſitarent. Neque ſanè ab hâc, quam diu ante ceperat, conjecturâ aberravit Callias, neque eum propoſita conſiliorum ſuorum ſpes fruſtrata eſt. Enimvero Demoſthenes, qui in Tyrannos ſe adeò concitatum & infenſum fingit, quem optima civitati ſemper dicere ſcriplit Cteſiphon, Reipubl. opportunitates amiſit & vendidit: & in ſocietate hoc decrevit, ut *Chalcidenſibus auxilia mitteremus*; niſi quòd verba paulùm inverterit, & eorum loco, quo nequitiam ſuam obumbraret, hæc appoſuerit, ut, *ſi quis in Athenienſes invaſerit, iis auxiliarentur Chalcidenſes*. Poſtremò autem Græcorum concilii jus, & vectigalia, ex quibus belli robora pendebant, prorſus vendidit, dum honeſtiſſimæ orationis involucro turpiſſimam rem obtexit. Dicendo porrò id nobis vi quâdam perſuaſit, ut civitatem noſtram Græcis, qui inopiâ laborarent, ſtatim auxilium ferre, ſocietates verò cum ipſis poſt accepta beneficia paciſci ſemper debere crederemus. Ut autem ſciatis me vera dixiſſe, ſume Calliæ accuſationem & ſocietatem; & recita decretum. *DECRETUM.*

λα'. Οὔπω τοίνυν τοῦτό ἐστι δεινὸν, εἰ χρήματα πέπρασται τηλικοῦτοι, καὶ συμμελείαι, καὶ συντάξεις· ἀλλὰ πολὺ τούτων δεινότερον ὑμῖν φανήσεται, ὃ μέλλω λέγειν. Εἰς γὰρ τοῦτο προήχθη Καλλίας μὲν ὁ Χαλκιδεὺς ὕβρεως καὶ πλεονεξίας, Δημοσθένης δὲ, ὃν ἐπαινεῖ Κτησιφῶν, δωροδοκίας, ὥστε τὰς ἐξ Ὠρεοῦ συντάξεις, καὶ τὰς ἐξ Ἐρετρείας, τὰ δέκα τάλαντα, ὁράντων, φερομένων, βλεπόντων ἑλέσθαι ὑμᾶς ὑφελόμενοι· ἢ τοὺς ἐκ τῆς πόλεως τούτους συμέσθαι παρ' ὑμᾶς μὲν ἀνέχεσθαι, πάλιν δὲ εἰς Χαλκίδα καὶ τὸ καλούμενον Εὐβοϊκὸν συμμέλειον συμπέμπειν. Οἱ δὲ τρόποι, ἢ δι' οἵων κακουργημάτων, ταῦτ' ἤδη ἄξιόν ἐστιν ἀκοῦσαι. Ἀφικνεῖται γὰρ πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἐπὶ δι' ἀγγέλων, ἀλλ' αὐτὸς ὁ Καλλίας· καὶ παρελθὼν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, λόγους διεξῆλθε κατεσκευασμένους ὑπὸ Δημοσθένους. Εἶπε γὰρ, ὡς ἥκοι ἐκ Πελοποννήσου, νεωστὶ συνταγμα συντάξας εἰς ἑκατὸν τα-

λάντων

34. Nondum igitur grave eſt & acerbum, quòd tantæ civitatis opportunitates venderentur, quòd communis *Græcorum* concilii jus, & tributa nefariò proderentur: hoc verò quod dicturus ſum multo magis indignum, multò magis atrox atque ærumnoſum videbitur. Eò enim contumeliæ, eò inſolentiæ & intemperantiæ proceſſit Callias, eò ſordium & nundinationis Demoſthenes, quem ita amplè laudat Cteſiphon, ut decem illa talenta, quæ vobis tributi nomine partim ab Oritis partim ab Eretrienſibus pendebantur, vobis ſcientibus, ſpectantibus, contuentibus ex occulto ſubduxerint; conſeſſores verò & conſiliarios, quos civitates *ex Athenas* ſolebant mittere, à vobis ſummoverint, & in Chalcida ad augendum illum quem vocant Euboicum conſeſſum trajecerint. Quibus verò fallaciis, quibus præſtigiis id effecerint, non abs re erit attendere. Non enim jam miſit nuncios, ſed ipſe ad nos venit Callias; & poſtquam concionem ingreſſus eſſet, orationem habuit, quam quidem conſtruxit & elaboravit Demoſthenes. Dixit ſe ex Peloponneſo veniſſe; ibi nuper ſtipendii collectam, quæ ad centum circiter talenta

λάντων παρόδον ὅπη Φιλίππῳ, καὶ διελογίζετο ὅσον ἐκείνους ἔδει συντελεῖν. Ἀχαιοὺς μὲν πάντας καὶ Μεγαρέας ἑξήκοντα τάλαντα, τοὺς δ' ἐν Εὐβοίᾳ πόλεις ἁπάσας τετταράκοντα· ἐκ δὲ τούτων τὴν χρημάτων ὑπάρξειν καὶ ναυτικὸν καὶ πεζικὸν δύναμιν. Εἶναι δὲ πολλοὺς ἄλλους τῶν Ἑλλήνων, οὓς βούλεσθαι κοινωνεῖν τῆς συντάξεως· ὡς ὅτι χρημάτων, ὅτι τραπωτῶν ἔσεσθαι ἀφορμή· καὶ ταῦτα μὲν τὰ φανερά. Ἔφη δὲ καὶ πράξειν πράττειν ἑτέρας δ' ἀπορρήτων, καὶ τούτων εἶναί τινας μάρτυρας τῶν ἡμετέρων πολιτῶν· καὶ τελευτῶν ὀνόμασι παρεκάλει Δημοσθένην, καὶ συνεπῄνει ἠξίου. Ὁ δὲ σεμνῶς πάνυ παρελθὼν τόν τε Καλλίππου ὑπερεπῄνει, καὶ τὸ ἀπόρρητον προσεποιήσατο εἰδέναι. Τινὰ δὲ εἰς Πελοπόννησον πρεσβείαν, ὧν ἐτύγχανεν, καὶ τινὰ ἐξ Ἀκαρνανίας ἔφη βούλεσθαι ὑμῖν ἀπαγγεῖλαι. Ἦν δὲ αὐτῷ κεφάλαιον τῶν λόγων, πάντας μὲν Πελοποννησίους ὑπάρχειν, πάντας δ' Ἀκαρνᾶνας

lenta rediret, ad bellum cum Philippo gerendum exegisse: & putabat quantum unumquemque pensitare oporteret; Achæos omnes & Megarenses sexaginta, urbes Euboicas talenta quadraginta; his verò opibus classem ornari posse, copiasque pedestres comparari: esse etiam multos Græcorum alios, qui ad hoc stipendium colligendum nummos pro portione ratâ conferrent; adeò ut neque pecuniæ neque militum ulla esset penuria. Et hæc quidem manifesta esse & in oculis omnium versata; multa verò alia secretò atque arcanè transigi, quorum testes habuit ex civitate nostrâ non paucos. Postremùm verò nomine compellabat Demosthenem, & ut assensu suo ea quæ dicta essent confirmaret, popolcit. Ille verò grandi admodum incessu & elatâ quâdam specie in suggestum ascendit, mirificè laudabat Callian, & iis denique, quæ secretò geri *divis Callian*, se esse conscium simulabat. De eâ verò quam in Peloponnesum, & eâ rursus quam in Acarnaniam obierat legationem, se tum ad populum referre velle aiebat. Orationis verò summa capita erant hæc, Peloponnesiorum nempe omnium, omnium Acarnanum

νᾶνας συντεταγμένους ὅτι Φίλιππον ὑφ' ἑαυτοῦ. εἰ δὲ τὸ σύνταγμα χρημάτων μὲν εἰς ἑκατὸν ναῦς ταχυναυτούσων πληρώματα, καὶ εἰς πεζοὺς στρατιώτας, μυρίους, καὶ ἱππέας χιλίους· ὑπάρξειν δὲ πρὸς τούτοις τὰς πολιτικὰς δυνάμεις, ὧν Πελοποννήσου μὲν πλείονας ἢ διχιλίους ὁπλίτας, ἐξ Ἀκαρνανίας δὲ ἑτέρους τοσούτους· δεδόσθαι δὲ ἀπὸ πάντων τούτων τὴν ἡγεμονίαν ὑμῖν· πρᾶγμα θέσθαι δὲ οὐκ εἰς μάχην, ἀλλ' εἰς τὸ ἔκτῳ ὅτι δέκα τῆς Ἀνθεστηριῶνος μηνός· εἰρῆσθαι γὰρ ὧν ταῖς πόλεσιν ὑπ' αὐτοῦ καὶ παρηγγέλθαι, πάσας ἥκειν συνεκπρεύσαντας, Ἀθηναίους εἰς τὸ πανσέληνον. Καὶ γὰρ τοῦτο ἄνθρωπος ἴδιον καὶ οὐ κοινὸν ποιεῖ· ὁ μὲν γὰρ ἄλλοι ἀλαζόνες, ὅταν τι ψεύδωνται, ἀόριστα καὶ ἀσαφῆ πειρῶνται λέγειν, φοβούμενοι τὸν ἔλεγχον. Δημοσθένης δ' ὅταν ἀλαζονεύηται, πρῶτον μὲν μὴ ὅρκου ψεύδηται, ἐξώλειαν ἐπαρώμενος αὑτῷ· λυπε-

ρον

nanum ad bellum cum Philippo gerendum pecunias à se esse dimensas & descriptas; summam vero collectæ esse tantam, quæ ad centum naves actuarias ornandas, ad decem millia peditum, ad equitum item alendos mille sufficeret. His verò accessionem esse factam cohortum urbanarum; ex Peloponneso porrò plusquam duo millia gravis armaturæ, totidem etiam ex Acarnaniâ adventura; imperium verò & principatum horum omnium ad vos ultrò delatum iri: neque longum tempus interfore sed hæc decimo sexto die *Antheſterionis* perfecta iri; singulis enim civitatibus à se imperatum esse, ut plenilunio consiliarios & consessores suos Athenas mitterent. Etenim hæc ille agit *Demosthenes* suâ quâdam propriâ, non communi *arrogantium* facultate. Cæteri enim insolentes & fastuosi ostentatores cùm mendacii quid confingant, sententiis tenebras offundunt, & obscuritate quâdam usi nihil certi, nihil definiti enunciant, nè fortè deprehendi possint & revinci: Demosthenes verò siquid arrogantiùs & gloriosiùs decantat, primùm quidem perjurio mendacium exaggerat, pestem sibi & perniciem precatur: deinde

ρον δὲ, ἃ εὖ οἶδεν ὡδέποτε ἐσόμενα, τολμᾷ λέγειν, ἀεὶ θαμὰ εἰς ὁπότ' ἔσται· καὶ ὧν τὰ σώματα οὐχ ἑώρακε, τούτων τὰ ὀνόματα λέγει, κλέπτων τὴν ἀκρόασιν, καὶ μιμούμενος τοὺς παλαιοὺς λέγοντας. Διὸ καὶ μάλιστα ἄξιός ἐστι μισεῖσθαι, ὅτι πονηρὸς ὢν καὶ τὰ τῶν χρηστῶν σημεῖα διαφθείρει. Ταῦτα δ' εἰπὼν διδοῖσιν ἀναγνῶναι ψήφισμα τῷ γραμματεῖ, μακρότερον μὲν τῆς Ιλιάδος, κενώτερον δὲ τῶν λόγων ὡς εἰώθει λέγειν, καὶ τῷ βίῳ ὃν βεβίωκε· μετὸν δ' ἐλπίδων οὐκ ἐσομένων καὶ στρατοπέδων ὡδέποτε συλλεγησομένων. Απαγαγὼν δ' ὑμᾶς ἄπωθεν ἀπὸ τοῦ κλέμματος, καὶ ἀνακρεμάσας ἀπὸ τῶν ἐλπίδων, οἰκεῖα δὴ συφρέψας, γράφει κελεύων ἐλέσθαι πρέσβεις εἰς Ερετρίαν, οἵ τινες δέησονται τῶν Ερετριέων (πάνυ γὰρ ἦν δεηθῆναι αὐτῶν) μηκέτι διδόναι τὴν σύνταξιν ὑμῖν τὰ πέντε τάλαντα, ἀλλὰ Καλλίᾳ. Καὶ πάλιν ἑτέρους αἱρεῖσθαι εἰς Ωρεὸν πρὸς τοὺς Ωρείτας πρέσβεις, οἵ τινες δέησονται, αὐτοῖς

deinde ea, quæ nunquam futura certò nôrit, ſanctiſſimè affirmat; ratione initâ quando eventura ſint ſubducit, &, quos ne de facie quidem novit, eorum nomina crebrò uſurpat, aditum ad aures veſtras aſtutè aperiens, & ingenuos & veraces viros imitatus. Quocirca graviſſimo omnium odio dignus eſt, quòd, cùm improbus ſit & nequam, etiam ſigna ea & indicia, quibus diſtinguuntur boni, contaminat & pervertit. Hæc igitur cùm dixiſſet, ſcitum tradidit ſcribæ recitandum: quod quidem erat Iliade longius, verbis autem, quæ indies effutit, inanius, vitâ quam agit ventoſius; ſpe denique & promiſſis, quæ nunquam firmanda, exercitibus, qui nunquam eſſent colligendi, cumulatiſſimum. Cùm itaque vos à ſuſpicione furtorum ſuorum quàm longiſſimè dimoviſſet, ſpeque fallaci & obſcurâ detinuiſſet ſuſpenſos, illinc ſubitò ſe circumagens decernit legatos ad Eretrienſes mitti, qui ab iis peterent (quidni enim maximè vobis neceſſe erat ab iis petere) ut talentorum quinque tributum non vobis ampliùs, ſed Calliæ vellent perſolvere. Decernit itidem legatos ad Oritas mitti, qui ab iis etiam peterent, ut iiſdem atq; nos hoſtibus,

αὐτοῖς τ' αὐτὸν ἡ Αθηναίοις φίλον καὶ ἐχθρὸν νομίζειν τῷ. Ἔπειτα ἀναφάνει ἐκ ἁπάντων ὅτι τῷ ψηφίσματι τοῖς τῷ κλέμματι χρᾶσθαι, ἡ τὰ πέντε τάλαντα τὴς ὁρίσθης ἀξιοῦν τὴς Ὠρείτας, μὴ ὑμῖν ἀλλὰ Καλλίᾳ διδόναι. Ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω, ἀφελὼν τὸν κόμπον ἡ τὰς τελήρεις ἡ τ' ἀλαζονείαν ἃ τῷ ψηφίσματος, ἀνάγνωθι· καὶ τῷ κλέμματος ἄφαι, ὁ ὑφείλετο ὁ μιαρὸς ἡ ἀνόσιος ἄνθρωπος, ὃν φησι Κτησιφῶν ἡ ἐκ τῷδε τῷ ψηφίσματι ἀμφελεῖν λέγοντα ἡ παράπονα τὰ ἄδικα τῷ δήμῳ τ' Αθηναίων.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Οὐκοῦν τὰς μὲν τελήρεις ἡ τ' πίζηλον φαλείαν ἡ τὴν παντοπάλιον ἡ τοὺς συνέδρους λόγῳ ἀκύσατε, τὰς δὲ συντάξεις τ' συμμάχων, τὰ δέκα τάλαντα, ἔργῳ ἀπολέσατε.

λε'. Ὑπόλοιπον δέ μοί ἐστιν εἰπεῖν, ὅτι λαβὼν τεῖα τάλαντα μισθὸν, τῷ γνώμῳ ταύτῃ ἔγραψε Δημοσθένης· τάλαντον μὲ ἐκ Χαλκίδος, τῷδε Καλλίου· τάλαντον δὲ ἐξ

Ἐρετρείας

hoſtibus, iiſdem ſociis & amicis uterentur. Deinde verò illis diſſimulationis ſuæ involucris ſe evolvit, & iis, quæ furtim & obſcurè ſcripſit, apertius aliquid ſubjungit; jubet enim legatos ab Oritis petere, ut quinque talenta non nobis ſed Calliæ penſitarent. Ut igitur hæc à me non eſſe conficta appareat, recita decretum, omiſſo grandi verborum tumore, omiſſis triremibus & faſtuoſâ illâ *promiſſorum* jactantiâ, recita mihi, inquam, decretum; & redi ad furtum, quod fecit homo nequam & perditus, quem Ctefiphon hoc etiam in decreto ſcribit tum dictis tum factis optimè de populo Athenienſi mereri ſemper perſiſtere.

DECRETUM.

Triremes igitur, pedeſtres copias, conſiliarios, pleniluniun verbo quidem audiiſtis, ſociorum verò ſtipendia, decem talenta, re amiſiſtis.

35. Reliquum verò eſt ut exponam, quòd tribus talentis in mercedem acceptis hoc decretum tulerit Demoſthenes; quorum unum quidem ex Chalcide miſit Callias, alterum ex Eretriâ

Ερετρίας, τῷ δὲ Κλειτάρχῳ τῷ τυράννῳ. τάλαντον δὲ ἐξ Ὠρεοῦ. Διὸ καὶ καταφανὴς ἐγένετο, δημοκρατουμένων τῶν Ὠρειτῶν καὶ πάντα πραττόντων μετὰ ψηφίσματος. Ἐξαπλωμένοι γὰρ ἐν τῷ πρὸς Φίλιππον πολέμῳ, καὶ παντελῶς ἀπόρως διακείμενοι, πέμπουσι πρὸς αὐτὸν Γνωσίδημον τὸν Χαριγένους υἱὸν, ὃς ἀναπεισάντος ποτε ἐν Ὠρεῷ, δεησόμενον αὐτοῦ, τὸ μὲν τάλαντον ἀφιέναι τῇ πόλει, ἐπαγγελλόμενον δ' αὐτῷ χαλκοῦν εἰκόνα στήσεσθαι ἐν Ὠρεῷ. Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο τῷ Γνωσιδήμῳ, ὅτι ἐλαχίστου χαλκοῦ δεῖται, τὸ δὲ τάλαντον μετὰ τοῦ Καλλίου εἰσπράξεται. Ἀναλαζόμενοι δὲ οἱ Ὠρεῖται, καὶ οὐκ εὐπορῦντες, ὑπέθεντο αὐτῷ τὸν τελώνην τὰς δημοσίας προσόδους, καὶ τόκον ἤνεγκαν Δημοσθένει τοῦ δωροδοκήματος ἓξ δραχμὰς τοῦ μηνὸς τῆς μνᾶς, ἕως τὸ κεφάλαιον ἀπέδοσαν. Καὶ ταῦτ' ἐπράχθη μετὰ ψηφίσματος τοῦ δήμου. Ὅπως δ' ἀληθῆ λέγω, λάβε μοι τὸ ψήφισμα τῶν Ὠρειτῶν.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Τοῦτ'

triâ rex Clitarchus, tertium verò Oritæ. Quæ quidem fraus & nundinatio, quòd in Oritarum civitate dominatur populus, quòd omnia plebiſcitis ſuis confirmat, clarior multò ſit & teſtatior. Cùm enim *Oritarum* pecuniæ omnes in bello, quod cum Philippo gerebant, effuſæ eſſent, cùm ſummâ rerum omnium inopiâ & difficultate laborarent, miſerunt ad eum Gnoſidemum Charigenis illius, qui in Oreo quondam dominatus eſt, filium; qui ab eo peteret, ut civitati talentum condonaret, ſponderet autem ſtatuam ei æneam in Oreo ponendam. Is verò Gnoſidemo ita reſpondit, ſe quidem perpuſillum æris non poſcere, talentum verò per Calliam coactu-rum. Oritæ igitur has in anguſtias redacti, cum nulla iis ſuppeteret pecunia, talenti loco nummos ei publicos in pignus dabant, & hujuſce mercedis, quam nefariè lucratus eſt, uſuram Demoſtheni pendebant, unoquoque menſe unam in minas drachmam, donec totius ſummam pecuniæ perſolverint. Atque hæc quidem populiſcito confirmata ſunt. Ut igitur verum eluceat, recita mihi Oritarum decretum.

DECRETUM.

Τοῦτ' ἔστι τὸ ψήφισμα, ὦ Ἀθηναῖοι, αἰσχύνη μὲν τῆς πόλεως, ἔλεγχος δὲ μικρὸς τῆς Δημοσθένους πολιτευμάτων, φανερὰ δὲ κατηγορία Κτησιφῶντος. Τοῖς γὰρ ὕπνου αἰσχρῶς λοιδοροῦντα οὐκ ἔστιν ἄνδρα γενέσθαι ἀγαθόν. ἃ τετόλμηκεν οὗτος γράψαι ἐν τῷ ψηφίσματι.

λϛ'. Εἰσαῦθις ἤδη τέταρτον καὶ ὁ τελευταῖος τῶν καιρῶν, μᾶλλον δ' ἁπάντων πικρότατος χρόνος, ἐν ᾧ Δημοσθένης ἀπώλεσε τοὺς τῶν Ἑλλήνων καὶ τῆς πόλεως τροπαιοῦχους, ἀσεβήσας μὲν εἰς τὸ ἱερὸν τὸ ἐν Δελφοῖς, ἄδικος δὲ καὶ ἀδαμῶς ἴσως τῷ τῶν Θηβαίων συμμαχίαν γράψας. Ἀρξόμεθα δὲ ἀπὸ τῶν εἰς τοὺς θεοὺς αὐτῷ πλημμελημάτων λέγειν. Ἔστι γάρ, ὦ Ἀθηναῖοι, τὸ Κιρραῖον ὠνομασμένον πεδίον, καὶ λιμὴν ὁ νῦν Ἐξάκτος καὶ Ἐπάκτος ὀνομασμένος. Ταύτην ποτὲ τὴν χώραν κατῴκησαν Κιρραῖοι καὶ Ἀκραγαλλίδαι, γένη βαρβαρώτατα, οἱ εἰς τὸ ἱερὸν τὸ ἐν Δελφοῖς καὶ τὰ ἀναθήματα ἠσέβουν.

Hoc quidem decretum, Athenienſes, ingens eſt civitatis noſtræ dedecus & opprobrium, rationum verò & ſtudiorum, quibus in gerendâ Republicâ uſus eſt Demoſthenes, non leve indicium, aperta denique Cteſiphontis criminatio. Qui enim eâ cupiditate lucro incubuit, ut expetendum ſibi vel cum famæ pudoriſque jacturâ putaret, nullo modo Vir bonus eſſe poteſt: quod tamen in decreto ſcribere auſus eſt Cteſiphon.

36. Nunc verò ad tertium tempus, quod & ex omnibus multò acerbiſſimum eſt, proceſſi; quo Demoſthenes Græcorum omnium & civitatis noſtræ Rempublicam perculit & afflixit, ſiquidem primò in templum Delphicum impiè delinqueret, deinde injuriam & iniquam ſocietatem cum Thebanis coiret. Dicendi autem exordium ſumam ab iis, quæ in Deos commiſit, ſceleribus. Campus quidam eſt nomine Cirrhæus, cui adjacet Portus qui nunc Sacer & Sceleratus appellatur. Hanc oram & regionem maritimam olim incolebant Cirrhæi & Acragallidæ, gentes omni barbariâ & immanitate ſceleratiſſimæ: qui quidem templum Delphicum & quæ in eo erant donaria nefariè depeculati

ξουν· ἐξημάρτανον δὲ καὶ εἰς τοὺς Ἀμφικτύονας. Ἀγανακτήσαντες δ' ὑπὲρ τοῖς γενομένοις, μάλιστα μὲν (ὡς λέγεται) ὁ πατὴρ ὁ ὑμέτερος, ἔπειτα καὶ οἱ ἄλλοι Ἀμφικτύονες, μαντείαν ἐμαντεύσαντο παρὰ τῷ Θεῷ, τίνι χρὴ τιμωρίᾳ τοὺς ἀνθρώπους τούτους μετελθεῖν. Καὶ αὐτοῖς ἀναιρεῖ ἡ Πυθία, πολεμεῖν Κιρραίοις καὶ Ἀκραγαλλίδαις πάντ' ἦμαρ καὶ πάσας νύκτας· καὶ τὴν χώραν αὐτῶν ἐκπορθήσαντας, καὶ αὐτοὺς ἀνδραποδισαμένους, ἀνατιθέναι τῷ Ἀπόλλωνι τῷ Πυθίῳ καὶ τῇ Ἀρτέμιδι, καὶ Λητοῖ, καὶ Ἀθηνᾷ Παρθενίᾳ· ὑπὲρ πάσης ἀεργίας· καὶ ταύτην τὴν χώραν μήτ' αὐτοὺς ἐργάζεσθαι, μήτ' ἄλλον ἐᾶν. Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα οἱ Ἀμφικτύονες, ἐψηφίσαντο, Σόλωνος εἰπόντος Ἀθηναίου τὸν γνώμην (ἀνδρὸς καὶ νομοθετῆσαι δυνατοῦ, καὶ τὰ περὶ Ποίησιν καὶ Φιλοσοφίαν διατετριφότος) ὑπερφανεύειν ὑπὲρ τοὺς ἀναγκαίους, καὶ τὴν μανίαν τοῦ Θεοῦ. Καὶ συναθροίσαντες δυνάμιν ἰσχυρὰν ἐκ τῶν Ἀμφικτυόνων, ἐξεπόρθησαν τοὺς ἀνθρώπους, καὶ τὰς λιμένας ἔχωσι,

καὶ

lati sunt, simulque Amphictyonum concilio gravissimas injurias intulerunt. Cum igitur offensione tantæ impietatis acerbissimè moverentur Majores vestri & Amphictyones cæteri, oraculum Dei scitabantur, quo supplicio homines eos nequissimos constringi oporteret. Quibus hoc responsum dedit Pythia, ut omni tempore, dies omnes & noctes, Cirrhæos & Acragallidas bello vexarent, ut eorum fines ferro diriperent & vastarent, ipsos in servitutem abstraherent, ut agros denique nec ipsi colerent, nec ab aliis coli paterentur, sed perpetuæ inertiæ & squalori damnarent, sed Apollini Pythio, Dianæ, Latonæ & Minervæ Providæ in æternum devoverent. Hoc igitur responso dato Amphictyones, hortatu & consilio Solonis nostri (viri optimi, qui in institutis & legibus ponendis erat peritissimus, & in Poeseos & Philosophiæ studiis non mediocriter versatus) *Solonis, inquam, hortatu*, scitum tulerunt, ut ex oraculi præscripto exercitus in homines sceleratissimos duceretur. Collectis igitur omnibus copiis, *Cirrhæos & Acragallidas* acie fuderunt, in servitutem abducebant, portus obstruebant, urbem

καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν κατέσκαψαν, καὶ τὴν χώραν αὐτῶν καθιέρωσαν καὶ μανίαν· καὶ ὅτι τούτοις ὅρκον ὤμοσαν ἰσχυρὸν, μήτε αὐτοὶ τὴν ἱερὰν γῆν ἐργάσεσθαι, μήτε ἄλλῳ ὅτῳτρέψειν, ἀλλὰ βοηθήσειν τῷ Θεῷ, καὶ τῇ γῇ τῇ ἱερᾷ, καὶ χερσὶ καὶ ποδὶ καὶ πάσῃ δυνάμει. Καὶ οὐκ ἀπέχρησεν αὐτοῖς τοῦτον μόνον τὸν ὅρκον ὀμόσαι, ἀλλὰ καὶ τοῦτον ἰσχυρὸν ὑπὲρ τούτων ἐποιήσαντο. Γέγραπται δ' οὕτως ἐν τῇ ἀρᾷ, Εἴ τις τάδε (φησὶ) παραβαίνοι, ἢ πόλις, ἢ ἰδιώτης, ἢ ἔθνος, ἀναγὴς (φησιν) ἔστω τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος, καὶ Λητοῦς, καὶ Ἀθηνᾶς Προνοίας· (καὶ ἐπεύχεται) αὐτοῖς μηδὲ γῆν καρπὸς φέρειν, μήτε γυναῖκας τέκνα τίκτειν γονεῦσιν ἐοικότα, ἀλλὰ τέρατα· μηδὲ βοσκήματα κατὰ φύσιν γονὰς ποιεῖσθαι. Πᾶσαν δὲ αὐτοῖς (εἰ) πολέμου καὶ δίκαις καὶ ἀγορᾷ, καὶ ἐξώλεις (εἰ) καὶ αὐτοὺς καὶ οἰκίας καὶ γένος τὸ ἐκείνων) Καὶ μήποτε (φησιν) ὁσίως θύσαιεν τῷ Ἀπόλλωνι, μηδὲ τῇ Ἀρτέμιδι, μηδὲ τῇ Λητοῖ, μηδ' Ἀθηνᾷ Προνοίᾳ, μηδὲ λείξαιντο αὐτοῖς τὰ ἱερά.

bem funditus diruebant, regionem omnem, oraculi juſſu, Diis dedicabant. Religioſiſſimo denique ſacramento ſe devinxerunt, ut devotum ſolum nec ipſi colerent nec ab aliis coli paterentur, ſed Deum terramque ſacratam manibus pedibuſque, omni virium niſu, omni contentione ab injuriis vindicarent. Nec verò ſatis habuerunt jusjurandum hoc ſanxiſſe, ſed diras etiam ſibi exoptabant, iram Dei, niſi fidem præſtiterint, in caput ſuum deteſtabantur. Ita enim in execratione ſcriptum eſt, *Siquis* (inquit) *fœdera hæc violaverit, ſive quis privatus ſive civitas ſive natio, caput ejus Apollini, Dianæ, Latonæ, Minervæ Providæ ſit devotum* (imprecatur etiam iis, ut neque terra fructum iis ferat, neque conjuges eorum liberos parentum ſimiles ſed monſtra & prodigia enitantur, neque pecudes naturali modo fœtum procreent: in bello, in judiciis, in foro ſemper cladem, ſemper jacturam patiantur, ipſi cum totis ſuis ædibus, totâ ſtirpe, acerbiſſimo interitu pereant & exſcindantur) *Neque unquam* (ait) *aut Apollini aut Dianæ aut Latonæ aut Minervæ Providæ ſanctè libanto; neque grata eorum ſacra Diis ſunto.*

ἱερά. Οτι δὲ ἀληθῆ λέγω, ἀνάγνωθι τὸν τοῦ Θεοῦ μαντείαν· ἀκούσατε τῆς ἀρᾶς, ἀναμνήσθητε τοῦ ὅρκου, ὃς ὑμῶν οἱ πρόγονοι μετὰ τῶν Ἀμφικτυόνων ὤμοσε.

MANTEIA.

Οὐ σεῖν τὴν δὲ πόλιν ἐρείψετε πύργον ἐλόντες,
Πείν γε θεοῦ τιμὴν κυανώπιδος Ἀμφιτρίτης
Κῦμα ποτικλύζῃ, κεκλαδοῦν ἱεραῖσιν ἐπ' ἀκταῖς.

ΟΡΚΟΣ. ΑΡΑ.

λζ'. Ταύτης τὴν ἀρᾶς καὶ τῶν ὅρκων καὶ τῆς μαντείας γενομένης, ἀναγεγραμμένων ἔτι καὶ νῦν, οἱ Λοκροὶ, οἱ Ἀμφισσεῖς, μᾶλλον δὲ οἱ πρωτεύοντες αὐτῶν, ἄνδρες πονηρότατοι ἐπειργάζοντο τὸ πεδίον, καὶ τὸν λιμένα τὸν Ἐξάγιστον καὶ Ἐπάρατον πάλιν ἐτείχισαν καὶ συνῴκησαν· καὶ τέλη τοὺς παραπλέοντας ἐξέλεγον, καὶ τῶν ἀφικνουμένων εἰς Δελφοὺς Πυλαγόρων ἐνίους χρήμασι διέφθειραν, ὧν εἷς ἦν Δημοσθένης. Χειροτονηθεὶς γὰρ ὑφ' ὑμῶν Πυλαγόρας,

sunto. Ut vera igitur hæc esse appareat, recita Dei oraculum: audite, Judices, diras & execrationem; sacramentum, quod majores vestri cum Amphictyonibus sanxerunt, in memoriam revocate.

ORACULUM.

Non priùs ex imo ruet hæc fundamine turris;
Cærulei quàm stagna freti per sacra redundent
Littora, Phœbæamque lacessant fluctibus ædem.

SACRAMENTUM.

EXECRATIO.

37. Hâc igitur execratione, hoc sacramento concepto, hâc denique sorte redditâ (quæ omnia, cùm in publicos codices referrentur, etiam nunc extant videnda) Locrorum tamen & Amphissæ sive populi sive potiùs principes & magnates, viri post homines natos improbissimi, agrum illum nefariè colebant, Portum Sacrum & Sceleratum iterum unà instaurabant, iterum incolebant. Porrò à prætereuntibus navigiis vectigalia exigebant, & nonnullorum ex *Pylagoris* fidem, qui Delphos proficiscebantur, pretio adulterabant; quo quidem in numero erat Demosthenes. Vestris enim suffragiis cùm renunciatus esset *Pylagoras*,

γόρας, λαμβάνῃ χιλίας δραχμὰς παρὰ τῶν Ἀμφισσέων, ὑπὲρ τῆς μηδεμίαν μνείαν ποιεῖσθαι αὐτὴν ἐν τοῖς Ἀμφικτύοσι ποιήσασθαι. Διωμολογήθη δ' αὐτῷ καὶ εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἀποστελεῖν Ἀθήναζε τῇ ἑαυτῆς ἑκάστου μιᾶς εἴκοσι τῶν ἐξαλήτων καὶ ἐπαράτων χρημάτων, ἐφ' ᾧ τι βοηθήσῃ τοῖς Ἀμφισσεῦσιν Ἀθήνησιν κτλ. πάντα πρόπου. Οὗτοι μᾶλλον ἢ θατέρου συμβέβηκεν αὐτῷ, ὅτε ἂν προσάψῃ ἀνδρὸς ἰδιώτου ἢ λιμένος ἢ πόλεως δημοκρατουμένης, τούτων ἑκάστοις ἀνιάτοις κακοῖς περιβάλλει.

λη'. Σκέψασθε δὴ τὸ λάμπον καὶ τὴν τύχην, ὡς περιῆλθε τῶν Ἀμφισσέων ἀσεβείας. Ἐπὶ γὰρ Θεοφράστου ἄρχοντος, Ἱερομνήμονος ὄντος Διογνήτου Ἀναφλυστίου, Πυλαγόρους ὑμεῖς ἤλεσθε, Μειδίαν τε ἄξιον τὸν Ἀναγυράσιον (ὃν ἐγὼ βουλόμην ἂν πολλοῦ ἕνεκα ζῆν) καὶ Θρασυκλέα τὸν Λέσβιον, καὶ πέμπτον δὲ μὲ τοῦτον ἐμέ. Συνέβη δὲ ἡμῖν ἀρτίως μὲν εἰς Δελφοὺς ἀφῖχθαι, παραχρῆμα δὲ τὸν Ἱερομνήμονα Διόγνητον πυρέττειν· τὸ

δ'

gorae, ab Amphiſſanis mille drachmas accepit, eâ conditione, ut nullam de iis apud Amphictyonas mentionem faceret. Illi autem pactiones cum eo conflabant, ſe in poſterum viginti minas ex opibus iis, quæ devotæ erant & execratæ, ſingulis annis Athenas miſſuros, ut ibi omni contentione Amphiſſanis ſerviret. Quâ quidem ex re major ei, quàm olim, facultas eſt data, ut quocunque cum plebeio, quocunque cum magiſtratu, quâcunque denique cum civitate liberâ rem haberet, eorum ſingulos malis aſperrimis & deſperatiſſimis ærumnis implicaret.

38. Sed videte, obſecro, quâ tandem viâ, quâ mirâ ratione Amphiſſanorum ſcelus & audaciam contuderit fortuna. Cùm enim Theophraſtus eſſet Archon, Diognetus verò Anaphlyſtius *Hieromnemon*, Midiam illum Anagyrrhaſium (quem ego multis de cauſis velim nunc ſuperſtitem) & Thraſyclem Lesbium, & me unà cum iis delegiſtis *Pylagoras*. Accidit verò quamprimum Delphos delati ſumus, ut Diognetus *Hieromnemon* in graviſſimam febrem incideret; quo etiam

δ' αὐτὸ τοῦτο συμπεπτώκει ὑπὸ τοῦ Μειδίου. Οἱ δ' ἄλλοι συνεκάθηντο Ἀμφικτύονες· ἐξηγγέλλετο δ' ἡμῖν ὑπό τε βουλομένων εὔνοιαν ἐνδείκνυσθαι τῇ πόλει, ὅτι Ἀμφισσεῖς ὑπερπεπλακότες τότε ὑπὸ Λευκὰς θρασυνόντων τοὺς Θηβαίους, εἰσήνεγκαν δόγμα κατὰ τῆς ἡμετέρας πόλεως πεντήκοντα ταλάντοις ζημιοῦσθαι τὸ δῆμον τὸν Ἀθηναίων, ὅτι τὰς χρυσᾶς ἀσπίδας ἀνέθημεν, τοῦ τε κοινοῦ νεὼ, πρὶν ἐξαρχθῆναι, καὶ ἐπιγεγράφαμεν τὸ τροπαῖον τοῦτο, ΑΘΗΝΑΙΟΙ ΑΠΟ ΜΗΔΩΝ ΚΑΙ ΘΗΒΑΙΩΝ, ΟΤΕ ΤΑΝΑΝΤΙΑ ΤΟΙΣ ΕΛΛΗΣΙΝ ΕΜΑΧΟΝΤΟ. Μεταπεμψάμενος δὲ ὁ Ἱερομνήμων ἠξίου με εἰσελθεῖν εἰς τὸ συνέδριον, καὶ εἰπεῖν τι τοῦτο τοὺς Ἀμφικτύονας ὑπὲρ τῆς πόλεως, καὶ αὐτὸν ὅτου δεηθείη. Ἀρχομένου δέ μου λέγειν ὑπό τινος ἐκ τοῦ πλήθους εἰσεληλυθότος εἰς τὸ συνέδριον, τῶν ἄλλων Πυλαγόρων μεθεστηκότων, ἀναβοήσας τις τῶν Ἀμφισσέων, ἄνθρωπος ἀσελγέστατος, καὶ

(ὡς

etiam morbo correptus est Midias. Amphictyonum verò cæteri in consessum coibant. Nobis enim indicabant nonnulli, qui studium suum & benevolentiam in civitatem nostram ostendere volebant, quòd Amphissani, gravi jam servitute à Thebanis devincti & oppressi, scitum contra civitatem nostram rogarent, in quo populum Atheniensem quinquaginta talentis mulctabant, quòd in novo templo, priusquam *direptis* piaculis lueretur, aureos clypeos suspendissemus hoc æquissimo titulo insignitos, ATHENIENSES A MEDIS ET THEBANIS, QUO TEMPORE ADVERSUM GRÆCOS PUGNARENT. *Hieromnemon* autem missio nuncio me accersivit, rogabatque ut in concilium ingressus pro civitate nostrâ apud Amphictyonas propugnarem; *cujus quidem cohortationi haud gravatè obsecutus sum*, siquidem id ipsum mecum antea statuissem. Cùm igitur alacriùs paulò & erectiùs in concilium intrâssem, & cæteris *Pylagoris* præsentibus verba facere cœpissem, exclamans quidam ex Amphissanis homo procacissimus &

(ut

(ὡς ἐμοὶ ἐφαίνετο) ὄντα μὰς παιδείας μετεχόντων, ἴσως δὲ καὶ δαιμονίου τινὸς ἐξαμαρτάνειν αὐτὸν παρεσκευασμένου, ἀρχὴν δέ γε ἔφη, ὦ ἄνδρες Ἕλληνες, εἰ ἐσωφρονεῖτε, οὐκ ἂν ὠνομάζετο τοῦτο τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων οὔτε ταῖς δὲ ταῖς ἡμέραις· ἀλλ' ὡς σαφῶς ἐξήγετε ἐκ τοῦ ἱεροῦ. Ἅμα δὲ ἐμέμνητο τῆς τοῦ Φωκέων συμμαχίας, ἣν ὁ Κρόβυλος ἐκεῖνος ἔγραψε· καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ δυσχερῆ κατὰ τῆς πόλεως διεξῆει, λέγων, ἃ ἐγὼ οὔτε τότ' ἐκαρτέρουν ἀκούων, οὔτε νῦν ἡδέως μέμνημαι αὐτῶν. Ἀκούσας δὲ, οὕτω παρωξύνθην, ὡς οὐδεπώποτ' ἐν τῷ ἐμαυτοῦ βίῳ. Καὶ τοὺς μὲν ἄλλους λόγους ὑπερβήσομαι. Ἐπῆλθε δ' οὖν μοι ὅτι τὴν γνώμην μνησθῆναι τῆς τῶν Ἀμφισσέων ὅτι τὸν γῆν τὴν ἱερὰν ἀσεβείας· καὶ αὐτόθεν ἐσκηκὼς ἐδείκνυον τοῖς Ἀμφικτύοσιν (ὑπόκειται γὰρ τὸ Κιρραῖον πεδίον τῷ ἱερῷ, καί ἐστιν εὐσύνοπτον) ὅσα-

τε,

(ut mihi videbatur) humaniorum artium omnium rudis & ignarus, fortaſſe etiam à malo aliquo genio in nequitiam hanc incitatus, At ſiquid vobis (inquit) viri Græci, ſanæ ineſſet prudentiæ, ne nomen quidem Athenienſium in his temporibus uſurpari pateremini; ſed eos omnes tanquam impios & ſceleratos templo exturbaretis. Mentionem porrò fecit illius, quam cum Phocenſibus ſanxit Crobylus, ſocietatis; & de multis aliis aſperrimis contumeliis civitatem noſtram lacerabat; ea demum maledicta protulit, quorum acerbitatem neque tum aures meæ ſuſtinere poterant, neque nunc memoriâ libenter excito. Hæc verò cùm audiiſſem, tanto ſtomacho atque iracundiâ exarſi, quanta in toto vitæ meæ curſu nunquam mihi eruperit. Sed ex iis complura, quæ eo tempore locutus ſum, ſilentio prætermittam. Veniebat verò mihi in mentem, ut Amphiſſanorum impietatem, quâ devotum Diis ſolum violabant, exponerem: & eodem loci veſtigio inſiſtens in ſolum illud digitum intendi & (ſiquidem Templo ſubjacet campus Cirrhæus, planiſſimèque ſub aſpectum venit) Amphictyonibus monſtravi. Videtis

τι, ἐφλω ἐγὼ, ὦ ἄνδρες Αμφικτύονες, ἐξειργασμένον τοῦτο τὸ πεδίον ὑπὸ τῶν Αμφισσέων, καὶ κεκαμμένα ὀφθαλμοῖς καὶ ἐπαύλια· ὁρᾶτε τοῖς ὀφθαλμοῖς τὸν Ἐξάλιφον καὶ Επάραλον λιμένα τετειχισμένον· ἴστε τούτους αὐτοὶ, καὶ ἄλλων ἀκούετε μαρτύρων, πάλαι πεφραγμένους, καὶ χρήματα λαμβάνοντας ἐκ τοῦ ἱεροῦ λιμένος. Αμα δὲ ἀναγιγνώσκειν ἐκέλευον αὐτοῖς τὴν μαντείαν τοῦ Θεοῦ, τὸν ὅρκον τῶν προγόνων, τὴν ἀρὰν τὴν γενομένην· καὶ διαμαρτύρομαι, ὅτι ἐγὼ μὲν ὑπὲρ τοῦ δήμου τῶν Αθηναίων καὶ τοῦ σώματος καὶ τῶν τέκνων καὶ οἰκίας τῆς ἐμαυτοῦ βοηθῶν (κατὰ τὸν ὅρκον) καὶ τῷ Θεῷ καὶ τῇ γῇ ἱερᾷ, καὶ χερσὶ καὶ ποδὶ καὶ φωνῇ καὶ πᾶσι οἷς δύναμαι, καὶ τὴν πόλιν τὴν ἡμετέραν τὰ πρὸς τοὺς Θεοὺς ἀφοσιῶ. Ὑμεῖς δὲ ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν ἤδη βουλεύσασθε· σύνηγμαι μὲν τὰ Καισᾶ· παρέσπασε δὲ τοῖς βωμοῖς τὰ ῥύματα· μέλλετε δ' αὐτίκα τοὺς Θεοὺς παρακαλεῖν καὶ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ· σκοπεῖτε δὲ ποίᾳ φωνῇ, ποίᾳ ψυχῇ, ποίοις ὄμμασι, τίνα τόλμαν κτησάμενοι τὰς ἱκεσίας

ποιήσεσθε,

detis (inquam) viri Amphictyones, campum hunc ab Amphiſſanis cultum & exercitatum, videtis ſiglinas & villas extructas; contuemini oculis veſtris Sacrum & Sceleratum illum Portum conditum & munitum: noviſtis ipſi (nec ullius teſtimonii vobis opus eſt) quòd tributa exegerint, quòd pecunias ex Sacro Portu corrogârint. Simul juſſi ut oraculum Dei, ſacramentum, & execratio illa à majoribus noſtris concepta in conſpectu omnium recitaretur. Coram iis denique firmiſſimè aſſeveravi me pro populo Athenienſi, pro me, pro liberis domoque meâ, ex ſacramenti præſcripto, Deum devotamque terram manibus pedibuſque, omni vocis contentione, omni virium niſu ab injuriis vindicare; civitatemque noſtram piaculo liberare. Vos verò, inquam, rebus ſalutique veſtræ nunc conſulite. Aguntur jam Caniſtrorum Feriæ; adductæ ſunt ad aras victimæ, jam omnes tum communia tum privata bona à Diis eſtis precaturi: perpendite verò, quâ voce, quâ mente, quo vultu, quâ demum fidentiâ Deos orabitis, ſi hos homines ſceleratiſſimos

ποιήσεσθε, τούτους παρέντες ἀπημωρήτους τοὺς σφαγεῖς ἐν ταῖς ἀραῖς ἐνόχους. Οὐ γὰρ δι' αἰνιγμάτων, ἀλλ' σαφῶς γέγραπται ἐν τῇ ἀρᾷ κατά τε τὰ ἀσεβησάντων, ἃ χρὴ παθεῖν αὐτούς, ἐν οἷς τὸ ὀφειλόμενον· ἐν πλεόνεσιν ἐν τῇ ἀρᾷ γέγραπται, Μήθ' ὁσίους θύσαντι οἱ μὴ πημωρησάμενοι (φησι) τῷ Ἀπόλλωνι, μήτε τῇ Ἀρτέμιδι, μήτε τῇ Λητοῖ, μηδὲ Ἀθηνᾷ Προνοίᾳ· μηδὲ δέξαιντο αὐτῶν τὰ ἱερά.

λθ'. Τοιαῦτα δὲ πρὸς τούτοις ἕτερα πολλὰ διεξελθόντος ἐμοῦ, ἐπειδή ποτε ἀπηλλάγην καὶ μετέστην ἐκ τοῦ συνεδρίου, κραυγὴ πολλὴ καὶ θόρυβος ἦν τῶν Ἀμφικτυόνων· καὶ λόγος ἦν οὐκ ἔτι περὶ τῶν ἀσπίδων, ἃς ἡμεῖς ἀνέθεμεν, ἀλλ' ἤδη περὶ τῆς Ἀμφισσέων πημονείας. Ἡδη δὲ πόρρω τῆς ἡμέρας οὔσης, πρόσεισιν ὁ κήρυξ ἀνεῖπε, Δελφῶν ὅσοι ὀκτὼ δίκτας ἤδεσαν καὶ λύρας καὶ ἐλευθέρους ἦγεν ἅμα τῇ ἡμέρᾳ, ἔχοντας ἅμας καὶ δικέλλας πρὸς τὸ Θυτεῖον ἐκεῖ καλούμενον· καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς κήρυξ ἀνηγόρευε τοὺς Ἱερομνήμονας καὶ Πυλαγόρους ἦγεν εἰς τὸ αὐτὸν

mos diriſque devotos, inultos atque impunitos dimittitis. Non enim per ænigmatum involucra ſed diſertiſſimis verbis in execratione ſcriptum eſt, quo ſupplicio, tum ii qui ſanctiones violaverint tum qui *violari* permiſerint, plecti deberent: *Neque unquam* (ait) *ſanctè libanto Apollini, Dianæ, Latonæ, Minervæ Providæ, qui non pœnas exegerint; neque grata eorum ſacra Diis ſunto.*

39. Cùm hæc igitur aliaque permulta memorâſſem, de confeſſu migravi: clamor illico ingens & fremitus inter Amphictyonas coortus eſt; omniſque jam ſermo non de clypeis, qui à nobis dicati erant, ſed de ſupplicio ab Amphiſſanis ſumendo habebatur. Die igitur jam provectâ, præco accedens nunciavit, ut omnes Delphorum tum ſervi tum liberi, quotquot annum pubertatis ſecundum exceſſerint, falcibus & ligonibus armati atque inſtructi, ad Thytêum (ſic enim *locus ille* appellatur) primo diluculo convenirent: nunciavit etiam idem præco, ut *Hieromnemones* & *Pylagoræ* ad auxilium Deo devotæque ter-

τὸν τόπον, βοηθήσοντας τῷ Θεῷ ἐν τῇ γῇ τῇ ἱερᾷ· ἥπερ ἂν μὴ παρῇ πόλις, εἴργεται τοῦ ἱεροῦ, καὶ σπονδῆς ἔστιν καὶ τῆς ἀρᾶς ἔνοχος. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἥκομεν ἔωθεν εἰς τὸν προειρημένον τόπον, καὶ καταβαίνομεν εἰς τὸ Κιρραῖον πεδίον· καὶ τὰ λιμένα καταισκάψαντες, καὶ τὰς οἰκίας ἐμπρήσαντες ἀνεχωροῦμεν. Ταῦτα δὲ ἡμῶν πραττόντων, οἱ Λοκροὶ, οἱ Ἀμφισσεῖς, ἑξήκοντα σταδίους ἄπωθεν οἰκοῦντες Δελφῶν, ἦκον ἐπὶ ἡμᾶς μετ' ὅπλων παρασκευῆς. Καὶ εἰ μὴ θρόμῳ μόλις ἐξεφύγομεν εἰς Δελφοὺς, ἐκινδυνεύσαμεν ἀπολέσθαι. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἡμέρᾳ Κόττυφος ὁ τὰς γνώμας ἐπιψηφίζων, ἐκκλησίαν ἐποίει τῶν Ἀμφικτυόνων. (Ἐκκλησίαν γὰρ ὀνομάζουσιν, ὅταν μὴ μόνον τοὺς Πυλαγόρους καὶ τοὺς Ἱερομνήμονας συγκαλέσωσιν, ἀλλὰ καὶ τοὺς σωθύοντας καὶ χρωμένους τῷ Θεῷ.) Ἐνταῦθ' ἤδη πολλαὶ μὲν τῶν Ἀμφισσέων ἐγίνοντο κατηγορίαι· πολὺς δ' ἔπαινος ἦν καλὰ τὴν ὑμετέρας πόλεως. Τέλος δὲ παντὸς τοῦ λόγου, ψηφίζονται ἦκειν

terræ ferendum eôdem coirent; ſiqua verò civitas non adfuerit, templo exturbaretur, ſcelere & diris devoveretur. Poſtridie autem primâ luce in prædictum locum convenimus, in campum Cirrhæum deſcendimus; &, effoſſo portu, domiſque incendio vaſtatis, *ad Thytêum* ſumus regreſſi. Hæc dum geruntur, Locrenſes interim & Amphiſſani, qui ſexaginta circiter ſtadia à Delphis diſtabant, armis inſtructi, cum univerſo populo acerrimè in nos incurſabant. Quòd niſi in pedes conjecti multâ vix tandem contentione Delphos attigiſſemus, periculum certè fuiſſet ne ad internecionem omnes trucidaremur. Proximo autem die Cottyphus, qui ſententias rogabat, concionem Amphictyonum coegit. (Concionem verò appellabant, quæ non modò ex *Hieromnemonibus* & *Pylagoris*, ſed ex iis etiam, qui ſacra ſimul faciunt, quique oraculum Dei adeunt, conſtaret.) Ibi verò graviſſimis accuſationibus urgentur Amphiſſani, veſtra autem civitas multis præconiis honeſtatur. Eorum denique, quæ *in concione* agitabantur, hic eſt exitus; ſcitum fecerunt

ἥκειν τοὺς Ἱερομνήμονας περὶ τὴν ὀρθίσιος Πυλαίας ὀλίγῳ πρόσθεν τοῦ ἀγῶνος εἰς Πύλας, ἔχοντας δόγμα καθότι δίκας ἔφευγον οἱ Ἀμφισσῆς, ὑπὲρ ὧν εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὴν γῆν τὴν ἱερὰν καὶ τοὺς Ἀμφικτύονας ἐξήμαρτον. Ὅτι δὲ ἀληθῆ λέγω, ἀναγνώσεται ὑμῖν ὁ γραμματεὺς τὸ ψήφισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

μ΄. Τοῦ δόγματος οὖν τούτου ἀποδοθέντος ὑφ' ἡμῶν ἐν τῇ βουλῇ, καὶ πάλιν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῷ δήμῳ, καὶ τὰς πρόξεις ἡμῶν ἀποδεξαμένων τοῦ δήμου, καὶ τῆς πόλεως πάσης προαιρουμένης εὐσεβεῖν· καὶ Δημοσθένους ὑπὲρ τοῦ μισθώματος τοῦ ἐξ Ἀμφίσσης ἀντιλέγοντος, καὶ ἐμοῦ φανεροῦ ὄντος ἐναντίον ὑμῶν ἐξελέγχοντος· ἐπειδὴ οὐκ ἦν φανερῶς τὴν πόλιν ἄνθρωπος οὐκ ἠδύνατο σφῆλαι, εἰσελθὼν εἰς βουλευτήριον καὶ μεταπεισάμενος τοὺς ἰδιώτας, ἀφέρεται προβούλευμα εἰς τὴν ἐκκλησίαν, προσλαβὼν τὴν τοῦ γράψαντος ἀπειρίαν. Τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ διεπράξατο

runt ut *Hieromnemones* & *Pylagoræ* ante proximum Pylæum conſeſſum conſtituto tempore in Pylas coirent, unaque afferrent decretum illud, in quo ſtatutum erat, ut Amphiſſani ſcelera & injurias, quas & Deo & devotæ terræ & Amphictyonibus intulerunt, ſupplicio luerent. Ut autem vera hæc eſſe omnia pernoſcatis, recitetur vobis decretum.

DECRETUM.

40. Cùm hoc igitur decretum coram ſenatoribus in Curiâ, coram populo item in concione perlectum eſſet, ea quæ à nobis tranſacta ſunt vehementer comproba-

bat civitas, & religionis cauſam omni ſtudio ſuſcipere & tueri ſtatuebat: Demoſthenes verò propter mercedis ſponſionem, quam ei fecerunt Amphiſſani, civitati obſtitit & contradixit; ego rurſus eum in conſpectu veſtrûm omnium coram redarguì, & *turpiſſimè in quæſtu* convici. At quoniam in propatulo non potuit nobis imponere, in curiam ingreſſus eſt, &, *quibuſdam viris* imperitis *ad ſuam ſententiam* deductis, ſenatûs-conſultum ſcribendum curat; inde ad concionem deportans, ſcribentis imprudentiâ *ad ſordes ſuas* abutitur. Perfecit enim, ut hoc ſenatûs-

conſultum

διεσπάξαλο ἐπιψηφισθῆναι ϗ γενέσθαι ϝὸ δήμυ τὸ ψήφισμα, ἤδη ἐπαναςάσης ϯ ἐκκλησίας, ἀπεληλυθότος ἐμοῦ (ἐγὼ γὰρ ἂν ποτε ἐπέτρεψα) ϗ ϯ πολλῶν δὲ ἀφειμένων. Οὗ τὸ κεφάλαιόν ἐϛι, ϯ δὲ Ιερομνήμονά (φησι) ϯ Αθηναίων, ϗ τὺς Πυλαγόρυς τὺς εἰσαεὶ Πυλαγορῆνίτας πορεύεσθαι εἰς Πύλας ϗ εἰς Δελφὺς ὸν τοῖς τεταγμένοις χρόνοις ὑπὸ τῶν προγόνων· εὐσχημόνως γε τῷ ὀνόματι, ἀλλὰ τῷ ἔργῳ αἰσχρῶς· κωλύει γὰρ εἰς ϯ σύλλογον ϯ ἐν Πύλαις ἀπαντᾶν, ὃς ἐξ ἀνάγκης πρὸ ϝοῦ χαθήκοντος ἔμελλε χρόνυ γίνεσθαι. Καὶ πάλιν ὸν τῷ αὐτῷ ψηφίσματι πολὺ ϗ σαφέστερον ϗ πικρότερον σύγκειμαι γεγραφὲ, ϯ Ιερομνήμονά (φησι) ϯ Αθηναίων ϗ τοὺς Πυλαγόρυς τὺς ἀεὶ Πυλαγορῆνίτας μὴ μετέχειν τοῖς ἐκεῖ συλλεγομένοις, μὴ λόγων, μήτε ἔργων, μήτε δογμάτων, μήτε πράξεως μηδεμιᾶς. Τὸ δὲ μὴ μετέχειν, τί ἐϛι; πότερα καλῆς εἶπω, ἢ τὸ ἥδιϛον ἀκοῦσαι; τὸ ἀληθὲς ἐρῶ· τὸ γὰρ αἰεὶ πρὸς ἡδονὴν λεγόμενον, ὑπωσὶ τὴν πόλιν ἀφανίζηκεν· οὐκ ἐᾷ

μεμνῆσθαι

consultum in concione rogaretur, & populisciti nomine confirmaretur, cùm jam dimissa esset concio, cùm ego (qui *si adfuissem*, non omnino hoc paterer) migrassem, multitudo denique omnis discessisset. Cujus quidem decreti hæc sunt summa capita: ut *Hieromnemon* Athenienſium & *Pylagoræ*, quotquot in posterum futuri essent, in Pylas & Delphos præstituto à majoribus nostris tempore coirent. Honesta quidem verborum ſpecies, quæ tamen rem turpissimam obvolvunt: vetat enim ne in conventum illum Pylæum coirent, qui necessariò ante præstitutum tempus habendus erat. Rursus autem in eodem ipso decreto aliud multò planius & asperius adjecit, ut *Hieromnemon* Athenienſium & *Pylagoræ*, qui in posterum futuri essent, cum iis, qui illuc coirent, neque verborum neque factorum neque scitorum neque ullius rei commercium haberent. Quo verò spectat *decretum hoc, Ne habeant commercium?* utrùm vobis verum eloquar, an id quod auribus vestris placebit? verum eloquar; ea enim, quæ ad gratiam dicta sunt, civitatem nostram in *ærumnas hasce omnes* conjecerunt. *Quo inquam spectat*

decretum

μεμνῆσθαι τ̃ ὅρκων, ὡς ὑμᾶς ⓐ προγονοι ὤμοσαν, οὐδὲ τ̃ ἀρᾶς, οὐδὲ τ̃ τοῦ Θεοῦ μαντείας.

μά. Ημεῖς μὲ γὰρ, ὦ Αθηναῖοι, κατεμείναμεν διὰ τοῦτο τὸ ψήφισμα· οἱ δ' ἄλλοι Αμφικτύονες συνελέγησ εἰς Πύλας, πλὴν μιᾶς πόλεως (ἧς ἐγὼ μὲν τ' ἂν τοὔνομα εἴποιμι, μὴθ' αἱ συμφοραὶ προσκαπλήσιοι γένοιντο αὐτοῖς μηδενὶ τ̃ Ελλήνων) καὶ συνελθόντες ἐψηφίσαντο ἐπιστρατεύειν ἐπὶ τοὺς Αμφισσέας. Καὶ στρατηγὸν εἵλοντο Κόττυφον τ̃ Φαρσάλιον, ⓑ τότε τὰς γνώμας ἐπιψηφίζοντα· (οὐκ ἐπιδημοῦντος ἐν Μακεδονίᾳ Φιλίππου, ἀλλ' οὐδ' ὅλως ἐν τῇ Ελλάδι παρόντος, ἀλλ' ἐν Σκύθαις ὄντα μακρὰν ἀπόντος, ὃν αὐτίκα μάλιστα τολμήσ λέγειν Δημοσθένης ὡς ἐγὼ ἐπὶ τοὺς Ελληνας ἐπήγαγον) καὶ παρελθόντες τῇ προτέρᾳ στρατιᾷ καὶ μάλα μετρίως ἐχρήσαντο τοῖς Αμφισσεῦσιν· ἀντὶ γὰρ τ̃ μεγίστων ἀδικημάτων, χρήμασιν αὐτοὺς ἐζημίωσ, καὶ ταῦτα ἐν ῥητῷ χρόνῳ προεῖπον τῷ Θεῷ καταθεῖναι. καὶ τοὺς μὲν ἐναγεῖς καὶ τ̃ παρανομούντων αἰτίους μετεστήσαντο,

decretum hoc, nisi ut sacramenti à majoribus nostris concepti; nisi ut execrationis & oraculi memoriam iis interdicat.

31. Hoc enim decreto facto, nos *Athenis* mansimus: Amphictyonum verò reliqui, unâ tantùm civitate exceptâ (cujus nomen efari non libet, neque unquam, precor, Græcorum cuiquam similis accidat ærumna) in Pylas eoibant; ibique congregati aciem in Amphissanos instruendam censuerunt. Exercitûs verò Imperatorem creârunt Cottyphum illum Pharsalium, qui sententias eo tempore rogabat: cùm Philippus *non modò* non in Macedoniâ, sed ne in Græciâ quidem adesset, in Scythiâ verò abhinc quàm longissimè versaretur; quem mox tamen in Græcos à me invectum fuisse audacter affirmabit Demosthenes) his primis igitur copiis cùm victoriam reportarent, Amphissanos clementissimè tractabant; pro atrocissimâ enim impietate eos tantùm pecuniis mulctabant, quas præstituto tempore Apollini persolvi decernebant: sceleratos & devotos homines, qui rerum earum authores extiterunt, *urbe* exturbabant,

το, τὺς δὲ δι' εὐσέβειαν φυγόντας κατήγαγον. Επειδὴ δὲ οὐδὲ τὰ χρήματα ἐξέπεσον τῷ Θεῷ, τύστ' ἀναγῆς κατήγαγον, ἡ τὺς εὐσεβεῖς κατελθόντας διὰ τ Αμφικτυόνων ἐξέβαλον, ὅπως ἤδη τ δευτέραν ὅτι τὺς Αμφισσ ᾶς στρατείαν ἐποιήσαντο· πολλῷ χρόνῳ ὕστερον ἐπανελθόντ Φιλίππυ ὰκ τ ὅτι τὺς Σκύθας στρατείας, τ μ Θεῶν τ ἡγεμονίαν τ εὐσεβείας ἡμῖν ἀφηδέλωκότων, τῆς δὲ Δημοσθένυς δωροδοκίας ἐμποδὼν γεγενημένης.

μϚ'. Αλλ' ὑ τοῦτ' λεγον, ὑ τοιαῦτα ἡμῖν οἱ Θεοὶ φυλάξασθαι, μόνον ὐκ ἀνθρώπων φωνὰς τοσαύτας ἀφιέντες; Οὐδεμίαν τοι πώποτε ἔγωγε μᾶλλον πόλιν εὐτυχοῦσαν ὑπὸ μ τῆς Θεῶν σωζομένην, ὑπὸ δὲ τ ῥητόρων οἰκίαν ὀλλυμένην. Οὐχ ἱκανὸν ἦν τὸ τοῖς μυστηρίοις φανὲν σημεῖον φυλάξασθαι, ἢ τ μυστῶν τελευτή; Οὐ τοίνυν τούτων Αμυνιάδης μ προύλεγεν εὐλαβεῖσθαι, ἡ πέμπειν εἰς Δελφοὺς ἐπερησομένυς τ Θεὸν ὅ,τι χρὴ ποιεῖν, Δημοσθένης δὲ ἀντιλεγε,

bant, eos, qui pietatis causâ profugerant, reducebant. Postquam verò neque mulctam Deo penderent, sceleratos autem revocarent, & pios illos homines, quos Amphictyones reduxerant, exterminarent, alteram tum aciem in Amphissanos instruxerunt: cùm Philippus quidem multò pòst tempore ex Scythicâ expeditione regrederetur; cùmque religiosi hujusce belli principatum nobis ultrò porrexissent superi, Demosthenis verò quæstus & sordes officissent.

42. Nonne tamen prædixerunt nobis Dii, nonne præmonstrârunt, tantùm non humanas voces emittentes, ut cauti providique rebus nostris consuleremus? Ego nunquam vidi civitatem Deorum præsidio insigniùs custoditam, nonnullorum rursus oratorum artificiis dirutam atque eversam. Nonne satis fuit ad prævcavendum portentum illud mysteriorum diebus visum, sacerdotum interitus? Nonne Amyniades nobis prædixit, ut cautionem omnem adhiberemus; ut certos homines Delphos mitteremus, qui quid facto opus esset oraculum scitarentur; Demosthenes verò nonne obstitit

λεγε, Φιλιππίζειν τὴν Πυθίαν φάσκων, ἀπαιδεύτου ὄντος, καὶ ἀπλαύστου καὶ ἐμπιπλάμενου τῆς διδομένης ὑφ' ὑμῶν αὐτῷ ἐξουσίας; Οὐ τὸ πλαστῶνος, ἀθύτων καὶ ἀκαλλιερήτων τῶν ἱερῶν, ἐξέπεμψε τοὺς φρατόρας, ὅτι τὸ πρόβουλον κίνδυνος; Καί τοι γε φρόνιμον ἀπεκάλουν λέγων, ὅτι ἀφικνεῖτο Φίλιππος οὐκ ἦλθεν ἡμῶν ὅτι τοῖς χωρίοις, ὅτι οὐκ ἰδίῳ αὐτῷ καλὰ τὰ ἱερά. Τίνος οὖν ζημίας ἄξιος εἶ τυχεῖν, ὦ τῆς Ἑλλάδος ἀλιτήριε; εἰ γὰρ ὁ μὴ κρατῶν οὐκ ἦλθεν εἰς τῶν κρατουμένων χώραν, ὅτι οὐκ ἰδίῳ αὐτῷ καλὰ τὰ ἱερά, σὺ δ' ἀφ' ὧν πρόβουλος τὸ μέλλοντα ἔσεσθαι πρὶν καλλιερῆσαι τοὺς φρατόρας ἐξέπεμψας, πότερον στεφανοῦσθαί σε δεῖ ὅτι ταῖς τῆς πόλεως ἀτυχίαις, ἢ ὑπεύθυνον εἶναι;

μγ'. Τοι γάρ τοι τῶν ἀνελπίστων καὶ ἀπροσδοκήτων ἐφ' ἡμῖν ἐγένετο; οὐ γὰρ βίοι γε ἡμεῖς ἀνθρώπινοι βεβιώκαμεν, ἀλλ' εἰς παραδοξολογίαν τοῖς ἐσομένοις μῦθ' ἡμᾶς ἐφυμεν. Οὐχ ὁ μὲν Περσῶν βασιλεὺς ὁ Ἄθω διορύξας, ὁ Ἑλλη-

ἀυτοῦ

ſtitit & contradixit, Pythiam Φιλιππίζειν prædicans, homo omni in re rudis, & poteſtate à vobis datâ inſolenter perfruens nimiumque inflatus? Poſtremùm verò nonne, victimis non litatis, non addicentibus, milites in apertum miſit periculum? Atqui non ita pridem auſus eſt dicere, quòd hâc de causâ in fines noſtros non impetum fecerit Philippus, quia ſacra ei non pulchrè ceſſiſſent. Quodnam igitur meritus es ſupplicium, ô peſtis Græciæ? Si enim victor in eorum qui victi ſunt fines non impetum fecerit, quòd ſacra ei non pulchrè ceſſiſſent; utrùm oportuit Te, cùm rerum omnium futurarum inſcius exercitum, priuſquam litâſſes, eduxiſti, utrum (inquam) oportuit Te calamitatum harum omnium civitati authorem coronâ donari, an ejici atque exterminari?

43. Quid enim præter ſpem, quid præter expectationem memoriâ noſtrâ non contigit? neque enim humano more vivimus, ſed, ut nova de nobis & inaudita loquantur poſteri, nati ſumus. Nonne Perſarum ille rex, qui Atho perrupit, qui Helle-

ſpontum

σαντιον ζεύξας, ὁ γῆν καὶ ὕδωρ τοὺς Ἕλληνας αἰτῶν, ὁ τολμῶν ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς γράφειν ὅτι δεσπότης ἐστὶν ἁπάντων ἀνθρώπων ἀφ' ἡλίου ἀνιόντος μέχρι δυομένου, νῦν ἐκεῖ τὸν κύριον ἑτέρων εἶναι διαγωνίζεται, ἀλλ' ἤδη περὶ τῆς τοῦ σώματος σωτηρίας; Καὶ τοὺς αὐτοὺς ὁρῶμεν τὰ τε δεξῆς ζώντης καὶ τῆς ἐπὶ τὴν Πέρσιν ἡγεμονίας ἀξιωμένους, οἳ καὶ τὸ ἐν Δελφοῖς ἱερὸν ἐλυθήρωσαν; Θῆβαι δὲ πόλις ἀγχιτέκνων μὲν ἡμέραν μίαν ἐκ μέσης τῆς Ἑλλάδος ἀνήρπασται; εἰ καὶ δικαίως, ἐκεῖ τὸν ὅλων οὐκ ὀρθῶς βουλευσάμενοι, ἀλλὰ τῷ γε προθύμως καὶ τῷ ἀφειδῶς οὐκ ἀνθρωπίνως ἀλλὰ δαιμονίως κινηθέντες. Λακεδαιμόνιοι δὲ οἱ παλαίπωροι, περιφανέντες μόνον τούτων τῶν πραγμάτων ἀρχῆς ἐκεῖ τῷ τοῦ ἱεροῦ καταλήψει, οἱ τῶν Ἑλλήνων ποτὲ ἀξιοῦντες ἡγεμόνες εἶναι, νῦν ὑμπρεύσοντες καὶ τῆς συμφορᾶς ἐπίλειξιν ποιησόμενοι, μέλλουσιν ὡς Ἀλέξανδρον ἀναπέμπεσθαι, τοῦτο πεισόμενοι καὶ αὐτοὶ καὶ ἡ πατρὶς ὅπ ἂν ἐκείνῳ

spontum conjunxit, qui terram & aquam Græcos postulabat, qui in epistolis ausus est se totius mundi dominum ab ortu solis usque ad occasum appellare; nonne ille (inquam) jam non de dominatu in alios, sed de sui corporis salute contendit? Nonne videmus etiam eos ipsos hoc tanto honore, hoc adversus Persam imperio dignatos esse, qui & templum Delphicum in libertatem vindicabant? Thebæ verò, civitas contermina, unum intra diem nonne ex medio Græciæ funditus evulsa est? quòd si hoc jure obtigerit, (quippe quæ de summâ rerum minùs rectè consultaret) non tamen humano more, sed divino quodam impulsu in hanc diram fatuitatem atque insaniam protrudebatur. Lacedæmonii verò, homines miserrimi, quod in nefariâ illâ templi Delphici direptione perquam leviter se immiscuerant, qui olim Græciæ sibi imperium vendicabant, nonne jam nunc, quo ærumnarum suarum memoria ad omnes hominum ætates usque nobilitatâ sit, iterum ad Alexandrum nuncios sunt missuri, pignora atque obsides daturi, quodcunque ei visum

ἐκείνῳ δόξῃ, ἢ οὐ τῇ τοῦ κρατοῦντος ἢ περιδυναμοῦν μετριότητι χρήσοιτ'; Ἡμετέρα πόλις ἡ κοινὴ καταφυγὴ τῶν Ἑλλήνων (πρὸς Διὸς ἀφικνοῦντο πρότερον ἐκ τῆς Ἑλλάδος αἱ πρεσβεῖαι καὶ πόλεις, ἔκαστοι παρ' ἡμῶν τὴν σωτηρίαν εὑρησόμενοι) νῦν οὐκέτι περὶ τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίας ἀγωνίζεται, ἀλλ' ἤδη περὶ τῆς τῶν παλαιόδος ἐδάφους. Καὶ ταῦθ' ἡμῖν συμβέβηκεν ἐξότου Δημοσθένης πρὸς τὴν πολιτείαν εἰσελήλυθεν. Εὖ γὰρ περὶ τούτων Ἡσίοδος ὁ ποιητὴς ἀποφαίνεται· λέγει γάρ που, παιδεύων τὰ πλήθη ἃ συμβουλεύων τοῖς πόλεσι, τοὺς ποιητὰς τῶν δημαγωγῶν μὴ πρεσβύτερα. Λέξω δὲ κἀγὼ τὰ ἔπη· ἃ γὰρ τοῦτο δοκιμῇ ἡμᾶς παῖδας ὄντας τοὺς τῶν ποιητῶν γνώμας ἐκμαθόντας, ἵν' ἄνδρες ὄντες αὐτοῖς χρώμεθα.

(1) Πολλάκι δὴ ξύμπασα πόλις κακοῦ ἀνδρὸς ἀπηύρα,
Ὅσκεν ἀλιτραίνῃ ἢ ἀτάσθαλα μηχανάται·
Τοῖσιν δ' ὑψόθεν μὲν ἐπέσκηψε πῆμα Κρονίων,
Λοιμὸν ὁμῶς ἢ λιμόν· ἀποφθινύθουσι δὲ λαοί.

(1) Ἔργων καὶ Ἡμερῶν α'. 238.

H

fuerit ſupplicium perlaturi, victoris denique hoſtiſque laceſſiti moderationi & judicio ſeſe tradituri. Noſtra verò civitas commune Græcis perfugium (ad quam urbes undiquaque cæteræ legatos olim mittebant, auxilium à nobis & ſalutem paraturæ) non ampliùs jam de Græcorum imperio dimicat, ſed de patrio ipſius ſolo. Et hæc vobis acciderunt mala, ex quo ad Rempublicam acceſſit Demoſthenes. Pulcherrimè profectò de hujuſmodi viris cecinit Poëta Heſiodus; hoc enim alicubi populis & civitatibus dans conſilium, ne improbos oratores admittant, monet: ſed *ſi veniam mihi dederitis*, ipſa carmina recitabo; in hunc enim finem (opinor) Poëtarum dogmata in pueritiâ noſtrâ perdiſcimus, ut, cùm adulti ſimus, iis utamur.

Immeritæ iræ Jovis pœnas ſæpe intulit urbi,
Unius ob noxam & molimina civis iniqui:
Sæpe famem horrendam ſuperâ Saturnius arce
Demittit, miſeramque premunt contagia plebem.

Sæpe

Η τῶν γε φρατὴν ὠφελὸ ἀπώλεσεν, ἢ ὅγε τεῖχος,
Η νέας ὧν πάντῳ κεφαλὰς ἀπεπίνυτα αὐτάων.

Εἰ δὲ βουλόντες γε ποιητῆ τὸ μέτρον, τὰς γνώμας ἐξετάζητε, οἶμαι ὑμῖν δόξειν ἃ ποιήματα Ησιόδου εἶ), ἀλλὰ λῆσμον εἰς Δημοσθένους πολιτείαν. Καὶ γὰρ ναυτικὴ καὶ πεζὴ φρατεία καὶ πόλεως ἄρδην εἰσὶν ἀπηρασμέναι ὑπὸ τῆς τούτου πολιτείας.

μθ'. Αλλ' οἶμαι, ὅτι Φρυνώνδας, ὅτι Εὐρύβατος, ὅτ' ἄλλος οὐδεὶς πώποτε τῶν πάλαι ποιηρῶν, τοιοῦτος μάγος καὶ γόης ἐγένετο· ὃς (ὦ γῆ καὶ θεοὶ καὶ δαίμονες, καὶ ἄνθρωποι ὅσοι βούλεσθε ἀκούειν ταληθῆ) τολμᾷ λέγειν βλέπων εἰς τὰ πρόσωπα τὰ ὑμέτερα, ὡς ἄρα Θηβαῖοι τὴν συμμαχίαν ἡμῖν ἐποιήσαντο, οὐ διὰ τὴν χώραν, οὐ διὰ τὸν φόβον τὸν περιόντα αὐτοὺς, οὐδὲ διὰ τὴν ὑμετέραν δόξαν, ἀλλὰ διὰ τὰς Δημοσθένους δημηγορίας. Καίτοι πολλὰς μὲν τότε πρεσβείας ἐπρέσβευε πρὸς Θήβας ὁ μάλιστα οἰκείως

Sæpe aciem immani profterauit clade, minaſque
Murorum exſcindit, claſſemque ſub æquore mergit.

Sin verò, detractis undique Poëtæ numeris, ſenſum inveſtigetis, videbitur vobis (opinor) non ultrà Heſiodi poëma, ſed adminiſtrationis, quâ Rempublicam tractat Demoſthenes, divinatio. Civitates enim jam plurimæ, navales pedeſtreſque copiæ iſtius conſiliis atque inſtitutis ſimul penitus perditæ ſunt & diſſipatæ.

44. Sed neque Phrynondam arbitror neque Eurybatum neque alium quenquam, quorum olim improbitas perinſignis erat, tantum veteratorem atque nebulonem extitiſſe, *quantus noſter eſt Demoſthenes*; qui (proh Deûm atque hominum fidem) os veſtrum directò contuens audebit dicere, quòd Thebanos ad ſocietatem vobiſcum ineundam non temporum rationes, non iſte, in quo verſabantur, timor, non dignitas veſtra atque exiſtimatio, ſed ipſius Demoſthenis conciones excitabant. At verò in Thebas multi ante illum homines, quibuſcum iis maxima familiaritas & neceſſitudo

χείως ἐκείνοις ἀμαχείμενοι· πρῶτος μὲν ὅτος στρατηγὸς Θρασύβυλος ὁ Κολλυτεύς, ἀνὴρ οὐ Θήβαις πιστευθεὶς ὡς οὐδεὶς ἕτερος· πάλιν Θράσων ὁ Αρχιεύς, πρόξενος ὢν Θηβαίοις· Λεωδάμας ὁ Αχαρνεύς, οὐχ ἥττον Δημοσθένους λέγειν δυνάμενος, ἀλλ' ἔμοι γε καὶ ἡδίων ῥήτωρ· καὶ ὅτος Αρχίδημος ὁ Πήληξ, καὶ λιπαρὸς εἰπεῖν, καὶ πολλὰ κεκινδυνευκὼς ἐν τῇ πολιτείᾳ ἀμὰ Θηβαίοις· Λημαγωγὸς Αριστοφῶν ὁ Αζηνιεύς, πλεῖστον χρόνον τὴν τῶν Βοιωτιάζειν ὑπομείνας αἰτίαν· ῥήτωρ Πύραιθρος ὁ Αναφλύστιος, ὃς ἔτι καὶ νῦν ζῇ. Αλλ' ὅμως ὑμεῖς πώποτε αὐτοὺς ἐδυνήθη προσπέμψασθαι εἰς τὴν ὑμετέραν φιλίαν· τὸ δ' αἴτιον οἶδα μέν, λέγειν δ' ὑμῖν δέομαι ἀμὰ τὰς ἀτυχίας αὐτῶν. Αλλ' οἶμαι ἐπειδὴ Φίλιππος αὐτῶν ἀφελόμενος Νίκαιαν Θετταλοῖς παρέδωκε, καὶ τὸν πόλεμον, ὃν πρότερον ἐξήλασεν ἐκ τῆς χώρας τῆς τῶν Βοιωτῶν, τοῦτον πάλιν τὸν αὐτὸν πόλεμον ἐπήγαγε διὰ τῶν Φωκίδος ἐπ' αὐτὰς τὰς Θήβας, καὶ τὸ τελευταῖον Ελάτειαν καταλαβὼν ἐχαράκωσε, καὶ

φρυγανὴν

interceſſerat, legationes obibant: primò quidem imperator ille Thraſybulus Collytenſis, vir tantâ fide & authoritate apud Thebanos, ut nemo alius; deinde Thraſo Archienſis, vetus Thebanorum hoſpes; Leodamas Acharnenſis, in dicendo non modò Demoſtheni par, ſed & mihi etiam multò ſuavior viſus orator; etiam Archidemus ille Pelex, qui & dicendi peritus, & in multis, dum Rempubl. gereret, periculis Thebanorum causâ verſatus; concionator porrò ille præcellens Ariſtophon Azenienſis, qui perdiu Bœotorum partes ſequutus arguitur; Pyrander denique Anaphlyſtius orator, qui etiamnum ſuperſtes eſt. Sed tamen nemo unquam ex iis Thebanos ad veſtram amicitiam poterat adducere: cujus rei cauſam etſi probè pernôrim, propter miſerrimas tamen eorum ærumnas non neceſſe eſt exponere. Sed opinor, poſtquam Nicæam, iis abreptam, Theſſalis donâſſet Philippus, bellumque, quod olim ex agris Bœoticis propulsârat, nunc denuo per Phocida in ipſas Thebas revexiſſet, poſtquam denique Elatêam cepiſſet, vallo atque

φρυγεὰν εἰσήγαγεν· ἐντεῦθεν ἦλθεν, ἐπεὶ τὸ λῃστὸν ἦρτο αὐτῶν, μετεπέμψαντο Ἀθηναῖοι. Καὶ ὑμεῖς ἐξήλθετε καὶ εἰσήειτε εἰς τὰς Θήβας, ἐν τοῖς ὅπλοις διεσκευασμένοι, ᾗ οἱ ἱππεῖς καὶ ἡ πεζοὶ, πρὶν δεῖ συμμαχίας μίαν μόνλιν συλλαβεῖν γεγράφαι Δημοσθένη. Ὁ δ' εἰσάγων ἐστὶν ὑμᾶς εἰς τὰς Θήβας καιρὸς ἦ φόβος, ἦ χρεία συμμαχίας, ἀλλ' ἦ Δημοσθένης.

μέ. Ἐπεὶ δεῖ γε ταύτας τὰς πράξεις τοῖα τὰ πάντων μέγιστα Δημοσθένης εἰς ὑμᾶς ἐξημάρτηκε. Πρῶτον μὲ ὅτι Φιλίππῳ τῷ μὲν ὀνόματι πολεμοῦντ' ὑμῖν, τῷ δ' ἔργῳ πολὺ μᾶλλον μισοῦντ' Θηβαίοις, ὡς αὐτὰ τὰ πράγματα δεδήλωκε (καὶ τί δεῖ πλείω λέγειν;) ταῦτα μὲ τὰ τηλικαῦτα τὸ μέγεθ' ἀπέκρυψατο· πρᾶσσοντα δὲ μέλλειν ἢ συμμαχίαν γενήσεσθαι, ἦ διὰ τοὺς καιροὺς, ἀλλὰ διὰ τὰς αὐτοῦ πρεσβείας, πρῶτον μὲν ὠνέπεισε τὸν δῆμον μηκέτι βουλεύεσθαι ὅτι τίσι δεῖ ποιεῖσθαι τὴν συμμαχίαν, ἀλλ' ἀγαπᾶν μόνον εἰ γίνεται.

Τοῦτο

que aggere muniiſſet; tum demum (*inquam*) cùm in has inciditſent anguſtias, auxilia à vobis accerſebant *Thebani*. Vos verò acie inſtructâ exiiſtis, Thebas intrâſtis equites pediteſque, priuſquam unum verbum de ſocietate ſcripſiſſet Demoſthenes. Quæ verò vos in Thebas adduxerunt, temporis rationes fuiſſe dico, timoremque civium fœderiſque neceſſitatem, ſine *ullo ſtudio aut eloquentiâ* Demoſthenis.

45. Siquidem verò in his rebus gerendis tres vobis graviſſimas injurias intulit Demoſthenes. Primùm quidem, cùm Philippus vobis ſe bellum inferre ſimularet, revera autem multò acriori in Thebanos odio incenderetur (quod pluribus non exponam, cùm ea quæ geſta ſunt rem ſatis teſtentur) hoc tanti momenti negotium occultavit: fingens autem ſocietatem nobis cum Thebanis conflatam iri, quæ quidem non ex temporum neceſſitate ſed ſuis legationibus oriretur, primùm populo perſuaſit, ne ampliùs conſultandum putarent quibus conditionibus fieri deberet ſocietas, ſed ſi modò facta ſit, patienter acquieſcerent.

Hanc

Τοῦτο δὲ προσλαβὼν, ἔκδοτον μὲν τὴν Βοιωτίαν ἅπασαν ἐποίησε Θηβαίοις, γράψας ἐν τῷ ψηφίσματι, Ἐάν τις ἀφιστῆται πόλις ἀπὸ Θηβαίων, βοηθεῖν Ἀθηναίους Βοιωτοῖς τοῖς ἐν Θήβαις· τοῖς ὀνόμασι κλέπτων καὶ μεταφέρων τὰ πράγματα, ὥσπερ εἰώθει· ὡς τοὺς Βοιωτοὺς ἔργῳ κακῶς πάσχοντας τὴν τῶν ὀνομάτων συνήθειαν Δημοσθένους ἀγαπήσοντας, ἀλλ' ἢ μᾶλλον ἐφ' οἷς κακῶς πεπόνθασιν ἀγανακτήσοντας. Δεύτερον δὲ τὴν εἰς τὸν πόλεμον ἀναλωμάτων τὰ μὲν δύο μέρη ὑμῖν ἀνέθηκεν, οἷς ἦσαν ἀποτρόπαιοι οἱ κίνδυνοι, τὸ δὲ τρίτον μέρος Θηβαίοις, δωροδοκῶν ἐφ' ἑκάστοις τούτων καὶ τιμὴν ἡγεμονίαν τὴν μὲν κατὰ θάλασσαν ἐποίησε κοινὴν, τὸ δ' ἀνάλωμα ἴδιον ὑμέτερον· τὴν δὲ κατὰ γῆν (εἰ μὴ δεῖ λυπεῖν) ἄρδην φέρων ἀνέθηκε Θηβαίοις, ὥστε τὸν γενόμενον πόλεμον μὴ κύριον γενέσθαι Στρατοκλέα τὸν ἡμέτερον στρατηγὸν βουλεύσασθαι περὶ τῆς τῶν στρατιωτῶν σωτηρίας. Καὶ ταῦτ' οὐκ ἐγὼ μόνος κατηγορῶ, ἕτεροι δὲ παραλείπουσι, ἀλλὰ κἀγὼ

Hanc populo opinionem cùm multò antè inseruisset, Bœotiam omnem deditiam fecit Thebanis, eò quòd scripserit in decreto, *Ut siqua civitas à Thebanis defecerit, Atheniensis Bœotis, qui Thebis essent, auxilio venirent*; verbis (ut mos est veteratoris) res transferens & furatus: quasi verò Bœoti, cùm reipsâ injuriam acceperant, in Demosthenis artificio verborumque contextu acquiescerent, & non potiùs contumelias illas gravissimè ferrent & stomacharentur. Secundò autem bellicorum sumptuum duas partes vobis imposuit, à quibus longissimè aberat periculum, tertiam tantummodò Thebanis; in rebus hisce singulis lucrum quæstumque aucupatus: maris verò principatum iis vobiscum communem esse voluit, impensam autem nobis quasi propriam *ascripsit*; terræ rursus imperium vobis ablatum (ne nugis indulgeam) Thebanis concessit, adeò ut in illo, quod exarsit, bello Stratocles imperator noster de suorum militum salute consulendi authoritatem non haberet. At non hæc quidem ego incuso, alii interim omittunt, sed & ipse in mentio-

γὼ λέγω καὶ πάντες ὀπτιμάδαι· καὶ ὑμεῖς σύνιστε ἃ ἐκ ὀργίζεσθε· ἐκεῖνο γὰ πεπάθατε πρὸς Δημοσθένην συνειθότε ἤδη τὰ ἀδικήματα αὐτῦ ἀκύειν, ὥστε οὐ θαυμάζετε. Δεῖ δὲ ἐχ ὕβρεως, ἀλλ' ἀγανακτεῖν καὶ τιμωρεῖσθαι, εἰ λοιπὰ τὰ λοιπὰ τῇ πόλει καλῶς ἔχοι.

μϛ'. Δεύτερον δὲ καὶ πολὺ τούτῳ μεῖζον ἀδίκημα ἠδίκησεν, ὅτι τὸ βουλευτήριον τὸ τῆς πόλεως καὶ τὴν δημοκρατίαν ἄρδην ἔλαθεν ὑφελόμενος, ἃ μετῆλθεν εἰς Θήβας εἰς τὴν Καδμείαν, τὴν καινωνίαν τῆς πράξεως τοῖς Βοιωτάρχαις συνθέμενος. Καὶ τηλικαύτην αὐτὸς αὑτῷ δυναστείαν κατεσκεύασεν, ὥστ' ἤδη πλείων ὀπὸ τὸ βῆμα, πρεσβεύειν μὲν ἔφη ὅποι ἂν αὐτῷ δοκῇ καὶ μὴ ὑμεῖς ἐκπέμπητε· εἰ δέ τις αὐτῷ τῆς στρατηγίας ἀντείποι, καταδουλούμενος τοὺς ἄρχοντας καὶ συνεθίζων μισθὸν αὐτῷ ἀντιλέγειν, ἀφ-δικάσειν ἔφη γράψειν τῷ βήματι πρὸς τὸ στρατηγεῖον· πλείω γὰρ ὑμᾶς ἀγαθὰ

mentionem voco, & cæteri omnes reprehendunt: vos etiam eorum conſcii eſtis, neque quicquam indignamini; eo enim animo in Demoſthenem affecti eſtis, eâ crebritate iſtius ſcelera & nequitiam audiiſtis, ut non ampliùs miremini. Oportet autem *animo* non eſſe ita *otioſo*, ſed vehementer iraſci, ſed acerbè punire, ſiquidem cætera civitati bene proſpereque vultis procedere.

46. Secundam verò, antedictâ multò graviorem, injuriam vobis intulit, cùm Senatum populique majeſtatem furtim ſubmovit, & Thebas in Cadmêam traduxit, rerum communicationem cum Bœotorum principibus tranſigens & paciſcens. Quin verò tantam ſibi dominationem comparabat, ut in ſuggeſtum aſcendens jactaret ſe legationem obire velle quocunque ipſi libuerit, etiamſi à vobis non eſſet miſſus; ſiquis autem imperatorum dictis ejus refragatus fuerit, minaretur ſe in poteſtatem ſuam redacturum principes, & ne ipſi in dicendo adverſentur aſſuefacturum, judicium denique conſtituturum & litem intentaturum Prætorio ſuggeſti nomine; ſe enim meliùs

ἀγαθὰ ὑφ' ἑαυτῷ ἔφη ἀπὸ τοῦ βήματος πεποιῆσθαι, ἢ ὑπὸ τῶν στρατηγῶν οὐκ ἂν στρατηγεῖν. Μισθοφορὰν δ' οὖν τοῖς ξενικοῖς πεζαῖς χώραις, καὶ τὰ στρατιωτικὰ χρήματα κλέπτων, καὶ τοὺς μισθοὺς ξένους ἐκμισθώσας Ἀμφισσεῦσι, πολλὰ ἁμαρτυρημένος καὶ φεύγειν ὀφλισκάνων ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἐμοῦ, προσέμιξε φέρων, ἀναρπασθέντων τῶν ξένων, καὶ κίνδυνον ἀπαράσκευος τῇ πόλει. Τί δ' ἂν οἴεσθε Φίλιππον ἐν τοῖς τότε καιροῖς εὐξασθαι; ὃν χρεὼν μὲν πρὸς τὴν πολιτικὴν δυνάμιν, χρεὼν δ' ἐν Ἀμφίσσῃ πρὸς τοὺς ξένους ἁμιλλᾶσθαι, ἀθύμους δὲ τοὺς Ἕλληνας λαβεῖν τηλικαύτης πληγῆς γεγενημένης; Καὶ τηλικοῦτον κακὸν ἄπιος γεγενημένος Δημοσθένης, οὐκ ἀσπαστὸς εἰ μὴ δίκην δέδωκεν, ἀλλ', εἰ μὴ χρυσῷ στεφάνῳ στεφανωθήσεται, ἀγανακτεῖ· καὶ ἱκανόν ἐστιν αὐτῷ ἐναντίον ὑμῶν κηρύττεσθαι, ἀλλ' εἰ μὴ τῶν Ἑλλήνων ἐναντίον ἀναρρηθήσεται, τοῦτ' ἀγανακτεῖ. Οὕτως, ὡς ἔοικε, πονηρὰ φύσις μεγάλης ἐξουσίας ἐπιλαβομένη, δημοσίας ἀπεργάζεται συμφοράς.

μζ'. Τεί-

meliùs ex ſuggeſto meritum eſſe, quàm imperatores ex Prætorio. In externo autem exercitu, cùm ordines non eſſent completi, uberrimo quæſtu facto & militari ſtipendio compilato, decem millia peregrinorum militum, acceptâ pecuniâ, Amphiſſanis elocavit; &, quanquam ego Deos hominesque obteſtarer, facinus hoc indigniſſimè ferrem & conquererer, civitati tamen imparatæ, ſurreptis mercenariis *ſubſidiis*, periculum ſummum injecit. Quid verò iis temporibus Philippum in votis habuiſſe arbitramini? quid niſi ut ſeorſim cum urbanâ acie, ſeorſim cum conductis copiis apud Amphiſſam decertaret, Græcos verò omnes tanto vulnere afflictos, tantâ ſocordiâ exanimatos circumveniret. Et tamen malorum horum omnium opifex Demoſthenes, non ſatis habet quòd pœnas non dederit, ſed niſi & aureâ coronâ donetur vehementer ſuccenſet: neq; ei ſufficit præconium coram vobis fieri, ſed niſi & coram Græcis prædicetur, hoc etiam ſtomachatur. Ita ſemper, cùm prava indoles potentiæ magnæ fiat compos, Reipublicæ calamitatem importat.

47. Gra-

μζ'. Τέτον δὲ τὸ τ' πεσειρημένων μέγιστόν ἐστιν, ὃ μέλλω λέγειν. Φιλίππου γὰρ τὸ καταφρονηθέντος τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἀγνοοῦντος (οὐ γὰρ ἦν ἀσύνετος) ὅτι πρὸς τ' ὑπαρχόντων ἀγαθῶν ἐν ἡμέρας σμικρῷ μέρει διαγωνιεῖται, καὶ διὰ ταῦτα βουλομένου ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην καὶ πρεσβείας ἀποστέλλειν μέλλοντος, καὶ τῶν ἀρχόντων τ' τὸν Θήβας φοβουμένων καὶ ὑποπτα κίνδυνον (εἰκότως. καὶ γὰρ ῥᾴτωρ ἀφράτωρ καὶ λιποτὴν τὴν τάξιν αὐτοὺς ὠνόμασεν, ἀλλ' ὁ Φωκικὸς πόλεμος, δεκαετὴς γενόμενος, ἀείμνηστον παιδείαν τοὺς ἐπαίδευσε) τούτων δὲ ἐχόντων οὕτως, ἀναθάμβος Δημοσθένης καὶ τοὺς Βοιωτάρχας ὑποπτεύσας μέλλειν εἰρήνην ἰδίᾳ ποιεῖσθαι, χρυσίον ἄνευ αὐτῆς τοῦ Φιλίππου λαβόντας (ἀβίωτον ἡγησάμενον εἰ εἴ τινος ἀπολειφθήσεται δωροδοκίας) ἀναπηδήσας ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ (ὑθενὸς ἀνθρώπων λέγοντος, ὕθ' ὡς δεῖ ποιεῖσθαι πρὸς Φίλιππον εἰρήνην, ὕθ' ὡς οὐ δεῖ· ἀλλ' ὡς ᾤετο τοῦτο κήρυγμά τι τοῖς Βοιωτάρχαις προκηρύττων,

47. Graviſſima verò omnium hæc tertia eſt injuria, de quâ ſum dicturus. Cùm enim Philippus Græcos non ampliùs contemneret, haud ignarus (neque enim hebes erat aut rudis) quod de rerum ſummâ omnibuſque fortunis exiguo temporis puncto dimicaturus eſſet, eamque ob cauſam de pace cogitans legatos jam tum mittere ſtatueret; cùm & Thebarum principes propinquum & penè inſtans periculum reformidarent (neque enim ſine causâ timebant, ſiquidem eos non orator militiæ immunis ordiniſque deſertor monuerat, ſed Phocenſe illud decennale bellum æternum in animis documentum infixerat) Cùm hæc, inquam, ita ſe haberent, cùmque ſentiret & ſuſpicaretur Demoſthenes Bœotorum principes pacem privatam coituros, aurum à Philippo, ipſo extruſo, accepturos (non ſibi vivendum fore exiſtimans, ſiquo à quæſtu & prædâ intercluſus eſſet) in concionem extemplo proſiliit (cùm nemo pro pace cum Philippo ineundâ aut contra pacem diſputaret: ſed quia cenſeret, hoc quaſi ſigno dato, ſe Bœotorum principibus multò an-

ρύπων, ἀναφέρειν αὐτῷ τὰ μέρη τ̃ λημμάτων) διώμυνο τὴν Ἀθηνᾶν (ἰδοὺ, ὡς ἔοικε, Φειδίας ὑπερβλαβεῖν εἰργάσατο ἐν ἐκκλησίᾳ Δημοσθένη) ἢ μὴν εἴ τις ἐρεῖ ὡς χρὴ πρὸς Φίλιππον εἰρήνην ποιήσασθαι, ἀπάξειν εἰς τὸ δεσμωτήριον, ὑπολαβόμενος τ̃ τειχῶν· ἀπομιμούμενος τ̃ Κλεοφῶντος πολιτείαν, ὃς ὑπὲρ τ̃ πρὸς Λακεδαιμονίους πολέμου, ὡς λέγεται, τ̃ πόλιν ἀπώλεσεν. Ὡς δ' ἐκ τούτου ἀκούσαντες οἱ ἄρχοντες οἱ ἐν ταῖς Θήβαις, ἀλλ' ἐκ τῶν πραπόντων τὸν ὑμέτερον ἀνέστρεφαν ἐξελκυσθέντα, ἵνα βουλεύσωνται περὶ τ̃ εἰρήνης· οὕτω παντάπασιν ἔκφρων ἐγένετο, καὶ προελθὼν ὑπὲρ τὸ βῆμα, προδότας τ̃ Ἑλλήνων τοὺς Βοιωτάρχας ἀπεκάλεσε· καὶ γεάφειν ἔφη ψήφισμα ὁ τοῖς πολεμίοις ἐδίδοτ' ἀντιβλέψας, πέμπειν ὑμᾶς πρέσβεις εἰς Θήβας αἰτήσοντας Θηβαίους δοῦναι τὸν Φίλιππον. Ὑφαρμοσθέντες δὲ οἱ ἐν Θήβαις ἄρχοντες μὴ δόξωσιν ὡς ἀληθῶς εἰ) προδόται τ̃ Ἑλλήνων, ὑπὸ μὲν τ̃ εἰρήνης ἀπετρέποντο, ὑπὸ δὲ τ̃ παρόντων ὥρμησ̃.

μή. Ἐνθα

tè innuere,ut ſecum mercedis partem communicarent) ibique Minervam (quam, ut Demoſthenes quæſtum faceret & pejeraret, effinxit Phidias) teſtatus, jurabat ſe continuò, ſiquis pro pace cum Philippo ineundâ diceret, eum crinibus prehenſis abrepturum in carcerem : hâc in re Cleophontis conſilium atque adminiſtrationem imitatus, qui in eo contra Lacedæmonios bello civitatem, uti aiunt, evertit. Cùm autem non modò non auſcultarent ei qui Thebis erant Principes, ſed & milites veſtros, qui educti ſunt, remitti curarent, ut à vobis de pace conſultaretur ; tum verò animi prorſus inops atque excors evaſit, & in concionem aſcendens Bœotorum principes Græciæ proditores appellabat : ſcitumque ſe facturum aiebat is, qui hoſtis faciem directò nunquam aſpexit, ut vos Legatos Thebas mitteretis, qui tranſitum adversùs Philippum à Thebanis poſtularent. Principes verò,qui Thebis erant, pudore ſupra modum affecti, & ne Græcorum proditores revera viderentur timentes,à pace divertebant, & ad aciem inſtruendam properabant.

48. Jam

μή. Εἶθα δὴ ἡ τῶ ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἄξιόν ἐστιν ὑπομνησθῆναι, ὡς ὅτος ἀθύτων καὶ ἀκαλλιερήτων ὄντων τῶ ἱερῶν ἐκπέμψας ὑπὲρ τῶ σώζεσθαι κίνδυνον, ἐτόλμησε, τοῖς δραπέταις ποσὶ καὶ λελοιπόσι τὴν τάξιν ἀναβὰς ὑπὲρ τὰφον τῶ πεπτωκότων, ἐγκωμιάζειν τὴν ἐκείνων ἀρετήν. Ω πρὸς μὲ τὰ μεγάλα καὶ σπουδαῖα τῶν πραγμάτων, ἁπάντων ἀνθρώπων ἀχρηστότατε, πρὸς δὲ τῶ ἐν τοῖς λόγοις τόλμαν θαυμασιώτατε, ὑπὲρ χειρήσθην ἐθελήσῃς αὐτίκα μάλα βλέπων εἰς τὰ τύτων πρόσωπα λέγειν, ὡς δεῖ σε ὑπὲρ τῶς τῶ πόλεως συμφορᾶς φέρεσθαι; ἐὰν δ' ὅτος λέγῃ, ὑμᾶς ἐνοχλήσει τε, καὶ σινα πόθαν εἶται τοῖς τελευτήσασιν, ὡς ἔοικε, καὶ ἡ ὑμετέρα μνήμη; Γένεσθε δή μοι μικρὸν χρόνον τῶ θεάτροις μὴ ἐν τῶ δικαστηρίῳ, ἀλλ' ἐν τῶ θεάτρῳ, καὶ νομίσατε ὁρᾶν πρόσθεν τῶ κήρυκα, καὶ τῶ ἐκ τῶ ψηφίσματος ἀνάῤῥησιν μέλλυσ γίνεσθαι· καὶ λογίσασθε πότερ' οἴεσθε τῶς οἰκείως τῶν τελευτησάντων πλείω δάκρυα ἀφήσειν ὑπὲρ ταῖς πατρῴαις καὶ τοῖς ἡρωϊκοῖς πάθεσι τοῖς μετὰ ταῦτα ἐπευ-

48. Jam verò illuſtres illos Heroas perdignum videtur memorare; quos ille cùm ſacris non litatis, non addicentibus in apertum periculum projeciſſet, auſus eſt tamen pedibus iis, qui modò in fugam converſi ordines deſerebant, in tumulum mortuorum aſcendere, eorumque fortitudinem collaudare. O ad res magnas feriaſque agendas hominum omnium futiliſſime, in verborum tamen audaciâ maximè mirabilis! hoccine agere contendes, os horum vultumque contuens, quòd propter eas, quas civitati intuliſti, ærumnas, coronâ te oportet donari? Voſne autem, Athenienſes, ſi ita dixerit, patiemini, unaque cum iis, qui defuncti ſunt, veſtra etiam commorietur memoria? Fingite autem pauliſper cogitatione veſtrâ non jam in foro vos eſſe, ſed theatro; fingite præconem in conſpectu veſtro prodeuntem, & promulgationem ex plebiſcito habitam: perpendite vero utrùm arbitremini mortuorum domeſticos familiareſque ob tragœdiarum perturbationes & atroces Heroum caſus, qui mox affectu maximo exprimentur, plùs

ἐπεισῆσαι, ἢ ὅπως τῇ τ πόλεως ἀγνωμοσύνῃ; Τίς γὰρ οὐκ ἂν ἀλγήσειεν ἄνθρωπος Ἕλλην, ἢ χ παιδευθεὶς ἐλευθέρως, ἀναμνησθεὶς ὧν πρ τότε τῇ ἡμέρᾳ μελλόντων, ὥσπερ νυνὶ, τῶν τραγῳδῶν γίνεσθαι (ὅτ' εὐνομεῖτο μᾶλλον ἡ πόλις, χ βελτίοσι χρῆσθαι ταῖς ἐχρῆτο) προελθὼν ὁ κήρυξ χ διδάσκων τοὺς ὀρφανοὺς, οὓς ἅπαντες οἱ πατέρες ἦσαν οἱ πρ τῷ πολέμῳ τελευτηκότες, νεανίσκους πανοπλίᾳ κεκοσμημένους, ἀνήρητε τὸ κάλλιστον κήρυγμα χ προτρεπτικώτατον πρὸς ἀρετήν. ΟΤΙ τοσοῦτος τοὺς νεανίσκους ὧν οἱ πατέρες ἐτελεύτησ οἱ πρ τῷ πολέμῳ, ἄνδρες ἀγαθοὶ γενόμενοι, μέχρι μὲν ἥβης ὁ δῆμος ἔτρεφε· νυνὶ δὲ καθοπλίσας τῇδε τῇ πανοπλίᾳ ἀφῆκεν ἀγαθῇ τύχῃ πρᾶττειν ὅπη τὰ ἑαυτῶν, χ καλεῖ εἰς προεδρίαν. Τότε μὲν ταῦτ' ἀνήρητεν, ἀλλ' οὐ νῦν· ἀλλὰ πρᾳσάμενος τ τ ὀρφανίας τοῖς πᾶσιν αἴτιον, τί ποτ' ἂν ἐρεῖ, ἢ τί φθέγξεται; χ πῶς ἂν αὐτὰ διεξίῃ τὰ ἐκ τοῦ ψηφίσματος πρόσταγματα, ἀλλ'

οὐ

lacrymaturos, quàm ob civitatis turpem ingratitudinem. Quis enim aut homo Græcus aut modò ingenuè educatus non vehementer doleret & angeretur, cùm in theatro illud saltem si nihil aliud in memoriam vocaret, olim quasi hoc ipso die tragœdis tum acturis (quo tempore meliùs administrata fuit civitas, & præclarioribus magistratibus freta) præco prodiens, & pupillos, quorum patres in bello cecidérant, adolescentulos integrâ armaturâ instructos coram sistens, præstantissimum præconium & ad virtutem promovendam aptissimum facere consuerit: *Quòd scilicet hosce adolescentulos, quorum patres viri fortes & magnanimi in bello ceciderant, ad pubertatem usque nutriisset populus; jam verò integrâ armaturâ instructos bonis auspiciis ad sua negotia obeunda dimittit, & ad primas sedes obtinendas accersit.* Hæc quidem olim prædicabat, nunc verò nequaquam: comparente enim eo qui hujusce orbitatis adolescentibus author extitit, quid prædicabit, quid clamabit? Quanquam enim ipsa decreti præscripta recitârit; pudor tamen,

οὐ τὸ ἐκ τ ἀληθείας αἰσχρὸν σιωπήσει, ἀλλὰ ταναντία δέξει τῇ σ κήρυκος φωνῇ φθεγξεσθαι. Οτι τόνδε τ ἄνδρα (εἰ δὲ χ σ τ ἀνὴρ) στέφανοῖ ὁ δῆμος ὁ τ Αθηναίων ἀρετῆς ἕνεκα, τ καλοκἀγαθίας ἕνεκα, τ ἀναιδροῦ χ λελοιπότα τὴν τάξιν. Μὴ, πρὸς σ Διὸς χ τῶν ἄλλων Θεῶν ἱκετεύω ὑμᾶς, ὦ Αθηναῖοι, μὴ τρόπαιον ἱστᾶτε ἀφ' ὑμῶν αὐτῶν ἐν τῇ τ Διονύσου ὀρχήστρᾳ· μηδ' αἰρεῖτε σοφοκλέους ἕτερον τ Ελλήνων τ δῆμον τ Αθηναίων· μηδ' ἐπομνήσητε τῶν ἀνιάτων χ ἀνηκέστων κακῶν τὰς παλαιπώρους Θηβαίους, ὡς φυγόντας διὰ τοῦτον, ἐπαθλεύθη τῇ πόλει· ὧν ἱερὰ χ τείχια χ τάφους ἀπόλεσεν ἡ Δημοσθένους δαιδαλία, χ τὸ βασιλικὸν χρυσίον.

μθ'. Αλλ' ἐπειδὴ τοῖς σώμασιν χ παρεγένεσθε, ταῖς γε διανοίαις ἐπιβλέψατ' αὐτῶν εἰς τὰς συμφοράς· χ νομίσατε ὁρᾶν ἁλισκομένην τὴν πόλιν, τείχη καταστραφὰς, ἐμπρήσεις οἰκιῶν, ἀγορέας γυναῖκας καὶ παῖδας εἰς δουλείαν συρομένους ἀνθρώπους, συρομένους παῖδας γυναῖκας, ὀψὲ

tamen, quem excitabit veritas, nunquam ſupprimetur, ſed erumpet, ſed præconis verbis contraria prorſus vociferabitur, *Quòd hunc virum* (ſiquidem iſte vir dici poteſt) *corona donat populus virtutis ergô*, cùm ſit nequiſſimus, *fortitudinis*, cùm ſit ignavus ordiniſque deſertor. Nolite per Jovem Deoſque cæteros vos obteſtor, Athenienſes, nolite in Liberi Patris theatro trophæum de vobis ipſis ſtatuere; nolite coram Græcis delirationis atque inſaniæ populum Athenienſem damnare: nolite quæſo miſeris Thebanis clades inſanabiles & deploratas in memoriam revocare, quos, illius culpâ profugos in civitatem veſtram amiciſſimè excepiſtis; quorum delubra, liberos, ſepulchra diſperdidit ſordida Demoſthenis nundinatio, atque aurum regale.

49. Sed quoniam ibi coràm non adfuiſtis, animis veſtris & cogitatione eorum miſeriam intuemini; ponite vobis ante oculos civitatem captam, diruta mœnia, ædes incendio vaſtatas, conjuges liberoſq; in ſervitutem abductos: fingite vobis imaginem virûm mulierumque annis laborantium,

quæ

ὀψὲ μεταμανθάνοντας τὴν ἐλευθερίαν, κλαίοντας, ἱκετεύοντας ὑμᾶς, ὀργιζομένους οὐ τοῖς πεπραγμένοις, ἀλλὰ τοῖς τότων αἰτίοις· βδελυττομένους μηδενὶ τρόπῳ τῆς Ἑλλάδος ἀλιτήριον φανοῦν, ἀλλὰ καὶ τὸν δαίμονα καὶ τὴν τύχην συμπαρακολουθοῦσαν τῷ ἀνθρώπῳ φυλάξασθαι. Οὔτε γὰρ πόλις οὔτ' ἰδιώτης ἀνὴρ εὐδὲν πώποτε καλὸν ἀπήλλαξε, Δημοσθένει συμβούλῳ χρησάμενος. Ὑμεῖς δ' ὦ Ἀθηναῖοι, οὐκ αἰσχύνεσθε, εἰ βλάπτει μὲ τὸν τῶν πορθμέων τὸν εἰς Σαλαμῖνα πορθμεύοντας νόμον ἔθεσθε, Ἐάν τις αὐτῶν ἄκων ἐν τῷ πόρῳ πλοῖον ἀνατρέψῃ, τοῦτον μὴ ἐξεῖναι πάλιν πορθμεῖ γενέσθαι, ἵνα μηδεὶς αὐτομολήσῃ εἰς τοὺς τῶν Ἑλλήνων σώματα· τὸν δὲ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν πάλιν ἄρδην ἀνατρέψαντα, τοῦτον ἐάσετε πάλιν ἀπευθύνειν τὰ κοινά;

ν'. Ἵνα δ' εἴπω καὶ περὶ τοῦ τετάρτου χρόνου καὶ τῶν νυνὶ καθεστηκότων πραγμάτων, ἐκεῖνο ὑμᾶς ὑπομνήσω

Βύλο-

qui extremo jam in ævo libertatem ſerò dediſcunt, lugentes, lamentantes, lachrymis atque ejulatu vobis ſupplicantes; iis qui calamitatum harum omnium authores extitere, non iis, quibus diriſſimas pœnas dederunt, ſuccenſentes; flagitantes denique atque obteſtantes, ne Græciæ cladem & funus ullo modo coronandum putetis, ſed potiùs ut fatalem fortunam, quæ ei ſemper hæret comes, cautè devitetis. Neque enim aut civitas aut privatus quiſquam incepto unquam pulchrè defunctus eſt, qui ſocium ſibi & conſiliarium adſcivit Demoſthenem. Vos autem, Athenienſes, nonne pudet, in portitores, qui Salamina trajiciunt, legem ſtatuere, ut *Siquis navem in curſu etiam invitus everterit, ei non ampliùs liceret portitoris officio fungi*, nequis nimirum Græcorum corpora temerè & præcipitanter exponat; huic verò, qui & Græciam civitatemque noſtram evertit, Rempublicam iterum tractandam committere?

50. Jam verò ut de quarto tempore & præſenti rerum ſtatu dicam, illud memoriæ veſtræ infixum

βύλομαι, ὅτι Δημοσθένης ὁ τὴν ἀπὸ φρατοπέδου μόνον τάξιν ἔλιπεν, ἀλλὰ καὶ τὴν ὅλην τριήρη περιελαβὼν ὑμῶν καὶ τὴν Ἑλλάδα ἠργυρολόγησε. Καταγαγόντα δὲ αὐτὸν εἰς τὴν πάλιν τὴν ἀπροσδοκήτου σωτηρίας, τοὺς μὲ πρώτους λόγους ἐποιήσατο περὶ ἑαυτοῦ ἄνθρωπος, καὶ πρώην ἠμυθεῖτο ὅτι ὁ βῆμα, εἰρηνοφύλακα ὑμᾶς ἐκέλευεν αὐτὸν χειροτονῆσαι. Ὑμεῖς δὲ τὸν μὲν τοὺς πρώτους λόγους οὐδ' ὅτι τὰ ψηφίσματα εἶπε τὸ Δημοσθένους ἐπιγράφειν ὄνομα, ἀλλὰ Ναυσικλέους τοῦτο προστάττετε· νῦν δ' ἤδη καὶ στεφανοῦν ἀξιοῖ. Ἐπειδὴ δ' ἐτελεύτησε Φίλιππος, Ἀλέξανδρος δ' εἰς τὴν ἀρχὴν κατέστη, πάλιν αὐτὸς περιστελλόμενος, ἱερὰ μὲ ἐξηύρατο Παυσανίᾳ, εἰς αἰτίαν δὲ εὐαγγελίων καὶ θυσίας τὴν Βυλλὶν κατέστησεν. Ἐπωνυμίαν δὲ Ἀλεξάνδρῳ Μαργίτην ἐπέθετο· ἀπόλυμα δὲ λέγειν ὡς οὐ χιονήσει ἐκ Μακεδονίας, ἀγαπᾶν δ' αὐτὸν ἔφη ἐν Πέλλῃ περιπατοῦντα, καὶ τὰ σπλάγχνα φυλάττοντα. Καὶ Ζωπυρίωνι λέγειν ἔφη οὐκ εἰκάζειν, ἀλλ' ἀκριβῶς εἰδέναι, ὅτι ἄμαλός ἐστιν

fixum volo, quòd Demosthenes non modò ordinem in acie deseruerit, sed & triremi, quam à civitate cepit, circumvectus, argentum à Græcis corrogârit: quem cùm inopinata salus in urbem reportâsset, sub primis temporibus metu fractus & debilitatus contremuit, semianimisque in suggestum ascendens à vobis postulabat, ut suffragiis crearetur pacis conciliator & custos. Vos autem principio ne nomen quidem Demosthenis decretis inscribi permisistis, sed Nausicli provinciam eam detulistis: at nunc verò iste coronam quasi debitam exposcit. Postquam verò, Philippo patre mortuo, in regnum successit Alexander, eadem atque antea portenta iterans, sacra quidem Pausaniæ instituit, gratulationis verò & sacrificii crimen in Senatum trajecit. Alexandro autem *Morgitæ* nomen indidit: & porrò ausus est dicere, eum ex Macedoniæ finibus nunquam egressurum; contentum verò fore si modò in Pellâ obambularet, & præcordia sua conservaret. Et hoc se dicere professus est, non ut qui conjecturam faceret sed qui certò nôrit virtu-

tem

ὄστιν ἡ ἀρετὴ ὠνία, αὐτὸς οὐκ ἔχων αἷμα, ἡ θεωρῶν τὴν Αλέξανδρου οὐκ ὀκ τῆ Αλεξάνδρῳ φύσεως, ἀλλ' ὀκ τῆ ἑαυτῆ ἀνανδρίας. Ηδη δ' ἐψηφισμένων Θετταλῶν ὀπὶ στρατεύειν ὀπὶ τὴν ὑμετέραν πόλιν, ἡ δ' νεανίσκος τὸ πρῶτον προξυνηθέντ' (εἰκότως) ἐπειδὴ θεὶ Θήβας ἦν τὸ στρατόπεδον, πρεσβύτης ὑφ' ὑμῶν χειροτονηθεὶς, ἀπελθὼν ὀκ μέσου δ' Κιθαιρῶν' ἦκεν ὑποστρέψας, δ' τ' ὀν εἰρήνη, οὔτ' ἐν πολέμῳ χρήσιμον ἑαυτὸν παρέχων. Καὶ τὸ πάντων δεινότατον, ὑμεῖς μὲν τοῦτον δ' ὁρᾶδτε, ὑπ' ἐάσατε χειρωθῆναι ἐν τῷ τῶν Ελλήνων συνεδρίῳ· οὗτος δ' ὑμᾶς νῦν προδέδωκεν, εἴπερ ἀληθῆ ὄστιν ἃ λέγω.

να'· Ως γὰρ φασι Παραλιοι οἱ πρεσβεύσαντες πρὸς Αλέξανδρον (καὶ τὸ πρᾶγμα εἰκότως πιστεύεται) ἔστι τις Αριστίων Πλατᾳϊκὸς, ὁ δ' Αριστοβούλου δ' Φαρμακοπώλου υἱὸς, εἴ τις ἄρα καὶ ὑμῶν γινώσκει. Οὗτός ποτε ὁ νεανίσκος ἑτέρων τὴν ὄψιν λαμπρὸν γενόμενος, ᾤκησε πολὺν χρόνον ἐν τῇ Δημοσθένους οἰκίᾳ. Ο, τι δὲ πρᾶξαι ἢ πάσχειν, ἀμφί-

βολος

tem ſanguine emendam : *hoc, inquam, effutivit* homo ipſe exanguis, & Alexandrum non ex Alexandri indole ſed ſuâ imbecillitate atque ignaviâ dimenſus. Jam verò Theſſalis in civitatem noſtram aciem inſtruentibus, & juvene tum primùm commoto & exacerbato (neque injuriâ) cùm jam circa Thebas caſtra locâſſet, renunciatus à vobis legatus in medio *itinere* ex Cithærone profugit atque Athenas rediit, neque in pace neque in bello de vobis bene meritus. Et quod omnium erat acerbiſſimum, vos quidem hunc judicio tradere noluiſtis, neque in Græcorum concilio damnari permiſiſtis ; qui tamen, ſiquidem ea quæ prædicantur ſunt vera, vos jam fefellit & prodidit.

51. Ut enim aiunt Paralii iique qui ad Alexandrum legationem obibant (& rei meritò ſanè adhibetur fides) quidam eſt Platæenſis nomine Ariſtion, Ariſtobuli Pharmacopolæ, ſiquis fortè veſtrûm cognorit, filius. Hic olim adoleſcentulus eximiâ & præcellenti formâ, diu in Demoſthenis domo diverſabatur. Quid verò aut fecerit aut paſſus ſit, tum prorſus

ϛολ῀ ἡ αἰτία, καὶ τὸ πρᾶγμα οὐδαμῶς εὔσχημον ἐμοὶ λέγειν. Οὗτ῀ (ὡς ἐγὼ ἀκήκοα) ἡγιονημών῀ ὅστις καὶ πῶς ποτ' ἔχει βεβιωκὼς, ⟨῍⟩ Ἀλέξανδρον ὑπο-τρέχει, καὶ πλησιάζει ἐκείνῳ. Διὰ τούτου γράμματα πέμψας Δημοσθένης ὡς Ἀλέξανδρον, ἄδειάν τινα εὗρηται καὶ ἀλλαγάς, καὶ πολλὴν κολακείαν πεποίηται. Ἐκεῖθεν δὲ θεωρήσατε ὡς ὁμοιόν ἐστι τὸ πρᾶγμα τῇ αἰτίᾳ,

ιϛ'. Εἰ γάρ τι τούτων ἐφρόνει Δημοσθένης ἢ πολεμικῶς εἶχεν (ὥσπερ καί φησι) πρὸς ⟨῍⟩ Ἀλέξανδρον, τρὶς ἂν μᾶλλον καιρὸν κάλλιστον ἀπηγόρευσεν, ὃν οὐδενὶ φαίνεται κέχρημένῳ. Εἰς μὲν ὁ πρῶτος, ὅτ' εἰς τὴν ἀρχὴν ἡ πάλαι καθεστηκὼς Ἀλέξανδρ῀, ἀπαρασκεύων ἔτι τῶν ἰδίων ὄντων, εἰς τὴν Ἀσίαν διέβη· ἤκμαζε δ' ὁ τῶν Περσῶν βασιλεὺς ἢ ναυσὶ καὶ χρήμασι καὶ πεζῇ στρατιᾷ· ἔσπευδ῀ δ' ἂν ὑμᾶς εἰς τὴν κοινὴν συμμαχίαν προσδέξασθαι διὰ τοὺς ὅπ-

sus in dubio eſt, tum me loqui nequaquam decet. Hic autem (ut mihi nuntiatur) cùm quo ortus fuerit loco, quo modo vitam duxerit, nemini eſſet compertum, ſe in Alexandri gratiam inſinuabat, & cum eo familiariſſimè verſatus eſt. Per hunc itaque cùm literas ad Alexandrum miſiſſet Demoſthenes, timore depoſito, animo ſecuro atque otioſo eſſe incepit; & maximis aſſentationibus & blanditiis uſus cum eo in gratiam redibat. Hinc verò perſpicietis quàm congruum ſit hoc factum ei, quem ſimulat *in Alexandrum*, animo.

52. Siquid ex his enim cogitaret Demoſthenes, ſi infenſo in Alexandrum (uti jactat) eſſet animo, tria illi apprimè commoda data ſunt tempora, quorum ne uno, ut apparet, unquam eſt uſus. Ac primum quidem erat, cùm in imperio nuperrimè conſtitutus Alexander, rebus ſuis paulò indiligentiùs paratis atque inſtructis, in Aſiam tranſiret; Perſarum autem Rex claſſe, opibus, pedeſtribuſque copiis plurimùm polleret; idemque vos *Alexander* in communem belli ſocietatem, propter ea quæ in ipſum undiq; ingruebant perí-

ὑπηρεσμένης αὐτῷ κινδύνους· εἰ πάς τινα σὺ ταῦτα λόγον, Δημόσθενες, ἢ ἔγραψάς τι ψήφισμα; Βούλῃ σε δῶ ἐγὼ φοβηθῆναι καὶ λῆσαι τῷ ἐαυτῷ τρόπῳ; καί τοι ῥητορικὴν δειλίαν δημόσιον χρυσοῦν οὐκ ἀναμένει. Ἀλλ' ἐπειδὴ πάσῃ τῇ δυνάμει Δαρεῖος κατεβεβήκει, ὁ δ' Ἀλέξανδρος ἐπειλημμένος τῆς Κιλικίας πάντων ὀδυνῶν, ὡς ἔφησθα σὺ αὐτός, μᾶλλον δ' ἔμελλεν (ὡς ἐκεῖνός σου λόγος) συμπατηθήσεσθαι ὑπὸ τῆς Περσικῆς ἵππου, τὴν δὲ σὴν ἀνδρίαν ἡ πόλις οὐκ ἐχώρει, καὶ ταῖς ἐπιστολαῖς αἷς ἐξηρτημένος οὐκ ἐν δακτύλοις ἔφερες, ἐπιδεικνύων πῃ τὸ ἐμὸν θρέμμα, ὡς ἐκπεπληγμένου καὶ ἀθυμοῦντος, καὶ λυσιτελοῦν ἀποκαλῶν, καὶ καταφέρεσθαι φάσκων, εἰ τι πάθημα συμβήσεται Ἀλεξάνδρῳ· καὶ ταῦτα ἐθεράπευες οὐδέν, ἀλλ' εἰς τινα καιρὸν ἀνεβάλλου καλλίω. Ὑπερβαίνω τοίνυν ἅπαντα ταῦτα, ὑπὲρ τῶν νῦν καθεστηκότων λέξω. Λακεδαιμόνιοι μὲν καὶ τὸ Ξενικὸν ἐπέτυχον μάχῃ καὶ διέφθειραν τοὺς

θεὶ

cula, libenter vellet adſciſcere: an verò verbum unum tum dixiſti, *Demoſthenes*, an decretum unum conſcripſiſti? Viſne te metuiſſe, atque indoli tuæ obſecundâſſe? tribuam atque concedam: quanquam Oratoris ignaviam Reipublicæ tempora non ferunt. Sed poſtquam Darius cum totâ acie deſcendiſſet, Alexander autem in Ciliciâ intercluderetur, rerum omnium inopiâ (ut ipſe tum dixiſti) laborans, cùm eum confeſtim (ut idem tu aiebas) contriturus eſſet & conculcaturus Perſarum equitatus, tuam importunitatem non ultrà jam cohibebat civitas; non ultrà Epiſtolas *cohibebat* tuas, quibus ad digitos aptatis huc illuc inambulabas & curſabas, vultum meum quaſi exanimati hominis atque perculſi iterum atque iterum monſtrabas, me aureis cornibus inſtructum nuncupabas, corollis ornandum & ad aras ducendum, ſiquâ in re laberetur Alexander, *ſcurrili tuo more* dictitabas: ne tum quidem egiſti quicquam, ſed tempori neſcio cui magis commodo te reſervâſti. His verò omnibus omiſſis, de iis rebus, in quibus jam nunc verſamur, pauca exponam. Lacedæmonii & externorum militum exercitus prælio congreſſi

τὸν Κόρραγον τραπόντα. Ηλεῖοι δ' αὐτοῖς συμμετεβάλοντο καὶ Ἀχαιοὶ πάντες πλὴν Πελληνέων, καὶ Ἀρκαδία πᾶσα, πλὴν Μεγάλης πόλεως (αὐτὴ δὲ ἐπολιορκεῖτο, καὶ κατ' ἐκείνην ἡμέραν ἐκπόδοξος ἦν ἁλῶναι) ὁ δ' Ἀλέξανδρος ἔξω τε Ἀρχίης καὶ τῆς οἰκουμένης ὀλίγου δεῖν πάσης μεθειστήκει· ὁ δὲ Ἀντίπατρος πολιὸν γέροντα σωμάτιον τρατόπεδον, τὸ δὲ ἐσώμενον ἀδηλον ἦεν. Ἐνταῦθ' ἡμῖν ἀπόδειξιν ποίησαι, ὦ Δημόσθενες, τί σοὶ ἦεν ἃ ἔπραξας, καὶ τί σοὶ ἦν ἃ ἔλεγες· καὶ εἰ βούλει, πρᾶγμα σοι ἔγωγε βήματος, ἕως ἂν εἴπῃς· ἐπειδὴ δὲ σιγᾷς, ὅπερ μὴ ἀπορεῖς, συγχώρημά ἔχω σοι, ἃ δὲ τότ' ἔλεγες, ἐγὼ νῦν λέξω.

νγ'. Οὐ μέμνησθε αὖ τὰ μιαρὰ καὶ ἀπίστατα ῥήματα, ἃ πότε ποθ' ὑμᾶς, ὦ σιδήρεοι, ἐκαρτερεῖτε ἀκροώμενοι; ὅτ' ἔφη παρελθών, [Ἀμπελουργοῦσί τινες τὴν πόλιν, ἀνατεμνόμενοί τινες τὰ κλήματα καὶ δήμου, ὑποτίτμην] τὰ νεῦρα τῶν τραυμάτων, φορμοῤῥαφούμεθα ὑπὸ τῶν φαύλων, τινὲς τρώτου ὥσπερ τοὺς βελόνας διείρουσι.] Ταῦτα δὲ τίνος ἐστίν, ὦ κίναδος, ῥήματα ἢ θηρίων;

congressi Corrhagi copias dissipârant; Elêi verò & Achæi omnes præter Pellenæos à Macedonibus desciverant, tota etiam Arcadia, exceptâ Megalopoli; ea enim obsidione erat pressa, & omnium opinione jam penè expugnata: Alexander autem extra septentrionem ultimum & totius ferè mundi limites migrârat; Antipater in copiis contrahendis perdiu jam persititerat; rei verò exitus planè in incerto erat. Ostende quæso nobis quid tum fecisti, quid dixisti; quod si velis, suggesto tibi cedam, donec orationem absolveris: sed quoniam taces, quòd hæres anxius & diffidis, veniam tibi concedo, quæ vero tum dixisti ego jam exponam.

53. Nonne meministis, Judices, odiosas illas & improbabiles voces, quas olim vos ô plusquam ferrei, audire sustinuistis? *nonne recordamini* eum hæc effutiisse de suggesto, [*Civitatis surculos amputant nonnulli, populi pampinos circumcîdunt, rerum nervos laucinant, in tegetis angustias consuti sumus, aliqui imprimis tanquam aciculis nos trajicient.*] Hæccine vero, ô bellua, verba sunt an potiùs portenta? Quid

μαζα; Καὶ πάλιν ὅτι κύκλῳ περιδινῶν σαυτὸν ἐπὶ τοῦ βήματος ἔλεγες, ὡς ἀντιπεφάπων Αλεξάνδρῳ, [Ομολογῶ τὰ Λακωνικὰ συσῆσαι, ὁμολογῶ Θετταλοὺς καὶ Περραιβοὺς ἀφιστᾶναι.] Σὺ μὲν ἂν κώμιον ἀποστήσαις; Σὺ δὲ ἂν προσέλθοις μὴ ὅτι πρὸς πόλιν, ἀλλὰ πρὸς οἰκίαν, ὅπου κίνδυνος πρόσεστιν; Αλλ' εἰ μού τι χρήματα ἀναλίσκεται, προσκαθαθήσῃ, πρᾶξιν δὲ ἀνδρὸς οὐ πράξεις· ἐὰν δ' αὐτόματόν τι συμβῇ, προσποιήσῃ, καὶ σαυτὸν ἐπὶ τὸ γεγενημένον ἐπαγάγοις· ἂν δ' ἔλθῃ φόβος τις, ἀποδράσῃ· ἐὰν δὲ θαρρήσωμεν, δωρεὰς αἰτήσεις, καὶ χρυσοῖς στεφάνοις στεφανοῦσθαι.

νδ'. Ναὶ ἀλλὰ δημοτικός ἐστιν. Εαν μοὶ τοίνυν πρὸς εὐφημίαν αὐτοῦ τῶν λόγων ἀποβλέψητε, ἐξαπατηθήσεσθε, ὥσπερ καὶ πρότερον· ἐὰν δ' εἰς τὸ φύσει καὶ τὸ ἀληθείας, οὐκ ἐξαπατηθήσεσθε. Ἐκείνως δὲ ἀποβάσεται παρ' αὐτοῦ ὁ λόγος. Ἐγὼ μοὶ μὲν ὑμῖν λογισμὸν ἃ δεῖ παρέξω

cùm circuitu & quasi orbe quodam in suggesto te circumagens dixisti, tanquam Alexandro adversatus, *Fateor me Lacedæmoniis factionis & conjurationis adversus Alexandrum ineundæ authorem extitisse; fateor me Thessalos & Perrhæbos ad defectionem concitâsse.*] Tu verò vel villam quidem ad defectionem concites? Tu non modò in civitatem sed in domum, ubi quid sit discriminis, intrare sustineas? Ubi autem pecuniæ impenduntur, assistes atque hærebis, virile verò nihil patrabis; sin *boni* quid fortuitò eveniat, id tibi statim arrogabis, & teipsum rei jam peractæ authorem inscribes: quòd si metus aliquis ingruerit, profugies; at cùm in spem denuo erecti sumus, munera postulabis, aureas coronas flagitabis

54. Esto: sed popularis est. Si quidem honestam verborum speciem & ornatum intueamini, uti & olim, nunc quoque eritis decepti; sin autem rei naturam & veritatem exquiratis, nequaquam fallemini. Hoc igitur modo ut rationem vobis reddat, postulate. Ego autem vobiscum expendam, quæ

ὑπάρξαι ἐν τῇ φύσει τῷ δημοτικῷ ἀνδρὶ καὶ σώφρονι, καὶ πάλιν ἀντιθῆσθε ποῖόν τινα εἰκὸς ἐστὶν εἶναι τὸν ὀλιγαρχικὸν ἄνθρωπον καὶ φαῦλον· ὑμᾶς δ' ἀντιθέντας ἑκάτερα τούτων, θεωρῆσαι αὐτὸν μὴ ὁποτέρου τῷ λόγῳ, ἀλλ' ὁποτέρῳ τῷ βίῳ ἕπεται.

νε'. Οἶμαι τοίνυν ἅπαντας, ἂν ὑμᾶς ὁμολογήσειν ταῦτα δεῖν ὑπάρξαι τῷ δημοτικῷ· πρῶτον μέν, ἐλεύθερον εἶναι αὐτὸν καὶ πρὸς πατρὸς καὶ μητρός, ἵνα μὴ διὰ τὴν πρὸς τὸ γένος ἀτυχίαν, δυσμενὴς ᾖ τοῖς νόμοις, οἳ σώζουσι τὴν δημοκρατίαν. Δεύτερον δ', ἀπὸ τῶν πατρώων εὐεργεσίαν τινὰ εἶναι πρὸς τὸν δῆμον ὑπάρχειν, ἢ τὸν ἀναγκάσαντα, μισθοφορίαν ἔχθεσθαι, ἵνα μὴ βοηθῶν τοῖς τῶν πατρώων ἀτυχήμασι, κακῶς ἐπιχειρῇ ποιεῖν τὴν πόλιν. Τρίτον, σώφρονα καὶ μέτριον χρὴ πεφυκέναι αὐτὸν πρὸς τὴν καθ' ἡμέραν δίαιταν, ὅπως μὴ διὰ τὴν ἀσέλγειαν τὴν δαπάνης δωροδοκῇ κατὰ τοῦ δήμου. Τέταρτον, εὐγνώμονα καὶ δυνατὸν εἰπεῖν. καλὸν

χδ

quæ insita esse debeant in ingenio viri frugi & popularis ; è contrà autem qualem necesse est virum esse improbum, & paucorum potentiæ studiosum : vos his duobus ex adverso positis & inter se collatis in eum intuemini, non utrum dicendi genus sed utram vivendi rationem sit amplexus.

55. Cuncti (opinor) uno ore agnoscetis hæc omnia, quæ sum dicturus, viro populari inesse debere : primò ingenuam ab utrisque parentibus derivatam dignitatem ; ne propter stirpis suæ tenuitatem & fortunam infimam, legibus, quæ populare imperium conservant, evadat inimicus. Secundò collata in Rempubl. aliqua à majoribus beneficia, vel (quod omnium maximè necessarium est) nunquam susceptas cum eâ simultates ; ne injuriarum & damnorum, in quæ majores inciderunt, se vindicem præbens malum moliatur civitati. Tertiò frugalitatem & singularem in quotidiano victu temperantiam ; ne propter luxum immodicum & profusos sumptus quæstum aucupetur, Remque publicam labefactet. Quartò cum eloquentiâ probitatem ; eximia enim

ἡδ τιὰ μὲν ἀμάθειαν προσαιρεῖσθαι τὰ βέλτιστα, τιὰ δ' παιδείαν τὴν ἔ ῥήτορ ἡ φ λόγοι πείθειν τοὺς ἀκούοντας· εἰ δὲ μή, τὴν εὐγνωμοσύνην ἀεὶ προταχθέον ἔ λόγυ. Πέμπτον, ἀνδρεῖον εἶ) τὴν ψυχήν, ἵνα μὴ προδῷ τὰ δεινὰ καὶ τοὺς πολέμους ἐγκαταλίπῃ ἢ δῆμον. Τὸν δ' ὀλιγαρχικὸν, πάντα ταναντία τούτων ἔχειν· τί γὰρ δεῖ πάλιν διεξιέναι;

ις'. Σκέψασθε δή, τί τούτων ὑπάρχῃ Δημοσθένῃ; ὁ δὲ λογισμὸς ἔστω ὑμῖν πᾶσι δικαίοις. Τύτῳ πατὴρ μὲν ἦν Δημοσθένης ὁ Παιανιεὺς, ἀνὴρ ἐλεύθερ (ἔ δ δεῖ ψεύδεσθαι) τὰ δ' ἀπὸ τ μητρὸς ἡ ἔ πάππυ τῦ πρὸς μητρὸς, πῶς ἔχῃ αὐτῷ, ἐγὼ φράσω. Γύλων ἦν ὁ κ Κεραμέων, ὅτ προεδόυς τοῖς πολεμίοις Νύμφαιον τὸ ὂν τῷ Πόντῳ (τότε τῆς πόλεως ἐχύσης τὸ χωρίον τοῦτο) φυγὰς ὢκ τῆς πόλεως ἐγένε, θανάτυ καταγνωσθέντ αὐτῦ, τὴν κρίσιν οὐχ ὑπομείνας· καὶ ἀφικνεῖται εἰς Βόσπορον, κἀκεῖ λαμβάνει

enim est res ficui ineſt prudentia, quâ rerum omnium optimarum delectum adhibeat, & oratoria inſuper eruditio & facultas, quâ auditorum animos quoquò velit impellat: ſin minùs ita contingat, probitas eloquentiæ præponi debet. Poſtremò excelſam animi magnitudinem, ne aut in bello aut rerum aſperitatibus & temporum anguſtiis à populo recedat. Probè autem nôſtis in eò, qui paucorum potentiæ favet, his omnibus adverſa eſſe ſtudia: nec ea vobis iterum recenſere neceſſe eſt.

56. Jam verò, diſpicite, quodnam ex his habeat Demoſthenes; atque in hâc quidem dinumeratione nihil niſi juſtum & æquum ponatur. Huic pater erat Demoſthenes Pæanienſis, homo, ne mentiar, ingenuo atque honeſto loco natus. Genus autem, quod à matre maternoque avo deducit, quomodo ſe habeat ego jam exponam. Gylo quidam erat Ceramenſis, qui Nymphæum, quod ſitum eſt in Ponto, hoſtibus prodito (quo tempore regionem ſub imperio ſuo habebat Civitas) ab urbe in exilium profugit; eò quòd, cùm capitis damnatus eſſet, judicii aleam ſubire noluiſſet. Boſphorum conceſſit; ubi Ceporum (qui

vocantur

ζάνει δωρεὰν παρὰ τῶν Τυράννων τὸν ὠνομασμένον Κίππον, ἐγγαμεῖ γυναῖκα πλουσίαν μὲν καὶ Δία καὶ χρυσίον ὑπερευμένη πολὺ, Σκυθίν δὲ τὸ γένος· ἐξ ἧς γίνονται αὐτῷ θυγατέρες δύο, ἃς ὀκεῖνος λεῴῳ μὲν πολλῶν χρημάτων ἀποστέλλας συνώκισε τὴν μὲν ἑτέραν ὁτῳδήποτε (ἵνα μὴ πολλοῖς ἀπεχθάνωμαι) τὴν δὲ ἑτέραν ἔγημε παρὰ τὸν τῆς πόλεως νόμον Δημοσθένης ὁ Παιανιεύς· ἐξ ἧς ὑμῖν ὁ βδέλυρος καὶ συκοφάντης γέγονε Δημοσθένης. Οὐκοῦν ἀπὸ μὲν τοῦ πάππου τοῦ πρὸς μητρὸς, πολέμιος ἂν εἴη τῷ δήμῳ (θαλλοῦ γὰρ αὐτῷ τὰ ἐγκλήματα κατέγνωτε) τὸ δὲ ὅτι τῆς μητρὸς, Σκύθης, βάρβαρος, Ἑλληνίζων τῇ φωνῇ, ὅθεν καὶ ἡ μὲν πονηρία ἐκ ὀπιχωρίου ἐστί.

νζ'. Περὶ τοῦ καθ' ἡμέραν δίαιταν, τίς ἐστιν; Ἐκ τριηράρχου λογογράφος ἀνεφάνη, τὰ πατρῷα κατασπαταλήσας ἐρήμως· ἄπιστος δὲ καὶ περὶ ταῦτα δόξας εἶναι, καὶ τοὺς λόγους ἐκφέρων τοῖς ἀντιδίκοις, ἀνεπήδησεν ἐπὶ τὸ βῆμα· πλεῖστον δ' ἐκ τῆς πόλεως εἰληφὼς ἀργύ-

ριον,

vocantur) largitionem à Tyrannis nactus, uxorem ducit opulentam sanè atque amplâ dote locupletatam, natione autem Scythida: ex eâ duas suscepit filias, quas huc pecuniâ multâ ditatas misit; earumque unam nuptum dedit nescio cui (ut multorum in me odia concitem) alteram verò, civitatis nostræ legibus violatis, duxit Demosthenes Pæanienſis, ex quâ natus est percuriosus hic ardelio & quadruplator Demosthenes. Apparet itaque quòd ab avo materno civitati inimicus est (majores enim illius morti addixistis) à stirpe autem maternâ, Scytha, barbarus, linguâ tantummodo Græcus: unde fit, ut istius scelera atque flagitia non indigenarum more commissa videantur.

57. In quotidiano autem victûs apparatu qualem habet modum? ex triremium enim præfecto, postquam rem paternam ridiculum in modum abligurierat, leguleius evasit & formularum cantor: cùm verò suspicio increbuerat eum in hoc etiam negotio perfidissimè prævaricatum esse, &, proditâ clientis sui causâ, adversario operam navâsse, in suggestum illico profiliit; cùmque argenti plurimum à civitate accepisset,

ριον, ἐλάχιστα προεποιήσατο. Νῦν μὲν τοι τὸ βασιλικὸν χρυσίον ὑπεκέκλυκε τῇ δαπάνῃ αὐτῷ· ἔτι δ' οὐδὲν τοῦθ' ἱκανόν· οὐδεὶς γὰρ πλοῦτῳ τρόπῳ ποτὲ προεγένετο. Καὶ τὸ κεφάλαιον, τὸν βίον οὐκ ἂν τῶν ἰδίων προσόδων πορίζεται, ἀλλ' ἂν τῶν ὑμετέρων κινδύνων. Περὶ δ' εὐγνωμοσύνης ἡ λόγου δυνάμεως, πῶς πέφυκε; δεινὰς λέγει, κακὰς βιώναι. Οὔπω γὰρ κέχρηται ἡ τῷ ἑαυτῆς σώματι ἡ παιδοποιΐᾳ, ὥστέ με μὴ βούλεσθαι λέγειν ἃ τούτῳ πέπρακται· ἤδη γάρ ποτε εἶδον μισηθέντας τοὺς τὰ τῶν πλησίων αἰσχρὰ λίαν σαφῶς λέγοντας. Ἔπειτα, τί συμβαίνει τῇ πόλει; Ὦ μὲν λόγοι καλοί, τὰ δ' ἔργα φαῦλα.

ιή. Πρὸς δὲ ἀνδρείαν βραχύς μοι λείπεται λόγος. Εἰ μὲν γὰρ ἠρεῖτο μὴ δῆλος εἶναι, ἢ ὑμᾶς μὴ συνῄδειν αὐτῷ, μακροτέρου ὁ λόγος ἂν μοι παρέσχεν· ἐπειδὴ δὲ καὶ αὐτὸς ὁμολογεῖ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις καὶ ὑμεῖς σιόι-

γε,

pisset, pauxillulum sibi reservavit. Nunc autem aurum regale sumptus ejus jam penè exhaustos suppeditat & instaurat; sed neque hoc ad luxum sufficit: nullæ enim divitiæ, nulla unquam opulentia pravæ & luxuriosæ indolis libidinem satiârunt. Ad summam verò, non ex re familiari, sed ex vestris periculis victum acquirit. Oratio quidem ejus est acerrima & præclara, vita autem cum primis improba & nequam. Ita enim corpore suo ad libidinem & procreandi cupiditatem abutitur, ut mihi non gratum sit ea quæ commisit exponere: satis enim jam antè cognovi eos, qui vicinorum infamiam & turpitudinem liberè nimis pervulgant, odium sibi ac invidiam conflâsse. Sed quid quæso civitati contulit insignis hujusce eloquentia? in verbis quidem cultus erat & honestus, factorum autem nequitiâ turpissimus.

58. De fortitudine verò pauca admodum mihi jam restant dicenda: si enim ipse inficiari auderet se timidum esse & imbellem, si vos hujusce ignaviæ non essetis conscii, in longius mihi ducenda esset oratio; sed quia ipse in concionibus coràm fatetur, vosque

φι, λοιπὸν ἐπομνῆσαι τοὺς περὶ τούτων κειμένους νόμους. Ὁ μὲν Σόλων ὁ παλαιὸς νομοθέτης τοῖς αὐτοῖς ἐπιτιμίοις ἔφετο δεῖν ἐπέχεσθαι τόν τ' ἀστρατεύτητον, καὶ τὸν λελοιπότα τὴν τάξιν, καὶ τὸν δειλὸν ὁμοίως. Εἰσὶ γὰρ καὶ δειλίας γραφαί καὶ τοι θαυμάσειεν ἄν τις ὑμᾶς, εἰ εἰσὶ φύσεως γραφαί· εἰσὶ τίνος ἕνεκα; ἵνα ἔχητε ὑμᾶς αὐτοὺς ὀκνηροὺς μᾶλλον ἢ τοὺς πολεμίους, ἀμείνων ἀγωνιστὴς ὑπὲρ τῆς πατρίδος ὑπάρχῃ. Ὁ μὲν τοίνυν νομοθέτης, τὸν ἀστράτευτον, καὶ τὸν δειλὸν, καὶ τὸν λιπόντα τὴν τάξιν ἔξω τῆς περιβολῆς εἶναι τῆς ἀγορᾶς ἐκέλευε, καὶ ὄκνει ἐᾶν στεφανοῦσθαι, οὐδὲ εἰσιέναι εἰς τὰ ἱερὰ τὰ δημοτελῆ. Σὺ δὲ τὸν ἀστράτευτον ὀκνεῖς τῶν νόμων κελεύειν ἡμᾶς στεφανοῦν, καὶ τῷ σαυτοῦ ψηφίσματι τὸν οὐ προσήκοντα εἰσκαλεῖς τοῖς τραγῳδοῖς εἰς τὴν ὀρχήστραν, εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Διονύσου τὸν τὰ ἱερὰ διὰ δειλίαν προδεδωκότα. Ἵνα δὲ μὴ ἀποπλανᾶσθε ὑμᾶς ἀπὸ

τῆς

que probè intelligitis, reliquum eſt, ut leges, quæ de hiſce rebus feruntur, paucis recenſeam. Solon enim, antiquus ille legiſlator, & eum qui militiam detrectat, & eum qui de ſtatione decedit, & eum qui eſt animo timido atque ignavo, iiſdem ſuppliciis mulctari debere cenſuit. Timiditatis enim dantur actiones; & aliquis jure miretur forſan quòd in ea vitia, quæ à naturâ oriuntur, conſtitutæ ſint actiones: ſed tamen ſunt conſtitutæ; hâc nempe de causâ, ut ſinguli cives legum mulctas impenſius quàm inimicos reformident, & pro patriâ ſuâ acriùs multò propugnent. Legiſlator enim & eum qui militiam detrectat, & eum qui de ſtatione decedit, & eum qui animo eſt timido & ignavo, ab aquâ luſtrali & foro prohibet; vetat ne coronâ donetur, ne ad ſacra & ſupplicationes publico nomine decretas accedat. Tu autem, *Cteſiphon*, coronam Demoſtheni, cui eam interdicunt leges, jubes imponi; decreto tuo hominem indigniſſimum ludis tragicis in orcheſtram accerſis; in ædem Liberi patris eum, qui Deorum templa timiditate ſuâ prodidit, deducis. Sed ne à propoſito vos ulte-

riùs

τῆς ἐπαινέσεως, ὁπόταν μέμνησθε, ὅταν φῇ δημοτικὸς εἶναι, δωρεῖτ' αὐτῷ μὴ τὸν λόγον, ἀλλὰ τὸν βίον· ὃς σκοπεῖτε μὴ τίς φησιν εἶναι, ἀλλὰ τίς ἐστιν.

ιθ'. Ἔτι δὲ παράνομον ἀπειπάσθαι ὑμᾶς δωρεᾶν, ἕως ἔτι μέμνημαι, βούλομαι ὑμῖν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ μὴ κεκωλύκατε τοὺς ἀφθόνως ζώντας δωρεὰς ἢ τοὺς αὐτῇ διδομένους παράνομα, οὐδ' ἃ προσῆκεν ὑμῖν εἶναι πάντας, ὅτι τοὺς τὰ πόλεως πράγματα ἐπανορθώσαντας· τοὺς μὲν γὰρ πονηροὺς ὑμᾶς μὴ ποτε βελτίους ποιήσετε, τοὺς δὲ χρηστοὺς εἰς ἐσχάτην ἀθυμίαν ἐμβαλεῖτε. Ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω, μεγάλα μοι δίκαιον σημεῖα λαβεῖν ὑμῶν. Εἰ γάρ τις ὑμᾶς ἐρωτήσειε, πότερον ὑμῖν εὐδοξότερα δοκεῖ ἡ πόλις εἶναι τὸν νῦν χρόνον, ἢ τὸν πρόσθεν, ἅπαντες ἂν ὁμολογήσαιτε, τὸν τῆς πρόσθεν· ἄνδρες δὲ πότεροι τοὺς ἀμείνους ἴσασιν ἢ νῦν, τοὺς μὲν ἀφορέσαντες, νῦν δὲ πολλῷ κεχειροτόνηκεν· δωρεὰς ἢ τάφους ἢ κηρύγματα καὶ στεφάνους ὁ Πρυτανεῖος πότερον τοὺς

ἦσαν

rius diverteram, illud vehementer mementote, cùm ſe eſſe popularem jactitabit, ut vitam illius, non verba ſpectetis; ut non qualem ſe eſſe dicit, ſed qualis revera ſit, diligenter expendatis.

19. At quoniam in præmiorum & coronarum mentionem incidi, vobis (Viri Athenienſes) priuſquam mihi excidit, imuleò antè demantia, niſi inutumera illa præmia & coronas minùs ernerè impertiatis, neque eos, qui hoc honore ſint digneti, gratiam vobis habituros, neque Reſpubl. rectè adminiſtratam iri: improbos enim homines nunquath in melius mutabitis, bonos verò ad ultimam deſperationem trudetis. Me autem nihil niſi verum dixiſſe, magna (ut opinor) argumenta vobis proferam. Siquis enim à vobis jam quæreret, utrùm ampliori nunc gloriâ emineat civitas quàm majorum tempore, omnes credo aſſentaros, quòd majorum tempore *longè illuſtrior floruerit*: viri autem utrùm meliores tum exiterint quàm diebus noſtris, dicetis (opinor) eunc quidem fuiſſe cæteris longè præcellentes, nunc verò omnium penè infimos: præmia & coronæ, præconia & victus quotidianus in *Prytaneo* datus,

utrùm

ἧσαν πλείους, ἢ νυνὶ, τότε μὲ λιὰν σπάνια τὰ καλὰ παρ' ἡμῖν ἦ τὸ τῆς ἀρετῆς ὄνομα τίμιον, νυνὶ δ' ἤδη κατεπίπλυ) τὸ πρᾶγμα· ἦ τὸ στεφανοῦν ἐξ ἴσου, ἀλλ' οὐκ ἐκ περιουσίας ποιεῖσθε.

ξ'. Οὐκοῦν ἄτοπον ὑμῖν δοκοῦσι λογιζομένοις, τὰς μὲν δωρεὰς νυνὶ πλείους εἶναι, τὰ δὲ πράγματα τῆς πόλεως τότε μᾶλλον ἢ νυνὶ ἰσχύειν, ἦ τοὺς ἄνδρας νυνὶ μὲν χείρους εἶναι, τότε δ' ἀμείνους; Ἐγὼ δὲ τοῦθ' ὑμᾶς ἐπιχειρήσω διδάσκειν. Οἶσθά που, ὦ Ἀθηναῖοι, ἐθελῆσαί τινα ἐπισχεῖν εἰς τὸ Παναθήναια, ἢ εἰς ἄλλόν τινα τῶν σταφανιτῶν ἀγώνων, Παγκράτιον ἢ καὶ ἄλλό τι τῶν βαρυτέρων ἄθλων, εἰ ὁ στέφανος ἐδίδοτο μὴ τῷ κρατίστῳ, ἀλλὰ τῷ ἀγαθοεξαμήνῳ; σχεδόν τι ἐθέλησεν ἐπισχεῖν. Νυνὶ δ' οἶμαι διὰ τὸ ἀπάνιον καὶ τὸ σεμνόν καὶ τὸ καλὸν ἦ τὸ ἀσύμπορον ὅτι τῆς νίκης, ἐθέλουσί τινες τὰ σώματα παρασκευαζόμενοι καὶ τὰς μεγίστας πα-

λαι-

utrùm frequentiores quàm nunc; olim quidem honores & dignitates rarò atque perparcè impertiebantur, & virtutis nomen charum erat & pretiosum; nunc verò obsorduerunt omnia, & coronas non jam ex prudentiâ, sed vitioso more largimini.

60. Hæc igitur vobis sedulò expendentibus absurdum meritò videatur & rationi minimè consentaneum, præmia quidem nunc crebriùs multò proposita esse, Rempublicam autem opibus præsidiisque amplioribus tum floruisse; viros nunc esse nequiores, tum verò multò præclariores exercitisse. Ego hujusce rei causam vobis exponam. Numquis se ad Quinquatria exercebit aut alium quenquam, in quo de coronâ certatur, ludum? numquis ad *Pancratium* aut aliud aliquod grave atque asperum certamen, si corona illi, qui gratiâ & ambitione eam assequi contendit, non fortissimo viro daretur? nemo hercle se exercebit. Nunc autem (opinor) quòd victoriæ præmium ita perrarum & pretiosum, ita omni contentione petendum, omni memoriâ celebrandum videtur, non reluctantur nonnulli corpora sua exponere, acerrimos labores perfer-

ταλαιπωρίας ὑπομείναντες ἀγωνιδωνεύειν. Ὑπολάβετε τοίνυν ὑμᾶς αὐτοὺς εἶναι ἀγωνοθέτας πολιτικῆς ἀρετῆς· καὶ κεῖνο σκοπεῖσθε, ὅτι ἐὰν μὲν τὰς δωρεὰς ὀλίγοις καὶ ἀξίοις καὶ κατὰ τοὺς νόμους διδῶτε, πολλοὺς ἀγωνιστὰς ἕξετε τῆς ἀρετῆς. ἐὰν δὲ πᾶ βουλομένῳ καὶ τοῖς ἀπὸ τραπέζαις χαρίζησθε, καὶ τὰς ἐπιεικεῖς φύσεις διαφθερεῖτε.

ξα'. Ὅτι δὲ ὀρθῶς λέγω, ἔστι μικρῷ σαφέστερον ὑμᾶς βούλομαι διδάξαι. Πότερον ὑμῖν ἀμείνων ἀνὴρ εἶναι δοκεῖ Θεμιστοκλῆς, ὁ στρατηγήσας ὅτε τῇ περὶ Σαλαμῖνι ναυμαχίᾳ τῶν Πέρσων ἐνίκατε, ἢ Δημοσθένης ὁ τὰς τάξεις λιπών; Μιλτιάδης δὲ ὁ τὸν ἐν Μαραθῶνι μάχην τοὺς βαρβάρους νικήσας, ἢ ὅστις; ἔτι δ' ὁ ἀπὸ Φυλῆς φεύγοντα τὸν δῆμον καταγαγόντες; Ἀριστείδης δ' ὁ Δίκαιος ἐπικαλούμενος, ὁ τὸν ἀδόμοιον ἔχων ἐπωνυμίαν Δημοσθένει; ἀλλ' ἔγωγε, μὰ τοὺς θεοὺς τοὺς Ὀλυμπίους, οὐδ' ἂν ταῖς αὐταῖς ἡμέραις ἄξιον ἡγοῦμαι μεμνῆσθαι τοῦ ἀνδρὸς τούτου, καὶ ἐκείνων

re, & in periculoſiſſimam dimicationem venire. Quocirca fingite vos eſſe virtutis civilis Judices & præfectos, fingite præmiorum arbitrium ad vos deferri: & id ſimul vobiſcum expendite, quòd ſi paucis, ſi dignis viris, ſi juxta leges impertiatis præmia, multi vobis erunt, qui de virtute contendent, Pugiles & Athletæ; ſin autem cuivis, qui aut cupit aut ambit, gratis largiamini, etiam modeſta & frugi ingenia contaminabitis.

61. Hæc verò rectè à me dicta eſſe, luculentiùs paulò vobis exponam. Uter vobis vir melior videtur, ille, qui belli præfectus navali apud Salamina prœlio Perſam devicit, Themiſtocles, an qui à ſtatione receſſit, Demoſthenes? Miltiades qui apud Marathonem barbarorum copias fudit, & ii qui populum exulantem à Phyle reduxerunt, an idem hic *Demoſthenes?* Ariſtides, cui cognomen erat Juſtus, multùm ab eo quod inditum eſt Demoſtheni diverſum: *utrum inquam Ariſtidem hunc præſtantiorem arbitramini, an Demoſthenem?* Ego quidem per Deos immortales indignum eſſe cenſeo, ut de hâc beluâ, & iis præclaris viris eodem pariter tempore

των τῶν ἀνδρῶν. Ἐπιδειξάτω τοίνυν Δημοσθένης ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ, εἴπερ γέγραπται, πρὸ τούτων τὴν ἀνδρὸς σφαγῆσαι. Ἀχάριστος ἆρ' ἦν ὁ δῆμος; οὐκ, ἀλλὰ μεγαλόφρων· καίτοι γε οἱ μὴ ὄντα πεπονηθότες τῆς πόλεως ἄξιοι. Οὐ γὰρ ᾤοντο λῦσαι ἐν τοῖς γράμμασι πρᾶξαι, ἀλλ' ἐν τῇ μνήμῃ τὰ εὖ πεπονθότων, ἣ ἀπ' ἐκείνου τοῦ χρόνου μέχρι τῆς ἡμέρας ἀθάνατος ὧδε διαμένει.

ξϚ'. Δωρεὰς δὲ τίνας ἐλάμβανον, ἄξιόν ἐστι μνησθῆναι. Ἦσάν τινες τότε τοὺς τότε καιροὺς, οἳ πολλὰ ὑπομείναντες χρόνον καὶ μεγάλους κινδύνους ἐπὶ τῷ Στρυμόνι ποταμῷ ἐνίκων μαχόμενοι Μήδους· οὗτοι δεῦρο ἀφικόμενοι τὸν δῆμον ᾔτησαν δωρεὰν, καὶ ἔλαχεν αὐτοῖς ὁ λῆμος πύλας μεγάλας, ὡς τότ' ἐδόκει, τρεῖς λιθίνας Ἑρμᾶς στῆσαι ἐν τῇ στοᾷ τῇ τῶν Ἑρμῶν· ἔφη τε μὴ ἐπιγράφειν τὰ ὀνόματα τὰ ἑαυτῶν, ἵνα μὴ τῶν στρατηγῶν ἀλλὰ τοῦ δήμου δοκῇ εἶναι τὸ ἐπίγραμμα. Οπι δ' ἀληθῆ λέγω, ἐξ αὐτῶν τῶν ποιημάτων

pore fiat mentio. In defenſione igitur ſuâ oſtendat Demoſthenes, ubi decretum ſit eorum aliquem coronâ donari. Ingrati igitur animi erat populus? nequaquam, magnifici verò potiùs & excelſi: iique præcellentes viri, qui honorem hunc nunquam ſunt adepti, ſe *parente hâc* civitate digniſſimos præſtabant. Non enim oportere putabant, ut *decretoriis* tabulis decorarentur, ſed ut in eorum, de quibus bene meriti ſunt, memoriâ (quæ quidem ab eo tempore ad hunc uſque diem ſempiterna vivit) clariſſimum monimentum haberent.

62. Quibus verò præmiis ornati ſint, non abs re erit exponere. Viri quidam id circiter tempus erant fortiſſimi, qui diuturnis graviſſimiſque periculis defuncti, Medos apud Strymonem fluvium prœlio fuderunt; ii igitur domum reverſi, præmium à populo flagitabant: quocirca decrevit populus, ut tres Hermæ lapidei in Hermarum porticu iis ponerentur, quod quidem iis temporibus permagnum habebatur præmium: interdixit verò ne eorum nomina *ſtatuis* inciderentur, ut populi, non imperatorum videretur inſcriptio. Me autem vera dixiſſe, ex ipſis verſiculis

μάτων εἶσιθι. Ἐπιγέγραπται γὰρ ἐπὶ μὲν τῷ πρώτῳ τῷ Ἑρμῇ,

Ἦν ἄρα καὶ τοῖσι παλαιάρδοισι· οἵ ποτε, Μήδων
Παισὶν ἐπ' ἠϊόνι Στρυμόνος ἀμφὶ ῥοὰς
Λιμόν τ' αἴθωνα κεραπόν τ' ἐπέγοντες ἄρηα,
Πρῶτοι δυσμενέων εὗρον ἀμηχανίην.

Ἐπὶ δὲ τῷ δευτέρῳ,

Ἡγεμόνεσσι γὰρ μυθὸν Ἀθηναῖοι τόδε δῶκαν,
Αὐτὸ ἐναργείης καὶ μεγάλης ἀρετῆς.
Μᾶλλόν τις τόδ' ἰδὼν καὶ ἐπισταμένων, ἐθελήσῃ
Ἀμφὶ ξυνοῖσι πρήγμασι μόχθον ἔχειν.

Ἐπὶ δὲ τῷ τρίτῳ ἐπιγέγραπται Ἑρμῇ

Ἐκ ποτὲ τὸ δὲ πλῆθος ἅμ' Ἀτρεΐδῃσι Μενελάοις
Ἡγεῖτο ζάθεον Τρώων ἀμπεδίον.
Οὐ πρὸ Ὅμηρος ἔφη Δαναῶν πόκα χαλκοχιτώνων
Κοσμήτορα μάχης ἔξοχον ἄνδρα μολεῖν.
Οὕτως ἀθέν ἀεικὲς Ἀθηναίοισι καλεῖσθαι
Κοσμητὰς πολέμου τ' ἀμφὶ καὶ ἠπορίης.

Εἰ

versiculis pernoscetis. Inscriptum enim est in primo Hermâ,

Illis vis animi fuit & præsentia; qui, cùm
Olim Strymonia littora propter aqua,
Inferrent diramque famem & bella horrida Medis,
Hostiles primi comminuêre manus.

In secundo autem *inscriptum est*,

Hæc pro animo forti meritisque insignibus olim
Principibus plebes Attica dona dedit;

Ut, cùm progenies instrent hæc sera nepotum,
Læti pro patriâ ferre pericla velint.

In tertio denique inscriptum est,

Graijugenas Mneſtheus geminosque secutus Atridas,
Agmina, ad Trojæ mœnia, duxit erat.
Pugnaces inter Danaos quem dixit Homerus
Præstantem duro Marte fuisse virum.
Sic neque Cecropidis pudor est aut dedecus, acres
Virtutis dici militiæque duces.

Videtis

Εσί πυ τὸ τ' γραπτῶν ὄνομα; ὑδαμῶ, ἀλλὰ τὸ τ' δήμυ. Παρσίλθετε οὖν τῇ διανοίᾳ ἡ εἰς τὸν γραν τ' Ποικίλιν· ἅπαντα γὰρ ὑμῖν τ' καλῶς ἔργων τὰ ὑπομνήματα ὀ τῇ ἀγορᾷ ἀνάκειται. Τί οὖν ἔστιν, ὦ Ἀθηναῖοι, ὃ ἐγὼ λέγω; ὁ ταῦθα ἢ ἐν Μαραθῶνι μάχη γέγραπται· τίς οὖν ἦν ὁ στρατηγός; ὑπάντες μὲν ἐπιστάμεθα ἀν, ὅτι Μιλτιάδης· ἀλλὰ δὲ οὐκ ἐπιγέγραπται· πῶς; ὐκ ἤτησε τ' δωρεὰν ταύτην; ἤτησεν, ἀλλ' ὁ δῆμος οὐκ ἔδωκεν· ἀλλ' ἀντὶ γ' ὀνόματος σανεχώρησεν αὐτῷ πρώτῳ γεγραφῆναι παρακελευόμενος τοῖς στρατιώταις. Ἐν τούτῳ τῷ Μητρῴῳ δὲ τὸ βουλευτήριον, ἵν' ἴδητε δωρεὰν τοῖς ἀπὸ Φυλῆς φεύγουσι δῆμον καταγαγοῦσιν, ἔστιν ἰδεῖν. Ἦν μὲν γὰρ ὁ τὸ ψήφισμα γράψας καὶ νικήσας Ἀρχῖνος ὁ ἐκ Κοίλης, οἳς τ' καταγόντων τὸν δῆμον ἔγραψε δὲ πρῶτον μὲν αὐτοῖς εἰς θυσίαν καὶ ἀναθήματα δοῦναι χιλίας δραχμάς, καὶ τοῦτ' ἔστιν ἔλαττον ἢ δέκα δραχμὴ κατ' ἄνδρα ἕκαστον ἕπεσθαι χελεύσ

Videtis igitur non imperatorum, ſed populi nomen eſſe inſcriptum. Jam verò adeſte mihi quæſo animis veſtris in porticu, quæ vocatur *Pœcile*. Omnium enim rerum geſtarum præclara monimenta in foro conſervantur. Quid igitur eſt, Athenienſes, quod velim? hîc pugna illa Marathonia deſcribitur; ſed quis erat exercitûs noſtri præfectus? nemo eſt ex vobis qui de hâc re interrogatus non reſponderit, Miltiades: ibi verò nomen ejus non inſcribitur: ſed unde ſit? nonne præmium hoc à populo flagitavit? flagitavit ſanè, ſed populus non conceſſit: loco autem nominis inſcribendi permiſit ei, ut primo in loco depingeretur *quaſi* milites *ad pugnam* cohortans. In *Metroo* autem juxta Curiam poſito, quodnam iis præmium, qui populum exulantem à Phyle reduxerunt, dederitis, intueri licet. Qui enim decretum tulit victoriamque comparavit erat Archinus ille Coeleus, eorum unus qui populum reduxerunt: primùm itaque decrevit, ut iis mille drachmæ in ſacrificia & dona Deorum templis appendenda darentur, quæ quidem ſumma ad decem drachmas viritim diſtribuendas non redit; tum

jubet

καλεύει στεφανῦσθαι μᾶλλον στεφάνῳ αὐτοὺς ἔπαρον, ἀλλ' οὐ χρυσῷ. Τότε μὲν γὰρ ἦν ὁ μὲν ἐλαίνῳ στέφανος τιμὴ, νυνὶ δὲ καὶ ὁ χρυσὸς καταπεφρόνηται. Καὶ σὺ δὲ τοῦτο εἰκῇ σπεύδεις κελεύειν, ἀλλ' ἀκριβῶς τὴν βουλὴν σκεψάμενον, ὅσοι αὐτῶν ὑπὸ Φυλῆς ἐπολιορκήθησαν, ὅτε Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ Τετράκοντα στρατόπεδον τοῖς κατελθοῦσι Φυλέων, οὐχ ὅσοι τὴν τάξιν ἔλιπον ἐν Χαιρωνείᾳ τῇ πολεμίων ἐπιόντων. Οπι δ' ἀληθῆ λέγω, ἀναγνώσεται ὑμῖν τὸ ψήφισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ περὶ δωρεᾶς τοῖς ἀπὸ Φυλῆς.

Παρανέγνωθι καὶ τὸ γραφὲν Κτησιφῶντι Δημοσθένει, περὶ τῶν μεγίστων κακῶν αἴτιον.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Τούτῳ μὲν τὸ ψήφισμα ἐξαλείφεται ὑπὸ τῶν καταγαγόντων ὁ δῆμος δωρεά· εἰ μὲν τοῦτ' ἔχει καλῶς, ἐκεῖνο αἰσχρῶς· εἰ δ' ἐκεῖνοι κατὰ ἀξίαν ἐτιμήθησαν, οὗτος ἀνάξιος ὢν στεφανοῦται.

ξγ'. Καὶ

jubet ut eorum ſinguli coronâ oleaginâ, non tamen aureâ donarentur. Iis enim temporibus corona oleagina magno erat in pretio & honore, nunc etiam aurea parvi penditur. Sed neque hanc etiam *oleaginam* temerè donari ſinit; ſed jubet Senatum diligenter perquirere, quot eorum in Phyle obſidione premerentur, cùm Lacedæmonii & triginta *tyranni* eos qui Phylen occupârant adorirentur; non quot in eo apud Chæronêam prælio, hoſtibus jam inſtantibus, à ſtatione receſſiſſent. Ut autem me vera dixiſſe ſciatis, recitetur decretum.

DECRETUM de præmio iis, qui à Phyle *populum reduxerunt, dato.*

Jam verò ex alterâ parte decretum recita quod ſanxit Cteſiphon de Demoſthene, qui graviſſimorum malorum author vobis extitit.

DECRETUM.

Hoc quidem decreto extinguitur atque obliteratur eorum, qui populum reduxerunt, præmium; ſi enim hoc decretum rectè ſit factum, illud certè perperam: ſin illi pro meritis præmio fuerint ornati, hic indignus eſt, qui coronâ donetur.

63. Dicet

ξγ'. Καί τοι πιυθάνομαί γ' αὐτὸν μέλλειν λέγειν, ὡς ὁ Δίκαια ποιῶ, τοὺς Ἕλληνας αἰσχρὰ τοῖς ἔργοις ἔργα. Οὐδὲ γὰρ Φιλάμωνα φήσει τὸν πύκτην Ὀλυμπιάσι στεφανωθῆναι, νικήσαντα Γλαῦκον τὸν παλαιὸν ἐκεῖνον πύκτην, ἀλλὰ τοὺς καθ' ἑαυτὸν ἀγωνιστάς. Ὥσπερ ἡμᾶς ἀγνοοῦντας, ὅτι τοῖς μὲν πύκταις ἔθος ἐστὶν ὁ ἀγὼν πρὸς ἀλλήλους· τοῖς δ' ἀξίοις στεφανοῦσθαι, πρὸς αὐτὴν τὴν ἀρετὴν, ἧς χάριν ἕνεκα στεφανοῦται. Δεῖ γὰρ τὸν κήρυκα ἀφωνῆσαι, ὅταν τὴν ἀναῤῥησιν ὁ τῷ θεάτρῳ ποιῆται πρὸς τοὺς Ἕλληνας. Μὴ οὖν ἡμῖν ὡς Παταικίωνος ἄμεινον πεπολίτευσαι δείξῃς, ἀλλ' ἐρικόμβους τὴν ἀνδραγαθίας, ἣν τοῖς χάριτας τὸν δῆμον ἀπῄτει. Ἵνα δὲ μὴ ἀποπλανῶ ὑμᾶς ἀπὸ τῆς ὑποθέσεως, ἀναγνώσεται ὑμῖν ὁ Γραμματεὺς τὸ ἐπίγραμμα, ὃ ἐπιγέγραπται τοῖς ἀπὸ Φυλῆς τὸν δῆμον καταγαγοῦσι.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ.

Τὸν δ' ἀρετῆς ἕνεκα στεφάνοις ἐγέραιρε παλαίχθων
Δῆμος Ἀθηναίων, οἵ ποτε σὺν δίκῃσι
Θεσμοῖς

63. Dicet autem Demosthenes (ut quidem ego audio) me parum justè feciſſe, qui majorum res geſtas cum ſuis facinoribus contulerim. Neque enim (ait) Philamon Pugil, quòd Glaucum antiquum illum pugilem ludis Olympiis viciſſet, coronâ donabatur, ſed quòd ſui temporis Athletas ſuperâſſet. Quaſi nos fugeret Athletis quidem inter ſe ipſos eſſe certamen, iis autem, qui coronam flagitant, de ipsâ virtute, cujus ergò coronâ donantur, dimicandum eſſe. Oportet enim præconem, cùm in theatro coram Græcis coronam prædicet, mendacio vacare. Ne igitur, quòd Rempublicam præſtantiùs quàm Pataecion adminiſtrâſti, exponas; ſed quam exhibuiſti fortitudinem *palam oſtende*: & hoc demum modo præmium à populo depoſce. Sed ne à propoſito ulteriùs vos divertam, recitabit vobis ſcriba epigramma de iis, qui populum à Phyle reduxerunt, inſcriptum.

EPIGRAMMA.

His igitur magnos populus decrevit honores,
Impoſuitque ſacris florea ſerta comis;

Θεσμοῖς ἄρξαντας πρῶτοι πόλεως κατεπαύειν
Ηρξαν, κίνδυνον σώμασιν ἀραίμενοι.

Οτι τὰς ὑπὸ τῶν νόμων ἀρξαντας κατέλυε, διὰ τοῦτ' αὐτούς φησιν ὁ ποιητὴς τιμᾶσθαι· ἐναυλον δὲ ἐν ἔτι τότε πᾶσιν, ὅτι τὴν δικαίαν ὁ δῆμος κατελύθη, ἐπειδή τινες τὰς γραφὰς τῶν παρανόμων ἀνεῖλον.

ξδ'. Καὶ γάρ τοι ὡς ἐγὼ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμαυτοῦ ἐπυνθανόμην, ὃς ἔτι βιοὺς ἐνενήκοντα καὶ πέντε ἐτελεύτησεν, ἁπάντων μεταχὼν τῶν πόνων τῇ πόλει, ὃς πολλάκις πρὸς ἐμὲ διεξῆλθ' ὅτι σχολῆς· ἔφη γάρ ὅτε ἀρτίως κατελελύθει ὁ δῆμος, εἴτις εἰσήει γραφὴν παρανόμων εἰς δικαστήριον, τὸν αὐτὸν ὅμοιον τὸ ὄνομα καὶ τὸ ἔργον τί γὰρ ἀνοσιώτερον ἀνδρὸς ὠμὸν λέγοντος καὶ πράττοντος; καὶ τὴν ἀκρόασιν (ὡς ἐκεῖνος ἀπήγγελλεν) οὐ τὴν αὐτὴν εἶχον, ὥσπερ νῦν γίνεται· ἀλλ' ἦν πολὺ χαλεπώτεροι οἱ δικασταὶ τοῖς ὠμὰ γράφουσιν αὐτῶν τοὺς καταγόρους· καὶ πολλάκις ἀνεπόδιζον τὰ γράμματα, καὶ ἐκέλευον

Qui quondam injuſtos arcebant urbe Tyrannos,
Duraque pro patrio multa tulere ſolo.

Quòd verò eos, qui contra leges dominati ſunt, fuderint atque exterminârint, eâ de causâ honoribus ornatos ſcribit Poëta: rumor enim jam tum increbuit omniumque aures perſonabat, quòd populi dominatio & libertas, ex quo nonnulli actiones de violatis legibus ſuſtuliſſent, everteretur.

64. Equidem à patre meo audivi, qui in omnibus Reipublicæ periculis laboribuſque verſatus anno quinto & nonageſimo diem obiit; ſæpe, inquam, cùm per otium mecum conferret, ab illo accepi, populo jam primùm reducto, ſiqua de legibus violatis actio in judicium venerit, nomen & factum planè fuiſſe ſimilia: quid enim ſceleſtius homine, qui res legibus adverſas & dicit & facit? quocirca alio prorſus modo, quam nunc, de causâ cognôrunt. In eos enim, qui decreta legibus adverſa tulerant, multò acriùs incendebantur judices, quàm ipſe accuſator: perſæpe enim ſcribam revocabant, leges & decreta

ἐκέλευον πάλιν ἀναγιγνώσκειν τοὺς νόμους καὶ τὸ ψήφισμα· ἐν ἡλίσκοντο οἱ τοιοῦτον γράφοντες οὐκ εἰ πάντας παρεπεπλήκεσαν τοὺς νόμους, ἀλλ' εἰ μίαν μόνον συλλαβὴν παραλλάξαιεν. Τὸ δὲ νυνὶ γιγνόμενον πρᾶγμα ὑπερκαταγέλαστόν ἐστιν. Ὁ μὲν γὰρ γραμματεὺς ἀναγιγνώσκει τὸ παράνομον· οἱ δὲ δικασταί, ὥσπερ ἐπῳδὴν ἢ ἀλλότριόν τι πρᾶγμα ἀκροώμενοι, πρὸς ἕτερόν τινα τὴν γνώμην ἔχουσιν. Ἤδη δ' ἐκ τῶν τεχνῶν τῶν Δημοσθένους ἀρχὴν ἔλαβε καὶ εἰς τοὺς δικαστηρίους παρεισέδυ. μετενήνεκται γὰρ ἡμῖν τὰ τῆς πόλεως δίκαια. Ὁ μὲν γὰρ κατήγορος ἀπολογεῖται, ὁ δὲ φεύγων τὴν γραφὴν κατηγορεῖ· οἱ δὲ δικασταὶ οἱόντε, ὧν μὲν εἰσι κεκραγότες, ἐπιλανθάνονται, ὧν δὲ οὐκ εἰσι δικασταὶ περὶ τούτων ἀναπείθονται τὴν ψῆφον φέρειν. Λέγει δὲ ὁ φεύγων, ἂν ἄρα ποτὲ ἅψηται τοῦ πράγματος, οὐχ ὡς ἔπραττε γέγραφεν, ἀλλ' ὡς ἤδη ποτὲ καὶ ἕτερος ἄλλος τοιαῦτα γράψας ἀπέφυγεν· ἐφ' ᾧ καὶ νυνὶ μέγα φρονεῖν ἀκούω Κτησιφῶντα.

ξε'. Ἐπόλ-

creta iterum recitanda jubebant: causâ denique cadebant ii qui contra leges scripserant, non modò si omnes universas leges transgressi fuissent, at si vel unam earum syllabam migrâssent. Quæ tamen res, uti se nunc habet, perridicula est & absurda. Scriba enim recitat scitum contra leges conscriptum; Judices, quasi cantilenam aut simile quid à quæstione alienum audirent, ad res alias animum advertunt. Jam verò Demosthenis artificio atque fallaciis sordidissima in judicia vestra irrepsit consuetudo: immutantur enim & pervertuntur civitatis jura atque instituta. Causam quidem dicit accusator, reus autem accusat; Judices modò eorum, de quibus debent cognoscere, prorsus sunt obliti, modò de iis, quæ sub ipsorum judicia non veniunt, pronuntiare coguntur. Reus autem, siquando de re ipsâ fiat mentio, ita excusari optat non quòd juxta leges scripsisset, sed quòd alii aliquando, ejusmodi decretis factis, è judicio emersissent. Et in hoc quidem Ctesiphontem maximè jam nunc elatum esse & confidentem accepi.

ξέ. Ετόλμα δ' ὁ ὑμῖν ποτε σεμνύνεσθαι Ἀριστοφῶν ὁ Ἀζηνιεὺς, λέγων ὅτι γεγραφὰς παρανόμων πέφευγεν ἑβδομήκοντα καὶ πέντε. Ἀλλ' οὐχὶ ὁ Κέφαλος ὁ παλαιὸς ἐκεῖνος ὁ δοκῶν δημοτικώτατος γεγενῆσθαι, οὐχ οὕτως, ἀλλ' ὅτι τοῖς σαυτοῦ ἐφιλοτιμεῖτο, λέγων, ὅτι πλείστα πάντων γεγραφὼς ψηφίσματα σόδεμίαν πώποτε γραφὴν πέφευγε παρανόμων καλῶς οἶμαι σεμνυνόμενος. ἐγράφοντο δ' ἀλλήλους παρανόμων οὐ μόνον οἱ πολιτευόμενοι, ἀλλὰ καὶ οἱ φίλοι τοὺς φίλους, εἴ τι ἐξαμαρτάνοιεν εἰς τὴν πόλιν. Ἐκεῖθεν δὲ τοῦτο γνῶσεσθε. Ἀρχῖνος γὰρ ὁ ἐκ Κοίλης ἐγράψατο παρανόμων Θρασύβουλον Στειριέα, γράψαντά τι παρὰ τοὺς νόμους, φανῆναι ἕνα τῶν συγκατελθόντων αὐτῷ ἀπὸ Φυλῆς· καὶ εἶλε, χρυσῷ στεφανωθῆναι αὐτῷ τῶν εὐεργεσιῶν, ἃς οὐκ ὑπελογίζοντο οἱ δικασταί. Πρόσχημα γὰρ ἦσαν τότε αὐτοὺς φεύγοντας ἀπὸ Φυλῆς Θρασύβουλος κατήγαγεν, ὥστε

65. Impudenter quondam ausus est inter vos gloriari Aristophon ille Azenienſis, quòd legum violatarum actiones ſeptuaginta quinque effugiſſet. At non ita priſcus ille Cephalus, qui vir omnium maximè popularis videbatur, non ita (inquam) ille, ſed de factis prorſus contrariis gloriandum ſibi duxit, quòd nempe plura quàm quis alius ſcita ſcripſiſſet, nunquam autem de violatis legibus poſtulatus fuiſſet. Præclara hercle gloriatio! violatarum enim legum alii alios poſtulabant, non ii tantùm quibuſcum in Reipublicæ partibus diſſenſio interceſſerat, ſed amici etiam neceſſariis ſuis, ſiquid in civitatem peccâſſent, litem intendebant. Cujus quidem rei magnum vobis argumentum producam. Archinus enim ille Coeleus violatarum legum poſtulabat Thraſybulum Stirienſem, quòd nempe contra leges decreverat, unum ex iis, qui cum ipſo à Phyle remeabant, coronâ donari: & judicio quidem vicit, cùm ejuſdem *Thraſybuli* beneficiorum recens jam eſſet memoria, quæ tamen apud judices nullius ponderis habebantur. Putabant enim, quemadmodum ipſos exulantes à Phyle quondam reduxerat Thraſybulus,

ὑπὸ νεῶν μόνον ἐξελαύνειν, ἀλλὰ τοὺς νόμους γεγραφότα π.

ξϛ. Αλλ' ἐγὼ, ἀλλ' ἅπαν τοὐναντίον ἐστί. Οἱ γὰρ ἀγαθοὶ στρατηγοὶ ὑμῖν ἐν τοῖς στήλαις τοῖς λιθίνοις ἐν τῷ Πρυτανείῳ, ἐξαιτούμενοι τὰς γραφὰς τῶν νόμων· ὡς ὑμᾶς ἀχαρίστους εἰκότως δικαίως ἂν ὑπολαμβάνοιτε. Εἰ γάρ τις ἐν δημοκρατίᾳ τετιμημένος (ἐν τοιαύτῃ πόλει, ἣν οἱ θεοὶ καὶ οἱ νόμοι σώζουσι) τολμᾷ βουλεῦσαι τοῖς παρανόμοις γεγράφθαι, καταλύειν τὴν πολιτείαν ὑφ' ἧς τετίμηται; Τίς οὖν ἀποδείξεως λόγος ἀνθρώπῳ δικαίῳ σωτήριος ἐν σώφροσι; ἐγὼ λέξω. Εἰς τρία μέρη διαιρεῖται ἡ ἡμέρα, ὅταν εἰσὶν αἱ γραφαὶ παρανόμων εἰς τὸ δικαστήριον. Ἐγχεῖται γὰρ τὸ μὲν πρῶτον ὕδωρ τῷ κατηγόρῳ, ἐν τοῖς νόμοις, ἐν τῇ δημοκρατίᾳ· τὸ δὲ δεύτερον ὕδωρ, τῷ τε γραφέως φεύγοντι, ἐν τοῖς εἰς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα λέγουσιν· ἐπειδὰν δὲ τῇ τρίτῃ ψήφῳ μὴ λυθῇ τὸ παράνομον· ἤδη τὸ τρίτον ὕδωρ ἐγχεῖται τῇ τιμήσει ἐν τῷ μεγέθει τῆς ὀργῆς καὶ ὑμετέρας. Ὅστις μὲν οὖν ἐν τῇ τιμήσει τὴν ψῆφον αἰτεῖ, τιμὴν

Thraſybulus, ita etiam nunc eundem, decreto contra leges facto, in civitate jam conſtitutos ejicere atque exturbare.

66. At nunc contraria valet conſuetudo. Veſtri enim fortiſſimi duces, eorumque nonnulli, quibus quotidianus in *Prytaneo* victus datur, legum violatarum actiones precibus ſuis condonari poſtulant: qui quidem ingrati meritò à vobis cenſendi ſunt. Siquis enim in liberâ Rep. præmiis ornatus (in noſtrâ præſertim civitate, quam Dii legeſque conſervant) ſocium ſe & adjutorem iis qui ſcita legibus adverſa conſcribunt præbeat, ipſam Rempublicam, à quâ ita honeſtatus eſt, evertit. Quænam igitur dicendi ratio juſto atque æquo patrono conſtituta eſt? ego exponam. In tres partes diſtinguitur dies, quâ violatarum legum actio in judicium venit. Prima enim clepſydra accuſatori, legibus, Reiquepublicæ permittitur: ſecunda, reo ejuſque patronis; cùm id de quo conſtituta eſt actio primis calculis non diluatur: tertia verò tum litis æſtimationi, tum veſtræ acerbitati atque iracundiæ. Quicunque igitur, cùm de litis æſtimatione agatur, calculum poſcit, ſeveritatem

τὴν ὀργὴν τ̃ ὑμετέραν παραιτήσαι· ὅστις δ' ὁ τὸν πρώτον λόγον τ̃ ψῆφον αἰτεῖ, ὅρκον αἰτεῖ, νόμον αἰτεῖ, δημοκρατίαν αἰτεῖ· ὧν ὅτι αἰτῆσαι ἔστιν ὅσιον ὑμῖν, ὅτ' αἰτηθέντα ἑτέρῳ λῦσαι. Κελεύσατε οὖν αὐτούς, ἐάσαντας ὑμᾶς τ̃ πρώτην ψῆφον χρ̃ τοὺς νόμους διενεγκεῖν, ἀπαιτᾶν εἰς τὴν τίμησιν.

ξζ'. Ὅλως δ' ἔγωγε, ὦ Ἀθηναῖοι, ὀλίγου δέω εἰπεῖν, ὡς ἐγὼ νόμον λέγει τοιοῦτον ὅτι τοῖς γραφαῖς μόνον τ̃ παρανόμων, μὴ ἐξεῖναι μήτε τῷ κατηγόρῳ συνηγόρους παρέχεσθαι, μήτε τῷ τ̃ γραφὴν τ̃ παρανόμων φεύγοντι. Οὐ γὰρ ἀδικεῖν ὅτι τὸ δίκαιον, ἀλλ' ὠρισμένον τοῖς νόμοις τοῖς ὑμετέροις. Ὥσπερ γὰρ ἐν τῇ τεκτονικῇ, ὅταν εὐθεῖαν βουλώμεθα τὸ ὀρθὸν καὶ τὸ μή, τ̃ κανόνα προσφέρομεν ᾧ διαγινώσκειν ἔστιν· οὕτω καὶ ἐν ταῖς γραφαῖς τ̃ παρανόμων παράκειται καιρὸν τοῦ δικάζειν, τύπος τὸ σανίδιον, καὶ τὸ ψήφισμα, καὶ οἱ παρεγγεγραμμένοι νόμοι. Ταῦτα συμφωνοῦντα ἀλλήλοις ὅπη λείξας καταβαίνει· καὶ τί δεῖ σε Δημοσθένην παρακαλεῖν; ὅταν δὲ ὑπερπηδήσας

veritatem veſtram deprecatur: qui autem in primâ dicendi partitione calculum poſtulat, ſacramentum poſtulat, legem poſtulat, populi libertatem poſtulat: quæ neque à quopiam flagitari debent, neque cùm flagitentur concedi. Mandate igitur ut poſtquam vobis primum calculum juxta leges ferre permiſerint, litis æſtimationi tandem occurrant.

67. Mihi autem parum abeſt, quin dicam legem tantùm de violatarum legum actionibus ferri debere, ne liceat aut accuſatori, aut reo patronos atque advocatos adſciſcere. Jus enim non indeterminatum eſt, ſed legibus veſtris diſertè definitum. Ut enim in arte fabrili cùm ſcire volumus rectumne aliquid ſit necne, normam, quâ dijudicetur, adhibemus: ita etiam in violatarum legum actionibus juris norma apponitur hæc tabella, *quæ, quantum ab æquitate* legum ſcriptarum *aberret* decretum hoc *Cteſiphontis, planè oſtendit*. Si enim, *Cteſiphon*, hæc inter ſe conſentire poſſis evincere, impunè per me licet deſcendas. Quid enim Demoſthenem accerſis? nempe verò ut, juſtâ

σας τὴν δικαίαν ἀπολογίαν, παρακαλεῖς κακοῦργον ἄνθρωπον ἐκ τεχνίτιν λόγων, κλέπτεις τινὰ ἀκροάσιν, βλάπτεις τὴν πόλιν, καταλύεις τὴν δημοκρατίαν.

ξή. Τίς οὖν ἐστιν ἀποδοκιμὴ τῶν τοιούτων λόγων; ἐγὼ ἐρῶ. Ἐπειδὰν παρελθὼν ὁ σοφὸς Κτησιφῶν διεξέλθῃ πρὸς ὑμᾶς τοῦτο δὲ τὸ συντεταγμένον αὐτῷ παρῇ, ἔπειτ' ἐπιμελείσθω μὴ ἀπολογῆται, ἀναμιμνησκέτω αὐτὸν ἀνθρώπου τὸ σανίδιον λαβεῖν, καὶ τοὺς νόμους τῷ ψηφίσματι παραναγνῶναι. Ἐὰν δὲ μὴ προσποιῆται ὑμῖν ἀκούειν, μηδὲ ὑμεῖς ἀκούειν ἐθέλετε ἀκούειν· ἐκ γὰρ τῶν φαυλοτάτων ἐστὶν αἱ δικαίας ἀπολογίας εἰσελκύσαντες ἀκροασάμενοι, ἀλλὰ τὸν ἐθελόντων δικαίως ἀπολογεῖσθαι. Ἐὰν δὲ ὑποκρινόμενος τὴν δικαίαν ἀπολογίαν Δημοσθένη παρακαλῇ, μάλιστα μὲν μὴ προσδέχεσθε κακοῦργον ἄνθρωπον, οἰόμενοι ῥήμασι τοὺς νόμους ἀναιρήσειν. Μηδ' ἐν ἀρετῇ τοῦθ' ὑμῖν μηδεὶς καταλογιζέσθω, ὃς ἂν, ἐπανερωμένου Κτησιφῶντος εἰ καλέσει Δημοσθένη,

ſtâ illâ defenſione neglectâ & omiſsâ, atque homine veteratore verborumque artifice advocato, judicibus imponas, civitati damnum, populari imperio perniciem importes.

68. Sed quibus modis deprecationes iſtæ avertendæ ſint exponam. Cùm Cteſiphon, in concionem aſcendens, exordium à *Demoſthene* conſtructum inſtituat, & in eo diu immoretur, nullam verò juſtam defenſionem adhibeat, commonete eum, ut citra motum omnem & perturbationem tabellam ſumat, ex alterâ parte decretum ſuum, ex alterâ leges recitet. Sin autem ad hæc ſurdum ſe ſimulet, neque vos ei aures præbete: non enim ut hominum tergiverſantium dolos improbos & fallacias, ſed ut legitimas, ut rectas defenſiones audiretis, forum intrâſtis. Sin autem, juſtâ defenſione neglectâ & omiſsâ, Demoſthenem accerſat, id ſummopere caveatis ne vobis gratus ſit homo veterator, qui ſubdolis verborum aucupiis leges labefactare confidit. Neque hoc quiſpiam ſibi in laudis loco deputet qui, interrogante Cteſiphonte utrùm liceat accerſere Demoſthenem,

Δημοσθένη, πρῶτον ἀναβόησον, κάλει, κάλει· ὅτι σαυτὸν καλεῖς, ὅτι τοὺς νόμους καλεῖς, ὅτι τὴν Δημοκρατίαν καλεῖς.

ξθ'. Αν δ' ἄρα ὑμῖν δόξῃ ἀκοῦσαι, ἀξιώσατε τὸν Δημοσθένη τὸν αὐτὸν τρόπον ἀπολογεῖσθαι, ὅπερ κἀγὼ ὠδί πως κατηγόρηκα. Ινα γὰρ ὑπομνήσω ὑμᾶς, ὅτε τὸν ἴδιον βίον ὁ Δημοσθένης πρότερον διεξῆλθον, ὅτε τὰ δημόσια ἀδικήματα σφόδρα πρότερον ἐμνήσθην, ἄφθονα δήπου καὶ πολλὰ ἔχων λέγειν (ἢ πάντων γ' ἂν εἷλον ἀπορώτατον) ἀλλὰ πρῶτον μὲν τοὺς νόμους ἀπέδειξα ἀπαγορεύοντας μὴ στεφανοῦν τοὺς ὑπεύθυνους· ἔπειτα τὰ ῥήτορα ἐξήλεγξα γεγραμμένα Δημοσθένει ὑπεύθυνον ὄντα στεφανοῦν, σφόδρα προβαλλόμενον, σφόδρα προστιθέμενα [Επειδὰν δ' ὦ τὰς εὐθύνας] ἀλλὰ παντελῶς καὶ ὑμῶν καὶ τῶν νόμων καταπεφρονηκότα· καὶ τὰς ἐσομένας πρὸς ταύτας προφάσεις εἶπον, ἃς ἀξιοῖ καὶ ὑμᾶς διαμνημονεύειν. Δεύτερον δ' ὑμῖν διεξῆλθον τοὺς περὶ τῶν κηρυγμάτων νόμους, ἐν οἷς διαρ-

ῥήδην

Demoſthenem, primus exclamabit, accerſe, accerſe: contra teipſum accerſis, contra leges accerſis, contra populi libertatem accerſis.

69. Sin autem libeat vobis Demoſthenem audire, poſtulate ab eo ut ad eundem ordinem, quem ego in accuſando ſecutus ſum, defenſionem ſuam aſtringat. Quem quidem ego, ut memoriam veſtram refricem, ſic inſtitui; neque Demoſthenis vitam ſub initio explicavi, neque de publicis ullis criminibus, mentionem feci, cùm ingens mihi adeſſet eorum copia (aut eſſem certè unus omnium indicendo infirmiſſimus atque pauperrimus) ſed primò quidem oſtendi interdictum eſſe à legibus, ne rationibus reddendis obnoxii coronâ donentur: deinde oratorem redargui, quòd Demoſthenem, nullis ab ipſo rationibus relatis coronâ donari juſſerit, neque ullo interveniente integumento, neque eâ excuſatione aſcriptâ [*Priuſquàm rationes retulerit*] ſed authoritate legum & veſtrâ apertè contemptâ: poſtremò excuſationes quas allaturi ſunt expoſui, quarum ut memores ſitis efflagito. Secundò leges illas ad coronæ præconium ſpectantes percurri, in quibus

ῥήδλω ἀπείρηται τ' ἐπὶ τῷ δήμῳ στεφανούμενον μὴ κηρύτ-
τεσθαι ἔξω τ' ἐκκλησίας· ὁ δὲ ῥήτωρ ὁ φεύγων τὴν γραφὴν
ὑ τοὺς νόμους μόνον παραβέβηκεν, ἀλλὰ ὑ τῷ κεῖται τῆς
ἀναῤῥήσεως ὑ τ' τόπον, κελεύων οὐκ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀλλ'
ἐν τῷ θεάτρῳ τὰ ἀναῤῥήσιν γενέσθαι· οὐδὲ ἐκκλησιαζόν-
των Ἀθηναίων, ἀλλὰ μελλόντων τραγῳδῶν εἰσιέναι. Ταῦτα
δ' εἰπὼν, μικρὰ μὲν περὶ τῶν ἰδίων εἶπον, τὰ δὲ πλεῖστα
περὶ τ' δημοσίων ἀδικημάτων λέγω.

ο'. Οὕτω δὴ ὑ τ' Δημοσθένην ἀξιώσατε ἀπολογεῖσθαι
πρὸς τ' τ' ὑπευθύνων νόμον πρῶτον, ὑ τ' περὶ τ' κηρυγμά-
των δεύτερον, τρίτον δὲ τὸ μέγιστον λέγω, ὡς οὐδὲ ἀξιός
ἐστι τ' δωρεᾶς. Εἰ δ' ὑμεῖς δόντα συγχωρήσαι αὐτῷ περὶ τ'
τάξεως ὑ λόγου, κατεπαγγελλόμενον ὡς ὑπὲρ τῇ τελευτῇ
τ' ἀπολογίας λύσει τὸ παράνομον, μὴ συγχωρεῖτε· μηδ' ἀγνο-
εῖθ' ὅτι πάλαισμα τοῦτ' ἔστι δικαστηρίου. Οὐ γὰρ εἰσαῦθις ποτε
βούλεται πρὸς τὸ παράνομον ἀπολογεῖσθαι, ἀλλ' οὐδὲν

ἔχων

bus diſertè interdictum eſt, nequis à populo coronâ donatus extra concionem promulgetur: Orator verò qui eſt reus, non leges tantùm violavit ſed tempus locumque præconii commutavit; ſiquidem juſſerit de eo non in concione ſed in theatro, non Athenienſibus in concionem congregatis, ſed tragœdis fabulas jam acturis, prædicari. His explicatis, pauca quidem de privatis criminibus dixi, multò autem diutiùs in publicis immoratus ſum.

70 Ita igitur & à Demoſthene poſtulate ut primò contra legem illam de iis qui rationibus reddendis ſunt obnoxii conſtitutam, deinde contra illam etiam de præconiis latam, contra id denique in quo intenſiùs moror, quòd ſcilicet non dignus ſit coronâ: *contra hæc, inquam, omnia præſtituto ordine* ſe defendat. Sin autem à vobis petat, ut ſibi de dicendi ordine remittatis, promiſſo interpoſito ſe ſub fine defenſionis ſuæ crimen diſſoluturum, nequaquam concedite; nec vos lateat eum nullâ aliâ de causâ hoc flagitare, niſi ut judicium eluctetur & eludat. Nunquam enim poſtea defenſionem ſuam ad crimen referet; ſed cùm nihil habeat

ἔχων δίκαιον εἰπεῖν, ἐπίφορον παρεμβολὴν πραγμάτων εἰς λήθην ὑμᾶς βάλεται τῆς κατηγορίας ἐμβαλεῖν. Ὥσπερ οὖν ἐν τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσιν ὁρᾶτε τοὺς πύκτας, περὶ τῆς στάσεως πρὸς ἀλλήλους διαγωνιζομένους· οὕτω καὶ ὑμεῖς ὅλην τὴν ἡμέραν ὑπὲρ τῆς πόλεως, καὶ περὶ τῆς τάξεως αὐτῷ τῷ λόγῳ μάχεσθε. Καὶ μὴ ἐάτε αὐτὸν ἔξω τοῦ παρανόμου λόγου πλανᾶσθαι, ἀλλ' ἐγκαθήμενοι καὶ ἀνευρίσκοντες ἐν τῇ ἀκροάσει, εἰσελαύνετε αὐτὸν εἰς τοὺς τοῦ πράγματος λόγους, καὶ τὰς ἀπροπάς αὐτῷ τῶν λόγων ἐπιτηρεῖτε.

οα'. Ἀλλ' ἃ δὴ συμβήσεται ὑμῖν, ἐὰν τοῦτον τὸν τρόπον τὴν ἀκρόασιν ποιῆσθε, ταῦθ' ὑμῖν ἤδη δίκαιός εἰμι προειπεῖν. Ἐπεισάξει γὰρ ὁ Δημοσθένης καὶ βαλανοτόμων, καὶ διαπλυνικόντα τὴν πολιτείαν. Οὕτω κλαύσει μὲν ῥᾷον, ἢ ἄλλοι γελάσουσιν· ὑπορρεῖ δὲ πάντων πολὺ ῥᾳδίως ἀνθρώπων. Οὐκ ἂν θαυμάσαιμι δέ, εἰ μεταβαλλόμενος τοῖς ἔξω πολιτικοῖς λοιδορήσει·

beat quod juste possit dicere, rerum quæ à causâ remotæ sunt interjectione, oblivionem criminis vobis inducere conabitur. Quemadmodum igitur in ludis gymnicis pugiles de vestigio & statu inter se certare intuemini; ita etiam & nunc pro civitate, pro ordine, quem in dicendo persequatur, totum diem dimicate. Ne finite eum in dicendo extra crimen vagari & ambages ducere; sed attentè ei instantes & quasi insidiantes, siquid extra rem aberraverit, eum ad verba de quæstione facienda redigite, & à diverticulis anfractibusque, quibus se circumaget, diligenter cavete.

71. Quæ verò vobis, si hoc modo Demosthenem audiatis, accident, æquum est ut prædicam. Induet enim hominem veteratorem, qui præstigiis crumenas incantat pecuniamque intervertit, qui Rempublicam lacerat minutatimque concidit. Hic quidem promptiùs multò in fletum, quàm alii in risum, erumpit: eximiâ quâdam proclivitate ad pejerandum excitatur, ut nemo alius. Sed neque mirarer sanè, si subitâ mutâtione factâ *& fletu in opprobria converso*, apud eos qui extra circumstant virus acerbitatis suæ evomat;

δρήσει· φάσκων τὺς μὲ ὀλιγαρχικοὺς ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας διηλθυμυθότας ἥκειν πρὸς τὸ σὸν κατηγόρου βῆμα, τὺς δὲ δημοτικὺς πρὸς τὸ σὸν φεύγοντος. Ὅταν δὲ ταῦτα λέγῃ, πρὸς μὲ τὺς σφοδροτικοὺς λόγους ἐκεῖνο αὐτῷ ὑποβάλλετε, ὅτι, ὦ Δημόσθενες, εἴ σοι ἦσαν ὅμοιοι οἱ ἀπὸ Φυλῆς φεύγοντες τὸν δῆμον καταγαγόντες, οὐκ ἂν ποτε δημοκρατία κατέστη. Νῦν δὲ ἐκεῖνοι μὲν μεγάλων κακῶν συμβάντων, ἕως τὸ πάλιν, τὸ κάλλιστον ἐκ παιδείας ῥῆμα, φθεγξάμενοι, [Μὴ μνησικακεῖν,] Σὺ δ' ἐλκοποιεῖς, ἃ μᾶλλόν σοι μέλει τῶν αὐθημερινῶν λόγων ἢ τῆς σωτηρίας τῆς πόλεως.

οϛ'. Ὅταν δ' ὑπορκῇ ὦν, εἰς τὸ λαβεῖν τὸν ὅρκων πίστιν καταφυγάσῃ, ἐκεῖνο ἀπομνημονεύσατε αὐτῷ, ὅτι τῷ πολλάκις μὲ ὑπορκοῦντι, ἀεὶ δὲ πρὸς τοὺς αὐτοὺς μὲν ὅρκων ἀξιοῦντι πίστιν δυοῖν θάτερον ὑπάρξαι δεῖ (ὧν οὐδέτερόν ἐστι Δημοσθένει ὑπάρχον) ἢ τοὺς θεοὺς καινούς, ἢ τὺς ἀκροατὰς μὴ τὺς αὐτούς. Περὶ δὲ τῶν δακρύων καὶ τοῦ τόνου τῆς φωνῆς,

vomat; dicatque paucorum potentiæ ſtudioſos qui revera ita æſtimantur ad accuſatoris ſuggeſtum, populares autem ad reum defendendum coiiſſe. Cùm igitur hæc effutiet, id illius tumultuoſis ac ſeditioſis ſermonibus opponite, quòd ſi tui, ô Demoſthenes, ſimiles fuiſſent qui populum exulantem à Phyle reduxerunt, populare imperium nunquam fuiſſet firmatum. Nunc autem ii à graviſſimis periculis rerumque aſperitatibus civitatem liberabant, & plebiſcitum hoc ab optimarum artium ſtudiis & diſciplinis profectum interpoſuerunt, [*Ut injuriarum memoria deleretur.*] Tu verò obductas jam Reipublicæ cicatrices refricas, & quotidianæ orationes tibi impenſiùs ſunt curæ quàm ſalus publica.

72. Cùm autem, iſte, Auditores, ut eſt perjurus, ad fidem ſacramento firmandam confugerit, commonete eum quòd ille qui ita crebrò pejerat & apud eoſdem homines jurejurando interpoſito fidem poſtulat, horum alterutrum habere debeat (quorum neutrum conſecutus eſt Demoſthenes) vel Deos novos, vel non eoſdem auditores. Jam verò quod lachrymas & vocis contentionem attinet,

νης, ὅταν ὑμᾶς ἐπερωτᾷ, [Ποῖ καταφύγω, ἄνδρες Ἀθηναῖοι; τίς ἐγκαλύπτει με ἐκ τῆς πολιτείας; οὐκ ἔστιν ὅπη ἀναπήσομαι·] ἀνθυποβάλλετε αὐτῷ, ὁ δὲ δῆμος ὁ Ἀθηναίων ποῖ καταφύγῃ, Δημόσθενες; ἢ τοῖς ποίαν συμμάχων παρασκευὴν, τοῖς ποῖα ξήματα; Τί τοσοῦτον ὑπὲρ ὧν ὑμᾶς πεπολίτευσαι; ἃ μὲν γὰρ ὑπὲρ σαυτῆς βεβούλευσαι, ἅπαντες ὁρῶμεν. Ἐκλιπὼν μὲν τὸ ἄστυ οὐκ οἰκεῖς, ὡς δοκεῖς, ἐν Πειραιεῖ, ἀλλ' ἐξορμᾷς ἐκ τῆς πόλεως· ἐφόδια δὲ πεποίησαι τῇ σαυτοῦ ἀναιδείᾳ τὸ βασιλικὸν χρυσίον καὶ τὰ δημόσια παραδοχήματα.

ογ'. Ὅλως δὲ τί τὰ δάκρυα; τίς ἡ κραυγή; τίς ὁ τόνος τῆς φωνῆς; ἦ γὰρ τὸν μὲν Κτησιφῶν, ὁ δὲ ἀγὼν οὐκ ἀτίμητος; σὺ δ' ὅτε μὲν περὶ τῆς οὐσίας, ὅτε μὲν περὶ τοῦ σώματος, ὅτε δὲ περὶ τῆς ἀπιμίας ἀγωνίζῃ; Ἀλλὰ τοῦ τίνος ἕνεκα αὐτῷ ἡ σπουδή; περὶ χρυσοῦν στεφάνου καὶ κηρυγμάτων ἐν τῷ θεάτρῳ παρὰ τοὺς νόμους· ὃν ἐχρῆν

net, cùm ita apud vos vociferabitur, [*Quo confugiam viri Athenienſes? an ex urbe me exterminabitis, cui nullus, quò advolem, locus relinquitur?*] objicite ita ejulanti, Populus verò Athenienſis quò confugiet, ô Demoſthenes? ad quem Sociorum apparatum, ad quæ ſubſidia ſeſe convertet? Quibus verò præſidiis, quibus propugnaculis populum munivit adminiſtratio tua? quæ enim pro tuis commodis feceris, videmus omnes. Ab urbe enim migrans, non habitas (ut creditur) in Piræeo, ſed portum eum delegiſti, ut ſiquid fortè ingruerit periculi, deductâ navi ex civitate effugias. Quæ vero ad viaticum timiditati tuæ ſuppetant, pecuniam nefario quæſtu cepiſti atque aurum regale corrogâſti.

73. Sed quorſum illa lachrymarum vis? quorſum illa lugubris ejulatio? quorſum tanta illa vocis contentio? Nonne cauſam dicit Cteſiphon, nonne litis mulcta legibus æſtimata eſt, Tu verò neque de fortunis, neque de vitâ, neque exiſtimatione tuâ decertas? Quorſum verò hoc omne ſtudium, atque ingens conatus? de aureâ ſcilicet periculum eſt coronâ in theatro contra leges promulgatâ: at

ſi

ἐχρῆν εἰ καὶ μανεὶς ὁ δῆμος, ἢ τῆς παρούσης ἀπιλελησμένος ἢ τοιαύτης ἀκαιρίας ἐβούλετο στεφανοῦν, αὐτὸν προελθόντα εἰς τὴν ἐκκλησίαν εἰπεῖν, Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐ μὴ στέφανον δέχομαι, τὸν δὲ χαλκῆν ἀποδοκιμάζω, ἐν ᾧ τὸ κήρυγμα γίνεται· οὐ γὰρ λεῖ ἐφ' οἷς ἡ πόλις ἐπένθησε καὶ ἐκείρατο, ἢ τούτοις ἐμὲ στεφανοῦσθαι. Ἀλλ' οἶμαι ταῦτα μὴν ἂν εἴποι ἀνὴρ ὄντως βεβιωκὼς μετ' ἀρετῆς· ἃ δὲ σὺ λέξεις, εἴποι ἂν κάθαρμα ζηλοτυποῦν ἀρετήν.

οα'. Οὐ γὰρ δὴ (μὰ τὴν Ἡρακλέα) τοῦτό γε ὑμᾶς φοβηθήσει μὴ ὁ Δημοσθένης ἀνὴρ μεγαλόψυχος καὶ τὰ πολεμικὰ διαφέρων, ἀποτυχὼν τῆς ἀσπίδων, οἴκαδε ἐπανελθὼν ἑαυτὸν διαχρήσῃ· ὃς τοσοῦτον καταγελᾷ τῆς πρὸς ὑμᾶς φιλοτιμίας, ὅς τε τὴν μαρὰν κεφαλὴν ταύτην καὶ ὑπερήθυμον, λιὼν ὕστερον πάντας, τοὺς νόμους γράψαντα στεφανῶσαι, μυριάκις κατατέτμηκε, καὶ τούτων μιαιφόνος εἴληφε, πραύματος

ἐκ

si populus aut furore aliquo impulsus aut præsentis rerum statûs immemor, in tam perverso atque alieno tempore coronam tibi donâsset, Te tamen in suggestum ascendentem dixisse oportebat, Coronam quidem, viri Athenienses, libenter accipio, tempus autem, in quo fit præconium, non probo: non enim me ob ea coronâ donari decet, propter quæ, barbâ capillisque detonsis, in luctu & squalore jacet civitas. Hæc opinor esset oratio hominis sancti atque honesti: quæ autem tu dices, etiam sceleratissimus nebulo, qui virtutis vel umbram consectaretur, effutiret.

74. Non enim mehercule timendum est, ne ille magno spiritu elatus & virtute bellicâ præcellens Demosthenes, domum reversus, manum sibi injiciat, spoliatus hoc suæ fortitudinis præmio: *non, inquam, timendum est ne mortem sibi consciscat*, qui ita vehementer vestrum honoris studium & gloriæ contentionem irridet, ut perditum & impurum illud caput, rationibus reddendis obnoxium, cui contra omnes universas leges coronam jussit imponi Ctesiphon, decies millies ipse contuderit: quâ quidem in re maximos quæstus fecit, quia de

vulnere

ἐκ προνοίας γραφὰς γραφόμενος· ᾗ καὶ ἀκολουθότατον, ὥσπερ αὐτὸν οἶμαι τὰ τῶν κονδύλων ἴχνη τῶν Μειδίου ἔχειν ἐπὶ φανεροῦ. Ὁ γὰρ ἄνθρωπος ᾗ κεφαλήν, ἀλλὰ προσωδὸν κέκληται.

οε'. Περὶ δὲ Κτησιφῶντος ἅ γε ἀφ' αὐτῶν τὴν γνώμην βραχέα βούλομαι εἰπεῖν· τὰ δὲ πολλὰ παρήσομαι, ἵνα ᾗ πεῖραν ὑμῶν λάβω, εἰ μισοῦσι τοὺς σφόδρα πονηροὺς, κἂν μή τις προείπῃ, διαγιγνώσκειν. Ὁ δ' ἐξ ἀρχῆς κοινὸν ᾗ δίκαιον κατ' ἀμφοτέρων αὐτῶν ἀπαγγεῖλαι πρὸς ὑμᾶς, τοῦτ' ἐρῶ. Περιέρχονται γὰρ ἀγορᾷ ἀληθεῖς κατ' ἀλλήλων ἔχοντες δόξας, ᾗ λόγους ᾗ ψευδεῖς λέγοντες. Ὁ μὲν γὰρ Κτησιφῶν ᾗ τὸ καθ' ἑαυτὸν φησι φοβεῖσθαι, (ἐλπίζει γὰρ δόξειν ἰδιώτης εἶ) ἀλλὰ τὴν τοῦ Δημοσθένους ἐν τῇ πολιτείᾳ δωροδοκίαν φησὶ φοβεῖσθαι, ᾗ τ' ἐμπληξίαν ᾗ δειλίαν. ὁ δὲ Δημοσθένης εἰς αὐτὸν μὲν ἀποβλέπων, θαρρεῖν φησιν, τὴν δὲ Κτησιφῶντος πονηρίαν καὶ πορνοβοσκίαν ἰσχυρῶς δεδιέναι. Τοὺς δὲ κατηγοροῦντας ἀλλήλων ἀδικεῖν, μισθαμῶς

vulnere, quod ipſe ſibi conſultò inflixit, actiones intenderit. Ita demum colaphis eum mactabat & comminuebat Midias, ut adhuc in capite ejus emineant pugnorum veſtigia. Non enim tam caput habet, quàm vectigal.

75. De Cteſiphonte autem, qui ſcitum hoc conſcripſit, pauca mihi reſtant dicenda. Multa tamen omittam, ut veſtrî faciam periculum, an homines ſcelere & improbitate præcellentes ipſi per vos, indicante nemine, diſcernere poſſitis. Id igitur ſolum quod cum utriſque eſt commune, quodque de iis meritò dici poteſt, narrabo. In foro enim volitant & circumcurſant alter de altero rite ſentientes, nec mendacium ullum dictitantes. Cteſiphon enim negat ſe ſibi quicquam timere (ſperat enim ſe rudem viſum fore & ignarum) ſed Demoſthenis timiditatem & conſternationem inauditam, quæſtuſque, quos in gerendâ Republicâ fecit, vehementer reformidat: Demoſthenes autem in ſe reſpiciens, animoſum ſe dicit eſſe & fidentem, nequitiam verò Cteſiphontis & famoſa lenocinia graviter perhorreſcere. Quos igitur ſua mutua ſententia improbitatis arguit & incuſat, vos

commu-

μῶς ὑμεῖς ⓐ κοινοὶ κεῖται τῶν ἐγκλημάτων ἀπολύσητε.

76. Περὶ δὲ τῶν εἰς ἐμαυτὸν λοιδοριῶν βραχέα βούλομαι προειπεῖν. Προῳδοποιοῦμαι γὰρ λέξειν Δημοσθένην ὡς ἡ πόλις ὑπ' αὐτοῦ μὲν ὠφέλητο, πολλὰ δὲ ὑπ' ἐμοῦ κατεσκεδάσθη· καὶ τὸν Φίλιππον καὶ ⓑ Ἀλέξανδρον καὶ τὰς ἀπὸ τούτων αἰτίας ἀνοίσει ἐπ' ἐμέ. Οὕτω γάρ ἐστιν, ὡς ἔοικε, δεινὸς δημιουργὸς λόγων, ὅστις οὐκ ἀπόχρη αὐτῷ, εἰ πεπολίτευμαι παρ' ὑμῖν ἐγὼ, ἢ εἴ τινας δημηγορίας εἴρηκα, τούτων κατηγορεῖν· ἀλλὰ καὶ τὴν ἡσυχίαν αὐτοῦ καὶ βίον διαβάλλει, καὶ τὸ σιωπᾶν μου κατηγορεῖ (ἵνα μηδεὶς αὐτῷ τόπος ἀσυκοφάντητος παραλίπηται) καὶ τὰς ἐν τοῖς γυμνασίοις μετὰ τῶν νεωτέρων μου διατριβὰς καταμέμφεται. Καὶ κατὰ τῆς δὲ τοῦ κρίσεως εὐθὺς ἀρχόμενος τοῦ λόγου, φέρει πρὸς αἰτίαν, λέγων ὡς ἐγὼ τὴν γραφὴν οὐχ ὑπὲρ τῆς πόλεως ἐγραψάμην, ἀλλ' ἐνδικνύμενος Ἀλεξάνδρῳ ἕνεκα τῆς πρὸς αὐτὸν ἔχθρας. Καὶ, νὴ Δί', ὡς ἐγὼ σωφάνομαι,

communes utriuſque arbitri criminibus ne abſolvite.

76. De iis verò, quæ in me evomit, convitiis pauca jam præfabor. Dicturus enim eſt (ut mihi quidem indicatur) Demoſthenes, à ſe quidem multa commoda, à me autem multa detrimenta civitati eſſe importata: & ſimul calamitatum earum crimen, quas nobis intulerunt Alexander & Philippus, in me rejiciet. Tam vehemens enim atque acutus (ut apparet) verborum eſt artifex, ut non ſatis ei ſit meam in Republ. adminiſtrationem aut conciones, quas habui, incuſare; ſed ipſum vitæ meæ otium atque taciturnitatem invidioſe inſectatur, & ſilentii me inſimulat (nequid ſcilicet ei relinquatur, quod calumniosè deferre & vexare nequeat) conſuetudinem porrò & colloquia, quæ in Gymnaſiis cum adoleſcentulis quibuſdam habui, criminatur. In hoc ipſo denique judicio ſub principio orationis ſuæ acerbiſſimè me accuſat, quòd litem hanc intendi non quo civitati ſtuderem, ſed quò Alexandro, ob ſimultates ei cum Demoſthene ſuſceptas, *voluntatis* meæ indicium darem. Equidem per Deos immortales (ut audio) à me percunctaturus

μὴ, μέλλει με ἀνερωτᾶν, ἀφ' τί τὸ μὲ κεφάλαιον τ πολιτείας αὐτῷ φέγω, τὰ δὲ καθέκαστον οὐκ ἀκώλυτον, οὐδ' ἐγκαφόμιλω· ἀλλὰ διαλιπὼν καὶ πρὸς τὴν πολιτείαν οὐ πυκνὰ προσιὼν, ἀπιέγκα τὴν γραφήν.

οζ'. Ἐγὼ δὲ ὅτε τὰς Δημοσθένους διατριβὰς ἐζήλωκα, ὅτ' ὀκὶ τῆς ἐμαυτοῦ ἀρχιόμαι· ὅτε τοὺς εἰρημένους ὑπ' ὑμῖν λόγους ἐμαυτῷ ἀρρήτους εἰ βυλοίμιν, ὅτε τὰ αὐτὰ τούτων δημηγορήσας ἐδεξάμιν ἂν ζῆν. Τὴν δ' ἐμὴν σιωπὴν, ὦ Δημόσθενες, ἡ σὴ βίω μετριότης παρεσκεύασεν· ἀρκεῖ γάρ μοι μικρὰ, καὶ μειζόνων ἀφθόνως οὐκ ὀπιθυμῶ ὥστε ἐγὼ σιγῶ καὶ λέγω βυλευσάμινος, ἀλλ' οὐκ ἀναγκαζόμινος ἐκὼν τ ἐν τῇ φύσει δαπάνης. Σὺ δ' οἶμαι, λαβὼν μὲν σισήγκας, ἀναλώσας δὲ κέκραγας· λέγις δὲ οὐχ ὁπόταν σοι δοκῇ, οὐδ' ἃ βούλει, ἀλλ' ὁπόταν ὦ μισθοδόται σοι προστάττωσιν· οὐκ ἀφθόνη γ ἀναζονιόμινος, ἃ παραληῆμα ἐξελέγχει ψευδόμινος.

οη'. Ἀπινέχθη

cunctaturus est, quamobrem universas suas in Republicâ gerendâ actiones jam quali in summâ criminer, singulas verò neque interpellârim neque in judicium adduxerim: sed longo interjecto tempore, & cùm ad Reipublicæ administrationem non crebrò accederem, nomen detulerim.

77. Sed neque Demosthenis colloquia atq; consuetudinem mihi unquam æmulanda putavi, neque meorum me pudet: neque quæ coram vobis à me dicta sunt indicta esse velim, neque si quales iste habuit conciones habuissem, mihi diutiùs vivendum putarem. Meum verò silentium, Demosthenes, vitæ meæ frugalitas ac temperantia comparavit. Pauca enim mihi sufficiunt, nec plura turpiter cupio. Quocirca & silentio & voce meâ utor consultò & deliberatè, ad neutrum propter profusum ingenii mei sumptum impulsus. Tu verò accepto *munere* tacebas, consumpto autem, vociferabaris: dicis autem non ea quæ ipse velis, neque cùm tibi libuerit, sed cùm ii, qui vocem tuam mercantur, imperârint. Neque enim Te pudet ea arroganter atq; gloriosè decantare, quæ paulò pòst à te conficta esse arguentur.

78. In

οη'. Απωλώλθη γὰρ ἡ χθὲς τῷδε ψηφίσματος γρα-
φὴ, οὐχ ὑπὲρ τῆς πόλεως ἀλλ' ὑπὲρ τῆς εἰς Αλέξαν-
δρον ἐμῆς εὐνοίας με φὴς ἀπιέναι, ἔτι Φιλίππου ζῶντος,
πρὶν Αλέξανδρον εἰς τὴν ἀρχὴν καθεσταναι· οὔπω σὺ τὸ
περὶ Παυσανίαν ἐνύπνιον ἑωρακότος, ὅτε πρὸς τὴν Αθηνᾶν
ἡ τὴν Ηραν τὴν λίθον διεπαλαίομεν. Πῶς ἂν οὖν ἐγὼ προγε-
λοιοτέρῳ Αλεξάνδρῳ, εἴ γε μὴ ταὐτὸ ἐνύπνιον ἐγὼ καὶ
Δημοσθένης ἴδομεν;

οθ'. Επτημᾶς δέ μοι, εἰ μὴ συνεχῶς ἀλλὰ διαλείπων
πρὸς τὸν δῆμον προσέρχομαι ἢ τινὰ ἀξίωσιν ταύτην οἴει
λαμβάνειν ἡμᾶς, μεταφέρων σὲ οὐκ δημοκρατίας, ἀλλ'
ἐξ ἑτέρας πολιτείας. Εν μὲν γὰρ ταῖς ὀλιγαρχίαις οὐκ
ὁ βουλόμενος, ἀλλ' ὁ δυναστεύων κατηγορεῖ· ἐν δὲ ταῖς
δημοκρατίαις ὁ βουλόμενος, καὶ ὅταν αὐτῷ δόξῃ. Καὶ
τὸ μὲν μὴ πρὸ χρόνου λέγειν, σημεῖόν ἐστιν ὅτι τὴν χώραν
καὶ τοὺς συμφέροντος ἀνδρὸς πολιτευομένου· τὸ δὲ μη-

δὲ

78. In judicium enim adducta eſt hæc de ſcito Creſiphontis actio, quam tu me intendiſſe dicitas, non quòd civitati ſtuderem, ſed quo Alexandro *voluntatis* meæ indicium darem, cùm Philippus jam tum ſuperſtes eſſet, priuſquam Alexander regno ſuccederet; cùm Tu illud de Pauſaniâ ſomnium nondum videras, nondum cum Minervâ & Junone noctu contuleras. Quomodo igitur ante tempus Alexandro *voluntatis* meæ indicium darem, niſi idem, ac Demoſthenes, ſomnium vidiſſem.

79. Me autem in eo crimina-

ris, quòd interjecto tempore, non continenter ad Rempublicam accedam: & inſtitutum hoc, quod à me poſtulas, non ex populari imperio ſed alio quodam Reipublicæ genere à te eſſe traductum, id nos latere arbitraris. Ubi enim obtinet paucorum dominatus, non ille qui vult, ſed qui imperio potitur, accuſat; in liberis autem civitatibus ille, cuicunque placitum fuerit, aut quandocunque ipſi libuerit. Et quidem qui ſpatio interjecto ad dicendum accedit, viri ſancti, quique Reipublicæ temporibus atque utilitati conſulit, magnum præbet indicium: ne

δὲ μίαν ἀφαλιπεῖν ἡμέραν, ἐργαζομένῳ καὶ μισθαρνοῦντι.

ϖʹ. Ὑπὲρ δὲ μηδὲ πω κεκείσθαι ὑπ' ἐμοῦ μηδὲ τὴν ἀδικημάτων τιμωρίαν ὑποσχεῖν, ὅταν καταφεύγῃς ὅτι τοὺς τοιούτους λόγους, ἢ τοὺς ἀκούοντας ἐπιλήσμονας ὑπολαμβάνεις, ἢ σαυτὸν παραλογίζῃ. Τὰ μὲν γὰρ περὶ τοὺς Ἀμφισσέας ἠσεβημένα σοι, καὶ τὰ περὶ τὴν Εὔβοιαν δωροδοκηθέντα, χρόνῳ σκεδαννυμένων ἐν οἷς ὑπ' ἐμοῦ φανερὸς ἐξηλέγχου, ἴσως ἐλπίζεις τὴν μνήμην ἀμνημονεῖν· τὰ δὲ περὶ τοὺς πεντήρεις καὶ τοὺς τριηράρχους ἁρπάσματα, τίς ἂν ἀποκρύψαι χρόνος δύναιτ' ἄν; ὅτε νομοθετήσας περὶ τῶν τριακοσίων νεῶν, καὶ σαυτὸν πείσας Ἀθηναίοις ὑπισχνεῖσθαι τάξαι γε ναυτικῷ, ἐξηλέγχθης ὑπ' ἐμοῦ, ἑξήκοντα καὶ πέντε νεῶν ταχυναυτούντων τριήραρχος ὑφηρημένος· πλέον τῶν πόλεως ἡμῶν ἀφαιρούμενον ναυτικόν, ἢ ὅτε Ἀθηναῖοι τὴν ἐν Νάξῳ ναυμαχίαν Λακεδαιμονίους καὶ Πόλλιν ἐνίκησαν.

ϖαʹ. Οὕτω δὲ τὰς αἰτίας ἐνέφραξας τὰς περὶ σαυτῷ πονηρίας, ὥστε τὸν κίνδυνον εἶναι μή σοι τῷ ἀδικήσαντι, ἀλλὰ τοῖς ἐπηρεασθεῖσιν ὑπὸ σοῦ.

unum verò diem interponere, ſordidi eſt & mercenarii.

80. Cùm verò ad iſtam defenſionem confugies, te nempe nullo à me convictum eſſe judicio, neque ſcelera ſupplicio luiſſe, aut auditores oblivioſos eſſe arbitraris, aut captionibus tuis tibi ipſi imponis. Quæ enim Amphiſſanorum causâ perpetraveris, quas in rebus Euboicis mercedes acceperis, quandoquidem ea, quibus te aperto in quæſtu convici, diu jam effluxerunt tempora, ea, inquam, ſperes fortaſſe ex populi memoriâ excidiſſe: illa verò, quæ ex triremibus triremiumque præfectis rapuiſti ſpolia, quæ unquam vetuſtas obruet, quæ unquam delebit oblivio? cùm tu, lege de trecentis navibus rogatâ, & civitate à te perſuasâ, ut te rei nauticæ præfectum crearent, à me coràm convictus es ſexaginta quinque navibus actuariis præfectos triremium ſpoliâſſe; quâ quidem rapinâ majorem nobis claſſem ſuſtuliſti, quàm *quæ tum ſuppeteret*, cùm navali apud Naxum prœlio Lacedæmonios Pollinque ducem devicimus.

81. Ita verò criminationibus ſupplicium à te propulſaſti, ut non tibi qui injuſta feceris, ſed iis, qui

ἐπεξιῶσι. Πολλὰ μὲ τ Αλέξανδρον καὶ Φίλιππον ἐν ταῖς διαβολαῖς φέρων, αἰτιώμενος δὲ τινας ἐμποδίζειν τοὺς τ πόλεως καιρούς, ἀεὶ τὸ παρὸν λυμαινόμενος, τὸ δὲ μέλλον καταπαγγελλόμενος. Οὕτω τελευταῖον εἰσαγγελλεὶς μέλλων ὑπ' ἐμοῦ, τ Ἀναξίνου σύλληψιν τε Ωρείτου κατασκευάσας, τε τὰ ἀγορά-σματα Ολυμπιάδι ἀγοράζοντος, καὶ τ αὐτὸν ἄνδρα διεφθαρμένος τῇ σαυτοῦ χειρὶ, γενόμενος αὐτὸν θανάτῳ ζημιῶσαι καὶ τῷ αὐτῷ ἐν Ωρεῷ κατήγορος, καὶ ἀπὸ τ αὐτῆς τραπέζης ἔφαγες καὶ ἔπιες καὶ ἔσπεισας, καὶ τ δεξιὰν ἐνέβαλες, ἄνδρα φίλον καὶ ξένον πιθόμενος, καὶ τοῦτον ἀπέκτεινας, καὶ πρὸ τούτων ἐν ἅπασιν Αθηναίοις ἐξελεγχθεὶς ὑπ' ἐμοῦ, καὶ κληθεὶς ξενοκτόνος, καὶ τὸ ἀσέβημα ἠρνήσω, ἀλλ' ἀπεκρίνω ἐφ' ᾧ ἀνεβόησεν ὁ δῆμος, καὶ ὅσοι ξένοι περιέστας τ ἐκκλησίαν· ἔφησθα γὰρ τοὺς τ πόλεως ἅλας πρεπλέον ποιήσασθαι τ ξενικῆς τραπέζης.

πβ'. Ἐπιστολὰς δὲ σιγῶ ψευδεῖς, καὶ κατασκόπων συλλήψεις, καὶ βασάνους ἐπ' αἰτίαις ἀγνώτοις, ὡς ἐμοῦ μετὰ

qui in judicium te vocant, sit periculum: nam dum Philippum atque Alexandrum per calumniam crebrò perstringis, dum certos homines Reipubl. opportunitates intercipere & præcîdere criminaris, res quidem præsentes evertis & labefactas, de futuris autem mirificè polliceris. Denique paulò antè quàm à me in judicium adductus esses, Anaxinum Oritam, qui merces Olympiade emebat, comprendisti, morte damnâsti, tuâ demum manu cruciâsti, & distraxisti; *Anaxinum, inquam*, apud quem in Oreo diversabare, quocum ad eandem mensam accubuisti, edisti, bibisti, libâsti, cui fidem dextramq; porrexisti, quem hospitio amicitiâque tibi junxisti, eum interemisti: & cùm à me coram universis civibus convictus esses, & hospitis occisor appellatus, crimen quidem non negâsti, sed ea respondisti ad quæ populus omnis, omnes qui concionem circumstabant hospites vociferationem ediderunt: dixisti enim, Te mensæ hospitali prætulisse civitatis salem.

82. Falsas autem prætermitto epistolas, nihil dico de emissariis comprensis, aut cruciatibus ob crimina temerè & de nihilo delata

 inflictis,

μετά τινων ἐν τῇ πόλει πατρίζειν βουλομένου. Ἐπειτα ἐπερωτᾷν με, ὡς ἐγὼ συμβάτομαι, μέλλει, τίς ἂν εἴη τοιοῦτος ἰατρὸς, ὅστις τῷ νοσοῦντι μεταξὺ μὲν ἀσθενοῦντι μηδὲν συμβουλεύοι· τελευτήσαντος δὲ αὐτοῦ ἐλθὼν εἰς τὰ ἔπαυλα διεξίοι πρὸς τοὺς οἰκείους, ἃ ὑπετυφλεύσας ὑγιὴς ἂν ἐγένετο. Σαυτὸν δ' οὐκ ἐπερωτᾷς, τίς ἂν εἴη δημαγωγὸς τοιοῦτος, ὅστις τὰ μὲν δήμου ἁμαρτήματα διώκοι, τοὺς δὲ καιροὺς, ἐν οἷς ἐδύνατο σῴζεσθαι τὴν πόλιν, ἀπόδοιτο, τοὺς δ' ὦ φρονιμώτατε καλοὺς ἀγαθοὺς καλεῖν συμβουλεύοι· ἀπολογεῖσθαι δ' ὑπὲρ τῶν κινδύνων καὶ τὴν πόλιν ἀπηλλάχθαι κακοῖς ἀξιοῖ παρασκευάζειν ἐπ' ἀρετῇ, ἀγαθὸν μὲν πεποιηκὼς μηδὲν, πάντων δὲ τῶν κακῶν αἴτιος γεγονώς. Ἐπερωτᾷν δὲ συκοφαντηθέντας ὑπὸ τῆς πολιτείας ἐπ' ἐκείνου τοῦ καιροῦ, ὅτε σῴζεσθαι, ἀφ' οὗ τί αὐτοὺς οὐκ ἐκέλευσας ἐξαμαρτάνειν· ἀπεκείνοιτο δὲ τὸ πάντων τελευταῖον, [Οτι τῆς

inflictis, quasi ego, cum aliis quibusdam civibus sociatus, novis rebus studerem. Deinde (ut mihi quidem indicatur) me rogabit, qualis ille existimandus sit medicus, qui, dum morbo laborat aegrotus, nihil dat consilii; postquam verò obierit, ad inferias accedens cum amicis & necessariis ea communicat, quæ si fuissent prius adhibita, pristinam valetudinem restituissent. Teipsum verò nunquam percunctaris, Demosthenes, qualis ille existimandus sit Reipublicæ administrator, qui populum quidem assentationibus queat lactare, opportunitates autem, quibus civitas servari poterat, abalienat, & prodit; & probos & prudentes cives, ne consilium exponant, criminando prohibet & interpellat: qui cùm periculis timidè se subtraxerit & civitatem malis asperrimis & desperatissimis ærumnis implicârit, qui cùm nihil boni unquam fecerit, omnium verò calamitatum author unus extiterit, auream coronam virtutis ergò postulat. Quærat autem ab iis qui tum, cùm servari poterat civitas, calumniosè ab ipso vexati sunt & à Republicâ exacti, cur nequitiæ ejus non obstiterint; illi etiam nunc denique sic respondebunt,

τῆς μάχης ἀπαγομένης οὐκ ἐσχολάζομεν περὶ τινὸς σοὶ τιμωρίας, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς πόλεως ἐφροντίζομεν.] Ἐπειδὴ δὲ οὐκ ἀπέχρη σοι δίκην μὴ δεδωκέναι, ἀλλὰ καὶ δωρεὰς αἰτεῖς, καταγέλαστον σὺ τοῖς Ἕλλησι τὴν πόλιν ποιῶν, ἐνταῦθ' ἐνέστην, καὶ τὴν γραφὴν ἀπήνεγκα.

ϖγ'. Καὶ νὴ τοὺς θεοὺς τοὺς Ὀλυμπίους, ὡς ἐγὼ πυθάνομαι Δημοσθένους λέξειν, ἐφ' ᾧ νυνὶ μέλλω λέγειν ἀχθεσθήσεσθαι μάλιστα· ἀφόμοιοί γάρ μου τὴν φύσιν ταῖς Σειρῆσιν, ὡς ἔοικε· καὶ γὰρ ἐκείνων οὐ κηλεῖσθαί φησι τοὺς ἀκροωμένους, ἀλλ' ἀπόλλυσθαι, διόπερ οὐκ εὐδοκιμεῖν τινὰ τῶν Σειρήνων μουσικήν. Καὶ δὴ καὶ τὴν τῶν ἐμῶν λόγων ἀπαιρεῖσθαι καὶ τὴν φύσιν μου γεγενῆσθαι φασὶ βλάβην τῶν ἀκουόντων. Καί τοι τὸν λόγον τοῦτον ὅλως μὲν οὐκ ἐγωγε ἐβουλήθην ποιήσασθαι περὶ ἐμοῦ λέγειν (τὸ γὰρ αἰτίας αἰσχρὸν, τὸ αἰτιώμενόν σε τὸ ἔργον μὴ ἔχειν ἐπιδεῖξαι) εἰ δ' ἐμοὶ ἀναγκαῖον ῥηθῆναι, καὶ Δημοσθένους ἐμοῦ ὁ λόγος, ἀλλ' ἀνδρὸς στρατηγοῦ, μεγάλα μὲν τῇ πόλει κατεργασμένου, λέγειν δὲ ἀδυνάτου·

debunt, [*Commiſſâ jam pugnâ, non vacabat nobis de tuo ſupplicio conſulere, ſed de ſalute civitatis unicè ſolliciti in legationibus huc illuc mittendis occupabamur.*] Sed cùm tibi non ſatis eſſet ſupplicium non luiſſe, niſi etiam & præmia flagitares: atque in eo civitatem noſtram Græcis omnibus deridendam objiceres, tum denique *impudentiæ* tuæ me interpoſui, litemque intendi.

83. Verùm per Deos immortales hoc quod (uti audio) dicturus eſt Demoſthenes, maximè acerbiſſimèque indignor. Meam ſcilicet eloquentiam Sirenum cantilenis comparat, quibus non tam mulcentur (inquit) auditores, quàm necantur & perduntur; quocirca malè audit earum harmonia: ita meum ingenium, meam in dicendo peritiam iis qui audiunt exitioſam ſemper & fatalem eſſe aſſeverat. Quam quidem de me ſimilitudinem à nemine fieri decere exiſtimarem (turpe enim criminatori eſt, ſi calumnias ſuas re nequeat comprobare) ſin autem oportuit fieri, non eam Demoſthenis orationem ſed viri cujuſdam militaris arbitrarer, optimè de Republicâ meriti, in dicendo autem rudis atque imperiti;

ἀδυνάτου· ἡ τὴν τῶν ἀντιδίκων ἀφ' τοῦτο ἐγκλωκότος φύσιν, ὅτι συνοίδεν ἑαυτῷ μὲν οὐδὲν ὢν διαπεπραγμένος δυναμένῳ φράσαι, τὰ δὲ κατήγορον ὁρᾷ δυνάμενον ἃ τὰ μὴ πεπραγμένα ὑφ' αὐτοῦ παρεισφέρειν τοῖς ἀκούουσιν, ὡς διώκηκεν. Οταν δ' ἐξ ὀνομάτων συγκείμενος ἄνθρωπος ἡ τούτων πικρῶν ἡ πονηρῶν, ἔπειτα ὅτι τὴν ἁπλότητα ἡ τὰ ἔργα καταφεύγῃ, πῶς ἂν ἀνάσχοιτο; ἢ τίνι γλώσσαν, ὥσπερ τὰς αὐλῶν, ἐάν τις ἀφέλοιτο, λοιπὸν οὐδέν ἐστι.

ϖδ'. Θαυμάζω δ' ἔγωγε ὑμᾶς, ὦ Ἀθηναῖοι, ἡ ζητῶ πυθέσθαι, πρὸς τί ἂν ἀποβλέποντες ἀποψηφίσασθε τὴν γραφήν. Πότερον ὡς τὸ ψήφισμά ἐστιν ἔννομον; ἀλλ' οὐδεμία πώποτε γνώμη παρανομωτέρα γεγένηται. Αλλ' ὡς ὁ τὸ ψήφισμα γράψας οὐκ ἀποτιμήσιός ἐστι δίκην λῦσαι; οὐκ ἄρα εἰσὶ παρ' ὑμῖν εὐθῦναι βίου, εἰ τοῦτον ἀφήσετε. Ἐκεῖνο δ' ἡ λυπηρόν, εἰ πρότερον μὲν ἐπεπλήρωτο ἡ ὀρχήστρα χρυσῶν στεφάνων, οἷς ὁ δῆμος ἐστεφανοῦτο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἀφ' τοῦ

Ξενικοῖς

riti; qui ideo adverſarii ingenio atque eloquentiæ graviſſimè æmulatur, cùm ſibi maximè conſcius ſit ſe nihil rerum à ſe geſtarum dicendo poſſe ornare, accuſatorem verò etiam & ea quæ nunquam fecerit, enarrare poſſe, & quaſi revera eſſent geſta auditoribus exponere. Cùm verò ex vocabulis, iiſque amaris admodum & inaniter operoſis, homo compoſitus & conflatus ad dicendi ſimplicitatem atque res geſtas confugerit, quis unquam ſuſtinebit? cui ſi orationem eripias, perinde ac ſi tibiis lingulas abſtuleris, nihil reliquum erit in eo *boni*.

84. Ego autem, Athenienſes, valdè miror, & ſcire velim quid vobis in hâc actione excludendâ atque repudiandâ propoſituri ſitis. An quòd legitimum eſt decretum? ſed nulla unquam ſententia legibus antiquis magis adverſa rogabatur. An quòd iſte, qui decretum tulit, non dignus eſt ſupplicio? atqui nulla vobis vitæ & magiſtratûs geſti rationes repoſcendi, ſi hunc impunem dimiſeritis, relinquitur poteſtas. Illud verò nonne ingemiſcendum, ſiquidem olim aureis coronis, quæ populo à Græcis donabantur, referta eſſet orcheſtra, eò quòd dies

hic

ξενικοῖς στεφάνοις ταύτην ἀποδεδόσθαι τὴν ἡμέραν· ἐκ δὲ τῶν Δημοσθένους πολιτευμάτων ὑμεῖς μὲν στεφανοῦσθε καὶ ἀκούεσθε λίαν ἀγαθοὶ εἶναι, οὗτος δὲ κηρυχθήσεται; Καὶ εἰ μέν τις τῶν τραγικῶν ποιητῶν τὸν μὲν ταῦτα ἐπισταμένων, ποιήσειεν εἰς τραγῳδίαν τὸν Θερσίτην ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων στεφανούμενον, ἄδηλος ἂν ὑμῖν ἦν ὁ μισθὸς, ὅτι φησὶν Ὅμηρος ἄκαλλον αὐτὸν εἶναι καὶ κυκοφάντην· αὐτοὶ δ' ὅταν τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον στεφανῶτε, οὐκ οἴεσθε εἰς τὰς τῶν Ἑλλήνων δόξας συκήσεσθαι; Οἱ μὲν γὰρ πατέρες ὑμῶν τὰ ἔνδοξα καὶ λαμπρὰ τῶν πραγμάτων ἀνεπίφθονον τῷ δήμῳ, τὰ δὲ ταπεινὰ καὶ καταδεέστερα εἰς τοὺς ῥήτορας τοὺς φαύλους ἔτρεπον. Κτησιφῶν δ' ὑμᾶς οἴεται δεῖν ἀφελόντας τὴν ἀδοξίαν ἀπὸ Δημοσθένους περιθεῖναι τῷ δήμῳ. Καίτοι φαίη μὲν εὐτυχεῖς εἶναι, ὡς καὶ ἔστι καλῶς ποιοῦντες· ψηφιεῖσθε δὲ ὑπὸ μὲν τῆς τύχης ἐγκαταλελεῖφθαι, ὑπὸ Δημοσθένους δὲ εὖ πεπονθέναι.

πε'. Καὶ τὸ πάντων ἀτοπώτατον, ἐν τοῖς αὐτοῖς δικαστηρίοις τοὺς μὲν τὰς τῶν δώρων γραφὰς ἁλισκομένους ἀπο-

μῦσαι,

hic hoſpitalibus coronis tribueretur: nunc autem ſuis in Republicâ adminiſtrandâ conſiliis perficiat Demoſthenes, ut vos coronis præconiiſque ſpoliemini, ipſe autem donetur? Siquis ex tragicis Poëtis, qui theatrum aliquando introibunt, in fabulâ Therſitem à Græcis coronatum induxerit, nemo veſtrum æquè pateretur, quòd eum Homerus imbellem & calumniatorem appellârit: vos autem, cùm iſtiuſmodi hominem coronâ donatis, nonne vos arbitramini Græcorum omnium judiciis fore deriſos ſibiliſq; exploſos? Majores enim veſtri præmia inſigniora & honorificentiora populo tribuebant, viliora autem atque infima in leves ſordidoſque oratores congeſſerunt. Cteſiphon autem arbitratur dedecus, Demoſtheni ademptum, ad populum transferri oportere. Atqui dicitis vos eſſe felices, uti & eſtis, & dicere debetis: decernetis tamen vos quidem à fortunâ in periculis fuiſſe derelictos, à Demoſthene autem meritis beneficiiſque affectos.

85. Quod verò alienum maximè atque abſurdum eſt, in iiſdem judiciis, eos qui repetundarum ſunt damnati, omni dedecore oneratis;

μῶν τι, ὃν δ' αὐτοὶ μισθοῦ πολιτευόμενον σιδοίσε, φανώσετε ἢ τοὺς μὲν κριτὰς τοὺς ἐπὶ Διονυσίοις, ἐὰν μὴ δικαίως τὸς κυκλίους χοροὺς κρίνωσι, ζημιοῦντ· αὐτοὶ δὲ οὐ κυκλίων χορῶν κριτὰς καθεστηκότες, ἀλλὰ νόμων ἢ πολιτικῆς ἀρετῆς, τὰς δωρεὰς οὐ κατὰ τοὺς νόμους, οὐδ' ὀλίγοις καὶ τοῖς ἀξίοις, ἀλλὰ πᾶ πλείστοις δώσετε; Ἔπειτ' ἄξιον ἐπὶ μὲ δικαστῆ ὁ τοιοῦτος κριτὴς, ἑαυτὸν μὲν ἀσθενῆ πεποιηκώς, ἰσχυρὸν δὲ τὸν ῥήτορα. Ἀνὴρ δὲ ἰδιώτης ὢν πόλει δημοκρατουμένῃ, νόμῳ ἢ ψήφῳ βασιλεύει· ὅταν δ' ἑτέρῳ τοῦτο παραδῷ, καταλέλυκεν αὐτὸς τὸ αὑτοῦ δυνατόν. Ἔπειθ' ὁ μὲν ὅρκος, ὃν ὀμόσας δικάζει, συμπαρακολουθῶν, αὐτὸν λυπεῖ· δι' αὐτὸν γὰρ οἶμαι γέγονε τὸ ἁμάρτημα· ἡ δὲ χάρις πρὸς ὃν ἐχαρίζετο, ἄδηλος γεγένηται· ἡ γὰρ ψῆφος ἀφανὴς φέρεται.

οϛ'. Δοκοῦμεν δ' ἔμοιγε, ὦ Ἀθηναῖοι, ἀμφότερα, καὶ

ratis; hunc autem quem vos ipsi quæstus in Republicâ tractandâ fecisse probè intelligitis, coronâ donabitis? Ludorum etiam Dionysiacorum judices, nisi de choris cyclicis justè decernant, mulctatis: iidem autem vos non chororum cyclicorum judices constituti, sed legum virtutisque civilis, præmia non juxta leges, non paucis, non dignis viris, sed illi, qui gratiâ & ambitione ea assequi contendit, largiemini? Et verò ex judiciis egressus est hujuscemodi judex, qui Oratorem quidem potentem, se autem debilem atque infirmum reddiderit. Vir enim privatus in civitate liberâ & populi potentiæ subditâ, lege & calculo dominatur: cùm verò alteri hoc jus suum concesserit, suum etiam principatum ipse dissipavit. Deinde sacramenti, quo obligatus judicat, ingrata recordatio intimis sensibus semper obversatur, animumque divexat; eò enim, *quòd sacramentum neglectum fuerit*, crimen arbitror commissi: gratia verò ei, cui beneficium facere studebat, non innotescit: clam enim atque arcanè fertur calculus.

86. Videmur autem, Athenienses, eâdem imprudentiâ atque temeri-

καταρθοῦν καὶ παρακινδυνεύειν εἰς τὴν πολιτείαν, οὐ σωφρονοῦντες. Οτι μὲν γὰρ ὅπως τῶν νῦν καιρῶν οἱ πολλοὶ τοῖς ἀλόγοις παρίεσθε τὸ τῆς δημοκρατίας ἰσχυρὸν, οὐκ ἐπαινῶ· ὅτι δ' οὐ γενόμενον φορὰ καθ' ἡμᾶς ῥητόρων πονηρῶν ἅμα καὶ τολμηρῶν, εὐτυχοῦμεν. Πέρυσι μὲν γὰρ πονηρία φύσεως ἐπέσχε τὸ δημόσιον, οὐ ῥᾳδίως οὕτω καταλῦσαι δῆμον· ἔχαιρε γὰρ κολακευόμενον· ἔπειτ' αὐτὸν, οὐχ οὓς ἐφοβεῖτο ἀλλ' οἷς ἑαυτὸν εἰσηγεῖτο, κατέλυσεν. Ενιοι δὲ καὶ αὐτοὶ τῶν τριάκοντα ἐγένοντο, καὶ πλείους ἢ χιλίους καὶ πεντακοσίους τῶν πολιτῶν ἀκρίτους ἀπέκτειναν, πρὶν τὰς αἰτίας ἀκοῦσαι, ἐφ' οἷς ἔμελλον ἀποθνήσκειν· καὶ οὐδ' ὅπως ταφὰς καὶ διαφορὰς τῶν τελευτησάντων εἶχον τοὺς προσήκοντας παρεγενέσθαι. Οὐχ ὑφ' ὑμῶν αὐτῶν ἔξεστι τοὺς πολιτευομένους; οὐ παπαιάσαντες ἀποπέμψετε τοὺς νῦν ἐπιτρεπομένους; οὐ μέμνησθ', ὅτι οὐδεὶς πώποτε πέρυσιν ἐπε-

temeritate & negotiorum ſuſceptorum compotes fuiſſe, & Rempublicam periculis objeciſſe. Quòd enim his noſtris temporibus populus, civitatis pars maxima, publicæ libertatis præſidia paucis tradat & ſubjiciat, non laudo: quòd autem petulantium atque improborum oratorum non ingens adeò fœtus increbreſcat, beatos nos eſſe arbitror. Ea enim olim ingenia produxit civitas, quæ hoc modo populum facillimè diſſipabant; adulationibus enim & blandiriis gaudebat: adeo illum non ii à quibus timebat, ſed ii quorum fidei ſeſe commendârat, profligabant. Quorum quidem nonnulli etiam in triginta tyrannorum numero fuerint, & pluſquam mille & quingentos cives indictâ cauſâ morte mulctabant, priuſquam crimina, propter quæ morituri erant, audiiſſent: neque neceſſariis & cognatis ad mortuorum tumulos, ad cadaver eſferendum conveniendi copiam fecerunt. Vos igitur nonne eos, qui Rempublicam gerunt, veſtræ potentiæ ſubditos tenebitis? nonne eos, qui elati ſunt imperio atque inſolentes, proteretis atque in exilium ablegabitis? Nonne meminiſtis, neminem unquam

ἐπίθετο τῇ τοῦ δήμου καταλύσει, πεῖν ἂν μείζω τῶν δικαστηρίων ἰσχύειν;

πζ'. Ἥδεως δ' ἂν ἔγωγε, ὦ Ἀθηναῖοι, ἀναλογισαίμην σοι τοῦτον ὑμῖν τὸν γεγραμμένον τὸ ψήφισμα, ἀφ' ποίας εὐεργεσίας ἀξιοῖ Δημοσθένην στεφανῶσαι. Εἰ μὲν γὰρ λέγοις, (ὅθεν τοῦ ἀρχὴν τοῦ ψηφίσματος ἐποιήσω) ὅτι τὰς τάφρους τὰς περὶ τὰ τείχη καλῶς ἐτάφρευσε, θαυμάζω σου· τοῦ γὰρ ζῶντα ἐξεργασθῆναι καλῶς, τὸ γεγενῆσθαι τούτων αἴτιον, μείζω κατηγορίαν ἔχει. Οὐ γὰρ ἐξεργασάμενος λέγει τὰ τείχη, οὐδὲ τὰς τάφρους, οὐδὲ τὰς δημοσίας ταφὰς ἀνελόντα τῶν ὀρθῶς πεπολιτευμένων δωρεὰς αἰτεῖν, ἀλλ' ἀγαθόν τινος αἴτιον γεγενημένον τῇ πόλει. Εἰ δ' ἥξεις ὅτι τὸ δεύτερον μέρος τοῦ ψηφίσματος, ἐν ᾧ τετόλμηκας γεγράφθαι, ὡς ἔστιν ἀνὴρ ἀγαθὸς, καὶ ἀφ' τελεῖ λέγων καὶ πράττων τὰ ἄριστα τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων, ἀφελὼν τ' ἀλα-

ζονείαν

quam ad populare imperium diſſipandum ſe accinxiſſe, niſi qui priùs judiciorum vim atque authoritatem ſuperârit.

87. Libenter equidem, Athenienſes, ad *Cteſiphontem*, qui ſcitum tulit, orationem meam referrem, coramque vobis perpenderem, quænam propter merita atque beneficia Demoſthenem coronâ donandum decernat. Si enim dicis, *Cteſiphon* (unde ſciti tui exordium ſumpſiſti) *eum coronâ donandum eſſe*, quòd foſſas muroſque amplè refecerit, Te quidem valdè demiror: graviorem enim culpam ſuſtinet quòd cur foſſis egeremus author extiterit, quàm quæ earundem refectione eluatur aut compenſetur. Non enim eum, qui Rempublicam rectè gerit, oportet præmia flagitare, quòd muros obvallârit, quòd foſſas extruxerit, quòd tumulos publicos exædificârit, ſed quòd bonum aliquod civitati comparârit. Sin autem ad ſecundam decreti partem acceſſeris, in quâ auſus es ſcribere, quod vir bonus ſit, quódque tum dictis tum factis optimè de populo Athenienſi mereri ſemper perſiſtat, omiſsâ faſtuosâ

ζονείαν ϗ ϖ κόμπον τοῦ ψηφίσματος, ἄφες τῶν ἔργων, ὑπόδειξον ἡμῖν ὅ,τι λέγεις. Τὰς μὲν γὰρ πρὸς τοὺς Ἀμφισσέας καὶ τοὺς Εὐβοέας δωροδοκίας παραλείπω· ὅταν δὲ τῆς πρὸς Θηβαίους συμμαχίας τὰς αἰτίας ἀναπτῇς Δημοσθένει, τοὺς μὲν ἀγνοοῦντας ἐξαπατᾷς, τοὺς δὲ εἰδότας ϗ ἀληθινομθοῦντας ὑβρίζεις. Ἀφελοῦ γὰρ ϖ χρυσὸν καὶ τὴν δόξαν τὴν τούτων, δι' ἣν ἐγένετο ἡ συμμαχία, οἴει λανθάνειν ἡμᾶς, τὸ τῆς πόλεως ἀξίωμα Δημοσθένει προσπεθείς.

ϖη'. Ἥλικον δ' ὅτι τὸ ἀλαζόνευμα τοῦτο, ἐγὼ πειράσομαι μεγάλῳ σημείῳ διδάξαι. Ὁ γὰρ τῶν Περσῶν βασιλεὺς, οὐ πολλῷ πρόσθεν χρόνῳ τῆς Ἀλεξάνδρου διαβάσεως εἰς τὴν Ἀσίαν, κατέπεμψε τῷ δήμῳ καὶ μάλα ὑβριστικὰ καὶ βάρβαρα ὑπομνήματα, ἐν ᾗ τάτε δὴ ἄλλα καὶ μάλ' ἀπαιδεύτως διελέχθη, ϗ ὅτι τελευτῶν ἐνέγραψεν ἐν τῇ ἐπιστολῇ, [Ἐγὼ (φησὶν) ὑμῖν χρυσίον οὐ δώσω, μή με αἰτεῖτε,

stuosâ illâ orationis jactantiâ, omisso grandi verborum tumore, ad facta ejus redi, ostende nobis quid sit quod dicis. Quæstus enim eos atque mercedes, quas in rebus Amphissanis atque Euboicis fecit, prætermitto: cùm verò Demostheni Thebanæ societatis pactionem ascribas, ignaros quidem decipis atque illudis, iis verò, qui sciunt atque sentiunt, contumeliam imponis. Dissimulatâ enim ratione temporum, detractâque horum dignitate atque existimatione, quæ *Thebanos* ad societatem firmandam impulit, nobis occultum esse arbitraris, te gloriam civitatis & claritatem Demostheni affinxisse.

88. Quanta verò hæc sit arrogantia atque insolentia, magno vos argumento docere conabor. Persarum enim Rex, non multò antè quam in Asiam transiret Alexander, misit ad populum literas minaces, acerbas & contumeliarum pleniſſimas; in quibus tum multa alia ferociter atque inhumanè dicebat, tum hoc etiam sub fine scripsit, [*Ego verò* (inquit) *vobis aurum non dabo; ne igitur id me postula-*

τᾶτα, ὑ γὸ λήψεσθε.] Οὕτω μέν τοι ὁ αὐτὸς ἐγκαταλειφθεὶς ὑπὸ τῶν τιθὶ παρόντων ἀπᾷ κινδύνων, οὐκ ἀφτιούτων Ἀθηναίων, αὐτὸς ἐκεῖνα κατέπεμψε πεμπόσια τὰ λαιπὰ πᾷ δήμᾳ, ἃ σωφρονῶν οὐκ ἐλάξατο. Ο δὲ κομίζων ἐκεῖ τὸ χρυσίον χαιρὸς ἦ φόβῳ, ἦ χρεία συμμάχων τὸ δ' αὐτὸ τῦτο ἦ τοῖς Θηβαίων συμμαχίαν ἐξεργάζετο. Σὺ δὲ τὸ μὲν τῶ Θηβαίων ὄνομα ἦ τὸ τῶ δυστυχεστάτης συμμαχίας ὀνόχλεις ἀεὶ λέγων· τὰ δ' ἐβδομήκοντα τάλαντα ὑποσιωπᾷς, ἃ παρὰ τοῦ βασιλικοῦ χρυσίου ἀπενέγκω. Οὐ δὲ ἔνδεκα μὲν χρημάτων, ὅπου ποτὲ τάλαντα, ἢ ξένοις τοῖς Θηβαίοις τὴν ἀκρον ἢ παρέδοσαν; Διὰ σὲ δὲ τάλαντα ἀργυρίου, πάντων Ἀρκάδων ἐξελαυθότων ἦ τῶ ἡγεμόνων ἑτοίμων ὄντων βοηθεῖν, ἡ πρᾶξις ἦ γεγένηται; Σὺ δὲ πλυτᾷς, ἦ ταῖς ἡδοναῖς ταῖς σαυτοῦ χορηγεῖς· καὶ τὸ κεφάλαιον, τὸ μὲν βασιλικὸν χρυσίον πρὸς τύτῳ, ἢ δὲ κίνδυνοι παρ' ὑμῖν.

πθ' Αξιον

re, nunquam enim accipietis.] Idem tarden ille periculis, quæ nunc etiam ei impendent, deprehensus atque oppressus, populo non postulanti trecenta talenta ipse ultrò misit, quæ tamen populus, quâ erat modestiâ, non accepit. Temporis igitur ratio, *Regis* timor, sociorum necessitas aurum vobis comparabant: quæ etiam eadem Thebanos ad fœdus faciendum impulerunt. Tu autem nihil nisi Thebanorum nomen effatis, & infelicissimæ illius societatis memoriâ enecas nos & fatigas: septuaginta autem ex auro illo regali talenta, quæ tu compilâsti atque intercepisti, cautè reticeS. Nonne in pecuniæ difficultate, cùm quinque talenta iis essent oblata, arcem Thebanis tradere noluerunt milites externi? nonne propter novem argenti talenta, cùm Arcades universi in expeditionem egrederentur, eorumque duces ad auxiliandum parati essent, res erat infecta? Tu autem ditescis, & voluptatibus tuis sumptum suggeris: uno demum verbo, ad illum defertur aurum regale, vobis verò obtingunt pericula.

89. Operæ

σθ. Ἄξιον δ' ὦ ἡ ἀπαιδευσίαν αὐτῶν θεωρῆσαι. Εἰ γὰρ τολμήσας Κτησιφῶν μὲν Δημοσθένη παρακαλῶν λέξοντα εἰς ὑμᾶς, αὐτὸς δ' ἀναβὰς ἑαυτὸν ἐγκωμιάσῃ, βαρύτερον τῶν ἔργων ἂν πεπόνθατε τὰ ἀκρόαμα νῦν. Ὅταν γὰρ τοὺς μὲν ὄντως ἄνδρας ἀγαθοὺς, οἷς πολλὰ καὶ καλὰ συνέσεμεν ἔργα, ἃ τοὺς καθ' ἑαυτὸν ἐπαίρειν λέγωσιν, ὑφέρωμεν ὅταν δὲ ἄνθρωπον ἀκμὴν τῆς πόλεως γεγονότα ἑαυτὸν ἐγκωμιάζῃ, πῶς ἂν τὰ τοιαῦτα καρτερήσαιμεν ἀκούειν; Ἀπὸ μὲν οὖν τῆς ἀταξίας τοσαύτης ἐὰν σωφρονῆς, ἀπόστηθι πάντως δὲ, ὦ Κτησιφῶν, μηδὲ σαυτῷ τὴν ἀπαιδευσίαν. Οὐ γὰρ δή που τοῦτό γε σκήψῃ, ὡς ὑ λιπαρὸς εἶ λέγειν· καὶ γὰρ ἂν ἄτοπόν σοι συμβαίνοι, εἰ σοφίαν μὲν ποθ' ὑπέμεινας πρεσβεύσας ὡς Κλεοπάτραν τὴν Φιλίππου θυγατέρα χειροτονηθεὶς, συναχθεσθησόμεθ' ὅτι τῇ ὕ Μολοσσῶν βασιλέως Ἀλεξάνδρου πεπλευτῇ, νῦν δὲ ὑ φήσεις δύνασθαι λέγειν. Ἑτέραν γυναῖκα μὲν ἀλλοτρίαν πενθοῦσαν

σαν

89. Operæ verò erit pretium ad inſcitiam eorum atque vecordiam attendere. Si enim auſus fuerit Cteſiphon Demoſthenem ad dicendum accerſere, & ille in ſuggeſtum prodiens laudes ſuas pleno ore decantârit, multò gravior vobis ea erit narratio quàm ipſa, quæ ab eo paſſi eſtis, incommoda. Cùm enim viros virtute præcellentes, quorum clariſſimas res geſtas probè intelleximus, in ſuis ipſorum præconiis verſari non ſuſtinemus: hominem, qui civitati opprobrio eſt & dedecori, laudes ſuas celebrantem quæ unquam audire perferet patientia? Ab hoc igitur impudentiſſimo inſtituto, ſiquid tibi ineſt prudentiæ, deſiſtes: tuam autem cauſam, Cteſiphon, ipſe defendes. Nunquam enim refugies atque tergiverſabere, tanquam dicendi rudis eſſes & imperitus: abſurdum enim eſſet, ſi cùm olim Te legatum ad Cleopatram Philippi filiam paſſus es decerni, ut ei ob Alexandri Moloſſorum Regis interitum condoleres, nunc te ad dicendum non inſtructum eſſe affirmes. Peregrinam enim mulierem mœſtam ac dolentem

σαν λύσασ᾽ ἀδημωτεῖσθαι, γεγράφας δὲ μισθοῦ ψήφισμα
οὐκ ἀπολογήσῃ;

ζ. Ἡ τοιοῦτός ἐστιν οὗ γέγραφας στεφανοῦσθαι, οὗ
μὴ γινώσκεσθαι ὑπὸ τῶν εὖ πεποιῆσθαι, ἂν μή τίς
σοι συμβάῃ; Ἐπερώτησον δὲ τοὺς δικαστάς, εἰ ἐγίνω-
σκον Χαβρίαν, καὶ Ἰφικράτην, καὶ Τιμόθεον, καὶ πυθοῦ
παρ᾽ αὐτῶν ἀφ᾽ τίνος δωρεὰς αὐτοῖς ἔδοσαν καὶ τὰς
εἰκόνας ἔστησαν; Ἅπαντες γὰρ ἅμα σοι ὑπακούσονται,
ὅτι Χαβρίᾳ μὲν, ἀφ᾽ τοῦ περὶ Νάξον ναυμαχίαν· Ἰφι-
κράτει δὲ, ὅτι Μοῖραν Λακεδαιμονίων ἀπέκλεινε· Τιμο-
θέῳ δὲ, ἀφ᾽ οὗ περίπλουν τὸν εἰς Κέρκυραν καὶ ἄλ-
λοις, ὧν ἐγὼ πολλὰ καὶ καλὰ κατὰ τὸν πόλεμον ἔρ-
γα πέπραχα. Δημοσθένης δ᾽ ἐάν τις ἐρωτᾷ ἀφ᾽ τίνος
δώσετε, ὅτι δωροδόκος, ὅτι δειλός, ὅτι τοῦ τάξιν ἔλι-
πε. Καὶ πότερον τοῦτον τιμήσετε, ἢ ὑμᾶς αὐτοὺς ἀτι-
μήσετε καὶ τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ μάχῃ τελευτή-
σαντας;

lentem consolando erigere potuisti; scito autem à Te mercedis ergô conscripto causam tuam non ipse defendes?

90. An verò talis ille est, quem coronâ donandum decrevisti, ut ab iis de quibus bene meritus est ignoretur, nisi quis tecum pro eo perorârit? Percunctare judices, norintne Chabriam, Iphicratem & Timotheum: & quære ab iis, quâ de causâ præmia iis tribuerint imaginesque collocârint? Omnes uno ore tibi hoc responsum dabunt, Chabriæ imaginem fuisse positam, propter eam in Naxo pugnam navalem; Iphicrati, quòd Lacedæmoniorum *Moram* interfecerat; Timotheo, quòd ad Corcyram *liberandam* classem provexerat; aliis denique permultis, quòd plurimas præclarissimasque res in bello gesserant. Siquis autem scisciteretur, quâ de causâ Demosthenis præmium negatis, *respondeatis*, quia turpissimo quæstui se addicit, quia timidus est & imbellis, quòd à statione recessit. Utrum igitur hunc honore afficietis, an vos ipsos & illustres illos Heroas, qui in bello pro vobis ceciderunt, infamiâ notabitis?

σαντας; ὃς νομίζεθ' ὁρᾶν χειλιάζοντας, εἰ ὕτω περιφανωθήσεται. Καὶ γὰρ ἂν εἴη δεινὸν, ὦ Ἀθηναῖοι, εἰ τὰ μὲ ξύλα καὶ τοὺς λίθους καὶ τὸ σίδηρον, τὰ ἄφωνα καὶ ἀγνώμονα, ἐὰν τινα ἐμπεσόντα ἀποκτείνῃ, ὑπεκφεύγομεν· καὶ ἐάν τις αὐτὸν ἀφανίσηται, τιμὴν χωρὶς τοῦ τοῦτο πεάξαντος χωρὶς τοῦ σώματος ἀπομεν· Δημοσθένη δὲ, ὦ Ἀθηναῖοι, τὸν γεράνδρα μὴν τὴν παυσατίμον ἔξοδον, προδόντα δὲ τοὺς στρατιώτας, τοῦτον ὑμεῖς τιμήσετε. Οὐκοῦν ὑβρίζονται μὴν οἱ τελευτήσαντες· ἀθυμοῦσι δὲ οἱ ζῶντες λίονται, ὁρῶντες τὴν ἀρετὴν ἄθλον τοῦ θανάτου κείμενον, τιμὴν δὲ μνήμιον ἐπιλείπουσαν.

ια'. Τὸ δὲ μέγιστον, ἐὰν ὑφαιρῶνται ὑμᾶς οἱ νεώτεροι, πρὸς ποῖον παράδειγμα χρὴ αὐτοὺς τὸν βίον ποιεῖσθαι, τί ἀποκρινεῖσθε; Εὖ γὰρ ἴστε ὅτι οὐκ αἱ παλαίστραι, οὐδὲ τὸ διδασκαλεῖα, οὐδ' ἡ μουσικὴ μόνον παιδεύει τοὺς νεωτέρους, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον δημόσια κηρύγματα. Κηρύττεταί τις

οὐ

tabitis? quos omnes cogitatione veſtrâ intuemini, quiritantes & indignantiſſimè ſtomachantes, ſi homo iſte coronâ donabitur. Enimverò acerbum eſſet atque indignum, ſi ligna, lapides, & ferrum, res mutas ſenſuque carentes, ſi quo caſu aliquem inflixerint occîderintque, amandamus; ſi quando quis mortem ſibi conſciverit, manum eam, quæ plagam intulit, ſeorſim à corpore ſepelimus: Demoſthenem tamen, qui ultimam hanc expeditionem decrevit, qui milites prodidit, præmio ornabitis. Contumeliâ igitur afficiuntur mortui; vivi autem ad maximam deſperationem redacti animo cadunt, cùm virtutem quidem ſuam morte compenſatam, memoriam autem brevem & caducam intuentur.

91. Jam verò (quod eſt omnium maximum) ſi à vobis quærant adoleſcentuli, quodnam ad exemplum vitam ſuam dirigere debeant, quid reſpondebitis? Probè enim noſtis quòd neque Palæſtra, neque literarum ludi neque muſica tantùm, ſed multò magis publica præconia ad pueros erudiendos conducunt. Prædicaturne aliquis

in

ὁ τῷ διάτρῳ, ὅτι σπουδῆς ἀρετῆς ἕνεκα καὶ ἀνδρείας καὶ εὐνοίας, ἄνθρωπος ἀχθημοσύνης τῷ βίῳ καὶ βδελυρός; ὁ δὲ γε νεώτερος τοῦτ' ἄλλο διαφθείρει. Δίκλω τις λέδωκε κωμῳδὸς καὶ τραγῳδοποιός, ὥσπερ Κυκλῶπι; ὁ δὲ γε ἄλλοι πεπαίδευται. Τοιαῦτα τις ψηφισάμενος τῷ κακῷ καὶ δειλῷ, ἐπιτιθεὶς ὄνομα κωμῳδεῖ ὁ ἰόν; ὁ δὲ γε αὐτὸς οὐ πείθεται. Ἀλλὰ τὸ κυβερνᾶν σώφρονα σοφοκλῆν ἅπαν δικαίως ἀνομάζεται. Ὡς οὖν μὴ μόνον κρίνοντες ἀλλὰ καὶ διανοούμενοι, οὕτω τὴν ψῆφον φέρετε εἰς ἀπαλλαγὴν τοῖς μὲν νῦν παροῦσι τοῦ πολιτεύειν, ἐπιτιμησομένοις δὲ ὑμᾶς τὶ ἀδικοῦσι. Εὖ γὰρ ἴστε, ὦ Ἀθηναῖοι, ὅτι τοιαύτην δόξει ἡ πόλις εἶναι, ἁπάσης τις ἂν ᾖ ὁ κηρυττόμενος. Ἔστι δὲ ὄνειδος μὴ τοῖς προγόνοις ὑμᾶς, ἀλλὰ τῇ τοῦ Δημοσθένους ἀνανδρίᾳ παραπαραθλεῖν.

46. Πῶς

in theatro, quòd coronâ donatur virtutis ac fortitudinis ergô benevolentiæque, homo moribus suis impurus maximè & sceleratus? his verbis auditis, corrumpitur adolescentulus & depravatur. Pœnasne dedit aliquis homo nefarius & lenocinio addictus, uti Ctesiphon? cæteri omnes docentur & informantur. Scitumne aliquis bonis moribus legibusque adversum conscribit, domumque reversus filium ad probitatem erudit? at hunc nihil quicquam movet cohortatio. Monere enim atque hortari, hîc nihil aliud quàm enecare atque obtundere meritò dicatur. Quocirca non solùm quia judices sedetis, sed quia omnium oculi in vos sunt conversi, ita sententiam pronuntiate, ut iis, qui quidem ab hodiernâ causâ absunt sed de judicio vestro percunctaturi sunt, rationem reddere possitis. Probè enim nostis, Athenienses, talem omnibus vîsam iri civitatem, qualis est ille de quo fit præconium. Opprobrium autem erit vobis, quòd non majorum rebus gestis, sed Demosthenis timiditati atque ignaviæ assimiles estis.

92. Nullo

92. Πῶς οὖν ἄν τις τὴν τοιαύτην αἰσχύνην ἐκφύγοι; ἐὰν τοὺς προκαταλαμβάνησθαι τὰ κοινὰ καὶ φιλάνθρωπα τῶν ὀνομάτων, ἀπίστους ὄντας τοῖς ἤθεσι, φυλάξησθε. Ἡ γὰρ εὐνοια καὶ τὸ τῆς δημοκρατίας ὄνομα κεῖται μὲν ἐν μέσῳ φάσιν δ' ἐπ' αὐτὸ καταφεύγοντες τῷ λόγῳ, ὡς ὀλιγαρχικὸν, οἱ τοῖς ἔργοις πλεῖστον ἀπέχοντες. Ὅταν οὖν λάβητε ῥήτορα ξενικὴν φράσιν καὶ κηρυγμάτων ἐν τοῖς Ἕλλησιν ὀλιγωρουῦντα, ἐπικάλει αὐτὸν κελεύετε καὶ τὸν λόγον (ὥσπερ τὰς βεβαιώσεις τῶν κηρυγμάτων ὁ νόμος κελεύει ποιεῖσθαι) εἰς βίον ἀξιόχρεων καὶ τρόπον σώφρονα· ὅτῳ δὲ ταῦτα μὴ μαρτυρῆται, μὴ βεβαιῶτε αὐτῷ τὰς ἐπαίνους· καὶ τὴν δημοκρατίαν ὀλιγωρήσητε, ἣν ἀφαιρήσονται ὑμᾶς. Ἢ γὰρ λοιδὸν ὑμῖν δοκεῖ εἶναι ὅτι τὸ μὲν βουλευτήριον καὶ ὁ δῆμος προέσθαι, αἱ δ' ὀλιγαρχίαι καὶ αἱ πρεσβεῖαι ἀφικνοῦνται εἰς ἰδιωτικὰς οἰκίας, οὐ πρὸς τῶν τυχόντων ἀνθρώπων, ἀλλὰ πρὸς τῶν πρωτευόντων ἐν τῇ Ἀσίᾳ καὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ;

92. Nullo igitur modo infamiam hanc & turpitudinem evitabitis, nisi ab iis, qui quidem humanissima & maximè popularia nomina sibi vendicant, moribus autem sunt infidi, omni prudentiâ caveatis. Benevolentia enim & popularis dominatio in medio ponuntur; illi verò sæpius eas sibi verbo assumunt, qui ab iis re quàm longissimè abhorrent. Cùm igitur aliquis inter vos orator coronas hospitales atque præconia coram Græcis facienda efflagitat, jubete eum orationem suam ad vitam laudabilem, ad mores sanctos & pudicos (uti quidem præconiorum confirmationes fieri jubet lex) exigere atque referre. Sin autem hæc morum integritas non probata fuerit & testata, ne ei præconium confirmate: popularisque imperii, jam penè è manibus vestris elapsi, curam suscipite. Nonne vobis grave atque acerbum videtur, senatûs populique authoritatem negligi & contemni, literas autem & legationes non à viris infimis & vulgaribus, sed summis totius Asiæ Europæque optimatibus in domos privatas pervenire?

πη; Καὶ ἐφ' οἷς ὅστιν ἐκ τῶν νόμων ζημία θάνατος, ταῦτά τινες οὐκ ἐξαρνοῦνται πράττειν, ἀλλ' ὁμολογοῦσιν ἐν τῷ δήμῳ, καὶ τὰς ὑποτολὰς ἀλλήλοις προαναγινώσκουσι· καὶ παρακελεύονται ὑμῖν ἃ μοὶ, βλέπειν εἰς τὰ ἑαυτῶν πρόσωπα, ὡς φύλακες τῆς δημοκρατίας· ἕτεροι δ' αὐτοῦσι δωρεὰς, ὡς σωτῆρες τῆς πόλεως ὄντες. Ὁ δὲ δῆμος ἐκ τῆς ἀθυμίας τῶν συμβεβηκότων, ὥσπερ παραφροσύνης ἢ παρανοίας ἑαλωκὼς, αὐτὸ μόνον τοὔνομα τῆς δημοκρατίας πεποίηται, τῶν δ' ἔργων ἑτέρους παρακεχώρηκεν. Ἐπειτ' ἀπέρχεσθε ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν οὐ βουλευσάμενοι, ἀλλ' ὥσπερ ἐκ τῶν ἑταίρων, τὰ πρόσφατα νεμάμενοι. Ὅπου δ' οὐ λήρω, ἐκεῖθεν ἤδη λόγου ἀκούσατε.

ιγ'. Ἐγένετο τις (ἄχθομαι δὲ πολλάκις μεμνημένος τὰς ἀτυχίας τῆς πόλεως) ἐνταῦθ' ἀνὴρ ἰδιώτης, ὃς ἐκπλεύσας μόνος εἰς Σάμον ἐγχειρήσας, ὡς προδότης ὁ πατέρ[α] αὐθημερὸν ὑπὸ τῆς ἐξ Ἀρείου Πάγου βουλῆς θανάτῳ

venire? Et ea, quæ ex legum præſcripto morte ſunt luenda, non modò non hæſitant perpetrare nonnulli, ſed in propatulo etiam audent fateri, literaſque à longinquo miſſas inter ſe recitant & communicant: vos porrò hortantur alii, ut in ſe tanquam publicæ libertatis propugnatores intueamini; alii autem præmia, tanquam ſalutis publicæ procuratores, depoſcunt. Populus autem animo fractus iiſque, quæ paſſus eſt, debilitatus & oppreſſus, tanquam ſenio aut amentiâ quâdam delirans, nomen tantummodò libertatis retinet, eam autem ipſam aliis remiſit. Tum ex concionibus migratis, non ut qui conſultâritis, ſed quaſi ex cœnâ collatitiâ, fragmentis inter voſmet tributis, diſceſſeritis. Ac ne vobis delirus videar, id quod dicturus ſum attendite.

93. Erat hîc quidam (vehementer ſanè angor, quòd ærumnas publicas toties refricare mihi ſit neceſſe) ſed fuit vir quidam privatus, qui quòd ad Samon tantùm navigare aggreſſus fuerit, eo ipſo die ab Areopagitarum conſeſſu proditionis nomine morti damna-

τῳ ἐζημιώθη. Ετερ⊖ δ' ἰδιώτης ἐκπλεύσας εἰς Ρόδον, ὅπ τὸν φόβον ἀνάνδρως ὑπέγκε, φεύγω ποτὲ εἰσπγάλθη, καὶ ἴσαι αἱ ψῆφοι αὐτῷ ἐγένοντο· εἰ δὲ μία μόνον μετέπεσεν, ὑπφώειτ' ἂν ἢ ἀπέθανεν. Αντηθμθν δὴ τὸ νῦν γινόμθνον. Ανὴρ ῥήτωρ ἁπάντων τῶν κακῶν αἴτι⊖, ἔλιπε μὲ τὴν ἀπὸ στρατοπέδου τάξιν, ἀπέδρα δ' ἐκ τῆ πόλεως· ὅτ⊖ στεφανῶθαι ἀξιοῖ καὶ κηρύτθεσθαι οἴεται δεῖν· οὐκ ἀποπέμψετε ⓦ ἄνθρωπον, ὡς κοινὸν τῶν Ελλήνων συμφορᾶς; ἢ συλλαβόντες ὡς λῃςὴν τ' στραγμάτων, ἐπ' ὀνομάτων ἀφ' τῆς πολιτείας πλέονζα, τιμωρήσετε; Καὶ τ' καιρὸν μέμνησθε, ὃν ὦ τ' ψῆφον φέρετε· ἡμερῶν μθ' ὀλίγων μέλλ⟨ει⟩ τὰ Πύθια γίνεσθαι, καὶ τὸ συνέδριον τὸ τῶν Ελλήνων συλλέγεσθαι. Διαβέβληκε δ' ἡμᾶς ἡ πόλις ἐκ τῶν Δημοσθένους πολιτευμάτων πρὸς τοὺς νῦν καιρούς. Δόξετε δὲ ἐὰν μὴ τοῦτον στεφανώσητε, ὁμογνώμονες τοῖς παραβαίνουσι τὴν κοινὴν εἰ-

ρήνην.

damnatus eſt. Erat item alter homo privatus, qui Rhodum navi profectus, eò quòd periculis publicis timidè ſe ſubtraxerat, in judicium vocatus eſt, & paribus ſuffragiis evaſit; quòd ſi unus tantùm *ex albis calculis* intercidiſſet, aut ad exilium aut mortem fuerat damnatus. Cum iis itaque ea, quæ nunc fiunt, comparemus. Orator, malorum omnium civitati author, à ſtatione receſſit, ex urbe ſe ſubtraxit; idem hic coronam petit, & præconium de ſe fieri poſtulat: nonne hominem hunc, ut communem totius Græciæ peſtem, in exilium exigetis? aut eum, quaſi rerum prædonem, verborum autem ope per Rempublicam navigantem, gravi ſupplicio mactabitis? Tempus etiam, in quo ſententiam pronuntiatis, vobis in mentem veniat: paucos jam intra dies agentur Pythia, & commune totius Græciæ concilium cogetur. Noſtra civitas, propter Demoſthenis in republicâ conſilia & adminiſtrationem, graviſſimis calumniis oneratur. Si igitur hunc coronâ donatis, cum iis, qui communem pacem violant, conjurâſſe

 videbimini;

ρήνιλω· ἐὰν δὲ τοιοῦτον τύτου φαίνηται, ἀπολύσατε τ δῆμον τ ἀπιῶν.

ϛλ'. Μὴ οὖν ὡς ὑπὲρ ἀλλοτείας, ἀλλ' ὡς ὑπὲρ οἰκείας τ πόλεως βυλεύεσθε· μ τὰς φιλοτιμίας μὴ νέμετε, ἀλλὰ κέινετε, καὶ τὰς δωρεὰς εἰς βελτίω σώματα καὶ ἀξιολογωτέρους ἄνδρας ἀπόδεσθε. Καὶ μὴ μόνον τοῖς ὠσὶν, ἀλλὰ μ τοῖς ὄμμασι ἀφορᾶτε εἰς ὑμᾶς αὐτοὺς βουλεύεσθε, τίνες ὑμῖν εἰσιν βοηθήσοντες Δημοσθένι· πότερον ⓐ συγκωμηταί, ἢ οἱ συγγυμναζαὶ αὐτῦ ὅτ' ἦν ἐν ἡλικίᾳ. Ἀλλὰ μὰ τ Δία ⓜ Ὀλύμπιον, οὐχ ὗς ἀγείρας κυνηγετῶν, οὐδὲ τ σώματ ⓖ εὐεξίας ἐπιμελούμν ⓖ ἀφαιτέλεχεν, ἀλλ' ἐπασκῶν τίχνας ἐπὶ τοὺς τὰς ὑσίας κεκλημμένους ἀφαγεγέναται.

ϛε'. Ἀλλ' εἰς τ ἀλαζονείαν ἀποβλέψαντες, ὅταν φῇ Βυζάντιον μ' ἐκ τ χερῶν πρεσβεύσας ἐξελέσθαι τ Φιλίππυ, ἀποφήσαι δὲ Ἀκαρνᾶνας, ἐκπλῆξαι δὲ Θηβαίυς δημηγορήσας·

videbimini; ſin coronam negatis, populum ab hoc crimine abſolvetis.

94. Ne igitur quaſi de peregrinâ aliquâ civitate, ſed ut de veſtrâ propriâ conſulite: neque gloriam & munificentiam aliis diſtribuite, ſed de aliorum liberalitate judicate, & præmia veſtra in viros præſtantiores & omni laude præcellentiores conferte. Et non modò auribus veſtris, ſed etiam oculis in ipſos invicem converſis, diſpicite quinam à Demoſthenis parte ſunt ſtaturi: utrùm ii qui in venatu, an ii qui in ludis gymnicis, dum eſſet adoleſcens, ſocii fuerunt. Sed per Deos immortales non in apris ſylveſtribus perſequendis, non in corporis ſui valetudine curandâ verſatus eſt, ſed iis artibus ſe ſemper addixit, quibus divites fortunis ſuis ſpoliaret.

25. Cùm verò ad arrogantiam hominis atque inſolentiam reſpexeritis, ubi ſcilicet jactabit ſe legatione (*quam ad Byzantios obibat*) Byzantium è Philippi manibus extorſiſſe, Acarnanas verò ad deficiendum concitâſſe, Thebanos item orationibus

μνησθήσας (οἴεται γὰρ ὑμᾶς εἰς τοσοῦτον εὐηθείας ἤδη προβεβηκέναι, ὥστε καὶ ταῦτα ἀναπεισθήσεσθαι ὥσπερ Πειθὼ πρέφοντας, ἀλλ' οὐ συκοφάντῃ ἄνθρωποι ὀφείλοντες) ὅταν δ' ὑπὸ πολυτῆς ἦλθη τοῦ λόγου σωτηρίους τοὺς κοινωνοὺς τῶν δωροδοκημάτων εἰσφέρειν, ἐπολαμβάνετε ὁρᾶν ὑπὸ τοῦ βήματος, ὃ νῦν ἐγὼ λέγω, ἀντιπαρατεταγμένους τοῖς τῶν τόκων ἀσπλάγχνοις τοὺς τῆς πόλεως εὐεργέτας. Σόλωνα μὲν τοίνυν καλλίστοις νόμοις κοσμήσαντα τὴν δημοκρατίαν, ἄνδρα φιλόσοφον, καὶ νομοθέτην ἀγαθὸν, σωφρόνως, ὥσπερ προσῆκεν αὐτῷ, δόμενον ὑμῖν μηδενὶ τρόπῳ τοὺς Δημοσθένους λόγους περὶ πλείονος ποιήσασθαι τῶν ὅρκων ἢ τῶν νόμων· Ἀριστείδην δὲ τὸν τὰς φόρους τάξαντα τοῖς Ἕλλησιν, (ὃν πολυτήσαντος τὰς θυγατέρας ἐξέδωκεν ὁ δῆμος) φθονιάζοντα ὑπὸ τῆς δικαιοσύνης προσπλακισμῷ· καὶ ἐρωτῶντα, εἰ οὐκ αἰσχύνεσθε, εἰ ὁ μὲν πατέρες ὑμῶν Ἀρθμιον τὸν Ζελείτην

bus ſuis perculiſſe; (arbitratur enim vos eò jam ſtupiditatis atque vecordiæ proceſſiſſe, ut etiam hoc vobis perſuaſum faciat, quaſi Suadam non calumniatorem in urbe nutriretis) ubi porrò ſub orationis fine eos, quos in quæſtu & ſordibus ſocios habuit, accerſet, cogitate, intueri vos hoc ipſo in ſuggeſto, quo ego nunc inſiſtens loquor, viros de civitate bene meritos, ordine diſpoſitos & contra iſtorum libidinem atque impudentiam inſtructos. Solonem nempe, qui legibus præclariſſimis Rempublicam ornavit, virum in Philoſophiæ ſtudio non mediocriter verſatum, & in legibus ponendis peritiſſimum, ſanctè & pudenter (ut eum decebat) vos obteſtantem, ne ullo modo Demoſthenis conciones plus apud vos quàm leges & ſacramenta valere patiamini: Ariſtidem, qui tributa Græcis pro ratâ uniuſcujuſque portione injunxit, (cujus defuncti filias in matrimonium collocabat populus) quiritantem atque dedecus atque ludibrium juſtitiæ acerbiſſimè ſtomachantem: percunctantem, an non pudeat vos, cùm Patres veſtri Arthmium Zelitam,

τὴν κομίσαντα εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ ὑπὸ Μήδων χρυσίον, ὑποδημήσαντα εἰς τὴν πόλιν, πρόξενον ὄντα τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων, παρ' οὗτος μὲν ἦλθον ἀποκλεῖναι, ἐξεκήρυξαν δ' ὑπὸ τῆς πόλεως, καὶ ἐξ ἁπάσης ἧς Ἀθηναῖοι ἄρχουσιν· ὑμεῖς δὲ Δημοσθένην τὸν κομίσαντα τὸ ὑπὸ Μήδων χρυσίον, ἀλλὰ δωροδοκήσαντα καὶ ἐπὶ τῷ νεὼ κεκλημένον, χρυσῷ στεφάνῳ μέλλετε στεφανοῦν; Θεμιστοκλέα δὲ καὶ τοὺς ὑπὲρ Μαραθῶνι τελευτήσαντας, καὶ τοὺς ὑπὲρ Πλαταιᾶς τοὺς αὐτοὺς τοὺς τάφους τῶν προγόνων οὐκ ἂν οἴεσθε ἀναστενάξαι, εἰ ὁ μὴ τῶν βαρβάρων ὁμολογῶν τοῖς Ἕλλησιν ἀντιτεταχέναι στεφανωθήσεται;

ϛϚ'. Ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ Γῆ, καὶ Ἥλιε, καὶ Ἀρετή, καὶ Σύνεσις, καὶ Παιδεία, ᾗ προγινώσκομεν τὰ καλὰ, καὶ τὰ αἰσχρὰ, βεβοήθηκα, καὶ εἴρηκα. Καὶ εἰ μὲν καλῶς καὶ ἀξίως τοῦ ἀδικήματος κατηγόρηκα, εἶπον ὡς ἐβουλόμην· εἰ δὲ οὐδετέρως, ὡς ἐδυνάμην. Ὑμεῖς δὲ καὶ οὐκ

Zelitam, virum in civitate diverſantem, cum populo Athenienſi hoſpitio conjunctum, eò quod aurum à Medis in Græciam detuliſſet, tantùm non interfecerint, ex urbe autem & terris omnibus populo Athenienſi ſubjectis publicè exterminârint; Demoſthenem, qui non à Medis aurum detulit ſed quæſtu & ſordibus corrogavit, quod & adhuc domo ſuâ reconditum habet, aureâ coronâ donare? Themiſtoclem porrò & Heroas illos, qui apud Marathonem & Platæas ceciderunt, ipſos denique majorum tumulos nonne arbitramini ex imis viſceribus ingemiſcere & ſuſpirare, ſi ille, qui cum barbaris adverſus Græcos ſe conſpirâſſe profitetur, coronam conſequetur?

96. Ego igitur, ô Terra, Sol, Virtus, Prudentia, Doctrina, quâ honeſta ab inhoneſtis internoſcimus diſcernimuſque, *Civitati Reique publicæ* auxilium tuli & peroravi. Quòd ſi pulchram & hoc crimine, de quo actio inſtituta eſt, dignam accuſationem feci, dixi, ut volui: ſin autem inopem atque jejunam, ut potui.

Vos

ἐκ τῶν εἰρημένων λόγων, καὶ ἐκ τῶν παραλειπομένων, αὐτοὶ τὰ δίκαια καὶ τὰ συμφέροντα ἑαυτοῖς τῆς πόλεως ψηφίσασθε.

Vos autem ex iis, quæ & jam dicta ſunt & quæ dicenda erant, inſtructi, ſententiam juſtitiæ congruentem reique publicæ vehementer utilem pronuntiate.

Τοῦ κατὰ Κτησιφῶντος Λόγος

ΤΕΛΟΣ.

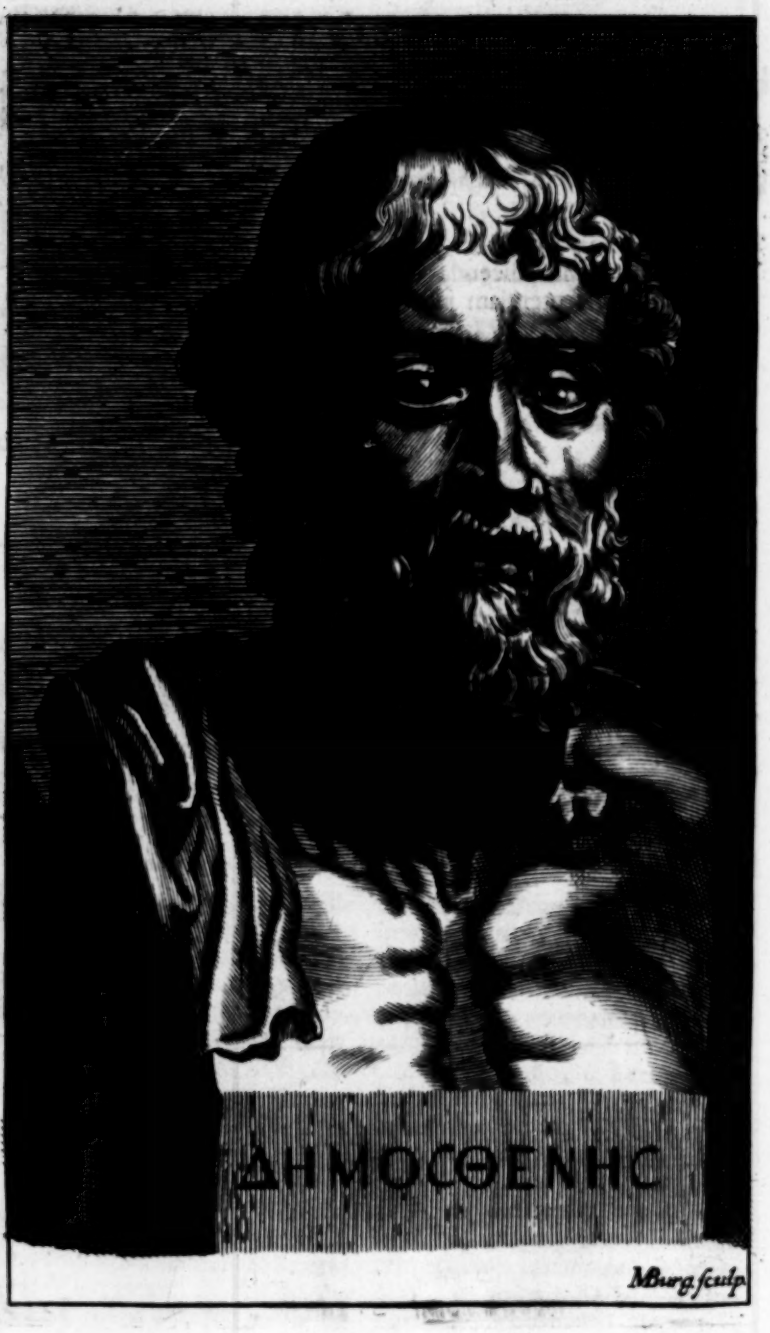
ΔΗΜΟCΘΕΝΗC
MBurg sculp

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Ο ΠΕΡΙ ΣΤΕΦΑΝΟΥ

ΛΟΓΟΣ.

DEMOSTHENIS

DE CORONA

ORATIO.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ
ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΣΤΕΦΑΝΟΥ
ΛΟΓΟΥ.

ΤΕΙΧΟΣ μὲν ὁ Ρήτωρ ὑπὲρ Αθηναίων περιβάλετο, τ̃ πανήθων τότων καὶ χειροπιήτων ἀρραγέστερόν τι καὶ βέλτιον, τῷ τε εἰς τὴν Πόλιν εὔνοιαν, καὶ τῇ λόγων δεινότητι· ὡς αὐτὸς εἴρηκεν, Οὐ λίθοις καὶ πλίνθοις τὰς Αθήνας ἐχυρώσατ, ἀλλὰ μεγάλαις δυνάμεσι, καὶ πολλῇ τινι συμμαχίᾳ, τῇ μὲν ἐκ γῆς, τῇ δὲ ἐκ θαλάττης. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ εἰς τ̃ χειροπίητον τοῖχον ὁ μικρὰ τῇ Πόλει συνεβάλετο. Πεπυνκότος γὰρ κατὰ πολλὰ μέρη τ̃ τείχους τοῖς Αθηναίοις, ἐπειδὴ ἔδοξεν ἀνορθῶν αὐτὸ, ἠρέθησαν ὑπὸ τ̃ ἔργον ἄνδρες δέκα φυλῆς ἑκάσης, εἰς οὓς ἔδει τὴν ἐπιμέλειαν περαίνεσθαι τ̃ ἔργου· τὸ γὰρ ἀνάλωμα δημόσιον. Εἰς τοίνυν τότων καὶ ὁ Ρήτωρ ἠιρέθη, οὐκ

ARGUMENTUM
ORATIONIS
DE CORONA.

ATHENIENSES præsidio munierat Orator, vulgaribus iis & manufactis firmiori quidem & potiori; suâ nimirum erga civitatem benevolentiâ, atque in dicendo vi: sicuti ipse loquitur, *Non lapidibus & lateribus Athenas stabilivi, sed copiis amplissimis, bellicâque quâdam societate tum terrâ tum mari conquisita.* Quin etiam ad munimentum manibus extructum civitati haud parum contribuit. Murum enim Athenienſium multis in locis labefactatum, postquam reficere vitum est, selecti sunt ad id munus ex unâquâque tribu viri decem, quibus incumbere oporteret operis curationem; impensa enim ex publico fiebat. Quorum unus & Orator cùm esset constitutus, non

ὐχ ὁμοίως τοῖς ἄλλοις τ̃ ἐπιμέλειαν μόνλω εἰσήνεγκε τῇ χρείᾳ, ἀλλὰ τὸ μὲν ἔργον ἀμέμπλως ἀπετέλεσε, τὰ δ̃ χρήματα ἐδωκεν οἴκοθεν τῇ πόλει. Επῄνεσεν αὐτὸ τλὼ εὔνοιαν ταυτλὼ ἡ Βυλὴ, κ̀ τ̃ στεφανῆσαν ἡμέρᾳ Σπφάνῳ χρυσῷ· ἕτοιμοι γὰ Αθηναῖοι στερς τὰς χάριλας τ̃ εὖ ποιύντων. Κτησιφῶν δὲ ἦν ὁ τ̃ γνώμλω εἰπὼν, ὡς δεῖ στεφανῶσαι τ̃ Δημοσθένλω, ἐν μὲν καιρῷ τοῖς Διονυσίοις, ἐν δὲ τόπῳ τῷ δ̃ Διονύσῳ θεάτρῳ, ἐν δὲ θεαταῖς πᾶσι τοῖς Ελλησιν, οὓς ἡ πανήγυρις συνήγαγε· καὶ τάτων ἐναντίον ἀνειπεῖν τ̃ κήρυκα, Οτι στεφανοῖ Δημοσθένλω Δημοσθένυς Παιανιέα ἡ Πόλις, ἀρετῆς συμπίσης ἕνεκα κ̀ εὐνοίας τῆς στερς αὐτλύ. Ην οὖ πανταχόθεν ἡ τιμὴ θαυμαση, διὸ καὶ φθόνῳ αὐτῆς ἥψατο, κ̀ δ̃ ψηφίσματος ἀπηνέχθη παρανόμων γραφή. Αἰσχίνης γὰ ἐχθρὸς ὢν δ̃ Δημοσθένυς, ἀγῶνα παρανόμων ἀπήγειλε Κτησιφῶντι, λέγων ἄρχοντα γεγονότα τ̃ Δημοσθένλω. κ̀ μὴ δόντα λόγον, ὑπεύθυνον εἶναι· Νόμον δὲ κελεύειν τοὺ ὑπαθύνυς μὴ στεφανῦν. Καὶ πάλιν νόμον παρεχόμθ̃, τ̃ κελεύοντα, ἐὰν μθ̀ τινα ὁ Δῆμ̃ ὁ Αθηναίων στεφανοῖ, ἐν τῇ Εκκλησίᾳ τὸν Στέφανον ἀναγορεύεσθαι· ἐὰν δὲ ἡ Βυλὴ, ἐν τῷ Βυλυτηρίῳ· ἀλλαχόθι δὲ μὴ ἐξεῖναι.

non diligentiam ſolummodo cum cæteris *curatoribus* ad hanc rem adhibuit, verùm opus fideliter quidem perfecit, pecunias autem civitati de domo dedit. Hanc illius benevolentiam approbavit Senatus, aureâque Coronâ conſilium remuneravit: prompti enim ſunt Athenienſes ad gratias bene facientibus referendas. Cteſiphon autem ille erat, qui ſententiam dixit, *Quòd oporteret coronare Demoſthenem, eo quidem tempore* cùm celebrarentur *Bacchanalia*, *eo autem loco qui eſſet Bacchi Theatrum*, *ſpectantibus denique totius Græciæ populis*, *qui ad Mercatum confluerent*: *ibique coram omnibus præconem prædicare*, *Quòd Demoſthenem Demoſthenis F. Pæanienſem coronaret Civitas*, *virtutis ergò univerſæ*, *benevolentiæque quam erga ipſam* haberet. Honor itaque planè erat egregius, propterea quòd invidiam parabat, & contra decretum ferebatur accuſatio de lege perperam promulgatâ. Demoſtheni enim inimicus Æſchines actionem intendit Cteſiphonti, quod legibus contrarium ſcripſerat; dicens ſcilicet, Demoſthenem, cùm Magiſtratus eſſet conſtitutus, rationeſque nondum retuliſſet, iiſdem referendis eſſe obnoxium: vetare autem Legem, ut ii coronentur, qui rationes non retulerint. Rurſus & *aliam* Legem produxit, quæ præcipit, ſiquem Populus Athenienſis coronet, in Concione Coronam eſſe prædicandam; ſin Senatus, in Curiâ: alibi verò

ἐξεῖναι. Φησὶ δὲ ⸌ σὺ ἐπαίνους εἶναι σοῦ ἄξια τῷ Δημοσθένει ψευδεῖς· μὴ γὰρ πεπολιτεῦσθαι καλῶς τὴ Ῥήτορα, ἀλλὰ ⸌ δωροδόκον εἶναι, ⸌ πολλῶν κακῶν αἴτιον τῇ Πόλει. Καὶ τοίνυν ἐν ταύτης τ᾽ κατηγορίας Αἰσχίνης κέχρηται, πρῶτον εἰπὼν περὶ ⸌ τῶν ὑποθυμίων νόμων, ⸌ δεύτερον περὶ ⸌ τῶν κηρυγμάτων, ⸌ τρίτον περὶ τ᾽ πολιτείας. Ἠξίωσε δὲ ⸌ τ᾽ Δημοσθένην τ᾽ αὐτὴν τάξιν ποιήσασθαι. Ὁ δὲ Ῥήτωρ ⸌ ἀπὸ τ᾽ πολιτείας τ᾽ ἀρχὴν ἐποιήσατο, καὶ πάλιν εἰς ταυτὸν τὸν λόγον κατέτρεψε, τεχνικῶς ποιῶν· δεῖ γὰρ ἄρχεσθαί τι ἀπὸ τῶν ἰσχυροτέρων καὶ λήγειν εἰς ταῦτα· μέσα δὲ τίθησι τὰ περὶ τ᾽ νόμων. Καὶ τῷ μὲν περὶ τ᾽ ὑποθυμίων ἀντιτίθησι Αἰσχίνης· τῷ περὶ τ᾽ κηρυγμάτων, νόμον ἕτερον, ἤτοι νόμου μέρος, ὡς φησιν αὐτὸς, ἐν ᾧ συγχεχώρηται ⸌ ἐν τῷ θεάτρῳ κηρύττειν, ἐὰν ὁ Δῆμος ἢ ἡ Βουλὴ τοῦτο ψηφίσηται.

ΕΤΕΡΑ

non licere. Laudes præterea quibus ornabatur Demoſthenes falſas eſſe inquit; neque enim Oratorem rectè adminiſtrâſſe Rempublicam, ſed & muneribus eſſe corruptum, multorumque malorum quæ civitati inciderant autorem extitiſſe. Et hunc ordinem in accuſatione conſervavit Æſchines; primò, de illâ lege dicens, quæ ad eos *pertinet* qui rationes nondum retulerunt; ſecundò, de illâ, quæ de decretis *lata eſt*; tertiò, de adminiſtratione Reipublicæ. Voluit verò, ut Demoſthenes eâdem ratione *in dicendo* uteretur. Orator verò ab adminiſtratione Reipublicæ & initium fecit, & Orationem ad eandem iterum convertit, (non ſine quodam artificio; oportet enim à potentioribus *argumentis* oriatur, in iiſdem terminetur *oratio*) quæ autem de Legibus *dicenda erant*, in medio collocavit. Atque illi quidem *Legi* quæ ad eos *pertinet* qui rationes nondum retulerunt, *Athenienſium* ſententias oppoſuit; alteri verò de decretis alteram Legem vel Legis partem, ut ipſe dicit; in quâ conceſſum eſt etiam in Theatro prædicationem fieri, ſi ita vel Populus vel Senatus decreverit.

ALIUD

ΕΤΕΡΑ

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Ἀθηναῖοι καὶ Θηβαῖοι πολεμοῦντες πρὸς Φίλιππον ἐν Χαιρωνείᾳ, πόλει τῆς Βοιωτίας, ἡττήθησαν. Ἐπικρατήσας δὲ ὁ Μακεδὼν, φρουρὰν μὲν εἰς τὰς Θήβας ἐπέβαλε, καὶ εἶχεν ὑπὸ χεῖρα δουλεύσασαν. Ἐλπίσαντες δὲ τὸ αὐτὸ παθεῖν Ἀθηναῖοι, καὶ ὅσον ἀθέατα κατ' αὐτῶν ἦλθεν προσδοκῶντες τὸ Τύφρινον, ἐσκέψαντο τὰ πεπονηκότα μέρη τῷ χρόνῳ τοῦ τείχους ἐπανορθώσασθαι. Καὶ δὴ ἀφ' ἑκάστης φυλῆς τειχοποιοὶ προεβλήθησαν· τοιόνδε καὶ ἡ Πανδιονὶς ἐξ ἑαυτῆς εἵλετο πρὸς χρείαν τὸ Ῥήτορα. Τῆς τοίνυν ἐργασίας ἐν χερσὶν οὔσης, προσδεηθεὶς ἐπὶ χρημάτων μεταπεδομένων ὑπὸ τῆς πόλεως, ὁ Ῥήτωρ οὐκ ἐκ τῶν ἰδίων ἐδαπάνησε· καὶ οὐκ ἐλογίσατο αὐτὸ τῇ πόλει, ἀλλὰ καὶ ἐχαρίσατο. Ταύτῃ ἀφορμὴν ὁ Κτησιφῶν ἐκ τῶν πολιτευομένων δεξάμενος, εἰσήνεγκε γνώμην ἐν τῇ Βουλῇ περὶ αὐτοῦ τοιαύτην· Ἐπειδὴ Δημοσθένης

ALIUD

ARGUMENTUM.

Athenienſes & Thebani bello contra Philippum apud Chæronêam Bœotiæ civitatem geſto devincebantur. Cùm itaque prævaluiſſet Macedo, Thebis præſidium collocavit, eaſque in ſuam poteſtatem redegit. Veriti autem Athenienſes ne ipſi idem paterentur, ſuſpicatique Tyrannum contra ipſos fore jamjam deventurum, de muro, ubi eſſet labefactatus, opportunè reficiendo cogitabant. Muris igitur reficiendis curatores ex unâquâque tribu deſignati ſunt: quod ad negotium Pandionia *tribus* ex ſuo corpore delegit Demoſthenem. Dum hoc opus in manibus haberetur, atque adhuc expectaret Orator nummos à civitate contribuendos, ipſe de proprio ſumptus fecit, nec rationes cum civitate putavit, ſed ipſe *pecunias* largitus eſt. Hanc Cteſiphon, qui ex iis erat qui Rempublicam adminiſtrabant, occaſionem arripiens, de illo ad Senatum ita retulit: *Quoniam Demoſthenes*

πλεῖ Δημοσθένης ὁ Δημοσθένους παρ' ὅλον τ̃ βίον εὔνοιαν εἰς τὴν πόλιν ἐπιδεικνύμενος, καὶ νεῶ δὲ τειχοποιὸς ὢν, καὶ πεντεδεηθεὶς χρημάτων, οἴκοθεν παρέσχε καὶ ἐκαρέσατο· Διὰ τοῦτο δεδόχθω τῇ Βουλῇ καὶ τῷ Δήμῳ στεφανοῦσθαι αὐτὸν χρυσέῳ στεφάνῳ ἐν τῷ θεάτρῳ, τραγῳδιῶν ἀγομένων καινῶν· ἴσως ὅτε πολλὴν σωτερεχῆ ἐπιμελῶντα καινὰ δράματα βλέπῃ. Εἰσαγομένῳ τοίνυν καὶ εἰς τ̃ Δῆμον τ̃ πεπουλεύματος, ἐφίσταται τ̃ Κτησιφῶντος κατήγορος Αἰσχίνης, ἐν τ̃ πολιτείας ὑπαρχων ἐχθρὸς, ὑποφαίνομεν εἶναι φάσκων πρὸς τρεῖς Νόμους τὸ Ψήφισμα· ἕνα μὲν, τ̃ κελεύοντα τ̃ ὑπευθύνων μὴ στεφανοῦσθαι, πρὶν ἂν δῶ τὰς εὐθύνας· ὅπως δὲ ταύτας, φησὶν, ὁ Δημοσθένης ἐδεδώκει τὰ θεωρικὰ διοικῶν καὶ τειχοποιῶν· καὶ ἔδει ἀναμεῖναι καὶ ἐπισχεῖν τὸ γέρας, ἕως ἂν ὀφθῇ καθαρὸς ἐξεπιθείς. Δεύτερον δὲ ἀναγινώσκει νόμον, τ̃ κελεύοντα ἐν Πνυκὶ στεφανοῦσθαι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, Διαβάλλων σοῦ πολίτας σοῦ δεξαμένους ἐν τῷ Θεάτρῳ ἀναγορευθῆναι τ̃ Δημοσθένους τ̃ στέφανον. Ο δὲ τρίτος νόμος εἰς τ̃ ὅλων ὁρᾷ τ̃ βίου τ̃ πολιτείας ἔξετασιν· κελεύει γὰ μηδέποτε ψευδῆ γράμματα εἰς τὸ Μητρῷον εἰσάγειν, ἔνθα ἐστὶν ὅλα τὰ δημόσια γράμματα. Εψεύσατο δὲ, φησὶν, εὔνοιαν καὶ σπουδὴν

mosthenes Demosthenis F. cùm per totum vitæ ſpatium benevolentiam erga Civitatem uſque oſtenderet, tum etiam muris reficiendis curator modò conſtitutus, pecuniarumque ad eam rem *indigens, de domo* nummos *depromeret & largitionem faceret: Placeat ergo Senatui Populoque, eum aureâ coronâ donari, in Theatro, quando novæ agentur Tragœdiæ, etiam ubi frequens concurret multitudo ut novas ſpectet fabulas.* Delato etiam ad Populum hoc ſenatuſconſulto, extitit Cteſiphontis accuſator Æſchines, qui *propter diſſimilitudinem ſtudiorum* in Republ. adminiſtrandâ *Demoſtheni* erat inimicus, Decretum iſtud aſſerens tribus Legibus eſſe contrarium: uni quidem, quæ illum qui rationes nondum retulit vetat coronari, priuſquam eaſdem retulerit. Has vero, ait Æſchines, Demoſthenes nunquam retulerat, poſteaquam publicum ærarium adminiſtrârat, & murum extruxerat: oportuit verò manere & expectare præmium, donec explorando compertum eſſet eum integrè ſe geſſiſſe. Secundam verò Legem recitat, quæ jubet ut in Pnyce coronaretur, *hoc eſt*, in concione; cives *interea* criminans, qui Demoſthenis coronam in Theatro prædicari permiſerant. At tertia Lex ſpectat ad inquirendum omnino, cùm in vitam *Demoſthenis*, tum in Reipublicæ adminiſtrationem: jubet enim, ut nulla unquam mendacia ſcripta in Metrôum referantur, ubi univerſa publica ſcripta reponuntur. Mentiri autem dicit *Cteſiphontem*, qui de benevolentiâ

πρὸς δὲ μαρτυρήσεις τῷ Δημοσθένει· κακόνους γὰρ μᾶλλον ἢ πολέμιος εὑρίσκει τῇ πατρίδι. Τέτε δὲ νόμε χρησίμε τυγχάνοντος καὶ τέτε ἀντιλαβόμενος ὥσπερ τινος ἀγκύρας ὁ Ῥήτωρ κατεπάλαισε τὸν ἀντίδικον, μεθόδῳ δεινοτάτῃ καὶ σοφωτάτῃ τῇ τοῦ δὲ κατηγόρε χρησάμενος· ἐκεῖθεν γὰρ ἔσχε λαβὴν ἐλεῖν καὶ καταγωνίσασθαι τὸν πολέμιον. Τὰς μὲν γὰρ ἄλλας δύο νόμους, τόν τε τῶν ὑποθηκῶν καὶ τὸν τῦ κηρύγματος, εἰς τὸ μέσον δὲ λόγε ἀπέρριψε, σφαλερῶς κακὰς εἰς μέσον ἐλάσας· τῷ δὲ ἰσχυροτάτῳ εἰς τὰ ἄκρα τοποθέτησε, τὸ συμφέρον τῶν ἄλλων ἑκατέρᾳ ῥοπῇ. Ἔοικε δὲ καὶ διοικεῖν τοὺς τὸ συμφέρον τὸν λόγον, καὶ ὁ σοφὸς ἀναιδῶς τῇ τέχνῃ ὑποδεικνύμενος· δοκῶν γὰρ ἐν πρώτοις ὑπερβαίνειν τὸ νόμιμον, ἑτέρῳ τρόπῳ τῷ νομίμῳ τοποθετήσει. Καὶ γὰρ νόμον ἀνέγνω Αἰσχίνης τὸν τοῖς στεφάνοις ψευδῆ· τοὺς ὃν ὁ Ῥήτωρ ὑποκρινόμενος, εὗρε καιρὸν εἰς μέσον ἀγαγεῖν τὰ ἑαυτῦ πολιτεύματα, ὡς νομίμῳ μαχόμενος. Καὶ ἡ μὲν Διοίκησις δὲ λόγε τοιαύτη. Κεφάλαιον δὲ ἰσχυρὸν, τῷ μὲν Αἰσχίνῃ τὸ νόμιμον, τῷ δὲ Ῥήτορι τὸ δίκαιον. Κοινὸν δὲ ἀμφοτέρε δὲ ἴσα τὸ συμφέρον, οὐκ ἔχον φανερὰν τὴν ἐξέτασιν. Ἡ Στάσις, ἐγγραφος πραγματική· τοιοῦτο γὰρ τὸ ψήφισμα. Τῆς δὲ γραφῆς ἐπὶ Φιλίππε ζῶντος ἀποτεθείσης,

volentiâ atque ſtudio Demoſthenis teſtatus eſt; eum enim & malevolum & patriæ inimicum eſſe compertum. Hanc tertiam Legem, quoniam erat utilis, quaſi quandam anchoram prehendens Orator, Adverſarium vicit; rationem quidem ſecutus de accuſatore graviſſimam & ſapientiſſimam: enimvero inde occaſionem adeptus eſt hoſtem expugnandi. Duas enim alteras Leges, illam ſcilicet de iis qui rationes non retulerunt, & illam de prædicatione, in mediâ Oratione diſpoſuit, imperatori ſimilis pejores in medium proferens; fortiori verò in extremis partibus utens, quod in iis debile erat & imbecillum, utrinque corroboravit. Videtur verò & utiliter orationem diſponere, atque artem haud admodum indecorè oſtentat. Quod enim de Legibus *dicendum erat* in initio *orationis* cùm videretur præterire, id tandem alio modo uſurpavit. Legem enim de Coronis falſam recitavit Æſchines: cui reſponſum faciens Orator, opportunitatem quidem habuit, quâ ſuam Reipubl. adminiſtrandæ rationem in medium proferret, quaſi interim cum Lege ſcriptâ pugnaret. Diſpoſitio igitur Orationis ad iſtum modum ſe habet. Firmamentum autem *cauſæ*, Æſchini eſt legitimum, Demoſtheni juſtum: utriuſque æquè commune, utile; quod apertè non poteſt explorari. Status eſt negotialis, ſcripto teſtatus; de ſcripto enim eſt quæſtio. Accuſatio quidem iſta Philippo adhuc vivente in judicium adducta eſt;

habita

πρίσης, ὅτι Αλεξάνδρῳ ἀρχομένῳ τὴν ἀρχὴν ὁ λόγος ἐστὶ καὶ ἡ κρίσις. Ως γὰρ ἀπέθανε Φίλιππος, καὶ τὴν Ἑλλάδα οἱ Θηβαῖοι πρόφασιν ἔσχον, ὁ μὲν Αλέξανδρος ὡς καταφρονηθείς, τοὺς Θήβας κατέσκαψεν· εἶτα μετανοήσας ὅτι τῷ πεποιημένῳ, ἐξεχώρησε τῆς Ελλάδος ἀσχημονήσας, καὶ κατὰ τῶν βαρβάρων ἐστράτευσεν. Οἱ δὲ Αθηναῖοι καιρὸν ἔχειν ἐνόμισαν κρίσιν ἀδικίας τοῦ πεποιήσαντος τοῦτ' ἐν Ελλάδα ἀδικήσαντας· καὶ ὅτω συνεκρότησε τὸ δικαστήριον. Οὐκοῦν τὸ πρῶτον προοίμιον εὐκτικόν ἐστι, καὶ μεμελισμὸν εἰσαγθὲν, καὶ ἐπιδεικνύοντι τὴν εὔνοιαν ἧς μάλιστα ἐν τῷ παρόντι δέομαι. Ομηρικῶς δὲ εἴρηται ζῆλος,

Κέκλυτέ μοι, πάντες τε θεοὶ, πᾶσαί τε θέαιναι.

Καὶ δὴ καὶ ἔμφασιν ἔχει τῆς εὐνοίας ἐπιῤῥῆν· ὁ γὰρ ἂν ὅλον ἐπικαλεῖται τῶν θεῶν τὸ γένος, εἰ μὴ ὅτω διήκειτο. Τὸ δὲ [Διατελῶ] ἔλλειψίν μὲν δοτὲ ἐπιφάσεως· δηλοῖ δὲ, ὅτι συνβίωσε τῇ εὐνοίᾳ, καὶ ἀεὶ αὐτῆς μέλεται, καὶ πρότερον ἀφήσει τὴν ψυχὴν, ἢ τὴν τοιαύτην διάνοιαν.

ΔΗΜΟ-

habita verò oratio, & judicium *factum est*, Alexandro jam imperium tenente. Postquam enim è vitâ decesserat Philippus, & præsidium *sibi à Philippo impositum* Thebani audacter ejecerant, Alexander, se ab iis contemptum esse existimans, Thebas funditus evertit: deinde ubi facti eum pœnituit, pudore affectus è Græciâ discessit, & barbaris bellum intulit. Nactos verò se esse occasionem putabant Athenienses, ut proditores istos qui Græciam injuriis affecerant, in jus vocarent: atque ita judicium commissum est. Primum igitur proœmium precatione constat, & per partes inducitur, atque benevolentiam parat quâ hîc maximè opus est. Illud verò Homericum cum imitatione quâdam expressum est,

Diique, Deæque, meis omnes attendite dictis.

Elucet præterea in eo declaratio fiduciæ in *auditorum* benevolentiâ collocatæ: neque enim universum Deorum genus invocârat, nisi eo animo fuisset. Illud verò [*Quantâ ego benevolentiâ civitatem usque prosequor*] è *Ctesiphontis* Decreto sumptum est. Ostendit autem, se per totam vitam benevolentiam erga civitatem habuisse, eandemque perpetuò curare, priùs denique animam amisurum esse, quàm ab istâ mente discessurum.

DEMO-

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ
Ο ΠΕΡΙ ΣΤΕΦΑΝΟΥ
ΛΟΓΟΣ.

α'. ΠΡΩΤΟΝ μὲν, ὦ Ανδρες Αθηναῖοι, τοῖς θεοῖς εὔχομαι πᾶσι καὶ πάσαις, ὅσην εὔνοιαν ἔχων ἐγὼ διατελῶ τῇ τε πόλει καὶ πᾶσιν ὑμῖν, τοσαύτην ὑπάρξαί μοι παρ' ὑμῶν εἰς τοῦτον τὸν ἀγῶνα· ἔπειθ', ὅπως ὅτι μάλιστ' ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας τε καὶ δόξης, τοῦτο πρᾶξαι τοὺς θεοὺς ὑμῖν, μὴ τὸν ἀντίδικον σύμβουλον ποιήσασθαι, ὡς τοῦ πῶς ἀκούειν ὑμᾶς ἐμοῦ δεῖ· χέτλιον γὰρ ἂν εἴη τοῦτό γε· ἀλλὰ τοὺς νόμους καὶ τὸν ὅρκον· ὃν ὤμοσεν ἅπασι τοῖς ἄλλοις δικασταῖς καὶ τοῦτο γεγράφθαι,

DEMOSTHENIS
DE CORONA
ORATIO.

1. IMPRIMIS quidem, ô Athenienſes, Deos Deaſque omnes obſecro, ut quantâ ego benevolentiâ civitatem veſtram & vos univerſos uſque proſequor, tanto vos ſtudio in hâc contentione erga me utamini. Deinde ut (quod ad vos veſtramque religionem & gloriam permultùm intereſt) eam in ſententiam vos Dii adducant, ne Adverſarium, quo ego modo ſim audiendus, conſulatis (id enim iniquum certè foret) ſed Leges & juſjurandum; in quo præter alia æqua & honeſta illud etiam ſcriptum

γέγραπται, ΤΟ ΟΜΟΙΩΣ ΑΜΦΟΙΝ ΑΚΡΟΑΣΘΑΙ. Τοῦτο δ' ἔστιν, οὐ μόνον τὸ μὴ προκατεγνωκέναι μηδέν, οὐδὲ τὸ τὴν εὔνοιαν ἴσην ἀμφοτέροις ἀποδοῦναι· ἀλλὰ καὶ τὸ τῇ τάξει, καὶ τῇ ἀπολογίᾳ, ὡς βεβούλῃ καὶ προῄρῃ τὸν ἀγωνιζομένων ἕκαστος, οὕτως ἐᾶσαι χρήσασθαι.

2. Πολλὰ μὲν οὖν ἔχων ἐλαττοῦμαι τῷ τυγχάνειν τὸν ἀγῶνα Αἰσχίνῃ, δύο δ', ὦ Ἀνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ μεγάλα. Ἐν μέν, ὅτι περὶ τῶν ἴσων ἀγωνίζομαι, οὐ γάρ ἐστιν ἴσον νῷ ἐμοὶ τὸν παρ' ὑμῶν εὐνοίας διαμαρτεῖν, καὶ τούτῳ μὴ ἐλεῖν τινὰ χαρίν. Ἀλλ' ἐμοὶ μέν, --- οὐ βούλομαι δὲ δυσχερὲς εἰπεῖν οὐδὲν ἀρχόμενος τοῦ λόγου· οὕτως δ' ἂν περιουσίας μου κατηγορεῖ. Ἕτερον δ', ὃ φύσει πᾶσιν ἀνθρώποις ὑπάρχει, τῶν μὲν λοιδορεῖσθαι καὶ τῶν κατηγορεῖν ἀχθέσθαι ἡδέως, τοῖς ἐπαινεῖσθαι δ' αὐτοὺς ἀσμένοις. Τούτων τοίνυν, ὃ μέν ἐστι πρὸς ἡδονήν, τούτῳ δέδοται· ὃ δὲ πᾶσιν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἐπαχθές, λοιπὸν ἐμοί. Κἂν μὲν εὐλαβούμενος τοῦτο, μὴ λέγω

reperimus, PARI RATIONE UTRUMQUE ESSE AUDIENDUM. Hoc eſt, non modò neminem præjudicatâ opinione damnandum eſſe aut æquali utrumque gratiâ tractandum, ſed etiam illud cuique ordinis ac defenſionis genus, quod quis perſequi voluerit ac delegerit, concedendum eſſe.

2. Ego verò cùm multis de cauſis Æſchine inferior ad hoc certamen venio, tum præcipuè duabus, Athenienſes, iiſque permagnis. Unâ, quoniam de iiſdem rebus non contendimus, neque enim idem mihi nunc eſt veſtrâ benevolentiâ excidere, atque Æſchini cauſam non tenere. Sed mihi quidem --- (verùm nihil triſte ſub initium orationis ominabor) illi autem ſupervacaneum eſt me accuſare. Alterâ, quòd omnibus hominibus naturâ inſitum eſt, ut conviciis criminationibuſque non ſine voluptate aures advertant, at ſemetipſos laudantibus indignentur. Ex his igitur, quod voluptati eſt, id iſti datur: quod autem penè omnes iniquè ferunt, hoc mihi reliquum eſt. Quòd ſi ego præ metu mea facta præ-

λέγω τὰ πεπραγμένα ἐμαυτῷ, οὐκ ἔχειν ἀπολύσασθαι τὰ κατηγορημένα δόξω· οὐδ' ἐφ' οἷς ἀξιῶ τιμᾶσθαι, δείκνυμι. Ἂν δ' ἐφ' ἃ γε πεποίηκα καὶ πεπολίτευμαι βαδίζω, πολλάκις λέγειν ἀναγκασθήσομαι περὶ ἐμαυτοῦ. Πειράσομαι μὲν οὖν ὡς μετριώτατα τοῦτο ποιεῖν· ὅπη δ' ἂν τὸ πρᾶγμα αὐτὸ ἀναγκάζῃ, τούτου τὴν αἰτίαν οὐ πρὸς ὑμᾶς ἔστι δίκαιος ἔχειν, ὁ τοιοῦτον ἀγῶνα ὑπομείνας. Οἶμαι δ' ὑμᾶς, ὦ Ἄνδρες Δικασταί, πάντας, ἂν ὁμολογῆσαι, κοινὸν εἶναι) τοῦτον τὸν ἀγῶνα ἐμοί τε καὶ Κτησιφῶντι, καὶ οὐδὲν ἐλάττονος ἄξιον πράγματος ἐμοί. Πάντων μὲν γὰρ ἀποστερεῖσθαι λυπηρόν ἐστι καὶ χαλεπόν· ἄλλως τε, καὶ ὑπ' ἐχθροῦ τοῦ τοῦτο συμβαίνειν· μάλιστα δὲ τὴν πρὸς ὑμᾶς εὐνοίας καὶ φιλανθρωπίας, ὅσῳ τῷ καὶ τὸ τυχεῖν τούτων μείζονος.

γ'. Περὶ τούτων δ' ὄντος τοῦτου τοῦ ἀγῶνος, ἀξιῶ καὶ δέομαι πάντων ὁμοίως ὑμῶν ἀκοῦσαί μου περὶ τῶν καταγορημένων ἀπολογουμένου δικαίως, ὥσπερ οἱ νόμοι κελεύουσιν, οὓς ὁ πιθεὶς ἐξαρχῆς Σόλων, εὔνους ὢν ὑμῖν καὶ δημοτικός, οὐ μόνον τῷ γράψαι κυρίους

ὤετο

prætermittam, nec allata in me crimina posse refellere videbor, neque cur honore sim dignus, ostendere. Sin ad res ipsas quas in Republicâ gessi perveniam, de meipso persæpe dicere necesse habebo. Dabo igitur operam ut summâ cum modestiâ id faciam. Quod autem res ipsa dicere coëgerit, ejus in istum culpa meritò transferetur, qui istiusmodi certamen instituerit. Vos opinor, Judices, uno ore fateri omnes, communem esse hanc contentionem & mihi & Ctesiphonti, neque minori in hâc re mihi opus esse studio. Nam cùm quâcunque re spoliari grave sit & molestum (ab inimico præsertim) tum verò benevolentiâ vestrâ ac humanitate carere tantò est molestissimum, quantò eadem consequi est amplissimum.

3. Jam cùm de hisce rebus hoc certamen ineatur, vos omnes pariter oro & obtestor, ut mihi auscultetis me ipsum defendenti justè ac honestè, sicuti Leges imperant; quas qui à principio tulit Solon, vir vestri amans & populi pariter studiosissimus, non scripturâ tantùm ratas esse,

ᾤετο δεῖν εἶ), ἀλλὰ καὶ τοὺς δικάζοντας ὑμᾶς ὁμωμοκέναι· οὐκ ἀπιστῶν ὑμῖν, ὡς γέ μοι φαίνεται, ἀλλ' ὁρῶν ὅτι τὰς αὐτὰς καὶ τὰς διαβολὰς, αἷς οὐκ τῷ πρεσβυτέρῳ λέγειν ὁ διώκων ἰσχύει, οὐκ ἔνι τοῦτον παρελθεῖν, εἰ μὴ τοὺς δικαζόντων ἕκαστος ὑμῶν τιμῶ πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσέβειαν διαφυλάττων, καὶ τὰ τοῦ λέγοντος ὕστερον δίκαια εὐνοϊκῶς προσδέξεται, καὶ παρασχὼν ἑαυτὸν ἴσον καὶ κοινὸν ἀμφοτέροις ἀκροατὴν, οὕτω τιμῶν διάγνωσιν ποιήσεται περὶ πάντων.

Λ'. Μέλλων δὲ τοῦτε ἰδίου βίου παντὸς, ὡς ἔοικε, λόγον διδόναι τῆμερον, καὶ τῆς κοινῆς πεπολιτευμένων, βούλομαι, καθάπερ ἐν ἀρχῇ, πάλιν τοὺς θεοὺς παρακαλέσαι, καὶ ὑπὲρ ὑμῶν εὔχομαι πρῶτον μὲν, ὅσην εὔνοιαν ἔχων ἐγὼ διατελῶ τῇ τε πόλει καὶ πᾶσιν ὑμῖν, τοσαύτην ὑπάρξαί μοι παρ' ὑμῶν εἰς τοῦτον τὸν ἀγῶνα· ἔπειθ', ὅ,τι μέλλει συμβούσῃ καὶ πρὸς εὐδοξίαν κοινὴν καὶ πρὸς εὐσέβειαν ἑκάστῳ,

& veſtro, qui judices eſtis, jurejurando firmandas oportere cenſuit: non quòd vobis (ut mihi quidem perſuaſum eſt) diffideret, ſed quoniam percipiebat, criminationes & calumnias, quibus in ſuum commodum abundè uti poteſt accuſator, quia priorem dicendi locum obtinuit, alteri evitare non licere, niſi quiſque veſtrûm qui pro tribunali ſedetis, Deorum immortalium religione ſervatâ, etiam poſteriùs perorantis verba æquo animo attenderet, atque ita juſtum utrique & æqualem ſe præbens auditorem, rectum deinde judicium faceret.

4. Quandoquidem autem totius vitæ privatæ, uti videtur, æquè ac earum rerum quas publicè geſſi, hodierno die reddenda mihi eſt ratio, quod in initio feci, nunc iterum Deos immortales invocabo, eoſque coram vobis precor: primùm, ut quantâ ego benevolentiâ civitatem veſtram & vos univerſos uſque proſequor, tanto vos ſtudio in hâc contentione erga me utamini: deinde, ut, quod communi Reipublicæ gloriæ, Religionique ſingulorum congruum

ἑκάστῳ, τοῦτο παρασκῆσαι τοὺς θεοὺς πᾶσιν ὑμῖν περὶ ταυτησὶ τῆς γραφῆς γνῶναι.

ε'. Εἰ μὲν οὖν περὶ ὧν ἐδίωκε μόνον κατηγόρησεν Αἰσχίνης, κἀγὼ περὶ αὐτῶν ἂν συνεβουλεύμαλος εὐθὺς ἀπελογούμην· ἐπειδὴ δ' οὐκ ἐλάττω λόγον, ἀλλὰ διεξιὼν, ἀνάλωκε, καὶ πλείονα κατεψεύσατό μου, ἀναγκαῖον εἶναί μοι δίκαιόν ἅμα, βραχέα, ὦ Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ τούτων πρῶτον εἰπεῖν, ἵνα μηδεὶς ὑμῶν τοῖς ἔξωθεν λόγοις ἠγμένος, ἀλλοτριώτερον τοῦ περὶ τῆς γραφῆς δικαίου ἀκούῃ μου. Περὶ μὲν δὴ τῶν ἰδίων ὅσα λοιδορούμενος βεβλασφήμηκε περὶ ἐμοῦ, θαύμαζε ὡς ἁπλῶς καὶ δίκαια λέγω. Εἰ μὲν γάρ με τοιοῦτον οἷον οὗτος ἠπάτα (οὐ γὰρ ἀλλοθί που βεβίωκα, ἢ παρ' ὑμῖν) μηδὲ φωνὴν ἀνάσχησθε, μηδ' εἰ πάντα τὰ κοινὰ ὑπὲρ ἐμοῦ πεπολίτευμαι, ἀλλ' ἀναστάντες καταψηφίσασθε ἤδη. Εἰ δὲ πολλῷ βελτίω τούτου, καὶ οὐκ βελτίονα, καὶ μηδενὸς τῶν μετρίων, ἵνα μηδὲν ἐπαχθὲς λέγω, χείρονα καὶ

congruum erit, id vobis Dii concedant in hâc causâ judicare.

5. Quòd si ea solùm pertractâsset Æschines de quibus actionem intendit, ego quoque de ipso senatus-consulto statim pro me responderam. Quoniam verò in aliis enùmerandis multus fuit, & quamplurimis me oneravit mendaciis, necessarium simul & justum puto, Athenienses, ut de his primùm dicam: nequis vestrûm verbis parum ad causam spectantibus adductus sit, ut animo magis alieno meæ orationi adsit. De iis autem quæ privatim gessi, quæ ipse mihi objecit maledicus, videte quàm simpliciter justéque respondeam. Siquidem me sciatis talem esse qualem ille arguit, (neque enim usquam alibi quàm apud vos vixi) vocem meam ne diutiùs sustinete, etiam si Rempublicam quàm optimè administraverim: quin surgite, meque sententiis vestris continuò damnate. Sin autem isto multò meliorem, atque è melioribus natum, & præterea nemine civium mediocrium (nequid invidiosum proferam) deteriorem

&

καὶ ἐμὲ καὶ τοὺς ἐμοὺς ὑπειλήφατε καὶ γινώσκετε, τούτῳ μὴ μοι ὑπὲρ τῶν ἄλλων πιστεύετε, δῆλον γὰρ ὡς ὁμοίως ἅπαντ' ἐπλάττετο· ἐμοὶ δ' ἦν οὐδὲ πάνυ τι χρήσιμον εὑρεῖν δεδειγμένον, ὅτι πολλῶν ἀγώνων τοῖς πράγμασιν γεγενημένων, καὶ νυνὶ πρόκειται. Κακοήθης δ' ὢν, Αἰσχίνη, τοῦτο παντελῶς εὐήθης φαίνῃ, τοὺς περὶ τῶν πεπραγμένων καὶ πεπολιτευμένων λόγους ἀφεὶς ἐμέ, πρὸς τὰς λοιδορίας τὰς πρὸς σοῦ πεφυκυίας· ἃ δὲ ποιήσω τοῦτο, οὐχ ὅπως πεπύσομαι. Ἀλλ' ὑπὲρ μὲν τῶν πεπολιτευμένων, ἃ κατεψεύσω καὶ διέβαλες, αὐτίκα ἐξετάσω· τῆς δὲ πομπείας ταύτης καὶ ἀναιδείου οὕτως γεγενημένης, ὕστερον, ἂν βουλομένοις ὑμῖν τοῦτο ἀκούειν, μνησθήσομαι.

ς'. Τὰ μὲν οὖν κατηγορημένα, πολλὰ καὶ δεινὰ, καὶ πρὸς ὧν οἷόν μεγάλας καὶ τὰς ἐσχάτας ἂν νόμοι τάττουσι τιμωρίας. Τοῦ δὲ παρόντος ἀγῶνος ἡ προαίρεσις αὕτη, ἐγκρῦψαι μὲν ἐπήρειαν ἔχει, καὶ ὕβριν, καὶ λοιδορίαν, καὶ προπηλακισμὸν ὁμοῦ, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα. Τῶν μέν τοι κατηγορειῶν καὶ τῶν

& me & meos exiſtimatis & noſtis, tum iſti nec in aliis fidem veſtram adhibete (conſtat enim eum in omnibus mentitum) tum eâ me benevolentiâ, quâ ſemper in prioribus judiciis excepiſtis, in hoc, oro, excipiatis. Quanquam autem verſuto, Æſchine, iis animo, in eâ tamen re ſatis ſtolidè opinatus es, mé, factorum meorum eorumque quæ in Civitate geſſi miſsâ mentione, ad convicia tua orationem converſurum. Non profectò id faciam, non ita inſanio. Verùm res publicè geſtas quas mendaciis & calumniis proſcidiſti, ſtatim explorabo: iſtorum autem criminum, quæ adeò ineptè in me conjicis, ſi his audire placuerit, deinde mentionem faciam.

6 Ac profectò quæ objecta ſunt crimina multa ſunt, eaque gravia, quorum nonnulla juxta Leges noſtras magnæ & ſummæ pœnæ conſequuntur. Hujus autem cauſæ conſilium in ſe pariter includit & hoſtilem impetum, & contumeliam, & convitium, ſimul & plenam ignominiâ læſionem, cum reliquis id genus univerſis. Quòd ſi accuſatoris veræ eſſent

τῶν αἰτίων τῶν εἰρημένων, εἴπερ ἦσαν ἀληθεῖς, οὐκ ἔστι τῇ Πόλει δίκαιον ἀξίαν λαβεῖν, ἀλλ' ἐγγύς. Οὐ γὰρ ἀφαιρεῖσθαι δεῖ τὸ προσελθεῖν τῷ δήμῳ καὶ λόγου τυχεῖν· ἀλλ' οὐ ἐπιορκίας τάξει τὸ φθόνου τοῦτο ποιεῖν, ὅτι μὰ τοὺς Θεοὺς ὀρθῶς ἔχει, ὅτι πολιτικόν, ὅτι δίκαιόν ἐστιν, ὦ Ανδρες Αθηναῖοι. Αλλ' ἐφ' οἷς ἀδικοῦντά με ἐώρα τὴν πόλιν, οὐσί γε τηλικούτοις κλίκα νῦν ἐπαγωγόν καὶ διεξιέναι, τοῖς ἐκ τῶν νόμων τιμωρίαις παρ' αὐτὰ τὰ ἀδικήματα λῆσθαι· εἰ μὴ εἰσαγγελίας ἄξια προσήκοντά με ἐώρα, εἰσαγγέλλοντα, καὶ τοῦτον τὸν τρόπον εἰς κρίσιν καθιστάντα παρ' ὑμῖν· εἰ δὲ γραφὰς προσήκοντα, προσηκόντων γραφόμενον. Οὐ γὰρ δή που Κτησιφῶντά μὴ δυνατὸν διώκειν δι' ἐμὲ, ἐμὲ δ' εἴπερ ἐξελέγχειν οἰόμενον, αὐτὸν οὐκ ἂν ἐγκαλέσαντο. Καὶ μοι, εἴπερ τῶν ἄλλων ὧν νυνὶ διέβαλλε καὶ διεξιέναι, ἢ καὶ ἀλλ' ὁπουοῦν ἀδικοῦντά με ὑμᾶς ἐώρα, εἰσὶ νόμοι περὶ πάντων, καὶ τιμωρίαι, καὶ ἀγῶνες, καὶ κρίσεις,

essent criminationes, haud esset penès hanc Civitatem digna supplicia de me sumere, aut dignis proxima. Neque enim cuiquam adimi debet ad populum accedendi copia, & libera dicendi potestas. Sed neque hoc facere oportet injuriæ ipsius gratiâ & explendæ invidiæ: nam hoc per Deos immortales neque rectum est, nec legitimum, nec justum, Athenienses. Verùm si ea, quæ in Republicâ peccare me videbat, tanta fuerint quanta modò tragico quodam sonitu recensuit, istas mihi pœnas infligere debuit, quæ à Legibus constitutæ sunt: siqua delatione digna committere me percipiebat, deferre, atque ita in judicium adducere: sin scribere contraria Legibus, violatarum legum postulare. Non enim Ctesiphontem propter me persequi potest: quòd si me convinci posse credidisset, illum in jus nunquam vocaverat. Ac profectò si me in cæteris istis quæ modò calumniosè percurrebat, aut in aliis etiam rebus quicquam contra vos committere perciperet, sunt Leges de omnibus constitutæ, sunt & supplicia, & certamina, & judicia,

σῆς, πικρὰ μὲν καὶ μεγάλα ἔχουσι τὰ ὀφλήματα, καὶ τούτοις ἐξῆν ἅπασι χρῆσθαι. Καὶ ὁπηνίκα ἐφαίνετο ταῦτα πεποιηκώς, καὶ τοῦτον τὸν τρόπον κεχρημένος τοῖς πρὸς ἐμὲ, ὁμολογεῖτο ἂν ἡ κατηγορία τοῖς ἔργοις αὐτοῦ. Νῦν δ' ὑπὲρ τῆς ὀρθῆς καὶ δικαίας δίκης, καὶ φυγὼν τὰς παρ' αὐτὰ τὰ πράγματα ἐλέγχους, τοσούτοις ὕστερον χρόνοις αἰτίας καὶ σκώμματα καὶ λοιδορίας συμφορήσας, ὑποκρίνεται· εἶτα κατηγορεῖ μὲν ἐμοῦ, κείνῃ δὲ τυτονὶ, καὶ ὃν μὲν ἀγῶνος ὅλου τὸν πρὸς ἐμέ πως ἔχθραν προίσται, ὑδαμοῦ δ' ὅτι ταύτην ἀπηνήκασ' ἐμοὶ, τὴν ἑτέρου ζητῶν ὀφλημάτων ἀφελέσθαι φαίνεται. Καίτοι πρὸς ἁπάντων, ὦ Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς ἄλλοις δικαίοις, οἷς ἂν εἰπεῖν τις ὑπὲρ Κτησιφῶντος ἔχοι, καὶ τοῦτ' ἐμοιγε δοκεῖ καὶ μάλα εἰκότως ἂν λέγειν, ὅτι τὰς ἡμετέρας ἔχθρας ἡμᾶς ἐφ' ἡμῶν αὐτῶν δίκαιον ἦν τὰ ἐξετασμοὶ ποιεῖσθαι, καὶ τὸ μὲν πρὸς ἀλλήλους ἀγωνίζεσθαι παραλείπειν, ἑτέρῳ δ' ὅτῳ κακόν τι δώσομεν ζητεῖν· ὑπερβολὴ γὰρ ἀδικίας τοῦτό γε.

ζ'. Πάντα μὲν τοίνυν τὰ κατηγορημένα, ὁμοίως ἐκ τούτων ἂν τις

dicia, quæ acerbas quidem & magnas ſecum afferunt mulctas: atque his uti omnibus datur. Quæ ſi eum feciſſe conſtaret, & hâc mecum agendi ratione eſſe uſum, accommoda fuerat hæc ejus accuſatio: nunc autem, rectâ & juſtâ viâ prorſus derelictâ, vitatâque tunc cùm hæc perpetrabantur arguendi occaſione, tandem poſt tam longum temporis intervallum, criminibus & dicteriis & conviciis coacervatis, hiſtrionem agit: cùm me accuſat, hunc in judicium vocat; ſuſceptæ omninò cauſæ noſtras inimicitias prætendit, nuſquam autem mecum congreditur, ſed alteri dignitatem adimere palam conatur. Inter alia igitur quæ juſtè pro Teſiphonte dici poſſent, Athenienſes, hoc mihi videtur non eſſe juſtitiæ diſſentaneum, nempe ut quodcunque inter nos eſt irarum de eo ipſi diſceptemus; non ut, omiſsâ concertatione noſtrâ, alium cui mali quippiam obtingat, exquiramus: hoc enim nihil fieri aut excogitari poteſt iniquius.

7. Omnia quidem accuſationis capita nihil in ſe juſtum

aut

ἄν τις ἴδοι ὅτε δικαίως, ὅτ' ἐπ' ἀληθείας σὺδεμίας εἰρημένα. Βύλομαι δὲ ἑκάστους αὐτῶν ἐξετάσαι, καὶ μάλιστ' ὅσα ὑπὲρ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς πρεσβείας ἐψεύσατό μου, τὰ πεπραγμένα ἑαυτῷ μὴ Φιλοκράτους ἀναπηθεὶς ἐμοί. Ἐπὶ δ' ἀναξιῶν, ὦ Ἀνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ πρόσωπον ἴσως, ὡς κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους εἶχε τὰ πράγματα ἀναμνῆσαι ὑμᾶς, ἵνα πρὸς τὴν ὑπάρχουσαν καιρὸν ἕκαστα θεωρῆτε. Τοῦ δὲ Φωκικοῦ συμβάντος πολέμου καὶ δι' ἐμὲ, καὶ δὲ ἔγωγε ἐπολιτευόμην πω τότε, πρῶτον μὲν ὑμεῖς ὅτω διέκειθε, ὥστε Φωκέας μὲν βύλεσθαι σωθῆναι, καίπερ καὶ δίκαια ποιοῦντας, ὁρῶντες· Θηβαίοις δ' ὀπῶν ἂν ἐφικωμένοις πάθοσιν, οὐκ ἀλόγως, οὐδ' ἀδίκως αὐτοῖς ὀργιζόμενοι· οἷς γὰρ εὐτυχήκεσαν ὁ Λεύκτροις, καὶ μετρίως ἐκέχρηντο. Ἔπειθ' ἡ Πελοπόννησος ἅπασα διεφέρετο, καὶ ὅτ' ἐμισοῦντες Λακεδαιμονίους ὅτως ἴσχυον, ὥστε ἀνελεῖν αὐτούς· οὔθ' οἱ πρότερον δι' ἐκείνων ἄρχοντες κύριοι τῆς πόλεως ἦσαν· ἀλλά τις ἦν ἄκεντρος καὶ

δαὶ

aut verum continere ex his manifeſtum eſt. Volo tamen ſingula ſeorſim excutere, atque ea præcipuè quæ de Pace ac Legatione falsò in me dixit, ſuarum ſcilicet cum Philocrate rerum geſtarum me autorem ſimulans. Neceſſarium verò nec abs re eſt, Athenienſes, quæ temporum illorum fuerit conditio in memoriam veſtram revocare, ut pro ipſarum rerum ſtatu ſingula ſpectetis. Phocenſi conflato bello, non per me (tunc enim temporis nondum ego in Republ. verſatus fueram) primùm ita vos affecti eſtis, ut Phocenſes incolumes eſſe velletis, quanquam iniqua quædam agere eos perſpexeritis; Thebanis autem ſiquid mali accideret, vobis gratum foret, non injuriâ populo iſti iraſcentibus; quoniam ea quæ in Leuctris ſunt adepti cum moderatione non ſunt uſi. Deinde tota Peloponneſus in factiones diviſa eſt; neque enim inimici Lacedæmoniorum tantùm valebant ut eos everterent, neque ii, qui priùs illorum autoritate imperârant, urbibus moderabantur: ſed quædam erat inexplicata &

πρὸς τούτοις ἡ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἔρις ἡ ταραχή. Ταῦτα δ' ὁρῶν ὁ Φίλιππος, (ἦν γὰρ οὐκ ἀφανῆ) τοῖς κατ' ἐκάστους πρόδοταις χρήματα ἀναλίσκων, πάσας συνέχεε, καὶ πρὸς ἑαυτὸν ἐπάρατον. Εἶτ' ἐν οἷς ἡμάρτανον οἱ ἄλλοι καὶ κακῶς ἔφερον, αὐτὸς παρεσκευάζετο, καὶ κατ' ὀλίγον ἐφύετο. Ὡς δὲ ταλαιπωρούμενοι πρὸς μὲν τὸν πόλεμον, οἱ τότε βαρεῖς, νῦν δ' ἀτυχεῖς Θηβαῖοι, φανεροὶ πᾶσιν ἦσαν ἀναγκασθησόμενοι καταφεύγειν ἐφ' ὑμᾶς. Ὁ Φίλιππος, ἵνα μὴ τοῦτο γένοιτο, μηδὲ συνέλθοιεν αἱ πόλεις, ὑμῖν μὲν εἰρήνην, ἐκείνοις δὲ βοήθειαν ἐπηγγείλατο. Τί οὖν συνηγωνίσατο πρὸς τὸ λαβεῖν ὀλίγου δεῖν ὑμᾶς ἑκόντας ἐξαπατωμένους; ἢ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, εἴτε χρὴ κακίαν, εἴτε ἄγνοιαν, εἴτε καὶ ἀμφότερα ταῦτ' εἰπεῖν, οἳ πόλεμον συνεχῆ καὶ μακρὸν πολεμούντων ὑμῶν, καὶ τοῦτον ὑπὲρ τοῦ κοινῇ πᾶσι συμφέροντος, ὡς ἔργῳ φανερὸν γέγονεν, οὔτε χρήμασιν, οὔτε σώμασιν, οὐδὲ ἄλλῳ οὐδενὶ τῶν πάντων συνελάμβανον ὑμῖν· οἷς καὶ δικαίως καὶ προσηκόντως ὀργιζόμενοι ἑτοίμως ὑπηκούσατε τῷ Φιλίππῳ.

η'. Η

apud hos & apud illos univerſos lis & perturbatio. Philippus hiſce rebus cognitis (neque enim non manifeſtæ erant) ſingularum urbium proditores largis muneribus ſibi conciliando, omnes concitavit & inter ſe commiſit. Poſtea, dum alii decepti erant neque rem rectè reputabant, ipſe ſe interea bellico apparatu inſtruxit, inque omnium perniciem accrevit. Ut verò belli tædio confectos, tunc graves nunc infelices, Thebanos coactos fore ut ad vos confugerent omnibus conſtabat, Philippus, ne id fieret, néve civitates hæ conjungerentur, vobis pacem, illis auxilium pollicebatur. Quid igitur illi in hâc re adjumento fuit, ut vos vel ultro decepti propemodum caperemini? Cæterorum ſcilicet Græcorum ſive ea ignavia ſive ignorantia dicenda eſt, ſive harum utraque: qui vobis, cùm bellum perpetuum ſuſtineretis, idque pro communi omnium bono (ut res ipſa apparet) neque pecuniam, nec viros, nec quamvis aliam rem in auxilium miſerunt. Quibus jure meritóque indignati, alacriter eſtis obſecuti Philippo.

8. Illa

η'. Η μὲν οὖν τότε συγχωρηθεῖσα εἰρήνη, ἀφ' ταῦτα, ὑπ' ἐμοῦ, ὡς οὗτος διέβαλεν, ἐπράχθη. Τὰ δὲ τούτων ἀδικήματα καὶ δωροδοκήματα ἐν αὐτῇ, τῇ νυνὶ παρόντων πραγμάτων, ἂν τις ἐξετάζῃ δικαίως, ἅπαντα εὑρήσει. Καὶ ταυτὶ πάντ' ὑπὲρ τῆς ἀληθείας ἀκριβολογούμενος καὶ διεξερχόμενος. Εἰ γὰρ εἶναί τινα δοκοῖ τὰ μάλιστα ἐν τούτοις ἀδικήματα, οὐδέν ὅτι δεῖ τι πρὸς ἐμέ· ἀλλ' ὁ μὲν πρῶτος εἰπὼν καὶ μνησθεὶς ὑπὲρ τῆς Εἰρήνης, Αἰσχύνης ἦν ὁ ὑποκριτής· ὁ δ' ἐκδεξάμενος, καὶ γράψας, καὶ ἑαυτὸν μετὰ τοῦτο μαθόντας ἐπὶ ταῦτα, Φιλοκράτης ὁ Ἀγνούσιος, ὁ σὸς, Αἰσχίνη, κοινωνὸς, οὐκ ἐμὸς, οὐδὲ ἂν σὺ διαῤῥαγῇς ψευδόμενος. Οἱ δὲ συνεφέροντες, ὅτου δήποτε ἕνεκα (ἐμοὶ γὰρ τοῦτό γε οὐ τῷ παρόντι) Εὔβουλος, καὶ Κηφισοφῶν· ἐγὼ δ' οὐδὲν ᾠδα μᾶλλον. Ἀλλ' ὅμως, τούτων τοιούτων ὄντων, καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας οὕτω δεικνυμένων, εἰς τοῦθ' ἥκειν ἀναισχυντίας, ὥστε τολμᾷ λέγειν, ὡς ἄρα ἐγὼ πρὸς τῷ τῆς εἰρήνης αἴτιος γενέσθαι· ἔτι καὶ κεκωλυκὼς εἴην, τὴν πόλιν μὴ κοινῇ σωτηρίᾳ

τὴν

8. Illa igitur tum conceſſa Pax hiſce de cauſis non meâ (ut iſte calumniatus eſt) operâ facta eſt. Iſtorum autem injurias & corruptelas quæ in eâ locum obtinebant, harum turbarum (ſiquis rectè inveſtiget) cauſas eſſe deprehendet. Atque hæc omnia veritatis indagandæ gratiâ accuratiùs perſequor explicoque. Siquidem aliqua maximè videantur in iis eſſe peccata, ea nihil ad me utique attinent. Nam qui primus ſententiam dixit & mentionem de pace fecit, fuit Ariſtodemus hiſtrio: qui ſuſcepit & ſcripſit, ſuamque operam in hâc re locavit, Philocrates fuit Agnuſius, tuus, Æſchine, particeps, non meus, non ſi mentiendo diſrumparis: qui autem ſuffragia dedêre, quâcunque de cauſâ *id fecerint* (hanc enim in præſens omittam) Eubulus & Cephiſophon. Ego verò nihil uſquam *tranſegi*. Veruntamen cùm ita ſe res habeant, atque ita manifeſtè probentur, eò venit impudentiæ, ut *iſte* non dubitet affirmare, me tum pacis autorem fuiſſe, tum etiam obſtitiſſe quò minùs eam faceret Reſp. cum communi

τ῀ Ελλήνων αὐτὸν ποιήσασθαι. Εἶτ', ὦ τί ἂν εἰπών σέ τις ὀρθῶς προσείποι; ἔστιν ὅπου σὺ παρὼν, τηλικαύτην προῖξιν καὶ συμμαχίαν, ἠλίκην νῦν ἐπαγγέλλεις καὶ διεξήεις, ὁρᾷ ἀφαιρούμενόν με τ῀ πόλεως, ἠγανάκτησας, ἢ παρελθὼν ταῦτα ἃ νῦν κατηγορεῖς, ἐδίδαξας, ἢ διεξῆλθες; καὶ μὴν εἰ τὸ κωλῦσαι τ῀ τ῀ Ελλήνων κοινωνίαν ἐπιπροάγειν ἐγὼ Φιλίππῳ, σοὶ τὸ μὴ σιγῆσαι λοιπὸν ἦν, ἀλλὰ βοᾶν, καὶ ἀμαρτύρεσθαι, καὶ δηλοῦν τοῦτοισί. Οὐ τοίνυν ἐποίησας οὐδαμοῦ τοῦτο, οὐδ' ἤκουσέ σου ταύτην τ῀ φωνὴν οὐδείς. Οὔτε γὰρ ἦν πρεσβεία πρὸς οὐδένα ἀπεσταλμένη τότε τ῀ Ελλήνων, ἀλλὰ πάλαι πάντες ἦσαν ἐξηλεγμένοι, ὅθ' ὅστις ὑγιὲς περὶ τούτων εἴρηκεν οὐδέν· χωρὶς δὲ τούτων, καὶ διαβάλλει τ῀ πόλιν τὰ μέγιστα οἷς οἷς ψεύδεται. Εἰ γὰρ ὑμεῖς ἅμα τοὺς μὲ ἄλλους Ελλήνους εἰς πόλεμον παρεκαλεῖτε, αὐτοὶ δὲ πρὸς Φίλιππον περὶ εἰρήνης πρέσβεις ἐπέμπετε, Εὐρυβάτου πρᾶγμα, οὐ Πόλεως ἔργον, οὐδὲ χρηστῶν ἀνθρώπων διαπράττεσθαι. Αλλ'

οὐκ

munì Græcorum omnium conſeſſu. Tu verò (ô quo te nomine quiſquam rectè appellet?) cùm adeſſes & videres tantâ re tantâque in bello ſocietate à me ſpoliari civitatem, quantam modò tragico clamore vociferâſti, uſquamne indignatus es, aut in medium progreſſus, ea quæ nunc mihi objicis, explicâſti? Atqui ſi ego à Philippo conductus fuiſſem ad intercludendum Græcis conſortium, tibi erat reliquum, non ut taceres, ſed clamitares, & teſtimonium ferres, atque his rem omnem indicares. At nihil tale unquam feciſti, neque eam quiſquam ex te vocem audivit. Neque enim ad quenquam Græcorum legatio tunc miſſa eſt, ſed jam olim eorum conſilia ſatis fuerant deprehenſa: atque iſte quidem nihil ſani de eâ re protulit. Præterea verò mendaciis ſuis civitati acerrimè conviciatur. Nam ſi vos ſimul cæteros Græcos ad bellum hortabamini, ſimul ipſi ad Philippum de pace ineundâ legatos mittebatis, Eurybati quidem facinus commiſiſtis, non Reipubl. negotium aut bonorum hominum *officium præſtitiſtis*. Sed

hæc

ὐκ ἦσαν ταῦτα, ὐκ ἦσαν. Τί γὰρ βυλόμενοι μετεπέμπεσθε ἂν αὐτὺς ἐν τύτῳ τῷ καιρῷ; ὅπως τὴν εἰρήνην; ἀλλ' ἐκεκήρυκτο ἅπασιν· ἀλλ' ὅπως τὸν πόλεμον; ἀλλ' αὐτοὶ περὶ εἰρήνης ἐβυλεύεσθε. Οὐκοῦν ὅτε τὸ ἐξαρχῆς εἰρήνης ἠγαμὰν, ὐδ' ἄπιος ὢν ἐγὼ φαίνομαι, ὅτε τὸ ἄλλων ὐδὲν ὧν κατεψήσατό μου, ὐδὲν ἀληθὲς ὂν δείκνυ.

θ'. Ἐπειδὴ τοίνυν ἐποιήσατο τὴν Εἰρήνην ἡ Πόλις, ἐνταῦθα πάλιν σκέψασθε, τί ἡμῶν ἑκάτερος προείλετο πρᾶξαι· καὶ γὰρ ὀκ τύτων ἦσθε, τίς ἐῶ ὁ Φιλίππῳ πάντα συναγωνιζόμενος, ἢ τίς ὁ πρᾶξαι ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ τὸ τῇ πόλει συμφέρον ζητῶν. Ἐγὼ μὲ τοίνυν ἔγραψα βυλεύειν ἀποπλεῖν τὴν ταχίστην τὺς πρέσβεις ὅπως τὺς τόπους, ἐν οἷς ἂν ὄντα Φίλιππον πυθάνωνται, καὶ τὺς ὅρκους λαμβάνειν· ὅταν δὲ, ὅδε γράψαντος ἐμοῦ, ταῦτα ποιεῖν ἠθέλησε. Τί δὲ τοῦτ' ἠδίκηται, ὦ Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐγὼ διδάξω. Φιλίππῳ μὲν ἐῶ συμφέρον, ὡς πλεῖστον τὸν μεταξὺ χρόνον γενέσθαι τῶν ὅρκων, ὑμῖν δ' ὡς ἐλάχιστον.

hæc non ita ſunt, non ita ſe habent. Quid enim voluiſtis cùm hoc tempore illos accerſeretis? an ad pacem? at illi jam pace fruebantur omnes: an ad bellum? at ipſi de pace agebatis. Quapropter neque primæ pacis me vel ducem vel autorem eſſe conſtat, neque cæterorum quicquam, quæ iſte in me confinxit, verùm eſſe oſtenditur.

9. Poſtquam autem pacem fecit Reſpubl. hîc iterum reputate, quid uterque noſtrûm agere inſtituerit: etenim ex his ſcietis, quis fuerit qui Philippum in omnibus adjuverit, & quis veſtram cauſam egerit, & publicæ ſtuduerit utilitati. Ego itaque Senator decretum feci, ut legati quamprimum in ea loca navigarent, in quibus eſſe Philippum audirent, & jusjurandum ab eo exigerent: illi verò nec poſtquam hoc decreverim id facere voluerunt. Quò ea res ceſſerit, & quid inde ſecutum fuerit, Ego vos paucis docebo, Athenienſes. Philippo quidem commodum erat, ut plurimùm temporis interveniret inter hæc & *exactum ab eo* jus-jurandum; vobis, quàm minimùm.

Quam-

χεσι. Διὰ τί; ὅτι ὑμεῖς μέ, οὐκ ἀφ' ἧς ὠμόσατε μόνον ἡμέρας, ἀλλ' ἀφ' ἧς ἠλπίσατε τὴν εἰρήνην ἔσεσθαι, πάσας ἐξελύσατε τὰς παρασκευὰς τὰς τοῦ πολέμου· ὁ δὲ, τοῦτο οὐκ παντὸς τοῦ χρόνου μᾶλλον ἐπραγματεύετο, νομίζων (ὅπερ ἦν ἀληθὲς) ὅσα τὴν πόλεως παρελάβοι παρὰ τῆς ὀρκου ἀποδοῦναι, πάντα ταῦτα βεβαίως ἕξειν, ὁπόταν γε τὴν εἰρήνην λύσῃ τοῦτον ἕνεκα. Ἐγὼ παρορώμενος, ὦ Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ λογιζόμενος, τὸ ψήφισμα τοῦτο γράφω, πλεῖν ἐπὶ τοὺς τόπους, ἐν οἷς ἂν ἦ Φίλιππος, καὶ τοὺς ὅρκους τὴν ταχίστην ἀπολαμβάνειν, ἵν' ἐχόντων τὴν Θρᾳκῶν τὴν ὑμετέρων συμμάχων τὰ χωρία ταῦθ', ἃ νῦν ἔστος διέσυρε, τὸ Σέρριον, καὶ τὸ Μύρτιον, καὶ τὴν Ἐργίσκην, ἅπερ λέγοιτ' οἱ ὅρκοι· καὶ μὴ παρελαβὼν ἐκεῖνος τοὺς ἐπιχειρους τὴν τόπων, κύριος τὴν Θρᾴκης καταστήσῃ· μηδὲ πολλὴν μὲν χρημάτων, πολλῶν δὲ στρατιωτῶν εὐπορήσας, ἐκ τούτων ῥᾳδίως τοῖς λοιποῖς ἐπιχειροίη παρέχεσιν. Εἶτα τοῦτο μὲν οὐ λέγει τὸ ψήφισμα, οὐδ' ἀναγινώσκει· ἐὰν δὲ βουλεύων ἐγὼ παρα-

Quamobrem? quia vos non ab eâ ſolum die quâ jurare oportuit, ſed ab eâ quâ Pacem fore ſperaviſtis, omnes belli apparatus deſerueratis: ille autem hoc maximè perpetuò moliebatur, quòd exiſtimabat (id quod res probavit) quæcunque ante datum juſjurandum civitati abripuiſſet, ea ſe omnia conſtanter detenturum; quia nemo ſcilicet eorum gratiâ pacem libenter vellet ſolvere. Quæ cùm ego prævideram, Athenienſes, & mecum reputarem, decrevi navigandum in ea loca in quibus eſſet Philippus, & jusjurandum quamprimum exigendum: ut poſſidentibus Thracibus, fœderatis veſtris, ea loca, quæ iſte nunc demolitus eſt, Serrium, Myrtium, & Ergiſcen, jam tum diceretur Sacramentum, & non ille, præoccupatis opportunis locis, Thraciam in ſuam poteſtatem redigeret: néve magnâ inde pecuniâ multiſque copiis inſtructus, reliquas inſuper res faciliùs aggrederetur. Hoc quidem Decretum non dicit neque recitat; Sed quòd ego Senator addu-

πρεσβεις ὥμην δεῖν, τοῦτό μου διαβάλλειν. Ἀλλὰ τί ἐχρῆν με ποιεῖν; μὴ πρεσβεις γράψαι τοὺς δεῦρο τοῦθ' ἥκοντας, ἵν' ὑμῖν διαλεχθῶσιν; ἢ θέαν μὴ καταστῆσαι τὸν ἀρχιτέκτονα αὐτοῖς κελεῦσαι; ἀλλ' οὐ τοῖς δυοῖν ὀβολοῖν ἐδωρήσατ' ἄν, εἰ μὴ τοῦτ' ἐγεγόνει. Τὰ μικρὰ συμφέροντα τῆς πόλεως ἔδει με φυλάττειν, τὰ δ' ὅλα, ὥσπερ ὑμεῖς, προδιακεῖσθαι Φιλίππῳ; οὐ δῆτα. Λέγε τοίνυν μοι τὸ ψήφισμα τοῦτο λαβών, ὃ σαφῶς οὗτος οἶδ' ὅτι εἰδώς, παρέδη. Λέγε.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

ΕΠΙ Ἀρχοντος Μνησιφίλου, Ἑκατομβαιῶνος ἔτι τῆ νέᾳ, φυλῆς πρυτανευούσης Παιονίδος, Δημοσθένης Δημοσθένους Παιανιεὺς εἶπεν· Ἐπειδὴ Φίλιππος ἀποστείλας πρέσβεις περὶ τῆς εἰρήνης πρὸς Ἀθηναίους, ὁμολογουμένας ποιήσασθαι συνθήκας, δεδόχθαι τῇ Βουλῇ καὶ τῷ Δήμῳ τῶν Ἀθηναίων, ὅπως ἂν ἡ Εἰρήνη ἀποτελεσθῇ, ἃ διαλεχθεῖσα ὑπὲρ τῆς πρώτης ἐκκλησίας, πρέσβεις ἑλέσθαι ἐκ πάντων Ἀθηναίων ἤδη πέντε· τοὺς δὲ χειροτονηθέντας

adducendos esse legatos censui, id insectatur atque exagitat. Sed quid me agere oportuit? non decernere, ut illi ad vos adducerentur, qui idcirco venerant ut vobiscum colloquium haberent? aut jubere, ut iis spectandi locum non daret Architectus? ac binis obolis spectare potuerant si hoc decretum non fuisset. Exigua igitur Reipubl. commoda mihi erant curanda, summa autem (ut isti fecerunt) Philippo vendenda? minimè vero. Age, cape decretum illud, & lege: quod cùm iste satis (*contra ipsum facere*) sciret, præteriit. Lege.

DECRETUM.

Archonte Mnesiphilo, Hecatombaionis die ultimo, Pandionidâ tribu Prytanicam potestatem exercente, Demosthenes Demosthenis F. Pæaniensis, retulit: Postquam Philippus, missis ad Athenienses legatis de Pace, fœdus iniit, placere Senatui Populoque Athenienſi, quò Pax, quæ in primâ concione probata est, perducatur ad finem, legatos ex omnibus Athenienſibus deligi quinque: delectos autem

nullâ

χειροτονηθέντας ἀποδημεῖν, μηδεμίαν ἀναβολὴν ποιησαμένους, ὅπου ἂν ὄντα πυνθάνωνται τὸν Φίλιππον, καὶ τοὺς ὅρκους λαβεῖν τε παρ' αὐτοῦ καὶ δοῦναι τὸν ταχίστην, ὅπως ταῖς ὁμολογημέναις συνθήκαις ἐμμένωσι τοῖς τοῦ Ἀθηναίων Δήμου, συμπεριλαμβάνοντας καὶ τοὺς ἑκατέρων συμμάχους. Πρέσβεις ἠρέθησαν, Εὔβουλος Ἀναφλύστιος, Αἰσχίνης Κοθωκίδης, Κηφισοφῶν Ῥαμνούσιος, Δημοκράτης Φλυεύς, Κλεόν Κοθωκίδης.

ι'. Ταῦτα γράψαντος ἐμοῦ τότε, καὶ τὸ τῇ Πόλει συμφέρον, καὶ τῷ Φιλίππῳ ζητοῦντος, βραχὺ φροντίσαντες οἱ χρηστοὶ πρέσβεις οὗτοι καθῆντο ἐν Μακεδονίᾳ τρεῖς ὅλους μῆνας, ἕως ἦλθε Φίλιππος ἐκ Θρᾴκης, πάντα καταστρεψάμενος πλὴν ἑπτὰ ἡμερῶν δέκα, μᾶλλον δὲ τριῶν ἢ τεττάρων, εἰς Ἑλλήσποντον ἀφῖχθαι, καὶ τὰ χωρία σῶσαι λαβόντας τοὺς ὅρκους, πρὶν ἐκεῖνον ἐξελεῖν αὐτά. Οὐ γὰρ ἂν ἥψατ' αὐτῆς, παρόντων ἡμῶν· ἢ οὐκ ἂν ὠρκίζομεν αὐτόν, ὥστε τὴν εἰρήνην ἂν διημαρτήκει, καὶ οὐκ ἂν ἀμφότερα εἶχε καὶ τὴν εἰρήνην καὶ τὰ χωρία.

Τὸ

nullâ morâ interpositâ proficiſci oportere, eò loci ubi eſſe Philippum audierint; & juſjurandum tum ab eo exigere, tum etiam dare quamprimum, de fœdere inter illum & Populum Athenienſem ſancito, comprehenſis etiam utrorumque Sociis. Legati delecti ſunt, Eubulus Anaphlyſtius, Æſchines Cothocides, Cephiſophon Rhamnuſius, Democrates Phlyenſis, Cleon Cothocides.

10. Quæ cùm ego tunc decreviſſem, Reipubl. non Philippi utilitati proſpiciens, parum ſolliciti boni iſti Legati cunctati ſunt in Macedoniâ totos tres menſes, donec è Thraciâ reverteretur Philippus, omnibus locis in eâ regione funditus everſis: cùm liceret intra decem dies, vel triduum potiùs aut quatriduum in Helleſpontum proficiſci, & loca conſervâſſe, exacto jurejurando priuſquam ea ille expugnâſſet. Aut enim ea non attigerat præſentibus nobis, aut jusjurandum ab eo non acceperamus: ita pacem non impetrârat, nec utriſque potitus fuerat, & Pace & oppidis.

Primùm

Τὸ μὲ τοίνυν ὀκ τῇ πρεσβείᾳ πρῶτον, κλέμμα μὲν Φιλίππου, δωροδόκημα δὲ τῆς ἀδίκου τούτων ἀνθρώπων ὀ θεοῖς ἐχθρῶν, τοιοῦτον ἐγένετο· οἷον ἦν ὀ τότε, ὀ νῦν, καὶ ἀεὶ ὁμολογῶ πολεμεῖν ὀ διαφέρεσθαι τούτοις.

κα'. Ἕτερον δ' εὐθὺς ἐφεξῆς ἐπὶ τούτου μεῖζον κακούργημα θεάσασθε. Ἐπειδὴ γὰρ ὡμολόγησε τὴν εἰρήνην ὁ Φίλιππος ἕξειν, περιλαβὼν τὴν Θρᾴκην ἅμα τούτοις, ἐκὶ πειθοῖ μὲ τῷ ἐμῷ ψηφίσματι, πάλιν ἀνεῖται παρ' αὐτῆς, ὅπως μὴ ἀπίωσιν ἀπ' Μακεδονίας, ἕως ἂν τὰ τῆς στρατείας τῆς ἐπὶ τοὺς Φωκέας εὐτρεπῆ ποιήσαιτο· ἵνα μὴ δεῦρο ἀπαγγελοῦσιν αὐτῷ, ὅτι μέλλει ὀ βοηθοῦντας πορεύεσθαι, ἐξέλθοιτε ὑμεῖς, ὀ περιπλεύσαντες τὰς τριήρεσιν εἰς Πύλας, ὥσπερ πρότερον, κλείσαιτε τὸν Πορθμόν· ἀλλ' ἅμ' ἀκούοιτε ταῦτα ἀπαγγελλόντων ὑμῖν τινων, καὶ κεῖνος ὁ τὸς εἴη Πυλῶν, καὶ μηδὲν ἔχοιθ' ὑμεῖς ποιῆσαι. Οὕτω δ' ἦν ὁ Φίλιππος ὁ φόβῳ, ὀ πολλῇ ἀγωνίᾳ,

Primùm igitur in hâc legatione & Philippi fraudulentia, iniquorumque iſtorum hominum & Diis inviſorum perfidia talis extitit: quâ de causâ, utì tunc temporis, ita & nunc, & in æternum profiteor me cum iſtis pugnare & litem habere.

11. Jam aliud ſtatim ſcelus animadvertite, & priori iſto longè immanius. Poſtquam promiſit Philippus pacem ſe nobiſcum eſſe habiturum, occupatâ priùs Thraciâ propter iſtorum ignaviam, qui meo decreto non obtemperaverant, aliud nunc ab iis pretio mercatur, ut ne decederent Macedoniâ, priuſquam res ſuas militares contra Phocenſes profecturus inſtruxiſſet: ne, ſi vobis ea renunciarent legati, illum ſcilicet tum paratum eſſe tum iter incepturum, vos cum copiis exeuntes, circumactiſque triremibus Pylas petentes, Porthmum ei intercluderetis, ſicuti priùs feciſtis: ſed ut vos eodem tempore nuncium acciperetis cùm ille intra Pylas eſſet, & nihil omnino vobis relinqueretur agendum. Tanto autem in timore erat, tamq; vehementer angebatur

ἀγωνία, μὴ ὁ ταῦτα πεφληφότος αὐτῷ, πρὸ τῆς Φωκέας ἁπολέσθαι, ἀκούσαντες ψηφίσασθε βοηθεῖν αὐτοῖς, καὶ ἀφύλακτα τὰ στόματα αὐτῶν, ὥστε πάλιν μισθοῦσθαι τὸ κατάπλουτον τουτονὶ, οὐκ ἐπὶ κοινῇ μὲν τῶν ἄλλων πρέσβεων, ἀλλὰ ἰδίᾳ καθ' αὑτόν, τοιαῦτα πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν καὶ ἀπαγγεῖλαι δι' ὧν ἅπαντ' ἀπώλετο.

ιϛ'. Ἀξιῶ δὲ, ὦ Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ δέομαι, τοῦτο μεμνῆσθαι ὑμᾶς παρ' ὅλον τὸν ἀγῶνα, ὅτι μὴ καλήγορήσαντος Αἰσχίνου μηδὲν ἔξω τῆς γραφῆς, ἀλλ' ἐγὼ λόγοι ὠδεῖνα ἐποιούμην ἕτερον· ἀπάσης δ' αἰτίας καὶ βλασφημίας ἅμα τούτῳ κεχρημένῳ, ἀνάγκη καὶμοὶ πρὸς ἕκαστα τῶν καληγορημένων μικρὰ ἀποκρίνεσθαι. Τίνες οὖν ἦσαν οἱ παρὰ τούτου λόγοι τότε ῥηθέντες, καὶ δι' ὃν ἅπαντ' ἀπώλετο; Ὡς καὶ δεῖ θορυβεῖσθαι τῷ προελομένῳ Φίλιππον εἰσω Πύλας, ἕως καὶ ἅπαντ' ὅσα βούλεσθ' ὑμεῖς ἐὰν ἔχητ' ἡσυχίαν· καὶ ἀκούσεσθε δυοῖν ἢ τριοῖν ἡμέραιν, οἷς μὲ ἐχθρὸς ἦν, φίλον αὐτὸν γεγενημένον, οἷς δὲ φίλος, τοὐναντίον αὐτὸν

Philippus, ne etiam his à ſe occupatis, ante perditos Phocenſes, vos iis, auditâ re, auxilia decerneretis, & ille effectum nihil daret: ut rurſus impurum iſtum hominem, non jam communiter cum cæteris legatis, ſed ipſum ſeparatim conduceret, ut vobis ea diceret ac renuntiaret, quorum operâ peſſundantur omnia.

12. Porrò vos, Athenienſes, oro atque obteſtor, ut per totam cauſam memineritis, ſi nihil extra rem ipſam objeciſſet mihi Æſchines, me quoque nullum aliud verbum fuiſſe facturum: cùm autem ille omnia crimina & maledicta coacervârit, neceſſe quoque mihi eſſe, ut ſingulis criminationibus pauca reſpondeam. Quænam igitur illius verba tum fuerunt, per quæ perierunt omnia? *Non eſſe tumultuandum propterea quòd Philippus eſſet intra Pylas progreſſus: conſecuturos enim vos omnia ex ſententiâ veſtrâ, ſi modò quieſceretis: atque intra biduum aut triduum audituros, quorum hoſtis veniſſet, iis amicum; quorum amicus, iis hoſtem eſſe*

αὐτὸν ἐχθρόν. Οὐδὲ τὰ ῥήματα τὰς οἰκειότητας (ἔφη) βεβαιοῖ, (μᾶλλα σεμνῶς ὀνομάζων) ἀλλὰ τὸ, ταὐτὰ συμφέρειν· συμφέρει δὲ Φιλίππῳ καὶ Φωκεῦσι καὶ ὑμῖν ὁμοίως ἅπασι, τῆς ἀναλγησίας καὶ τὸ βαρύτιμον ἀπαλλαγῆναι τῶν Θηβαίων. Ταῦτα δὲ ἀσμένως πρὸς ἦκον ἀκοῦσαι, διὰ τὸ τοὺς ἐναντίους ἀπέχθειαν πρὸς τοὺς Θηβαίους. Τί οὖν συνέβη μὴ ταῦτα εὐθύς; Οὐκ εἰς μακρὰν τοὺς μὲν ταλαιπώρους Φωκέας ὀλέσθαι, καὶ κατασκαφῆναι τὰς πόλεις αὐτῶν· ὑμᾶς δ' ἡσυχίαν ἄγοντας, καὶ τούτῳ πειθομένους, μικρὸν ὕστερον σκευαγωγεῖν ἐκ τῶν ἀγρῶν, τοῦτον δὲ χρυσίον λαβεῖν· καὶ ἔτι πρὸς τούτοις, τὸ μὲν ἀπέχθειαν, τὸ πρὸς Θηβαίους καὶ Θετταλοὺς τῇ πόλει γενέσθαι· τὸ δὲ χάριν, τὴν μὲν τῶν πεπερασμένων, Φιλίππῳ. Ὅπου δ' ὅτῳ ταῦτ' ἔχει, λέγε μοι τόδε τὸ Καλλισθένους ψήφισμα, καὶ τὴν ὑπατολίδου τοῦ Φιλίππου, ἐξ ὧν ἀμφοτέρων ὑμῖν ἅπαντα ταῦτ' ἔσται φανερά. Λέγε.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

esse factum. Neque enim verbis amicitias (aiebat) *confirmari* (magno cum fastu id efferens) *sed utilitatum potiùs similitudine & communitate. Convenire autem Philippo, & Phocensibus & vobis omnibus, stupore & molestiâ Thebanorum liberari.* Hisce quidam patienter eo tempore aures advertebant, propterea quòd iræ tunc essent inter nos & Thebanos. Quid vero statim hæc secutum est? nempe ut paulò pòst miseri Phocenses interirent, & eorum urbes everterentur: vos autem quiescentes, & isti morem gerentes, non longo inde tempore impedimenta è campo veheretis, iste verò aurum reciperet. Ad hæc etiam, ut Thebanorum Thessalorumque Resp. susciperet inimicitias, Philippus autem pro hisce factis gratiam cum iisdem iniret. Quæ ut vera esse constet, lege mihi & Callisthenis decretum, & literas Philippi, quæ vobis hæc omnia manifesta reddent. Lege.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

ΕΠΙ Μνησιφίλου Ἄρχοντος, Συκλήτου Ἐκκλησίας γενομένης τῶν Στρατηγῶν, καὶ Πρυτάνεων καὶ Βουλῆς γνώμη, Μαιμακτηριῶνος δεκάτη ἀπίστου, Καλλισθένης Ἐτεονίκου Φαληρεὺς εἶπε· Μηδένα Ἀθηναίων μηδεμιᾷ παρευρέσει ἐν τῇ χώρᾳ κοιταῖον γίγνεσθαι, ἀλλ' ἐν Ἄστει καὶ Πειραιεῖ, ὅσοι μὴ ἐν τοῖς φρουρίοις εἰσὶν ἐπιτεταγμένοι. Τούτων δ' ἐκφορὰς εἶναι παρέλαβον τάξιν ἀφ' ἑσπέρας, μήτε ἀφημερεύοντας, μήτε ἐπανακοιτοῦντας. Ὃς δ' ἂν ἀπειθήσῃ τῷ ψηφίσματι τούτῳ, ἔνοχος ἔστω τοῖς ἐφεδρείας ἐπιτιμίοις, ἐὰν μὴ ἀδύνατον ἐπιδεικνύῃ ἐφ' ἑαυτὸν ὄν· ἐφ' οἷς δὲ τὸ ἀδυνάτων ἐπικρινέτω ὁ ἐπὶ τὸ ὅπλων Στρατηγός, καὶ ὁ ἐπὶ τὴ διοικήσεως, καὶ ὁ Γραμματεὺς τῆς Βουλῆς. Καταμιζεῖν δὲ καὶ τὰ ἐκ τῆς ἀγορᾶς πάντα τὰ ταχίστην τὰ μὲν ἐντὸς σταδίων ἑκατὸν εἴκοσιν, εἰς Ἄστυ καὶ Πειραιᾶ· τὰ δὲ ἐκτὸς σταδίων ἑκατὸν εἴκοσιν, εἰς Ἐλευσῖνα, καὶ Φυλὴν, καὶ Ἀφιδνα, καὶ Ραμνοῦντα, καὶ Σούνιον. Εἶπε Καλλισθένης Φαληρεύς.

Ἀρ'

DECRETUM.

Archonte Mneſiphilo, concione extra ordinem convocatâ per Duces, & ex ſententiâ Præfectorum ac Senatûs, 21. die Mamacterionis, Calliſthenes Eteonici F. Phalereus retulit: Nequis Athenienſium ullâ de commento in agris pernoctet, ſed in Urbe & Piræeo commorentur omnes, niſi qui in præſidiis diſpoſiti ſint. Horum autem, quem quiſque locum ſortitus eſt, eum teneat, neque interdiu aut noctu abſit. Quiſquis huic decreto morem non geſſerit, proditorum pœnas luat, niſi oſtendat hoc à ſe vitari nequaquam potuiſſe. Inevitabilia autem cogniſcat judicetque armorum Præfectus, & Quæſtor, & Scriba Senatûs. Amoveantur omnia ex agris quamprimum: quæcunque intra 120 ſtadia reperta fuerint, deferantur in Urbem & Piræeum: quæ ultra 120 ſtadia, in Eleuſinem, Phylen, Aphidna, Rhamnuntem, & Suniun. Dixit Calliſthenes Phalereus.

Nunquid

Ἀρ' ὅτι ταύταις ταῖς ἐλπίσιν ἐποιεῖσθε τ' εἰρήνην, ἢ ταῦτ' ἐπηγγείλατο; ὑμῖν τίνος ὁ μισθωτός; Λέγε δ' αὐτοῖς ἐπιστολήν, ἣν δεῦρ' ἔπεμψε Φίλιππος μετὰ ταῦτα.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΦΙΛΙΠΠΟΥ.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ Μακεδόνων Φίλιππος, Ἀθηναίων τῇ Βουλῇ καὶ τῷ Δήμῳ, χαίρειν. Ἰστε ἡμᾶς πρεσβευσαμένους εἰσω Πυλῶν καὶ τὰ κατὰ Φωκίδα ὑφ' ἑαυτοὺς πεποιημένους· καὶ ὅσα μὲν ἐκουσίως προσετίθετο τοῖς πολισμάτων, φρουρὰς εἰσαγαγόντας· τὰ δὲ μὴ ὑπακούοντα, καταβαλόντες καὶ ἐξανδραποδισάμενοι, κατεσκάψαμεν. Ἀκούων δὲ καὶ ὑμᾶς παρασκευάζεσθαι βοηθεῖν αὐτοῖς, γέγραφα ὑμῖν, ἵνα μὴ πλεῖον εὐοχλῆσθε περὶ τούτων. Τοῖς μὲν γὰρ ὅλοις, οὐδὲν μέτριον μοι δοκεῖτε ποιεῖν, τ' εἰρήνην συνθέμενοι, καὶ ὁμοίως ἀντιπαρεξάγοντες, καὶ ταῦτα οὐδὲ συμπεφλεγμένων τ' Φωκέων ἐν ταῖς κοιναῖς ἡμῶν συνθήκαις· ὥστε ἐὰν μὴ ἐμμένητε τοῖς ὡμολογημένοις, οὐδὲν προσήκετε ἔξω γ' ἐφθακέναι ἀδικοῦντας.

ιγ'. Ἀκούσετε

Nunquid hâc ſpe Pacem ſanxeratis, aut hæc vobis pollicebatur iſte mercenarius? Age, lege & Literas, quas poſtea à Philippo accepimus.

LITERÆ PHILIPPI.

Philippus Macedonum Rex Senatui Populoque Athenienſi S. Scitote nos intra Pylas eſſe progreſſos, & Phocidem ſubegiſſe. Quæ ſponte deditionem fecerunt, in iis oppidis præſidia locavimus: quæ verò imperio non paruerunt, vi cepimus; mancipiiſque in ſervitutem redactis, ſolo æquavimus. Cùm autem acciperem vos in eorum auxilium paratos eſſe, ſcripſi jam ad vos, ne de hâc re plùs æquo eſſetis ſolliciti. Ut enim ſummatim loquar, mihi videmini nullum omnino modum ſervare, qui, cùm pacem pepigeritis, nihilominus in aciem deſcendatis, quanquam in communi noſtro fœdere Phocenſes non ſint comprehenſi. Quare, ſi fidem præſtare nolitis, nullâ re, niſi auſpicandis injuriis, me antevertetis.

13. Auditis,

ιγ'. Ἀκήεπ ὡς σαφῶς δηλοῖ ἡ διαβεβλῆσθαι ἐν τῇ πρὸς ὑμᾶς ἐπιστολῇ πρὸς τοὺς ἑαυτῶν συμμάχους· ΟΤΙ ταῦτα ἐγὼ πεποίηκα ἀκόντων Ἀθηναίων, καὶ λυπουμένων, ὥστ' εἰ μὲν εὖ φρονεῖτε, ὦ Θηβαῖοι, καὶ Θετταλοὶ, τούτους μὲ ἐχθροὺς ὑπολήψεσθε, ἐμοὶ δὲ πιστεύσετε. Οὐ τούτοις τοῖς ῥήμασι χρᾶψας, ταῦτα δὲ βουλόμενος δεικνύναι. Τοιγαροῦν ἐκ τούτων ἦλθε ἐκείνους λαβών, εἰς τὸ μηδὲν ποιῆσαι πρᾶγμα τῶν μὲν ταῦτα, μηδ' ἀμφισβητεῖσθαι, ἀλλ' ἐᾶσαι πάντα τὰ πράγματα ἐκεῖνον ὑφ' ἑαυτὸν ποιήσασθαι· ἐξ ὧν τοῖς πρώτοις συμφοραῖς οἱ παλαίπωροι Θηβαῖοι κέχρηνται. Ὁ δὲ ταύτης τῆς πίστεως αἴτιος συνεργὸς καὶ συναγωνιστὴς, καὶ ὁ δεῦρ' ἀπαγγείλας τὰ ψευδῆ καὶ φενακίσας ὑμᾶς, οὗτός ἐστιν ὁ τὰ Θηβαίων ὀδυρόμενος νῦν πάθη, καὶ διεξιὼν ὡς οἰκτρά· καὶ τούτων, καὶ τῶν ἐν Φωκεῦσι κακῶν, καὶ ὅσ' ἄλλα πεπόνθασιν Ἕλληνες, ἁπάντων αὐτὸς ὢν αἴτιος. Δῆλοι γὰρ ὅτι σὺ μὲ ἀλγεῖς ὑπὲρ τοῖς συμβεβηκόσιν, Αἰσχίνη, καὶ τοὺς Θηβαίους ἐλεεῖς,

13. Auditis, quàm perſpicuè in his ad vos literis, fœderatos ſuos moneat doceatque: *Hæc ego feci invitis Athenienſibus & ægrè ferentibus. Quare ſi ſapitis, Thebani & Theſſali, tum eos hoſtes exiſtimabitis, tum mihi fidem habebitis.* Non quòd expreſſis verbis ita ſcripſerit, ſed ita intellectum voluerit. Ubi igitur hoc factum eſt, cumprimum eos aggrederetur, adeò ſibi omnes ſubjecit, ut nequaquam ſibi proſpicerent aut quid animadverterent, ſed ab illo tempore univerſa in ſuam poteſtatem redigere eum paterentur: unde contigit, ut infelices Thebani his calamitatibus impediantur. Iſtius autem fidei conciliator atque adjutor ſtrenuus, qui falſa huc retulit mendacia, & fucum vobis fecit, is eſt qui Thebanorum nunc luget infortunia, & quàm ea ſint miſerabilia exponit: cùm ſit & eorum, & Phocenſium malorum, & quibuſcunque aliis Græci fuerint involuti, omnium Caput & Principium. Tu ſcilicet, Æſchine, propter Thebanorum calamitates angeris,

&

ἐλεεῖς, κτήματα ἔχων ἐν τῇ Βοιωτίᾳ, καὶ γεωργῶν τὰ ἐκείνων· ἐγὼ δὲ χαίρω, ὃς εὐθὺς ἐξητύμην ὑπὸ τῶν ταῦτα πραξάντων.

ιδ'. Ἀλλὰ γὰρ ἐμπέπτωκα εἰς λόγους, οὓς αὐτίκα μᾶλλον ἁρμόσει λέγειν ἴσως. Ἐπάνειμι δὲ πάλιν ὅθεν τὰς ἀπολείξεις ὡς τὰ τούτων δωροδοκήματα, καὶ ἀδικήματα, τῆς νυνὶ παρόντων πραγμάτων γέγονεν αἰτία. Ἐπειδὴ γὰρ ἐξηπατήθητε μὲν ὑμεῖς ὑπὸ τῶν Φιλίππου ἀφ' ἑτοίμου τούτων, τῶν ἐν ταῖς πρεσβείαις μαθησάντων ἑαυτοὺς τῷ Φιλίππῳ, καὶ οὐδὲν ἀληθὲς ὑμῖν ἀπαγγειλάντων, ἐξηπάτηντο δὲ οἱ ταλαίπωροι Φωκεῖς καὶ ἀνήρηντο αἱ πόλεις αὐτῶν, τί ἐγένετο; Οἱ μὲν κατάπτυστοι Θετταλοὶ, καὶ ἀναίσθητοι Θηβαῖοι, φίλον, εὐεργέτην, σωτῆρα, Φίλιππον ἡγοῦντο πάντ' ἐκείνῳ καὶ αὐτοῖς, καὶ οὐδὲ φωνὴν ἤκουον, εἴ τις ἄλλο τι βούλοιτο λέγειν. Ὑμεῖς δὲ ὑφορώμενοι τὰ πεπραγμένα, καὶ δυσχεραίνοντες, ἦγετε μὲν εἰρήνην ὅμως· καὶ γὰρ ἦν ὅ, τι

ἂν

& Te eorum miſeret, cùm in Bœotiâ poſſeſſiones occupes, atque eorundem agros colas: ego autem lætor, qui ſtatim in judicium vocabar ab eo ſcilicet qui iſta fecerat.

14. Sed incidi in eas res, quas paulò poſt dici magis conveniet. Revertor itaque ad probandum & palam faciendum quomodo iſtorum corruptelæ ac injuriæ præſentium turbarum cauſæ extiterint. Poſtquam enim vos à Philippo circumventi eratis iſtorum operâ, qui ſe in legationibus illi mercede locaverant, nihilque veri vobis renuntiârant; circumvento & infelici Phocenſium populo, oppidiſque eorum expugnatis, quid factum eſt? Theſſali, homines deteſtandi, ſtolidique iſti Thebani, amicum, bene de ſe meritum, Servatorem Philippum ducebant: Is iis erat inſtar omnium: neque vocem ejus audiebant, qui aliter quicquam vellet ſuadere. Vos autem, quamvis ea quæ fiebant ſuſpecta haberetis, eademque ægrè ferretis, tamen pacem ſervabatis: Neque enim erat

quod

ἂν ἐποιεῖτε μόνοι. Καὶ οἱ ἄλλοι δὲ Ελληνες, ὁμοίως ὑμῖν πεφενακισμένοι, καὶ δικμαρτηκότες ὧν ἤλπισαν, ἦσαν τ' εἰρήνην ἄσμενοι, καὶ αὐτοὶ τρόπον τινὰ ὑπὸ πολλῶ πολεμούμενοι. Οτι γὰρ τοῦτ' ὁ Φίλιππος, Ιλλυριοὺς καὶ Τριβαλλοὺς, τινὰς δὲ καὶ τῶν Ελλήνων κατεφέρετο, καὶ δυνάμεις πολλὰς καὶ μεγάλας ἐποιεῖτο ὑφ' ἑαυτῷ, καί τινες τῶν ἐκ τ' πόλεων ὑπὸ τῆ τ' εἰρήνης ἐξουσία βαδίζοντες ἐκεῖσε διεφθείροντο, ὧν εἷς ἦν ἐγὼ ἴσως· τότε πάντες, ἐφ' οὓς ταῦτα παρεσκεύάζετο ἐκεῖνος, ἐπολεμοῦντο. Εἰ δὲ μὴ ἠδύναντο, ἕτερος λόγος ἦν, ὑ τοῖς ἐμοί. Εγὼ μὲν γὰρ ἐρῶ λέγων, καὶ διεμαρτυρόμην, καὶ παρ' ὑμῖν ἀεὶ, καὶ ὅπου πεμφθείην· αἱ δὲ πόλεις ἐδόσουν, τῶν μὲν ὀ τῷ πολιτεύεσθαι ὑ βεβούλευν δωροδοκούντων καὶ διαφθειρομένων ὑπὸ χρήμασι· τῶν δὲ ἰδιωτῶν καὶ πολλῶν, τὰ μὲν οὐ προορωμένων, τὰ δὲ τῇ καθ' ἡμέραν ῥᾳστώνῃ, καὶ σχολῇ διεκαζομένων, ὑ τοιοῦτόν τι πάθος πεπονθότων ἁπάντων.

Πλὴν

quod efficere poſſitis ſoli. Quin & alii Græci uti & vos decepti, & iis quæ ſperârant fruſtrati, pacem cupidè ſervabant: etſi & ipſi quodammodo jamdiu bello peterentur. Cùm enim quoquoverſus graſſans & circumiens Philippus, Illyrios, Triballoſque, & Græcorum quoque nonnullos ſubigeret, & multas magnaſque copias ſibi ſubjiceret, & quidam, qui pacis conciliandæ gratiâ illuc ex urbibus profecti erant, *muneribus* corrumperentur, quorum iſte unus fuit: tunc omnibus, contra quos ille hæc inſtruxerat, bellum inferebatur. Utrùm verò id animadverterint necne, alia eſt quæſtio, neque ad me omnino attinet. Ego enim prædicebam & teſtificabar, tum apud vos ſemper, tum quócunque mittebar: ſed malè habuerunt civitates, cùm & magiſtratus rebuſque gerendis præfecti munera acciperent ac largitionibus corrumperentur; & homines privati partim non proſpicerent, partim quotidianâ indulgentiâ & otio deliniti eſſent, atque hoc morbo correpti univerſi:

Πλεῖν ἐκ ἐφ' ἑαυτῶν οἰομένων ἐκάστων τὸ δεινὸν ἥξειν, ἀλλὰ μετ' ἄλλων ἑτέρων κινδυνεύοντα τὰ ἑαυτῶν ἀσφαλῶς οἴεσθαι παραλαμβάνοντων, ὅταν βούλωνται. Εἶτ', οἶμαι, συμβέβηκε τοῖς μὲν πλήθεσιν, ἀντὶ τῆς πολλῆς καὶ ἀκαίρου ῥᾳθυμίας, τὴν ἐλευθερίαν ἀπολωλεκέναι· τοῖς δὲ προεστηκόσι καὶ πάλαι πλεῖν ἑαυτοὺς οἰομένοις πωλεῖν, πρότερον ἑαυτοὺς πεπρακόσιν ἢ πωλῆσαι. Ἀντὶ γὰρ φίλων καὶ ξένων, οὓς τότε ὠνομάζοντο κίνακες ἐδωροδόκουν, νῦν κόλακες, καὶ θεοῖς ἐχθροὶ, καὶ πάλαι οὓς πρόσκεινται πάντα ἀκούουσιν.

ιε'. Οὐδεὶς γὰρ, ὦ Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ τοῦ προδότου συμφέρον ζητῶν, χρήματα ἀναλίσκει· οὐδ' ἐπειδὰν ὧν ἂν πέπραται κύριος γένηται, τῷ προδότῃ συμβούλῳ περὶ τῶν λοιπῶν ἐπιχρῆται. Οὐδὲν γὰρ ἂν οὕτω εὐδαιμονέστερον προδότου. Ἀλλ' οὐκ ἔστι ταῦτα, οὐκ ἔστι· πόθεν; πολλοῦ γε καὶ δεῖ. Ἀλλ' ἐπειδὰν τῶν πραγμάτων ἐγκρατὴς ὁ ζητῶν ἀρχὴν κατασχῇ, καὶ τῶν τοιούτων ἀποδομένων

διαῤῥήτης

versi: Singuli verò haud credidérunt se quicquam mali passuros, sed aliorum periculis suas opes in tuto posse collocare, quandocunque vellent. Ita puto evenisse, ut & vulgus hominum pro nimiâ socordiâ libertatem amitterent, & magistratus etiam, iique qui cætera omnia præter semetipsos à se vendenda fore confisi sunt, se primos venundari intellexerint. Enimverò non ampliùs amici aut hospites dicuntur, quibus titulis tum, cùm munera acceperint, dignati sunt, sed assentatores, & Diis invisi, cæteraque omnia, quæ *de istiusmodi proditoribus dici* fas est, audiunt.

15. Nemo enim, Athenienses, inter sumptus faciendos proditori consulit, neque cùm ea jam possideat quæ pretio mercatus est, de iis quæ supersunt proditoris consilio utitur. Alioqui Proditore nihil esset felicius. Sed non ita se res habent, non ita se habent. Quî enim posset fieri? multum certè abest. Sed postquam is qui imperium affectat, in potestatem suam quæsita redegerit, etiâ proditorum

δεσπότης ὄξι. Τὼ δὲ πονηρίαν εἰδὼς, τότε δὲ τότε ϗ μισεῖ καὶ ἀπιστεῖ, καὶ πεφιλαχίζει. Σκοπεῖτε δὲ· ϗ γὰρ, εἰ παρελήλυθεν ὁ τῶν πραγμάτων καιρὸς, ὁ τοῦ γε εὐλόγου τὰ τοιαῦτα καιρὸς ἀεὶ πάρεστι τοῖς εὐφρονοῦσι. Μέχει τούτου Λαθθάνης φίλος ὠνομάζετο Φιλίππου, ἕως πεφύδακεν Ολυνθον. Μέχει τούτου Τιμόλαος, ἕως ἀπώλεσε Θήβας. Μέχει τούτου Εὔδικος, ϗ Σίμος, οἱ Λαρισσαῖοι, ἕως Θετταλίαν ὑπὸ Φιλίππῳ ἐποίησαν. Εἶτ' ἐλαυνομένων, ϗ ὑβριζομένων, (ϗ τί κακὸν οὐχὶ παθόντων;) πᾶσα ἡ οἰκουμένη μεστὴ γέγονε προδοτῶν. Τί δ' Ἀρίστρατος ὁ Σικυῶνι, ϗ τί Περίλαος ὁ Μεγάροις; οὐκ ἀπερριμμένοι; ἐξ ὧν καὶ σαφέστατ' ἄν τις ἴδοι, ὅτι ὁ μάλιστα φυλάττων τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα, ϗ πλεῖστα ἀντιλέγων τούτοις, οὗτος ὑμῖν, Αἰσχίνη, τοῖς προδόταις, ϗ μισθαρνοῦσι, τὸ ἔχθος ἐφ' ὅτῳ δωροδοκήσετε περιποιεῖ· ϗ διὰ τοὺς πολλοὺς τούτων, ϗ τοὺς ἀνδριζομένους τοῖς ὑμετέροις βουλήμασιν, ὑμεῖς ἐστὲ σῶοι, ϗ ἔμμισθοι.

Dominus eſt. Eorum autem improbitate ſpectatâ, tum odio eos proſequitur, tum nullam fidem habet, tum contumeliosè inſectatur. Rem reputate: etenim ſi ipſarum rerum tempus præterierit, tamen eas cognoſcendi tempus nunquam abeſt Viris prudentibus. Tantiſper Laſthenes amicus Philippi habebatur, donec Olynthum prodidiſſet. Tantiſper Timolaus, donec Thebas diruiſſet. Tantiſper Eudicus & Simus, Lariſſæi ambo, donec Philippo Theſſaliam ſubjeciſſent. Et tamen cùm ita exagitantur, & contumeliis afficiuntur, & nihil mali non ferunt, totus terrarum orbis plenus eſt proditoribus. Quid Ariſtratus Sicyone? quid Megaris Perilaus? nonne viles utrique & abjecti? Ex quibus planiſſimè liquet, qui ſummâ diligentiâ patriam cuſtodiat, atque talibus acerrimè adverſetur, eum vobis, Æſchine, proditoribus ac mercenariis corruptelarum copiam ſuppeditare. Quoniam enim id genus multi ſunt, qui veſtris reſiſtunt conſiliis, vos eſtis & incolumes & mercede donati.

ἔμμισθοι. Ἐπεὶ ἀφ' ὑμᾶς αὐτοὺς, πάλαι ἂν ἀπολώλατε.

ιϛ'. Καὶ δεῖ μὲ τότε πεφυχθέντων ἔχειν ἔτι πολλὰ λέγειν, ἀλλὰ ταῦτα ἡγοῦμαι πλείω τῶν ἱκανῶν εἰρῆσθαι. Αἶτιος δὲ οὗτος, ὥσπερ εὐκολοκρασίαν τινά μου τῆς ποιητείας τῆς ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἀδικημάτων καταστεδάσας, ἵν' ἀναίσχυντον ἐμὲ πρὸς τοὺς νεωτέρους τῶν πεπραγμένων ἀπολύσαιτο. Παρεκώχλησε δὲ καὶ ὑμεῖς ἴσως, ὦ, καὶ πρὶν ἐμὲ ὁπωσοῦν εἰπεῖν, εἰδότες τὴν τότε μισθαρνίαν. Καίτοι φιλίαν τε, καὶ ξενίαν αὐτὴν ὀνομάζει· καί ποῦ εἶπέ τις λέγων; [Ὁ τὸν Ἀλεξάνδρου ξενίαν ὀνειδίζων ἐμοί.] Ἐγώ σοι ξενίαν Ἀλεξάνδρου; πόθεν λαβόντι, ἢ πῶς ἀξιωθέντι; Οὔτε Φιλίππου ξένον, οὔτε Ἀλεξάνδρου φίλον εἰποιμ' ἂν ἐγώ σε, οὐκ ὤν γε μαίνομαι· εἰ μὴ καὶ τοὺς θεραπὰς, καὶ τοὺς ἄλλό τι μισθοῦ περαίνοντας, φίλους καὶ ξένους δεῖ καλεῖν τῶν μισθωσαμένων. Ἀλλ' οὐκ ἔστι ταῦτα· πόθεν; πολλοῦ γε καὶ δεῖ. Ἀλλὰ μισθωτὸν ἐγώ σε Φι-

donati. Nam quantum vos veſtrâ ipſorum operâ potuiſtis, de vobis olim actum fuerat.

16. De rebus autem quæ illis temporibus geſtæ ſunt, plura adhuc ſuperſunt dicenda, tamen hæc plùs ſatis eſſe arbitror. Iſti autem imputandum eſt, quòd tanquam ſentinam quandam ſuæ improbitatis ac ſcelerum in me effuderit, quam neceſſe fuit apud vos, qui rebus ipſis juniores eſtis, eluere. Vos autem fortaſſe eſtis interturbati, qui, me nondum quicquam de his locuto, iſtius operam nôſtis mercenariam, quanquam eam ipſe amicitiam & hoſpitium nominat: atque nunc alicubi *de me* dixit, [* *Is qui Alexandri hoſpitium mihi exprobrat.*] Egon' hoſpitium tibi Alexandri? unde ſcilicet acceperis? aut quî eo es dignatus? Nec Philippi hoſpitem, neque Alexandri amicum ego te dixerim: non ita ſum inſanus: niſi etiam meſſores aliique omnes mercenarii pro amicis conducentium habendi ſint. Aliter verò res eſt: Unde? multum certè abeſt. Sed mercenarium ego te

* Vid. Æſch. cap. 24. Phi-

Φιλίππου πρότερον, ἢ νῦν Ἀλεξάνδρου καλῶ, ἢ ὅτοι πάντες· εἰ δ' ἀπιστεῖς, ἐρώτησον αὐτούς. Μᾶλλον δ' ἐγὼ τοῦθ' ὑπὲρ σοῦ ποιήσω. Πότερον ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Μίδωνος Αἰχίνης, ἢ Ξένων εἰ) Ἀλεξάνδρου δοκεῖ; Ἀκούεις ἃ λέγουσι; Βούλομαι τοίνυν ἤδη, ἢ δεῖ τὴν γραφὴν αὐτὴν ἀπολογήσασθαι, ἢ διεξελθεῖν τὰ πεπραγμένα ἐμαυτῷ· ἵνα, καὶ πρὸς εἰλὼς Αἰχίνης, ὅμως ἀκούσῃ δι' ἃ φημι, ἢ τούτων τ' προσεβουλόμην, ἢ πολλῷ μείζονων ἐπὶ τούτων δωρεῶν δίκαιον εἰ) τυγχάνειν. Καὶ μοι λέγε τ' γραφὴν αὐτήν, λαβών.

ΓΡΑΦΗ.

ιζ'. ΕΠΙ Χαιρώνδου Ἄρχοντος, Ἐλαφηβολιῶνος ἕκτῃ ἱσταμένου, Αἰχίνης Ἀτρομήτου Κοθωκίδης ἀπήγαγε πρὸς τ' Ἄρχοντα θεσμόμων γραφὴν κατὰ Κτησιφῶντος Λεωσθένους. Ἀναφλυστίου, ὅτι ἔγραψε παράνομον ψήφισμα, [Ὡς ἄρα δεῖ στεφανοῦσθαι Δημοσθένην Δημοσθένους Παιανιέα χρυσῷ στεφάνῳ, καὶ ἀναγορεύεσθαι ἐν τῷ Θεάτρῳ Διονυσίοις τοῖς Μεγάλοις,

Philippi olim, & nunc Alexandri appello, & hi etiam omnes. Nunquid dubitas? interroga eos: atque ego adeò tuo loco id faciam. Utrùm vobis, Athenienſes, Mercenarius Æſchines, an Hoſpes eſſe Alexandri videtur? Audin' quid dicant? Jam quod ad ipſam accuſationem attinet, pro meipſo reſpondébo, & mea facta recenſebo: ut quanquam pernôrit Æſchines, tamen audiat quamobrem dicam me & his qui jam decreti ſunt honoribus, & adhuc majoribus eſſe dignum. Cape & lege mihi ipſam accuſationem.

ACCUSATIO.

17. *Archonte Chærondâ, ſexto die menſis Elaphebolionis, Æſchines Atrometi F. Cothocides reum violatarum legum poſtulavit Cteſiphontem Leoſthenis F. Anaphlyſtium, quòd decretum legibus contrarium tuliſſet,* [*Nempe, ut Demoſthenes Demoſthenis F. Pæanienſis aureâ coronâ donaretur, & in Theatro Magnis Dionyſiis,*

γάλοις, Τραγῳδοῖς καινοῖς, Οπ στεφανοῖ ὁ Δῆμος Δημοσθένην Δημοσθένους Παιανιέα χρυσῷ στεφάνῳ, ἀρετῆς ἕνεκα, καὶ εὐνοίας, ἧς ἔχων διατελεῖ εἴς τε τοὺς Ελληνας ἅπαντας, καὶ τὸν Δῆμον τῶν Αθηναίων, καὶ ἀνδραγαθίας· καὶ διότι διατελεῖ στεφανῶν, καὶ λέγων τὰ βέλτιστα τῷ Δήμῳ, καὶ πρόθυμός ἐστι ποιεῖν ὅ, τι ἂν δύνηται ἀγαθόν·] πάντα ταῦτα ψευδῆ γράψας καὶ ἀδίκημα, τὸν νόμον οὐκ ἐάοντων τοῦτον μὴ ψευδεῖς γραφὰς εἰς τὰ δημόσια γράμματα καταβάλλεσθαι, εἶτα τοὺς ἀπαιδεύτους στεφανῶν· ἔτι δὲ Δημοσθένης τειχοποιὸς, καὶ ὅτι τῶν θεωρικῶν ταμίας· ἔτι δὲ μὴ ἀναγορεύειν τὸν στέφανον ἐν τῷ Θεάτρῳ, Διονυσίοις, Τραγῳδῶν τῇ καινῇ, ἀλλ' ἐὰν μὲν ἡ Βουλὴ στεφανοῖ, ἐν τῷ Βουλευτηρίῳ ἀναιρεῖν· ἐὰν δὲ ἡ Πόλις, ἐν Πνυκὶ ἐν τῇ Εκκλησίᾳ. Τίμημα, τάλαντα πεντήκοντα. Κλήτορες, Κηφισοφῶν Κηφισοφῶντος Ραμνούσιος, Κλέων Κλέωνος Κοθωκίδης.

ιή. A

nysiis, novis Tragœdiis, prædicaretur, donari à populo Demosthenem Demosthenis F. Pæanienſem aureâ coronâ, virtutis ergò benevolentiæque, quam erga Græcos univerſos & civitatem Athenienſem ſemper haberet; fortitudinis etiam, & conſtantiæ in agendo dicendoque quæ populo maximè in rem fuerint, nec non propter alacritatem ejus in beneficiis pro virili ſuo præſtandis.] Quæ omnia falſa ſcripſit, & legibus contraria: cùm legibus cautum ſit, primùm, ne quid falsò ſcriptum in publicos commentarios referatur: deinde, nequis ante relatas rationes coronetur. Demosthenes autem muris reficiendis eſt curator, & theatrali pecuniæ præfectus. Adhuc etiam, ne coronæ prædicatio fiat in Theatro, cùm celebrentur Bacchanalia & Tragœdiæ novæ agantur: at ſi Senatus donet coronam, in Curiâ eam eſſe prædicandam; ſin Civitas, in Pnyce, hoc eſt, in concione. Mulcta, 50 talenta. Teſtes, Cephiſophon Cephiſophontis F. Rhamnuſius, Cleon Cleontis F. Cothocides.

18. Quæ

ιή. Α μὲ διώκει ὑ ψηφίσματος, ὦ Ανδρες Αθηναῖοι, ταῦτ' ὄϛιν. Εγὼ δ' ἀπ' αὐτῶν τούτων πρῶτον οἶμαι δεῖλον ὑμῖν ποιήσω, ὅτι πάντα δικαίως ἀπολογήσομαι. Τιὼ δ αὐτιὼ τούτῳ ποιησάμενος τῶν γεγραμμένων τάξιν, πρῶτ πάντων ἐρῶ καθ' ἕκαστον ἐφεξῆς, καὶ οὐδὲν ἐκὼν παραλείψω. Τοὺ μὲ οὖν γράψαι προαιρούμενόν με καὶ λέγοντα τὰ βέλτιϛα τῷ Δήμῳ ἀμαρτεῖν, ἢ πρόθυμον εἶ) ποιῆσαι ὅ, τι ἂν δύωμαι ἀγαθόν, καὶ ἐπαινεῖν ὀρθῶ τούτοις, οὐ τοῖς πεπολιτευμένοις τιὼ κείσιν εἶ) νομίζω· ἀπὸ δ τούτων ἐξεταζομένων εὑρεθήσεται, εἴτε ἀληθῆ πρὶ ἐμοὺ γέγραφε Κτησιφῶν ταῦτα καὶ προσήκοντα, εἴτε καὶ ψευδῆ. Τὸ δὲ μὴ προσγράψαι [Επειδὰν τὰς εὐθύνας δῷ] στεφανῶν, καὶ ἀνειπεῖν ὐ τῷ θεάτρῳ κελεῦσαι Ⓦ στέφανον, κοινωνεῖν μὲ ἡγοῦμαι καὶ τοῦτο τοῖς πεπολιτευμένοις, εἴτε ἄξιός εἰμι τοὺ στέφανυ, καὶ τῆς ἀναῤῥήσεως ὀ ὐ τούτοις, εἴτε ἢ μή. Επ μὲν τοι ἢ τοὺς νόμους δεικτέον εἶναί μοι

18. Quæ contra Decretum urget, Athenienſes, ita quidem ſe habent. Ego verò ex hiſce ipſis puto me vobis imprimis indicaturum eſſe, quòd juſtâ excuſatione ſim omnia defenſurus. In iis enim quæ *contra me* ſcribuntur eandem cum illo rationem tenebo, atque de omnibus ſuo ordine ſigillatim dicam, neque ſciens quicquam præteribo. Quoniam igitur Cteſiphon *in Decreto ſuo* ſcripſerit, me optima pro populo *Athenienſi* uſque agere ac dicere, & quodcunque commodi penès me fuerit id eſſe facturum, meque ſuper his laudaverit, eam arbitror in meâ rerum adminiſtratione poſitam eſſe controverſiam. Cùm enim hæc explorata fuerint, ſatis erit compertum, utrùm vera atque idonea an falſa de me ſcripſerit Cteſiphon. Quòd verò me coronâ donandum eſſe decreverit, atque hæc verba decreto non addiderit [*Poſtquam rationes retulerit*] quódque coronam in theatro prædicari juſſerit, etiam hoc ad rerum adminiſtrationem attinere puto, utrùm coronâ & præconio dignus necne fuerim. Leges præterea oſtendendæ mihi

μοι δοκεῖ, καθ' οὓς ταῦτα γεγράφειν ἐξῆν τούτῳ. Οὐτωσὶ μὲν, ὦ Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δικαίως καὶ ἁπλῶς τὴν ἀπολογίαν ἔγνωκα ποιεῖσθαι· βαδίζω δ' ἐπ' αὐτὰ, ἃ πέπραχταί μοι· καί μοι μηδεὶς ὑποπτεύσῃ ἀπαρτᾶν τὸν λόγον τῆς γραφῆς, ἐὰν εἰς Ἑλληνικὰς πράξεις καὶ λόγους ἐμπέσω. Ὁ γὰρ διώκων τοῦ ψηφίσματος [τὸ λέγειν ἃ πράττειν τὰ ἀείσιά με] καὶ γεγραμμένος ταῦτα ὡς οὐκ ἀληθῆ, οὗτός ἐστιν ὁ τοὺς περὶ ἁπάντων τῶν ἐμοὶ πεπολιτευμένων καὶ πεπραγμένων λόγους οἰκείους καὶ ἀναγκαίους τῇ γραφῇ πεποιηκώς. Εἶτα καὶ πολλῶν πραγμάτων ὄντων τῆς πολιτείας, τὰ περὶ τὰς Ἑλληνικὰς πράξεις εἰλόμην ἐγὼ, ὥστε καὶ τὰς ἀποδείξεις ἐκ τούτων δίκαιός εἰμι ποιεῖσθαι.

ιθ'. Ἃ μὲν οὖν περὶ τοῦ πολιτεύεσθαι καὶ δημηγορεῖν ἐμὲ πρόσθεν καὶ κατέσχε Φίλιππος, ἐάσω· οὐδὲν γὰρ ἡγοῦμαι τούτων εἶναι πρὸς ἐμέ· ἃ δ' ἀφ' ἧς ἡμέρας ἔδοξε ταῦτα

mihi videntur, quibus iſta ſcribere Cteſiphonti liceret. Atque iſtiuſmodi quidem defenſionem ſimplicem, Athenienſes, & legitimam facere mecum ſtatui. Illa verò jam aggrediar quæ geſta ſunt à me *in Republicâ*: nec ſuſpectum me quis habeat quaſi ſperem accuſationem refugere *& tergiverſari*, ſi in Græcanicas res geſtas & Orationes incidero. Qui enim Decreto iſti adverſatur, *in quo* me optima dicere ac agere *ſcriptum eſt*, atque hæc tanquam mendacia judicio proſequitur, ille idem eſt qui accuſatione ſuâ efficit, ut de rebus meis univerſis, quas publicè & privatim geſſi, neceſſe habeam verba facere. Porrò, cùm multæ ſint Reipublicæ adminiſtrandæ rationes, id ego ſecutus ſum, quod ad Græcanicas res geſtas pertinebat: quamobrem *argumenta mea & demonſtrationes* æquum eſt ut inde deducam.

19. De iis igitur, quæ priuſquam ego aut Rempubl. adminiſtrare aut pro concione verba facere cœpiſſem, præoccupârat & detinuerat Philippus, penitus tacebo, nihil enim iſtorum arbitror ad me quicquam attinere: quæ verò, ex

quo

ταῦτα ἐπέσχον ἐγὼ, διεκωλύθη, ταῦτα ἀναμνήσω, καὶ τούτων ὑφέξω λόγον, ὅσον δύναμαι. Πλεονέκτημα, ὦ Ἀνδρες Ἀθηναῖοι, μέγα ὑπῆρξε Φιλίππῳ παρὰ γὰρ τοῖς Ἕλλησιν, οὐ πισὶν, ἀλλὰ πᾶσιν ὁμοίως, φοβεραὶ προδοσίαι, καὶ διαβολαὶ, καὶ θεοῖς ἐχθραὶ ἀνθρώπων συνέβη γενέσθαι, καὶ τοσαύτῃ, ὅσην οὐδεὶς πω πρότερον μέμνηται γεγενημένην. Οὓς συναγωνιστὰς, καὶ συνεργοὺς λαβὼν, καὶ πρότερον κακῶς τοὺς Ἕλληνας ἔχοντας, πρὸς ἑαυτοὺς, καὶ στασιαστικῶς, ἔτι χείρους διέθηκε· τοὺς μὲν ἑταίρους, τοῖς δὲ δώροις, τοὺς δὲ πάντα τρόπον ἀφανεῖρων· καὶ διέτησεν εἰς μέρη πολλὰ, ἐνὸς τοῦ συμφέροντος ἅπασιν ὄντος, κωλύειν ἐκεῖνον μέγαν γίγνεσθαι. Ἐν τοιαύτῃ δὲ καταστάσει καὶ ἐπ᾽ ἀγνοίᾳ τοῦ συνισταμένου καὶ φυομένου κακοῦ τοῖς ἅπασιν Ἕλλησιν ὅλοις, δεῖ σκοπεῖν ὑμᾶς, ὦ Ἀνδρες Ἀθηναῖοι, τί προσῆκον ἦν ἑλέσθαι πρᾶξαι, καὶ ποιεῖν τὴν πόλιν, καὶ τούτων

quo ego ad res gerendas acceſſi, prohibui ne efficeret, illa vobis in memoriam revocabo, illorumque rationem ſubjungam, ubi pauca præfatus fuero. Philippo, Athenienſes, id erat maximi momenti, quòd eo tempore, non ſolùm inter hos vel illos, at inter Græcos peræquè univerſos, tanta eſſet proditorum largitionibus corrupta ac Diis inviſa multitudo, quanta poſt hominum memoriam nulla unquam contigerat: quos ille conſiliorum atque operum ſuorum ſocios & participes adeptus, reliquos Græciæ populos jamtum à civilibus diſcordiis multa mala perpeſſos, graviùs adhuc inter ſe commiſit: dum hos in errorem traheret, illis *munera* largiretur, alios quovis modo corrumperet. Multas denique in factiones eos diviſit, cùm iis interea omnibus id unum eſſet commodiſſimum, ne ille viribus polleret quantum poſſent proſpicere. Quo in rerum ſtatu cùm omnes Græci verſarentur, atque adhuc coortam tempeſtatem omnino ignorarent, veſtrum eſt, Athenienſes, vobiſcum reputare, quid eligere, quid aggredi, quid perficere civitatem decuerit, earumque

τῶν λόγων παρ' ἐμοῦ λαβεῖν· ὁ γὰρ οἰόμενος ἑαυτὸν τάξας τῆς πολιτείας, εἰμὶ ἐγώ.

κ'. Πότερον αὐτὸν ἐκρίνω, Αἰσχίνη, τὸ φρόνημα ἀφεῖσαν, καὶ τὴν ἀξίαν τὴν ἑαυτῆς, ἐν τῇ Θετταλῶν, καὶ Δολόπων τάξει συγκαπακτᾶσθαι Φιλίππῳ τὴν τῶν Ἑλλήνων ἀρχὴν, καὶ τὰ τῶν προγόνων καλὰ καὶ δίκαια ἀναιρεῖν; ἢ τοῦτο μὲν μὴ ποιεῖν; (δεινὸν γὰρ ὡς ἀληθῶς) ἃ δ' ἐώρα συμβησόμενα, εἰ μηδεὶς κωλύσει, καὶ προῃσθάνετο (ὡς ἔοικεν) οὐκ πολλοῦ, ταῦτα προϊδεῖν γιγνόμενα; Ἀλλὰ νὴ ἔγωγε μάλιστα· ὅπερ μᾶλλον τοῖς πεπραγμένοις ἥδεως ἂν ἐχρίμην, καὶ ποίας μείζονος γενέσθαι τὴν πόλιν ἐβούλετ' ἄν; πότερον τῆς συναρπίας τῶν συμβεβηκότων τοῖς Ἕλλησι κακῶν καὶ ἀγαθῶν, ἧς ἂν Θετταλοὺς καὶ τοὺς μετὰ τούτων εἶπόι τις; ἢ τῆς προαιρέσεως ταῦτα γιγνόμενα ὑπὲρ τῆς ἰδίας πλεονεξίας ἐλπίδι, ἧς ἂν Ἀρκάδας, καὶ Μεσσηνίους,

rumque rerum à me rationem repoſcere. Nimirum ego ille ſum, qui ad Rempubl. gerendam eo tempore me accinxi.

20. Quidnam illam decuiſſe arbitraris, Æſchine? an ut poſitâ animi magnitudine & amiſsâ *omni quam acquiſierat* dignitate, cum Theſſalorum Dolopumque ordinibus unà contenderet, unà Philippum adjuvaret Græcorum imperium affectantem, atque adeò majorum præclara facinora ac jura everteret? an potiùs ut non iſtud faceret? (eſſet enim mehercule graviſſimum) ſed quæ eventura, niſi quis averteret, videbat, & multò antè (ut veriſimile eſt) præſentiebat, ea cùm imminerent negligeret? Atqui hunc mearum rerum geſtarum reprehenſorem libenter rogaverim, à quâ tandem factione civitatem noſtram ſtetiſſe voluerit? an illâ, quæ malorum omnium & dedecorum quæ Græcis acciderunt cauſa extitit, cui Theſſalos eorumque participes annumerare poſſis? an illâ, quæ negligentiâ ſuâ hæc fieri permiſit, dum ad privatam rem augendam nimis eſſet attenta, quorum hominum in numero Arcadas, &

σπίους, ἢ Ἀργείους ἠτίμωσ; Ἀλλὰ ἢ τούτων πολλοὶ, μᾶλλον δὲ πάντες, χεῖρον ἡμῶν ἀπηλλάχασι. Καίτοι, εἰ μὲ ὡς ἐκράτησε Φίλιππος, φίλτατ' ἀνδρῶν ἁπάντων, ἢ μὴ ταῦτ' ἦγεν ἡσυχίαν, μήτε τῶν αὐτῷ συμμάχων μήτε τῶν ἄλλων Ἑλλήνων μηδένα μηδὲν λυπήσας, ὅμως ἴσως ἄν τις, καὶ τῶν ἐκ παιδὸς ἐπιτηδείων οἷς ἔπραττεν ἐκεῖνα, μέμψις ἢ κατηγορία. Εἰ δὲ ὁμοίως ἀπάντων τὸ ἀξίωμα, τὴν ἡγεμονίαν, τὴν ἐλευθερίαν ἐφυλάττετο, μᾶλλον δὲ καὶ τὰς πολιτείας ὅσων ἦρξε, πῶς ἂν οὐκ ἀπάντων εὐδοξότατα ὑμεῖς ἐβουλεύσασθε, ἐμοὶ πειθόμενοι; Ἀλλ' ἐκεῖσε ἐπανέρχομαι.

κα'. Τί τὴν πόλιν, Αἰσχίνη, ἐφοβήθη ποιῆσαι, ἀρχὴν καὶ τυραννίδα τὴν Ἑλλήνων ὁρῶσαν ἑαυτῷ κατασκευαζόμενον Φίλιππον; ἢ τί τὸ σύμβουλον ἔδει λέγειν ἢ γράφειν τὸν Αἰσχίνην ἐμέ; (καὶ γὰρ τοῦτο πλεῖστον διαφέρει) ὃς σαφῶς ἐξ ἀρχῆς μὲν οὐδὲν μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἀφ' ἧς αὐτὸς ἐπὶ τὸ βῆμα ἀνέβαινον, ἀεὶ δὲ βέλτιστα, καὶ πρῶτος,

καὶ

Meſſenios, & Argivos exiſtimemus? Horum verò plerique, vel potiùs omnes, majori cum damno quàm nos acceperamus, *ex hoc negotio* diſceſſerunt. Enimvero ſi Philippus, ut primùm eſſet victoriâ potitus, continuò abiiſſet, neminique aut ex ſuis fœderatis, aut ex reliquis Græciæ populis allatâ injuriâ, otium deinde egiſſet, eos tamen, qui conatibus illius non reſiſtebant, aliquâ ex parte reprehendere & accuſare poſſemus. At ſi peræquè omnibus dignitatem, autoritatem, libertatemque, immo etiam & Reipubl. ſtatum quibuſcunque potuit, ademerit, nonne vos præclariſſimè vobis proſpexiſtis, qui mihi eſtis obſecuti? Sed illuc jam revertor.

21. Quid igitur, Æſchine, tum facere civitatem decuit, cum Philippum conſpiceret ad univerſæ Græciæ imperium ac dominationem viam ſibi munientem? quid me conſiliarium dicere aut ſcribere Athenis *oportebat*? (hoc enim multùm intereſt) qui longo abhinc tempore uſque ad illum diem quo ipſe in pulpitum aſcendi, probè intelligebam patriam meam de principatu, de honore, atque

ϗ δόξης ἀγωνιζομένου τὴν πατρίδα, ϗ πλείω σώματα, ϗ χρήματα ἀναλωκέναι ὑπὲρ φιλοτιμίας, ϗ τῶν ἅπασι τοῖς Ἕλλησι συμφερόντων, ἢ τ' ἄλλων Ἑλλήνων οἱ τὰ ὑπὲρ αὐτῶν ἀναλώκασιν ἔχαφοι. Εὔφρων δ' αὐτὸν τ Φίλιππον, ὡς ὑμῖν ὁ ἀγών, ὑπὲρ ἀρχῆς ϗ δυναστείας τ ὀφθαλμὸν ἀπεκεκομμένον, τὴν κλεῖν κατεαγότα, τὸν χεῖρα, τὸ σκέλος πεπηρωμένον, πᾶν ὅ, τι βουληθείη μέρος ἡ τύχη τοῦ σώματος ἀφελέσθαι, τοῦτο ῥᾳδίως ϗ ἑτοίμως φερόμενον, ὥστε τὸν λοιπὸν μετ' τιμῆς καὶ δόξης ζῆν. Καὶ μήν, εἰ δὲ τοῦτό γε εἰδείης ἂν εἰπεῖν τολμήσειεν, ὡς τὸν μὲν ὁ Πέλλη τεραφέντα, χωρίῳ ἀδόξῳ τότε γε ὄντι, καὶ μικρῷ, τοσαύτην μεγαλοψυχίαν προσῆκεν ἐγγενέσθαι, ὥστε τῆς τῶν Ἑλλήνων ἀρχῆς ὀρέγεσθαι, ϗ τοῦτ' εἰς νοῦν ἐμβαλέσθαι. Ὑμῖν δὲ οὖσιν Ἀθηναίοις, καὶ καθ' ἡμέραν ἑκάστην ἐν πᾶσι καὶ λόγοις ϗ θεωρήμασι τῆς τῶν προγόνων ἀρετῆς ἐπομνήματ' ὁρῶσι, τοσαύτην κακίαν ὑπάρξαι, ὥστε τ τὴν Ἑλλήνων ἐλευθερίας

atque gloriâ ſemper decertâſſe, pluresque viros & pecunias conſumpſiſſe, ut ſibi gloriam compararet, omniumque Græcorum commodis inſerviret, quàm cæteri Græciæ populi in ſuas res impenderunt. Animadverti verò Philippum ipſum, quocum nos contendimus, dum honoris atque poteſtatis ſtudio incitatus eſt, quamvis altero careret oculo, jugulum etiam confractum, diminutam manum, & crus mutilatum *haberet*, quamcunque adhuc corporis partem fors ei adimere voluerit, eam facilè & libenter amittere paratum, modò reliquis integris cum dignitate & gloriâ vitam tranſigeret. Et profectò, quis unquam *mortalium* dicere confiſus ſit, homini iſti, qui Pellæ, loci tunc temporis obſcuri, eſſet nutritus, tantam animi magnitudinem rite innaſci potuiſſe, ut Græcorum imperium appeteret, & de eodem acquirendo cogitaret? Vos autem, qui & Athenienſes eſtis, & in omni literarum ac præceptorum genere majorum veſtrorum monumenta quotidie contemplamini, adeò inertes fuiſſe & deſidioſos, ut communem Græcorum

ἐλευθερίας αὐτεπαγγέλτοις, ἐθελοντὰς ἂν δεξαμένοις Φιλίππῳ, οὐδ' ἂν εἷς ταῦτα φήσειε. Λοιπὸν τοίνυν ἦν καὶ ἀναγκαῖον ἅμα, πᾶσιν οἷς ἐκεῖνος ἐπεβάτευεν ἀδικῶν ὑμᾶς, ἀνταπιέσθαι δικαίως. Τοῦτ' ἐποιεῖτε μὲν ἐξ ἀρχῆς ὑμεῖς εἰκότως καὶ προσηκόντως. Ἐγεγράφην δὲ καὶ συνεβούλευον καὶ ἐγὼ, καθ' οὓς ἐπολιτευόμην χρόνους· ὁμολογῶ.

κϐ'. Ἀλλὰ τί ἐχρῆν με ποιεῖν; ἤδη γάρ σε ἐρωτῶ πάντα τὰ ἄλλα ἀφεὶς, Ἀμφίπολιν, Πύδναν, Ποτίδαιαν, Ἁλόννησον, σοῦ τινὸς τούτων μέμνημαι. Σέρριον δὲ καὶ Δορίσκον, καὶ τὴν Πεπαρήθου κόρθησιν, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα ἡ πόλις ἠδίκητο, οὐδ' εἰ γέγονεν οἶδα. Καί τοι σύγ' ἔφησθά με ταῦτα λέγοντα, εἰς ἔχθραν ἐμβαλεῖν τισὶ, Εὐβούλου, καὶ Ἀριστοφῶντος, καὶ Διοπείθους, τῶν περὶ τούτων ψηφισμάτων ὄντων, οὐκ ἐμοῦ· ὧν λέγων εὐχερῶς ὅ, τι ἂν βουληθῇς. Οὐδὲ νυνὶ περὶ τούτων ἐρῶ· ἀλλ'

libertatem veſtrâ ſponte ac voluntate Philippo dederetis? Nemo, *inquam*, hæc dicere *non dubitaverit*. Reliquum igitur erat atque idem neceſſarium, quæ ille veſtrum in malum *immeritò* eſt aggreſſus, iis ut vos juſtè reſiſteretis: quod vos rectè atque ut decebat ab initio feciſtis. Iis verò temporibus quibus ego Rempubl. adminiſtravi, tum decreta ſcripſiſſe, tum conſilium meum dediſſe me *libenter* agnoſco.

22. At quid me facere oportebat? Te enim ipſum jam interrogo: alia omnia prætermittens, Amphipolin, Pydnam, Potidæan, Haloneſum, nihil omnino horum memini. Serrion verò & Doriſcus, & Peparethi depopulatio, & quæcunque alia iſtiuſmodi civitati noſtræ in injuriam ceſſerint, an ita fuerint necne, penitus ignoro. Et tamen Tu me horum mentionem facere dixiſti, quò magis in Athenienſes odium *Philippi* concitarem; cùm interim decreta illa quæ ad iſta negotia ſpectabant, ab Eubulo, Ariſtophonte, & Diopithe, non à me eſſent relata: ô tu quàm promptus ad effutiendum, quicquid tibi animus ſuggerat! Neque vero de his hodierno die ullum verbum faciam.

Verùm

Ἀλλ' ὁ τὴν Εὔβοιαν ἀκεῖνος σφετερίζόμενος, ὁ καταστρεφόμενος Ἀττικὴν, ὁ τὴν Μεγάρων ἐπιχειρῶν, ὁ καταλαμβάνων Ὠρεὸν, ὁ καθαιρῶν Πορθμὸν, ὁ καθιστὰς ὁ μὲν Ὠρεῷ Φιλιστίδην τύραννον, ὁ δ' Ἐρετρίᾳ Κλείταρχον, ὁ τὴν Ἑλλήσποντον ὑφ' ἑαυτῷ ποιούμενος, ὁ Βυζάντιον πολιορκῶν, ὁ πόλεις Ἑλληνίδας, πὰς μὲν ἀναιρῶν, εἰς πὰς δὲ τὰς φυγάδας καταγων· πότερον ταῦτα πάντα ποιῶν ἠδίκει, ὁ παρεσκεύαζε, ὁ ἔλυε τὴν εἰρήνην, ἢ οὔ; καὶ πότερον φανῆναί πινα τῶν Ἑλλήνων τὸν ταῦτα καλύσοντα ποιεῖν αὐτὸν ἐχρῆν, ἢ μή; εἰ μὲν δὴ μὴ ἐχρῆν, ἀλλὰ τὴν Μουσῶν λείαν καλυμένην, τὴν Ἑλλάδα ὖσαν ὀρθίων, ζώντων Ἀθηναίων ὁ ὄντων, ἐξειργασμαι μὲν ἐγὼ περὶ τῶν τοιούτων εἰ πὼν· ἐξειργασε δ' ἡ Πόλις ἡ πειθθεῖσα ἐμοί· ἐγὼ δὲ ἀδικήματα πάντα ταῦτα ἃ πέπραχ) ὁ ἁμαρτήματα ἐμά. Εἰ δὲ ἔδει τύπτων πινὰ κωλυτὴν φανῆναι, πὰ ἄλλον, ἢ τῶν Ἀθηναίων Δῆμον προσήκει γενέσθαι;

κγ'. Ταῦτα

Verùm ille qui Eubœam ſuo jure ſibi vendicabat, qui aggere Atticam cingebat, qui Megaram adoriebatur, atque Oreum occupabat, qui Porthmum effodiebat, inque Oreo Philiſtidem, in Eretriâ Clitarchum tyrannum conſtituebat, qui præterea Helleſpontum ſibi ſubjiciebat, qui oppugnabat Byzantium, atque alias Græciæ urbes funditus evertebat, in alias exules reducebat, ille, *inquam*, qui hæc perpetrabat, annon injuriam fecit, fœdera diſrupit, annon etiam pacem violavit? & proinde utrùm è Græcis exoriri aliquem oportebat, qui Philippum ab incœptis ſuis deſiſtere compelleret, an *illum non omnino reprimi*? Nam ſi *aliquem ita exoriri* non conveniebat, quin Græciam Myſorum (uti vocatur) prædam fieri, etiam vivente ac florente populo Athenienſi, tum ego curioſiùs de his verba feci, curioſiùs etiam egit Civitas, quæ meum ſecuta eſt conſilium: mihi denique imputetur, quodcunque injuriæ perpetratum fuit, quodcunque *in Republicâ* peccatum eſt. At verò ſi illarum rerum vindicem extitiſſe aliquem oportebat, quis alius eſſe debuit præterquam populus Athenienſis?

23. Hæc

κγ'. Ταῦτα τοίνυν ἐπολιτευόμην τότ' ἐγὼ, ἡ ὁρᾶν καλὰ λυλύθοντι πάντας ἀνθρώπους οἷόν, ἠναντιούμην, ἡ προλέγων, ἡ διδάσκων μὴ προΐεσθαι ταῦτα Φιλίππῳ. Καὶ μὴν, ἢ εἰρεσίαν γε οἷόν ἦλυσι τὰ πλοῖα λαβεῖν, ὑπ' ἦν Πόλις, Αἰσχίνη. Φέρε δὴ αὐτὰ τὰ ψηφίσματα, ἡ ἢ ὀπιστολὴν ἢ Φιλίππου, ἡ λέγε ἐφεξῆς. Ἀπὸ δὲ τούτων ἐξετάζομεν, τίς πόθεν αἰτίος ἐστι, γενόμενος φανερός. Λέγε.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

ΕΠΙ Ἄρχοντος Νεοκλέους, μηνὸς Βοηδρομιῶνος, Ἐκκλησίας Συγκλήτου ὑπὸ Στρατηγῶν συναχθείσης, Εὔβουλος Μνησιθέου Κύριος, εἶπεν· Ἐπειδὴ προσήγγειλαν οἱ Στρατηγοὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ὡς ἄρα Λεωδάμαντα τὸν ναύαρχον, καὶ τὰ μετ' αὐτοῦ ἀποσταλέντα σκάφη εἴκοσιν ὅτε ἢ ὅ σίτου προεκπομπὴν εἰς Ἑλλήσποντον, ὑπὸ Φιλίππου Στρατηγὸς Ἀμυντᾶς καταγήσαι εἰς Μακεδονίαν, ἡ ἐν φυλακῇ ἔχοι, ὅπως μελήσειαν τοῖς Πρυτάνεσι, ἡ τοῖς Στρατηγοῖς, ὅπως

23. Hæc ego igitur illo tempore administrabam: & cùm illum omnes homines in servitutem redigere observarem, ego contrà summis viribus obnixus sum, tum prædicendo, tum monendo, ne hæc Philippo proderetis. Et profectò pacem ille, cum navigia caperet, non hæc Civitas, Æschine, violavit. Profer verò ipsa Decreta, & Literas Philippi, atque ista sigillatim recita. Cùm enim hæc explorata fuerint, quâ quisque sit in culpâ, satis erit compertum. Recita.

DECRETUM.

Archonte Neocle, mense Boëdromione, concione ab Imperatoribus extra ordinem *convocatâ, Eubulus Mnesitbei Fil. Cyprius, retulit: Quoniam Imperatores in concione nunciârunt, Leodamantem rei navali præfectum, cum viginti navigiis, quæ frumenti ex Hellesponto exportandi causâ unà cum illo missæ sunt, ab Amyntâ Philippi Imperatore in Macedoniam deduci, atque ibi in custodiâ teneri:* Placere ergo, *ut provideant Prytanes & Imperatores, ut*

ὅπως ἡ Βουλὴ συναχθῇ, καὶ αἱρεθῶσι πρέσβεις πρὸς Φίλιππον, οἱ ἀπαγγελοῦσι περὶ τοῦ ἀφράκτου καὶ ναύαρχον, καὶ τὰ πλοῖα, καὶ τοὺς στρατιώτας. Καὶ εἰ μὲν δι' ἄγνοιαν ταῦτα πεποίηκεν ὁ Ἀμύντας, ὅτι ἐμεμψιμοιρεῖ ὁ Δῆμος φόβον αὐτῷ· εἰ δέ τι πλημμελῶν ἢ τὰ ἐπιτάλμια λαβὼν, ὅτι ὑβριστεφάνους Ἀθηναίους ἐπιτιμήσουσι καὶ τιμὴ τῆς ὀλιγωρείας ἀξίαν· εἰ δὲ μηδέτερον τούτων ἐστὶν, ἀλλ' ἰδίᾳ ἀγνωμονοῦσιν, ἢ ὁ ἀποστείλας, ἢ ὁ ἀπιταλμήσας, καὶ τοῦτο γράψαι λέγει, ἵνα αἰσθανόμενος ὁ Δῆμος βουλεύσηται τί δεῖ ποιεῖν.

Τοῦτο μὲν τοίνυν τὸ ψήφισμα Εὔβουλος ἔγραψεν, οὐκ ἐγώ· τὸ δ' ἑξῆς, Αἰσχύφων· εἶθ' Ἡγήσιππος· εἶτα Αἰσχύφων πάλιν· εἶτα Φιλοκράτης· εἶτα Κηφισοφῶν· εἶτα πάντες καὶ ἄλλοι· Ἐγὼ δ' οὐδὲν τούτων. Λέγε τὸ ψήφισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

ut cogatur Senatus, Legatique ad Philippum mittendi *deligantur; qui cùm ad eum pervenerint, de Navarcho, navibus, & militibus dimittendis cum eo colloquantur. Sin autem per imprudentiam hæc fecerit Amyntas, nihil de eo conqueri* dicant *populum* Atheniensem: *si* Leodamantem *deprehenderit aliquid præterquam quod erat ei mandatum moliri, Athenienses re cognitâ pœnas quales negligentiæ ejus meretur, de eo esse sumpturos. Quod si neutrum horum sit, quin privatim fidem violet aut* Philippus *qui* navigia *misit, aut* Amyntas, *qui missus est,* petant ab eo Legati, *ut de hâc re* ad nos *scribat, ut ita populus, cùm rem probè intellexerit, quid sibi sit agendum deliberet.*

Hoc igitur decretum tulit Eubulus, non ego: alterum verò quod sequitur, Aristophon: deinde *alterum* Hegesippus; aliud rursus Aristophon; aliud Philocrates; aliud Cephisophon; deinde alia alii omnes: Ego verò de his rebus nihil *omnino* retuli. Recita Decretum.

De-

ΨΗΦΙΣΜΑ.

ΕΠΙ Νικοκλέους Αρχοντος, Βοηδρομιωνος ἕνη καὶ νέᾳ, Βυλῆς γνώμη, Πρυτάνεις καὶ Στρατηγοὶ ἐχρημάτισαν, τὰ ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας ἀνενεγκόντες, ὅτι ἔδοξε τῷ Δήμῳ πρέσβεις ἐλέσθαι πρὸς Φίλιππον περὶ τῆς τῶν πλοίων ἀναπομπῆς, καὶ τὰς ἐπιστολὰς δοθῆναι, καὶ τὰ ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας ψηφίσματα. Καὶ εἵλοντο τούσδε, Κηφισοφῶντα Κλέωνος Ἀναφλύστιον, Δημόκριτον Δημοφῶντος Ἀναγυράσιον, Πολύκριτον Ἀπημάντου Κοθωκίδην. Πρυτανείᾳ φυλῆς Ἱπποθοωντίδος, Ἀριστοφῶν Κολυττεὺς Πρόεδρος εἶπεν.

Ὥσπερ τοίνυν ἐγὼ ταῦτα δείκνυμι τὰ ψηφίσματα, ὕστερα καὶ σὺ δεῖξον, Αἰσχίνη, ποῖον ἐγὼ γράψας ψήφισμα, αἴτιός εἰμι τοῦ πολέμου. Ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοις· εἰ γὰρ εἶχες, οὐδὲν ἂν αὐτοῦ πρότερον νυνὶ προέσχου. Καὶ μὴν οὐδ' ὁ Φίλιππος οὐδὲν αἰτιᾶταί με ὑπὲρ τοῦ πολέμου, ἑτέροις ἐγκαλῶν. Λέγε δ' αὐτοῖς τὰς ἐπιστολὰς Φιλίππου.

ΕΠΙ-

DECRETUM.

Archonte Nicocle, Boëdromionis die ultimo, ex ſententiâ Senatûs, decretum fecerunt Prytanes atque Imperatores, poſtquam ea quæ in Concione acta ſunt ad Senatum *retuliſſent*; *Placere populo, ut Legati ad Philippum de recuperandis navibus* mittendi *deligantur*; *ut iiſdem mandata dentur, unà cum decretis in concione latis. Delecti ſunt, Cephiſophon Cleonis F. Anaphlyſtius, Democritus Demophontis F. Anagyraſius, Polycritus Apemanti F. Cothocides. Retulit Ariſtophon Colyttenſis primi ſubſellii magiſtratus, tribu Hippothoontide Prytanicam poteſtatem exercente.*

Quemadmodum igitur ego hæc decreta profero, ita & tu, Æſchine, oſtendas velim, quomodo ego decretum ſcribendo belli cauſa extiterim. Sed profectò nihil tale *de me* habes: nam ſi habueris, nihil illo prius jam produxiſſes. At verò nec ipſe quidem Philippus belli culpam in me omnino transfert, cùm de cæteris omnibus multa conqueritur. Recita verò ipſas Philippi Literas.

LITERÆ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΦΙΛΙΠΠΟΥ.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ Μακεδόνων Φίλιππος Ἀθηναίων τῇ Βουλῇ καὶ τῷ Δήμῳ, χαίρειν. Παραγενόμενοι πρὸς ἐμὲ οἱ παρ' ὑμῶν πρεσβευταὶ, Κηφισοφῶν, καὶ Δημόχαρις, καὶ Πολύκριτος, διελέγοντο περὶ τῶν πλοίων ἀφέσεως, ὧν ἐναυάρχει Λεωδάμας. Καθόλου μὲν οὖν ἔμοιγε φαίνεσθε οὐ μεγάλην εὐηθείαν ἐσπουδακέναι, εἴτ' οἴεσθέ με λανθάνειν, ὅτι ἐξαπεσταλκε ταῦτα τὰ πλοῖα, πρόφασιν μὲν ὡς τοῦτον ἀποπέμψοντα σῖτον τοῖς Ἕλλησιν εἰς Λῆμνον, βοηθήσοντα δὲ Σηλυμβριανοῖς, τοῖς ὑπ' ἐμοῦ μὲν πολιορκουμένοις, καὶ συμμαχικῶς δὲ καὶ ταῖς τοῦ φιλίας κοινῆς κειμένοις ἡμῖν συνθήκαις. Καὶ ταῦτα συνετάχθη τῷ Ναυάρχῳ, ἄνευ μὲν τοῦ Δήμου τοῦ Ἀθηναίων, ὑπὸ δέ τινων ἀρχόντων, καὶ ἑτέρων, ἰδιωτῶν μὲν νῦν ὄντων, οὐ πάντως δὲ τέχνῃ βουλομένων τὸν Δῆμον ἀντὶ τοῦ νῦν ὑπαρχούσης πρὸς ἐμὲ φιλίας καὶ πόλεμον ἀναλαβεῖν, πολλῷ μᾶλλον φιλοτιμουμένων τοῦτο συντετάχθαι, ἢ τοῖς Σηλυμβριανοῖς βοηθῆσαι, καὶ ὑπολαμβάνουσιν

Literæ Philippi.

Philippus Macedonum Rex Senatui Populoque Athenienſi S. Venerunt ad me Legati à vobis Cephiſophon, & Democritus, & Polycritus, egerunt autem de dimittendis navibus, quibus præerat Leodamas. Mihi verò omnino deſipere videmini, ſi clam me eſſe exiſtimatis, naves iſtas, frumenti quidem ex Helleſponto in Lemnum expertandi ſimulatione ac nomine miſſas fuiſſe, at revera Selymbrianis, quos ego jam obſidione cingo, quique in communi noſtro fœdere haud omnino continentur, in auxilium venturas. Et hæc quidem clam populum Athenienſem Navarcho mandata ſunt, nimirum à quibuſdam magiſtratibus, aliiſque hominibus, qui nunc ſunt privati, cupiunt tamen vehementer, ut diſruptis quæ inter nos ſunt fœderibus, bellum à populo inſtauretur: atque hoc effectum dare alacriùs contendunt, quàm Selymbrianis opem ferre; putant enim

λαμβάνουσιν αὐτοῖς τὸ τοιοῦτον προσοδον ἔσεσθαι. Οὐ μόνοι μοι δοκεῖ τοῦτο χρήσιμον ὑπάρχειν, οὔθ' ὑμῖν, οὔτ' ἐμοί. Διόπερ τὰ τε νεῶ καλῶ κεχθέντα πλοῖα πρὸς ἡμᾶς ἀφίημι ὑμῖν, καὶ τἄλλα, ἐὰν βούλησθε μὴ ὀκνηρέπειν τοῖς πραγμα-κόσιν ὑμῶν κακοήθως πολιτεύεσθαι, ἀλλ' ἐπιτιμᾶτε, πει-σόμεθα κἀγὼ συμφυλάξων τὴν εἰρήνην. Εὐτυχεῖτε.

κδ'. Ἐνταῦθα οὐδαμοῦ Δημοσθένους γέγραφεν, οὐδ' αἰτίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ. Τίνος δ' ἦν τοῖς ἄλλοις ἐγκαλεῖν, τῷ ἐμοὶ πεφροντικέναι οὐκ μέμνημαι; ὅπου τὰ ἀδικήματα οὐκ ἐμέμνητο τὰ ἑαυτοῦ, εἰκὸς περὶ ἐμοῦ γέγραφε. Τότε μὲν οὐκ ὠμέλει ἐγὼ, οὐ τούτοις ἠναντιούμην. οὐ πρῶτον μὲν τὴν εἰς Πελοπόννησον πρεσ-βείαν ἔγραψα, ὅτε πρῶτον ἐκεῖνος εἰς Πελοπόννησον κατε-δύετο· εἶτα τὴν εἰς Εὔβοιαν, ὅτε Εὐβοίας ἥπτετο· εἶτα τὴν ἐπ' Ὠρεὸν ἔξοδον (οὐκέτι πρεσβείαν) καὶ τὴν εἰς Ἐρετρίαν, ἐπειδὴ τυράννους ἐκεῖνος ἐν ταύταις ταῖς πόλεσι κατέστησε. Μετὰ ταῦτα δὲ τὰς ἀποστόλους ἅπαντας, ἀπέφηλα, κατ' ὀς Χερρό-

νησον

enim hanc rem ſibi in commodum fore. At ego quidem non video, quomodo aut mihi aut vobis profutura ſit. Quamobrem navigia veſtra, quæ ad nos ſunt delata, vobis iterum remitto: deinde, ſi magiſtratus veſtros Rempubl. iniquè adminiſtrare non ſinetis, quin in eos animadvertetis, ego etiam paci conſervandæ operam dabo. Valete.

24. Nuſquam hîc Demoſthenis mentionem fecit, nullius me culpæ affinem eſſe ſcripſit. Cur igitur cùm alios inculat, non etiam meas res geſtas recordatur? quoniam ſiquid de me ſcripſiſſet, ſuas injurias non potuerat non meminiſſe. Ad eas enim ego ſemper eram intentus, iis me ſemper adverſum præſtiti. Ac primùm ego illam in Peloponneſum legationem decrevi, cùm ille primum in Peloponneſum deſcenderat: alteram deinde in Eubœam, quando ille in Eubœam venerat: expeditionem deinde in Oreum *decrevi*, neque enim erat legatio, atque alteram in Eretriam, poſtquam ille in iſtis urbibus tyrannos conſtituerat. Claſſes denique illas, quæ Cherſo-

neſum,

νησος ἐσώθη, καὶ Βυζάντιον, καὶ πάντες οἱ σύμμαχοι ἐξ ὧν ὑμῖν μὲ τὰ κάλλιστα, ἔπαινοι, δόξαι, τιμαὶ, στέφανοι, χάριτες ἐγένοντο· τὰ δὲ ἀδικήματα, τοῖς μὲν ὑμῖν τότε πιστεύουσιν, ἡ σωτηρία ἐφαίνετο τοῖς δ' ἐλιγωρήσασι, τὸ πολλάκις ὑπ' ὑμῶν ἔργοις μεμνῆσθαι, καὶ νομίζειν ὑμᾶς μὴ μόνον εὔνους αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ φρονίμους. ἀνθρώπους καὶ μάντεις εἶναι. Πάντα γὰρ ἐκβέβηκεν ἃ προεῖπατε αὐτοῖς.

κε'. Καὶ μὲν δὴ, ὅτι πολλὰ μὲν ἂν χρήματα ἔδοσαν Φιλιστίδης, ὥστ' ἔχειν Ὠρεόν, πολλὰ δὲ Κλείταρχος, ὥστ' ἔχειν Ἐρετρίαν, πολλὰ δ' αὐτὸς ὁ Φίλιππος, ὥστε ταῦθ' ὑπάρχειν ἐφ' ὑμᾶς αὐτῷ, καὶ μὴ τῶν ἄλλων μηδὲν ἐξελέγχεσθαι, μηδὲ ἃ ποιοῦσι δίκην, μηδένα ἐξετάζειν παντάπασι, δῆλός ἐστιν, καὶ πᾶσιν ἥκιστα Σύ. Οἱ γὰρ ἐκ τοῦ Κλειτάρχου καὶ τοῦ Φιλιστίδου τότε πρέσβεις δεῦρ' ἀφικνούμενοι, ἐκ σοῦ κατήλυον, Αἰσχίνη, καὶ

nesum, & Byzantium, socios que omnes conservabant, ego mittendas suasi. Unde vobis pulcherrima illa retribuebantur, laudes, gloria, honores, coronæ, gratiæ, ab iis qui beneficium à vobis acceperant. Ex illis autem, quibus *à Philippo* illatæ sunt injuriæ, qui vobis parueranr, servabantur; qui vestra consilia neglexerant, id tandem sunt adepti, ut & vestra monita sæpe recordarentur, Vosque non solùm erga se optimam benevolentiam habuisse, sed & prudentes viros & vates fuisse intelligerent. Quæcunque enim vos iis prædixistis, illa eadem evenerunt.

25. Quòd verò magno empturus esset Philistides, ut Oreum teneret; magno Clitarchus, ut Eretriam possideret; magno etiam Philippus, ut hæc contra vos haberet, nec de cæteris rebus convinceretur, nec denique injurias, quibus ille populum ubique affecerat, accuratiùs quisquam exploraret; cùm *hæc, inquam, omnia* nemo ignorat, tum tu, *Æschine*, minimè omnium. Legati enim, qui à Clitarcho & Philistide ad nos missi sunt, apud te, Æschine, commorabantur,

ὦ σὺ προξένευς αὐτῷ· οὓς ἡ μὲ πόλις, ὡς ἐχθροὺς, καὶ ὅτι δίκαια ὅτι συμφέροντα λέγοντας, ἀπήλασε· σοὶ δ' ἦσαν φίλοι. Οὐ τοίνυν ἐπράχθη τοῦτον τόδε; ὦ βλασφημῶν πρὸς ἐμοῦ, καὶ λέγων [ὡς σιωπῶ μὲν λαῶν, βοᾷ δ' ἀναλώσας] ἀλλ' οὐ σύ γε, ἀλλὰ βοᾷς μὲ ἔχων, παύσῃ δὲ ὀδέποτε, ἐὰν μή σε ὅτοι παύσουσιν, ἀτιμώσαντες τήμερον.

κϛ'. Στεφανωσάντων τοίνυν ὑμῶν ἐμὲ ὀπὶ τούτοις τότε, καὶ γράψαντος Αἰσχίνου τὰς αὐτὰς συλλαβὰς, ὥσπερ ὅτοι Κτησιφῶν νῦν γέγραφε, καὶ ἀναῤῥηθέντος ὑπὸ τοῦ Θεάτρου τοῦ Στεφάνου, καὶ δευτέρου κηρύγματος ἤδη μοι τούτου γιγνομένου, ὅτ' ἀντεῖπεν Αἰσχίνης πρὸν, ὅτι ⟨illegible⟩ εἰπόντα ἐγράψατο. Καί μοι λέγε καὶ τοῦτο τὸ ψήφισμα λαβών. Λέγε.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

ΕΠΙ Χαιρώνδου Ηγήμονος Αρχοντος, Γαμηλιῶνος ἕκτῃ ἀπόντος,

rabantur, tu illos hoſpitio excepiſti: quos quidem civitas *Athenienſis* inimicos eſſe reputans, & qui nec juſta neque Reipubl. utilia perſuaderent, *ex urbe* ejecit. At tibi erant amici. Horum igitur nihil omnino ita ſe habuit? ô *te ſcilicet appello*, qui iſto me oneras maledicto, [* *quaſi accepto* munere *tacerem, conſumpto vociferarer*] Tu verò non ita facis: quin tum maximè vocem effers cùm *pretium* poſſideas, neque unquam conticeſces, niſi hi tibi vocem compreſſerint, & meritis ignominiis te hodie notaverint.

* Vid. *Æſch.* cap. 77.

26. Cùm igitur eâ de cauſâ mihi tunc à vobis corona eſſet donata, ſcriberetque Ariſtonicus decretum iiſdem planè ſyllabis quibus nunc utitur Cteſiphon, poſtquam etiam Coronæ prædicatio facta eſſet in Theatro, atque hoc ſecundum mihi jam obtigerit præconium; nihil tum Æſchines, quanquam præſens eſſet, contra eam rem dixit, neq; eum qui decretum fecerat in judicium vocavit. Atque hoc etiam Decretum mihi recita. DECRETUM.

Archonte Charondâ Hegemonis Filio, 25. *die Gamelionis*, *tribu*

ἀπιόντ⟨ος⟩, φυλῆς πρυτανευούσης Λεοντίδ⟨ος⟩, Αἰσχίνης Φρεάρρι⟨ος⟩ εἶπεν. Ἐπειδὴ Δημοσθένης Δημοσθένους Παιανιεὺς πολλὰς καὶ μεγάλας χρείας παρέχηται τῷ Δήμῳ τῶν Ἀθηναίων, καὶ πολλοῖς τῶν συμμάχων, καὶ πρότερον, καὶ ὀ τῷ παρόντι χρόνῳ βεβοήθηκε ἀφ' ὧν ψηφισμάτων, καὶ πίνας τῶν ὀ τῇ Εὐβοίᾳ πόλεων ἠλευθέρωκε, καὶ ἀφικτελεῖ εὔνους ὢν τῷ Δήμῳ τῶν Ἀθηναίων, καὶ λέγῃ, ἃ πρέπει ὅ, τι ἂν δύνηται ἀγαθὸν ὑπέρ τε αὐτῶν Ἀθηναίων ὀ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων· Δεδόχθαι τῇ Βουλῇ καὶ τῷ Δήμῳ τῶν Ἀθηναίων ἐπαινέσαι Δημοσθένη Δημοσθένους Παιανιέα, ὀ στεφανῶσαι χρυσῷ στεφάνῳ, καὶ ἀναγορεῦσαι τὸ στέφανον ὀ τῷ Θεάτρῳ Διονυσίοις, τραγῳδοῖς καινοῖς, ἃ δὲ ἀναγορεύσεως ὃ στέφανος ἐπιμεληθῆναι τοῦ πρυτανεύσαι φυλῆ ὀ Ⓐ Ἀγωνοθέτῃ. Εἶπεν Αἰσχίνης Φρεάρρι⟨ος⟩.

Ἐστι δ' ὅστις ὑμῶν οἶδέ τινα ἀμφίπολον συμβᾶσαν τῇ πόλει ἀφ'

tribu Leontide Prytanicam poteſtatem exercente, Ariſtonicus Phrearrhius retulit: Quoniam Demoſthenes Demoſthenis F. Paanienſis, tum populum Athenienſem tum multos ejuſdem populi *Socios multis magniſque utilitatibus adjuvit, cúmque omni omnino, tum hoc præſertim tempore decretis à ſe factis profuit, atque aliquas Euboeæ urbes liberavit, & quoniam populum Athenienſ. benevolentiâ uſque proſequitur, dicendo agendoque quicquid boni poſſit, pro ipſis Athenienſibus, necnon pro cæteris Græciæ populis: Placere ergo Senatui Populoque Athenienſi, ut Demoſthenes Demoſth. F. Paanienſis* eo nomine *laudetur, atque aureâ coronâ coronetur, ejuſque coronæ prædicatio in Theatro fiat, quando* celebrantur *Dionyſia, & Tragœdi novæ* fabulas recitant. *Prædicationem autem coronæ ea curet tribus, quæ Prytanicam poteſtatem* eodem tempore *exercet, unà cum certaminum deſignatore ac præfecto. Dixit Ariſtonicus Phrearrhius.*

Quiſquamne igitur è vobis eſt, qui civitatem hanc aut dedecore affe-

ἀφ' τοῦτο τὸ ψήφισμα, ἢ χλιάσμοι, ἢ γέλωτα, ἃ νῦν ὕστερον ἔφη συμβήσεσθαι, ἐὰν ἐγὼ στεφανῶμαι; Καὶ μὰν, ὅταν ἡ τέλος ἡ γνώσεται πᾶσι τὰ πράγματα, ἐάν τε χαλεπὸς ἔχῃ, χαίρειν ἐάσει τυχόντ' ὡς ἐτέρως, συνοίσας. Φαίνομαι τοίνυν ἐγὼ χαίρειν τετυχὼς τότε, ἢ οὐ μέμψεως, οὐδὲ συνοίσας.

κζ'. Οὐκοῦν μέχρι μὲν τῶν χρόνων ἐκείνων, ἐν οἷς ταῦτ' ἐπράχθη, πάντας ἀνωμολόγημαι τοὺς χρόνους τὰ ἄριστα πράξαι τῇ πόλει, τῷ νικᾶν ὅτ' ἐβουλεύσατο, λέγων καὶ γράφων· τῷ καταπράξαι τὰ γεγενημένα, ἢ στρατηγὸς ἐξ αὐτῶν τῇ πόλει, καὶ ἐμοὶ, καὶ πᾶσιν ὑμῖν γενέσθαι· τῷ θυσίας τοῖς θεοῖς, ἢ πομπάς, ὡς ἀγαθῶν τούτων ὄντων, ὑμᾶς ποιῆσαι. Ἐπειδὴ τοίνυν ὁ μὲν Εὐβοίας ὁ Φίλιππος ἐξηλάθη, τοῖς μὲν ὅπλοις ὑφ' ὑμῶν, τῇ δὲ πολιτείᾳ καὶ τοῖς ψηφίσμασι, καὶ διαῤῥαγῶσί τινες τούτων, ὑπ' ἐμοῦ ἔπεσι τε τῆς πόλεως ἀπατυχισμὸν ἐζήτει.

affectam, aut ludibrio habitam, aut derisam propter istud decretum meminerit, quæ omnia eventura nunc iste prædicit, si meo capiti corona imponatur? Enimvero cùm recentia adhuc atq; omnibus nota sint facinora, si rectè fuerint gesta, gratiæ; sin aliter, pœnæ illa consequuntur. Mihi verò gratias tunc habitas fuisse constat, non me reprehensionem commeritum esse, non pœnas persolvisse.

27. Usque igitur ad illa tempora quibus hæc gesta sunt, apud omnes in confesso est, me omni tempore civitati optimè consuluisse, quoniam quæ ego dicerem ac scriberem in vestris deliberationibus, plurimùm apud vos autoritatis habuerint: quòd mea decreta essent à vobis confirmata, unde *factum est ut* & civitas, & ego, & vos omnes coronas essetis consecuti: quoniam vos pro rebus istis, tanquam utiliter essent administratæ, Sacrificia Diis *faciendo* & supplicationes decerneretis. Postquam igitur Philippus, vestris fateor armis, consiliis verò meis, & (quamvis earum rerum mentione quidam homines rumpantur) decretis etiam meis, Euboeam relinquere cogeretur, alteram deinde civitatis oppugnandæ rationem meditabatur.

ζήτει. Ορᾶ δ' ὅτι σίτῳ πάντων ἀνθρώπων πλείστῳ χρώμεθα ἐπισάκτῳ, βουλόμενος τῆς στρατοπομπείας κύριος γενέσθαι, ἀπελθὼν ἐπὶ Θράκης, Βυζαντίοις, συμμάχοις οὖσιν αὐτῷ, τὸ μὲν πρῶτον ἠξίου συμπολεμεῖν ἅπασι τοῖς ὑμᾶς πολεμοῦσι. Ὡς δ' οὐκ ἤθελον, ὑφ' ὅτι τούτοις ἔφασαν τιμὴ συμμαχίαν πεποιῆσθαι (λέγοντες ἀληθῆ) χαλεπῶς μὲν βαρέως τοῖς τὴν πόλιν ὑφ' ἡμετέρᾳ διέφησας, ἐπολιόρκει. Τούτων δὲ γιγνομένων, ὃ, τι μὲν ἔδρασε ποιεῖν ἡμᾶς, οὐκέτ' ἐρωτήσω· δῆλον γάρ ἐστιν ἅπασι. Ἀλλὰ τίς ἦν ὁ βοηθήσας τοῖς Βυζαντίοις, καὶ σώσας αὐτούς; τίς ὁ κωλύσας τὴν Ἑλλήσποντον ἀλλοτριωθῆναι κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους; Ὑμεῖς, ὦ Ἄνδρες Ἀθηναῖοι. Τὸ δ' Ὑμεῖς ὅταν εἴπω, τὴν Πόλιν λέγω. Τίς δ' ὁ τῇ Πόλει λέγων, καὶ γράφων, καὶ πράττων, καὶ ἁπλῶς ἑαυτὸν εἰς τὰ πράγματα ἀφειδῶς δούς; Ἐγώ. Ἀλλὰ μὴν, ἡλίκα ταῦτα ὠφέλησεν ἅπαντας, οὐκ ἐκ λόγου δεῖ μαθεῖν, ἀλλ' ἔργῳ πεπείρασθε.

meditabatur. Cùm igitur perciperet frumenti aliunde importati copiis præ omnibus hominibus nos abundare, cuperetque rei frumentariæ administrationem in suâ potestate habere, in Thraciam concessit, Byzantiosque qui illius erant fœderati primò quidem rogavit, ut ipsi secum conjuncti nostræ civitati bellum communiter inferrent; quod cùm illi facere recusarent, nec societatem cum eo se idcirco iniisse dicerent, (quod erat verissimum) iste vallo circumjecto & admotis machinis urbem oppugnabat. Quæ cùm ita gesta sunt, quid nos facere oporteret, neminem jam interrogabo; est enim omnibus manifestum: at quis erat ille, qui Byzantiis auxilium tulit, qui eos conservavit? quis erat, qui prohibuit ne Hellespontus illo tempore à nobis alienaretur? *quis nisi* Vos, Athenienses? & cùm Vos dico, quidni Civitatem intelligo? Quis verò ille, qui Civitatem tum dictis, tum decretis, tum etiam rebus gestis adjuvit, qui denique ut Reipubl. inserviret, sibi ipsi libenter non pepercit? Ego, *Athenienses*. Sed ut hæc omnibus fuerint utilia, ne ex meâ oratione discatis, quin potiùs re ipsâ experiamini.

πείσαθε. Ο δ' τότε σφᾶς πόλεμος, ἄνευ μὲν καλῶν δόξαν ὀφελεῖν, οὐ πᾶσι τοῖς κτῆσι βίου ἀφθονωτέροις ἢ εὐπορωτέροις διήγαγεν ὑμᾶς τῶν εἰρήνης, ἣν ὅτι κτῆσι πατεῖλον τηρῆσαι οἱ λοιποὶ, ὅτι τοῖς μελλήσασιν ἐλπίσιν, ὧν ἁμάρτοιεν, ἢ μὴ μεταλάβοιεν ὧν ὑμεῖς, οἱ τὰ βέλτιστα βουλόμενοι, τοὺς θεοὺς αἰτεῖτε· μηδὲ μεταδοῖεν ὑμῖν ὧν αὐτοὶ σφήλωσι. Λέγε δ' αὐτοῖς καὶ τὸν Βυζαντίων Στέφανον καὶ τὸν Περινθίων, οἷς ἐστέφανον ὑπὲρ τούτων τὴν Πόλιν.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΒΥΖΑΝΤΙΩΝ.

ΕΠΙ Ιερομνάμονος Βοσπορίχου, Δαμάγητος Ἐντιμολία ἔλεξεν, ὑπὲρ τῆς βουλῆς λαβὼν ῥῆσιν. Ἐπειδὴ ὁ Δῆμος ὁ Ἀθηναίων ἔν τε τοῖς προγεγενημένοις καιροῖς εὐνοέως διατελεῖ Βυζαντίοις καὶ τοῖς συμμάχοις καὶ συγγενέσι Περινθίοις, καὶ πολλὰς καὶ μεγάλας ὠφελείας παρέσχηται ἔν τε τῷ παρεληλυθότι χρόνῳ, Φιλίππου τοῦ Μακεδόνος στρατεύσαντος ἐπὶ τὴν χώραν καὶ τὴν πόλιν ἐπ' ἀναιρέσει Βυζαν-

riamini. Ex illo enim bello præterquam quòd magnam estis gloriam consecuti, etiam largiori copiâ viliorique pretio cuncta vitæ necessaria vobis suppetebant, quàm ex hâc pace *adepti estis*: quam tamen nonnulli boni Viri incommodo patriæ tuentur, spe futurorum adducti, quibus utinam fruſtrentur, & nunquam ea assequantur, quæ vos pro summâ vestrâ prudentiâ à Diis petitis; neque vobis ea quæ secum ipsi statuerunt, impertiant. Recita verò illis Byzantiorum & Perinthiorum Coronas, quibus earum rerum nomine Civitatem *nostram* donabant.

Decretum Byzantiorum.

Hieromnemone Bospericho, Demageti Entealiæ F. factâ sibi à Senatu dicendi potestate, verba fecit: Quoniam Populus Atheniensis cùm superiori tempore Byzantios, fœderatosque & cognatos Perinthios benevolentiâ perpetuâ prosecutus est, tum etiam nuperrimè, cum Philippus Macedo huic agro atque urbi bellum inferret, eo scilicet animo ut Byzan-

Βυζαντίων καὶ Περιν θίων, καὶ τὴν χώραν λαίν, καὶ λυλεσκοπίοντ, βοηθήσας πλοίοισιν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι, καὶ σίτῳ, καὶ βέλεσι, καὶ ὁπλίταις, ὠφέλετο ἄμμε ἐκ τῆς μεγάλων κινλυίων, καὶ ἀποκατέστασι τὴν πάτριον πολιτείαν, καὶ τὼς νόμως, καὶ τὼς τάφως· Δεδόχθω τῷ Δάμῳ τῷ Βυζαντίων καὶ Περινθίων Αθηναίοις δόμεν ἐπιγαμίαν, πολιτείαν, κτήσιν γᾶς, καὶ οἰκείαν προεδρείαν ἐν τοῖς ἀγῶσι ποτὶ τὸν Θόλον, ποτὶ τὸν Βωλὸν καὶ τὸν Δᾶμον, τοῖς τε τὰ ἱερὰ καὶ τοῖς καταικεῖν ἐθέλουσι τὰν πόλιν, ἀλειτουργήτοις ἦμεν πᾶσαν πρὸς τὰν λειτουργίαν, ἆσαι δὲ καὶ εἰκόνας τρεῖς ἐξαμβιβαπήχεις ἐν τῷ Βοσπόρῳ, στεφανόμενον τὸν Δᾶμον τὸν Αθηναίων ὑπὸ τῷ Δάμῳ τῶν Βυζαντίων καὶ Περινθίων, προεδρίαν δὲ καὶ δωρεὰς ἐς τοὺς ἔντι Ελλάδι παναγύρεις, Ισθμια, καὶ Νέμεα, καὶ Ολύμπια, καὶ Πύθια, καὶ ἀναγορεύσαι τὸν στέφανον, ᾧ ἐστεφάνω

Byzantios Perinthiosque prorsus deleret, cúmque agros incendio vastaret, arboresque excideret, idem Populus *multis nos magnisque commodis affecit; atque missis in auxilium nostrum centum viginti navibus,* cum magnâ *frumenti, armorum, & militum* copiâ, *magnis periculis nos liberavit; & antiquum Reipubl. statum, & leges* nostras, *& sepulcra nobis restituit: Placeat ergo Populo Byzantio & Perinthio, dare Athenienſibus jus matrimonii nobiſcum contrahendi,* dare etiam *civitatem, & agrorum poſſeſſionem; atque in ludis ac certaminibus, apud Tholum, in Curiâ, & apud Populum, eoſque qui ſacris rebus ſunt præfecti, principem & proprium iis locum concedere: & quicunque ex illis in hâc urbe habitare voluerint, eos omnino immunes eſſe permittere.* Placeat præterea, *ut tres ſtatuæ* 16 *cubitorum in Boſporo ponantur,* quæ ſignificent *Populum Athenienſem à Populo Byzantio & Perinthio coronari: mittantur etiam præmia ad publicos totius Græciæ conventus, ad Iſthmia, Nemea, Olympia, Pythia; ibique prædicetur corona,*

φάνῳ) ὁ Δᾶμος ὁ Αθηναίων ὑφ' ἡμῶν, ὅπως ἐπιγνῶσι) ⓐ Ελληνες πάντες Αθηναίων ἀρετὰν, ἢ τῶν Βυζαντίων ἢ Περινθίων εὐχαριστίαν.

Λέγε ἢ τὰς ⓑ ἃς ἔ οἱ Χερρόνησος Στεφάνους.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΧΕΡΡΟΝΗΣΙΤΩΝ.

ΧΕΡΡΟΝΗΣΙΤΩΝ οἱ κατοικοῦντες Σηστὸν, Ελαιοῦντα, Μάδυτον, Αλωπεκόννησον, στεφανοῦσι Αθηναίων τὸν Βουλὴν ἢ τὸν Δῆμον χρυσῷ στεφάνῳ ἀπὸ ταλάντων ἑξήκοντα· ἢ χαριζόμενοι βωμὸν ἱδρύονται ἢ Δήμῳ Αθηναίων, ὅτι πάντων μέγιστον ἀγαθῶν αἴτιος γέγονε Χερρονησίταις, ἐλευθερίαν ἢ τὸν Φιλίππου, ἢ ἀποδοὺς τοὺς πατρίους, τοὺς νόμους, τὴν ἐλευθερίαν, τὰ ἱερά· ἢ οὐ τῷ μετατεθῆναι αὖθις πώποτε οὐκ ἐλλείπει εὐχαριστῶν, ἢ ποιῶν ὅ, τι ἂν δύνηται ἀγαθόν. Ταῦτα ἐψηφίσαντο κοινῇ Βουλευτηρίῳ.

Οὐκοῦν, ἐμοὶ μὲν τὸ χειροτονῆσαι, ἢ Βυζαντίοις σῶσαι, οὐδὲ τὸ κωλῦσαι τὴν Ελλήσποντον ὑπὸ Φιλίππῳ γενέσθαι τότε, οὐδὲ

quâ Populus Atheniensis à nobis donatus est: eâ ut universis Græciæ populis indicetur tum Atheniensium virtus ac benevolentia, *tum Byzantiorum Perinthiorumque gratitudo.*

Recita & Coronas illas, quas à Cherſonefitis accepimus.

DECRETUM CHERSONESITARUM.

Cherſoneſitæ, quot ex illis Seſtum, Eleuntam, Madytum, Alopeconneſum incolunt, Senatum Populumque Atheniensem aureâ coronâ donant, talentorum ſexaginta: Aram Gratiæ & Populo Atheniensi ſtatuunt; quoniam maximorum bonorum quæ ipſis contigerunt auctor extitit, ipſoſque à Philippi poteſtate *vindicavit, & patriam cum legibus & libertate reſtituit: neque unquam poſt hoc tempus eidem populo gratias referre, & quicquid poterunt in eum beneficii conferre, deſinent. Hæc omnia ex communi Curiæ conſenſu decreverunt.*

Non ſolùm verò ſalutem Cherſoneſo & Byzantio reddidêre, *non ſolùm* prohibuêre ne Helleſpontus à Philippo ſubigeretur,

non

οὐδὲ τὸ πιμᾶσθαι τὴν πόλιν ἐκ τούτων, ἡ πρεσβεία ἡ ἐμὴ καὶ ἡ πολιτεία διεπράξατο. Ἀλλὰ καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἔδειξε τὴν τε τῆς πόλεως κακοκαθίαν, καὶ τὴν Φιλίππου κακίαν. Ὁ μὲν γὰρ φίλος καὶ σύμμαχος ὢν τοῖς Βυζαντίοις, πολιορκεῖν αὐτοὺς ἐπεχείρει· ἐπὶ πάντων, (ὃ τί γένοιτ' ἂν αἴσχιον, ἢ μιαρώτερον;) ὑμεῖς δ' ὦ καὶ μεμαθήκατε πολλὰ καὶ δίκαια ἂν ἐκείνοις εἰκότως, πρὸς ὧν ἠγωνίσασθε εἰς ὑμᾶς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις, οὐ μόνον οὐ μνησικακοῦντες, οὐδὲ προσέμενοι τοὺς ἀδικήσαντας, ἀλλὰ καὶ σώζοντες ἐφάνητε· ἐξ ὧν δόξαν, εὔνοιαν πρὸς πάντων ἀπηνέγκατε. Καὶ μὴν ὅτι πολλοὺς μὲν ἐστεφανώκατε ἤδη τῶν πεπολιτευμένων, ἅπαντες ἴσασι. Διὸ ὅτινα δὲ ἄλλον ἡ Πόλις ἐστεφάνωται, σύμβουλον λέγω καὶ ῥήτορα, πλὴν δι' ἐμὲ, οὐδ' ἂν εἷς εἰπεῖν ἔχοι.

κη'. Ἵνα τοίνυν ἐγὼ τὰς βλασφημίας, ἃς κατὰ τῆς Εὐβοίας, καὶ τῆς Βυζαντίων

non ſolùm denique Civitatem noſtram eo nomine laudari perfecêre conſilia mea, meaque Reipubl. adminiſtratio: ſed effecerunt etiam, ut & Athenienſium virtus atque improbitas Philippi omnibus hominibus ſatis eſſet ſpectata. Hic enim Byzantiorum cùm amicus eſſet & Socius, eorum tamen urbem oppugnare ab omnibus videbatur; (quo quid turpius aut ſceleratius fieri poteſt?) Vos autem, cùm multa in iis nec injuriâ reprehenderetis, propterea quòd ſuperiori tempore malè fuerant de vobis meriti, non ſolùm injuriarum immemores eſſe, neque homines læſos à vobis modò non projicere, ſed etiam ſervare cernebamini: unde gloriam conſecuti eſtis, omniumque erga vos benevolentiam comparâſtis. Et profectò, multos ex illis qui in Republ. verſati ſunt coronis à vobis eſſe donatos, nemo eſt qui ignorat: cujus verò alterius operâ (conſiliarii, intelligo, & oratoris) Civitas hæc eſſet coronata, nemo eſt qui rectè poſſit dicere, præterquam meâ.

28. Ut igitur maledicta ea, quæ iſte in Eubœos Byzantioſque

Βυζαντίων ἐποιήσατο, εἴ τι δυσχερὲς αὐτοῖς ἐπέπραχτο πρὸς ὑμᾶς ὑπομιμνήσκων, συκοφαντίας ὔσας ἐπιδείκνυμι, μὴ μόνον τῷ ψευδεῖς εἶναι, (τοῦτο μὲν γὰρ ὑπάρχειν ὑμᾶς εἰδέναι ἡγοῦμαι) ἀλλὰ καὶ τῷ, εἰ ταμάλιστ' ἦσαν ἀληθεῖς, ὅπως, ὡς ἐγὼ κέχρημαι, τοῖς πράγμασι συμφέρῃ λέγεσθαι· ἓν, ἃ δύο βούλομαι τῶν καθ' ὑμᾶς πεπραγμένων καλῶν τῇ πόλει διεξελθεῖν, καὶ ταῦτ' ὀλιγάκις. Καὶ γὰρ ἄνδρα ἰδίᾳ καὶ πόλιν κοινῇ, πρὸς τὰ χείλιστα τῶν ὑπαρχόντων ἀεὶ δεῖ τὰ λοιπὰ πειρᾶσθαι παρέπειν. Ὑμεῖς τοίνυν, ὦ Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Λακεδαιμονίων γῆς καὶ θαλάττης ἀρχόντων, καὶ τὰ κύκλῳ τῆς Ἀττικῆς κατεχόντων ἁρμοστῶν καὶ φρουρῶν, Εὔβοιαν, Τάναγραν, πᾶσὰ Βοιωτίαν ἅπασαν, Μέγαρα, Αἴγιναν, Κλεωνὰς, τὰς ἄλλας νήσους, ἃ ναῦς ἃ τεῖχη τῆς πόλεως τότε κεκτημένης, ἐξήλθετε εἰς Ἁλίαρτον· καὶ πάλιν ὀλίγαις ὕστερον εἰς Κόρινθον, τῶν τότε Ἀθηναίων πολλὰ ἂν ἐχόντων μνησικακῆσαι καὶ

asperè & ferociter dixit, ubi ſiquid fortè gravius erga vos actum eſſet, commemorabat, meras eſſe calumnias oſtendam, non ſolùm quòd omnino ſint falſa (hoc enim vobis ſatis notum eſſe exiſtimo) ſed quoniam, ſi veriſſima eſſent, tamen eas res ita ego temperavi, ut *Civitati noſtræ* opportunæ eſſent; unum atque alterum ex iſtis quæ apud vos commodo Civitatis geſta ſunt, paucis volo exponere. Nam & unumquemque hominem privatim & univerſam Civitatem communiter dare operam oportet, quò meliùs ad præclariſſima exempla reliquas actiones aptent. Vos igitur, Athenienſes, cùm Lacedæmonii terræ mariſque imperium poſſiderent, totamque Atticam gubernatoribus ac præſidiis undequaque obſeſſam tenerent, Euboeam, Tanagram, univerſam Bœotiam, Megaram, Æginam, Cleonas, cæteraſque inſulas occuparent; vobis verò neque naves eſſent, nec mœnia Civitati, *tamen tunc* ad Haliartum egreſſi eſtis: iterumque non multis poſt diebus Corinthum petebatis, cùm eodem tempore Athenienſes multas injurias recordari poſſent,

quas

καὶ Κορινθίοις καὶ Θηβαίοις, τῶν μὲν ἐκ Δεκελικοῦ πόλεμον προσχόντων. Αλλ' οὐκ ἐποίουν τοῦτο, οὐδ' ἐγγύς. Καί τοι τότε ταῦτα ἀμφότερα, Αἰσχίνη, οὔθ' ὑπὲρ εὐεργετῶν ἐποίουν, ὅτε ἀκίνδυνα ἑώρων· ἀλλ' ὑπὲρ ταῦτα προσῆντο τοὺς καταφεύγοντας ἐφ' ἑαυτούς, ἀλλ' ὑπὲρ εὐδοξίας καὶ τιμῆς ἤθελον τοῖς δεινοῖς αὐτοὺς διδόναι, ὀρθῶς καὶ καλῶς βουλευόμενοι. Πέρας μὲν γὰρ ἅπασιν ἀνθρώποις ὅσοι τοῦ βίου ὁ θάνατος, κἂν εἰ οἰκίσκῳ τις αὐτὸν καθείρξας τηρῇ· δεῖ δὲ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας ἐγχειρεῖν μὲν ἅπασιν ἀεὶ τοῖς καλοῖς, τῷ ἀγαθῷ προσβαλλομένους ἐλπίδα· φέρειν δ', ὅ, τι ἂν ὁ Θεὸς διδῷ, γενναίως. Ταῦτ' ἐποίουν οἱ ἡμέτεροι προγονοι, ταῦθ' ἡμῶν οἱ πρεσβύτεροι· οἱ Λακεδαιμονίους οὐ φίλους ὄντας, οὐδ' εὐεργέτας, ἀλλὰ πολλὰ τῷ πόλει ἡμῶν ἠδικηκότας, καὶ μεγάλα, ἐπειδὴ Θηβαῖοι κρατήσαντες ἐν Λεύκτροις ἀνελεῖν ἐπεχείρουν, διεκωλύσατε, καὶ φοβηθέντες μὴ τότε Θηβαίοις ῥᾳδίως

ἡ

quas tum à Corinthiis tum à Thebanis ad bellum Decelicum acceperant; ſed non id fecerunt, nec facere ſunt aggreſſi. Atque horum utrumque, Æſchine, non pro bene de ſe meritis fecerunt *Athenienſes*, neque ea periculo vacua eſſe cernebant; neque verò igitur deſerere homines voluerunt, qui ad ſe confugerant: ſed honoris atque gloriæ ſtudio affecti, ſeipſos in diſcrimen objicere maluerunt; quâ in re pulchrè quidem & rectè ſentiebant. Omnibus enim hominibus vitæ terminus eſt mors, etiamſi quis in cellulâ concluſum ſe tenuerit. Viros verò fortes honeſta ſemper aggredi oportet, bonâ interim ſpe munitos: quicquid verò Dii voluerint, generoſo animo perferre. Hæc fecerunt majores noſtri, hæc itidem qui inter nos eſtis ætate provectiores: qui Lacedæmonios, nec amicos nobis, nec de nobis bene meritos, ſed è contra qui civitatem noſtram multis magniſque incommodis affecerant, *incolumes tamen ſervâſtis*: Thebanoſque, qui victoriâ in Leuctris potiti, illos perdere ac penitus delere aggreſſi ſunt, prohibuiſtis; non eorum viribus, non

partâ

δόξαν ὑπάρχουσαν, ἀλλ' ὑπὲρ οἵα πεποιηκότων ἀνθρώπων κινδυνεύοντε ἀβουλησάμενοι. Καὶ γάρ τοι πᾶσι τοῖς Ἕλλησιν ἐδείξατε οὐ τοῦτον, ὅτι καί τινα ὅπῃ τις εἰς ὑμᾶς ἐξημάρτη, τούτῳ τῷ ὀργῇ εἰς τἄλλα ἔχητε· ἀλλ' ὑπὲρ σωτηρίας ἢ ἐλευθερίας κίνδυνός τις αὐτοὺς καταλαμβάνῃ, ὅτε μνησικακήσετε, ὅτε ἐκβουλεύσεσθε.

κθ'. Καὶ οὐκ ὀκνεῖ τοῦτον μόνον ὅτως ἐρρήκατε, ἀλλὰ πάλιν σφετερίζομένων Θηβαίων τὴν Εὔβοιαν, ἐβοηθήσατε, ἀλλ' ὧν ὑπὸ Θεμίστου καὶ Θεοδώρου δεῖ ὠρωπὸν ἠδικήθητε, ἀνεμνήσθητε, ἀλλ' ἐβοηθήσατε ἐν τούτοις, τῶν ἐθελοντῶν Τριηραρχῶν τότε δεῦτον γενομένων τῇ πόλει, ὧν εἷς ἐγὼ ἦν. Ἀλλ' ὕστερον περὶ τούτων. Καί τοι καλὸν μὲν ἐποιήσατε καὶ τὸ σῶσαι τὴν νῆσον· πολλῷ δ' ἔτι τούτου κάλλιον, τὸ καθελόντες κύριοι, καὶ τῶν σωμάτων, καὶ τῶν πόλεων, ἀποδοῦναι ταῦτα δικαίως αὐτοῖς τοῖς ἐξημαρτηκόσιν εἰς ὑμᾶς, μηδὲν ὧν ἠδικήθη, ὑπο-

ὑπο-

partâ gloriâ deterriti; non denique perpendentes, pro quali hominum gente in discrimen essetis venturi. Ita his rebus gestis Græcis omnibus ostendebatis, quòd siquis delicti quicquam in vos admiserit, vos debitas inimicitias ad aliam opportunitatem retinere: quòd siqui in discrimen salutis aut libertatis venerint, vos neque injuriæ acceptæ memores futuros, nec ejusdem rationem postulaturos.

29. Neque verò in istis solùm rebus eo animo fuistis, sed cùm iterum Thebani sibi Eubœam vendicarent, vos neque *eos* negligere, nec injuriarum, quas à Themisone & Theodoro ad Oropum acceperatis, recordari voluistis, sed & his etiam auxilium ferebatis: atque eo primùm tempore Trierarchi voluntarii in civitate constituti sunt, quorum ego unus extiti. Sed de his rebus nondum *mihi est dicendum*. Præclarè quidem fecistis, cùm insulam servaretis: multò autem præclarius facinus præstitistis, quòd, cùm virorum atque urbium domini essetis, utrosque tamen iisdem hominibus reddidistis qui vobis injurias fecerant, nullâ omnino malorum, in

iis

οἷς ἐπιτέθηπε, ἐπελογισάμην. Μυρία τοίνυν ἔστιν ἃ παρεὶς ἐῶ, παραλείπω, ναυμαχίας, ἐξόδους, πεζὰς στρατείας, καὶ πάλαι γεγενημένας, καὶ νεωστὶ ἐφ' ὑμᾶς αὐτοὺς, ἃς ἁπάσας ἡ Πόλις ἡ ἐμὴ ἄλλων ἕνεκ' Ἑλλήνων ἐλευθερίας καὶ σωτηρίας πεποίηται. Εἶτα ἐγὼ πεφιλοτιμημένος ἐν τοσούτοις καὶ τοιούτοις τὸν πάλιν ὑπὲρ τῶν τοῖς ἄλλοις συμφερόντων ἐβουλήθην ἀγωνίζεσθαι, ὑπὲρ αὐτῆς τέτοτε τινὰ τῆς συμβουλῆς οὔσης, τί ἔμελλον καλεύσειν, ἢ τί συμβουλεύσειν αὐτῇ ποιεῖν; μνησικακήσειν νὴ Δία τοῖς τοὺς βουλομένους σώζεσθαι, καὶ τοσφάσεις ζητεῖν, δι' ἃς ἅπαντα τοσησόμεθα τὰ συμφέροντα; Καὶ τίς οὐκ ἂν ἀπέκτεινέ με δικαίως, εἴ τι τῶν ὑπαρχόντων τῇ πόλει καλῶν λόγῳ μόνον κατασχύνειν ἐπεχείρησα; ἐπεὶ τόγε ἔργον οὐκ ἂν ἐποιήσατε ὑμεῖς, ἀκριβῶς οἶδα ἐγώ· εἰ γὰρ ἠβούλεσθε, τί μοὶ ἐμποδὼν; οὐκ ἐξῆν; οὐκ ὑπῆρχον οἱ ταῦτα ἐρεῶντες ὕστι;

λ'. Βέ-

iis quæ veſtræ fidei demandata ſunt, ratione habitâ. Innumerabilia alia quæ dicenda reſtant prætermitto; pugnas navales, expeditiones, copias pedeſtres, tum ſuperiori tempore, tum veſtrâ etiam memoriâ comparatas: quæ quidem omnia pro communi cæterorum Græcorum libertate ac ſalute Civitas hæc fecit. Cùm igitur animadverti ſſem in tantis talibuſque certaminibus implicari velle Civitatem noſtram, adeóque pro commodis alienis *laborare*, cùm interim de ſeipsâ quodammodo conſultum eſſet, quid mihi erat ſuadendum ut faceret, quid conſilii adhibendum? an ut injurias ſibi olim allatas memoriâ repeteret, iiſque qui ſalutem petierunt objiceret; excuſationes etiam quæreret, quibus communia commoda proderemus? Et quis me non meritò interfecerat, ſi quod civitati eſſet ornamentum vel verbo tantùm contaminare aggreſſus eſſem? quoniam vos hoc facinus nequaquam eſſe facturos certiſſimè novi: ſi enim vobis ita placuerit, quid poterat obſtare? nonne licebat? nonne aderant iſti homines, qui eadem vehementer urgerent?

30. Ad

λ'. Βέλομαι τοίνυν ἐπανελθεῖν ἐφ' ἃ τότων ἐξῆς ἐπολιτευόμην. Καὶ σκοπεῖτε ἐν τούτοις πάλιν αὖ, τί τὸ τῇ πόλει βέλτιστον ἦν. Ορᾶτε δ, ὦ Ανδρες Αθηναῖοι, τὸ ναυτικὸν ὑμῶν καταλυόμενον, καὶ τοὺς μὲν πλουσίους ἀπειλεῖς ἀπὸ μικρῶν ἀναλωμάτων γιγνομένους, τοὺς δὲ μέτριά ἢ μικρὰ κεκτημένους τῶν πολιτῶν, τὰ ὄντα ἀπολλυμένους, ἔτι δὲ ὑπερείζοσαν ἐκ τούτων τὴν πόλιν τῶν χρημάτων· ἔθηκα νόμον, καθ' ὃν τοὺς μὲ τὰ δίκαια ποιεῖν ἠνάγκασα τοὺς πλουσίους, τοὺς δὲ πένητας ἔπαυσα ἀδικουμένους· τῇ πόλει δ', ὅπερ ἦν ἀναγκαιότατον, ἐν καιρῷ γίγνεσθαι τὰς παρασκευὰς ἐποίησα. Καὶ γραφεὶς ὑπ' ἀγνώτων τοῦτον παρανόμων, εἰς ὑμᾶς εἰσῆλθον, καὶ ἀπέφυγον, καὶ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων ὁ διώκων οὐκ ἔλαβε. Καίτοι, ποσὰ χρήματα τοὺς ἡγεμόνας τῶν συμμοριῶν, ἢ τοὺς δευτέρους, ἢ τρίτους οἴεσθέ μοι δώσειν, ὥστε μάλιστα μὲ μὴ θεῖναί με τὸν νόμον τοῦτον; εἰ δὲ μή, καταβαλόντά με ἐᾶν ἐν ὑποψίᾳ; τοσαῦτα,

ὦ

30. Ad ea igitur revertar quæ deinceps in Republicâ gessi; atque in his iterum spectetis, oro, quid civitati esset commodissimum. Cùm enim animadverterem, Athenienses, rem navalem vestram pessundatam esse, divitesque exiguis sumptibus factos esse immunes, aliosque aut mediocris aut tenuis conditionis homines suis facultatibus orbari; *cùm viderem* præterea, Civitatem ob has causas præterlapso tempore res agendas suscipere: legem tuli, quâ divites justa facere coëgi, pauperes ab injuriis vindicavi; perfeci denique ut (quod erat utilissimum) omni bellico apparatu opportunè instructa esset Civitas. Et cùm in jus essem vocatus, accusatusque de scito contra leges scripto, coram vobis comparui, vestroque judicio absolutus sum, adversario non quintam suffragiorum partem consecuto. Et quanta mihi præmia daturos esse existimatis Classium Duces, aut secundos, aut tertios? primùm quidem, ut hanc legem non omnino ferrem; sin id fieri non posset, ut eos permitterem jurisjurandi ope causam differre, atque ita prorsus evadere? profectò

tanta,

ὦ Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅσα ὀκνήσαιμ' ἂν πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. Καὶ ταῦτ' εἰκότως ἂν ἔπραττον ὀκνῶν. Ἦν γὰρ αὐτοῖς, οὐκ μὸν τῶν πρότερον νόμων συνεχχώρησε λειτουργεῖν, αὐτοῖς μὸν μικρὰ, καὶ ῥᾴδιν ἀναλίσκουσι, τοὺς δ' ἄπορους τῶν πολιτῶν ἐπιτρέπουσιν· οὐκ δὲ τῷ ἐμοῦ νόμῳ, τὸ γιγνόμενον χρημάτων οὐσίαν ἕκαστον πλήναι, καὶ δυοῖν ἐφάνη τριηραρχῶν, ὁ τῆς μιᾶς ἔχων καὶ δέκατος ὢν πρότερον συντελής. Οὐδὲ γὰρ τριηράρχους ἐπωνόμαζον ἑαυτοὺς, ἀλλὰ συντελεῖς. Ὥστε δὴ ταῦτα λυθῆναι, καὶ μὴ τὰ δίκαια ποιεῖν ἀναγκασθῆναι, οὐκ ἔσθ' ὅ, τι οὐκ ἐδίδοσαν. Καί μοι λέγε πρῶτον μὲν τὸ ψήφισμα, καθ' ὃ εἰσῆλθον ἡ χαφὴν, εἶτα τὴν καταλόγων, τότε τὸν τοῦ πρώτου νόμου, ἢ τὸν ἐμόν. Λέγε.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

ΕΠΙ Ἀρχίου Πολυκλέους, μηνὸς Βοηδρομιῶνος ἕκτῃ ἐπὶ δέκα, φυλῆς πρυτανευούσης Ἱπποθοωντίδος, Δημοσθένης Δημοσθένους

tanta, Athenienſes, quanta me apud vos dicere puduerit. Neque ſanè imprudenter id eſſent facturi. Leges enim priores adeò iis indulgebant, ut ſedecim ex illis munus publicum adminiſtrare poſſent; cùm ipſi exiguos ſumptus de proprio facerent, inopum autem civium rem familiarem comminuerent. Meâ verò lege proviſum eſt, ut pro ſuis finguli facultatibus pecuniam contribuerent: ita duabus triremibus ille nunc præficitur, qui antea decimam ſextam tributi partem in unum tantùm navigium impendit. Neque enim Trierarchos ſe ſed tributi conferendi ſocios appellabant. Ut hæc igitur tollerentur, atque ut juſta facere non eſſent coacti, nihil eſt quod dare recuſaverint. Ac mihi primùm recita Decretum illud, propter quod in judicium adductus ſum: deinde cenſûs deſcriptiones, tum illam quæ priore lege, tum hanc quæ meâ inſtituta eſt. Recita.

DECRETUM.

Archonte Polycle, menſis Boëdromionis die 16. *tribu Hippothoontide Prytanicam poteſtatem exercente, Demoſthenes Demoſthenis*

μοσθένης Παιανιεὺς εἰσήνεγκε νόμον εἰς τὸ Τριηραρχικὸν ἀντὶ τοῦ πρότερου, καθ' ὃν αἱ συντέλειαι ἦσαν Τριηράρχων· ὑφ' ἃς ἐπιχειροτόνησεν ἡ Βουλὴ, καὶ ὁ Δῆμος. Καὶ ἀπήνεγκε παρανόμων γραφὴν Δημοσθένει Πατροκλῆς Φλυεύς· καὶ τὸ μέρος τῆς ψήφου τοῦ λαοῦ, ἀπέπεσε τὰς πεντακοσίας δραχμάς.

Φέρε δὴ καὶ τὸν καλὸν καταλογον.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ.

ΤΟΥΣ Τριηράρχους καλεῖσθαι ὑπὸ τιμὴν τριήρη συνεχαίδεκα ἐκ τῶν εἰσφορῶν τοῖς λόχοις συντελοῦσι, ἀπὸ εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν εἰς τεσσαράκοντα, ὑπὲρ ἴσον τῇ χορηγίᾳ λειτουργοῦντας.

Φέρε δὴ καὶ τοῦτον τὸν ἐκ τοῦ ἐμοῦ νόμου καταλογον.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ.

ΤΟΥΣ Τριηράρχους αἱρεῖσθαι ὑπὲρ τριήρη ἀπὸ τῆς οὐσίας, κτλ.

mosthenis Fil. Pæanienſis legem ad Trierarchicam rem ſpectantem, abrogatâ illâ ſuperiore, retulit; quâ tributorum collatio Trierarchis concedebatur: quam legem Senatus Populuſque Athenienſis ſuffragiis ſuis comprobavit. Eo itaque nomine Patrocles Phlyenſis Demoſthenem legis perperam rogatæ poſtulavit: qui cùm quintam *ſuffragiorum partem non eſſet conſecutus, drachmis* 500 *mulctatus eſt.*

Profer verò & præclaram illam cenſûs deſcriptionem, *quæ priore lege inſtituta eſt.*

DESCRIPTIO CENSUS.
ſecundùm Legem antiquam.

Trierarchi ad unius triremis ſumptus deſignentur ſedecim, ad rationem earum tributi collationum quæ in militum centuriis obſervari ſolent, ab annò ætatis 25. *ad* 40. *atque hi æqualem inter ſe impenſam faciant.*

Profer etiam cenſûs deſcriptionem alteram, quæ meâ lege decernitur.

DESCRIPTIO CENSUS.
ſecundùm Legem Demoſthenis.

Trierarchi ad triremis ſumptus deligantur pro ſuis ſinguli facultatibus,

χτ' τίμησιν, ἀπὸ ταλάντων δέκα· ἐὰν δὲ πλειόνων ἡ οὐσία ἀποτιμηθῇ ἢ χρημάτων, χτ' τ' ἀναλογισμὸν ἕως τριῶν πλοίων ἡ ὑπηρετικὴ ἡ λειτουργία ἔστω· χτ' τ' αὐτὴν δὲ ἀναλογίαν ἔστω, ἡ οἷς ἐλάττων οὐσία ἐστὶ τ' δέκα ταλάντων, εἰς συντέλειαν συναγομένοις εἰς τὰ δέκα τάλαντα.

λα'. Ἆρά γε μικρὰ βοηθήσαι τοῖς πένησιν ὑμῖν δοκῶ; ἢ μικρὰ ἀναλῶσαι ἂν, ἃ μὴ τὰ δίκαια ποιεῖν ⓐ πλούσιοι; Οὐ τοίνυν μόνον τῷ μὴ καθυφεῖναι ζημίαν ἐμαυτὸν σεμνύομαι, οὐδὲ τῷ γραφεὶς ἀποφυγεῖν, ἀλλὰ καὶ τῷ συμφέροντα θεῖναι τ' νόμον, καὶ τῷ πεῖραν ἔργῳ δεδωκέναι. Πάντα γὰρ τ' πόλεμον τῶν ἀποστόλων γιγνομένων χτ' ⓑ νόμον τὸν ἐμὸν, οὐχ ἱκετηρίαν ἔθηκε Τριήραρχος οὐδεὶς πώποτε ὡς ἀδικούμενος πρὸς ὑμῖν, οὐκ εἰς Μουνυχίαν ἐκαθίζετο, οὐχ ὑπὸ τ' ἀποστόλεων ἐδέθη, οὐ περίπλους ὅτ' ἔξω καταληφθεῖσα ἀπώλετο τὴν πόλιν, οὔτ' αὖθις ἀπελείφθη, οὐ δυναμένη ἀνάγεσθαι. Καίτοι χτ' τοὺς προτέρους νόμους ἅπαντα ταῦτα ἐγίγνετο· τὸ

facultatibus, quorum cenſus eſt 10 *talenta*: *quòd ſi pluris æſtimetur quàm* 10 *tal. pro ratâ portione uſque ad tria navigia cum altero actuario, conferendi munus obeant*; *ſin minoris, pro eâdem portione conjungantur inter ſe uſquedum decem confecerint talenta.*

31. Nunquid vobis videor parum auxilii pauperibus attuliſſe? nunquid parum daturi videntur divites, ne juſta facere cogerentur? Ego verò non idcirco ſolùm glorior, quòd iſta iis non conceſſerim; quódque judicio, cum eſſem poſtulatus, abſolutus fuerim; ſed quòd legem ſalubrem fecerim, idque re ſatis probaverim. Toto enim belli tempore cùm naves eum curſum tenerent quem mea lex præſcripſerat, nullus unquam Trierarchus apud vos conqueſtus eſt ſe à meâ lege quicquam injuriæ accepiſſe, nullus ad Munychiam *ad aram Dianæ* confugit, nullus à claſſium præfectis in vincula conjectus eſt, nullam denique triremem foris amiſit civitas, nulla in portu detenta eſt, quòd educi non potuerit. At verò legibus antiquis non ita cautum eſt, quin hæc omnia fierent.

τὸ δ' ἀπροι οὐ τοῖς πένησιν ἰδίᾳ, τῷ λειτουργεῖν μὴ δυνα-σθαι. Πολλὰ δὴ τὰ ἀδυνάτα συνέβαινεν· ἐγὼ δ' ὰκ τῶν ἀπόρων εἰς τοὺς εὐπόρους μετῳκίσα τὰς Τριηραρχίας· πάντ' οὖν τὰ δέοντα ἐγίγνετο. Καὶ μὴν καὶ κατ' αὐτὸ τοῦτο ἄξιός εἰμι ἐπαίνου τυχεῖν, ὅτι πάντα τὰ τοιαῦτα διῳκημένων πολιτεύματα, ἀφ' ὧν ἅμα δόξαι, καὶ τιμαὶ, καὶ δυνάμεις συνέβαινον τῇ Πόλει· βάσκανον δὲ, καὶ πικρὸν, καὶ κακόηθες οὐδὲν ὄφελ πολίτευμα ἐμὸν, οὐδὲ ταπεινὸν, οὐδὲ τῆς Πόλεως ἀνάξιον.

λϚ'. Ταυτὸ τοίνυν ἦθος ἔχων ἔν τε τοῖς ἰδίοις τὴν Πόλιν πολιτεύμασι, καὶ ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς φανήσομαι. Οὔτε γὰρ ἐν τῇ Πόλει τοὺς τῶν πλουσίων χάριτας μᾶλλον ἢ τὰ τῶν πολλῶν δίκαια εἱλόμην· οὔτ' ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς, τὰ Φιλίππου δῶρα καὶ τὴν ξενίαν ἠγάπησα ἀντὶ τῶν κοινῇ πᾶσι τοῖς Ἕλλησι συμφερόντων. Ἡγοῦμαι τοίνυν λοιπὸν εἶναί μοι περὶ τοῦ κηρύγματος εἰπεῖν, καὶ τῶν εὐθυνῶν.

Pauperum verò inopiâ id accidit, qui munus publicum obire non poterant. Multæ igitur ex eâ re naſcebantur difficultates: ego verò navium præfecturas à tenuioribus hominibus tranſtuli ad locupletiores; atque *ita perfeci, ut* quæ fieri oportebat continuò perficerentur. Et profectò, vel inde laudes commeritus ſum, quòd iſtis Reipubl. gerendæ rationibus uſus ſim, unde gloriam, honores, copiaſque ſimul conſecuta eſt Civitas: neque verò ex omni conſiliorum meorum multitudine quicquam invidioſum aut nimis acerbum apparet; nihil eorum maligNitatem ſapit, nihil deniq; humile reperitur, aut Civitate indignum.

32. Atque eandem planè rationem ſervâſſe me vobis oſtendam, tum in iis rebus quæ ad Civitatem noſtram ſpectant, tum in aliis quæ univerſo Græciæ populo communes ſunt: nam quod ad hanc Civitatem attinet, non ego divitum gratias pluris quàm plerorumque hominum jura æſtimaverim; neque in Græcanicis rebus geſtis, Philippi munera atque hoſpitium publicæ Græcorum omnium utilitati prætulerim. Reſtare mihi jam opinor, ut de prædicatione ac rationibus reddendis verba faciam.

εὐθυνῶν. Τὸ γὰρ, ὡς τὰ ἄλλα τὰ ἐπιτήδεια, ἐγὼ διαπαντὸς εὔνους εἰμὶ, καὶ πρόθυμος εὖ ποιεῖν ὑμᾶς, ἱκανῶς ὑπὲρ τῆς εἰρημένων διδηλῶσθαί μοι νομίζω. Καίτοι τὰ μέγιστά γε τῶν πεπολιτευμένων καὶ πεπραγμένων ἐμαυτῷ παραλείπω, ὑπολαμβάνων περῶντον μὲν, ἐφεξῆς τοῖς περὶ αὐτῶν ἐμοῦ λόγοις ἀποδοῦναί με δίκην εἶτα, καὶ μηδὲν εἰπεῖν περὶ τῶν λοιπῶν πολιτευμάτων, ὁμοίως πρὸς ὑμᾶς ἐχάρην τὸ σωφρονεῖν ὑπάρχειν μοι.

λγ'. Τῶν μὲν οὖν λόγων, οὓς οὗτος ἄνω καὶ κάτω διεσκευασμένους ἔλεγε περὶ τῶν διηκριβωμένων νόμων, οὔτε μὰ τοὺς Θεοὺς οἶμαι ὑμᾶς μανθάνειν, οὔτ' αὐτὸς ἠδυνάμην σωφρονεῖν τοὺς πολλούς. Ἁπλῶς δὲ τὴν ὀρθὴν ὁδὸν περὶ τῶν δικαίων διαλέξομαι. Τοσοῦτον γὰρ δέω λέγειν ὡς οὐκ εἰμὶ ψευδής, (ὃ νῦν οὗτος πολλάκις διέβαλλε καὶ διαπειρᾶτο) ὥστ' ἅπαντα τὸν βίον ψευδῆ εἰ ὁμολογῶν ἡ διαχειρίσεις, ἢ πεπολίτευμαι παρ' ὑμῖν. Ὧν μέντοι γε οὐκ τὴν ἰδίας οὐσίας ἐπαγγειλάμενος δέδωκα τῷ Δήμῳ, ἀλλὰ μίαν ἡμέραν

faciam. Optimè enim me feciſſe, & ſemper erga vos eſſe benevolum, & benefacere paratum, ſatis ex ſupradictis conſtare arbitror. Et profectò maximam actionum mearum partem prætermitto, quoniam primùm quidem ipſius criminis rationem eſſe mihi reddendam exiſtimo: deinde, ſi nullum de cæteris rebus quas in Republicâ geſſi verbum facerem, *earum* tamen *teſtem* apud vos ipſos eſſe *ſatis locupletem*, veſtram ſingulorum conſcientiam.

33. Ex omni igitur ſermonum illorum varietate, quos iſte de legibus perperam rogatis confuſe ac perturbatè habuit, paucos quidem, per Deos immortales, aut vobis aut mihi puto eſſe intellectos: ego verò de legibus reſponſurus, ſimplicem rectamque viam inſiſtam. Tantùm enim abeſt, ut reddendis rationibus obnoxium me eſſe inficier, (quod iſte multoties objecit atque affirmavit) ut per totum vitæ ſpatium me obnoxium confitear earum rerum rationi reddendæ, quas apud vos ſuſcepi, aut adminiſtravi. At verò quæcunque ex privatis opibus ſponte meâ populo largitus ſum, eorum rationem

referre

ραν ὑπεύθυνον εἶναί φημι, (ἀκούεις, Αἰσχίνη;) οὐδὲ ἄλλον οὐδένα, ἀλλ' ἢ τῶν ἐννέα Ἀρχόντων τινὰ ἂν τύχῃ. Τίς γὰρ ὅστις νόμος τοσαύτης ἀδικίας καὶ μισανθρωπίας μεστὸς, ὥστε τὰ δοντά τι τῶν ἰδίων, ἃ ποιήσασθαι δεῖγμα φιλάνθρωπον καὶ φιλόδωρον, τῆς χάριτος ἀποστερεῖν· εἰς δὲ τοὺς συκοφάντας ἄγειν, καὶ τούτους ὅτι τὰς εὐθύνας ὧν ἔδωκεν ἐφιςάναι; Οὐδὲ εἷς δήπου· εἰ δὲ φησιν ἄτοπον, διξάτω, κἀγὼ φέρω, καὶ σιωπήσομαι. Ἀλλ' οὐκ ἔστιν, ὦ Ἄνδρες Ἀθηναῖοι. Ἀλλ' ὑπὸ συκοφαντῶν, ὅτι ὅτε τῷ θεωρικῷ τότε ὢν ἐπέδωκα τὰ χρήματα, [Ἐπήνεσεν αὐτόν, φησιν, ἡ Βουλὴ ὑπεύθυνον ὄντα] ὃ δεῖ τούτων γε σφόδρα ὢν ὑπεύθυνος ἦν, ἀλλ' ἐφ' οἷς ἐπέδωκα, ὦ συκοφάντα.

λδ'. Ἀλλὰ καὶ τειχοποιὸς ἦν δή, φησι· καὶ δι' αὐτό γε τοῦτο ὀρθῶς ἐπιτιμῶ, ὅτι τὰ ἀναλωμένα ἐπέδωκα, ἃ οὐκ ἐλογιζόμην. Ὁ μὲν γὰρ λογισμὸς εὐθυνῶν καὶ τῶν ἐξετασόντων

referre neque ego unquam teneor, (audis, Æſchine?) nec quiſquam *pro me* alius, etiamſi unus ſit è novem Archontibus. Quæ enim tantâ injuſtitiâ atque inhumanitate referta Lex, ut illi, qui *publico uſui* aliquid ex ſuo donavit, fecitque facinus generoſum & perquam liberale, non modò gratias referri non ſinat, ſed & calumniatoribus eum committat, atque hos de reddendis rationibus judices conſtituat? Nulla certè eſt iſtiuſmodi: ſin ille talem meminerit, producat velim; atque ego tacitus in eâ acquieſcam. Sed nulla eſt, Athenienſes. Verùm iſte me calumniis proſcindit, & cùm theatrali pecuniæ præfectus eſſem, nummoſque ultro largirer, [*Senatus*, inquit, *eum laudavit, cùm rationes referre deberet*] at non *me laudavit Senatus* propter ea quorum rationes referre debueram, ſed ob illa munera quæ ipſe de meo dederam, maledice.

34. Verùm *muro reficiendo curator eras*, inquit; & ſanè meritas idcirco laudes conſecutus ſum, quòd ipſe impenſam fecerim, nec rationes *cum Civitate* putaverim. Ubi enim impenſæ ad calculos revocantur,

τασόντων προσῆκεν, ἡ δὲ δωρεὰ χάριτος καὶ ἐπαίνου δικαία ὑπὸ τυγχάνειν· διόπερ ταῦτ' ἔγραψεν ὁδὶ περὶ ἐμοῦ. Οπι δ' οὕτως ταῦτα ἔχει, καὶ οὐ μόνον ὑπὸ τοῖς νόμοις, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τοῖς ἡμετέροις ἤθεσιν ὥρισται, ἐγὼ ῥᾳδίως πολλαχόθεν δείξω. Πρῶτον μὲν γὰρ Ναυσικλῆς στρατηγῶν, ἐφ' οἷς ἀπὸ τῶν ἰδίων προῖτο, πολλάκις ἐστεφάνωται ὑφ' ὑμῶν· εἶθ' ὅτε τὰς ἀσπίδας Διότιμος ἔδωκε, καὶ πάλιν Χαρίδημος, ἐστεφανώθητο· εἶθ' ὗτος Νεοπτόλεμος, πολλῶν ἔργων ἐπιστάτης ὤν, ἐφ' οἷς ἐπέδωκε, τετίμηται. Σχέτλιον γὰρ ἂν εἴη τοῦτό γε, εἴ τῳ τινα ἀρχεῖον ἄρχοντι, ἢ διδόναι τὰ ἑαυτοῦ τῇ πόλει ἀφ' ἑνὸς ἀρχείου μὴ ἐξέσται· ἢ τῶν δοθέντων, ἀντὶ τοῦ κομίσασθαι χάριν, εὐθύνας ὑφέξειν. Οπ τοίνυν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λέγε τὰ ψηφίσματά μοι τὰ τούτοις γεγενημένα, αὐτὰ λαβών. Λέγε.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

vocantur, ibi æquum eſt ut in rationes referendas inquiratur, atque ejus rei judices conſtituantur: quodcunque verò ultro ac voluntariè datur, laudes gratiaſque ſibi vendicat. Atque ob hanc rationem decretum illud de me fecit Cteſiphon. Ita verò rem eſſe, nec ſolùm à Legibus ſed & Conſuetudinibus noſtris ita poſtulari, ego multis exemplis facilè oſtendam. Primùm enim Nauſiclem cùm eſſet imperator, eò quòd *pecunias Civitati* de ſuo largitus eſſet, multoties coronâ donâſtis: deinde Diotimus, cùm clypeos daret, atque iterum Charidemus coronis remunerati ſunt. Poſtea etiam Neoptolemus iſte cùm multorum operum curator eſſet, propter ea tamen quæ ſponte dederat *eoſdem* honores accepit. Eſſet enim profectò miſerabile, ſi magiſtratui, aut civitati pecunias de proprio largiri, propter officium ſuum non liceret; aut ubi dederit, loco debitæ gratiæ, ipſius muneris rationem referre teneretur. Atque ut verum me loqui *cogno ſcatis*, cape & recita mihi decreta quæ de illis relata ſunt. Lege.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

ΑΡΧΩΝ Δημόνικος Φλυεύς, Βοηδρομιῶνος ἕκτῃ μετ' εἰκάδα, γνώμῃ Βουλῆς καὶ Δήμου Καλλίας Φρεάρριος εἶπεν· Ὅπως δοκεῖ τῇ Βουλῇ καὶ τῷ Δήμῳ στεφανοῦσθαι Ναυσικλέα τὸν ὑπὲρ τῶν ὅπλων, ὅτι (Ἀθηναίων ὁπλιτῶν δισχιλίων ὄντων ἐν Ἰμβρῳ, καὶ βοηθούντων τοῖς κατοικοῦσιν Ἀθηναίων τὴν νῆσον, οὐ δυναμένου Φιάλωνος, τοῦ ὑπὲρ τῆς δρομήσεως κεχειροτονημένου, ἀφ' τοὺς χειμῶνας πλεῖσθαι, καὶ μισθοδοτῆσαι τοὺς ὁπλίτας,) οὐκ τῆς ἰδίας οὐσίας ἔδωκε, καὶ οὐκ εἰσέπραξε τὸ Δῆμον· καὶ ἀναγορεῦσαι τὸν στέφανον Διονυσίοις, Τραγῳδοῖς καινοῖς.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

ΕΙΠΕ Καλλίας Φρεάρριος, Πρυτάνεων λεγόντων Βουλῆς γνώμῃ· Ἐπειδὴ Χαρίδημος ὁ ὑπὲρ τοῦ ὁπλιτῶν, ἀποσταλεὶς εἰς Σαλαμῖνα, καὶ Διότιμος ὁ ὑπὲρ τῶν ἱππέων, ἐν τῇ ὑπὲρ τοῦ

DECRETUM.

Archonte Demonico Phlyensi, Boëdromionis die vigesimo sexto, ex sententiâ Senatûs Populique, Callias Phrearrhius retulit: Placere Senatui Populoque coronare Nausiclem armorum præfectum; quoniam cùm Atheniensium bis mille gravis armaturæ peditum in Imbro essent, ferrentque auxilium Atheniensibus istius insulæ incolis, neque posset Phialon (qui ex populi suffragiis istud munus administravit) propter tempestates navigare, nec militibus stipendium persolvere; Nausicles *de proprio pecunias largitus est, neque iterum à populo exegit.* Placere etiam Senatui Populoque, *ut prædicatio coronæ fiat* quando celebrantur *Dionysia, & Tragœdi novi* fabulas recitant.

DECRETUM.

Dixit Callias Phrearrhius, Prytanibus ex sententiâ Senatûs convocatis: Quoniam Charidemus peditum præfectus cùm Salaminem mitteretur, & Diotimus equitum magister, in eâ pugnâ quæ

τῦ ποταμοῦ μάχῃ τ' φραπιωτῶν τινων ὑπὸ τῶν πολεμίων σκυλευθέντων, ὃν τ' ἰδίων ἀναλωμάτων καθώπλισαν τὺς νεανίσκους ἀσπίσιν ὀκτακοσίαις· δεδόχθαι τῇ Βουλῇ ὑ τῷ Δήμῳ στεφανῶσαι Χαρίδημον, ὑ Διότιμον, χρυσῷ στεφάνῳ, καὶ ἀναγορεῦσαι Παναθηναίοις τοῖς Μεγάλοις ὸ τῷ γυμνικῷ ἀγῶνι, καὶ Διονυσίοις, Τραγῳδοῖς καινοῖς. Τῆς δὲ ἀναγορεύσεως ἐπιμεληθῆναι Θεσμοθέτας, Πρυτάνεις, Ἀγωνοθέτας.

λε'. Τύτων ἕκαστος, Αἰσχίνη, τῆς μὲ ἀρχῆς ἧς ἦρχεν ὑπεύθυνός ἰμι, ἐφ' οἷς δ' ἐστεφανῦτο ὐχ ὑπεύθυνος· οὐκοῦν ὐδ' ἐγὼ, ταὐτὰ γὰρ δίκαιά ἐστί μοι πρὸς τῶν αὐτῶν τοῖς ἄλλοις δήπου. Ἐπέδωκα, καὶ ἐπαινοῦμαι ἀφ' τῦτα, ὃν ὧν ἐπέδωκα ὑπεύθυνος· ἦρχον, καὶ δέδωκά γε εὐθύνας ἐκείνων, οὐχ ὧν ἐπέδωκα. Νὴ Δία ἀλλ' ἀδίκως ἦρξα; Εἶτα παρὼν ὅτε με εἰσῆγον ὑ λογισταὶ, ἀφ' τί ὐ κατηγόρεις; Ἵνα τοίνυν εἰδῆτε ὅτι αὐτὸς ὗτος

quæ ad fluvium Eliſſum *commiſſa eſt, milites nonnullos ab hoſtibus ſpoliatos, ſuis ſumptibus octingentis clypeis inſtruxerunt; Placere Senatui Populoque* Athenienſi, *ut Charidemus & Diotimus aureâ coronâ donentur, ejuſque prædicatio fiat Quinquatribus Magnis in gymnico certamine, & Dionyſiis, & cùm novi Tragœdi* fabulas agant. *Prædicationem autem curent Theſmothetæ, Prytanes atque certaminum deſignatores.*

35. Horum, Æſchine, unuſquiſque magiſtratûs quem obiit rationem referre tenebatur; rerum verò geſtarum, ob quas coronam conſecutus eſt, nullas rationes reddere neceſſe habuit: neque igitur ego *reddendis ſum obnoxius*; eadem enim jura eâdem in re mihi cum aliis ſunt communia. *Pecuniæ* dedi, atque idcirco laude cumulatus ſum; non meorum munerum rationem referre debeo. Obii magiſtratus, & magiſtratuum rationes retuli; non eorum, quæ liberè largitus ſum. Sed iniquè magiſtratus obii: quare igitur cùm tu adeſſes, quando ratiocinatores geſtæ adminiſtrationis à me rationem repoſcebant, nulla mihi crimina objeciſti? Ut igitur vobis perſpectum ſit, illum

τοῦτός μοι μαρτυρεῖ, ἐφ' οἷς οὐχ ὑπεύθυνος ἐμοὶ ἐπαινῶσθαι, λαβὼν ἀνάγνωθι τὸ ψήφισμα ὅλον τὸ γεγραμμένον· οἷς γὰρ οὐκ ἐγράψατο παρανόμοις, τούτοις ἀδίκως συκοφαντῶν φαίνεται. Λέγε.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

ΕΠΙ Ἄρχοντος Εὐθυκλέους, Πυανεψιῶνος ὀγδόῃ ἀπιόντος, φυλῆς Πανδιονίδος Οἰνηΐδος, Κτησιφῶν Λεωσθένους Ἀναφλύστιος εἶπεν· Ἐπειδὴ Δημοσθένης Δημοσθένους Παιανιεὺς γενόμενος ἐπιμελητὴς τῆς τῶν τειχῶν ἐπισκευῆς, καὶ προσαναλώσας εἰς τὰ ἔργα ἀπὸ τῆς ἰδίας οὐσίας πλείω τάλαντα, ἐπέδωκε ταῦτα τῷ Δήμῳ, καὶ ἐπὶ τοῦ θεωρικοῦ καταστὰς, ἐπέδωκε τοῖς ἐκ πασῶν τῶν φυλῶν θεωρικοῖς ἑκατὸν μνᾶς εἰς θυσίας· δεδόχθαι τῇ Βουλῇ, καὶ τῷ Δήμῳ τῶν Ἀθηναίων, ἐπαινέσαι Δημοσθένην Δημοσθένους Παιανιέα, ἀρετῆς ἕνεκα καὶ καλοκἀγαθίας, ἧς ἔχων διατελεῖ περὶ παντὶ καιρῷ εἰς τὸν Δῆμον τὸν Ἀθηναίων, καὶ

ipſum pro me teſtari, quòd eorum gratiâ coronatus ſim quorum rationes referre non tenebar, cape & recita mihi totum illud decretum quod de me latum eſt. Quoniam enim nihil omnino in ſenatuſconſulto reprehenderit, in iſtis quæ *contra decretum* urget calumniatorem ſe arguet fœdiſſimum. Recita.

DECRETUM.

Archonte Euthycle, Pyanepſionis die 22. *tribu Oeneïde Prytanicam poteſtatem exercente, Cteſiphon Leoſthenis F. Anaphlyſtius retulit : Quoniam Demoſthenes Demoſthenis F. Pæanienſis, muris reficiendis curator conſtitutus, tria talenta ei operi de proprio impendit, eademque Populo largitus eſt ; & rurſus, cùm theatrali ærario præfectus eſſet, omnium tribuum pecuniæ theatrali centum minas ad ſacrificia facienda addidit : Placere Senatui Populoque Athenienſi approbare Demoſthenem Demoſthenis Fil. Pæanienſem, virtutis ergò benevolentiæque, quam erga Populum Athenienſem ſemper habet, eumque*

ᾗ στεφανῶσαι χρυσῷ στεφάνῳ, ᾗ ἀναγορεῦσαι τ στέφανον ἐν τῷ Θεάτρῳ, Διονυσίοις, Τραγῳδοῖς καινοῖς. Τῆς δ' ἀναγορεύσεως ἐπιμελητὴν τ Ἀγωνοθέτην.

λϛ'. Οὐκοῦν ἃ μὲν ἐπέδωκα, ταῦτ' ἐστὶν, ὧν οὐδὲν σὺ γράψαις· ἃ δὲ φησιν ἡ Βουλὴ δεῖν ἀντὶ τούτων γενέσθαί μοι, ταῦτ' ἐᾶς ἃ διώκεις. Τὸ λαβεῖν οὖν τὰ δίδομα ὁμολογῶν εἶναι νόμον τῆς εἰ), τὸ χάριν τούτων ἀποδοῦναι τοῖς νόμων χάριν; ὁ δὲ παμπόνηρος ἄνθρωπος, καὶ θεοῖς ἐχθρὸς καὶ βάσκανος ὄντως, ποῖός τις ἂν εἴη πρὸς θεῶν; οὐχ' ὁ τοιοῦτος; Καίμοιγ' εἰ τοῦτό γε ἐν τῷ Θεάτρῳ κηρύττεσθαι, τὸ μὲ μυριάκις μυρίοις κεκηρύχθαι, παραλείπω, καὶ τὸ πολλάκις αὐτὸς ἐστεφανῶσθαι πρότερον· ἀλλὰ πρὸς θεῶν, ὅτου σκαιὸς εἶ, καὶ ἀναίσθητος, Αἰσχίνη, ὥστε μὴ λυπεῖσθαι λογίσασθαι ὅτι τῷ μὲ στεφανοῦσθαί τ αὐτὸν ἔχειν ζῆλον ὁ στέφανος, ὅποι ἂν ἀναρρηθῇ· ᾗ δὲ τῶν στεφανούντων ἕνεκα συμφέρων τοῖς ἐν τῷ Θεάτρῳ γίγνεται τὸ κήρυγμα; Οἱ

que aureâ coronâ donare, & prædicare coronam in Theatro, Dionysiis, tragœdis novis fabulas agentibus: *prædicationis verò curam incumbere certaminum designatori ac præfecto.*

36 Quæ igitur *Civitati* largitus sum, ista sunt; quorum tu, *Æschine*, nihil omnino exagitas: quibus vero remunerari me censuit Senatus, ea sunt quæ tu insectaris. Beneficia igitur recipere legitimum esse confiteris; gratiasque ob accepta rependere, id quasi legibus contrarium reprehendis? O hominem perditissimum, & Diis invisum, & per Deos immortales pessimo mortalium simillimum! Jam verò quod ad prædicationem in Theatro factam pertinet, millies quidem millies ibi factam fuisse, meipsum etiam sæpenumero antehac coronas accepisse, prætermitto: Tu verò, Æschine, per Deos immortales itane stolidus atque imperitus es, ut id capere non possis, eandem gloriam viro cui donatur afferre coronam, ubicunque demum prædicetur; si verò in Theatro prædicatio ejus fiat, id coronantibus utile futurum?

Οἱ γὰρ ἀκούσαντες ἅπαντες, εἰς τὸ ποιεῖν εὖ τὴν Πόλιν παρεσκεύασαν, ἢ τοὺς ἀποδιδόντας, μᾶλλον ἐπαινοῦσι τῶν στεφανουμένων· διόπερ τὸν νόμον τοῦτον ἡ Πόλις γέγραφε. Λέγε δ' αὐτόν μοι τὸν νόμον, λαβών.

NOMOΣ.

ΟΣΟΥΣ στεφανοῦσί τινες τῶν Δήμων, τοὺς ἀναγορεύσης τὰ στέφανα ποιεῖσθαι ὑπὸ αὐτοῖς ἑκάστοις τοῖς ἰδίοις Δήμοις, ἐὰν μή τινας ὁ Δῆμος ὁ τῶν Ἀθηναίων ἢ ἡ Βουλὴ στεφανοῖ· τούτους δὲ ἐξεῖναι ὑπὸ τῷ Θεάτρῳ Διονυσίοις ἀναγορεύεσθαι.

λζ'. Ἀκούεις, Αἰσχίνη, τοῦ Νόμου λέγοντος σαφῶς [πλὴν ἐάν τινας ὁ Δῆμος ἢ ἡ Βουλὴ στεφανώσηται, τούτους δὲ ἀναγορευέτω]; Τί οὖν, ὦ ταλαίπωρε, συκοφαντεῖς; τί λόγους πλάττεις; τί σαυτὸν οὐκ ἐλλεβορίζεις ἀπὸ τούτοις; Ἀλλ' ὑπ' αἰσχύνης φθόνου δίκην εἰσάγων, οὐκ ἀδικήματος ὄνειδος, τοὺς νόμους τοὺς μὲν παραποιῶν, τὰ δ' ἀφαιρῶν μέρη,

Quicunque enim præconium audierunt, ad benefaciendum civitati excitantur; pluresque laudes in eos conferunt qui gratias retribuunt, quàm in eos qui coronas consecuti sunt. Quâ de causâ legem istam decrevit Civitas. Cape verò Legem & recita.

LEX.

Quoscunque aliqui ex Pagis coronaverint, eorum coronæ in ipsis Pagis privatis singulæ prædicentur, nisi quos Populus Atheniensis aut Senatus coronis donârit: liceàt verò eas in Theatro prædicare, cùm celebrentur Dionysia.

37. Audin', Æschine, Legem disertè loquentem [*nisi quos Populus aut Senatus Atheniensis coronis donârit; eæ verò* in Theatro *prædicentur*?] Quid igitur, homo infelix, malitiosè calumniaris? quid verba comminiscèris? quin te elleboro purgas, ut morbum istum expellas? Nonne te pudet actionem alteri intendere, non malo aliquo facinore commotum, sed invidiâ? *nonne te pudet* leges alias omnino prætermittere, aliarum partes seorsim rapere *ac retitare*, quas totas recitatas esse oportuit? atque illorum

μέρη, οὓς ὅλοις λίχμον ἰὼ ἀναγινώσκεσθαι, τοῖς γε ὀμωμοκόσι κατὰ τοὺς νόμους ψηφιεῖσθαι; Ἔπειτα τοιαῦτα ποιῶν, λέγεις ἃ δεῖ προσεῖναι τῷ δημοτικῷ, ὥσπερ ἀνδριάντα σκληρῶς κατὰ συγγραφήν, εἶτα οὐκ ἔχοντα ἃ προσῆκεν ἐκ τῆς συγγραφῆς κομίζόμενον· ἢ λόγῳ τοὺς δημοτικοὺς, ἀλλ' οὐ τοῖς πράγμασι καὶ τοῖς πολιτεύμασι γνωσκομένους. Καὶ βοᾷς ῥητὰ ἃ ἄρρητα ὀνομάζων ὥσπερ ἐξ ἀμάξης, ἃ σοὶ καὶ τῷ σῷ γένει πρόσεστιν, οὐκ ἐμοί. Καί τοι καὶ τοῦτο, ὦ Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐγὼ λοιδορίαν κατηγορίας τούτῳ διαφέρειν ἡγοῦμαι, τῷ τὴν μὲν κατηγορίαν ἀδικήματ' ἔχειν, ὧν οἱ τοῖς νόμοις εἰσὶν αἱ τιμωρίαι· τὴν δὲ λοιδορίαν βλασφημίας, ἃς κατὰ τὴν αὑτῆς φύσιν τοῖς ἐχθροῖς πρὸς ἀλλήλων συμβαίνει λέγειν. Οἰκοδομῆσαι δὲ τοὺς προγόνους ὑμῖν τὰ δικαστήρια ὑπέλαβον, οὐχ ἵνα συλλέξαντες ὑμᾶς ἐκ ταύτης τῆς ἰδίας, κακῶς τὰ ἀπὸ-

rum hominum adeò in præsentiâ, qui decreta ferre legibus conformia jurejurando sunt obstricti? Postquam verò hoc feceris, deinde, quid viro populari inesse debeat,* recensès, eodem prorsus modo ac si statuam faciendam ex syngraphâ præscriberes; confectâ verò, virtutes illas, quas in syngraphâ enumerâras, in eâ tandem desideras: quasi verò verbis solummodo, & non potiùs rebus gestis & Reipubl. administratione spectandi essent viri populares. Atque aperto ore clamitas, fanda simul & infanda nullo efferens discrimine, quasi in plaustro sedens

* Vid. Æsch. cap. 55.

maledicta spargeres, quæ de Te & de tuo genere aptiùs quàm de me dici poterant. Atque hanc ego, Athenienses, maledictionis & accusationis differentiam esse duxerim, quòd accusationem scilicet ea in se crimina continere oporteat, quibus pœnæ secundùm Leges debentur: maledictio verò nihil habeat propositi præter contumeliam & convicia, quibus inimici pro suâ quisque indole alii alios urgere consuescunt. At verò eâ mente atq; consilio majores nostros fora hæc constituisse arbitror, non ut vobis à rebus domesticis *avocatis*, *atque* in hunc locum coactis, maledicta

ἀπόῤῥητα λέγωμεν ἀλλήλοις· ἀλλ' ἵνα ἐξελέγχωμεν, ἐάν τις ἠδικημένος τι τυγχάνῃ τῇ Πόλει. Ταῦτα τοίνυν εἰδὼς Αἰσχίνης οὐδεὶς ἦν ἐμοῦ, πομπεύειν ἀντὶ τοῦ κατηγορεῖν εἵλετο.

λή. Οὐ μὴν ἀλλ' οὐταῦθα ἔλαττον ἔχων, λίχνος ὄφις ἀπελθεῖν. Ἦν δὲ ὅτε ταῦτα πορεύσομαι, τοσοῦτον αὐτὸν ἐρωτήσας. Πότερόν σέ τις, Αἰσχίνη, τῆς Πόλεως ἐχθρὸν, ἢ ἐμὸν εἶ φῇ; ἐμὸν δηλονότι. Εἶτα ὃ μὲν ἐμοῦ λίχνον τοὺς νόμους ὑπὲρ τούτων λαβεῖν εἰσῆλθον, ἐξέλιπες, οὐ ταῖς εὐθύναις, οὐ ταῖς γραφαῖς, οὐ ταῖς ἄλλαις κρίσεσιν· ὃν ἐγὼ μὲν ἀθῷον ἅπασι, τοῖς νόμοις, τῷ χρόνῳ, τῇ παῤῥησίᾳ, τῷ κακείνου πρὸ πάντων πολλάκις τούτων πρόσθεσιν, τῷ μηδεπώποτε ἐξελεγχθῆναι μηδὲν ὑμᾶς ἀδικοῦν, τῇ Πόλει δ' ἢ πλεῖον, ἢ ἔλαττον ἀνάγκη τῷ γε δημοσίᾳ πεπραγμένων μετεῖναι τῆς δόξης, οὐταῦθα ἀπιώτηκας; Ὅρα, μὴ τούτων μὲν ἐχθρὸς ᾖς, ἐμοὶ δὲ πρόσωπον.

λθ'. Ἐπειδὴ

maledicta in nos invicem infanda conjiceremus; ſed ſiquis Civitati injuriam facere reperiatur, eum ut, *criminis juſtâ habitâ ratione*, coargueremus. Iſta Æſchines cùm perinde atque ego cognôrit, maluit tamen maledictis me proſcindere, quàm juſtè accuſare.

38. Cùm igitur in hâc re poſteriores partes non ferat, non iſto ſanè modo abire meretur. Jam verò ad hæc me recipiam: *at priuſquam illa aggrediar*, unum ab ipſo exquiram. Utrùm, Æſchine, te quiſquam Civitatis, an meum rectè dixerit inimicum? Meum certiſſimè, At verò *ſi meus ſis inimicus*, ubi, ſiquid *Civitati* malefeciſſem, tibi licebat pœnas idcirco de me ſumere, tu contrà & in referendis rationibus, in accuſationibus, & in judiciis rem omnino neglexiſti; ubi verò innocens compertus ſum, omni lege, omni tempore, die præfinito; cùm de hiſce rebus ſæpe antehac judicatum fuerit, cùm nullius unquam injuriæ vobis allatæ coargutus ſim, cùm præterea quæcunque publicè geſta ſunt, civitati pluſminus gloriæ neceſſariò attulerint; iſta tandem mihi objicis. Quin tu cave, ne horum re reperiaris inimicus, meus verò nomine tantùm ac ſimulatione.

39. Poſtquam

λθ'. Επειδὴ τοίνυν ἡ μὲ εὐσεβὴς ϗ δικαία ψῆφος ἅπασι δέδειχ}, δεῖ δέ με (ὡς ἔοικε) καὶ πρὸ ϗ φιλολοίδορον ὄντα φύσ}, ἀλλὰ τὰς ὑπὸ τούτου βλασφημίας εἰρημένας, ἀντὶ πολλῶν ϗ ψευδῶν, αὐτὰ τὰ ἀναγκαιότατα εἰπεῖν περὶ αὐτ}, ϗ δεῖξαι πῖς ὢν, ϗ πίνων, ῥᾳδίως ὅπως ἄρχῃ ϑ' κακῶς λέγειν, ϗ λόγους πιὰς ἀφανίσει, αὐτὸς εἰρηκὼς ἃ πις οὐκ ἂν ὤκνησε τ' μετρίων ἀνθρώπων φθέγξασθαι; Εἰ γὰρ Αἰακὸς, ἢ Ραδάμανθυς, ἢ Μίνως ἐῶ ὁ κατηγορῶν, ἀλλὰ μὴ ἀπερμολόγος, ἀδόκιμμα ἀγορᾶς, ὄλεθρος γραμματεὺς, ὐκ ἂν αὐτὸν οἶμ} τοιαῦτ' εἰπεῖν, ὐδ' ἂν ὅπως ἐπαχθεὶς λόγους ποιήσασθαι, ὥσπερ ὁ Τραγῳδία βοῶν, [ὦ Γῆ, ϗ Ηλιε, ϗ Αρετὴ, ϗ τὰ τοιαῦτα,] ϗ πάλιν Σωφροσύν ϗ Παιδείαν ἐπικαλύμμον, ᾗ τὰ καλὰ ϗ τὰ αἰσχρὰ διαγινώσκε}. Ταῦτα γὰρ δήπουθεν ἠκούετ' αὐτ} λέγοντ}. Σοὶ δὲ Αρετῆς, ὦ κάθαρμα, ἢ τοῖς σοῖς πῖς μετουσία; ἢ καλῶν ἢ μὴ τοιούτων πῖς διάγνωσις; πόθεν λαβόντι, ἢ πῶς ἀξιωθέντι;

Πῶ

39. Poſtquam igitur juſta ac religioſa ſuffragii ferendi ratio omnibus monſtratur, oportet me, (utì videtur) quamvis naturâ à conviciis abhorream, quoniam iſte me probris affecit, pro innumerâ fictâque calumniarum multitudine, pauca tantùm quæ ſunt maximè neceſſaria in ipſum regerere: & pariter oſtendere, quis demum iſte *Æſchines* ſit, quibus parentibus ortus, qui me adeò conviciari incipit, atque iſta verba exagitat quæ ipſe effutiit; quæ quidem nemo modeſtus proferre non dubitaverit. Si enim Æacus, aut Rhadamanthus, aut Minos eſſet qui me accuſaret, & non iſte loquaciſſimus nugator, formularum cantor, perditus ſcriba, non tamen illum talia dicturum, non tam odioſa verba congeſturum puto, *qualia iſte impudenter profudit*: qui qualì in Tragœdiâ vociferatus eſt [* *O Terra! ô Sol! ô Virtus! & ſimilia*;] eodemque clamore Intelligentiam & Doctrinam invocavit, per quam honeſta & turpia diſcernuntur. Audîſtis enim, *Athenienſes*, eum iſta proferentem. Tibi verò, impuriſſime, aut tuis ecqua Virtutis communitas? ecqua iſtarum rerum cognitio? unde ſcilicet aſſecutus es?

* Vid. *Æſch.* cap. 96.

Ubi

Πῶ δὲ Παιδείας σοι χρὴ μνησθῆναι; ἧς τὸ μὲν ὡς ἀληθῶς τετυχηκότων ὑπὲρ ἅπαντος εἰπεῖν περὶ αὐτῆς τοιοῦτον ἐστὶν, ἀλλὰ καὶ ἑτέρῳ λέγοντος ἐφθονήσατε. Τοῖς δὲ ἀπολιφθεῖσι μὲν ὥσπερ σὺ, τοσαύτης μέντοι ἀναισθησίας, τὸ τῆς ἀκούσεως ἀλγεῖν ποιεῖν ὅταν λέγωσιν, ἢ τὸ δοκεῖν τοιούτους εἶναι περίεστιν.

μι. Οὐκ ἀπορῶν δ' ὅ, τι χρὴ πρῶτόν σοι καὶ τῶν σῶν εἰπεῖν, ἀπορῶ δὲ καὶ πρώτου μνησθῶ. Πότερ' ὡς ὁ πατήρ σου Τρόμης ἐλύλευε παρὰ Ἑλπίᾳ τῷ πρὸς τῷ Θησείῳ διδάσκοντι γράμματα, χοίνικας παχείας ἔχων καὶ ξύλον; ἢ ὡς ἡ μήτηρ σου τοῖς μεθημερινοῖς γάμοις ἐν τῷ κλισίῳ τῷ πρὸς τῷ Καλαμίτῃ ἥρωϊ χρωμένη, τὸν καλὸν ἀνδριάντα, καὶ τετραγωνισμὸν ἄκρον ἐξεύρεταί σε; ἀλλ' ὡς ὁ τριηραύλης Φορμίων, ὁ Διονύσου δὲ Φρεαρρίου λῦλος, ἀνέσησεν αὐτῷ ἀπὸ ταύτης τῆς καλῆς ἐργασίας;

μα. Ἀλλὰ νὴ τὸν Δία καὶ τοὺς Θεοὺς, ὀκνῶ, μὴ περὶ σοῦ τὰ προσή-

Ubi verò tibi fas Doctrinam commemorare? quam quidem eorum qui maximè adepti sunt, tantùm abest ut quis possit de se tale quicquam pronuntiare, ut etiam alterum de ipso loquentem non sine rubore audiat. Verùm ii, qui tibi similes & eruditionis omnino expertes, ita perfrictâ sunt fronte, ut eruditos se simulent, id tandem consequuntur ut auditores orationibus suis crucient quidem, opinionem apud eos nullam pariant.

40. Sed cùm mihi de te ac tuis dicturo copia satis larga suppeditetur, nescio tamen unde initium faciam, quid primùm commemorare debeam. An, quòd Pater tuus Tromes Elpiæ ei, qui literas prope ædem Thesei docebat, crassis pedicis & ligneâ compede constrictus serviebat? an quòd Mater tua nuptiis diurnis in porticu, quæ est ad Heroëm Calamitam, operam dans, te pulcherrimam statuam, te summum tertii ordinis histrionem enutriebat? an quod Phormio iste, qui in triremibus erat tibicen, & Dionis Phrearrhii servus, à laudabili hoc quæstu eam avocabat?

41. Verùm per Deos immortales metuo ne, dum de te idonea verba

πρεσβύτερα λέγων, αὐτὸς οὐ πρεσβύτερος ἐμαυτῷ δόξω πρηρῆσθαι λόγους. Ταῦτα μὲν οὖν ἐάσω· ἀπ' αὐτῆς δὲ, ὧν αὐτὸς βεβίωκεν, ἄρξομαι. Οὐδὲ γὰρ ὧν ἔτυχεν ἴσως, ἀλλ' οἷς ὁ Δῆμος καλαρᾶται· ὀψὲ γάρ ποτε, ὀψὲ λέγω, χθὲς μὲν οὖν καὶ πρώην, ἅμα Ἀθηναῖος καὶ Ῥήτωρ γέγονε· καὶ δύο συλλαβὰς προσθεὶς, τὸν μὲν πατέρα, ἀντὶ Τρόμητος, ἐποίησεν Ατρόμητον, τὴν δὲ μητέρα σεμνῶς πάνυ Γλαυκοθέαν ὠνόμαζεν, ἣν Εμπουσαν ἅπαντες ἴσασι καλυμμένην, ὅτι τοῦ πάντα ποιεῖν καὶ πάσχειν δηλονότι ταύτης τῆς ἐπωνυμίας τυχοῦσαν. Πόθεν γὰρ ἄλλοθεν; Αλλ' ὅμως οὕτως ἀχάριστος εἶ καὶ πονηρὸς φύσει, ὥστε ἐλεύθερος ὢν δοῦλα, καὶ πλούσιος ὢν πένησι δι' αὐτοὺς γεγονὼς, οὐχ ὅπως χάριν αὐτοῖς ἔχεις, ἀλλὰ μαθὼν σαυτὸν ἐν τοιαύτῃ πολιτείᾳ.

μϚ'. Καὶ περὶ μὲν ὧν μή τις ἀμφισβήτησις, ὡς ἄρα ὑπὲρ τῆς Πόλεως εἴρηκεν, ἐάσω· ἃ δ' ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν

verba facio, meis interim moribus parum congruum ſermonem inſtituerim. De his igitur non ampliùs loquar: ſed ad illa òrationem convertam, quæ ipſe geſſit ſuperiore vitæ tempore. Neque enim homo erat iſte caſu & fortuitu oblatus, ſed ex eorum numero quibus malè precari ſolet Civitas: ſerò enim, ſerò inquam, immo vel heſterno aut ſuperiore die ſimul Athenienſis factus eſt & Orator; & duabus ſyllabis adjectis, patrem non ampliùs Tromem, ſed Atrometum nominari fecit: matrem verò cum majeſtate quâdam appellavit Glaucotheam, cujus nomen antea Empuſam fuiſſe omnes nórunt, iſtud cognomen eò ſcilicet adeptæ, quòd faceret ac pateretur omnia. Unde enim potiùs *arbitramini*? Et tamen te adeò ingrato atque iniquo animo Natura finxit, ut cùm è ſervo liber, è paupere dives horum operâ factus ſis, non modò non gratiam rependas, ſed & muneribus corrumpi te ſinas, atque illorum utilitati Rempubl. contrariam adminiſtres.

42. Atque illa quidem, in quibus controverſia eſt utrùm pro Civitate dicta fuerint necne, prætermittam: quæ verò pro *Reipublicæ*

 hoſtibus

ἐχθρῶν φανερὸς ἀπεδείχθη περάτων, ταῦτα ἀναμνήσω. Τίς γὰρ ὑμῶν οὐκ οἶδε τὴν ἀποψηφισθέντα Ἀντιφῶντα; ὃς ἐπαγγειλάμενος Φιλίππῳ τὰ νεώρια ἐμπρήσειν τὰ ὑμέτερα, εἰς τὴν πόλιν ἦλθεν· ὃν λαβόντος ἐμοῦ κεκρυμμένον ἐν Πειραιεῖ, καὶ καταγήσαντος εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, βοῶν ὁ βάσκανος οὗτος ἐκεκράγει, [ὡς ἐν Δημοκρατίᾳ δεινὰ ποιῶν, τοὺς ἠτυχηκότας τῶν πολιτῶν ὑβρίζων, καὶ ἐπ' οἰκίας βαδίζων] ἄνευ ψηφίσματος ἀφεθῆναι ἐποίησε. Καὶ εἰ μὴ ἡ Βουλὴ ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου, τὸ πρᾶγμα αἰσθομένη, καὶ τὴν ὑμετέραν ἄγνοιαν ἐν ᾧ δέοντι συμβεβηκυῖαν ἰδοῦσα, ἐπεζήτησε τὸν ἄνθρωπον, καὶ συλλαβοῦσα ἐπανήγαγεν ὡς ὑμᾶς, ἐξήρπασ' ἂν ὁ τοιοῦτος, καὶ τὸ δίκην δοῦναι ἅπαξ, ἐξεπέμπετ' ἂν ὑπὸ τοῦ σεμνολόγου τουτί· νῦν δ' ὑμεῖς φρενώσαντες αὐτὸν, ἀπεκλείσατε, ὡς ἔδει γε καὶ τοῦτον. Τοιγαροῦν εἰδυῖα ταῦτα ἡ Βουλὴ ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου τὰ τότε τούτῳ πεπραγμένα,

hoſtibus moliri proculdubio compertus eſt, iſta jam commemorabo. Quis enim veſtrûm, *Athenienſes*, Antiphontem illum tribumotum ignorat, qui Philippo pollicitus ſe navalia veſtra incenſurum eſſe, urbem ingreſſus eſt? quem cùm ego latentem in Piræeo deprehenderam, coramque vobis in concione produxeram, improbiſſimus iſte *Æſchines* magno clamore vociferans, [*quòd in liberâ Republicâ iſta facerem quæ ferri non debent, qui cives calamitoſos probris inſectarer, eorumque tecta* pro libitu *introirem*] perfecit tandem ut ſine decreto Antiphon dimitteretur. Et profectò niſi Senatus Areopagiticus re intellectâ, veſtrâ imprudentiâ (tempore quidem illo, quo minimè oportebat vos eſſe imprudentes) perſpectâ, hominem perquiſiſſet, deprehenſumque ad vos iterum duxiſſet, evaſerat prorſus homo impuriſſimus, ſupplicium vitârat, à grandiloquo hoc oratore incolumis eſſet dimiſſus. Nunc verò cruciatu eum & morte affeciſtis, quâ hunc etiam affici oportebat. Cùm itaque omnia, quæ ab eo geſta ſunt, cognita & perſpecta haberet Senatus Areopagiticus, voſque per eandem ignorantiam,

ϖραγμάτα, χϕηϛονησάντων αὐτὸν ὑμῖν συμβουλον ὑπὲρ τῦ ἱερῦ τῦ ἐν Δήλῳ, ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀγνοίας ἀφ' ἧπερ πολλὰ ϖεφίεσθε τῶν κοινῶν, ὡς ϖεφείλεσθε κἀκείνῳ, καὶ χυσίαν τῦ ϖεφήματος ἐποιήσατε, τῦτον μὲ εὐθὺς ἀπήλασεν ὡς ϖεφδότων, Ὑπερίδην δὲ λέγειν ϖεφσέταξε, καὶ ταῦτα ἀπὸ τῦ βωμῦ φέρυσα ἡ ψῆφον ἔϖραξε, καὶ εὐθέμια ψῆφος ἠνέχθη τῷ μαρῷ τύτῳ. Καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τύτων τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

ΜΑΡΤΥΡΟΥΣΙ Δημοσθένει ὑπὲρ ἁπάντων οἵδε. Καλλίας Συνιεὺς, Ζήνων Φλυεὺς, Κλέων Φαληρεὺς, Δημόνικος Μαραθώνιος· Ὅτι τῦ Δήμυ ποτὲ χϕηϛονήσαντος Αἰσχίνῃ σώδικον ὑπὲρ τῦ ἱερῦ τῦ ἐν Δήλῳ εἰς τοὺς Αμφικτύονας, συνεδρεύσαντες ἡμεῖς ἐκείναμεν Ὑπερίδην ἄξιον εἶ) μᾶλλον ὑπὲρ τῆς πόλεως λέγειν, καὶ ἀπεσάλη Ὑπερίδης.

μγ'. Οὐκῦν, ὅτε τύτυ μέλλοντος λέγειν, ἀπήλασεν αὐτὸν ἡ Βυλὴ,

rantiam, per quam multa antehac è publicis commodis essent prodita, jam eum templi, quod in Delo est, patronum suffragiis vestris fecissetis; simulatque Senatum illum advocâstis, eique totam rem commisistis, Æschines continuò ut patriæ proditor ab eo depulsus est, & patronus constitutus est Hyperides. Atque hæc ita gesta sunt, cùm suffragia ex arâ ferrentur: at verò isti homini impurissimo nemo omnino suffragatus est. Quæ ut vera omnia dicere compertus sim, advoca mihi earum rerum testes.

TESTES.

Demosthenì harum rerum testimonium tribuunt hi omnes. Callias Sunienſis, Zeno Phlyenſis, Cleon Phalereus, Demonicus Marathonius: Quòd cùm Æschinem templi quod est in Delo apud Amphictyonas patronum olim creâsset Populus, nos concilio convocato Hyperidem magis idoneum censuimus qui pro Civitate diceret; atque igitur missus est Hyperides.

43. Cùm igitur istum rejecit Senatus quando civitatis causam esset

Βυλὴ, καὶ πρεσβεύεται ἑτέρῳ, τότε καὶ προδότῃ καὶ κακόποιον ὑμῖν ἀπέφηνεν. Ἐν μὲν τοίνυν τοῦτο τοιοῦτο πολίτευμα τοῦ νεανίου τούτου, ὅμοιόν γε (οὐ δῆτα) οἷς ἐμοῦ κατηγορεῖ· ἕτερον δὲ ἀναμιμνήσκεσθε. Ὅτε γὰρ Πύθωνα Φίλιππος ἔπεμψε τὸν Βυζάντιον, καὶ παρὰ τῆς αὐτῷ συμμάχων ἀπάντων συνέπεμψε πρέσβεις, ὡς ὁ ἀρχιμὴν ποιήσων τὴν Πόλιν, καὶ δείξων ἀδικοῦσαν· τότε ἐγὼ μὲν τῷ Πύθωνι θεασυνομόμην, καὶ πολλῷ ῥέοντι κατ' ὐμῆς, οὐκ εἶξα, οὐδ' ὑπεχώρησα· ἀλλ' ἀναβὰς ἀντεῖπον, καὶ τὰ τῆς Πόλεως δίκαια ὑπὲρ προὔλαβα, ἀλλ' ἀδικοῦντα Φίλιππον ἐξήλεγξα φανερὸς οὕτως, ὥστε τοὺς ἐκείνου συμμάχους αὐτοὺς ἀνιαμένους ὁμολογεῖν. Οὗτος δὲ συνηγωνίζετο, καὶ τὰ ἐναντία ἐμαρτύρει τῇ πατρίδι, καὶ ταῦτα ψευδῆ. Καὶ οὐκ ἀπέχρη ταῦτα· ἀλλὰ καὶ πάλιν μεταταῦθ' ὕστερον Ἀναξίνῳ τῷ κατασκόπῳ συνὼν εἰς τὴν Θρᾴσην

dicturus, atque alteri negotium commisit, eodem tempore proditorem eum & vobis inimicum esse apertè prædicavit. Unam igitur ex istius audacissimi viri rebus gestis audiistis, iis scilicet quas in me reprehendit perquam simillimam: jam aliam, obsecro, in memoriam revocate. Cùm enim Pythonem Byzantium huc misisset Philippus, legatosque ab omnibus suis fœderatis simul mittendos curârat, quasi eâ mente atque consilio ut Civitatem nostram ignominiâ afficeret, eamque injusta quædam agere ostenderet; illo ego tempore insolentiæ Pythonis obstiti, nec, cùm torrenti similis verba in vos effunderet, omnino cessi, aut pedem retuli; sed surrexi confidens, & verba verbis contraria effudi; neque jura Civitatis prodidi, sed Philippum ipsum injustitiæ coargui, atque id adeo certis argumentis probavi, ut ipsi fœderati contra eum assurgerent, & rem ita esse confiterentur. At verò iste *Æschines Philippo* patrocinatus est, & testimonium contra patriam dicebat, idque mendacissimum. Neque verò hæc illi suffecerunt, quin & iterum non longo pòst tempore, unà cum Anaxino exploratore in Thrasonis

Θεάσωνος οἰκίαν ἐλήφθη. Καίτοι ὅστις τῷ ἐκεῖνο τὸ πολεμίων πεμφθέντι μόνος μόνῳ σιωπῇ ἐκοινολογεῖτο, οὗτος αὐτὸς ὑπῆρχε τῇ φύσει κατάσκοπος καὶ πολέμιος τῇ πατρίδι. Καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

ΜΕΛΕΔΗΜΟΣ Κλέωνος, Ὑπερίδης Καλλαίσχρου, Νικόμαχος Διοφάντου, μαρτυροῦσι Δημοσθένει, καὶ ἐπωμόσαντο ὅτι τῶν στρατηγῶν, εἰδέναι Αἰσχίνην Ἀτρομήτου Κοθωκίδην συνερχόμενον νυκτὸς εἰς τὴν Θεάσωνος οἰκίαν, καὶ κοινολογούμενον Ἀναξίνῳ, ὃς ἐκείνῃ τῇ ἐξ κατάσκοπος ἐφάνη Φιλίππου. Αὗται ἀπεδόθησαν αἱ μαρτυρίαι ὅτε Νικίου, Ἑκατομβαιῶνος τετάρτῃ ἱσταμένου.

μδ'. Μυρία τοίνυν ἕτερ' εἰπεῖν ἔχων περὶ αὐτοῦ, παραλείπω· καὶ γὰρ ὅπως ἔχει. Πολλὰ ἂν ἐγὼ νῦν ἔπι τούτων ἔχοιμι δεῖξαι, ὧν οὗτος κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, τοῖς μὲν ἐχθροῖς ὑπηρετῶν, ἐμοὶ δ' ἐπηρεάζων εὑρήθη· ἀλλ'

Thraſonis ædes ingrediens deprehenſus eſt. Et profectò, qui cum hoſtium ſpeculatore ſolus ſolo verſabatur, & ſermones conferebat, iſte ipſe revera ſpeculator erat, & patriæ inimicus. Atque ut hæc vera dicere compertus ſim, voca mihi earum rerum teſtes.

TESTES.

Meledemus Cleonis Fil. Hyperides Callæſchri Fil. Nicomachus Diophanti Fil. teſtimonium hoc Demoſthenì dant, & jurejurando coram Imperatoribus affirmant, ſe vidiſſe Æſchinem Atrometi F. Cothocidem noctu in ædes Thraſonis unà cum Anaxino (qui Philippi explorator eſſe judicatus eſt) ingredientem, & ſermones cum eo conferentem. Dicta ſunt hæc teſtimonia Archonte Niciâ, Hecatombæonis die tertio.

44. Infinita alia, quæ de iſto poſſem dicere, prætermitto; nam ad hunc modum plerumque ſe res habet. Multa ego præterea poſſem vobis oſtendere, quibus iſte illis temporibus tum hoſtium commodo inſervire, tum mihi injurias inferre compertus eſt. At

ἀλλ' ὑ πᾶσιν ταῦτα παρ' ὑμῖν εἰς ἀκριβῆ μνήμην, ὑδ' ἰῶ προσῆκεν ὀργιλῶ· ἀλλὰ δεδώκατε ἔθει τινὶ φαύλῳ πολλαχοῦ ἐξουσίαν τῷ βουλομένῳ λέγοντά τι τ ὑμῖν συμφερόντων ὑποσκελίζειν, ὑ συκοφαντεῖν, τ ὀλίγα ταῖς λοιδορίαις ἡδονῆς ὑ χάριτος τὸ τ πόλεως συμφέρον ἀνταλλαττόμενοι. Διόπερ ῥᾴδιόν ὄστι, καὶ ἀσφαλέστερον ἀεὶ τοῖς ἐχθροῖς ὑπηρετοῦντα μανθάνειν, ἢ τὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἐλόμενον τάξιν πολιτεύεσθαι.

με'. Καὶ τὸ μὲ δὴ περὶ ὧν πολεμεῖν, φανερῶς συναγωνίζεσθαι Φιλίππῳ δεινὸν μὲ, (ὦ Γῆ, ὑ Θεοὶ) Πῶς γὰρ ὑ, τί τῆς πατρίδος; ὅτε δὲ εἰ βούλεσθε, ὅτε αὖθ' τοῦτο. Ἀλλ' ἐπειδὴ φανερῶς ἤδη τὰ πλοῖα ἐστρέλλετο, Χερρόνησος ἐπορθεῖτο, ὅλη τὴν Ἀττικὴν ἐπορεύετ' ἄνθρωπος, ὑκέτι ὀ ἀμφισβητησίμῳ τὰ πράγματα ἦν, ἀλλ' ὠφθήκει πόλεμος· ὅ, πολὺ πώποτ' ἔπραξεν ὑπὲρ ὑμῶν ὁ βάσκανος ὑτοσὶ ἰαμβειογράφος, ὑκ ἂν ἔχοι δεῖξαι, ὑδ' ὅτιν ὑτε μεῖζον, ὑτε

At vos non iſta memoriæ mandatis, nec *pro magnitudine criminum* ſatis acerbâ exardetis iracundiâ. Sed iniquiſſimæ cuidam conſuetudini nimiùm indulſiſtis, quâ tandem accidit, ut ſiquis verba faciat ad veſtram utilitatem ſpectantia, ſupplantetur & probris laceſſatur: adeò publica civitatis commoda voluptate iſtâ, quam ex calumniatione percipitis, commutâſſe videmini. Quapropter facilius multò & tutius eſt iis qui hoſtium rem agunt, mercedem accipere, quàm illis, qui veſtræ utilitati malunt conſulere, Rempubl. omnino adminiſtrare.

45. Priuſquam verò bellum eſſet conflatum, Philippo apertè auxilium præbere (ô Tellus! ô Dii immortales!) graviſſimum profectò eſt: quî enim aliter? cùm non ſine patriæ detrimento id eſſet factum. At ſinite hoc illi, ſi ita vobis placeat, ſinite, *Athenienſes*. Verùm ubi capta ſunt navigia, everſa eſt Cherſoneſus, & contra Atticam profectus eſt Philippus, nec jam ampliùs in dubio res erat, ſed bellum palam concitabatur; quid iſte homo invidioſus, iamborum ſcriptor, quid iſte poteſt oſtendere, quod pro veſtrâ utilitate faciebat? nihil profectò

ὅτι ἔλαττον ψήφισμα τοῦδε Αἰσχίνῃ δεῖ τῶν συμφερόντων τῇ πόλει. Εἰ δέ φησι, νῦν δειξάτω ὅτι τῷ ἐμῷ ὕδατι· ἀλλ' οὐκ ἔστιν οὕτως. Καίτοι δυοῖν αὐτὸν ἀνάγκη θάτερον, ἢ μηδὲν τοῖς πραττομένοις ὑπ' ἐμοῦ τότ' ἔχοντα ἐγκαλεῖν, μὴ γεγράφειν ταῦτ' ἄλλα· ἢ τὸ τῶν ἐχθρῶν συμφέρον ζητοῦντα, μὴ φέρειν εἰς μέσον τὰ πύστιν ἀμείνω. Ἆρ' οὖν οὐδὲ ἔλεγεν, ὥσπερ οὐδὲ ἔγραφεν, ἵνικα ἐργάσαθαί τι δέοι κακὸν ὑμᾶς; ὤμωμεν νὴ Δία εἰπεῖν ἕτερα.

μϛ'. Καὶ τὰ μὲν ἄλλα καὶ φέρειν ἠδύνατο, ὡς ἔοικεν, ἡ Πόλις, ἃ ποιῶν οὕτως ἐλάνθανεν· εἷς δ' ἐπεξεργάσατο, ὦ Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοιοῦτος, ὃ πᾶσι τοῖς πρότερος ἐπέθηκε τέλος, περὶ οὗ τοὺς πολλοὺς ἀνάλωσε λόγους, τὰ τῶν Ἀμφισσέων τῶν Λοκρῶν διεξιὼν δόγματα, ὡς ἀληθῆ ψευδέων. Τόδ' ἦν τοιοῦτον ὅτι· πόθεν; πολλοῦ γε καὶ δεῖ· οὐδέ ποτ' ἀνίᾳ σὺ ταῦτα πεπραγμένα σαυτῷ, οὐχ

fectò ullius generis occurrit, quod in civitatis commodum ab Æschine decretum eſt. Siquid verò *à ſe factum eſſe* dicat, producat velim, & meâ jam temporis portione fruatur. Verùm nihil eſt iſtiuſmodi. Atqui neceſſe eſt alterum è duobus eſſe verum, vel quoniam in iis quæ à me geſta ſunt nihil poterat reprehendere, alia igitur eum non decreviſſe; vel *ſiqua nôrit* meliora, tamen cùm hoſtium utilitati conſuleret, ea vobis indicare noluiſſe. Nihilne igitur tunc dicebat, nihilne decernebat, quando infortunii aliquid vobis erat eventurum? At ſanè neminem alterum loqui oportebat.

46. Atque alia iſtius facinora, quæ occultè perpetrata ſunt, poterat quidem civitas ferre *& prætermittere*, uti opinor. Unum verò reſtat, Athenienſes, atque unum profectò iſtiuſmodi, ut cæteris faſtigium impoſuiſſe videatur; in quo ſanè multus fuit, cùm Amphiſſànorum Locrenſium decreta inſectaretur, quaſi eâ operâ veritatem labefactare atque pervertere cogitaret. At non ita ſe res habet: quî enim poſſet fieri? permultùm certè abeſt. Neque tu unquam iſtarum rerum quas eo tempore geſſiſti maculam elueris; nun-

ὐχ ὅπω πολλὰ ἐρεῖς. Καλῶ δὲ σὰ αὐτίον ὑμᾶς, ὦ Ανδρες Αθηναῖοι, τοὺς Θεοὺς ἅπαντας, καὶ πάσας, ὅσαι τὴν χώραν ἔχουσι τὴν Αττικὴν, καὶ τὸν Απόλλω τὸν Πύθιον, ὃς πατρῴος ἵδρυται τῇ πόλει, καὶ ἐπεύχομαι πᾶσι τούτοις· εἰ μὲ ἀληθῆ περὶ ὑμᾶς εἴποιμι, καὶ εἶπον τότ' εὐθὺς ἐν τῷ Δήμῳ, ὅτε ταῦτον εἶδον τουτονὶ τὸν μιαρὸν τοῦτο τὸ πρᾶγμα ὑποβάλλοντα (ἔγνων γὰρ, εὐθέως ἔγνων) εὐτυχίαν μοι δοῦναι, καὶ σωτηρίαν· εἰ δὲ περὶ ἔχθραν, ἢ φιλονεικίας ἰδίας ἕνεκα, αἰτίαν ἐπάγω τούτῳ ψευδῆ, πάντων ἀγαθῶν ἀνόητόν με ποιῆσαι. Τί οὖν ταῦτ' ἐπήγαγον, καὶ διετεινάμην ὑμῖν σφοδρῶς; Οτι καὶ γράμματ' ἔχων ἐν τῷ δημοσίῳ κείμενα, ἐξ ὧν ταῦτ' ἐπιδείξω σαφῶς, καὶ ὑμᾶς εἰδὼς τὰ πεπραγμένα μεμνημένους, ἐκεῖνο φοβοῦμαι, μὴ τῶν εἰργασμένων ἀφ' ὑμῶν οὕτω ἐλάττων ἐπιλειφθῇ· ὅπερ πρότερον συνέβη, ὅτε τοὺς παλαιπώρους Φωκέας ἐποίησεν ἀπολέσθαι, τὰ ψευδῆ δεδρ' ἀπαγγείλας.

μζ'. Τὸν

nunquam id oratione perfeceris. At verò coram vobis, Athenienſes, Deos Deaſque univerſos obteſtor, qui Atticæ huic regioni præſident, & Pythium præterea Apollinem, qui civitatem hanc auſpiciis ſuis uſque defendit, precorque ab iis omnibus; ſi vera ſint quæ vobis jam renuntio, quæque antea renuntiavi, ut primum impuriſſimum iſtum hominem eas res aggredi animadvertebam, (intellexi enim, ſtatim intellexi) faveant mihi omnes, atque incolumitatem concedant: ſin autem privatæ invidiæ atque inimicitiæ explendæ gratiâ, falſum iſti crimen objecerim, omnibus me vitæ bonis ſpoliatum, oro, projiciant. Cur igitur hæc omnia deprecatus ſum, aut quem demum in finem adeò vehementer contendi? Quoniam, etſi probè cognôrim inter publicos commentarios ea manere ſcripta, è quibus hæc omnia vobis indicare poſſim, voſque ipſos memoriâ veſtrâ res geſtas retinere, tamen id me meritò ſollicitum habet, ne iſte humilior multò & abjectior homo videatur, quàm qui iſtiuſmodi facinorum autor extiterit: quod ſanè non ita pridem accidit, cùm iſte falſo nuntio huc allato miſeris Phocenſibus exitium pararet.

47. Am-

μζ'. Τὸν γὰρ ὑπὲρ Ἀμφίσσης πόλεμον, δι' ὃν εἰς Ἐλάτειαν ἦλθε Φίλιππος, ὃς δι' ἣν ἡρέθη τῶν Ἀμφικτυόνων ἡγεμών, ὃς ἅπασι τοῖς Ἕλλησιν, οὗτός ἐστιν ὁ συγχέας καὶ συνταράξας, καὶ πάντων εἰς ἀνὴρ τῶν μεγίστων ἄπορον κακὸν. Καὶ τότ' εὐθὺς ἐμοῦ διαμαρτυρομένου καὶ βοῶντος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, [Πόλεμον εἰς τὴν Ἀττικὴν ἄγεις, Αἰσχίνη, πόλεμον Ἀμφικτυονικὸν] ἅ μὲν οὐκ ἐξεκλήσιστος συγκαθήμενοι ἐκ εἴων με λέγειν, οἱ δὲ ἐθαύμαζον, καὶ κενὰ αἰτίαν ἀφ' ἑαυτῶν ἐχθραν ἐπάγειν με ὑπελάμβανον ἀνδρί. Ἥτις δὲ ἡ φύσις, ὦ Ἀθηναῖοι, γένοιτο τούτων τῶν πραγμάτων, καὶ τίνος ἕνεκα ταῦτα συνεσκευάσθη, καὶ πῶς ἐπεράχθη, νῦν ἀκούσατε, ἐπειδὴ τότε οὐκ ἐξῆν. Καὶ γὰρ εὖ πρᾶγμα συμβήσεσθε ὄψεσθε, καὶ μεγάλα ὠφεληθήσεσθε πρὸς ἰδίαν τῶν κοινῶν, καὶ ὅση δυνάμις ἐν τῷ Φιλίππῳ, γνώσεσθε.

μη'. Οὐκ ἐν τοῦ πρὸς ὑμᾶς πολέμου πέρας ἦν ἀπαλλαγὴ Φιλίππῳ, εἰ μὴ Θηβαίους καὶ Θετταλοὺς ἐχθροὺς ποιήσειε

47. Amphiſſani enim belli, propter quod in Elateam profectus eſt Philippus, Amphictyonumque ductor deſignatus, idem iſte concitandi reus eſt, qui Græcorum omnium res univerſas conturbabat, cujus unius operâ acerbiſſimis calamitatibus omnes involuti ſunt. Et cùm ego contra illum teſtarer, atque in concione vociferarem, [*Bellum Atticæ infers, Æſchine, bellum Amphictyonicum*] alii, qui corrogati convenerant, non diutiùs me loqui permiſerunt: alii verò mirari videbantur, falſum ei crimen propter privatas inimicitias me objicere arbitrati. Quæ vero, Athenienſes, harum rerum fuerit conditio, quamque ob cauſam iſta omnia comparata ſunt, & quâ tandem ratione geſta, quoniam tunc audire vobis non licebat, nunc denique, ſi placet, animadvertite. Perſpicietis enim rem pulchrè eſſe compoſitam; neque parum illinc adjumenti ad communium rerum cognitionem capietis: & quanta demum animi ſolertia Philippo fuerit, intelligetis.

48. Philippo quidem belli contra vos geſti nullus omnino exitus futurus videbatur, niſi Thebanos Theſſalòſque Civitati noſtræ

 inimicos

πολίσαις τῇ Πόλει. Ἀλλὰ καίπερ ἀθλίως καὶ κακῶς τῆς στρατηγῶν τῶν ὑμετέρων πολεμούντων αὐτῷ, ὅμως ἀπ' αὐτοῦ τοῦ πολέμου καὶ τῶν λῃστῶν μυρία ἔπαθε κακά. Οὔτε γὰρ ἐξήγετο τῶν ὁπου τῆς χώρας γιγνόμενον ἐδέει, οὔτ' εἰσήγετο, ὧν ἐδεῖτο αὐτός. Ἦν δὲ οὔτε σὺν τῇ θαλάττῃ κρείττων τότε ὑμῶν, οὔτε εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐλθεῖν δυνατὸς, μήτε Θετταλῶν ἀκολουθούντων, μήτε Θηβαίων διόντων. Συνέβαινε δὲ αὐτῷ, τῷ πολέμῳ κρατοῦντι, τοὺς ὁποιουσδήποθ' ὑμεῖς ἐξεπέμπετε στρατηγοὺς, (εἰ γὰρ τοῦτό γε) αὐτῇ τῇ φύσει τοῦ τόπου καὶ τῇ τῶν ἀρχόντων ἐκστάσει, κακοπαθεῖν. Εἰ μὲν οὖν τῆς ἰδίας ἕνεκεν ἔχθρας, ἢ τοὺς Θετταλοὺς, ἢ τοὺς Θηβαίους συμπείθοι βαδίζειν ἐφ' ὑμᾶς, ἐδέει' ἂν ἡγεῖτο προσέξειν αὐτῷ τὸν νοῦν· εἰ δὲ τὰς ἐκείνων κοινὰς προφάσεις λαβὼν, ἡγεμὼν αἱρεθῇ, ῥᾴδιον ἦλπιζε τὰ μὲν ὑποκρίσεσθαι, τοὶ δὲ πείσειν. Τί οὖν ἐπιχειρεῖ; θεάσασθε

inimicos redderet. Licèt verò infaustè admodum atque parum viriliter cum eo pugnarent Imperatores vestri, tamen ipsi *Philippo* tum à belli ipsius acerbitate, tum à prædonum injuriis non pauca accesserunt incommoda. Neque enim hinc exportata sunt, aut importata, quorum ille indigebat. Neq; verò in mari vobis is erat superior, neq; in Atticam proficisci poterat, si nec Thessali eum sequerentur, neque transeundi potestatem ei facerent Thebani. Cùm autem victor è bello discessisset, qualescunque tandem vestri fuerint Imperatores, (de iis enim nihil omnino jam dicam) tamen ipsius loci *in quo prælium commissum est*, rerumque, quæ utrisque suppetebant, naturâ ita comparatum est, ut multis ille incommodis afficeretur. Si igitur aut Thessalis aut Thebanis persuadere conaretur, ut ob privatas inimicitias *quas ipse vobiscum habuerit ac gesserit*, bellum vobis inferrent, novit sanè neutros eorum id in animum inducturos esse: sin communes se illorum causas suscipere simulans, Dux ab iis eligeretur, nihil facilius putavit, quàm ut partim eos deciperet, partim persuaderet. Quid igitur aggreditur? videte

γιάσεσθαι ὡς εὖ· πόλεμον ποιῆσαι τοῖς Ἀμφικτύοσι, καὶ ἐπὶ τὴν Πυλαίαν παρασκευάς. Εἰς γὰρ ταῦτ' εὐθὺς αὐτοὺς ὑπολάμβανεν αὐτῷ δώσεσθαι. Εἰ μὲν τοίνυν τῶν τοι ἢ τὸν πρὸ ἑαυτοῦ πεμπομένων Ἱερομνημόνων, ἢ τῶν ἐκείνῳ συμμάχων εἰσηγεῖταί τις, ὑποψεσθαι τὸ πρᾶγμα ἐνόμιζε καὶ τοὺς Θηβαίους, καὶ τοὺς Θεσσαλούς, καὶ πάντας φυλάξεσθαι· ἂν δὲ Ἀθηναῖος ᾖ, καὶ πρὸ ὑμῶν τὸν ὑπεναντίων ὁ τοῦτο ποιῶν, εὐπόρως λήψεσθαι ὅσα σωέδει.

μθ'. Πῶς οὖν ταῦτ' ἐποίησε; μαθοῦσα τοῦτο. Οὐδενὸς δὲ προσιδόντος οἴμαι τὸ πρᾶγμα ἐπὶ φυλάττοντος, ὥσπερ εἴωθε τὰ τοιαῦτα παρ' ὑμῖν γίγνεσθαι, προβληθεὶς Πυλαγόρας ὗτος, καὶ τριῶν ἢ τεττάρων χειροτονησάντων αὐτόν, ἀνερρήθη. Ὡς δὲ τὸ τῆς Πόλεως ἀξίωμα λαβὼν ἀφίκετο εἰς τοὺς Ἀμφικτύονας, πάντα τἄλλ' ἀφεὶς καὶ παρεὶς, ἐπέρανεν ἐφ' οἷς ἐμισθάθη· καὶ λόγους εὐπροσώπους, καὶ μύθους, ὅτι ἡ Κιρραία χώρα καθιερώθη, σωθεὶς καὶ διεξελθὼν, ἀνθρώπους

videte quàm astutè: *id nempe molitus est*, ut bellum Amphictyonibus inferendum, turbasque in Pylæo consessu faciendas curaret. Ubi enim ita factum esset, putavit illos auxilium suum continuò esse petituros. At verò, siquis ex Hieromnemonibus aut ipsius fœderatis ab eo missus hoc bellum suaderet, putavit rem Thebanis Thessalisque suspectam fore, omnesque adeò sibi sedulò prospecturos: sin autem Athenienſis esset, atque unus è vestro, qui inimici estis, numero depromptus, qui istud negotium susciperet, sua consilia satis occulta fore *confisus est*: quæ res ita eveniebat.

49. At quâ tandem ratione ita eveniebat? nempe istum mercede corrumpit. Verùm insciti omnium atque incuriâ contigisse opinor (sicuti talia inter vos fieri consueverunt) ut iste Pylagoras constitutus sit, &c, perpaucis ipsi suffragantibus, promulgatus. Ubi verò honorem illum à civitate adeptus ad Amphictyonas concessit, relictis aliis omnibus & prætermissis, ea solùm efficere aggressus est, quorum mercedem antea acceperat. Et proinde verba speciosa, & sermones de Cirrhææ terræ consecratione fabulosos contexens,

ἀνθρώπους ἀπείρους λόγων, καὶ τὸ μέλλον ἀπερισκέπτους τοὺς Ἱερομνήμονας πείσει ψηφίσασθαι παρελθεῖν τὴν χώραν, ἣν οἱ μὲν Ἀμφισσεῖς, σφῶν αὐτῶν οὖσαν, γεωργεῖν ἔφασκον. Οὗτος δὲ τῆς ἱερᾶς χώρας ἦπατο τοῦτο), ἐζημίωσε δίκῃ τοὺς Λοκρῶν ἐπαγόντων ἡμῖν, ἀλλ' ἃ τοῦ ὅτου λέγων παρεσκεύασται οὐκ ἀληθῆ. Γνώσεσθε δ' ἐκεῖθεν. Οὐκ οὖν ἄνευ γε παρακαλέσαντος δίκην τοῖς Λοκροῖς δίκην καὶ τὴν πόλεως συντελέσασθαι. Τίς γὰρ ἐκλήτευσεν ὑμᾶς; ἀπὸ ποίας ἀρχῆς; εἰπὲ τοῦτο, δεῖξον· ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοις, ἀλλὰ κενῇ προφάσει ταύτῃ κατεχρῶ τῷ ψεύδει.

ν'. Περιόντων τοίνυν τὴν χώραν τῶν Ἀμφικτυόνων καὶ τὴν ὑφήγησιν τοῦ τότε, παραπεσόντες οἱ Λοκροὶ, μικρὸν μὲν ἄπαντας κατηκόντισαν, πολλοὺς δὲ καὶ συνήρπασαν τῶν Ἱερομνημόνων. Ὡς δ' ἅπαξ οὐκ τούτων ἐγκλήματα καὶ πόλεμος πρὸς τοὺς Ἀμφισσεῖς ἐπαρέχθη, τὸ μὲν πρῶτον ὁ Κόττυφος αὐτῶν τῶν Ἀμφικτυόνων ἄγαν γραπαὶ ὡς

homines imperitos, incautosq; istos Hieromnemonas, & futuri improvidos, in eum tandem animum adduxit, ut regionem istam obeundam esse decernerent, quam quidem Amphissani sibi propriam vendicabant, & à se coli fatebantur. At iste sacræ telluris partem esse querebatur: cùm Locrenses nullam nobis mulctam irrogarent; neque ea omnino in animum inducerent, quæ multùm à veritate abhorrentia iste suo sceleri prætexit. Atque hæc ita esse hinc intelligetis. Locrensibus sanè non licebat à civitate mulctam exigere, nisi priùs ad judicium provocatâ. At quis vos in judicium vocavit? cujus imperii autoritate *id fecit*? dic, *Æschine*, ostende hominem qui hoc nôrit. Verùm non potes: sed inanem & futilem istam confingis excusationem.

50. Cùm igitur Amphictyones totam regionem istius consilio atque hortatu perlustrâssent, Locrenses impetu facto penè omnes sagittis confoderunt, & nonnullos etiam ex Hieromnemonibus corripuerunt. Simul verò ex his rebus ortæ sunt controversiæ, bellumque contra Amphissanos concitatum est, primò quidem Cottyphus Amphictyonico exercitui præficitur: at

ὡς δὲ ἀ μὲν οὐκ ἦλθον, ἀ δ' ἐλθόντες οὐδὲν ἐποίουν, εἰς τὴν ὑπὲρ Πυλαίας ὅτι τὸν Φίλιππον εὐθὺς ἡγεμόνα ἦγον ἀ κατεσκευασμένοι, καὶ πάλαι πονηρὸν τῶν Θετταλῶν, καὶ τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι, καὶ πρεσβείαις εὐλόγοις εἰλήφεσαν. Ἡ γὰρ αὐτοὺς εἰσφέρειν καὶ ξένοις πέμπειν ἔφασαν δεῖν, καὶ ζημιοῦν τοὺς μὴ ταῦτα ποιοῦντας· ἢ ἐκεῖνον αἱρεῖσθαι. Τί δεῖ τὰ πολλὰ λέγειν; ἡρέθη γὰρ ἐκ τούτων ἡγεμών. Καὶ μεταταῦτ' εὐθὺς Λυδάμιν συλλέξας, καὶ παρελθὼν ὡς ὅτι τὴν Κιρραίαν, ἐρρῶσθαι φράσας πολλὰ καὶ Κιρραίοις καὶ Λοκροῖς, τὴν Ελάτειαν καταλαμβάνει. Εἰ μὲν οὖν μὴ μετέγνωσαν εὐθὺς Θηβαῖοι, καὶ μὲθ' ὑμῶν ἐγένοντο, ὥσπερ χειμάρρους ἂν ἅπαν τοῦτο τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν Πόλιν εἰστρεσε. Νῦν δὲ τότε γ' ἐξαίφνης ἐπέσχον αὐτὸν ἐκεῖνοι, μάλιστα μὲν, ὦ Ανδρες Αθηναῖοι, Θεῶν τινῶν εὐνοίᾳ πρὸς ὑμᾶς· εἶτα μέν τοι, ἢ ὅσον καθ' ἕνα ἄνδρα, ἢ δι' ἐμέ.

at cùm alii non omnino adeſſent, alii qui aderant nihil effectum darent; in Pylæo concilio quod proximè ſequebatur, Philippo principatum detulêre nonnulli homines, ad eam rem jampridem inſtructi, partim Theſſali, partim aliarum civitatum incolæ, ſpecioſas nimirum cauſas atque excuſationes adepti. Dicebant enim vel ſeipſos oportere *pecuniam* contribuere, & peregrinis militibus ſtipendium dare, eoſque qui hæc recuſarent mulctare, vel illum *Imperatorem* eligere. Quid verbis opus eſt? nimirum inde factum eſt, ut Philippus Imperator eſſet electus. Qui copiis brevi poſtea comparatis, in Cirrhæum campum profecturum ſe ſimulans, cùm interea Cirrhæis & Locrenſibus multa ad ſalutem ſpectantia dixiſſet, Elatêam tandem adoritur atque occupat. Si igitur ſententiam ſuam non ſtatim mutâſſent Thebani, atque ad vos ſe contuliſſent; totus belli impetus in Civitatem irruiſſet. At verò nunc eum derepentè illi coërcuerunt: & imprimis quidem, Athenienſes, alicujus è Diis immortalibus propenſo erga vos animo, deinde verò, quantùm efficere poſſit unius hominis virtus, meæ operæ *beneficium*

ἐμὰ Διὸς δέ μοι τὰ δόγματα ταῦτα, ἢ τὰς χρόνους ἐν οἷς ἕκαστα πέπρακται, ἵν' εἰδῆτε ἡλίκα παράγματα ἡ μιαρὰ καφαλὴ παράξασα αὕτη, δίκην οὐκ ἔδωκε. Λέγε μοι τὰ δόγματα.

ΜΑ'. ΔΟΓΜΑ ΑΜΦΙΚΤΥΟΝΩΝ.

ΕΠΙ Ιερέως Κλεισαγόρου, ἐαρινῆς Πυλαίας, ἔδοξε τοῖς Πυλαγόραις ἢ τοῖς Συνέδροις τ Αμφικτυόνων. Επειδὴ Αμφισσεῖς ἐπιβαίνουσιν ὀλὴ τ ἱερὰν χώραν, ἢ σπείρουσι, ἢ βοσκήμασι καβανέμουσιν, ἐπελθεῖν τὰς Πυλαγόρας, ἢ τὰς Συνέδρους, ἢ φάλαγξ ἀφλαβεῖν τὰς ὅρους, ἢ ἀπέχειν τοῖς Αμφισσεῦσι ἢ λοιπῆ μὴ ὑπβαίνειν.

ΕΤΕΡΟΝ ΔΟΓΜΑ.

ΕΠΙ Ιερέως Κλεισαγόρου, ἐαρινῆς Πυλαίας, ἔδοξε τοῖς Πυλαγόραις, καὶ τοῖς Συνέδροις τῶν Αμφικτυόνων, ἢ τῷ κοινῷ τῶν Αμφικτυόνων. Επειδὴ Ἀ ἐξ Αμφίσσης τὴν ἱερὰν χώραν καβαπεμάνθμοι γεωργοῦσι, ἢ βοσκήματα νέμουσι, ἢ κωλυόμθμοι τοῦτο ποιεῖν, ἐπὶ τοῖς ὅπλοις ἀθροιζόμθμοι τὸ

cium hoc debetis. Cedò verò hæc decreta, & tempora, quibus ea singula peracta sunt: ut cognoscatis, quantas impurissimum istud caput impune adhuc turbas excitaverit. Recita mihi decreta.

51. Decretum Amphictyonum.

Sacerdote Climagorâ, Pylæo concilio verno, visum est Pylagoris, Consiliariisque Amphictyonum; Quoniam Amphissæi in sacram tellurem invadunt, ibique serunt, atque armenta pa-

scunt: oportere *Pylagoras*, & *Consiliarios, ad eos descendere, & terminos columnis distinguere, & vetare Amphissæos ne in pascua transgrediantur.*

Aliud Decretum.

Sacerdote Climagorâ, Pylæo concilio verno, visum est Pylagoris, Consiliariisque Amphictyonum, & communi Amphictyonum concilio: *Quoniam Amphissæi sacram tellurem colunt, atque armenta in eâ pascunt, & cùm hoc facere essent prohibiti, armati venerunt, &*

τὸ κοινὸν τ῀ Ἑλλήνων συνέδριον κεκωλύκασι καὶ βίᾳ, πολλοὺς δὲ καὶ τραυματίσασι· καὶ τ῀ στρατηγὸν τ῀ ἱερομνήμονα τ῀ Ἀμφικτυόνων, Κότυφον τ῀ Ἀρκάδα, πρεσβεύσασθαι πρὸς Φίλιππον τ῀ Μακεδόνα, καὶ ἀξιῶν ἵνα βοηθήσῃ τῷ τε Ἀπόλλωνι καὶ τοῖς Ἀμφικτύοσιν, ὅπως μὴ ὀφείλῃ ὑπὸ τ῀ ἀσεβῶν Ἀμφισσέων τ῀ θεὸν πλημμελούμενον, καὶ διότι αὐτὸν στρατηγὸν αὐτοκράτορα αἱροῦνται οἱ Ἕλληνες οἱ μετέχοντες τ῀ συνεδρίου τ῀ Ἀμφικτυόνων.

Λέγε δὴ καὶ τοὺς ἄρχοντας ὑφ' οἷς ταῦτα ἐγένετο, εἰσὶ γὰρ καθ' οὓς ἐπυλαγόρησεν οὗτος. Λέγε.

ΧΡΟΝΟΙ.

ΑΡΧΩΝ Μνησιθείδης μηνὸς Ἀνθεστηριῶνος ἕκτῃ φθὶ δεκάτῃ.

Δός μοι τ῀ ἐπιστολὴν, ἣν, ὡς ἔγωγε οἶμαι, πέμπει πρὸς τοὺς ὑπὸ Πελοποννήσῳ συμμάχους ὁ Φίλιππος· ἵν' εἰδῇς καὶ ἐκ ταύτης σαφῶς, ὅτι τ῀ μὲν ἀληθῆ πρόφασιν τ῀ πραγμάτων, τὸ, ταῦτ' ἐφθὶ τ῀ Ἑλλάδα, καὶ τοὺς Θηβαίους, καὶ

& communem Græcorum concilium propulsârunt, & nonnullos ex iis vulnerârunt: mitti ad Philippum Macedonem Cottyphum Arcadium, qui Amphictyonum Imperator electus est; atque ab eo petere, ut Apollini & Amphictyonibus auxilium ferret, neque Deum ab impiis Amphissæis sceleratissimè tractatum negligeret: dicere præterea, *quòd eum Imperatorem cum summo imperio deligunt Græci, quot ex iis ad concilium Amphictyonicum pertinent.*

Recita jam quibus temporibus res istæ contigerint: iisdem enim Æschines Pylagoræ officium præstabat. Lege.

TEMPORA.

Archonte Mnesithide, mensis Antheſterionis decimo ſexto.

Cedò mihi & literas illas, quas Philippus, Thebanis ipsi non obtemperantibus, ad fœderatos suos in Peloponneso mittit: ut planè ex iis perspiciatis, eum veras rerum causas celâsse, nempe, quòd contra Græciam, contra Thebanos, contra

ϗ ὑμᾶς ποιεῖν, ἀπεκρύπτετο· κοινὰ δὲ καὶ τοῖς Ἀμφικτύοσι δόξαντα ποιεῖν προσεποιεῖτο. Ὁ δὲ τὰς ἀφορμὰς ταύτας, καὶ τὰς προφάσεις ἁπάσας, ὑπῆλθεν. Λέγε.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΦΙΛΙΠΠΟΥ.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ Μακεδόνων Φίλιππος, Πελοποννησίων τῶν σὺν τῇ συμμαχίᾳ τοῖς Δημιουργοῖς, καὶ τοῖς Συνέδροις, καὶ τοῖς ἄλλοις συμμάχοις πᾶσι, χαίρειν. Ἐπειδὴ Λοκροὶ, οἱ καλούμενοι Ὀζόλαι, καθοικοῦντες τὴν Ἀμφίσσαν, πλημμελοῦσιν εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ ἐν Δελφοῖς, καὶ τὸ ἱερὸν χώραν ἐρχόμενοι μετ' ὅπλων λεπλατοῦσι· βούλομαι τῷ Θεῷ μετ' ὑμῶν βοηθεῖν, καὶ ἀμύνασθαι τοὺς ἀδικοῦντάς τε τὰ ἐν ἀνθρώποις εὐσεβῆ. Ὡς συναντᾶτε μοὶ τὰ ὅπλα εἰς τὴν Φωκίδα, ἔχοντες ἐπισιτισμὸν ἡμερῶν πεντήκοντα τὸν ἐσχατον μηνὸς Λῴου, ὡς ἡμεῖς ἄγομεν· ὡς δὲ Ἀθηναῖοι, Βοηδρομιῶνος· ὡς δὲ Κορίνθιοι, Πανέμου.

contra Vos ista ageret ac moliretur; simulâsse verò se illa omnino assequi, quæ pro communi commodo façerent, & cum decretis Amphictyonum consentirent. Qui verò facultatem ad has res gerendas Philippo suppeditabat, iste erat *Æschines*. Recita.

Literæ Philippi.

Philippus Macedonum Rex, Peloponnesiorum, qui in fœdere continentur, Magistratibus, & Consiliariis, atque omnibus denique fœderatis, S. Quoniam Locrenses, qui nominantur Oxolæ, atque Amphissam incolunt, in templum Apollinis quod est Delphis scelera infanda committunt, & sacram terram armis populantur; id ego in animum induxi, ut vobiscum conjunctus auxilium Apollini ferrem, nefariosque eos hostes, qui loca sacra & religiosa violant, viribus propulsarem. Quapropter velim ut armati mihi ad Phocidem occurratis, afferatisque vobiscum rem frumentariam in quadraginta dies, mense proximo, ut nos dicimus, Loo; secundùm Athenienses, Boëdromione; secundùm Corinthios, Panemo.

Παιήμου. Τοῖς δὲ μὴ σωσαντήσασι, παυδημεὶ ἀρησόμεθα, τοῖς δὲ συμβούλοις ἡμῖν μὴ κειμήλοις ὀπιζημίοις. Εὐτυχεῖτε.

νϛ'. Ορᾶθ' ὅτι φεύγει μὲν τὰς ἰδίας ψεφάσεις, εἰς δὲ τὰς Αμφικτυονικὰς καταφεύγει. Τίς οὖν ὁ ταῦτα συμπαρασκευάσας αὐτῷ; τίς ὁ τὰς ψεφάσεις ταύτας ὑπολύσας; τίς ὁ τῶν κακῶν τῆς γεγενημένων μάλιστα αἴτιος; οὐχ οὗτος; Μὴ τοίνυν λέγετε, ὦ Ανδρες Αθηναῖοι, περιϊόντες ὡς ὑφ' ἑνὸς τοιαῦτα πέπονθεν ἡ Ελλὰς ἀνθρώπου· οὐχ ὑφ' ἑνός, ἀλλ' ὑπὸ πολλῶν καὶ πονηρῶν τῆς παρ' ἑκάστοις, ὦ Γῆ καὶ Θεοί, ὧν εἷς οὗτός ἐστιν· ὃν, εἰ μηδὲν εὐλαβηθέντα παλαιὸς εἰπεῖν δεῖ, οὐκ ἂν ὀκνήσαιμι ἔγωγε κοινὸν ἀλιτήριον τῆς κατὰ ταῦτα ἀπολωλότων ἁπάντων εἰπεῖν, ἀνθρώπων, τόπων, πόλεων. Ο γὰρ τὸ σπέρμα παρασχὼν, οὗτος τῆς φυτῶν κακῶν αἴτιος· ὃν ὅπως ποτὲ οὐκ εὐθὺς ἰδόντες ἀπεστράφητε, θαυμάζω.

Πλεὼ

Panemo. Quicunque verò ad nos ſe receperint, eorum conſilio utemur: qui autem non acceſſerint, eos ſupplicio afficiemus. Valete.

52. Videte, *Athenienſes*, ut veras rationes diſſimulet, & ad Amphictyonicas confugiat. At verò quis illi hæc omnia comparabat? quis latebras iſtas atque excuſationes præbebat? quis malorum omnium quæ acciderunt caput & principium eſſe compertus eſt? quis revera alius præter Æſchinem? Nolite igitur, Athenienſes, inter deambulandum *temerè* dicere, quòd unius hominis operâ tota Græcia calamitatibus hiſce impedita ſit: non ſanè unius *dicendum eſt*, ſed plurium proditorum operâ, qui paſſim (ô Terra! ô Dii immortales!) in ſingulis *Græciæ civitatibus* deliteſcunt; quorum in numero iſte reponendus eſt: quem quidem ego, ſi veritatem exponere non reformidârim, hominum, locorum, urbiumque poſtea perditarum communem labem atque perniciem dicere non dubitaverim. Nam qui ſemina initiò ſpargebat, is malorum omnium quæ ex iis progignuntur reus eſt: quem quidem non ſtatim eſſe vobis perſpectum, & proinde faſtidium moviſſe omnino demiror.

Πλὴν πολύ τι σκότος, ὡς ἔοικεν, ὄσι παρ' ὑμῖν περὶ τ ἀληθείας. Συμβέβηκε τοίνυν μοι τῶν καθ' τῆς πατρίδος τύχῃ πεφαλμένων ἁψαμένῳ, εἰς ἃ τύτοις ὠαπύμενος αὐτὸς πεπολίτευμαι, ἀφῖχθαι· ἃ πολλῶν μὲν ἕνεκα, εἰκότως ἀκούσετέ μου, μάλιστα δ' ὅτι αἰσχρόν ὄστιν, ὦ Ανδρες Αθηναῖοι, εἰ ἐγὼ μὲ τὰ ἔργα τῶν ἐκεῖνα ὑμῶν πόνων ὑπέμεινα, ὑμεῖς δὲ μηδὲ τοὺς λόγους αὐτῶν ἀνέξεσθε. Οραν γὰ ἐγὼ Θηβαίους, φεδὸν δὲ ὑμᾶς, ἔτι τὰ Φιλίππου πεφρονηκότων, ὑ διεφθαρμένων παρ' ἑκατέροις, (ὃ μὲν ἀμφοτέροις φοβερὸν, ὑ φυλακῆς πολλῆς δεόμενον) τὸ τ Φίλιππον ἐᾶν αὐξάνεσθαι παροφθῆναι, ὑ σφᾶς καθεῖν φυλαττομένους, εἰς ἔχθραν δὲ ὑ τὸ πρόσκρουσιν ἀλλήλοις ἑτοίμως ἔχοντας, ὅπως τοῦτο μὴ γενήσεται, παρατηρῆ διετέλουν. Οὐκ ἀπὸ τ ἐμαυτοῦ γιώμης μόνον ταῦτα συμφέρειν ὑπελαμβάνων, ἀλλ' εἰδὼς Αριστοφῶντα, καὶ πάλιν Εὔβουλον, πάντα τ χρόνον βουλομένους πρᾶξαι ταύτῃ τ φιλίαν· καὶ

Verùm, utì opinor, multa veſtris animis offunditur caligo, quæ veritatis lumen obſcurat. Quoniam verò incidi in eas res, quas iſte patriæ incommodo geſſit, contigit mihi, ut ad illas etiam pervenerim, quas ipſe improborum conſiliis reſiſtens adminiſtrârim: quæ, cùm multis de cauſis, tum eâ præcipuè, ex me audietis, quoniam turpiſſimum eſſet, Athenienſes, ſi eas actiones, quibus ego à gerendis non abhorrui, vos ne enarratas quidem pateremini. Cùm enim viderem Thebanos, ne dicam vos ipſos, *Athenienſes*, ita iſtorum hominum, qui cum Philippo faciebant, quippe apud utraſque *partes* corrupti erant, (quod ſanè utriſque erat formidandum, ac magnoperè cavendum) conſiliis adductos eſſe, ut creſcentem Philippi poteſtatem coërcere non curaretis, ſed vobiſmet proſpicere obliviſceremini, & ad privatas inimicitias atque inteſtina odia propenſi eſſetis; ego, ne hoc malum indies manaret, ſummâ aſſiduitate ac diligentiâ uſque contendi: neque verò meâ ſolùm ſententiâ adductus hæc commoda eſſe judicabam, ſed videbam Ariſtophontem, atque iterum Eubulum, hoc inter vos amicitiæ fœdus conſervare ſtudentes; &,

quamvis

ὑμᾶς δεῖ τ' ἄλλων πολλάκις ἀντιλεγόντας ἑαυτοῖς, τοῦτο ὁμολογουμένους εἶναι ἀεί. Οὓς σὺ ζῶντας μέν, ὦ Κίναδος, κολακεύειν παρεκολούθεις, τεθνεῶτας δ' οὐκ αἰσχύνῃ κατηγορῶν. Ἃ δὲ δεῖ Θηβαίων ἐπιτιμᾶς ἐμοὶ, ἐκείνων πολὺ μᾶλλον, ἢ ἐμοῦ κατηγορεῖς· τ' πρότεροι ἢ ἐγὼ ταύτην τ' συμμαχίαν δοκιμασάντων. Ἀλλ' ἐκεῖσε ἐπάνειμι. Ὅπ τ' ὁ Ἀμφισσικὸς πόλεμον τοῦτον μὲν ποιήσαντος, συμπαραλαμβάνων δὲ τ' ἄλλων τ' συνεργῶν αὐτὸν τὴν πρὸς τοὺς Θηβαίους ἔχθραν, συνέβη τὸν Φίλιππον ἐλθεῖν ἐφ' ἡμᾶς, ὑφ' ὅτου ἕνεκα τοὺς πόλεις ὅτοι συνέχρουν. Καὶ εἰ μὴ περιξαιτέσημεν μικρὸν, ὑπ' ἀναλαβεῖν ἑαυτοὺς ἂν ἠδυνήθημεν οὕτω μέχρι πόρρω προήγαγον ὅτοι τὸ πρᾶγμα. Ἐν οἷς δ' ἦτε ἤδη τὰ πρὸς ἀλλήλους, τοῦτον τ' ψηφισμάτων ἀκούσαντες ὑπ' τ' ἀποκρίσεων, εἰσόεσθε. Καί μοι λέγε ταῦτα, λαβών.

Ψ Η Φ Ι Σ Μ Α.

ΕΠΙ Ἀρχοντος Ἡροπύθου, μηνὸς Ἐλαφηβολιῶνος ἕκτῃ φθίνοντος,

quamvis privatim inter ſe ſæpe diſſentirent, de hoc tamen perpetuò conſentientes. Quibus tu, ô Vulpes, quamdiu viverent, per officiosè aſſentabaris, mortuos verò eoſdem criminari te non pudet. Quæcunque enim ad Thebanos ſpectantia mihi objicis, illos potiùs quàm me accuſas; illos, *inquam*, qui ſocietatem hanc ineundam eſſe priùs atque ego cenſebant. Verùm ad eas res revertor. Cùm igitur bellum Amphiſſanum iſtius operâ concitatum eſſet, alii verò, ejuſdem rei participes, Thebanos à vobis alienâſſent, tunc accidebat, ut Philippus nos adoriretur; quâ de re, *proditores* iſti Civitates inter ſe commiſerunt: quòd niſi paulò priores experrecti eſſemus, vix noſmet recipere & revocare poteramus: adeò longè iſtorum induſtriâ res proceſſerat. Quâ verò voluntate erga vos invicem eo tempore eſſetis, ex his decretis & *Philippi* reſponſis cognitum vobis erit. Cape ergo illa, & recita.

DECRETUM.

Archonte Heropytho, menſis Elaphebolionis vigeſſimo quinto,

φθίνοντος, φυλῆς Πρυτανευούσης Ερεχθηίδος, Βουλῆς δὲ Σπουδιακῶν γνώμην· Επειδὴ Φίλιππος πόλεις μὲν κατείληφε πόλεις δὲ ἀφεστήκασιν, πολλὰς δὲ πορθεῖ, κεφαλαίῳ δὲ ὅλῃ τῇ Ἀθηναίων ἀρχῇ παρασκευάζεται παραγίγνεσθαι, παρ' οὐδὲν ἡγούμενος τὰς ἡμετέρας συνθήκας, καὶ τοὺς ὅρκους λύειν ὑπερβάλλεται, καὶ τὴν εἰρήνην, παραβαίνων τὰς κοινὰς πίστεις· Δεδόχθαι τῇ Βουλῇ καὶ τῷ Δήμῳ πέμπειν πρὸς αὐτὸν πρέσβεις, οἵτινες αὐτῷ ἀπαγγελοῦσι, καὶ παρακαλέσουσιν αὐτὸν, μάλιστα μὲν πρὸς ἡμᾶς ὁμόνοιαν ἀσπάζεσθαι, καὶ τὰς συνθήκας· εἰ δὲ μὴ, πρὸς τὸ βουλεύσασθαι δοῦναι χρόνον τῇ πόλει, καὶ τὰς ἀνοχὰς ποιήσασθαι, μέχρι τοῦ Θαργηλιῶνος μηνός. Ἡρέθησαν ἐκ τῆς Βουλῆς Σίμων Ἀναγυράσιος, Εὐθύδημος Φλιάσιος, Βουλαγόρας Ἀλωπεκῆθεν.

ΕΤΕΡΟΝ ΨΗΦΙΣΜΑ.

ΕΠΙ Ἄρχοντος Ηροπύθου, μηνὸς Μουνιχιῶνος ἔνῃ καὶ νέᾳ, Πολεμάρχου γνώμην· Επειδὴ Φίλιππος εἰς ἀλλοτριότητα θηβαίους

tribu Erechtheide Prytanicam potestatem exercente, ex sententiâ Senatûs atque Imperatorum; Quoniam Philippus alias finitimas urbes occupavit, alias funditus evertit, totam denique in Atticam invadere parat, fœdera inter nos sancita nihili omnino ducens; & jusjurandum semel juratum relinquere, & pacem violare in animum inducit, fidem utrinque datam prætermittens: Placere Senatui Populoque Athenienſi *legatos ad eum mittere, qui cum eo colloquentur, atque hortabuntur primò quidem, ut concordiam atque fœdera* inter nos ſancita ipſe ſuâ ex parte *conſervaret; ſin minùs, ut ſpatium deliberandi Civitati daret, induciaſque uſque ad menſem Thargelionem faceret. Delecti ſunt ex Senatu Simus Anagyraſius, Euthydemus Phliaſius, Bulagoras Alopecenſis.*

ALIUD DECRETUM.

Archonte Heropytho, menſis Munychionis die ultimo, ex ſententiâ Polemarchi; Quoniam Philippus Thebanos à nobis alienare

Θηβαίους πρὸς ἡμᾶς ὑποβάλλειν καταφῆσαι, παρεσπεύασται δὲ ὑπὸ παντὶ τῷ φρονήματι πρὸς τοὺς ἔγγιστα τῆς Ἀττικῆς παραλλάττεσθαι τόπους, παραβαίνων τὰς πρὸς ἡμᾶς ὑπαρχούσας αὐτῷ συνθήκας. Δεδόχθαι τῇ Βουλῇ καὶ τῷ Δήμῳ πέμψαι πρὸς αὐτὸν κήρυκα καὶ πρέσβεις, οἵτινες ἀξιώσουσι, καὶ παρακελέσονται αὐτὸν ποιήσασθαι τὰς ἀποχάς, ὅπως ἐνδεχομένως ὁ Δῆμος βουλεύσηται. Καὶ γὰρ νῦν ὑπεκρίνατο βοηθεῖν οὐθενὶ τῶν μετείων. Ἠρέθησαν ὑπὸ τῆς Βουλῆς Νέαρχος Σωσινόμου, Πολυκράτης Ἐπιφρονίου, κήρυξ Εὔνομος Ἀναφλύστιος ὑπὸ τοῦ Δήμου. Λέγε δὲ καὶ τὰς ἀποκρίσεις.

ΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ ΑΘΗΝΑΙΟΙΣ.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ Μακεδόνων Φίλιππος, Ἀθηναίων τῇ Βουλῇ καὶ τῷ Δήμῳ χαίρειν. Εἰ μὲ ἀπαρχῆς εἴχετε πρὸς ἡμᾶς αἵρεσιν ὑγιᾶ ἀγαθοῦ, καὶ τίνα ἀπουδὴν ποιεῖσθε, προσκαλέσασθαι βουλόμενοι Θετταλοὺς, καὶ Θηβαίους, ἔτι δὲ καὶ Βοιωτούς. Βέλτιον δὲ αὐτῶν φρονήσαντες, καὶ μὴ βουλόμενοι ἐφ' ὑμῖν ποιήσασθαι

ψ

nare in animum inducit, & cum toto exercitu in finitima Atticæ loca proficiſci parat, neglectis omnino quæ inter nos ſunt fœderibus: Placere Senatui Populoque Athenienſi, *præconem & legatos ad eum mittere, qui ab eo petant, atque hortabuntur, ut induciæ nobiſcum faciat, quò Populus* Athenienſis, *quoad ejus fieri poterit, quid ſibi ſit agendum deliberet ac ſtatuat. Nunc enim non cenſuit vel mediocre quidem auxilium eſſe mittendum. Delecti ſunt ex Senatu, Nearchus Soſinomi F. Polycrates Epiphronis F. & præco Eunomus Anaphlyſtius ex Populo.*

RESPONSUM PHILIPPI *AD ATHENIENSES.*

Philippus Macedonum Rex Senatui Populoque Athenienſi S. Quâ erga me voluntate ab initio fueritis, non ignoro; & quantùm ſtudueritis, ut Theſſalos, Thebanoſque, ac Bœotos etiam ad veſtram ſocietatem *invitaretis. At cùm illi paulò prudentiores eſſent, neque veſtro arbitrio conſilia ſua*

ac

τὴν ἑαυτῶν αἵρεσιν, ἀλλὰ κατὰ τὸ συμφέρον ἑξαμάρτωσιν, νῦν δὲ ὑποφορᾶς ἀποστείλαντες ὑμεῖς πρὸς μὲ πρέσβεις καὶ κήρυκας, συνθήκων μνημονεύετε, καὶ τὰς ἀποχὰς αἰτεῖσθε, κατ' ὀδὸν ὑφ' ἡμῶν πεπλησμένοι. Ἐγὼ μέντοι ἀκούσας τῶν πρεσβέων, συλλαμβάνεσθαι τοῖς παρακαλυμμένοις, καὶ ἕτοιμός εἰμι ποιεῖσθαι τὰς ἀνοχάς, ἂν ὑμεῖς ὑπὲρ ὀρθῶν συμβουλεύοντας ὑμῖν παραπέμψαντες, τὰ πρόσφατα ἀτυχήματα ἀξιώσητε. Ἔρρωσθε.

ΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ ΘΗΒΑΙΟΙΣ.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ Μακεδόνων Φίλιππος, Θηβαίων τῇ Βουλῇ καὶ τῷ Δήμῳ χαίρειν. Ἐκομισάμην τιὼ παρ' ὑμῶν ὑπομνήσεων, δι' ἧς μοι τιὼ ὁμόνοιαν καὶ τιὼ εἰρήνην ἀνανεοῦσθε. Πυνθάνομαι μέντοι, διότι πᾶσαν ὑμῖν Ἀθηναῖοι προσφέρονται φιλοτιμίαν, βουλόμενοι ὑμᾶς συγκαταίρους γενέσθαι τοῖς ὑπ' αὐτῶν παρακαλυμμένοις. Πείθεσθαι μὲν οὖν ὑμᾶς κατεγίνωσκον ὑπὲρ τῷ μέλλειν πείθεσθαι ταῖς ἐκείνων ἐλπίσι, καὶ ἐπακολουθεῖν αὐτῶν τῇ προαιρέσει· νῦν δ'

ac voluntates ſubmittere vellent, ſed utilitatem ſuam curarent; vos nunc mutatâ ſententiâ, miſſiſque ad me legatis & præconibus, de fœdere noſtro me admonetis, & inducias fieri petitis, cùm nihil omnino injuriæ à nobis acceperitis. Ego verò audivi legatos veſtros, omniaque quæ hortamini vobis aſſentior: & præterea inducias paciſci ſum paratus, ſi modò iniquos iſtos ſuaſores, qui perniciоſum vobis conſilium dant, à civitate veſtrâ amovebitis, atque utì par eſt, merita de iis ſupplicia ſumetis. Valete.

RESPONSUM PHILIPPI *AD THEBANOS.*

Philippus Macedonum Rex Senatui Populoque Thebano S. Literas veſtras accepi, quibus concordiam & pacem quæ inter nos eſt in memoriam mihi revocatis. Audio quidem, Athenienſes omni vos ſtudio eſſe proſecutos, cupientes nimirum, ut adſtipulatores ſitis eorum quæ me hortantur. Ac primùm quidem arbitratus ſum, ſpe illâ quam obtulerant Athenienſes vos omnino ductos fore, eorumque conſilia ſecuturos: nunc verò

δ' ἐπιγνὺς ὑμᾶς, τὰ περὶ ἡμᾶς ἐζηκότας, ἔχειν εἰρήνην μᾶλλον, ἢ ταῖς ἑτέραν ἐπαχολυθεῖν γνώμαις, ἥδιον· ἢ μᾶλλον ὑμᾶς ἐπαισχύνη πολλά, μάλιστα δ' ὅτι τῷ βουλεύσασθαι περὶ τούτων ἀσφαλέστερον, ἢ τὰ περὶ ἡμᾶς ἔχειν εὖ εὐνοίᾳ. Οὕτω δ' μικραὶ ὑμῖν οἴομαι ἐλπίζω ῥοπὴν, ἐάντ' ὀλίγ' ταύτης μέλητε ἢ πλείονος. Ἐρρωσθε.

ργ'. Οὕτω δὴ Φίλιππος τὰς πόλεις πρὸς ἀλλήλας διὰ τούτων, ἢ τούτοις ἐπαρθεὶς τοῖς ψηφίσμασι ἢ ταῖς ἀποκρίσεσιν, ἦκεν ἔχων τὴν δύναμιν, ἢ τὴν Ελάτειαν κατέλαβεν, ὡς ἐδ' ἂν, εἰπεῖν γένοιτο, ἐπὶ συμπνεύσαντων ὑμῶν ἢ τῶν Θηβαίων. Αλλὰ μὴν, τὸν τότε συμβάντα ἐν τῇ πόλει θόρυβον ἴστε μὲν ἅπαντες, μικρὰ δ' ἀκούσατε ὅμως αὐτὰ τὰ ἀναγκαιότατα. Εσπέρα μὲν γὰρ ἦν, ἦκε δ' ἀγγέλλων τὶς ὡς τοὺς Πρυτάνεις, ὡς Ελάτεια κατείληπται. Καὶ μετὰ ταῦτα οἱ μὲν, εὐθὺς ἐξαναστάντες μεταξὺ δειπνοῦντες, τῆς τε ἐκ τῶν σκιῶν τὴν κρεὰν ἐξῆργον, ἢ τὰ γέρρα ἐνεπίμπρασαν·

verò postquam cognovi vos eâ esse erga nos voluntate, ut pacem potiùs conservare, quàm ex aliorum sententiâ facere velitis, gavisus sum: & cùm multis nominibus approbare vos adducor, tum eo præcipuè, quòd & sanius consilium in his rebus cepistis, benevolentiamque quam erga me habetis ostendistis. Unde multùm vobis commodi accessurum puto, si in hâc sententiâ maneatis. Valete.

53. Cùm Philippus his rationibus civitates ita inter se affecisset, atque his decretis ac responsis elatus & inflatus esset, venit cum exercitu, & Elatêam cepit; quasi *id cogitans*, quòd siquid ipse facere aggrederetur, vos tunc cum Thebanis non esletis consensuri. At verò tumultum istum, qui in Civitate tunc ortus est, quamvis nemo vestrûm ignoret, attendite tamen dum pauca de eo repetam, quæ sunt dictu necessaria. Vesper enim erat, quando adveniebat quidam ad Prytanes, nuntiabatque captam esse Elatêam. His auditis, alii continuò à cœnâ surgentes, homines è tabernis, quæ sunt in foro, cogebant, illarumque integumenta incendebant;

πίμπραζ· οἱ δὲ τὰς στρατηγὰς μετεπέμποντο, καὶ τὴν σαλπιγκτικὴν ἐκάλουν, καὶ θορύβου πλήρης ἦν ἡ πόλις. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἅμα τῇ ἡμέρᾳ, οἱ μὲν Πρυτάνεις τὴν βουλὴν ἐκάλουν εἰς τὸ βουλευτήριον· ὑμεῖς δ' εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐπορεύεσθε. Καὶ πρὶν ἐκείνων χρηματίσαι καὶ προβουλεῦσαι, πᾶς ὁ Δῆμος ἄνω καθῆτο· καὶ μεταξὺ ὡς εἰσῆλθεν ἡ βουλὴ, καὶ ἀπήγγειλαν οἱ Πρυτάνεις τὰ προεσκεμμένα ἑαυτοῖς, καὶ τὴν ἠκουσίαν παρήγαγον, καὶ ἐκεῖνος εἶπεν, ἠρώτα μὲν ὁ κήρυξ, Τίς ἀγορεύειν βούλεται; παρῆν δ' οὐδείς. Πολλάκις δὲ τοῦ κήρυκος ἐρωτῶντος, οὐδεὶς μᾶλλον ἀνίστατο οὐδείς, ἀπάντων μὲν τῶν στρατηγῶν παρόντων, ἀπάντων δὲ ῥητόρων· καλοῦσα δὲ τὴ κοινὴ τὴ πατρίδι φωνὴ τὴν ἐρῶντ' ἐπὲρ σωτηρίας. Ἦν γὰρ ὁ κήρυξ τοὺς νόμους φωνὴν ἀφίησι, ταύτην κοινὴν τῆς πατρίδος δίκαιόν ἐστιν ἡγεῖσθαι. Καίτοι, εἰ μὲν τοὺς σωθῆναι τὴν Πόλιν βουλομένους παρελθεῖν ἔδει, πάντες ἂν ὑμεῖς καὶ οἱ ἄλλοι Ἀθηναῖοι ἀναστάντες, ἐπὶ τὸ βῆμα ἐβαδίζετε· πάντες γὰρ,

cendebant; alii Imperatores accerſebant, & buccinatorem evocabant: atque ita totâ civitate ſeditio commota eſt. Poſtridie verò ſummo manè Prytanes Senatum in curiam convocabant: Vos verò in concionem conveniebatis. Et priuſquam in Senatu quicquam eſſet agitatum, tota multitudo ſuperiora ſubſellia occupârat. Et deinde, poſtquam ingreſſus eſt Senatus, Prytaneſque ea quæ ipſi acceperant, renuntiârunt, nuntiumque coràm protulerunt, qui & ipſe rem omnem enarravit, altâ voce præco interrogabat, *Quis vult concionari?* at nemo comparuit: neque, iterum atque iterum poſtulante præcone, quiſquam magis ſurrexit; quamvis adeſſent Imperatores, adeſſent & Oratores; poſceretque communis patriæ vox, ut aliquis pro publicâ ſalute peroraret. Quicquid enim præco jubente Lege apertè pronuntiat, id ipſa patria pronuntiare meritò exiſtimanda eſt. Et profectò, ſi eos, qui incolumem eſſe Civitatem voluerunt, in medium prodire oportebat, Vos omnes, atque alii pariter Athenienſes in ſuggeſtum aſcenderatis; omnes enim

γδ, εὖ οἶδ', ὅτι συμβεβαι αὐτῷ ἐβούλεσθε. Εἰ δὲ τοὺς πλουσιωτάτους, οἱ πεμαχόσιοι· εἰ δὲ τοὺς ἀμφότερα ταῦτα, καὶ εὐνοεῖς τῇ πόλει καὶ πλουσίους, ὦ μὴ ταῦτα τοὺς μεγάλας δόσεις δεδώκοτες. Καὶ γὰρ εὐνοίᾳ καὶ πλούτῳ τοῦτ' ἐποίησαν. Αλλ', ὡς ἔοικεν, ἐκεῖνος ὁ χρηὸς καὶ ἡ ἡμέρα ἐκείνη, οὐ μόνον εὔνουν καὶ πλούσιον ἄνδρα ἐκάλει, ἀλλὰ καὶ παρακολουθηκότα τοῖς πράγμασιν ἐξαρχῆς, καὶ συλλελογισμένον ὀρθῶς, τίνος ἕνεκα ταῦτ' ἔπραττεν ὁ Φίλιππος, καὶ τί βουλόμενος. Ο γὰρ μὴ ταῦτ' εἰδὼς, μήτ' ἐξητακὼς πόρρωθεν ἐπιμελῶς, οὔτ' εἰ εὔνους ἦν, οὔτ' εἰ πλούσιος, ὅλως μᾶλλον ἔμελλεν ὅ, τι χρὴ ποιεῖν εἰσεσθαι, ἢ ὑμῖν ἔξειν συμβουλεύειν.

νδ'. Εφάνην τοίνυν ὢν ὁ ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐγὼ, καὶ παρελθὼν εἶπον εἰς ὑμᾶς· ἃ μου δυοῖν ἕνεκ' ἀκούσατε προσέχοντες τὸν νοῦν. Ενὸς μὲν, ἵν' εἰδῆτε ὅτι μόνος τῶν λεγόντων

enim probè cognovi civitatem velle esse incolumem: sin ditissimos *cives decebat, comparuerant* trecenti *illi ditissimi*: sin verò utrosque horum, tum erga civitatem benevolos, tum etiam locupletissimos, tunc illi *assurrexerant*, qui amplissima munera Civitati largiti sunt; ea enim ex benevolentiâ pariter atque abundantiâ donavêre. At verò, uti videtur, non eo tempore atque illo die benevolo tantùm cive aut pecuniosо opus erat, sed viro experto & rerum perito, qui ab initio omnia observârat, & rectè computare posset, quam ob causam hæc ageret Philippus, & quid secum statueret. Qui enim ista ignorabat, neque diligenter animo perpenderat, quanquam aliter civitati esset benevolus, quanquam copiâ divitiarum abundaret, nihilo tamen ille peritior futurus erat ut quid expediendum sit doceret, aut vobis consilio suo prodesset.

54. Illo igitur die ego is sum qui comparui, & coram vobis prodiens verba feci; quæ jam, oro, duabus de causis æquo animo audiatis. Unâ quidem, ut vobis perspectum sit, quòd ego

λεγόντων καὶ πολιτευομένων ἐγὼ, τὴν τῆς εὐνοίας τάξιν οὐ τοῖς δεινοῖς οὐκ ἔλιπον, ἀλλὰ καὶ λέγων καὶ γράφων ἐξηταζόμην τὰ δέοντα ὑπὲρ ὑμῶν οὐ αὐτοῖς τοῖς φοβεροῖς. Ἐπίσευν δὲ, ὅτι μικρὰν ἀναλώσαντες χρόνον, πολλῷ πρὸς τὰ λοιπὰ τῆς πάσης πολιτείας ἔσεσθε ἐμπειρότεροι. Εἶπον τοίνυν ὅτι τοὺς μὲν, ὡς ὑπαρχόντων Θηβαίων φίλων Φιλίππῳ, λίαν θορυβουμένους, ἀγνοεῖν τὰ παρόντα πράγματα ἡγοῦμην. Εὖ γὰρ οἶδ' ὅτι, εἰ τοῦθ' οὕτως ἐτύγχανεν ἔχον, οὐκ ἂν αὐτὸν ἠκούομεν οὐ Ελατείᾳ ὄντα, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ἡμετέροις ὁρίοις. Ὅτι μέντοι, ἵνα ἕτοιμα ποιήσηται τὰ τῶν Θηβαίοις, ἥκει, σαφῶς ἐπίσταμαι. Ὡς δ' ἔχει ταῦτα, ἔφην, ἀκούσατέ μου. Ἐκεῖνος ὅσους ἢ πεῖσαι λήμμασι Θηβαίων, ἢ ἐξαπατῆσαι οἷός τ' ἦν, ἅπαντας ὑπεδέξατο· τοὺς δ' ἀπ' ἀρχῆς ἀντεχομένους αὐτῶν καὶ νῦν ἐναντιουμένους, οὐδαμῶς πεῖσαι δύναται. Τί οὖν βούλεται, καὶ

solus ex iis qui verba facere & Rempubl. administrare solebant, benevolentiam meam etiam gravissimis temporibus non deposui, sed ea dicere ac decernere compertus sum, quæ Reipubl. summis in periculis versatæ apprimè erant utilia. Alterâ verò, quoniam si exiguum tempus *in hâc re* consumpseritis, totius Reipulicæ statum planiùs & perspectiùs cognoscetis. Dixi igitur eos, qui motum ac tumultum in civitate excitabant, propterea quòd Thebanos Philippo amicos fieri opinati sunt, totum præsentium rerum statum mihi videri omnino ignorare. Probè enim cognovi, si ita se res haberet, nos eum non jam Elatêæ, sed in nostris finibus esse audituros: quoniam venisse illum certò scio, ut ea, quæ Thebanis jampridem *machinatus est*, parata atque expedita haberet. Quæ quomodo essent, rogavi, ut diligenter audiretis. Quotquot ille ex Thebanis vel muneribus persuadere, vel dolis circumvenire poterat, eos omnes paratos atque instructos habuit: qui verò ab initio ipsi adversabantur, & nunc etiam summis viribus resistunt, eos nullo modo ad se allicere & trahere potest. Quid igitur sibi proponit? aut

καὶ πίνων ἕνεκα τὴν Ἐλάτειαν κατείληφε; πλησίον δύναμιν δείξας, καὶ παρασκευάσας τὰ ὅπλα, τοὺς μὲν ἑαυτοῦ φίλους θαρσοῦντας ποιῆσαι καὶ ἐπαίρεσθαι, τοὺς δ' ἐναντιουμένους καταπλῆξαι, ἵν' ἢ συγχωρήσωσι φοβηθέντες ἃ νῦν οὐκ ἐθέλουσιν, ἢ βιασθῶσιν. Εἰ μὲν οὖν προαιρησόμεθα ἡμεῖς, ἔφην, ἐν τῷ παρόντι, εἴ τι δύσκολον πεπεγμένον Θηβαίοις πρὸς ἡμᾶς τύχοι μεμνῆσθαι, καὶ ἀπιστεῖν αὐτοῖς ὡς ἐν τῇ τῶν ἐχθρῶν οὔσι μερίδι, πρῶτον μὲν ἃ ἂν εὔξαιτο Φίλιππος ποιήσομεν· εἶτα φοβούμεθ', μὴ προσδεξαμένων τῶν νῦν ἀντεχομένων αὐτοῦ, καὶ μιᾷ γνώμῃ πάντων Φιλιππισάντων, εἰς τὴν Ἀττικὴν ἔλθωσιν ἀμφότεροι. Ἂν μέντοι πειθῆτέ μοι, καὶ πρὸς τῷ σκοπεῖν, ἀλλὰ μὴ φιλονεικεῖν, περὶ ὧν ἂν λέγω, γένησθε, οἶμαι καὶ τὰ δέοντα λέγειν δόξειν, κ' ἐφεστηκότα κίνδυνον τῇ Πόλει ἀφαιρήσειν. Τί οὖν φημι; δεῖν πρῶτον μὲν τὰ παρόντα ἐπαιτεῖναι φόβον, εἶτα

aut quem ad finem Elatêam occupavit? *nempe hoc consilio id fecit*, ut copiis suis in conspectu *Thebanorum* ostentatis, atque armis expositis, tum amicos suos bono atque elato esse animo juberet, tum inimicis tantum terrorem incuteret, ut vel præ timore ista quæ nunc recusant concederent, aut vi essent coacti. Si igitur, aiebam, hoc tempore nobis propositum fuerat, ut siquid injuriæ huic civitati à Thebanis olim esset illatum, id animo retineremus, iisque tanquam hostibus atque inimicis diffideremus, primùm quidem, ea ipsi efficiemus quæ Philippus expetit atque optat; deinde, vereor fanè, ne & hi, qui nunc illi resistunt, ad ejus partes se recipiant, omnesque uno animo cum Philippo faciant, atque ita tandem utrique *& Philippus, & Thebani*, eodem tempore junctis copiis Atticam adoriantur. Quòd si mihi auscultabitis, & de meis verbis deliberare, non lites ac dissensiones inter vos commovere aggredi emini; ea me vobis dicturum confido, quæ *bonum civem* dicere oportet, Civitatemq; periculo quod impendet liberaturum. Quid igitur moneo? primùm vos eo timore, quo nunc estis perculsi, solutos

εἶτα μεταῤῥέοθαι καὶ φοβεῖσθαι πάντας ὑπὲρ Θηβαίων, (πολὺ γὰρ τῶν δεινῶν εἰσιν ἐγγυτέρω, καὶ προτέρους αὐτοῖς ὁ κίνδυνος ἕξει) ἔπειτα ἐξελθόντας Ἐλευσῖνά δὲ τοὺς ἐν ἡλικίᾳ καὶ τοὺς ἱππέας, δεῖξαι πᾶσιν ὑμᾶς αὐτοὺς ἐν τοῖς ὅπλοις ὄντας, ἵνα τοῖς ἐν Θήβαις φανῆσι τὰ ὑμέτερα ἐξίσου γένηται τὸ παῤῥησιάζεσθαι περὶ τῶν δικαίων, εἰδόσιν ὅτι ὥσπερ τοῖς πολλοῖσι Φιλίππου ἡ πατρὶς πάρεσθ' ἡ βοηθήσουσα δύναμις ἐν Ἐλατείᾳ, οὕτω τοῖς ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγωνίζεσθαι βουλομένοις ὑπάρχει ὑμῖν ἕτοιμοι, ἢν βοηθῆσητε, εἶναι πᾶσι τοῖς ἐκεῖνον. Μεταξὺ τοίνυν χειροτονῆσαι κελεύω δέκα πρέσβεις, ἃ ποιῆσαι τούτους χρείαν μετὰ τῶν στρατηγῶν, καὶ ὅ τι δεῖ ἐκεῖσε βαδίζειν, καὶ τῆς ἐξόδου. Ἐπειδὰν δ' ἔλθωσιν οἱ πρέσβεις εἰς Θήβας, πῶς λέγεσθε τὸ πρᾶγμα τοῦτο; ἀκούσατε, πάνυ μοι προσέχετε τὸν νοῦν. Μὴ δεῖσθε Θηβαίων μηδέν, οὐχ ὑβρὸς ὁ κίνδυνος, ἀλλ' ἐπαγγείλασθε βοηθήσειν, ἐὰν κελεύωσιν, ὡς ἐκείνων

esse oportere; deinde, timore illo aliâ de causâ affici, & de Thebanis omnes esse sollicitos; (multò enim propiores sunt rebus adversis, & primi *omnium Græcorum* in periculo erunt) deinde verò, quotquot per ætatem ferre arma possint, Eleusinem cum equitibus proficisci, omnibusque *Græcis* ostendere vos in armis esse: ut iis, qui pro Thebanis eadem vobiscum sentirent, æquè vobiscum liceret liberè de communi Græciæ jure disceptare; cùm perspectum habuerint, sicut istis *proditoribus*, qui Philippo patriam vendiderant, copiæ auxiliares aderant Elateæ; ita & ipsis, qui pro libertate communi decertare vellent, opem ferre vos esse paratos, si contra istos proficisci voluerint. His dictis jubeo ego, ut decem legati suffragiis creentur, atque his imperatoriam potestatem permitti, *ut suo fiatuant arbitrio*, quo tempore illuc proficisci milites oporteat, atque expeditionem fieri. Postquam verò legati Thebas advenerint, quo pacto rem hanc expedietis? mihi, oro, auscultetis, *& docebo*. Nihil nos à Thebanis petere oportet, turpe enim esset hoc tempore, quin iis potiùs auxilium, si rogaverint, promittere; quasi

quidem

ἐκείνων ὄντων ἐν τοῖς ἐσχάτοις κινδύνοις, ἡμῶν δὲ ἄμεινον ἢ ἐκεῖνοι τὰ μέλλοντα προορωμένων. Ἰν' ἐὰν μὲν δέξωνται ταῦτα καὶ πιθωνται ἡμῖν, ἃ βουλόμεθα ὅμοιν διαπεπραγμένοι, ἃ μὴ, προχειμένοις ἀξίως τῆς πόλεως ταῦτα προέξοιμεν. Ἐὰν δ' ἄρα μὴ συμβῇ κατὰ τύχην, ἐκεῖνοι μὲν ἑαυτοῖς ἐγκαλῶσιν, ἂν τι νῦν ἐξαμάρτωσι, ἡμῖν δὲ μηδὲν αἰσχρὸν, μηδὲ ταπεινὸν ἢ πεπραγμένον.

νέ. Ταῦτα ἐγὼ προαπλήσια τούτοις εἰπὼν, κατέβην σωπεπαινεσάντων δὲ πάντων, καὶ φόβου εἰ πώποτε ἑαυτῶν φόβον, οὐκ εἶπον μὲν ταῦτα, οὐκ ἔγραψα δὲ· φόβον ἔγραψα μὲν, οὐκ ἐπρέσβευσα δὲ· φόβον ἐπρέσβευσα μὲν, οὐκ ἔπεισα δὲ Θηβαίους· ἀλλ' ὅσον ἀφ' ἀρχῆς ἀφ' ἁπάντων ἄχρι τελευτῆς διεξῆλθον, καὶ ἑαυτὸν ὑμῖν ἁπλῶς εἰς τοὺς προειμένους τῇ Πόλει κινδύνους. Καί μοι φέρε τὸ ψήφισμα, τὸ τότε γενόμενον· καί τοι, τίνα βούλει σε, Αἰσχίνη, καὶ τίνα ἐμαυτὸν ἐκείνῳ τῷ ἡμέρᾳ εἶ) ἦν; βούλει ἐμαυτὸν μὲν ὃν ἂν σὺ

quidem illi in ſummo eſſent diſcrimine, nos verò qui curſus rerum, qui exitus futurus ſit, meliùs quàm illi prævideremus. Adeò ut ſi hæc approbent & nobis aſſentiantur, tum nos illa quæ expetimus conſecutos eſſe, tum eas res cum honore atque dignitate Civitatis adminiſtratas lætemur. Sin non ita contigerit, iſti ſeipſos culpaverint, ſiquid malè nunc habuerint, nobis verò nihil omnino turpiter factum, aut nobiſmet indignum objiciatur.

55. Hæc cùm ego dixiſſem, & pleraque his conſentanea, deſcendi: quæ cùm omnes approbarent, nec quiſquam iis contrarium quid reſponderet, nec hæc dixi quidem, ſed non ſcripſi; nec ſcripſi quidem, ſed non obii legationem; nec obii quidem, ſed non perſuaſi Thebanis; ſed à principio progreſſus rem totam gradatim & ſingillatim ad exitum perduxi, & in graviſſimis Reipubl. periculis me totum vobis dedi, *ut Civitati huic unicè inſervirem.* Profer mihi igitur decretum, quod eo tempore latum eſt. Et dic, Æſchine, quem te ego illis diebus, quem meipſum fuiſſe ſtatuam? An me quidem iſtum fuiſſe vis, quem

tu

σὺ λοιδορήμβρος ὢν Αἰσχίνῃ, καλέσας Βάταλον; σὺ δὲ μηδὲ ἥρωα τὴν τύχην; ἀλλὰ τούτων πιὰ τὸν ἀπὸ τῆς σκηνῆς Κρεσφόντην, ἢ Κρέοντα, ἢ Οἰνόμαον τὸν ἐν Κολυτῷ ποτε Οἰνόμαον κακῶς ὑποκριθόμενος ἐπέσκηψας; Τότε τοίνυν κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, ὁ Παιανιεὺς ἐγὼ Βάταλος Οἰνομάου μὲν Κοθωκίδου δὲ πλείονος ἄξιος ὠνήσάμην τὴν πατρίδα. Σὺ μέν γε οὐδὲν ὠφελεῖν ἐπιστάμενος ἔπραττες. Ἐγὼ δὲ πάντα ὅσα προσῆκε τὸν ἀγαθὸν πολίτην ἐπραττον. Λέγε τὸ ψήφισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ.

ΕΠΙ Ἄρχοντος Ναυσικλέους, φυλῆς Πανδιονίδος Αἰαντίδος, Σκιροφοριῶνος ἕκτῃ φθίνοντι, Δημοσθένης Δημοσθένους Παιανιεὺς εἶπεν. Ἐπειδὴ Φίλιππος ὁ Μακεδόνων βασιλεὺς, ἔν τε τῷ παρελθόντι χρόνῳ πρεσβείαν φαίνεται τοὺς γεγενημένας ἐπὶ συνθήκαις τοῖς Ἀθηναίων δήμου περὶ τῆς εἰρήνης, ὑπεριδὼν τοὺς ὅρκους, καὶ τὰ νομιζόμενα πᾶσι τοῖς Ἕλλησι νομίζόμενα εἶναι δίκαια,

tu Batalum per calumniam & convicium appellaveris? teipſum verò heroëm non caſu & fortuitu oblatum, ſed aliquem ex iis qui in ſcenâ repræſentantur, Creſphontem ſcilicet, Creontemve, aut Oenomaiim illum, quem tu, cùm ejus partes in Colytto malè ageres, obtriviſti? Tunc igitur ego Batalus Pæanienſis te Oenomao Cothocide honeſtior civis extiti, meliúſque erga patriam commeritus ſum. Tu enim nuſquam omnino *civitati* profuiſti; ego verò illa, quæ civem bonum agere oportebat, ſemper gerebam atque adminiſtrabam. Recita decretum.

Decretum Demosthenis.

Archonte Nauſicle, tribu Æantide Prytanicam poteſtatem exercente, Sciropherionis decimo ſexto, Demoſthenes Demoſthenis F. Paanienſis retulit. Quoniam Philippus Macedonum Rex, cùm ſuperiori tempore fœdus, quod inter ipſum & Populum Athenienſem de pace ſancitum eſt, planè violâſſe compertus eſt, & jusjurandum ſprevisſe, eaque jura omnia, quæ apud Græcos univerſos religioſa habebantur, neglexiſſe; *atque*

πόλεις προσῃρῆτο οὐδὲν αὐτῷ προσηκούσας, πολὺς δὲ ἦν Ἀθηναίοις ὕσας δορυαλώτους πεποίηκεν, οὐδὲν προσδιωθεὶς ἐπὶ τοῦ Δήμου τοῦ Ἀθηναίων· ἔν τε τῷ παρόντι ὑπερπολὺ προάγεται τῇ πεποιθήσει καὶ τῇ ὠμότητι· ἡ δὲ Ἑλλὰς πόλεις ἂς μὲν ἐμφρόνως ποιεῖ, καὶ τὰς πολιτείας καταλύει, πολὺς δὲ ἐξανδραποδιζόμενος καθαιρεῖται, εἰς οἰκίας δὲ καὶ ἀντὶ Ἑλλήνων βαρβάρους κατοικίζει, ὑπὲρ τὰ ἱερὰ καὶ τοὺς τάφους ἐπάγων, οὐδὲν ἀλλότριον ποιῶν ἢ τι τὸ ἑαυτῆς πατρίδος, ἢ τι τοῦ τρόπου, καὶ τῇ νῦν αὐτοῦ παρούσῃ τύχῃ κατακόρως χρώμενος, ὑπολελησμένος ἑαυτοῦ ὅτι ἐκ μικροῦ καὶ τοῦ τυχόντος γέγονεν ἀνελπίστως μέγας. Καὶ ἕως μὲν πόλεις ἑώρα προσῳκειωμένον αὐτὸν βαρβάροις καὶ ἰδίαις, ὑπελάμβανεν ἔλαττον τῆς ὀργῆς ὁ Δῆμος ὁ Ἀθηναίων τὸ εἰς αὐτὸν πλημμελεῖσθαι· νῦν δὲ ὁρᾷ Ἑλλὰς πόλεις, τὰς μὲν ὑβριζομένας, τὰς δὲ ἀναστάτους γιγνομένας, δεινὸν ἡγεῖται τῆς καὶ ἀνάξιον τῆς τῶν προγόνων δόξης, τὸ περιορᾶν

que urbes, in quas nihil juris habuit, in ſuam poteſtatem redegit, & nonnullas ex iis, quæ Athenienſibus paruerunt, captivas fecit, nullâ à Populo Athenienſi acceptâ injuriâ: tum etiam præſenti tempore, vi ac crudelitate magis efferatus indies creſcit; nam ex Græciæ civitatibus, aliis præſidia impoſuit, antiquumque Reipubl. ſtatum, atque inſtituta labefactavit; alias, mancipiis in ſervitutem redactis, evertit; in nonnullis verò, expulſis Græcis, barbaros collocavit, iiſque res ſacras & ſepulchra deſtruenda *permiſit, nihil alienum à patriâ aut à ſuis moribus facieus, & nunc rebus ſecundis ſine temperantiâ & moderatione utens, oblitus ſcilicet, ex humili quodam & incerti laris homine ſe magnum inſperatò factum eſſe. Et quamdiu quidem barbaras & quaſi proprias urbes eum capere videbat Populus Athenienſis, parum in ſe peccari exiſtimabat: nunc verò, cùm Græciæ urbes alias ignominiâ affici, alias funditus everti conſpiciat, graviſſimum ſanè facinus, antiquâque majorum gloriâ indigniſſimum ſe patraturum fore reputat, ſi ſuâ negli-*

θεωρᾶν τοὺς Ἕλληνας καταδουλουμένους. Διὸ δεδόκται τῇ Βουλῇ καὶ τῷ Δήμῳ τῷ Ἀθηναίων, εὐξαμένους καὶ θύσαντας τοῖς Θεοῖς καὶ Ἥρωσι τοῖς κατέχουσι τὴν πόλιν, καὶ τὴν χώραν τὴν Ἀθηναίων, καὶ ἐνθυμηθεῖσι τῆς τ' προγόνων ἀρετῆς, (διόπερ δεῖ πλείονος ἐποιοῦντο τὴν τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίαν διατηρεῖν, ἢ τὴν ἰδίαν πατρίδα) διακοσίας ναῦς καθέλκειν εἰς τὴν θάλατταν, καὶ ἐπὶ ταύταις ἀναπλεῖν ἐντὸς Πυλῶν, καὶ τὸν στρατηγὸν καὶ τὸν ἵππαρχον τὰς πύλας καὶ τὰς ἱππικὰς λιμένας Ἐλευσῖνά δὲ ἐξάγειν. Πέμψαι δὲ καὶ πρέσβεις πρὸς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, φράσοντας δὲ πάντων πρὸς Θηβαίους, ὡς τὸ ἐγγυτάτω εἶη τ' Φίλιππον τῆς ἐκείνων χώρας· παρακαλεῖν δὲ αὐτοὺς μηδὲν καταπλαγέντας τ' Φίλιππον, ἀντέχεσθαι τ' ἑαυτῶν καὶ τ' τ' ἄλλων Ἑλλήνων ἐλευθερίας· καὶ ὅτι ὁ Ἀθηναίων Δῆμος, οὐδὲν μνησικακῶν, εἴ τι πρότερον γέγονεν ἀλλότριον ταῖς πόλεσι πρὸς ἀλλήλας, βοηθήσει, καὶ

negligentiâ Græcos omnes in ſervitutem abduci permitteret. Quapropter placuit Senatui Populoque Athenienſi, ut Cives *ſacrificiis factis, invocatiſque Diis & Heroibus, qui civitatem hanc regionemque Athenienſium auſpiciis ſuis defendunt; & præterea majorum ſuorum virtute animati atque accenſi, (quippe* tales erant qui *pluris æſtimabant communem Græciæ libertatem vindicare, quàm propriam tueri patriam) ducenta navigia in mare deducant; Navarchus intra Pylas naviget; Imperator verò & equitum præfectus pedeſtres equeſtreſque copias ad Eleuſinem educant: mittantur etiam legati tum ad cæteros Græciæ populos, tum præcipuè ad Thebanos, propterea quòd eorum finibus quàm proximè acceſſit Philippus; hortentur verò illos legati, ut Philippum nihil omnino metuentes, ſuam ipſorum & communem Græciæ libertatem conſervent ac tueantur.* Dicant *etiam, Populum Athenienſem, nullâ ex præteritis injuriis, ſiquas civitates iſtæ ſibi invicem olim intulerint, in memoriam revocatâ, operam laturum eſſe* Populo Thebano, *eique*

καὶ δυνάμεσι, καὶ χρήμασι, καὶ βέλεσι, καὶ ὅπλοις, εἰδὼς ὅτι καὶ αὐτοῖς μὲν πρὸς ἀλλήλους διαμφισβητεῖν περὶ τῆς ἡγεμονίας, οὖσιν Ἕλλησι, καλόν· ἐπὶ δὲ ἀλλοφύλων ἀνθρώπων ἄρχεσθαι, καὶ τῆς ἡγεμονίας ἀποστερεῖσθαι, ἀνάξιον εἶ καὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων δόξης, καὶ τῆς τῶν προγόνων ἀρετῆς. Ἐπὶ δὲ, οὐδὲ ἀλλότριοι ἡγεῖται εἶ ὁ Ἀθηναίων Δῆμος τὸ Θηβαίων Δῆμον, οὔτε τῇ συγγενείᾳ, οὔτε τῷ ὁμοφύλῳ. Ἀναμιμνήσκει καὶ τὰς τῶν προγόνων τῶν ἑαυτῶν εἰς τοὺς Θηβαίων προγόνους εὐεργεσίας· καὶ γὰρ τοὺς Ἡρακλέους παῖδας ἀποστερημένους ὑπὸ Πελοποννησίων τὴν πατρῴας ἀρχῆς, κατήγαγον, τοῖς ὅπλοις κρατήσαντες τοὺς ἐπιβαίνειν πειρωμένους τοῖς Ἡρακλέους ἐγγόνοις· καὶ τὸν Οἰδίπουν καὶ τοὺς μετ' ἐκείνου ἀκτέους ὑπεδεξάμεθα, καὶ ἕτερα πολλὰ ἡμῖν ὑπάρχει φιλάνθρωπα καὶ ἔνδοξα πρὸς Θηβαίους. Διόπερ οὐδὲν νῦν ἀποχήσεται ὁ Ἀθηναίων Δῆμος τῶν Θηβαίοις τε καὶ ἄλλοις Ἕλλησι συμφερόντων. Σωθῆναι δὲ πρὸς αὐτοὺς, καὶ συμμαχίαν, καὶ ἐπιγαμίαν ποιήσασθαι, καὶ

eique copias, pecunias, jacula, arma ſuppeditaturum: quoniam planè cognovit, ipſos qui Græci ſunt inter ſe decertare de principatu pulchrum eſſe & honeſtum, ſed alienigenæ cujuſdam imperio parere, principatuque ſpoliari, eſſe indignum & Græcorum gloriâ, atque eximiâ majorum virtute. At verò Populum Athenienſem non à ſe alienum reputare Populum Thebanum, ſive affinitatis ratio habeatur, ſive quòd eâdem gente ſint orti. Recordari etiam beneficia à majoribus ſuis in majores Thebanorum collata: Herculis enim filios, quos Peloponneſii avito imperio ſpoliârant, fuſis iis qui ſoboli Herculis reſiſtere conſiſi ſunt, in priſtinum ſtatum reſtituebant; noſque Oedipo & fortunæ ſuæ ſociis hoſpitium præbuimus: aliaque beneficia jactare poſſumus, humana quidem atque inſignia, quæ Thebani à nobis acceperunt. Quapropter neque hoc tempore diſceſſurum eſſe Populum Athenienſem, nec Thebanorum aliorumque Græcorum commodo defuturum. Fœdus denique cum iis faciant, ſocietatem bellicam ineant, jus matrimonii concedant, & jusjuran-

 dum

ἢ ὄρκους δοῦναι, ἢ λαβεῖν. Πρέσβεις, Δημοσθένης Δημοσθένους Παιανιεὺς, Ὑπερείδης Κλεάνδρου Σφήττιος, Μνησιθείδης Ἀντιφάνους Φρεαρρίος, Δημοκράτης Σωφίλου Φλυεὺς, Καλλαίσχρος Διοτίμου Κοθωκίδης.

ις'. Αὕτη τῶν περὶ Θήβας ἐγένετο πραγμάτων ἀρχὴ, καὶ κατάστασις πρώτη· τὰ μὲν τότων, εἰς ἔχθραν, καὶ μῖσος, καὶ ἀπιστίαν τῶν πόλεων ὑπηλλαγμένων πρὸς τούτων. Τοῦτο τὸ ψήφισμα τότε τῇ πόλει περιστάντα κίνδυνον ἀπελθεῖν ἐποίησεν, ἅπερ νέφος. Ἦν μὲν τοίνυν τοῦ δικαίου πολίτου τότε δεῖξαι πᾶσιν, εἴ τι τούτων εἶχεν ἄμεινον, μὴ νῦν ὑβριμᾶν. Ὁ μὲν σύμβουλος καὶ ὁ συκοφάντης, οὐ σοφοὶ τὴν ἄλλων σοφὸν ἐοικότες; οὐ τούτῳ πλεῖστον ἀλλήλων διαφέρουσιν. Ὁ μὲν γὰρ περὶ τῶν πραγμάτων γιγνομένων ἀποφαίνεται, καὶ δίδωσιν αὑτὸν ὑπεύθυνον τοῖς πεισθεῖσι τῇ τύχῃ, τοῖς καιροῖς, τῷ βουλομένῳ· ὁ δὲ, σιγήσας πρίν ἔλεγχθ', ἂν τι δύσκολον συμβῇ, τοῦτο βασκαίνει. Ἦν μὲν οὖν,

dum vicissim dent & accipiant. Legati, Demosthenes Demosthenis Fil. Pæaniensis, Hyperides Cleandri Fil. Sphetius, Mnesithides Antiphanis Fil. Phrearrhius, Democrates Sophili Fil. Phlyensis, Callæschrus Diotimi Fil. Cothocides.

56. Hoc igitur rerum Thebanarum erat principium, hic primi temporis ſtatus: priùs enim civitates cæteræ iſtorum dolis adductæ, odio, ſimultate, & graviſſimis ſuſpicionibus flagrabant. Hoc autem decreto periculum, civitati jam tum impendens, nubis ad inſtar, diſſipatum erat & depulſum. Et quidem juſtum decuit civem, ſiquid meliùs nôrat, tunc exponere, non ea quæ geſta ſunt nunc culpare. Suaſor enim & delator, cùm in nullâ aliâ re ſimiles ſunt, tum in hâc maximè inter ſe diſſentiunt: alter enim, antequam res geſtæ ſint, conſilium exponit; & rationem reddendam iis, quibus perſuadet, fortunæ, temporibus, cuicunque demum libuerit, in ſe ſuſcipit: alter autem ſilentio, tum, cùm loqui deceret, uſus, ſiquid pòſt acerbius accidat, criminatur. Iis autem tempo-

οὖν, ὅτῳ εἶπον, ἐκεῖνος ὁ καιρὸς τοῦ γε φροντίζοντος ἀνδρὸς τῆς πόλεως, καὶ τῶν δικαίων λόγων. Ἐγὼ δὲ τοσαύτην ὑπερβολὴν ποιοῦμαι, ὥστε ἂν νῦν ἔχῃ τις δεῖξαί τι βέλτιον, ἢ ὅλως εἴ τι ἄλλο σὺν ἐμοὶ πλὴν ὧν ἐγὼ προειλόμην, ἀδικεῖν ὁμολογῶ. Εἰ γὰρ ἐδέ τι ὧν τινι ἐώρακεν ὁ συνδιέγνωκεν ἂν τότε πραχθὲν, τοῦτ' ἐγώ φημι δεῖν ἐμὲ μὴ λαθεῖν· εἰ δὲ μήτ' ὄντι, μήτε νῦν, μήτ' ἂν εἰπεῖν ἔχοι μηδεὶς μηδέπω καὶ τήμερον, τί σύμβουλον ἐχρῆν ποιεῖν; οὐ τῶν φαινομένων καὶ ὄντων τὰ κρείττω ἑλέσθαι; Τοῦτο τοίνυν ἐποίησα, τοῦ κήρυκος ἐρωτῶντος, Αἰσχίνη, Τίς ἀγορεύειν βούλεται; οὐ Τίς ἀπασθαι περὶ τῶν παρελθόντων, οὐδὲ Τίς ἐγγυᾶσθαι τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι; Σοῦ δ' ἀφώνου κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἐν ταῖς ἐκκλησίαις καθημένου, ἐγὼ παρελθὼν ἔλεγον. Ἐπειδὴ δὲ οὐ τότε, ἀλλὰ νῦν δεῖξον, εἰπέ· τίς ἢ λόγος, ὅτι᾽ ἐχρῆν εὑρεῖν,

temporibus, ut jam dixi, viro opus erat prudenti, qui & de Reipublicæ commodo & de conſiliis veris & tempeſtivis eſſet ſollicitus. Ego verò hæc ita per exuperationem protuli, ut ſiquis vel nunc denique melius aliquid poſſit oſtendere, aut prorſus ſiquid aliud, præter ea quæ ipſe ſtatui & feci, ſequi licuerit, me in culpâ fuiſſe confitear. Siquid enim eſt quod nunc quiſquam civitati iis temporibus ſi factum fuiſſet, profuturum videat, hoc, inquam, me præterire non oportuit. Sin autem neque eſt tale aliquid, neque fuit, neque ab aliquo ne hodierno etiam die proferri poteſt, quid ſuaſorem facere oportebat, niſi eorum optima, quæ ei in promptu atque poteſtate fuiſſe videbantur, deligere & ſequi? Hoc igitur feci, Æſchine, cùm præco prodiens clamitaret, *Quis concionari vult?* non *Quis præterita criminari*, aut *Quis de futuris ſpondere vult?* Tu verò cùm in concionibus eo tempore mutus & taciturnus ſederes, ego prodibam & concionabar. Quoniam autem nihil tum protuliſti, nunc ſaltèm oſtende, Quodnam conſilium, quod à me excogitari

εὑρεῖν, ἢ χρεὼς συμφέρον, ὑπ' ἐμοῦ παρελείφθη τῇ πόλει; τίς δὲ συμμαχία; τίς παρασκευή, ἣν μᾶλλον ἔδει με ἀγαγεῖν τοτοσί;

νζ'. Ἀλλὰ μήν, τὸ μὲν παρελθὸν ἀεὶ ῥᾴδιον πᾶσιν ἁφεῖναι, καὶ ῥᾳδίως ἂν τοῦτο προτίθησιν ἑκάστῳ βουλεύσασθαι· τὸ δὲ μέλλον, ἢ τὸ παρὸν, τὴν γε συμβουλὴν τάξιν ἀπαιτεῖ. Τότε τοίνυν τὰ μὲν ἔμελλεν, ὡς ἐδόκει, τοῖς δεινοῖς, τὰ δ' ἤδη παρῆν· ἐν οἷς τὴν προαίρεσίν μου σκόπει τῆς πολιτείας, μὴ τὰ συμβαίνοντα συκοφάντει. Τὸ μὲν πέρας, ὡς ἂν ὁ δαίμων βουληθῇ, πάντων γίγνεται· ἡ δὲ προαίρεσις αὐτὴ τὴν γε συμβουλὴν ἁφάνειαν δηλοῖ. Μὴ δὴ τοῦτο ὡς ἀδίκημα ἐμοὶ θῇς, εἰ κρατήσας σωθεὶς Φιλίππῳ τὴν μάχην· ἐν γὰρ τῷ Θεῷ τὸ τούτου τέλος ἦν, οὐκ ἐν ἐμοί. Ἀλλ' ὡς ἔχ ἅπαντα ὅσα ἐνῆν κατ' ἀνθρώπινον λογισμὸν εἰλόμην, καὶ δικαίως ταῦτα καὶ φιλοπόνως ἐπραξα, καὶ φιλοπόνως ὑπὲρ δύναμιν, ἢ ὡς ἐγὼ καλῶ καὶ τῆς πόλεως ἄξια πράγματα ἐπεσκεψάμην, καὶ διελογισάμην. ταῦτά μοι δεῖξον, καὶ

τότ'

gitari debuit, quænam civitati commoda opportunitas à me est omissa? Quænam porrò societas, quæ *alia aliqua* res ad quam potiùs hi à me erant cohortandi.

57. At profectò res præteritæ ab omnibus semper negliguntur, neque de iis quisquam consultat: De futuris autem aut præsentibus statuere, partes sunt atque officium suasoris. Eo igitur tempore calamitatum quidem aliæ (uti videbatur) futuræ erant, aliæ autem jam instabant: in quibus meam pro civitate operam & consilium perpende, ne eventus rerum criminare. Rerum enim omnium, quemadmodum Deo videtur, fit eventus; ipsa verò consilii ratio mentem suasoris declarat. Ne me in culpâ ponas, quòd prœlio victor fuerit Philippus: illius enim prœlii exitus à Deo, non à me pendebat. Sed ostende vel quòd non omnia, quæ humanâ prudentiâ provideri poterant, delegerim, eaque summâ cum æquitate & curâ, & vehementi ac penè supra vires industriâ perfecerim; vel quòd res honestas, necessarias, Reique publicæ utiles non instituerim: hæc (*inquam*) ostende, &

tunc

τότ᾽ ἤδη χαιτηφορεῖ μου. Εἰ δ᾽ ὁ συμβὰς σκηπτὸς, ἢ χειμὼν, μὴ μόνον ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ πάντων τῶν ἄλλων Ελλήνων μείζων γέγονε, τί χρὴ ποιεῖν; ὥσπερ ἂν εἴ τις ναύκληρον πάντ᾽ ὀρθὴ σωτηρία πεπράξαντα, καὶ πᾶσι κατασκευάσαντα τὸ πλοῖον, ἀφ᾽ ὧν ἐπελάμβανε σωθήσεσθαι· εἶτα χειμῶνι χρησάμενον, καὶ πονησάντων αὐτῷ τῶν σκευῶν, ἢ καὶ συντριβέντων ὅλως, τῆς ναυαγίας αἰτιῷτο. Αλλ᾽ οὔτε ἐκυβέρνων τῷ ναυῒ, φήσειεν ἄν· ὥσπερ οὐδὲ ἐστρατήγουν ἐγὼ, οὔτε τῆς τύχης κύριος, ἀλλ᾽ ἐκείνη τῶν πάντων. Αλλ᾽ ἐκεῖνο λογίζου, καὶ ὅρα· εἰ μὴ Θηβαίων ἡμῖν ἀγωνιζομένοις οὕτως εἴμαρτο πεσεῖν, τί χρὴ προσδοκᾶν, εἰ μηδὲ τύπους ἔχομεν συμμάχους, ἀλλὰ Φιλίππῳ προσέθεντο, ὑπὲρ οὗ τότ᾽ ἐκεῖνος πάσας ἀφῆκε φωνάς; Καὶ εἰ τῶν πρώων ἡμερῶν ὁδὸν ἀπὸ τῆς Αττικῆς τῆς μάχης γεγενημένης, τοσοῦτος κίνδυνος καὶ φόβος περιέστη τὴν πόλιν, τί ἂν, εἴπερ ἐν

χώρας

tunc denique me incusa. Sin autem ea calamitas, fulmini quodammodo similis aut procellæ, non vos tantùm, sed Græcos etiam omnes perculit & consternavit, quid facere oportet? *Mecum enim agis, Æschine*, veluti si quis naviculariorum, cùm jam omnia quæ ad salutem *sarcinarum* conducere videbantur fecerit, navemque rebus omnibus, quibus servari posse arbitratus est, instruxerit atque adornârit, postea coortâ tempestate agitatum, instrumentis vi procellæ labefactis aut penitus contritis, naufragii accuset. Sed neque navem gubernavi, dicat ille; uti neque ego exercitum: neq; enim ego fortunæ, sed illa omnibus dominatur. Sed illud vide, quæso, & perpende: si quidem nos, qui Thebanos prœlii socios habebamus, ad hoc faciendum à fato destinati fuimus, quid expectandum fuit, si neque ii nobis in belli societatem venissent, sed à Philippi partibus stetissent; quod ut evenire, omni ille contentione eos hortabatur? Quòd si, cùm pugna tridui itinere ab Atticâ committeretur, tantus terror & periculum civitati imminebat, quid, si in ipsâ

Attica

χρεὼς ταὐτὸ τοῦτο πάθος συμέβη, προσδοκῆσαι χρῆν; Ἢ οἴεσθε ὅτι νοῦ μὴ ἦσαν, συνελθεῖν, ἀναπνεῦσαι; πολλὰ μία ἡμέρα καὶ δύο καὶ τρεῖς ἔδοσαν τι εἰς σωτηρίαν τῇ πόλει. Τότε δὲ οὐκ ἄξιον εἰπεῖν, ἃ γε μηδὲ πεῖσαι ἔδοξε θεῶν τινα εὔνοια, ἢ τὸ προβαλέσθαι τὴν πόλιν ταύτῃ τὴν συμμαχίαν, ἧς σὺ κατηγορεῖς.

ιη'. Ἐγὼ δὲ ταὐτὰ πάντα μοι τὰ πολλὰ πρὸς ὑμᾶς, Ἄνδρες Δικασταί, καὶ τοὺς προειρημένους, ἔξωθεν καὶ ἀκροωμένους. Ἐπεὶ πρός γε τοῦτον αὐτὸν τὸν καλάπυγον, βραχὺς καὶ σαφὴς ἐξήρκει λόγος. Εἰ μὲν γὰρ ἦν σοι πρόδηλα τὰ μέλλοντα, Αἰσχίνη, μόνῳ τῶν ἄλλων, ὅτε ἐβουλεύετο ἡ πόλις περὶ τούτων, τότε ἔδει προλέγειν· εἰ δὲ μὴ προῄδεις, τῆς αὐτῆς ἀγνοίας ὑπεύθυνος εἶ τοῖς ἄλλοις. Ὥστε πῶς μᾶλλον ἐμοῦ σὺ ταῦτα κατηγορεῖς, ἢ ἐγώ σου; τοσούτῳ γὰρ ἀμείνων ἐγώ σου πολίτης γέγονα εἰς αὐτὰ ταῦτα ἃ λέγω, (καὶ οὔπω περὶ τῶν ἄλλων διαλέγομαι) ὅσον ἐγὼ μὲν ἔδωκα ἐμαυτὸν εἰς τὰ πᾶσι δοκοῦντα συμφέρειν, σὺ δὲ ἕνα

Atticæ regione hic idem miserabilis casus obtigisset, expectandum censetis? Anne *arbitrarimini nos* stare potuisse, aut congredi, aut respirare? Multum dies unus & alter & tres civitatis nostræ saluti contulerunt. Non verò æquum est, ut de iis dicam, quæ populus Dei alicujus benevolentiâ & utilissimâ illâ societate, quam tu ita criminaris, fretus & munitus, nunquam experiebatur.

58. Hæc verò omnia, quæ pluribus disserui, ad vos, Judices, dicta velim, iisque qui extra circumstant auditoribus. Isti enim homini impurissimo, brevis admodum & perspicua suffecit oratio. Si enim tibi soli ex omnibus, Æschine, futura tum fuissent prævisa, cùm de iis consultaret civitas, oportuit te ut ea nobis prædiceres: sin autem non fuissent prævisa, eidem ignorantiæ, ac cæteri, es obnoxius. Quare quid est quòd tu potiùs me accuses, quàm ego te? Hoc enim te præstantiorem civem in iis ipsis quæ dixi (non enim de cæteris loquor) me exhibui, eò quòd iis, quæ omnium opinione commoda videbantur, operam navarem, nullum periculum

οὐδένα κίνδυνον ὀκνήσας ἴδιον, οὐδ' ὑπολογισάμενος. Σὺ δὲ οὔτε ἕτερα εἶπας βελτίω τούτων, (οὐ γὰρ ἂν τούτοις ἐχρῶντο) οὔτε εἰς ταῦτα χρήσιμον σεαυτὸν παρέσχες. Ὅπερ δ' ἂν ὁ φαυλότατος καὶ δυσμενέστατος ἀνθρωπος ποιήσαι τῇ πόλει, τοῦτο πεποιηκὼς ὀφθεὶς τοῖς συμβᾶσιν ἐξήτασας. Καὶ ἅμα Αἰσχρατος μὲν Νάξῳ, ὁ δὲ Αἰσχύλας μὲν Θάσῳ, ἃ καθάπαξ ἐχθροὶ τῆς πόλεως, τοὺς Ἀθηναίων κρίνουσι φίλοις, καὶ Ἀθηναίοις Αἰσχίνης Δημοσθένους κατηγορεῖ. Καί τοι ὅτῳ τὰ τῶν Ἑλλήνων ἀτυχήματα εὐδοκιμεῖν ἀπέκειτο, τοῦτον ἀπολωλέναι μᾶλλον ὅτου ὀφθεὶ δίκαιος, ἢ κατηγορεῖν ἐτέρου. Καὶ ὅτῳ συνεκνόησαν ἃ αὐτοὶ χαίρουσι καὶ τοῖς τῆς πόλεως ἐχθροῖς, οὐκ ἔνι τοῦτον εὔνουν εἶναι τῇ πατρίδι. Δηλοῖς δὲ ἐξ ὧν ζῇς, καὶ πράττεις, καὶ πολιτεύῃ, καὶ πάλιν ἃ πολιτεύῃ. Περίεσταί τι τῶν ὑμῖν δοκούντων συμφέρειν; ἄφωνος Αἰσχίνης· ἀντέχρασέ τι ἃ γέγονεν οὗ οὐκ ἔδει; πάρεστιν Αἰσχίνης· ὥσπερ τὰ

lum refugerem, nulliuſque diſcriminis privati rationem haberem. Tu verò neque alia hiſce meis meliora dixiſti (non enim his uſi eſſent) neque in his te commodum aut utilem ullo modo præbuiſti. Quod verò improbiſſimus quiſque & civitati infenſiſſimus feciſſet, id in iis quæ accidebant compertus es feciſſe. Et ſimul in Naxo Ariſtratus, & in Thaſſo Ariſtolaüs, qui ambo civitati noſtræ una adverſantur, amicos Athenienſium in judicium vocant; Demoſthenem autem Athenis accuſat Æſchines. Et ſanè qui in rerum adverſarum, quæ Græcis impendebant, eventu ſpem ipſe repoſitam habet ſui nominis illuſtrandi, iſte dignior eſt qui morte mulctetur, quàm qui alium accuſet. Et cui eadem, ac civitatis hoſtibus, profuerunt tempora, is nequit eſſe benevolo in patriam animo. Hoc autem nobis oſtendis ex vitæ tuæ inſtituto, ex iis quæ facis, ex iis quæ in Republ. tractas & non tractas. Proceditne aliquid vobis ex ſententia? mutus Æſchines. Ceciditne incommodè aliquid, & contigit quale non oportebat? præſtò adeſt Æſchines. Uti

rupta

τὰ ῥήγματα, καὶ τὰ ἀπόσματα, ὅταν τι κακὸν τὸ σῶμα λάβῃ, τότε κινεῖται.

ιθ'. Ἐπειδὴ δὲ πολὺς τοῖς συμβεβηκόσιν ἔγκειται, βούλομαί τι καὶ προδιδάξαι εἰπεῖν. Καί μοι, πρὸς Διὸς καὶ Θεῶν, μηδεὶς τὴν ὑπερβολὴν θαυμάσῃ, ἀλλὰ μετ' εὐνοίας ὁ λέγω θεωρησάτω. Εἰ γὰρ ἦν ἅπασι προδηλα τὰ μέλλοντα γενήσεσθαι, ἢ προὐδόσαν πάντες, ἢ σὺ προύλεγες, Αἰσχίνη, καὶ διεμαρτύρω, βοῶν καὶ κεκραγώς, ὡς ὅλην ἐφθέγξω· ὅλην δ' ὅτως ἀποστατέον τῇ πόλει τούτων ἦν, εἴπερ ἡ δόξης, ἢ προγόνων, ἢ τῶν μέλλοντος αἰῶνος εἶχε λόγον. Νυνὶ μὲν γὰρ ἀποτυχεῖν δοκεῖ τῶν πραγμάτων, ὃ πᾶσι κοινὸν ἐστιν ἀνθρώποις, ὅταν τῷ Θεῷ ταῦτα δοκῇ. Τότε δ' ἀξιοῦσα προεστάναι τῶν ἄλλων, εἶτα ἀποστᾶσα τούτου, Φιλίππῳ προδεδωκέναι πάντας ἂν ἔχει αἰτίαν. Εἰ γὰρ ταῦτα πρόειτο ἀκονιτί, πρὶ ὧν οὐδὲν κίνδυνον ὑπομεῖναι ἀνάγκη προγόνοι, τίς ἂν κατέπυσεν ἄν σε, μὴ γὰρ τῆς πόλεως

rupta & convulsa, siquâ valetudine prematur corpus, tum denique moventur ac concitantur.

59. Quoniam verò rei eventum ita vehementer insectatur, dicam quiddam, quod fortè incredibile videatur & mirandum. Sed vos per Jovem Deosque cæteros obtestor, nequis hanc meam in dicendo exuperationem miretur, sed amicè ac benevolè verba mea perpendat. Si enim omnibus futura fuissent manifesta, si providissent omnes, tuque, Æschine, prædixisses, cum clamore & vociferatione Deos hominesque contestans, qui ne verbum quidem locutus es; ne sic quidem civitati ab his *institutis* desistendum erat, si quidem aut gloriæ aut majorum aut futuri seculi rationem haberet. Nunc quidem nihil aliud dici potest, quàm quòd propositis rebus frustrata sit, quod omnibus est commune ubi Deus ita voluerit. Quæ verò tunc principatum in alios sibi vendicabat, si ab his postea institutis destiterit, Græcos omnes Philippo tradendi crimen subiisset. Si enim sine contentione aut pugnâ ea Philippo remisisset, pro quibus cujuscunque periculi laborem sustinuerunt majores, quis non te (non enim me dicam aut

civitatem)

πόλεώς γε, μηδ' ἐμοῦ; Τίσι δ' ὀφθαλμοῖς τοὺς Διὸς ἑωρῶμεν ἂν τοὺς εἰς τὴν πόλιν ἀνθρώπους ἀφικνουμένους, εἰ τὰ μὲν πράγματα εἰς ὅσον νυνὶ τέλεσιν, ἡγεμὼν δὲ ὁ κύριος ἡμῖν Φίλιππος ἀπάντων, τὸ δ' ὑπὲρ ὃ μὴ γενέσθαι ταῦτα ἀγῶνα ἕτεροι χωρὶς ἡμῶν ἢ πεποιημένοι; ὁ ταῦτα μηδεπώποτε τὴν πόλεως ἐν τοῖς ἐμπροσθεν χρόνοις ἀσφάλειαν ἄδοξον μᾶλλον, ἢ τὸν ὑπὲρ τὸ καλὸν κίνδυνον ἠρημένης. Τίς γὰρ οὐκ οἶδεν Ἑλλήνων, τίς δὲ βαρβάρων, ὅτι μὲν τοῦ Θηβαίων, ὁ τοῦ τὸ ἐπὶ τύπων τοῦτον ἰσχυρὸν γενομένων Λακεδαιμονίων, ὁ παρὰ τοῦ Περσῶν βασιλέως, μετὰ πολλῆς χάριτος τοῦτ' ἂν ἀσμένως ἐδόθη τῇ πόλει, ὅτι βούλεται λαβοῦσα, καὶ τὰ ἑαυτῆς ἔχουσα, τὸ κελευόμενον ποιεῖν, καὶ ἑᾷν ἕτερον τῶν Ἑλλήνων προστάττειν; Ἀλλ' οὐκ ἦν ταῦτα (ὡς ἔοικε) τοῖς Ἀθηναίοις πάτρια, οὐδ' ἀνεκτὰ, οὐδ' ἔμφυτα, οὐδ' ἐθνήθη πώποτε τὴν πόλιν οὐδεὶς οὐ πάντας μὲν ἀρχὴν πᾶσαι τοῖς ἰσχύουσι μᾶ, μὴ δίκαια δὲ πράττουσι, προθυμίαν ἀσφαλῶς ἀπολείψειν· ἀλλ' ἀγωνιζομένην περὶ τοῦ εἶναι, καὶ τιμῆς, καὶ δόξης,

κινδυνεύουσαν

civitatem) aſpernaretur & conſputaret? Quibus verò (per Jovem) oculis homines ad urbem noſtram profectos intueremur, ſi res eò, quò nunc ſunt, ſtuiſſent redactæ, ſi Dominus omnium conſtitueretur Philippus, Græcorum verò reliqui ſine nobis omni ſtudio, ne id fieret, contenderent: præſertim cùm hæc noſtra civitas omni ſuperiori memoriâ pericula pro honeſtis rebus ſuſcepta inglorio & turpi otio prætulerit. Quis enim Græcorum, quis Barbarorum ignorat, Thebanos, quique ante eos potentiſſimi erant Lacedæmonios, Perſarum etiam Regem hoc libenter impertituros, ut hujuſmodi otio frueretur, ut quicquid voluerit acciperet, ſuumque jus obtineret Civitas; etiam gratias ei debituros, ſi modò imperio obſequeretur, principatumque Græciæ alteri condonaret. Sed hæc Athenienſibus non ferenda videbantur, neque patriis inſtitutis aut inſitæ virtuti conſentanea. Neque quiſquam ex omni ætatum memoriâ hoc unquam civitati noſtræ perſuadere poterat, ut potentibus Tyrannis, iniqua atque injuſta facientibus, ſubdita ſerviret; ſed pro dignitate, pro gloriâ ſuâ, atque exiſtimatione,

κινδυνεύσα πάντα τ' αὐτὰ διαπεπόλεκε. Καὶ ταῦτα ὄντω σεμνὰ καὶ σεσοφισμένα τοῖς ἡμετέροις ἤθεσιν ὑμεῖς ὑπειλαμβάνετε εἶναι, ὥστε καὶ τοὺς σεμνύνων τοὺς ταῦτα σεσέξασθαι μᾶλιστ' ἐπαινέσετε, εἰκότως. Τίς γὰρ ἂν ἀγάσαιτο τὴν ἀνδρῶν ἐκείνων ἀρετῆς, οἳ καὶ τὴν χώραν καὶ τὴν πόλιν ἐκλιπεῖν ὑπέμειναν εἰς τὰς τριήρεις ἐμβάντες, ὑπὲρ οὗ μὴ τὸ κελευόμενον ποιῆσαι· τὴν μὲν ταῦτα συμβουλεύσαντα Θεμιστοκλέα στρατηγὸν ἑλόμενοι, τὸν δ' ὑπακοῦσαι τοῖς ὀρθῶς παραινοῦσιν ἀποφηνάμενον Κυρσίλον καταλιθώσαντες, οὐ μόνον αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ αἱ γυναῖκες αἱ ὑμέτεραι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. Οὐ γὰρ ἐζήτουν οἱ τότε Ἀθηναῖοι οὔτε ῥήτορα, οὔτε στρατηγὸν, δι' ὅτου δουλεύσουσιν εὐτυχῶς· ἀλλ' οὐδὲ ζῆν ἠξίουν, εἰ μὴ μετ' ἐλευθερίας αὐτοῖς ἐξέσαι τοῦτο ποιεῖν. Ἡγεῖτο γὰρ αὐτῶν ἕκαστος, οὐχὶ τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ μόνον γεγενῆσθαι, ἀλλὰ καὶ τῇ πατρίδι. Διαφέρει δὲ τί; ὅτι ὁ μὲν τοῖς γονεῦσι μόνον γεγενῆσθαι νομίζων, τὴν εἰμαρμένην καὶ τὸν αὐτόματον θάνατον προσδέχεται· ὁ δὲ καὶ τῇ πατρίδι, ὑπὲρ οὗ μὴ ταύτην ὀρᾶν δουλεύουσαν, ἀποθνήσκειν

omni in tempore dimicavit. Et vos quidem gesta ea ita præclara patriisque moribus consentanea judicatis, ut majores vestros, qui ea fecerint, omni prædicatione laudetis: meritò sanè. Quis enim illorum Heroum fortitudinem non miraretur, qui solum patrium atque Urbem relinquere sustinentes, ne barbarorum jussis obsequerentur, triremes conscendebant: atque hujus quidem consilii autorem Themistoclem imperatorem creabant; Cyrsilum autem, qui imperantibus parendum esse censuit, lapidibus obruebant, uti & insuper illius conjugem vestræ uxores Non enim Oratorem aut Ducem, cujus operâ jucundè & citra tristitiam servirent, Athenienses quærebant; sed neque vivendum sibi, nisi cum libertate, judicabant. Eorum enim unusquisque non tantùm patri suo aut matri, sed patriæ natum se fuisse putabat. Quid verò interest? qui parentibus solùm se natum arbitratur, mortem fortuitam aut à fato destinatam expectat; qui verò patriæ, ne eam in servitutem redactam videat, mori satius arbitratur; & contume-

liam

ἀποστήσειν ἐθελήσει, καὶ φοβερωτέρας ἡγήσεται τὰς ὕβρεις ἢ τὰς ἀτιμίας, ἃς ἂν δουλεύσῃ τῇ πόλει φέρειν ἀνάγκη.

ξ'. Εἰ μὲ τοίνυν τοῦτ' ἐπεχείρουν λέγειν, ὡς ἐγὼ παρήγαγον ὑμᾶς ἄξια τῶν προγόνων φρονεῖν, οὐκ ἔστιν ὅστις οὐκ ἂν εἰκότως ἐπετιμήσατό μοι. Νῦν δ' ἐγὼ μὲν ὑμετέρας τὰς τοιαύτας προαιρέσεις ἀποφαίνω, καὶ δείκνυμι ὅτι καὶ πρὸ ἐμοῦ τοῦτ' εἶχε τὸ φρόνημα ἡ πόλις. Τῆς μέντοι ἀμαχονίας, τῆς ἐφ' ἑκάστοις τῶν πεπραγμένων, καὶ ἐμαυτῷ μετεῖναί φημι. Οὗτος δὲ τῶν ὅλων κατηγορῶν, καὶ καλεύων ὑμᾶς ἐμοὶ πικρῶς ἔχειν, ὡς φόβων καὶ κινδύνων ἀπάσῃ τῇ πόλει γεγενημένων, τῆς μὲν εἰς τὸ παρὸν τιμῆς ἐμὲ ἀποστερῆσαι γλίχεται, τὰ δ' εἰς ἅπαντα τὸν λοιπὸν χρόνον ἐγκώμια ὑμῶν ἀφαιρεῖται. Εἰ γὰρ ὡς ἃ τὰ βέλτιστα ἐμοῦ πολιτευσαμένου τοῦδ' κατεψηφίσασθε, ἡμαρτηκέναι δόξετε, καὶ τῇ τῆς τύχης ἀγνωμοσύνῃ τὰ συμβάντα παθεῖν. Αλλ' οὐκ ἔστιν,

liam ignominiamque, quas in civitate mancipatâ atque oppreſſâ neceſſe eſt perferat, *omni morte* graviores æſtimabit.

60. Si igitur meo hortatu vos perſuaſos eſſe jactâſſem, ut proavis veſtris aliquid dignum molimini; meritò quidem unuſquiſque me poſſet reprehendere, *atque arrogantiæ accuſare*. Nunc autem veſtra ipſorum conſilia produco, civitatemque ante mea tempora de iiſdem rebus cogitâſſe oſtendo: quibus quidem in adminiſtrandis & mihi aliquam partem fuiſſe *ſine arrogantiâ* dixerim. At verò iſte, dum omnes meas res geſtas pariter exagitat, hortaturque vos acri in me eſſe animo, quaſi quidem omnium timorum ac diſcriminum, quibus hæc civitas verſata eſt, ego autor extiterim; *iſte, inquam*, tum honore eo quem adeptus ſum in præſens ſpoliare, tum in poſterum tempus veſtris omnium præconiis privare me exoptat. Si enim Cteſiphontem condemnabitis, quoniam ego non optimas res geſſerim, non iniquitati Fortunæ calamitatem quâ involuti eſtis debere, ſed vos ipſos in culpâ eſſe videbimini. Verùm

ἔστι, οὐκ ἔστι ὅπως ἡμάρτητε, Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὑπὲρ τῆς ἁπάντων ἐλευθερίας καὶ σωτηρίας κίνδυνον ἀναδύμενοι. Οὐ μὰ τοὺς ὑπὲρ Μαραθῶνι προκινδυνεύσαντας τῇ πρώτῃ, καὶ τοὺς ὑπὲρ Πλαταιᾶς παραταξαμένους, καὶ τοὺς ὑπὲρ Σαλαμῖνι ναυμαχήσαντας, καὶ τοὺς ἐπ' Ἀρτεμισίῳ, καὶ πολλοὺς ἑτέρους τοὺς ὑπὲρ τοῖς δημοσίοις μνήμασι κειμένους ἀγαθοὺς ἄνδρας· οὓς ἅπαντας ὁμοίως ἡ πόλις τῆς αὐτῆς ἀξιώσασα τιμῆς, ἔθαψεν, Αἰσχίνη, οὐχὶ τοὺς κατορθώσαντας αὐτῶν, οὐδὲ τοὺς κρατήσαντας μόνους, δικαίως. Ὁ μὲν γὰρ τοῦ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ ἔργον, ἅπασι πέφυκεν· τῇ τύχῃ δὲ, ᾧ ὁ Δαίμων ἐπένειμεν ἑκάστοις, ταύτῃ κέχρηνται. Εἶτ', ὦ κατάρατε, καὶ γραμματοκύφων, σὺ μοὶ τῆς αὐτῆς ταύτης τιμῆς καὶ φιλανθρωπίας ἐμὲ ἀποστερῆσαι βουλόμενος, τρόπαια καὶ μάχας, καὶ παλαιὰ ἔργα ἔλεγες, ὧν τίνος προσῆκεν ὁ νῦν ἀγὼν οὑτοσί; Ἐμὲ δ', ὦ

nullâ, Athenienſes, nullâ vos in culpâ deprehenſi eſtis, qui pro communi omnium libertate ac ſalute ſoli in diſcrimen veniſtis. Non ſanè, per illos majores noſtros fortiſſimos juro, qui olim in Marathone ſummum periculum ſubierunt, per illos qui in Platæis acie inſtructâ ſteterunt, per illos qui in Salamine pugnam navalem commiſerunt, per illos etiam qui in Artemiſio *decertârunt*, per alios denique complures, quorum nomina in publicis commentariis æternæ memoriæ conſecrata habemus, Viros optimos & *patriæ ſtudioſiſſimos*: quos, Æſchine, hæc civitas ſingularibus honoribus decoratos prænobili tandem ſepulturâ peræquè omnes affecit; neque enim eas tantùm, qui proſperè res geſſerant, & victoriâ potiti ſunt: & meritò ſanè *ita fecit*. Nam quod bonos viros decebat, omnes faciebant: fortunâ verò illâ, quam Deus unicuique tribuit, ſinguli utebantur. Tu verò, ſceleratiſſime, ſcribarum infime, cùm mihi honorem illum ac gratiam, quibus hi me proſequuntur, adimere exoptares, tropæa & * pugnas, & præclara facinora jam pridem geſta commemorabas, quorum nihil omnino ad hanc litem

* Vid. Æſch. cap. 61.

pertinebat.

ὦ τεττιγώνιζε, τὸν δεῖ τῶν πραγτέων σύμβουλον τῇ πόλει παριόντα, τὸ πῖον φρόνημα λαβόντα ἀναβαίνειν ἐπὶ τὸ βῆμα ἴδει; τὸ τούτων ἀνάξια ἐρεῖν τινος; δικαίως μὴν ἂν ἀπόλοιτο. Ἐπειδὴ δ' ὑμᾶς, Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀφορμῆς δεῖ, τάς τε ἰδίας δίκας, καὶ τὰς δημοσίας κρίνειν· ἀλλὰ τὰ μὲν τοῦ καθ' ἡμέραν βίου συμβόλαια ἐπὶ τῶν ἰδίων νόμων καὶ ἔργων σκοπουμένους, τὰς δὲ κοινὰς πραγμάτων εἰς τὰ τῶν προγόνων ἀξιώματα ἀποβλέποντας· ἢ προσλαμβάνειν γε ἅμα τῇ βακτηρίᾳ ἢ τῷ συμβόλῳ τὸ φρόνημα τὸ τῆς πόλεως νομίζειν ἔχειν ὑμῶν, ὅταν τὰ δημόσια εἰσίητε κεκοδῶτες, εἴπερ ἄξια ἐκείνων πράττειν ὄντως ἔχῆτε.

ξα'. Ἀλλὰ γὰρ ἐμπεσὼν εἰς τὰ παραλειπόμενα τοῖς προγόνοις ὑμῶν, ἔστιν ἃ τῶν ψηφισμάτων παρέξειν ἢ τῶν πραχθέντων ἐπανελθεῖν οὗ ἕνεκα εἰς ταῦτα ἐξέβην βούλομαι. Ὡς γὰρ ἀφικόμεθα εἰς τὰς Θήβας, καταλαμβάνομεν Φιλίππου

ἢ

pertinebat. Me verò, ô hiſtrio tertii ordinis, cùm civitati ſuaſurus prodirem, ut de principatu decertaret, quâ mente, *oro*, quo conſilio in ſuggeſtum aſcendere oportebat? an ut Athenienſibus indigna effutirem? *quod ſi feciſſem*, ſanè meritò occideram. Deinde verò, veſtrum eſt, Athenienſes, non eodem animo privatas cauſas ac publicas judicare: ſed quando de pactionibus privatis, quæ inter homines quotidie conficiuntur, agitis, tunc in privatas leges atque actiones inquirendum eſt; quando verò de publicis conſiliis inſtitutiſque diſceptatis, in majorum dignitatem reſpicere oportet, & reputare unumquemque veſtrûm, quoties de publicis negotiis judicaturi *forum* introeatis, toties ſpiritum atque animam civitatis unà cum virgâ & inſigni judiciali aſſûmere, ſi quidem res geri proavis dignas oportere arbitremini.

61. At quoniam majorum veſtrorum præclara facinora commemorantem multa ex decretis rebuſque geſtis *ut leviter quidem perſtricta* fugerunt; ad ea igitur revertar, unde primùm huc digreſſus ſum. Ubi Thebas pervenimus, ibi Philippi, Theſſa-

ἡ Θετταλῶν ἡ τ̃ ἄλλων συμμάχων παρῆσαν, πρέσβεις, ἡ τοὺς μὲν ἡμετέρους φίλους οὐ φόβῳ, τοὺς δ' ἐκείνῳ θρασεῖς. Οπ δ' ἐγὼ ταῦτα λέγω ἕ συμφέροντ ἕνεκα ἐμαυτ̃, λέγε μοι τ̀ ὑπογολέα, ἵν' τότ' ἐπέμφαμεν εὐθὺς ἃ πρέσβεις. Καίτοι τοσαύτη γε ὑπερβολὴ συκοφαντίας ἔστ κέκτηκε, ὥστ' εἰ μή π τ̃ δεόντων ἐπεράχθη, τὸν καιρὸν οὐκ ἐμὲ φησιν αἴτιον γεγενῆσθαι τ̃ δ' ὡς ἑτέρως συμβάντων ἁπάντων ἐμὲ ἡ τ̀ ἐμὴν τύχην αἰτίαν εἶ). Καὶ, ὡς ἔοικεν, ὁ σύμβουλος ἡ ῥήτωρ ἐγὼ τ̃ μὲ ἐκλόγ ἡ ἕ βουλεύεσθαι πραχθέντων ἐδένὸς αὐτ̃ σωσάπ εἶ) δοκῶ· τῶν δ' ἐν τοῖς ὅπλοις ἡ κτ τ̀ στρατηγίαν ἀτυχηθέντων μόνος αἴτι εἶ). Πῶς ἂν ὠμότερος συκοφάντης γένοιτ' ἂν ἢ κατεγνωσμένος τούτ; Λέγε τ̀ ὑπογολέα.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

ξϛ'. Επειδὴ τοίνυν ἐποιήσαντο τ̀ ἐκκλησίαν, παρῆσαν ἐκείνους πρεσβεῖς, ἀφ' τὸ τιμᾶ τ̃ συμμάχων τάξιν ἐκείνους ἔχειν.

Theſſalorum, aliorumque ſociorum legatis occurrimus; & noſtri quidem amici territi videbantur; Philippi verò, læti ac confidentes. Atque ut hæc dicere non pro meo-ipſius commodo compertus ſim, recita mihi literas illas, quæ tunc temporis à nobis legatis *ad Civitatem hanc* quamprimum miſſæ ſunt. Et profectò adeò iſte ſupra modum convicia ſpargit, ut ſiquid bene & Reipubl. commodo geſtum fuerit, id tempori opportuno attribuat, non meæ omnino diligentiæ: ſiquid aliter fortaſſe contigerit, id ſtatim mihi meæque fortunæ imputet. Nimirum ego, quamvis *civitati* ſuaſor eſſem & orator, nihil tamen adjumenti ad eas res, quæ & conſiliis & orationibus geſtæ ſunt, iſti videor attuliſſe: earum verò, quæ in acie & imperio infeliciter ceſſerunt, ſolus autor extitiſſe. Certè iſto neque crudelior calumniator exoriri poterat, neque execratione dignior. Recita Literas.

LITERÆ LEGATORUM.

62. Concione igitur convocatâ, legatos *Philippi* priores *nobis* introduxerunt *Thebani*, quoniam illi ſociorum in loco apud ipſos habebantur.

ἔχῃν. Καὶ παρελθόντες ἐδημηγόρουν, πολλὰ μὲν Φίλιππον ἐγκωμάζοντες, πολλὰ δ' ὑμῶν κατηγορεῦντες· ἅπαντ', ὅσα πώποτε σφαλερὰ ἐπράξατε Θηβαίοις, ἀναμιμήσκοντες. Τὸ δ' ὅλον κεφάλαιον, ἠξίουν, ὧν μὲν εὖ πεπόνθεσαν ὑπὸ Φιλίππου, χάριν αὐτοῖς ἀποδοῦναι· ὧν δ' ὑφ' ὑμῶν ἠδίκηνται, δίκην λαβεῖν ὁπότερος βούλονται, ἢ διέναι αὐτοὺς ἐφ' ὑμᾶς, ἢ συνεμβαλόντας εἰς τὴν Ἀττικήν. Καὶ ἐδείκνυσαν, ὡς ἦσαν, οὐκ μὲν ὧν αὐτοὶ συνεβούλευον, τὰ δὲ τῆς Ἀττικῆς βοσκήματα καὶ ἀνδράποδα καὶ τἄλλα ἀγαθὰ εἰς τὴν Βοιωτίαν ἥξοντα· οὐκ δὲ ὧν ἡμᾶς ἐρεῖν ἔφασαν, τὰ δὲ τῇ Βοιωτίᾳ ξυμφερόμενα ὑπὸ τοῦ πολέμου. Καὶ ἄλλα πολλὰ πρὸς τούτοις, εἰς ταῦτα δὲ πάντα συντείνοντα, ἔλεγον. Ἃ δ' ἡμεῖς πρὸς ταῦτα ἀντείπομεν, τὰ μὲν καθ' ἕκαστα ἐγὼ μὲν ἀντὶ πάντας ἂν πιμπσαίμην εἰπεῖν ὃ βέλτιστ' ὑμᾶς δὲ δέδοικα, μὴ προελπλυθότων τῶν καιρῶν, ὥσπερ ἂν εἰ καταϰλυσμὸν γεγενῆσθαι τῶν πραγμάτων ἡγούμενοι,

bantur. Qui cùm in medium prodirent, concione ad populum habitâ, tum Philippum ornatè laudabant, tum vos aſperè vituperabant, omnia denique, quæ vos unquam adversùs Thebanos geſſiſtis, memoriâ repetebant. Ad ſummam verò, æquum eſſe cenſebant, pro beneficiis quæ à Philippo acceperant Thebani, ut ipſis gratias rependant; injurias, quibus ab Athenienſibus erant affecti, utro velint modo, ulciſcantur; vel ipſis tranſeundi copiâ factâ, vel armis unà in Atticam illatis. Oſtendebant præterea, ut ipſi quidem putabant, ſi ipſorum conſilia ſequerentur Thebani, pecora omnia, & mancipia, & quæcunque alia tellus Attica producat, in Bœotiam eſſe ventura: ſin nobis auſcultarent, Bœotiæ fructus omnes injuriâ belli peſſundatum iri. Et plura adhuc dicebant, quæ tamen omnia eódem omnino ſpectabant. Quæ verò noſtra è contrario fuerint reſponſa, iſta quidem ſigillatim vobis exponere atque explicare, præ omnibus vitæ bonis facilè æſtimaverim. Sed vereor ſanè, ne vos, *Athenienſes*, præterlapſis jam illis temporibus, totam Græciam quaſi mirâ quâdam proluvie oppreſſam fuiſſe cogitantes,

ἡγούμενοι, μάταιον ὄχλον τὸν περὶ τούτων λόγον ποιήσητε. Ἀλλ' οὖν ἐπείσαμεν ἡμεῖς, ἃ ἐκεῖνοι παρεκάλουν, ἀκούσατε. Λέγε τοῦτο λαβών.

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΘΗΒΑΙΩΝ.

ξγ'. Μεταλαβόντα τοίνυν ἐκάλουν ὑμᾶς, καὶ μετεπέμποντο· ἐξῆτε, ἐβοηθεῖτε. Ἵνα τὰ ὲν μέσῳ καταλείπω, ὅτων οἰκείων ὑμᾶς ἐδέχοντο, ὡς ἔξω τῶν ὁπλιτῶν καὶ τῶν ἱππέων ὄντων, εἰς τὰς οἰκίας καὶ τὸ ἄστυ δέχεσθαι τὸν στρατὸν, ὅπου παῖδας καὶ γυναῖκας καὶ τὰ τιμιώτατα. Καίτοι, τοῖα ὲν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ πᾶσιν ἀνθρώποις ἔδειξαν ἐγκώμια Θηβαῖοι περὶ ὑμῶν τὰ κάλλιστα· ἓν μὲν, ἀνδρίας· ἕτερον δὲ, δικαιοσύνης· τρίτον δὲ, σωφροσύνης. Καὶ γὰρ τὸν ἀγῶνα μᾶλλον ὑμῶν μᾶλλον, ἢ περὶ ὑμᾶς ἑλέσθαι ποιήσασθαι, καὶ ἀμείνους εἶναι, καὶ δικαιότερα ἀξιῶν ὑμᾶς ἐκείνους ἢ Φίλιππον· καὶ τὰ παρ' αὐτοῖς, καὶ τὰ παρὰ πᾶσι δὲ ἐν πλείστῃ φυλακῇ, παῖδας καὶ γυναῖκας, ἐφ' ὑμῖν ποιήσαντες, σωφρο-

σύνης

cogitantes, omnes de his rebus excitatos ſermones pro inani ſtrepitu habeatis. Quæ igitur nos hortabamur, & quæ nobis illi reſpondebant, audite. Cape & recita hoc *reſponſum*.

RESPONSUM THEBANORUM.

63. His igitur ita geſtis, invitare vos *Thebani*, atque accerſere cœperunt: exiiſtis, auxilium tuliſtis. Atque ut ea quæ in medio poſita ſunt prætermittam, ita familiariter ii vos excipiebant, ut, cùm foris eſſent gravis armaturæ pedites & copiæ equeſtres, veſtrum exercitum in urbem atque in tecta reciperent, inter liberos, uxores, & ſupellectilem pretioſiſſimam. Et illo die Thebani pulcherrima de vobis præconia omnibus hominibus dicebant, tres præcipuè ob cauſas; ob fortitudinem ſcilicet, juſtitiam, & temperantiam. Cùm enim ſocios vos habere mallent, quàm vobiſcum ſibi certamen inſtituere, tum præſtantiores vos eſſe Philippo, & multò æquiora poſtulare crediderunt: tum etiam iis, quæ apud ſeipſos atque omnes pariter mortales diligentiſſimè cuſtodiri ſolent, liberis & uxoribus, veſtræ poteſtati permiſſis, oſtenderunt

ſe

σιώνες πίστιν περὶ ὑμᾶς ἔχοντες ἔδειξαν. Εἰ οἷς ἅπασιν, Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατά γε ὑμᾶς ὀρθῶς ἐφάνησαν ἐγνωκότες. Οὔτε γὰρ εἰς τὴν πόλιν εἰσελθόντος πω στρατοπέδου ἔδειξεν οὐδεὶς οὐδὲν ἀδίκως ὑμῖν ἐγκαλέσειν, οὔτε σώφρονας ἔδοξεν ὑμᾶς αὐτοὺς· εἰς τε συμφορὰς παραξάμενοι τὰς πρόσθεν μάχας, τήν τε τοῦ ποταμοῦ, καὶ τὴν χειμερινὴν, οὐκ ἀμέμπτους μόνον ὑμᾶς αὐτοὺς, ἀλλὰ καὶ θαυμαστοὺς ἐλείξατε, τῷ κόσμῳ, ταῖς παρασκευαῖς, τῇ προθυμίᾳ. Ἐφ' οἷς οὐδεὶς μὲν τῶν ἄλλων ὑμῖν ἐζήλωσεν ἅπαντες, οὐδὲ δὲ ὑμᾶς θυσίαις καὶ πομπαῖς τοῖς Θεοῖς. Καὶ ἔγωγε ἡδέως ἂν ἠρόμην Αἰσχίνην, ὅτε ταῦτ' ἐπράττετο, καὶ ζήλου, καὶ χαρᾶς, καὶ ἐπαίνων ἦν ἡ πόλις μεστὴ, πότερον συνῆν καὶ συνευφραίνετο τοῖς πολλοῖς, ἢ λυπούμενος, καὶ πένων, καὶ δυσμενὴς ὢν τοῖς κοινοῖς ἀγαθοῖς, οἴκοι κατῆστο; Εἰ μὲν γὰρ πάρην, καὶ μετ' τῶν ἄλλων ἐκπαίζετο, πῶς

se firmam & ſtabilem de temperantiâ veſtrâ opinionem retinere. In quibus omnibus, Athenienſes, eos rectè de vobis judicâſſe compertum eſt. Neque enim quiſquam, cùm exercitus in urbem ingrederetur, de vobis conquerebatur, ita vobis ab omni injuriâ temperâſtis: cúmque bis in acie unà ſteteritis, in prœliis illis ſuperioribus, quorum alterum ad fluvium commiſſum eſt, alterum hyemale appellatur, vos non ſolùm inculpatos voſmet præſtabatis, verùm etiam admiratione dignos, propter *pulcherrimam armorum* diſpoſitionem, propter bellicos apparatus, denique propter egregiam *animi alacritatem*. Quæ quidem res *tam feliciter geſta* id perfecerunt, ut cùm alii laudes in vos conferrent, tum ipſi ſacrificia ac ludos Diis immortalibus faceretis. Atque ego Æſchinem libenter rogaverim, quando res iſtæ gerebantur, quando honore, gaudio, laudibuſque plena erat civitas; utrùm ipſe cum cæteris concivibus ſacra conficeret, publicæ lætitiæ particeps fuerit, an triſtis, & demiſſus, & conturbatus ob communia Reipubl. commoda, domi ſolus ſederet? ſi enim aderat, & ſacrificiis unà cum aliis

 intererat,

πῶς οὐ δεινὰ ποιεῖ, μᾶλλον δ' οἰδ' ὅσια, εἰ ὧν ὡς ἀρίστων αὐτὸς τοὺς θεοὺς ἐποιήσατο μάρτυρας, ταῦθ' ὡς οὐκ ἄριστα νῦν ὑμᾶς ἀξιοῖ ψηφίσασθαι, τοὺς ὀμωμοκότας τοὺς θεούς; Εἰ δὲ μὴ παρῆν, πῶς οὐκ ἀπολωλέναι πολλάκις ἂν δίκαιος, εἰ ἐφ' οἷς ἔχαιρον ἅπαντες ἄλλοι, ταῦτα ἐλυπεῖτο ὁρῶν; Λέγε δὴ καὶ ταῦτα τὰ ψηφίσματά μοι.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ ΘΥΣΙΩΝ.

ξδ'. Οὐκοῦν ἡμεῖς μὲν οὖν θυσίας ἦμεν τότε· Θηβαῖοι δὲ ἐν τῷ δι' ἡμᾶς σεσῶσθαι νομίζειν. Καὶ προσῆκεν τοῖς βοηθείας δεήσεσθαι δοκοῦσιν ἀφ' ὧν ἔπραττον αὐτοί, αὐτοῖς βοηθεῖν ἐτέροις ἐξ ὧν ἐπείθοντό μοι. Ἀλλὰ μήν, οἵας τότε ἠφίει φωνὰς ὁ Φίλιππος, ἂν ἐν οἵαις ἦν ταραχαῖς ὑπὲρ τούτοις, ἐκ τῶν ὑπερόλων τῶν ἐκείνου μαθήσεσθε, ὧν εἰς Πελοποννησον ἔπεμψε. Καί μοι λέγε ταύτας, λαβών· ἵν' εἰδῆτε ὅτι ἡ ἐμὴ συνέχεια,

intererat, nonne nunc improbè atque iniquè, immo verò impiè facit, qui easdem res, quarum antea, tanquam optimè essent administratæ, Deos immortales testes adhibuit, nunc pessimas esse contendit; idque adeò à vobis, qui religiosissimo jurejurando obstricti estis, obnixè petit, ut sententiis vestris eas damnaretis? Si verò non aderat, nonne iste sæpiùs quàm semel perire meritus est, qui res istas solus mœrebat, de quibus alii omnes vehementissimè lætarentur? Verùm recita mihi hæc decreta.

DECRETA DE SACRIFICIIS.

64. Nos igitur eo tempore in sacris obeundis eramus occupati: Thebanis verò id erat negotii, ut se nostrâ ope salutem consecutos esse existimarent. Ita denique accidebat, ut qui per istorum hominum fœdissima scelera alienam opem petituri videbantur, ipsi tandem meis consiliis obsecuti alteris auxilium suppeditarent. Qualem verò vociferationem tunc ederet Philippus, quibus in turbis propter hæc ipsa versaretur, ex ipsius epistolis cognoscetis, quas ad Peloponnesios conscripsit. Cape verò istas & recita: ut sciatis vos, quid tandem mea constantia atque assiduitas,

σιωέχεια, καὶ πλάνη, καὶ ταλαιπωρίαι, καὶ τὰ πολλὰ ψηφίσματα, ἃ νῦν ὑτ' ἐκείνου διέσυρε, τί ἀπειργάσατο. Καίτοι πολλοὶ πρὸ ἡμῶν, Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, γεγόνασι ῥήτορες, ἔνδοξοι καὶ μεγάλοι περὶ ἐμοῦ, Καλλίστρατος ἐκεῖνος, Ἀριστοφῶν, Κέφαλος, Θρασύβουλος, ἕτεροι μυρίοι· ἀλλὰ ὅμως σχεδὸν τούτων πώποτε διαπαντὸς ἕνδεκεν ἑαυτὸν εἰς σχολὴν τῇ πόλει. Ἀλλ' ὁ μὲν γράφων οὐκ ἂν ἐπρέσβευσεν, ὁ δὲ πρεσβεύων οὐκ ἂν ἔγραψεν· ὑπελείπετο γὰρ αὐτῶν ἕκαστος ἑαυτῷ ἅμα μὲν ῥᾳστώνην, ἅμα δ', εἴπερ γίγνοιτο, ἀναφορὰν. Τί οὖν, εἴποι τις ἄν, σὺ τοσοῦτον ὑπερῆρας φρόνημα καὶ τόλμαν τοὺς ἄλλους, ὥστε πάντα ποιεῖν αὐτός; Οὐ λέγω ταῦτα, ἀλλ' οὕτως ἐπεπείσμην μέγαν εἶναι τὸν κατειληφότα κίνδυνον τὴν πόλιν, ὥστ' οὐκ ἐδόκει μοι χώραν οὐδὲ πρόφασιν σχεδὸν τῆς ἰδίας ἀσφαλείας διδόναι· ἀλλ' ἀγαπητὸν εἶναι, εἰ μηδὲν παραλείποιεν τῶν δεόντων ἕκαστοι πράξειν. Ἐπεπείσμην δ' ὑπὲρ ἐμαυτοῦ, τυχὸν μὲν ἀναμαθὼν, ὅμως

duitas, mei curſus, meæ miſeriæ, & permulta decreta, quæ iſte calumniosè inſectatus eſt, *quid, inquam*, effecerint. Enimverò complures ante me, Athenienſes, extiterunt Oratores, præclari ſanè atque excellentes, ut magnus ille Calliſtratus, Ariſtophon, Cephalus, Thraſybulus, & permulti alii; at nemo horum ita Civitati utilem ſe præbuit, ut rem unam inchoaret, & eandem perficeret. Verùm ille fortaſſe ſcripſit, ſed non obiit legationem: hic obiit legationem, ſed nihil unquam ſcripſit. Unuſquiſque enim aliquid remiſſionis atque relaxationis ſibi relinquebat, & ſiquid fortè evenerit, etiam ſubſidium aliunde quærebat. Quid ergo, dicet aliquis, tunc adeò fortitudine & audaciâ cæteris hominibus antecellis, ut omnia ſolus aggrediaris? Non hæc ſanè dico; ſed periculum in quo erat Civitas ita magnum eſſe mihi perſuaſeram, ut mihi nulla rebus meis privatis proſpiciendi opportunitas dari videretur: ſed præclarè nobiſcum actum iri exiſtimarem, ſi nullâ re prætermiſſâ, unuſquiſque quæ fieri oporteret iſta accuratè perficeret. Ego verò *pro eâ quâ in me eram benevolentiâ*, credideram, *Athenienſes*, ſtultiùs fortaſſe *atque arrogantiùs*,

ὅμως δ' ἐπεπείσμην, μήτε γράφοντ' ἂν ἐμοῦ γράψαι βέλτιον μηδένα, μήτε πρεσβεύοντα πρεσβεῦσαι σεμνότερον, μήτε διχομόρησαι. Διὰ ταῦτα οὐ πᾶσιν ἐμαυτὸν ἔταττον. Λέγε δὴ τὰς ὑπατολὰς Φιλίππου.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

Εἰς ταῦτα κατέστησε Φίλιππος ἡ ἐμὴ πολιτεία, Αἰσχίνη. Ταύτην τ' φωνὴν οὐδεὶς ἀφῆκε δι' ἐμοῦ, πολλοὺς γ' ὄντας τοὺς πρὸ τούτου τῆς πόλεως ἐπαχθεῖς λόγους· ἀνθ' ὧν διωμόσω ἐγὼ φανεῖσθαι ὑπὸ τούτου, γ' σὺ φθόνῳ οὐκ ἀντέλεγες. Ὁ δὲ γραψάμενος Διώνδας, τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων οὐκ ἔλαβε. Καί μοι λέγε ταῦτα τὰ ψηφίσματα, τὰ τότε μὲ ἐπαινεθέντα, ὑπὸ τούτου δὲ τοῦδε γραφέντα.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ.

ξε'. Ταυτὶ τὰ ψηφίσματα, ὦ Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰς αὐτὰς συλλαβὰς γ' τὰ αὐτὰ ῥήματα ἔχει, ἅπερ πρότερον μὲ Ἀριστόνικος, νυνὶ δὲ Κτησιφῶν γέγραφεν οὑτοσί. Καὶ ταῦτ' Αἰσχίνης

arrogantiùs, sed tamen credideram, neminem scripsisse quicquam melius quàm quod ego scripseram; neminem obiisse legationem majori alacritate aut etiam justitiâ, quàm ego obieram. Quapropter ad omnia, *quæ pro Republ. erant agenda*, meipsum accinxi. Recita verò epistolas Philippi.

EPISTOLÆ PHILIPPI.

Hucusque, Æschine, Philippum coërcuerunt mea in Republ. administrandâ consilia. Has ego illum voces emittere coëgi, qui antea permulta quidem atque insolentia verba in civitatem contorserat. Quas ob causas meritò me coronâ donabant Athenienses, tuque ipse cùm adesses nihil contrarium dicebas; iste verò Diondas, qui me in judicium provocavit, non quintam suffragiorum partem consecutus est. Et recita mihi ista decreta, quæ tunc judicio absoluta sunt, & ab Æschine ne quidem unquam in jus vocata.

DECRETA.

65. Hæc decreta, Athenienses, easdem planè syllabas eademque verba continent, uti olim ab Aristonico & nunc à Cresiphonte scripta sunt. Atque hæc Æschi-

nes

νης οὔτ' ἐδίωξεν αὐτὸς, οὔτε τῷ γεγραμμένῳ συγκατηγόρησεν. Καίτοι τότε μὲν Δημομέλει ταῦτα γέγραφε, καὶ τὸν Τριέρη, ἐπ' ἀληθῆ μου νῦν κατηγορεῖ, μᾶλλον ἂν εἰκότως, ἢ τότ' ἐδίωκε. Διατί; ὅτι τῷ μὲν ἐξ' ἀνεγκλητὸν ἐπ' ἐκείνοις, καὶ τοῖς τοῦ δικαστηρίου γνώμοις, καὶ τῷ, τοῦτον αὐτὸν ἐκείνων μὴ καθηγορηκέναι ταῦτα γραφάντων ἐπ' ἐμοὶ νυνὶ, καὶ τὸ, τοὺς νόμους μηκέτ' ἐᾶν περὶ τῶν ὑπὸ τοσαχθέντων κατηγορεῖν, καὶ πολλὰ ἕτερα. Τότε δ' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἀπεκείνετο ἀφ' ἑαυτῷ, πρὸς τὰ τούτων παραβεῖν.

ξτ'. Ἀλλ' οὐκ ἐῶ οἶμαι τότε, ἃ νυνὶ ποιεῖ, ἐκ παλαιῶν χρόνων καὶ ψηφισμάτων πολλῶν ἐκλέξαντα, ἃ μήτε προῴδει μηδείς, μήτ' ἂν ᾠήθη τήμερον ῥηθῆναι, ἐξεβάλλειν· καὶ μετανεγκόντα τοὺς χρόνους, καὶ προφάσεις ἀντὶ τῆς ἀληθοῦς ψευδεῖς μεταθέντα τοῖς πεπραγμένοις, δοκεῖν τι λέγειν. Οὐκ ἐῶ τότε ταῦτα, ἀλλ'

nes nec ipse judicio persequebatur, neque *Diondo* illi qui persecutus est subscriptorem se adjungebat. Et profectò, si vera hæc sunt de quibus me criminatur, Demomelem qui ea scripsit, & Hyperidem potiùs quàm Crefiphontem accusare debuit. Quid enim? quoniam isti licet accusationem in illos regerere ac retorquere, & pro suâ defensione afferre judiciorum cognitiones; quódque ille istos non accusârit, qui eadem antea scripserant quæ nunc ipse decrevit; quódque præterea Leges ipsæ res ita gestas non permittant eum in judicium vocare: & permulta alia *potest dicere* Tunc verò de totâ re per seipsum fallilet disceptatum, antequam præjudicium tale factum esset, *quale nunc propter inimicitias nostras fieri sentio.*

66. Sed non illi tunc licere arbitror, quod nunc facit, ex antiquis temporibus & ingenti decretorum multitudine nonnulla pro libitu decerpta, quæ quidem nemo alius cognôrit, neque hodie prolatum iri quisquam existimârit, calumniandi gratiâ producere: neque tunc poterat ordinem temporum mutare, falsisque rerum causis appositis, veris dissimulatis, aliquid dicere videri. Non hæc, *inquam*,

ἀλλ' ἐπ' αὐτῆς ἀληθείας ἐγγὺς οὔσης, τῶν ἔργων ἔτι μεμνημένων ὑμῶν, καὶ μόνον οὐκ ἐν ταῖς χερσὶν ἔχοντας ἐχόντων, πάντες ἐγίγνοντ' ἂν οἱ λόγοι. Διόπερ τὸν παρ' αὐτὰ τὰ πράγματα ἐλέγχους φυγὼν, νῦν ὕστερον ἥκει, ῥητόραν ἀγῶνα νομίζων, ὡς γέ μοι δοκεῖ, καὶ οὐχὶ τῶν πεπολιτευμένων ἐξέτασιν ποιήσειν ὑμᾶς ὑπολαμβάνων· καὶ λόγων κείσειν, οὐ τοῦ τῇ πόλει συμφέροντος ἔσεσθαι.

ξζ'. Εἶτα σοφίζεται, καὶ φησι πρέπειν, ἧς μὲν οἴκοθεν ἥκετ' ἔχοντες δόξης περὶ ἡμῶν ἀμελῆσαι, [Ὥσπερ δὲ ὅταν οἰόμενοι πρᾶγμά τι λογίζεσθε, κἂν καθαρὰ ὦσιν αἱ ψῆφοι, καὶ μηδὲν λείπῃ, συγχωρεῖτε· οὕτω καὶ νῦν τοῖς ἐκ τοῦ λόγου φαινομένοις πρέσθαι.] Θεάσασθε πάντων ὡς σαθρόν, ὡς ἔοικεν, ὂν φύσει πᾶν ὅ,τι ἂν μὴ δικαίως ᾖ πεπραγμένον. Ἐκ γὰρ αὐτῆς τῆς σοφῆς ταύτης παραδείγματος, ὡμολόγηκα νυνὶ ὑμᾶς ὑπάρχειν ἐγνω-

inquam, licebant: tum enim, cùm in promptu eſſet ipſa rerum veritas, cùm recens apud omnes facinorum nuperrimè geſtorum memoria, voſque ipſa facinora tantùm non in manibus haberetis, tum ille, *ſi omnino feciſſet*, verba facere debuerat. Quamobrem vitatâ tunc, cùm res ipſæ gererentur, arguendi occaſione, nunc tandem adeſt *accuſator*; quaſi quidem (ut mihi videtur) oratorum hoc certamen futurum eſſe, non vos in Reipubl. adminiſtrationem inquiſituros putârit: quaſi jam de verbis duntaxat, non de commodis Civitatis judicatum iri crediderit.

67. Deinde ſophiſtam agit, aitque oportere vos eam opinionem quam de nobis domo detuliſtis negligere & repudiare. [* *Quemadmodum enim*, inquit, *cùm rationes cum aliquo putetis nonnihil ſupereſſe opinati, ſi recti calculi reperiantur, nihilque omnino ſuperſit, ei aſſentimini; ita in iis, quæ oratione plana ac manifeſta reddantur, pariter vos decet acquieſcere.*] Videte, quæſo, quàm Naturâ (utì par eſt) ſit debile & imbecillum, quodcunque malo animo committitur. Hâc enim ipsâ ſimilitudine perquam ſanè appoſitâ confitetur, vos ita de utriſque nobis

* Vid. Æſch. cap. 22.

ἐγνωσμένης, ἐμὲ μὲ λέγειν ὑπὲρ τῆς πατρίδος, αὐτὸν δ' ὑπὲρ Φιλίππου. Οὐ γὰρ ἂν μεταπείθειν ὑμᾶς ἐζήτει, μὴ τοιαύτης οὔσης τῆς ὑπαρχούσης ὑπολήψεως περὶ ἑκατέρου. Καὶ μὴν ὅπι γε τὸ δίκαια λέγειν μεταθέσθαι ταύτην τὴν δόξαν ἀξιῶν ὑμᾶς, ἐγὼ διδάξω ῥᾳδίως, τὰ πρὸς ψήφους, (οὐ γάρ ἐστιν ὁ τῶν πραγμάτων οὕτως λογισμὸς) ἀλλ' ἀναμιμνήσκων ἕκαστα σὺν βραχέσι, λογισμὸς ἅμα καὶ μάρτυσι τοῖς ἀκούουσιν ὑμῖν χρώμενος. Ἡ γὰρ ἐμὴ πολιτεία, ἧς οὗτος κατηγορεῖ, ἀντὶ μὲν τοῦ Θηβαίους μετὰ Φιλίππου συνεμβαλεῖν εἰς τὴν χώραν, ὃ πάντες ᾤοντο ἔσεσθαι, μεθ' ἡμῶν παρατάξαμένους ἐκεῖνον κωλύειν ἐποίησεν· ἀντὶ δὲ τοῦ ἐν τῇ Ἀττικῇ τὸν πόλεμον εἶναι, ἑπτακόσια σταδίοις ἀπὸ τοῦ πόλεως, ὅπι τοῖς Βοιωτῶν ὁρίοις γενέσθαι· ἀντὶ δὲ τοῦ τὰς λῃστὰς ἡμᾶς φέρειν καὶ ἄγειν ἐκ τῆς Εὐβοίας, ἐν εἰρήνῃ τὴν Ἀττικὴν ἐκ θαλάττης εἶναι· πάντα τὸν πόλεμον· ἀντὶ δὲ τοῦ τὸ Ἑλλήσποντον ἔχειν Φίλιππον λαβόντα Βυζάντιον,

nobis judicâſſe, quòd ego ſcilicet pro patriâ meâ dixerim, ipſe pro Philippo. Nunquam enim vos ab hâc ſententiâ dehortari tentâſſet, niſi iſto vos animo fuiſſe perſuaſum habuiſſet. Ego verò omnes iſtius ſermones, quibus ut vos ab hâc mente deduceret utebatur, iniquos eſſe facilè vobis oſtendam; neque tamen eos ad calculos revocabo, (non enim ita rerum conferuntur rationes) ſed ſingula paucis commemorabo, vobiſque ipſis, auditores, & ratiocinatoribus utar & teſtibus. Mea enim Reipubl. adminiſtratio, quam iſte adeò in judicium vocat, perfecit, *Athenienſes*, ut pro eo quòd Thebani junctis cum Philippo copiis in noſtram regionem invaderent, quod nemo non futurum eſſe exiſtimabat, ipſi nobiſcum ſtarent, & Philippum à progreſſu arcerent: pro eo quod bellum in Atticâ gereretur, citra ſtadia ab urbe ſeptingenta, *perfecit* ut in Bœotiorum fines transferretur: pro eo quòd prædones quodcunque nos in Eubœâ habebamus raperent ſecum atq; auferrent, ut tota Attica quamdiu bellum duraret mari quieſceret, & pace placidiſſimâ uteretur: denique pro eo quòd Philippus capto Byzantio Helleſpontum etiam

που, συμπολεμεῖν τοὺς Βυζαντίους μᾶλλον ἢ ἡμῖν τοῖς ἐκείνου. Δοκεῖ σοι ψήφοις ὁμοίως ὁ τῶν ἔργων λογισμὸς φαίνεται, ἢ δεῖν ἀνταπολεῖν ταῦτα, ἀλλ' οὐχ ὅπως τὰ ἅπαντα χρόνον μνημονευθήσεται σκέψασθαι; Καὶ οὐκέτι προστίθημι, ὅτι τῆς μὲν ὠμότητος, ἣν ὁ οἷς καθάπαξ πικρὸν κύριος κατέστη Φίλιππος, ἔστιν ἰδεῖν, ἐπίδοσις πικρολογίας σαφής· τὸ δὲ φιλανθρωπίας, ἣν τὰ λοιπὰ τῶν πραγμάτων ἐκεῖνος ἀντιπαλλάττων πρὸς ὑμᾶς ἐπλάττετο, ὑμεῖς καλῶς ποιοῦντες τοὺς καρποὺς κεκόμισθε.

ξη'. Ἀλλ' ἐῶ ταῦτα· καὶ μὴν οὐδὲ τοῦτ' εἰπεῖν ὀκνήσω, ὅτι ὁ τὸν ῥήτορα βουλόμενος δικαίως ἐξετάζειν, καὶ μὴ συκοφαντεῖν, οὐκ ἂν οἶμαι σοῦ νῦν ἔλεγες, τοιαῦτα καθηγόρει, παραδείγματα πλάττων, καὶ ῥήματα, καὶ σχήματα μιμούμενος. (Πάνυ γὰρ δεῖ τοῦτο, οὐχ ὁρᾷς; γέγονε τὰ τῶν Ἑλλήνων πράγματα, εἰ τυπτὶ τὸ ῥῆμα ἀλλὰ μὴ τυπτὶ διελέχθην ἐγώ· ἢ δοῦναι τὴν χεῖρα ἀλλὰ μὴ δοῦναι παρῄνεσα.) Ἀλλ' ἐπ' αὐτῶν τῶν ἔργων ἂν

etiam occuparet, *perfecerunt consilia mea*, ut conjuncti nobiscum Byzantii bellum illi communiter inferrent. Ecquid tibi, *Æschine*, in hâc rerum gestarum computatione calculis simile videtur? an tu has contrario judicio tolli oportere putas? & non potiùs curandum esse ut in omne ævum perenni memoriâ habeantur? Verùm nihil dico de crudelitate istâ, quam aliis, ubi aliquos Philippus in suam potestatem redegerat, inflictam videre potuimus: aut de mansuetudine eâ, quâ ille, cùm cætera omnia appeteret atque amplecteretur, vos ficte prosecutus est; cujus vos, quòd justè ac rectè faceretis, fructus percepistis.

68. Verùm hæc prætermitto. At profectò non hoc dubitaverim affirmare, quòd siquis in oratorem studiosè, atque ut oportet, inquirere, & non improbè calumniari velit, non ille istiusmodi accusationem, qualem tu, *Æschine*, factitaret, similitudines confingens, verba & gestus orationis imitatione exprimens *atque irridens*; (nimirum in eo positas esse fortunas Græciæ non vides, hoc an illud verbum usurpârim, huc an illuc manus porrexerim?) Sed ipsas potiùs res

inda-

ἂν ἐσκόπει, τίνας εἶχεν ἀφορμὰς ἡ πόλις, καὶ τίνας δυνάμεις, ὅτ' εἰς τὰ πράγματα εἰσῆει, καὶ τίνας συνήγαγον αὐτῇ μετὰ ταῦτ' ὠφελείας ἐγὼ, καὶ πῶς εἶχε τὰ τῶν ἐναντίων. Εἶτ' εἰ μὲν ἐλάττους ἐποίησα τὰς δυνάμεις, ἐμοὶ τοῦτ' ἂν ἐδείκνυες ὄν· εἰ δὲ πολλῷ μείζους, οὐκ ἂν ἐσυκοφάντεις. Ἐπειδὴ δὲ σὺ τοῦτο μὲν ἔφυγας, ἐγὼ ποιήσω· καὶ σκοπεῖτε, εἰ δικαίως λέξομαι τοὺς λόγους.

ξθ'. Δυόμισυ μὲν τοίνυν εἶχεν ἡ πόλις, τοὺς νησιώτας, οὐχ ἁπάντας, ἀλλὰ τοὺς ἀσθενεστάτους· οὔτε γὰρ Χίος, οὔτε Ῥόδος, οὔτε Κέρκυρα μοι ὑμῶν ἦν· χρημάτων δὲ συντάξιν, εἰς πέντε καὶ τετρακόσια τάλαντα, καὶ ταῦτ' ἦν προεξηλεγμένα. Ὁπλίτην δὲ, ἢ ἱππέα, πλὴν τοῦ οἰκείου, οὐδένα. Ὁ δὲ πάντων καὶ φοβερώτατον, καὶ μάλιστ' ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν, ὅτι παρεσκευάκεσαν τοὺς βουλομένους πάντας, ἐχθρὰς ἢ φιλίας ἐγγυτέρω, Μεγαρεῖς, Θηβαίους, Εὐβοέας. Τὰ μὲν

indagaret, quæ eſſent Civitati facultates, quæ copiæ, quando ego ad publica negotia acceſſi; & quibus ego commodis Rempubl. quamdiu eam adminiſtrarem, auxerim: & quo etiam loco ſtarent res hoſtium. Si igitur copias *civitatis* imminuiſſe compertus eſſem, id me meritò criminari potuiſſet; ſi auxiſſe, nunquam me calumniis proſcidiſſet. Quoniam verò tu hâc de viâ declinaſti, ego eam inſiſtam: voſque judices eſtote, utrùm æquumne & juſtum dixero.

69. Copias igitur has Civitas habebat; Inſulares ſcilicet, at non omnes, ſed eorum debiliores; neque enim Chius, aut Rhodus, aut Cercyra pro nobis ſteterunt: vectigal verò habuit in ſingulas civitates deſcriptum, circiter 45 talenta; atque hæc pecunia jam erat redacta. At verò gravis armaturæ peditem, aut equitem, præterquam illos qui domi in urbe erant, *bobebamus* nullum. Quod autem maximè nobis erat formidandum, atque inimicis utiliſſimum, ita iſti proditores finitimos omnes, Megarenſes, Thebanos, ac Eubœos in eum animum adduxerant, ut inimicitias potiùs nobiſcum habere, quàm fœdus facere optarent. In iſto

τῆς Πόλεως οὕτως ὑπῆρχεν ἔχουσα, καὶ οὐδεὶς ἂν ἔχοι ταῦτ' εἰπεῖν ἀλλ' οὐδέν. Τὰ δὲ τοῦ Φιλίππου, πρὸς οὓς ἡμῖν ὁ ἀγὼν, σκέψασθε πῶς. Πρῶτον μὲν ἦρχε τῶν ἀκολουθούντων αὐτὸς αὐτοκράτωρ, ὃ τῶν εἰς ⊕ πόλεμον μέγιστόν ἐστιν ἁπάντων· εἶθ' οὗτοι τὰ ὅπλα εἶχον ἐν ταῖς χερσὶν ἀεί· ἔπειτα χρημάτων εὐπόρει, καὶ ἐποίησεν ἃ δέξεται αὐτῷ, οὐ προλέγων ἐν τοῖς ψηφίσμασιν, οὐδ' ἐν τῷ φανερῷ βουλευόμενος, οὐδ' ὑπὸ τῶν συκοφαντούντων κεινόμενος, οὐδὲ γραφὰς φεύγων προσιόμενος, οὐδ' ὑπεύθυνος ὢν οὐδενὶ, ἀλλ' ἁπλῶς αὐτὸς δεσπότης, ἡγεμὼν, κύριος πάντων. Ἐγὼ δ' ὁ πρὸς τοῦτον ἀντιτεταγμένος (καὶ γὰρ τοῦτ' ἐξετάσαι δίκαιον) τίνος κύριος ἦν; οὐδενός. Αὐτὸ γὰρ τὸ δημηγορεῖν πρῶτον, οὗ μόνον μετεῖχον ἐγὼ, ἐξίσου πεπιστεύκατε ὑμεῖς τοῖς παρ' ἐκείνου μεμαθηκόσι καὶ ἐμοί· καὶ ὅσα οὗτοι πεπράγεισαν ἐμοῦ, (πολλὰ

statu civitatis noſtræ res erant: de quibus ſanè nemo poteſt quippiam præterea dicere. Videte jam, obſecro, quomodo Philippi, quocum nobis erat certamen, res ſe haberent. Primùm quidem in eos qui ipſum ſecuti ſunt plenam poteſtatem atque imperium habebat, quod profectò omnium, quæ ad res militares pertinent, longè eſt maximum: deinde hi arma ſemper in manibus gerebant: porrò ille pecuniâ abundabat; & quæcunque ſibi viſa ſunt faciebat; neque enim decreta referebat, nec publicè de rebus gerendis deliberabat, nec à calumniatoribus in judicium provocatus eſt, nec legis perperam rogatæ accuſatus, neque denique rationes cuipiam referre tenebatur: ſed ipſe omnium planè atque omnino dominus factus eſt & imperator, cunctaque ſuo arbitratu & voluntate dirigebat. At ego, cùm is eſſem conſtitutus qui illius conſiliis reſiſterem, (nam in hoc inquirere æquum eſt) quid ego in meâ poteſtate habui, *aut quibus copiis ſum inſtructus*? nullis omnino. Imprimis enim hanc ipſam concionandi facultatem, cujus ego quaſi particeps tantùm fui, mihi cum iſtis qui mercede à Philippo corrupti ſunt communem permiſiſtis.

(πολλὰ δ' ἐγίγνετο τοιαῦτα, δι' ἃ ἔκαστον τύχοι φέρασιν) ὑμῶν ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν ἀπήειτε βεβουλευμένοι. Ἀλλ' ὅμως οὐκ τοιούτων ἐγὼ ἐλαττωμάτων, συμμάχους ὑμῖν ἐποίησα, Εὐβοέας, Ἀχαιοὺς, Κορινθίους, Θηβαίους, Μεγαρέας, Λευκαδίους, Κερκυραίους· ἀφ' ὧν μύριοι μὲν καὶ πεντακισχίλιοι ξένοι, διακόσιοι δὲ ἱππεῖς ἄνευ τῶν πολιτικῶν δυνάμεων συνήχθησαν· χρημάτων δὲ ὅσων ἠλαττώθην ἐγὼ πλείστων συντέλεσαι ἐποίησα.

ο'. Εἰ δὲ λέγεις ἢ τὰ πρὸς Θηβαίους δίκαια, Αἰσχίνη, ἢ τὰ πρὸς Βυζαντίους, ἢ τὰ πρὸς Εὐβοέας, ἢ περὶ τῶν ἴσων νυνὶ διαλέγῃ, σοῦτον μὲ ἀγνοεῖς, ὅτι καὶ πρότερον τῶν ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων σκέψιν ἀγωνισαμένων τριήρεων, τριακοσίων οὐσῶν τῶν πασῶν, τὰς διακοσίας ἡ πόλις παρέσχετο· ἃ οὐκ ἐλαττοῦσθαι νομίζουσα, οὐδὲ κείνους τοὺς ταῦτα συμβουλεύσαντας, οὐδὲ ἀγανακτοῦσα ὅτι τούτοις ἐφέρετο, (αἰσχρὸν γὰρ) ἀλλὰ τοῖς θεοῖς ἔχουσα χάριν, εἰ

permiſiſtis. In quibuſcunque verò me iſti ſuperarent, (multa verò, fortunâ ita ferente, iſtiuſmodi eveniebant) his ex uſu hoſtium deliberatis diſceſſiſtis. Quamvis autem ego tot de cauſis eſſem iis inferior, perfeci nihilominus, ut Eubœi, Achæi, Corinthii, Thebani, Megarenſes, Leucadii, Cercyræi, vobis arctiſſimo amicitiæ fœdere eſſent conjuncti: unde exterorum militum quindecim millia, equitum duo millia præter copias domeſticas comparabantur. Pecuniam verò à ſociis conferendam deſcripſi quantam potui maximam.

70. Quòd ſi jura noſtra, Æſchine, cùm Thebanorum Byzantiorumve aut Eubœorum legibus confers, aut de æquabili parte nunc diſputas; primo loco te omnino ignorare dico, quòd, cùm ſuperiori tempore pro Græcis illis decertarent triremes, quæ numero tunc erant tercentæ, earum ducentas hæc civitas noſtra ſuppeditabat: neque ſe minorem deterioremve idcirco arbitrari, nec iſtius rei ſuaſores judicio poſtea perſequi, neque eam graviter & moleſtè ferre comperta eſt, (id enim turpe eſſet & indignum) ſed Diis immortalibus gratias habere, quòd

εἰ κοινῇ κινδυνεύων τοῖς Ἕλλησι προσῆκεν, αὐτὴ διπλάσια τῶν ἄλλων εἰς τὴν ἁπάντων σωτηρίαν παρέσχετο. Εἶτα καινὰς χαρίζῃ χάριτας τούτοισι, συκοφαντῶν ἐμέ. Τί γὰρ νῦν λέγειν σοὶ ἐχρῆν προσῆκεν, ἀλλ' ἢ ποτ' ὢν ἐν τῇ πόλει ἢ παρὼν, ταῦτ' ἔλεγες; εἰ δ' ἐνεδέχετο μὲν τὰς παρούσας, χαίρειν, ἐν οἷς οὐχ ὅσα ἂν βουλόμεθα, ἀλλ' ὅσα δοίη τὰ πράγματα, ἔδει δέχεσθαι. Ὁ γὰρ ἀπαντήσομενος, ἢ ταχὺ τοὺς παρ' ἡμῶν ἀπελαυνομένους προσδεξόμενος, ἢ λήμματα προσθήσων, ὑπῆρχεν ἕτοιμος.

οα'. Ἀλλ' εἰ νῦν ὑπὲρ τοῖς πεπραγμένοις κατηγορεῖας ἔχω, τί ἂν οἴεσθε, εἴ ποτ', ἐμοῦ περὶ τούτων ἀκριβολογουμένου, ἀπῆλθον αἱ πόλεις ἢ προσέθεντο Φιλίππῳ, ἢ ἅμα Εὐβοίας, ἢ Θηβῶν, ἢ Βυζαντίου κύριος κατέστη; Τί ποιεῖν ἂν, ἢ τί οἴεσθε λέγειν τοὺς ἀσεβεῖς ἀνθρώπους τουτοί; ἢ ὡς ἐξεβλήθησαν; ἢ ὡς ἀπηλάθησαν, βουλόμενοι μεθ' ἡμῶν εἶναι; εἶτα δὲ μὴ Ἑλλησπόντου μᾶλλ' Βυζαντίων ἐγκρατὴς

ipſa, cùm res omnium Græcorum in periculo eſſent, duplo pluſquam alii ad communem ſalutem contribuiſſet. Secundo igitur loco, dum tu me, Æſchine, calumniis exagitas, inanem horum gratiam captare videris. Quid enim nunc dicis quod fieri olim oportebat? & cur non potiùs, cùm in civitate eſſes, iſta tunc temporis, ſi tibi ita licuiſſet, decreviſti? quo ſanè tempore non quod nobis placebat facere potuimus, ſed quod res ipſæ permitterent. Is enim in promptu erat, qui & contra nos licitationes faceret, iiſque qui à nobis ejecti erant hoſpitium præberet, & pecunias inſuper daret.

71. At ſi nunc de iis quæ geſta ſunt ego in judicium adducor, quid futurum putatis, ſi, cùm ipſe arctiùs & quaſi ad rigorem de rebus hiſce diſceptarem, *à noſtrâ parte* defeciſſent civitates cæteræ, & Philippo ſe junxiſſent; iſque Euboææ ſimul, & Thebarum, Byzantiique dominus conſtitueretur? Quid hoſce homines ſceleratiſſimos facturos vel dicturos arbitramini? nonne, quòd proditi, quòd repulſam contemptumque paſſi fuerint, cùm *ſocietati* noſtræ libenter ſe vellent adjungere? quòd Byzantiorum operâ Helleſpontum

ſub

ἰσχράτης καθῆκεν, ἢ ἡ σιτοπομπεία ἡ τῶν Ἑλλήνων κύριος γέγονε. Πόλεμος δ' ὅμορος καὶ βαρὺς εἰς τὴν Ἀττικὴν ἀφῆκε Θηβαίων κακόμοιρος· ἄπλους δ' ἡ θάλαττα ὑπὸ τῶν ἐκ τῆς Εὐβοίας ὁρμωμένων ληστῶν γέγονεν. Οὐκ ἂν ταῦτ' ἔλεγον, καὶ πολλά γε πρὸς τούτοις ἕτερα; Ποιήσει, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ποιήσει ὁ συκοφάντης ἀεί, καὶ πάντα χόθεν βάσκανον καὶ φιλαίτιον. Τοῦτο δὲ καὶ φύσει κίναδος ἀνθρώπιόν ἐστιν, ὥσθ' ἑξαρχῆς ὑγιὲς πεποιηκὸς, καὶ ἐλεύθερον αὐθαδικὸς πάθηκος, ἀργυρᾶμος Οἰνόμαος, ἄδημος ῥήτωρ. Τί γὰρ ἡ σὴ δεινότης εἰς οἶκον ἦκε τὴν πατρῴδα; Νῦν ἡμῖν λέγεις ὑπὲρ τῶν παρελθυθότων· ὥσπερ ἂν εἴ τις ἰατρὸς ἀθεῖεν μὲν τοῖς κάμνουσιν εἰσιὼν μὴ λέγοι μηδὲ δείκνυοι, δι' ὧν ἀποφεύξοιτο τὸν νόσον, ἐπειδὴ δὲ τελευτήσῃ τις αὐτῶν καὶ τὰ νομιζόμενα αὐτῷ φέροιτο, ἀκολουθῶν ὅλῃ τῷ μνήματι, διέξιοι, εἰ τὸ καὶ τὸ ἐποίησεν ἄνθρωπος οὗτοσί, οὐκ ἂν ἀπέθανεν; Εμβρόντητε, εἶτα νῦν λέγεις;

οϚ'. Οὐ τοίνυν σοῦδε τῆς ἥττης, εἰ ταύτῃ γαυριᾷς, ἐφ' ᾗ γένεν

subſe habuerit *Philippus*, & rei frumentariæ adminiſtrationem per totam Græciam obtinuerit? quòd bellum finitimum atque atrox in Atticam per Thebanos invectum; mare autem Piratis, qui ex Euboeâ in navigantes erumpebant, infeſtatum eſſet & navigantibus intercluſum? Nonne hæc aliaque hujuſmodi permulta dicturos putatis? Nefanda res, viri Athenienſes, nefanda ſemper res eſt delator, omnique in loco malignus & calumniandi cupidus. Talis iſte eſt homuncio, ſeu potiùs bellua, qui nihil unquam probi aut veri à primâ ætate, nihil libero dignum fecit; ſimia omnino Tragica, Ruſticus Oenomaus, orator infamis. Quid enim auxilii tua in dicendo peritia patriæ tulit? Nunc verò apud nos de rebus præteritis declamas; veluti ſi medicus * quis ad ægrotos accedens nihil ſuadet aut præſcribat, quomodo morbo liberentur; cùm verò eorum aliquis obierit, die, quo fiunt parentalia, ad ſepulchrum pompam funebrem ſecutus, prolixè narret, ſi hoc vel illud homo iſte feciſſet, non obiiſſet. Nunc tandem, O Fanatice, ad dicendum prodis?

72. Sed neque cladem illam, ſi in eâ gloriaris & exultas, pro

* Vid. *Æſch.* cap. 82.

quâ

φύειν σε, ὦ κατάρατε, προσῆκεν, ἢ σθένει τῶν παρ' ἐμοὶ γεγενῆσθαι εὑρήσεται τῇ πόλει. Οὕτωσὶ δὲ λογίζεσθε. Οὐδαμοῦ πώποτε, ὅπου πρεσβευτὴς ἐπέμφθην ὑφ' ὑμῶν ἐγὼ, ἠπηθεὶς ἀπῆλθον τῆς Φιλίππου πρέσβεως, οὐκ ἐκ Θετταλίας, οὐδὲ ἐξ Ἀμβρακίας, οὐκ ἐξ Ἰλλυριῶν, οὐ παρὰ τῶν Θρᾳκῶν βασιλέων, οὐκ ἐκ Βυζαντίου, οὐκ ἄλλοθεν οὐδαμόθεν, οὐ τὰ πλεῖστα πρόσθεν ἐκ Θηβῶν. Ἀλλ' ἐν οἷς κρατηθεὶς ὁ πρέσβεις αὐτῷ τῷ λόγῳ, ταῦτα τοῖς ὅπλοις ἐπιὼν κατεπράττετο. Ταῦτ' οὖν ἀπαιτεῖς παρ' ἐμοῦ· ἢ οὐκ αἰσχύνῃ τὸν αὐτὸν εἰς τε μαλακίαν σκώπτων, καὶ τὴν Φιλίππου λιπαρίαν ἀξιῶν ἕνα ὄντα κρείττω γενέσθαι; καὶ ταῦτα τοῖς λόγοις· τίνῳ γὰρ ἄλλῳ κύριῳ ἦν ἐγώ; οὐ γὰρ ἡ γε ἐκείνου ψυχὴ, οὐδὲ τύχη τῆς παρασκευασμένων, οὐδὲ τῆς φρονήσεως, ἧς ἐμὲ ἀπαιτεῖς εὐήθειας. Οὕτω σκαιὸς εἶ.

ογ'. Ἀλλὰ μὴν, ὧν γ' ἂν ὁ ῥήτωρ ὑπεύθυνος εἴη, πᾶσαν ἐξέτασιν λάμβανε· οὐ παραιτοῦμαι. Τίνα οὖν ἐστι ταῦτα; ἰδεῖν

quâ Te, homo ſceleratiſſime, ſuſpirare potiùs decebat: neque illam, inquam, cladem ab ullis mei aut conſiliis aut factis profectam fuiſſe deprehendetis. Ita autem rem perpendite. Ex nullo unquam loco, quò legatus à vobis miſſus ſum, non ex Theſſaliâ, non ex Ambraciâ, non ab Illyriis, non à Thraciæ regibus, non ex Byzantio, non ex aliâ ullibi gente, non denique nuper ex Thebis, Philippi legatis inferior migravi; ſed quibus in rebus ipſius legati dicendi vi erant victi, eas rurſus armis & violentiâ redigebat & recuperabat. Has igitur à me repoſcis? neque te pudet ab eo, quem ut mollem & effœminatum vellicâſti, petere, ut univerſas Philippi vires ſolus contunderet? idque verbis: quid enim aliud in meâ erat poteſtate? non enim penes me erat cujuſque *militis* anima neque fortuna; neque exercitûs, cujus à me rationes repetis, gubernatio. Ita fatuus es atque ineptus.

73. Sed eorum omnium, quæ ab oratore poſtulari poſſunt, rationem accipe: neque enim hoc deprecor. Quænam igitur ſunt ea? rerum

ἰδεῖν τὰ πράγματα ἀρχόμενα, ἢ προμαθέσθαι, ἢ πρᾶξιν τοῖς ἄλλοις· ζῶντα πάντα μοι. Καὶ ἐπὶ τοῖς ἐκάστοις βραδυτῆτας, ὀκνους, ἀγνοίας, φιλονεικίας, ἃ πολιτικὰ τοῖς πόλεσι πρόσεστιν ἁπάσαις ἢ ἀναλήμματα ἁμαρτήματα, ταῦθ' ὡς εἰς ἐλάχιστον συνεῖλον· ἢ τὰναντίον εἰς ὁμόνοιαν ἢ φιλίαν, ἢ ἅ τε δέοντα ποιεῖν ὁρμὴν παρέσχον. Καὶ ταῦτά μοι πάντα πεπόηται, ἢ οὐδεὶς μήποτε ἀνθρώπων εὕρει τὸ κατ' ἐμὲ οὐδὲν ἐλλειφθέν. Εἰ τοίνυν τις ὁτιοῦν ἔρρητο, ὅσα τὰ πλεῖστα Φίλιππος, ὧν κατέπραξε, διωκήσατο, πάντες ἂν εἴποιεν, τῷ στρατοπέδῳ, ἢ τῷ διδόναι, ἢ διαφθείρειν τοὺς ὑπὲρ τῶν πραγμάτων. Οὐκοῦν τῶν μὲν λωόμενον ἢ τὸν κύριον, ἢ ἡγεμόνα ἐμὲ ἐγώ· ὧν δὲ ὁ λόγος τῶν τοιούτων παρεσχόντων τοὺς ἐμέ. Καὶ μοὶ τῷ γε μὴ διαφθαρῆναι χρήμασι, κεκράτηκα Φιλίππου. Ὥσπερ γὰρ ὁ ὠνούμενος νενίκηκε τὸν λαβόντα, ἐὰν ὀρθῶς· ὅστις ὁ μὴ λαβὼν μηδὲ διαφθαρεὶς νενίκηκε τὸν ὠνούμενον. Ὡς ἀήττητος ἡ πόλις τὸ κατ' ἐμέ.

οδ'. A

rerum initia diſpicere, futura providere atque prædicere (hæc verò à me facta ſunt) deinde cujuſque tarditatem, ſegnitiam, ignorantiam, altercationem, quæ civitatibus omnibus communia ſunt peccata & penè neceſſaria, quàm arctiſſimè poteſt coercere atque compeſcere: & è contrà ad concordiam, ad amicitiam, ad ea omnia quæ fieri oportet, ſtudium omnium atque animos incendere. Hæc rurſus omnia à me ſunt facta; neque quicquam excogitari poteſt, quod à me, quantum potui, erat prætermiſſum. Siquis percunctetur, quibus modis majorem rerum earum, quas geſſit, partem adminiſtravit Philippus, reſpondebunt omnes, exercitu & muneribus quibus Reipubl. principes & gubernatores corrupit. Ego igitur neque copias, neque exercitum duxi: ita neq; eorum, quæ ab iis geſta ſunt, ratio à me poſtulanda eſt. Siquidem eò, quòd muneribus corrumpi nollem, Philippo fui ſuperior. Uti enim qui largitur, accipiente eſt ſuperior, ſi modo mercetur; ita ille qui non accipit neq; corrumpi ſe ſinit, largientem vincit. Adeò per me eſt invicta civitas.

74. Hæc

οσί. Α μὲ τοίνυν ἐγὼ παρειλόμην εἰς τὸ δικαίως τοιαῦτα γράφειν τοῦτον περὶ ἐμοῦ, πρὸς πολλοῖς ἑτέροις, ταῦτα ἐστὶ παραπλήσια τούτοις ὑμῖν· ἃ δ' αἱ πάντες ὑμεῖς ἴστε, ταῦτ' ἤδη λέξω. Μετὰ δὲ τὴν μάχην εὐθὺς ὁ Δῆμος, οὐδὲν ἐκπεπληγμένος ἀλλὰ θαρραλέος ἐμοὶ, ἐν αὐτοῖς τοῖς ὅπλοις καὶ φοβερῶς ἐμβεβηκὼς, ἵνικα δὴ ἀγανακτήσαι τι θαυμαστὸν ἦν τοὺς πολλοὺς πρὸς ἐμὲ, πρῶτον μὲν περὶ σωτηρίας τῆς πόλεως τὰς ἐμὰς γνώμας ἐχειροτόνει· καὶ πάνθ' ὅσα τῆς φυλακῆς ἕνεκα ἐπράττετο, ἡ διάταξις τῆς φυλάκων, αἱ τάφροι, τὰ εἰς τὰ τείχη ξύλα, διὰ τῶν ἐμοῦ ψηφισμάτων ἐγίνετο. Ἔπειτα αἰρούμενος στεφανοῦν, οὐκ πάλαι μὲν ἐχειροτόνησεν ὁ Δῆμος, καὶ μυριάκις συχάντων οἷς ἐμοῦ ὄντες κακῶς ἐμὲ ποιεῖν, καὶ γραφὰς, εὐθύνας, εἰσαγγελίας, πάντα ταῦτα ἐπηγόντων μοι, ὑπὲρ δ' ἐαυτῶν τὸ γε πρῶτον, ἀλλὰ δι' ὧν μάλιστα ὑπελάμβανον ἀγανακτήσειν, (ἴστε δὲ δήπου καὶ μεμνῆσθε, ὅτι τὰς πρώτας ἡμέρας ἐκκλησιάζομεν ἐγὼ, καὶ ὅτ' Ἀπολλοδώρου Σωσικλέους, ὅτε συκοφαντία

74. Hæc igitur pluraque alia his ſimilia ego feci, ita ut meritò hoc de me *decretum* ferret Ctefiphon. Quæ verò vobis omnibus nota ſunt, jam exponam. Statim poſt finitum prælium Populus, cùm res geſtas omnes meas intelligeret, neque in iiſdem malis graviſſimis & aſperrimis verſatum videret, quo tempore non mirandum erat, ſi plebs mihi fuiſſet infenſa atque inimica, primò (inquam) populus meas de ſalute publicâ ſententias confirmabat: & quæcunque ad præſidia collocanda ſpectabant, cuſtodum nempe deſcriptio, foſſæ, & pecuniæ in murorum *refectionem impendendæ*, meis decretis tranſacta erant. Deinde frumentarium me ex omnibus delegit: inſuper cùm adverſus me ii, qui malum mihi ſtruebant, conſpirâſſent, & *violatarum legum* actiones, rationum referendarum & læſæ majeſtatis judicia, non per ſe ipſi quidem, ſed rem iis, ſubter quos ſe maximè latituros putabant, demandantes, intendiſſent; (ſcitis enim & meminiſtis primo ſub tempore meum nomen indies delatum, neque amentiam Soſiclis, neque Philocratis

φαντία Φιλοκράτης, οὔτε Διώνδου, ἢ Μελάνθ μανία, ἢτ' ἄλλο οὐδὲν ἀπείρατον τούτοις κατ' ἐμὲ) ἐν τοίνυν τούτοις πᾶσι, μάλιστα μὲν ἀφ' ὑμῶν τοὺς θεούς, δεύτερον δὲ δι' ὑμᾶς, καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας Ἀθηναίους, ἐσωζόμην· δικαίως· τοῦτο γὰρ καὶ ἀληθὲς ἐστι, καὶ ὑπὲρ τῶν ὀμωμοκότων, καὶ ὑπὲρ τῶν τὰ εὔορκα γιόντων δικαστῶν. Οὐκοῦν ἐν μὲν οἷς ἐσυγγαλόμην ὅτε ἀπεψηφίζεσθέ μου, καὶ τὸ πέμπτον μέρος τῆς ψήφου τοῖς διώκουσιν ἐμετεδίδοτε, τότ' ἐψηφίζεσθε τὰ ἄριστά μοι πεφύκειν· ἐν οἷς δὲ τὰς γραφὰς ἀπέφυγον, ἔντιμα καὶ χάριτος καὶ λόγου ἀπεδεικνύμην· ἐν οἷς δὲ τὰς εὐθύνας ἐπεσημήνασθε, δικαίως καὶ ἀδωροδοκήτως πάντα πεπρᾶχθαί μοι πεπολιτευμένῳ.

οε'. Τούτων οὕτως ἐχόντων, τί προσῆκεν ἢ τί δίκαιον ἦν τοῖς ὑπ' ἐμοῦ πεπραγμένοις θέσθαι τὸ Κτησιφῶντα ὄνομα; οὐχ ὁ τὸν Δῆμον ἐώρα πεπεμφώς; οὐχ ὁ τοὺς ὀμωμοκότας δικαστάς; οὐχ ὁ τὴν ἀλήθειαν πᾶσι βεβαιοῦσαν;

cratis calumnias, neque Diondæ & Melani furorem, nec aliud quicquam ab iis inexpertum relinqui.) In his (*inquam*) omnibus *judiciis*, Diis maximè, deinde vobis, Judices, cæterisque ex populo Atheniensi *causæ meæ* faventibus, absolutus sum & liberatus: & meritò sanè; hoc enim verum est, & judicibus tum iis qui jurejurando obstricti sunt, tum iis qui sanctè & religiosè judicant, honestum. Igitur in iis judiciis, in quibus læsæ majestatis postulatus sum, cùm sententiis vestris me liberaretis & quintam suffragiorum partem accusatoribus non daretis, tum etiam decrevistis me optima *pro civitate* facere: in iis verò, in quibus *violatarum legum* actiones effugi, legibus consentanea & scribere & facere compertus sum: in iis denique, in quibus rationes meas comprobâstis, me omnia justè & sine ullâ mercede fecisse fatebamini.

75. Cùm verò hæc ita se habeant, quodnam decebat Ctesiphontem rebus à me gestis nomen imponere? nonne illud, quod à Populo, quod à juratis judicibus impositum, quod ab ipsâ veritate com-

βεβαιῶσαι; Ναὶ, φησὶν· ἀλλὰ τὸ γε Κεφάλου καλὸν, τὸ μηδεμίαν γραφὴν φυγεῖν· καὶ νὴ Δί' εὐδαιμόν γε. Ἀλλὰ τί μᾶλλον, ὁ πολλάκις μὲ φυγὼν, μηδεπώποτε δ' ἐξελεγχθεὶς ἀδικεῖν, ἐν ἐγκλήματι γίγνοιτ' ἂν ἁλῶν δικαίως; καί τοι τοῦς γε τοῦτον, Ἀνδρες Ἀθηναῖοι, ἐγὼ τὸ γε Κεφάλου καλὸν εἰπεῖν ὅτι μοί. Οὐδεμίαν γὰρ πώποτ' ἐγράψατό με, οὐδ' ἐδίωξε γραφὴν, ὥστε νῦν σοῦ γε ὁμολόγημα μηδεὶς εἰς γε Κεφάλου χείρων πολίτης.

οε'. Πολλαχόθεν μὲν τοίνυν ἄν τις ἴδοι τὴν ἀγνωμοσύνην αὐτοῦ καὶ τὴν βασκανίαν· οὐχ ἥκιστα δ' ἀφ' ὧν περὶ τῆς τύχης διελέχθη. Ἐγὼ δ' ὅλως μὲν, ὅστις ἄνθρωπος ὢν ἀνθρώπῳ τύχην προφέρει, παντελῶς ἀνόητον ἡγοῦμαι. Ἢ γὰρ ὁ τὰ βέλτιστα πεπραγέναι νομίζων καὶ ἀεὶ τοῦτο ἔχειν οἰόμενος, οὐκ οἶδεν εἰ μὴν τοιαύτη μέχρι τῆς ἑσπέρας, πῶς χρὴ περὶ ταύτης λέγειν, ἢ πῶς ὀνειδίζειν ἑτέρῳ; Ἐπειδὴ δ' οὗτος πολλοῖς ἄλλοις, ἃ περὶ τούτων ὑπερη-

probatum vidit? Immo, inquit; ſed illud Cephali * præclarum eſt *encomium*, quòd nullâ unquam de actione fuiſſet poſtulatus: equidem (per Jovem) fortunatum. Ideone verò ille, qui ſæpius in judicium eſt adductus, nullius tamen unquam criminis convictus, magis dignus eſt qui culpetur? At, Athenienſes, quod ad eum ſpectat, hoc Cephali præclarum *encomium* de me ipſo poteſt prædicari. Nullius enim criminis me unquam accuſavit, nullo unquam in judicio me perſequutus eſt; ita ut me civem nullâ in re Cephalo pejorem tute ipſe, *Æſchine*, fatearis.

76. Cùm igitur in multis aliis inſignis extat iſtius malignitas atque invidia, tum in hoc præcipuè, in quo de fortunâ diſceptat. Ego autem eum, qui, cùm homo ipſe ſit, homini fortuitos caſus objicit, fatuum & vecordem exiſtimo. Cùm enim ille, qui amiciſſimâ proſperrimâque ſe uſum eſſe fortunâ arbitratur, num ad veſperum permanſura ſit ignorat, quî eſt decorum eam aut jactitare, aut alteri exprobare? Quoniam verò iſte in hâc multiſque aliis in rebus ſuperbè

* Vid. *Æſch.* cap. 56.

ὑπερηφάνῳ κέχρηται τῷ λόγῳ, σκέψασθε, ὦ Ἀνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ θεωρήσατε, ὅσῳ καὶ ἀληθέστερον καὶ ἀνθρωπινώτερον ἐγὼ περὶ τῆς τύχης ταύτης διαλεχθήσομαι. Ἐγὼ τὴν μὲν τῆς πόλεως τύχην ἀγαθὴν ἡγοῦμαι, καὶ ταῦτ' ὁρᾶν καὶ τὸ Διὸς τὸ Δωδωναῖον ὑμῖν καὶ τὸν Ἀπόλλω τὸν Πύθιον μαντεύεσθαι· τὴν μέντοι τῶν πάντων ἀνθρώπων, ἣ νῦν ἐπέχει, χαλεπὴν καὶ δεινήν. Τίς γὰρ Ἑλλήνων, ἢ τίς Βαρβάρων, οὐ πολλῶν κακῶν ἐν τῷ παρόντι πεπείραται καιρῷ; Τὸ μὲν τοίνυν προελέσθαι τὰ κάλλιστα, καὶ τὸ τῶν οἰκείων Ἑλλήνων εἰ προείντο ἡμᾶς, ἐν εὐδαιμονίᾳ διάξειν, αὐτῶν ἐκείνων ἄμεινον προάσθαι, τῆς ἀγαθῆς τύχης τῆς πόλεως εἶναί πάσῃ· τὸ δὲ προσκρῦσαι, καὶ μὴ πάνθ' ὡς ἠβουλόμεθ' ἡμῖν συμβῆναι, τῆς τῶν ἄλλων ἀνθρώπων τύχης τὸ ὑπεβάλλον ἐφ' ἡμᾶς μέρος μετειληφέναι νομίζω τὴν πόλιν. Τὴν δ' ἰδίαν τύχην τὴν ἐμὴν, καὶ τὴν ἑνὸς ὑμῶν ἑκάστου, ἐν τοῖς ἰδίοις ἐξετάζειν δίκαιον εἶναι νομίζω. Ἐγὼ μὲν οὖν

ſuperbè atque arroganter locutus eſt, videte, Viri Athenienſes, atque perpendite, quantò rectiùs & humanæ menti accommodatiùs ego de fortunâ diſputavero. Ego quidem hujuſce civitatis fortunam benignam arbitror; atque hoc à Jove Dodonæo & Apolline Pythio prædictum eſſe intelligo: omnium verò hominum, quæ nunc inſtat atque impendet, miſeram & gravem. Quis enim aut Græcorum aut Barbarorum, hoc ipſo tempore in multis ærumnis rerumque aſperitatibus non verſatur? Quòd igitur optima conſilia inſtituerimus, quòd, cùm Græci, ſi à nobis deſciviſſent, feliciores ſe fore arbitrarentur, meliùs nobiſcum quàm iis agatur, hoc à civitatis noſtræ fortunâ profectum arbitror: quòd autem noſtra civitas alioqui felix in paucis inceptis offenderit, neque omnia nobis ex animi ſententiâ ſucceſſerint, in eo ratam quandam partem ad noſque pertinentem tuliſſe exiſtimo communis aliorum mortalium fortunæ. Mea verò propria, & veſtrûm cujuſque fortuna æquum eſſe cenſeo ut in rebus privatis diſquiratur. Ego au-

οὖν ὑπωσὶ περὶ τῆς τύχης ἐξετάζειν ἀξιῶ, ὀρθῶς, ἢ δικαίως, ὡς ἐμαυτῷ δοκῶ· νομίζω δὲ ἢ ὑμῖν συνδοκεῖν. Ὁ δὲ τὴν ἰδίαν τύχην τὴν ἐμοῦ τῆς κοινῆς τῆς πόλεως κυριωτέραν εἶναί φησι, τὴν μικρὰν ἢ φαύλην τῆς ἀγαθῆς ἢ μεγάλης. Καὶ πῶς ἔνι τοῦτο γενέσθαι;

οζ'. Καὶ μήν, εἴ γε τινὶ ἐμὴν τύχην πάντως ἐξετάζειν, Αἰσχίνη, προσαρῇ, πρὸς τὴν σαυτοῦ σκόπει. Κἂν εὕρῃς τὴν ἐμὴν βελτίω τῆς σῆς, πᾶσαν λοιδορήμων αὐτήν. Σκόπει τοίνυν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, καὶ μοι, πρὸς Διὸς ἢ Θεῶν, μηδεμίαν ψυχρότητα καταγνῷ μηδείς. Ἐγὼ γὰρ οὔτ' εἴτις πενίαν προσπλακήσεται, τοῦτο ἔχειν ἡγοῦμαι, οὔτ' εἴτις ἐν ἀφθόνοις τραφεὶς ὅτι τούτῳ σεμνύνεται. Ἀλλ' ὑπὸ τῆς τοιαύτης τοῦ λαλεπτοῦ βλασφημίας καὶ συκοφαντίας εἰς τοιούτους λόγους ἐμπίπτειν ἀναγκάζομαι, οἷς ὅσ' ἂν δύνωμαι μετριώτατα χρήσομαι.

οη'. Ἐμοὶ μὲν τοίνυν ὑπῆρξεν, Αἰσχίνη, παυλὶ μὲ ὅτι, φοιτᾶν

tem ita de fortunâ disquirendum esse arbitror, rectè atque justè, ut mihi quidem videtur, quod item vobis videri conjector. Iste autem meam fortunam potentiorem ait esse, quàm publicam & communem; tenuem atque exilem quàm amplam & benignam. Quî verò hæc fieri possunt?

77. Et quidem, si tibi certum sit, Æschine, meam penitus disquirere fortunam, tuam priùs perpende. Quòd si meam tuâ potiorem deprehendas, meam ne ampliùs convitiando insectaris. A primis igitur initiis ratio petatur; sed nemo, per Deos immortales, hoc quod dicturus sum, excipiat, ut frigidum & absurdum. Ego enim neque illum, qui paupertatem proterit atque irridet, neque illum qui, cùm in rerum affluentiâ educatus sit, in eâ gloriatur & superbit, sanâ mente præditum existimo. Sed eò me compulerunt istius maledicta & calumniæ, ut de his rebus loqui mihi sit necesse, in quibus tamen mihi quantum maximè possum moderabor.

78. Mihi igitur, Æschine, ita à Fortunâ comparatum est, ut quamdiu

φοιτᾶν εἰς τὰ τῶν σοφιστῶν διδασκαλεῖα, καὶ ἔχειν ὅσα μὴ δὴν αἰσχρὸν ποιήσοντα δι' ἔνδειαν· ἐξελθόντι δὲ ἐκ παίδων, ἀκούλουθα τούτοις πράττειν, χορηγεῖν, τριηραρχεῖν, εἰσφέρειν, μηδεμιᾶς φιλοτιμίας μήτε ἰδίας μήτε δημοσίας ἀπολείπεσθαι, ἀλλὰ καὶ τῇ πόλει καὶ τοῖς φίλοις χρήσιμον εἶναι. Ἐπειδὴ δὲ πρὸς τὰ κοινὰ προσῆλθον, ἔδοξέ μοι τοιαῦτα πολιτεύματα ἑλέσθαι, ὥστε καὶ ὑπὸ τῆς πατρίδος, καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων πολλάκις ἐπαινεῖσθαι· καὶ μηδὲ τοὺς ἐχθροὺς ὑμᾶς, ὡς οὐ καλά γε ἃ πρᾶττω ἀ προσῆκόν μοι, ὀνειδίζειν λέγειν. Ἐγὼ μὲν δὴ τοιαύτῃ συμβεβίωκα τύχῃ. Καὶ πολλ' ἂν ἔχων ἕτερ' εἰπεῖν περὶ αὐτῆς, παραλείπω, φυλαττόμενος τὸ λυπῆσαί τινα ὧν οἷς σεμνύομαι.

οθ'. Σὺ δ' ὁ σεμνὸς ἀνὴρ, ὁ καταφρονῶν τῶν ἄλλων, σκόπει πρὸς ταύτην ποίᾳ τινὶ κέχρησαι τύχῃ· δι' ἣν, πῶς μὲν ὢν, μὴ

quamdiu puer eram, ludis puerilibus frequens interessem; eaque semper facerem, quæ me talem esse arguerent, qui turpia patrare egestate non essem coactus: adultus verò, illas res agerem, quæ priores ordine consequuntur, ludos exhiberem, triremium præfectus essem, pecunias conferrem, nullam deniq; munificentiam privatam publicamve recusarem, sed tum civitati tum amicis utilis essem. Postquam verò ad Rempubl. gerendam accessi, eam mihi visum est administrandi rationem insistere, unde coronas tum à patriâ meâ tum à cæteris Græcis non paucas consecutus sum, neque vos ipsi inimici mei quicquam incommodo civitatis nostræ consultum mihi objicere potuistis. Hæc vitæ meæ ratio perpetuò fuit, hâc ego fortunâ usus sum. At cùm permulta præterea habeam quæ dicam, sciens prætermitto, veritus ne aliis forsitan displiceant quibus ego meipsum effero.

79. Tu verò, vir eximie, qui alios adeò spernis & consputas, tecum paulisper reputes, quæ tua fuerit fortuna & conditio, si cum meâ conferatur: ob quam scilicet

sordidè

μὴ πολλῆς σχολείας ἐτράφης, ἅμα τῷ πατρὶ πρὸς τῷ διδασκαλείῳ προσεδρεύων, τὸ μέλαν τρίβων, καὶ τὰ βάθρα σαρώνων, καὶ τὸ παιδαγωγεῖον κορῶν, οἰκέτου τάξιν οὐκ ἐλευθέρου παιδὸς ἔχων. Ἀνὴρ δὲ γενόμενος, τῇ μητρὶ τελούσῃ τὰς βίβλους ἀνεγίνωσκες, καὶ τἆλλα συνεσκεύαρεις, ἢ μὲ νύκτα νεβρίζων, καὶ κρατηρίζων, καὶ καθαίρων τοὺς τελουμένους, καὶ ἀπομάττων τῷ πηλῷ καὶ τοῖς πιτύροις· καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τοῦ καθαρμοῦ, καὶ κελεύων λέγειν, ΕΦΥΓΟΝ ΚΑΚΟΝ, ΕΥΡΟΝ ΑΜΕΙΝΟΝ, (ὅτι τῷ μηδένα πώποτε τηλικοῦτον ὀλολύξαι σεμνυνόμενος. Καὶ ἔγωγε νομίζω, μή σε οἴεσθ' αὐτὸν φθέγγεσθαι μέ. οὕτω μέγα, ὀλολύζειν δ' οὐκ ὑπέρλαμπρον.) ὅτε δὲ ταῖς ἡμέραις τοὺς καλοὺς Θιάσους ἄγων ἀμφὶ τὴν ὁδὸν, τοὺς ἐστεφανωμένους τῷ μαράθρῳ καὶ τῇ λεύκῃ, τοὺς Ὀφεις τοὺς Παρείας θηλίζων, καὶ ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς αἰωρῶν, καὶ βοῶν, Εὐοῖ, Σαβοῖ, καὶ ἐπορχούμενος Τυὴς Ἀττης, Ἀττης Τυής, ἔξαρχος, καὶ προσαγόμενος, καὶ κιττοφόρος, καὶ λικνοφόρος, καὶ

sordidè illiberaliterque educatus, unà cum patre tuo ad ludum literarium assediſti, atramento terendo, scamnis purgandis, & gymnasio verrendo occupatus, vernæ potiùs quàm ingenui pueri officium sortitus. Cúmque adultus jam esses, matri tuæ initianti libros recitâsti, aliaque omnia submiſtrâsti: noctu quidem initiatos cervinâ pelle cingens, vinum iis effundens, corpora eorum purgans, & luto ac furfure abstergens: purgatione denique peractâ, hoc singulos vociferari jussisti, MALUM FUGI MELIORE REPERTO, (in eo scilicet gloriatus, quòd nemo unquam tam ululanti voce cecinisset. Atque ego sane tecum sentio. Nolite enim arbitrari eum, qui tam elatâ voce loquitur, ululatus non edere clarissimos.) Interdiu verò ubi præclaro illo Bacchantium choro collecto, atque per trivia agitato, anguibusque illis, quos Parêas appellant, fœniculo & populeis frondibus coronatis, compressis, & supra caput in altum elatis, vociferatus es illud *Evoë*, *Saboë*, deinde etiam carmen hoc inter saltandum decantâsti, *Hyes Attes*, *Attes Hyes*; te principem ducemque chori, te hederiferum, te vanniferum compellârunt

καὶ τὰ τοιαῦτα ὑπὸ τῶν γεγιδίων περιαγορεύόμενος, μισθὸν λαμβάνων τούτων, ἔνθρυπτα, καὶ φρεπτοὺς, καὶ νεήλατα· ἐφ' οἷς τίς οὐκ ὡς ἀληθῶς αὐτὸν εὐδαιμονήσει, καὶ τὴν αὐτοῦ τύχην; Ἐπειδὴ δ' εἰς τοὺς δημότας, ὑπεγράφης ὁπωσδήποτε (ἐῶ γὰρ τοῦτο) ἐπειδὴ γ' ὑπεγράφης, εὐθέως τὸ χείλιστον ἐξελέξω τῶν ἔργων, ὑπογραμματεύειν καὶ ὑπηρετεῖν τοῖς Ἀρχιδίοις. Ὡς δ' ἀπηλλάγης ποτὲ καὶ τούτου, πάνθ' ἃ τῶν ἄλλων καταγορεῖς, αὐτὸς ποιήσας, οὐ κατήχυνας μὰ Δί' οὐδὲν τὸν περὶ πραγμάτων τῷ μεταταῦτα βίῳ· ἀλλὰ μιθώσας σαυτὸν τοῖς Βαρυστόνοις ὀνομαζομένοις ἐκείνοις ὑποκριτὰς, Σιμύλῳ καὶ Σωκράτει, ἐπιταγωνίσεις, σῦκα, καὶ βότρεις, καὶ ἐλαίας συλλέγων, ὥσπερ ὀπωρόπωλις ἐκ τῶν ἀλλοτρίων χωρίων, πλείω λαμβάνων ἀπὸ τούτων πεύματα, ἢ τῶν ἀγώνων, οὓς ὑμεῖς περὶ τῆς ψυχῆς ἠγωνίζεσθε. Ἦν γὰρ ἄπασι δεινὰ καὶ ἀκήρυκτα ὑμῖν ὁ περὶς

pellârunt vetulæ, præmiaque insuper dederunt, placentas, liba, frusta esculenta, *iisque similia*. Quibus rebus ornatum quis non eum verè felicem dixerit? quis non ejus fortunam usque ad invidiam laudaverit? Postquam verò popularium in ordinem ascriptus es, quocunque tandem modo *id factum sit*, (hoc enim in præsens omitto) sed postquam, *inquam*, ascriptus es, pulcherrimum derepentè munus susceptisti, nempe ut infimis magistratibus scriba esses & subministrator. Utprimum verò isto *munere* perfunctus es, ea omnia quæ nunc alios criminaris ipse facere aggressus es, neque mediusfidius res olim partas sequente vitæ instituto omnino dedecorâsti. Sed cùm teipsum histrionibus illis, qui *à gemitu quem edunt* Barystoni appellantur, Simylo scilicet & Socrati, mercede locavisses, tertiarum partium actor evasisti, ficus, uvas, olivasque ex alienis fundis decerpens, quasi pomorum emptor eorundemque venditor futurus. Atqui tamen plura illi vulnera tibi infligebant, quàm unquam in iis certaminibus, quibus vos de vitâ dimicâstis, accipiebas. Erat enim vobis bellum internecinum & inexpiabile

πρὸς τοὺς ἰατροὺς πόλεμον, ὑφ' ὧν τὰ πολλὰ πεπαύμαται εἰληφὼς, εἰκότως τοὺς ἀπείροις τῶν τοιούτων κινδύνων, ὡς δειλοὺς σκώπτεις. Ἀλλὰ γὰρ παρεὶς ἐξ ὧν τὴν πενίαν ἀπάσαιτ' ἄν τις, πρὸς αὐτὰ τὰ τοῦ πρόπου σου βαδιούμενα κατηγορήματα. Τοιαύτην γὰρ εἵλου πολιτείαν (ἐπεισθήποτε καὶ τοῦτ' ἐπῆλθέ σοι ποιῆσαι) δι' ἣν εὐτυχούσης μὲν τῆς πατρίδος, λαγὼς βίον ἔζης, δειλὸς καὶ πρέμων, καὶ ἀεὶ πληγήσεσθαι προσδοκῶν, ἐφ' οἷς σαυτῷ συνήδεις ἀδικοῦντι· οἷς δ' ἠτύχησαν ἕτεροι, θρασὺς ὢν ὑφ' ἁπάντων ὤφθης. Καίτοι ὅστις χιλίων πολιτῶν ἀποθανόντων ἐθάρρησε, τί ἂν παθεῖν ὑπὸ τῶν ζώντων δίκαιός ἐστι; Πολλὰ τοίνυν ἔτερ' εἰπεῖν ἔχων περὶ αὐτοῦ, παραλείπω· οὐ γὰρ ὅσ' ἂν δείξαιμι πρόσοιτ' αἰσχρὰ τούτῳ καὶ ὀνείδη, πάντ' οἶμαι δεῖν εὐχερῶς λέγειν, ἀλλ' ὅσα μηδὲν αἰσχρὸν ἔστιν εἰπεῖν ἐμοί.

π'. Ἐξέ-

expiabile cum ſpectatoribus ſuſceptum, à quibus cùm multa vulnera acceperis, non immeritò ſanè eos timiditatis & ignaviæ arguis, qui in iſtiuſmodi diſcrimina nunquam venerunt. Sed illa jam miſſa faciam, quorum crimen fortaſſe paupertati tuæ rectiùs inferri debet; atque ad iſta tranſibo, quæ in mores tuos aptiſſimè conveniunt. Eam enim Reipubl. gerendæ rationem ſecutus es, (poſtquam ad Rempubl. acceſſiſti) ut, cùm patria tua rebus ſecundiſſimis uteretur, tu lepuſculi vitam degeres, timidus ac tremens, & nunquam non perhorreſcens, ne ob ſcelera iſta, quorum conſcientiâ uſque impedita mens tua eſt & oppreſſa, digno ſupplicio afficereris: verùm ubi aliis adverſi quicquam accidebat, ibi tu audax & protervus videreris. At profectò, qui mille cives interfectos audaci inſolentique animo intueri poterat, quid iſte de iis qui ſuperſunt promeritus eſt? Sed cùm alia complura habeam quæ de iſto poſſim dicere, tamen ea prætermittam: non enim probra omnia & dedecora, quæ in iſto eſſe poſſim oſtendere, jam à me proferri oportere arbitror; ſed ea ſolùm, quæ non pudebit commemorare.

80. Quæ

π'. Ἐξέτασον τοίνυν ἅμιλλα τὰ σοὶ καὶ ἐμοὶ βεβιωμένα πρᾴως καὶ μὴ πικρῶς, Αἰσχίνη. Εἶτ' ἐρώτησον τουτουσὶ τὸν ὁποτέρου τύχῃ ἂν ἕλοιθ' ἕκαστος αὐτῶν. Ἐδίδασκες γράμματα, ἐγὼ δ' ἐφοίτων· ἐτέλεις, ἐγὼ δ' ἐπλούμην· ἐχόρευες, ἐγὼ δ' ἐχορήγουν· ἐγραμμάτευες, ἐγὼ δ' ἐκκλησίαζον· ἐπεπαγωνίστεις, ἐγὼ δ' ἐθεώρουν· ἐξέπιπτες, ἐγὼ δ' ἐσύριττον· ὑπὲρ τ' ἐχθρῶν πεπολίτευσαι πάντα, ἐγὼ δ' ὑπὲρ τῆς πατρίδος. Εἆ τἄλλα. Ἀλλὰ νυνὶ τήμερον ἐγὼ μὲν, ὑπὲρ τοῦ στεφανωθῆναι, δοκιμάζομαι, τὸ δὲ μηδὲν ἀδικεῖν ἀνωμολόγημαι. Σοὶ δὲ συκοφάντῃ μὲν εἰ δοκεῖν ὑπάρχει· κινδυνεύεις δὲ, εἴτε δεῖ σε ἔτι τοῦτο ποιεῖν, εἴτε ἤδη πεπαῦσθαι, μὴ μεταλαβόντα τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων. Ἀγαθῇ δὲ (οὐχ ὁρᾷς;) τύχῃ συμβεβιωκὼς, τῆς ἐμῆς ὡς φαύλης κατηγορεῖς. Φέρε δὴ καὶ τὰς τῶν λειτουργιῶν μαρτυρίας, ὧν λελειτούργηκα ὑμῖν, ἀναγνῶ

80. Quæ igitur utriuſque noſtrûm vivendi rationi communia ſunt, velim ut componas, Æſchine, atque inter ſe conferas, non aſperè (*utì ſoles*) & ferociter, *ſed placidiùs paulò* atque *ſedatiùs*. Deinde exquiras ab unoquoque horum, utrùm meum ſequi inſtitutum an tuum potiùs voluerit. Tu literas docebas, ego *in ludo* verſabar: tu initiabas, ego initiabar: tu cum choro ſaltabas, ego ludos edebam: tu ſcriba eras, ego concionabar: tu hiſtrio, ego ſpectator: tu explodebaris, ego exſibilabam: tu hoſtium rem geſſiſti, ego patriæ. Alia prætermitto. Verùm *qualem me antehac præſtiterim*, hodierno die, eò quòd coronâ ſim donatus, explorate perſpectum eſt: neque quiſquam inter hos omnes eſt, qui nihil à me iniquè geſtum eſſe non confiteatur. Tibi verò quando contigit ut ab omnibus calumniator habearis, venis tamen in periculum, utrùm adhuc calumniari debeas, an ab incepto deſiſtere, cùm quintam ſuffragiorum partem non aſſecutus ſis. Jamne vides, *Æſchine*, quàm ſecundâ per totam vitam fortunâ uſus, meam tanquam adverſam criminaris. Profer verò teſtimonia publicorum munerum, quibus ego perfunctus ſum; recitabo

γνῶ πάσας· παράγνωθι δὲ ἡμῖν καὶ σὺ τὰς ῥήσεις ἃς ἐλυμήνω·

* Ἥκω λιπὼν κευθμῶνα καὶ σκότου πύλας.
καὶ, Κἀκ' ἀγγελεῖν μὴν ἴσθι μὴ θέλοντά με.

Καὶ κακὸν κακῶς σε μάλιστα μὲν ὦ θεοὶ, ἔπειτα δὲ ὅτοι πάντες ἀπολέσθαι, πονηρὸν ὄντα πολίτην, καὶ προδότην, καὶ τριταγωνιστήν. Λέγε τὰς Μαρτυρίας.

ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

πα'. Ἐν μὲν τοίνυν τοῖς πρὸς τὴν πόλιν, τοιοῦτος. Ἐν δὲ τοῖς ἰδίοις, εἰ μὴ πάντες ἴστε ὅτι κοινὸς καὶ φιλάνθρωπος, καὶ τοῖς δεομένοις ἐπαρκῶν, σιωπῶ· καὶ οὐδὲν ἂν εἴποιμι, οὐδὲ προαγόμην ἂν ἐγὼ τῶν οἰκείων μαρτυρίαν, οὔτ' εἴ τινας ἐκ τῶν πολεμίων ἐλυσάμην, οὔτ' εἴ τισι θυγατέρας συνεξέδωκα, οὔτε τι τοιούτων οὐδέν. Καὶ γὰρ οὕτω πως ὑπείληφα, ἐγὼ νομίζω τὸν μὲν εὖ παθόντα δεῖν μεμνῆσθαι πάντα χρόνον, τὸν δὲ ποιήσαντα εὐθὺς ἐπιλελῆσθαι· εἰ δεῖ

* Εὐριπ. Ἑκαβ.

tabo vobis omnia : tuque adeò, *Æſchine*, verſus iſtos è contrario profer & jam lege, quos olim, *cùm hiſtrio eſſes*, malâ recitatione depravabas ;

Adſum relictis inferorum ſedibus, &,
Sciaſque mala me ferre triſtem nuntia.

At te, omnium hominum perniciosiſſime, primùm Dii immortales, deinde hi omnes deperdant, malum civem, malum proditorem, malum tertiarum partium hiſtrionem. Recita Teſtimonia.

TESTIMONIA.

81. In iis igitur, quæ ad civitatem pertinent, talis extiti : quod verò ad res privatas ſpectant, ſi non omnes me humanum, facilem, & liberalem eſſe cognoviſtis, ego quidem taceo : neque eſt cur quicquam de meipſo dicerem, earumve rerum teſtimonia proferrem, non ſiquos ab hoſtibus redemerim, nec ſiquarum filias in matrimonium collocârim, nec ſiquid ſimile fecerim. In eâ enim ſententiâ ſemper perſtiti, quòd ſiquis beneficium acceperit, id omni tempore memoriâ debeat retinere ; ſi contulerit, ſtatim obliviſci : ſi modò illum

ἢ μὴ ἀρκοῦσ, ἢ δὲ μὴ μικροψύχως ποιεῖν ἕτερον ἀνθρώπῳ. Τὸ δὲ τὰς ἰδίας εὐεργεσίας ὑπομιμνήσκειν ἢ λέγειν, μικρῶν δεῖν ὅμοιόν ἐστι τῷ ὀνειδίζειν. Οὐ δὴ ποιήσω τοιοῦτον οὐδέν, οὐδὲ προσχθήσομαι, ἀλλ' ὅπως ποθ' ὑπείληφεν περὶ τούτων, ἀρκεῖ μοι.

πϛ'. Βούλομαι δὲ τῶν ἰδίων ἀπαλλαγεὶς ἔτι μικρὰ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν περὶ τῶν κοινῶν. Εἰ μὲν γὰρ ἔχεις, Αἰσχίνη, τῶν ὑπὸ τοῦτον τὸν Ἥλιον εἰπεῖν ἀνθρώπων, ὅστις ἀφῶ τῆς Φιλίππου πρώτερον, καὶ νῦν τῆς Ἀλεξάνδρου δυναστείας γέγονεν, ἢ τῶν Ἑλλήνων, ἢ τῶν Βαρβάρων, ἔχω συγχωρῶ σοι, τὸν ἐμὸν εἴτε τύχην, εἴτε δυστυχίαν ὀνομάζειν βούλει, πάντων αἰτίαν γεγενῆσθαι. Εἰ δὲ καὶ τῶν μηδέπω ποτ' ἰδόντων ἐμὲ, μηδὲ φωνὴν ἀκηκοότων ἐμοῦ, πολλοὶ πολλὰ καὶ δεινὰ πεπόνθασι, μὴ μόνον κατ' ἄνδρα, ἀλλὰ καὶ πόλεις ὅλας καὶ ἔθνη, πόσῳ δικαιότερον καὶ ἀληθέστερον, τὸν ἀπάν-

illum oporteat viri boni, hic non jejuni animi & anguſti officium præſtare. Privata verò beneficia commemorare & frequenter jactare, mihi videtur penè idem eſſe atque exprobare. Quare ego nihil tale facturus ſum, neque *ullius unquam oratione aut maledicto ad hoc faciendum* adducar: ſed qualiſcunque tandem in iis rebus de me hominum ſit opinio, mihi ſufficit.

82. Jam verò à privatis rebus digrediens, pauca adhuc de publicis ad vos dicam. Enimvero, Æſchine, ſiquem mortalium quos Sol noſter aſpicit ſeu Græcorum ſeu Barbarorum, proferre poſſis, qui olim à Philippi, & nunc ab Alexandri dominatu incolumis vixerit, eſto: ego tibi concedam & tecum ſentiam, meam ſive fortunam, ſive infelicitatem mavis nominare, omnium malorum cauſam extitiſſe: ſin & multi eorum qui nunquam me viderunt, neque vocem meam audierunt, multis magniſque calamitatibus involuti ſunt, neq; privati ſolùm homines, ſed & totæ ſimul civitates, immo verò & gentes *incredibilia mala pertulerunt*; quantò juſtius ſanè & verius

ἁπάντων (ὡς ἔοικεν) ἀνθρώπων τύχῃ κοινῇ, καὶ φορᾷ τινα πραγμάτων χαλεπῶν, καὶ οὐχ οἵαν ἔδει, τούτων αἰτίαν ἡγεῖσθαι; Σὺ τοίνυν ταῦτα ἀφεὶς, ἐμὲ καὶ τοὺς τούτοις πολιτευόμενον αἰτιᾷ· καὶ ταῦτ' εἰδὼς, ὅτι καὶ εἰ μὴ τὸ ὅλον, μέρος γ' ὑπεξάλλεται τῆς βλασφημίας ἅπασι, καὶ μάλιστα σοί. Εἰ μὲν γὰρ ἐγὼ κατ' ἐμαυτὸν αὐτοκράτωρ ὢν περὶ τῶν πραγμάτων ἐβουλευόμην, ἵν' ἂν τοῖς ἄλλοις ῥήτορσιν ὑμῖν ἐμὲ αἰτιᾶσθαι· εἰ δὲ παρῆτε μὴν σὺ τὰς ἐκκλησίας ἁπάσας ἀεὶ, σὺ κοινῷ δὲ τὸ συμφέρον ἡ πόλις προσῆκεν σκοπεῖν, πᾶσι δὲ ταῦτ' ἐδόκει τότε ἄριστα εἶναι καὶ μάλιστα σοί, (οὐ γὰρ ἐπ' εὐνοίᾳ γ' ἐμοὶ παρεχώρεις ἐλπίδων, καὶ ζήλου, καὶ τιμῶν, ἃ πάντα προσῆν τοῖς τότε πραττομένοις ὑπ' ἐμοῦ, ἀλλὰ τῆς ἀληθείας ἡττώμενος δηλονότι, καὶ τῷ μηδὲν ἔχειν εἰπεῖν βέλτιον) πῶς οὐκ ἀδικεῖς καὶ δεινὰ ποιεῖς, τύτοις

verius eſſet, communi (uti videtur) omnium hominum fortunæ, fævoque cuidam & exitioſo rerum curſui imputare quòd hæc contigerint? Tu verò hâc viâ penitus declinatâ, me in culpâ ponis, quoniam unus ex iis eram qui Rempubl. hanc adminiſtrabant: idque cùm ſcias, ſi non totam, at certè ratam partem tui criminis ac maledicti, cùm ad omnes, tum ad te maximè redundare. Nam ſi ego ſummo imperio ac poteſtate fretus, de hiſce rebus meum ſolius conſilium ſecutus eſſem, vobis aliis Oratoribus licuiſſet me reprehendere, atque in judicium vocare: ſi verò vos in omni concione ſemper adfuiſtis; ſi omnibus hæc civitas pariter permiſit, ut de communi utilitate publicè deliberaretis; ſi denique res iſtæ *quas ego geſſi* cùm omnibus tum præſertim tibi, *Æſchine*, utiliſſimæ videbantur? (non enim ullâ benevolentiâ adductus mihi tunc permiſiſti ut ſpes honeſtas alerem, laudes honoreſq; conſequerer, quæ omnia meis rebus geſtis meritò debebantur; ſed partim veritate ipsâ convictus *hoc feciſti*, partim etiam quòd nihil melius haberes quod poſſes dicere) nonne improbiſſimè fœdiſſimeque agis, qui

nunc

τούτοις νῦν ἐγκαλῶν, ὧν τότε οὐκ εἶχες λέγειν βελτίω;

πγ'. Παρὰ μὲν τοίνυν τοῖς ἄλλοις, ἔγωγ' ὁρῶ πᾶσιν ἀνθρώποις διωρισμένα καὶ πεπαγμένα πῶς τὰ τοιαῦτα. Ἀδικεῖ τις ἑκών; ὀργὴ καὶ τιμωρία κατ' αὐτοῦ· ἐξήμαρτέ τις ἄκων; συγγιγνώμη ἀντὶ δὲ τιμωρίας τούτῳ· οὔτε ἀδικῶν τις, οὔτ' ἐξαμαρτάνων, εἰς τὰ πᾶσι δοκοῦντα συμφέρειν ἑαυτὸν λύσῃ, ὃ κατόρθωκε μὴ ἀπαίτιον; οὐκ οἰκειζειν φασὶ λοιδορεῖσθαι τῷ τοιούτῳ λίχνον, ἀλλὰ συνάχθεσθαι. Φανήσεται τοίνυν ταῦτα πάντα ὄντως, ὃ μόνον οὐ τοῖς νόμοις, ἀλλὰ καὶ ἡ φύσις αὐτὴ τοῖς ἀγεγράφοις νομίμοις καὶ τοῖς ἀνθρωπίνοις ἤθεσι διώρικεν. Αἰσχίνης τοίνυν τοσοῦτον ὑπερβέβληκεν ἅπαντας ἀνθρώπους ὠμότητι καὶ συκοφαντίᾳ, ὥστε καὶ ὧν αὐτὸς ὡς ἀτυχημάτων ἐμέμνητο, καὶ ταῦτ' ἐμοῦ κατηγορεῖ.

πδ'. Καὶ παρὸς τοῖς ἄλλοις ὥσπερ αὐτὰς ἁπλῶς καὶ μετ' εὐνοίας πάντας εἰρηκὼς τοὺς λόγους, φυλάττειν ἐμὲ καὶ

nunc ista in culpâ ponis, quibus nihil tunc melius aut utilius suadere potuisti?

83. Apud alios profectò homines video hæc jura omnibus esse definita atque aperè descripta. Malum quis patravit voluntariè? ei Populus irascitur, & pœnas infligit: peccavit quis invitus? veniam pro supplicio impetrat: neque malum quis consultò patravit, nec invitus peccavit, sed cùm iis, quæ utilia fore omnes existimabant, operam impendit, minùs tamen feliciter successit? huic sanè non æquum est casus publicos exprobare & objicere, sed eodem potiùs cum illo mœrore affici, atque unà ingemiscere. Atque hæc sanè ita se habere non solùm Leges scriptæ declarant, verùm ipsâ etiam Natura legibus non scriptis eadem definivit, inque communem hominum consuetudinem traduxit. Æschines igitur crudelitate & calumniandi amore omnes homines adeò superat, ut, quæ ipse tanquam calamitates commemorat, etiam de iis me solum criminetur.

84. Et præter alia, *Athenienses*, quæ iste, quasi simpliciter, planè, atque optimo erga vos animo omnia dixisset, de me effudit, etiam

de

καὶ τηρεῖν ἐκέλευεν, ὅπως μὴ τῷ λογογράφῳ μηδ' ἐξαπατήσω, δεινὸν, καὶ γόητα, καὶ σοφιστὴν, καὶ τὰ τοιαῦτα ὀνομάζων. Ὡς ἐὰν τοίνυν τις εἴπῃ τὰ τοσαῦθ' ἑαυτῷ περὶ ἄλλου, καὶ δὴ ταῦτ' οὕτως ἔχοντα, καὶ οὐκέτι τοὺς ἀκούοντας σκεψομένους τίς ποτ' αὐτός ἐστιν ὁ ταῦτα λέγων. Ἐγὼ δ' οἶδ' ὅτι γιγνώσκετε πάντες ἅπαντες, καὶ πολὺ τούτῳ μᾶλλον, ἢ ἐμοὶ νομίζετε ταῦτα προσεῖναι. Καὶ ἐκεῖνο δ' εὖ οἶδ', ὅτι τὴν ἐμὴν δεινότητα - - - (ἔστω γάρ· καί τοι ἔχω γε ὁρᾶν τῆς τοῦ λεγόντων δυνάμεως τοὺς ἀκούοντας τὸ πλεῖστον μέρος κενοὺς ὄντας· ὡς γὰρ ἂν ὑμεῖς ἀποδέξησθε, καὶ πρὸς ἕκαστον ἔχητ' εὐνοίας, οὕτως ὁ λέγων ἔδοξε φρονεῖν) εἰ δ' οὖν ἔστι καὶ παρ' ἐμοί τις ἐμπειρία τοιαύτη, ταύτην μὴν εὑρήσετε πάντες ἐν τοῖς κοινοῖς ἐξεταζομένην ὑπὲρ ὑμῶν ἀεὶ, καὶ οὐδαμοῦ καθ' ὑμῶν, οὐδ' ἰδίᾳ. Τὴν δὲ τούτου, τοὐναντίον· οὐ μόνον

de hoc vos cavere hortabatur, ne [a] callido verborum aucupio vobis imponerem, [b] vehementem me & acutum, [c] veteratorem, [d] ſubdolum ſententiarum artificem, & his ſimilia appellans: quaſi verò ſiquis, eò quòd priorem dicendi locum obtinuerit, alteri objiciat quod de ſeipſo aptiùs dici poterat, ita revera ſit futurum; quaſi etiam auditores non eſſent inquiſituri, qualis tandem is ipſe ſit, qui iſta in alterum dicat. Ego verò nullus dubito, quin & vobis hunc ipſum eſſe jampridem perſpectum, voſque etiam arbitrari probra hæc, *quibus me impudenter affecit*, in ipſum potiùs quàm in me convenire. Neque illud me fugit, quæcunque tandem mihi ſit in dicendo vis --(demus enim eſſe aliquam: at ego ſanè perſpicio dicentium facultatem magnâ ex parte auditorum poteſtati ſubmiſſam eſſe; quali enim animo qualique benevolentiâ vos perorantem excipitis, talis de illius ſapientiâ prudentiâq; exiſtimatio eſt) ſiqua igitur & mihi ſit hujuſmodi exercitatio dicendi, hanc vos in rebus publicis pro veſtro commodo verſatam eſſe reperietis, & nunquam vobis ullâ in re (ne privatâ quidem) obfuiſſe. At verò iſtius

[a] Vid. Æſch. cap. 70. [b] 76. [c] 44, 71. [d] 8.

νον τῷ λέγειν ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν, ἀλλὰ καὶ εἴπις ἐλύπησέ π τοῦτον, ἢ πεποίηκέ που, κατὰ τούτων. Οὐ γὰρ αὐτῇ δικαίως, οὐδ' ἐφ' ᾧ συμφέρει τῇ πόλει, ζῆτα. Οὔτε γὰρ τῷ ὀργίλῳ, οὔτε τῷ ἔχθραν, οὔτε ἄλλο οὐδὲν τῶν τοιούτων, ⁂ καλὸν καγαθὸν πολίτῃ δεῖ τοὺς ὑπὲρ τῶν κοινῶν εἰσελκυθέντας δικαστὰς ἀξιοῦν ἀπρ βεβαμοῦν, οὐδ' ὑπὲρ τούτων εἰς ὑμᾶς εἰσιέναι· ἀλλὰ μάλιστα μὲν μὴ ἔχειν ταῦτ' ἐν τῇ φύσει· εἰ δ' ἄρα ἀνάγκη, πραέως καὶ μετρίως ζαχείμθμον ἔχειν.

πε'. Ἐν τίσιν οὖν σφοδρὸν εἶναι ⁂ πολιτευόμθμον χ ⁂ ῥήτορα δεῖ; ἐν οἷς τῶν ὅλων π κινδυνεύεται τῇ πόλει, καὶ ἐν οἷς πρὸς τοὺς ἰδιωτικοὺς ὀξύ π τῷ Δήμῳ· ἐν τούτοις. Ταῦτα γὰρ γενναίου καὶ ἀγαθοῦ πολίτου. Μηδενὸς δὲ ἀδικήμα ⁂ πώποτε δημοσίου, πρεσθήτω δὲ μηδ' ἰδίου, δίκαιον ἀξιώσαντα λαβεῖν πρὸ ἐμοῦ, μήθ' ὑπὲρ τῆς

istius eloquentiam vobis semper adversatam esse compertum habebitis, non eò solùm quòd pro inimicis nostris verba fecerit; verùm etiam quòd siquis animum ejus aliquo modo offenderit, orationis acumen contra illum statim conversurus sit. Neque enim dicendi peritiâ suâ rectè utitur, ne in iis quidem quæ ad Reipubl. utilitatem spectant. Namque haud bonum civem liberalemque decet, à judicibus, qui de publicis commodis convenerunt, id petere, ut iram, inimicitias, aut aliud quid simile cum aliquo susceptum expleant ipsi & confirment, neq; tali de causâ quenquam in jus vocare: sed potiùs operam dare, ne istiusmodi affectu omnino sint præditi; sin id fieri non possit, tamen ingenio illo Naturâ nimis iracundo consilio ac sapientiâ moderari.

85. Quibus igitur in rebus vehementia ab Oratore & Reipubl. administratore requirenda est? in iis certè, cùm de rerum summâ periclitatur civitas, cúmque aliquid populo cum hostibus intercedit. Hoc enim est boni atque generosi civis munus, hæ sunt partes. Iste autem qui cùm de nullo unquam crimine publico, addam etiam nec privato, pœnas à me postulârit neque

τὴν πόλεως, μήθ' ὑπὲρ αὐτῆς, τεφάνῳ γ' ἐπαίρῃ κατηρεῖσαι νῦν ἥκειν συνεσκευασμένον, καὶ τοσούτοις λόγοις ἀγωνιζόμενον, ἰδίας ἔχθρας, καὶ φθόνου, καὶ μικροψυχίας δεῖ σημεῖον, σθένους λῆμμα. Τὸ δὲ δὴ καὶ τοὺς πρὸς ἐμὲ αὐτὸν ἀγῶνας ἐάσαντα, νῦν ὅτι τοιοῦτ' ἥκειν, πᾶσαν ἔχει κακίαν.

πγ'. Καὶ ἔμοιγε δοκεῖς ὀπτῦπων, Αἰσχίνη, τὸ λόγων, ὅτι δεῖξίν τινα φαντασίας βουλόμενος ποιήσασθαι, τοῦτον προελέσθαι τὸν ἀγῶνα, οὐκ ἀδικήματος σθένους λαβεῖν τιμωρίαν. Εστι δ' οὐχ ὁ λόγος ὁ ῥήτορος, Αἰσχίνη, τίμιος, οὐδ' ὁ τόνος τῆς φωνῆς, ἀλλὰ τὸ ταὐτὰ προαιρεῖσθαι τοῖς πολλοῖς, καὶ τὸ τοὺς αὐτοὺς μισεῖν καὶ φιλεῖν, ὥσπερ αἱ ἡ πατρίς. Ο δ' ὕστερος ἔχων τὴν ψυχὴν, ὅτι οὐνοίᾳ πάντ' ἐρεῖ· ὁ δ' ἀφ' ὧν ἡ πόλις προσδοκᾶταί τινα κίνδυνον ἑαυτῇ, τούτοις θεραπεύων, οὐκ ὅτι τῆς αὐτῆς ὁρμεῖ τοῖς πολλοῖς. Οὐκοῦν οὐδὲ τὴν ἀσφαλείας τὴν αὐτὴν ἔχει προσδοκίαν. Αλλ' ὁρᾷς, ἐγὼ ταὐτὰ δὲ συμφέροντα

que civitatis nomine nec ſuo, nunc deditâ operâ paratus venit ut laudes meas & coronam criminando auferat, atque ideo tamdiu in dicendo immoratus eſt: *iſte* (*inquam*) privatæ ſimultatis & invidiæ atque animi puſilli indicium præbet, nullius certè probitatis. Nullâ verò *priùs* mecum habitâ contentione, nunc *poſt tam longum intervallum* hanc litem intendere, facinus eſt omnium nequiſſimum.

86. Etenim ex iis, quæ dixiſti, mihi videris, Æſchine, judicium hoc inſtituiſſe ut exercendæ vocis artem venditares, non ut injuriæ alicujus pœnas poſtulares. In Oratore autem non eloquentia aut vocis contentio ſpectanda eſt; ſed iiſdem cum populo conſiliis, iiſdem cum patriâ hoſtibus atque amicis uti, hoc eſt laudabile. Quiſquis enim eo eſt animo, amicè omnia atque benevolè loquetur. Qui verò eos, à quibus periculi aliquid ſibi inſtare multò antè videt civitas, omni obſequio colit, non eâdem, quâ populus nititur anchorâ: itaque neque eandem habet ſpem ſalutis. Videſne verò *quantùm iis ſim diſſimilis*? Ego enim eadem commoda, atque hi omnes, mihi pro-

ρουσα εἰλόμην τυπτοισι, ϗ οὐδὲν ἐξαίρετον οὐδ' ἴδιον πεποίημαι. Ἀρ' οὖν οὐδὲ Σύ; ϗ πῶς; ὃς εὐθέως μὲν τὴν μάχην προσβαλοῦσης ἐπορεύου πρὸς Φίλιππον, ὃς ἴσως τι καὶ ἐκείνοις τοῖς χρόνοις συμφορᾶς ἄπιος τῇ πατρίδι· ϗ ταῦτ' ἀριθμῶν πάντα τὴν ἔμπροσθεν χρόαν ταύτῃ τῇ χροιᾷ, ὡς πάντες ἴσασι.

πζ'. Καί τοι τίς ὁ τὴν πόλιν ἐξαπατῶν; οὐχ ὁ μὴ λέγων ἃ φρονεῖ; τῷ δ' ὁ κήρυξ κατακεκραγέναι δικαίως; ϗ τῷ τοιούτῳ; Τί δὲ μεῖζον ἔχοι τις ἂν εἰπεῖν ἀδίκημα κατ' ἀνδρὸς ῥήτορος, εἰ μὴ ταὐτὰ ϗ φρονεῖ ϗ λέγει; Σὺ τοίνυν τοιοῦτος εὑρέθης, εἶτα σὺ φθέγγῃ, ϗ βλέπῃς εἰς τὰ τυπτανεῖ πρόσωπα τολμᾷς; Πότερ' οὐχ ἡγῇ γινώσκειν αὐτοὺς ὅστις εἶ; ἢ τοσοῦτον ὕπνον ϗ λήθην ἅπασαν ἔχειν ὥστ' οὐ μεμνῆσθαι τοὺς λόγους, οὓς ἐδημηγόρεις ἐν τῷ Δήμῳ, κατερώμενος ϗ διομνύμενος μηδὲν εἶναί σοι ϗ Φιλίππῳ κοινόν, ἀλλ' ἐμὲ τὴν αἰτίαν σοι ταύτην ἐπάγειν, τὴν ἰδίας ἕνεκα ἔχθρας, οὐκ οὔσαν ἀληθῆ; Ὡς δ' ἀπηγγέλθη τάχιστ' ἡ μάχη, οὐδὲν τούτων φρονήσας, εὐθὺς ὡμολόγεις ϗ προσ-

ποιοῦ

proposui; neque quicquam proprium atque peculiare reservavi. Tune idem potes jactare, qui statim post pugnam ad Philippum, ærumnarum omnium eo tempore civitati auctorem, legatus es profectus? idque cùm priùs semper munus illud recusâsses.

87. Equidem quis est qui civitatem prodit? nonne ille qui, quæ in animo habet, non enunciat? Quem meritò execrari potest præco? nonne hominem his moribus imbutum? Quid enim gravius contra Oratorem afferri potest crimen, quàm quòd non eadem cogitet atque enunciet? Tu igitur, hujusmodi *Orator* compertus, nunc denique verba facere atque os horum vultumque contueri sustines? Anne arbitraris his occultum esse qui sis? an tantum iis somnum atq; veternum obrepsisse existimas, ut non meminerint verba illa, quæ apud populum habuisti, cùm perniciem tibi precareris, & jurares, nihil tibi cum Philippo esse commune? Postquam verò nuntiatus esset nobis prælii exitus, nihil quicquam de iis solicitus, statim in propatulo amicitiam tibi atque hospitium cum

ποιῦ φιλίαν ἢ ξενίαν εἶναί σοι πρὸς αὐτὸν τῇ μισθαρνίᾳ ταῦτα μεταπλάττοντα τὰ ὀνόματα. Ἐκ ποίας γὰρ ἴσης ἢ δικαίας προφάσεως, Αἰσχίνη, τῆς Γλαυκοθέας τῆς τυμπανιστρίας, ξένος, ἢ φίλος, ἢ γνώριμος ἦν Φιλίππῳ; ἐγὼ μὲν οὐχ ὁρῶ· ἀλλ' ἐμισθώθης ὅτι τῷ τὰ τοιαῦτα συμφέροντα διαφθείρειν. Ἀλλ' ὅμως οὕτω φανερὸς αὐτοῖς ἐλλιμένιος προδότης, καὶ κατὰ σαυτοῦ μείζων ὅτι τοῖς συμβᾶσι γεγονὼς, ἐμοὶ λοιδορῇ, καὶ ὀνειδίζεις ταῦτα, ὧν πάντες, μᾶλλον αὐτὸς εὑρήσεις, ἢ ἐμέ.

πη'. Πολλὰ μὲν καλὰ μὲν μεγάλα ἡ πόλις, Αἰσχίνη, μὲν προείλετο καὶ κατώρθωσε διὰ ἐμοῦ, ὧν οὐκ ἀμνημόνησε· σημεῖον δὲ χειροτονῶν μὲν ὁ Δῆμος τὸ ἐρῶντ' ὅτι τοῖς τετελευτηκόσι περὶ αὐτὰ τὰ συμβάντα, ὑπὸ Σὲ ἐχειροτόνησε προβληθέντα, καὶ τῷ εὔφωνον ὄντα, οὐδὲ Δημάδην, ἄρτι πεποιηκόθ' εἰρήνην, οὐδ' Ηγήμονα, οὐδ' ἄλλον ὑμῶν οὐδένα, ἀλλ' ἐμέ.

eo conſtitutum fuiſſe profitebaris, operâ mercenariâ nomina hæc transferens & commutans. Quæ enim æqua aut juſta poteſt afferri ratio, ob quam Æſchini, Glaucotheæ tympaniſtriæ filio, hoſpes aut amicus aut etiam vel notus eſſet Philippus? Ego quidem video nullam. Sed mercede ab eo conductus es, ut horum commoda interverteres atque peſſundares. Sed tamen, quanquam ita manifeſtè ab his in proditione deprehenſus es, quanquam Tu ipſe poſt rerum exitus indicium in te feciſti, mihi tamen convitiaris eaque exprobras, quorum quemlibet citiùs quàm me auctorem fuiſſe invenies.

88. Multas quidem res pulchras & præclaras, Æſchine, meis uſa conſiliis inſtituit proſpereque geſſit civitas; quarum non adhuc oblita eſt: cujus quidem rei hoc erit argumentum; quòd populus cùm deligere vellet aliquem qui mortuorum laudes celebraret, iis ipſis diebus quibus recens erat cladis acceptæ memoria; non te, qui deſignatus eras, quique vocis ſuavitate præcelluiſti; non Demadem, qui nuperrimam pacem fecit; non Hegemona, neque quenquam alium è vobis deligebat, ſed me.

ἐμέ. καὶ παρελθόντος σοῦ καὶ Πυθοκλέους ὠμῶς καὶ ἀναιδῶς (ὦ Ζεῦ καὶ Θεοὶ) καὶ κατηγορουμένων ἐμοῦ ταῦτα, ἃ καὶ σὺ νυνὶ, καὶ λοιδορουμένων, ἔπ᾽ ἄμεινον ἐχειροτόνησεν ἐμέ. Τὸ δ᾽ αἴτιον οὐκ ἀγνοεῖς μὲν, ὅμως δὲ φράσω σοι καὶ ἐγώ. Ἀμφότερα ἥδεσαν αὐτοὶ τήν τ᾽ ἐμὴν εὔνοιαν καὶ προθυμίαν, μὴ ἧς τὰ πράγματ᾽ ἔπραττον, καὶ τὴν ὑμετέραν ἀδικίαν· ἃ γὰρ εὐδοκούντων τῶν πραγμάτων ἠρεῖσθε δημόσιοι, ταῦτ᾽ ἐν οἷς ἔπαυσεν ἡ πόλις, ὡμολογήσατε. Τοὺς οὖν ὑπὲρ τοῖς κοινοῖς ἀτυχήμασιν ὧν ἐφέροντο λαβόντας ἄδειαν, ἐχθροὺς μὲν πάλαι, φανεροὺς δὲ τότ᾽ ἠγήσαντο αὐτοῖς γεγενῆσθαι· εἶτα ἐβούλετο ὑπολάμβανον τ᾽ ἐρῆνται τότ᾽ ὑπὲρ τοῖς τετελευτηκόσι, καὶ τ᾽ ἐκείνων ἀρετὴν κοσμήσοντα, μήθ᾽ ὁμοεθνίου, μήθ᾽ ὁμόσσιον γεγενημένου τοῖς περὶ ἐκείνους ἀναξαμένοις· μηδ᾽ ἐκεῖ μὲ κωμάζειν καὶ παροινίζειν ὑπὲρ ταῖς τ᾽ Ἑλλήνων συμφοραῖς μετὰ τ᾽ αὐτοχείρων τοῦ φόνου,

me. Cúmque Pythocles tecum unà impudenter (per Deos immortales) atque immaniter prodiiſſet, meque iiſdem de rebus, atque Tu nunc, accuſâſſet & convitiis proſcidiſſet; tantò propenſiùs me creabat populus. Cujus quidem rei cauſam licèt tu minimè neſcias, ego tamen jam exponam. Nôrant illi quidem omnes tam meam erga ipſos benevolentiam, meamque in agendis rebus alacritatem & diligentiam, quàm veſtram improbitatem. Quæ enim, cùm lætè proſpereque cederent res noſtræ, jurejurando interpoſito negâſtis, eadem jam, cum in adverſa incideret civitas, profeſſi eſtis. Eos igitur qui in communibus ærumnis cogitationum ſuarum licentiam atque ſecuritatem ſibi promittebant, inimicos quidem jampridem fuiſſe, tum autem deprehenſos atque detectos arbitrabatur civitas; atque expedire cenſebat ut ille, qui mortuorum virtutes oratione celebraret, eorum, quibuſcum pugnatura erat, neque familiaris eſſet neque fœderatus: neque eos, qui illic unà cum iis, qui internecionis authores fuerunt, propter Græcorum ærumnas luxuriosè comeſſati eſſent, hymnoſque in Deorum lau-

φόνυ, δεῦρο δ' ἐλθόντας, πᾶσι. καὶ μηδὲ τῇ φωνῇ δακρύειν ὑποκρινομένους τὰ ἐκείνων τύχη, ἀλλὰ τῇ ψυχῇ συναλγεῖν.

πθ'. Τοῦτο δ' ἑώρων παρ' ἑαυτοῖς καὶ παρ' ἐμοί, οὐδὲ δ' ὑμῖν οὔ· ἀφὰ ταῦτ' ἐμὲ ἐχειροτόνησε, καὶ οὐχ ὑμᾶς. Καὶ οὐχ ὁ μὲν Δῆμος οὕτως· οἱ δὲ τὰ πεπλωτηκότων πατέρες καὶ ἀδελφοὶ, ὑπὸ τοῦ Δήμου τότε αἱρεθέντες ὅπως τὰς ταφὰς, ἄλλως πως· ἀλλὰ δεῖν ποιεῖν αὐτοὺς τὸ προσῆκον, ὡς παρ' οἰκειοτάτων τὰ τετελευτηκότων, ὥσπερ τἄλλ' εἴωθε γίγνεσθαι, τοῦτ' ἐποίησε παρ' ἐμοί· εἰκότως· γένει μὲν γὰρ ἕκαστος ἑκάστῳ μᾶλλον οἰκεῖος ἢ ἐμοῦ, κοινῇ δὲ πᾶσιν οὐδεὶς ἐγγυτέρω· ὧν γὰρ τὸ ἐκείνους σωθῆναι, καὶ κατορθῶσαι μάλιστα διέφερεν, οὗτος καὶ παθόντων, εἰ μήποτ' ὤφελον, τὸ ὑπὲρ ἁπάντων λύπης πλεῖστον μετεῖχε. Λέγε δ' αὐτῷ τοῦτο τὸ ἐπίγραμμα, ὃ δημοσίᾳ προσῆκε ἡ πόλις αὐτοῖς ἐπιγράψαι· ἵν' εἰδῇς, Αἰσχίνη, καὶ οὗτος τούτῳ, σαυτὸν ἀγνώμονα καὶ συκοφάντην ὄντα, καὶ μιαρόν. Λέγε.

ΕΠΙ-

dem cantâssent, huc demum reversos honore affici putabat: neque fictâ voce & fletu simulato eorum clades lamentari oportere, sed ex animo cum ipsâ lugere.

89. Quod cùm in se, tum in me præsertim, in vobis verò minimè inesse videbat populus; itaque me, non vos huic muneri præfecit. Nec solùm à populo ita factum est; sed neque mortuorum patres & fratres, ad funus celebrandum à populo creati, aliter fecerunt: cùm enim eos epulum dare oporteret, hoc ipsum tanquam apud mortuorum familiarem atque affinem, quemadmodum alia ejusmodi fieri solent, apud me instituendum voluerunt. Affinitate enim singuli singulis conjunctiores erant, quàm ego; communiter autem nemo illis me erat propinquior: cujus enim maximè intererat, ut ii incolumes servarentur, remque feliciter gererent, is, cùm cladem eam (quam utinam nunquam passi fuissent) acceperant, doloris maximam partem sustinebat. Recita verò homini illud Epigramma, quod iis publicè inscribi decrevit civitas: ut ex hoc etiam intelligas, Æschine, te calumniatorem esse, atque nebulonem nequissimum. Recita.

EPI-

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ.

Οἵδε πάτρας ἕνεκα σφετέρας, εἰς δῆριν ἔθεντο
Ὅπλα, καὶ ἀντιπάλων ὕβριν ἀπεσκέδασαν.
Μαρναμένοις δ' ἀρετῆς καὶ λείματος, οὐκ ἐσάωσαν
Ψυχάς, ἀλλ' ἀΐδῃ κοινὸν ἔθεντο βέλος,
Οὕνεκεν Ἑλλήνων, ὡς μὴ ζυγὸν αὐχένι θέντες,
Δυλοσύνης φυγέειν ἀμφὶς ἔχωσιν ὕβριν.
Γᾶμα δὲ πατρὶς ἔχει κόλποις τὰ πλεῖστα καμόντων
Σώματ' ἐπεὶ θνητοῖς οὐκ Διὸς ἥδε κέλευσις.
Μηδὲν ἁμαρτεῖν θεῶν, καὶ πάντα κατορθοῦν
Ἐν βιοτῇ μοῖραν δ' ὑπὲρ φυγεῖν ἔπορεν.

ιζ'. Ἀκούεις, Αἰσχίνη, καὶ ἐν ἀπορρήτῳ τούτῳ, ὡς [Τὸ μηδὲν ἁμαρτεῖν θεσὶ θεοῖς, καὶ πάντα κατορθοῦν;] Οὐ τῷ συμβούλῳ τινὶ δοὺς κατορθοῦν τοὺς ἀγωνιζομένους ἀνέθηκε Λυσάμιος, ἀλλὰ τοῖς θεοῖς. Τί οὖν, ὦ κατάρατε, ἐμοὶ περὶ τούτων λοιδορῇ, καὶ λέγεις, ἃ σοὶ καὶ τοῖς σοῖς Ὦ θεοὶ πρέψειαν εἰς κεφαλήν;

EPIGRAMMA.

Hi bello ob Patriam geſto, repulſi retrorſum
Bellantûm adverſos, Marte favente, globos:
Ut ſeſe exercerent fortis metuendaque virtus,
Lucroſum letbi nemo refugit iter.
Ut Græci arcerent communem è finibus hoſtem,
Nec gererent vili colla ſubacta jugo.
Horum animas Fatum abripuit; ſed corpora ſervat
Compoſita in charo patria terra ſinu.
Nil peccare Deûm eſt, rectoque agere omnia curſu;
Sed Fati certa eſt nec fugienda manus.

90. Audis, Æſchine, ab hoc ipſo Epigrammate, quòd [*Nil peccare Deûm eſt, rectoque agere omnia curſu?*] Nulli nempe ſuaſori aut conſiliario militum res geſtas proſperandi poteſtatem permittit, ſed Diis immortalibus. Cur igitur, ſceleratiſſime, me de iſtis calumniaris? cur iſta maledicus effutis, quæ in te tuorumque capita Dii, precor, convertant?

κεφαλαίῳ; Πολλὰ τοίνυν, ὦ Ἀνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἄλλα κατηγορηκότος αὐτοῦ καὶ κατεψευσμένου, ἓν μάλιστ' ἐθαύμασα ἁπάντων, ὅτι τῶν συμβεβηκότων τότε τῇ πόλει ἀναμνησθείς, οὐχ ὡς ἂν εὖνους, οὐδὲ δίκαιος πολίτης ἔφερε τὸν γνώμην, οὐδ' ἐδάκρυσεν, οὐδ' ἔπαθεν οὐδὲν τοιοῦτον τῇ ψυχῇ, ἀλλ' ἐπαίρων τὸν φωνὴν, καὶ γεγηθὼς, καὶ λαρυγγίζων, ὥστο μοῦ ἐμοῦ κατηγορεῖν δηλονότι, δεῖγμα δὲ ἐξέφερε καθ' ἑαυτοῦ, ὅτι ὄντι τοῖς γεγενημένοις ἀπαραῖτος οὐδὲν ὁμοίως ἔχε τοῖς ἄλλοις. Καί τοι τῶν νόμων καὶ τῆς πολιτείας φάσκοντα φροντίζειν, ὥσπερ οὗτος νυνὶ, καὶ εἰ μηδὲν ἄλλο, τοῦτό γ' ἔχειν δεῖ, τὸ ταὐτὰ λυπεῖσθαι καὶ ταὐτὰ χαίρειν τοῖς πολλοῖς, καὶ μὴ τῇ προαιρέσει τῶν κοινῶν, ὁ τῶν ὀναπίων μέρει πεπάχθαι· ὃ σὺ νυνὶ πεποιηκὼς εἶ φανερὸς, ἐμὲ πάντων αἴτιον, καὶ δι' ἐμὲ εἰς πρᾶγματα φάσκων ἐμπεσεῖν τὴν πόλιν, οὐκ ἀπὸ τῆς ἐμῆς

tant? Inter alia igitur infinita, Athenienſes, quæ mihi objecit & in me confinxit Æſchines, unum ſanè eſt quod præcipuè demiror, quòd cùm publicas calamitates, quæ Civitati noſtræ tunc temporis accidebant, pleno ore commemoraret, non eâ mente fuerit, quam vir bonus ac juſtus amanſque patriæ civis præſtitiſſet, non unam lacrymam effuderit, neque revera intus doluerit; ſed elatâ voce, geminato gaudio, inflatoque gutture, putârit quidem mihi crimen inferre, dum interea apertum de ſeipſo proferret indicium, quali tunc animo Reipubl. miſerias intueretur, quàm aliorum civium diſſimili. Et ſanè eum, qui Legibus & Reipubl. adminiſtrationi omni curâ proſpiciendum eſſe adeò frequenter monet, ut iſtum modò *Æſchinem audiiſſis, eum, inquam,* (ſi nihil aliud profiteatur) tamen hoc ſaltèm animo eſſe oportet, ut de iiſdem rebus lætetur, eaſdemque lugeat, propter quas alii gaudent, de quibus alii afflictantur; neque publicis rerum gerendarum rationibus contrariam inſiſtat viam: quod profectò te, Æſchine, feciſſe nemo non videt, dum me de omnibus crimineris, civitatemque in adverſas

ἐμῆς πολιτείας ὅδε προαιρέσεως ἀρξαμένων ὑμῖν τοῖς Ἕλλησι βοηθεῖν. Ἐπεὶ ἔμοιγ' εἰ τοῦτο δοθείη παρ' ὑμῶν, τοσαῦτα δι' ἐμὲ ὑμᾶς ἠναντιῶσθαι τῇ κατὰ τῶν Ἑλλήνων ἀρχῇ πραττομένῃ, μείζων ἂν δοθείη δωρεὰ συμπασῶν ὧν τοῖς ἄλλοις δεδώκατε. Ἀλλ' οὔτ' ἂν ἐγὼ ταῦτα φήσαιμι (ἀδικοίην γὰρ ἂν ὑμᾶς) οὔτ' ἂν ὑμεῖς εὖ οἶδ' ὅτι συγχωρήσαιτε· ὅστις τ' εἰ δίκαια ἐποίει, οὐκ ἂν ἔτεκα ἐν τοῖς ἐμὲ ἔχθρας, τὸ μέγιστα τῶν ὑμετέρων καλῶν ἐβλαπτε καὶ διέβαλλεν.

ιά. Ἀλλὰ τί ταῦτ' ὀπτιμῶ, πολλῷ χειρίω ἄλλα κατηγορηκότος αὐτοῦ καὶ κατεψευσμένου; Ὃς γὰρ ἐμοῦ Φιλιππισμῶν (ὦ Γῆ καὶ Θεοὶ) κατηγορεῖ, τί οὐ τολμήσει; Καί τοι νὴ τὸν Ἡρακλέα καὶ πάντας τοὺς Θεούς, εἴ γ' ἐπ' ἀληθείας δίοι σκοπεῖσθαι, τὸ καταψεύδεσθαι καὶ δι' ἔχθραν τι λέγειν ἀτελοῦς ἐκ μέσου, τίνες ὡς ἀληθῶς εἰσιν, οἷς ἂν εἰκότως καὶ δικαίως

sas res propter me incidiſſe dicas, cùm vos, *Athenienſes*, non mea conſilia ſecuti *ſed veſtrâ voluntate adducti*, Græcos auxilio juvare inſtitueritis. Nam ſi hoc mihi à vobis daretur, *ſi fateremini ſcilicet*, vos meo hortatu perſuaſos eſſe ut dominationi illi, quæ in Græcos omnes comparata eſt, omni vi reſiſteretis; certè majus mihi donum impertitum fuiſſet, quàm univerſa illa quæ aliis tribuiſtis. Sed non hæc dicam, (nam injuriosè eſſent dicta) voſque mihi, *ſi ita facerem*, nequaquam aſſenſuros eſſe cognovi: at iſte, ſi bonum civem præſtitiſſet, nunquam ſanè contumeliis ea exagitaſſet, quæ vos inter prima civitatis commoda ſemper repoſuiſtis.

91. Quorſum verò adeò acerbè in hæc invehor, cùm multò graviora adhuc ſuperſint, quæ iſte in me maledicè confinxit? Qui mihi etiam id objecit, quòd cum Philippo fecerim, quid iſte tandem dicere dubitabit? Et profectò per Herculem Deoſque omnes immortales juro, ſi mendaciis contumeliiſque omnibus, quibus propter odia privata homines ſeſe invicem afficiunt, è medio ſublatis, ipſam rei veritatem indagare oporteat, & qui demum ſint illi in quos

καίως τ᾽ τ̃ γεγενημένων αἰτίαν ὅτι τ᾽ κεφαλὴν ἀναθεῖεν ἅπαντες, τὺς ὁμοίως τύτῳ πρὸ ἐκάστη τ̃ πόλεως εὔνους ἂν, ἀλλὰ τὺς ἐμοί. Οἱ ὅτ᾽ ἦν ἀσθενῆ τὰ Φιλίππου πράγματα καὶ κομιδῇ μικρά, πολλάκις παρελήφατων ὑμᾶς, καὶ παρεκαλέιτων, καὶ διδασκόντων τὰ βέλτιςα, τ̃ ἰδίας ἕνεκ᾽ ἀφροκερδείας, τὰ κοινῇ συμφέροντα προείντο τὺς ὑπάρχοντας ἕκαςοι πολίτας, ἐξαπατῶντες καὶ διαφθείροντες, ἕως δ᾽ ἕλλης ἐποίησ. Θετταλὺς Δάοχος, Κινέας, Θρασύδαιος· Ἀρκάδας Κερκιδᾶς, Ἱερώνυμος, Εὐκαλπίδας· Ἀργείυς Μύρτις, Τελάδαμος, Μνασέας· Ἠλείυς Εὐξίθεος, Κλεότιμος, Ἀρίσταιχμος· Μεσσηνίυς Ⓐ Φιλιάδου τοῦ Θεοῖς ἐχθρῶ παῖδες, Νέων, καὶ Θρασύλοχος· Σικυωνίυς Ἀρίσρατος, Ἐπικράτης· Κορινθίους Δείναρχος, Δημάρατος· Μεγαρέας Πτοιόδωρ Ⓖ, Ἕλιξ Ⓖ, Περίλα Ⓖ· Θηβαίους Τιμόλα Ⓖ, Θεογείτων, Ἀνεμοίτα· Εὐβοέας Ἱππαρχος, Κλείταρχ Ⓖ, Σωσίρατ Ⓖ· ὑπολείψ᾽ με λέγοντα ἡ ἡμέρα τὰ τ̃ προδοτῶν ὀνόματα. Οὔτοι πάντες

quos iſtarum calamitatum culpam meritò transferamus, diligenter exquirere; tales reperiemus in ſingulis Græciæ civitatibus fuiſſe, qualem hunc *Æſchinem in veſtrâ civitate vos ipſi conſpexiſtis*, non qualem ego me perpetuò præſtiti. Qui, cùm res Philippi incerto adhuc in ſtatu eſſent, commeatûſque parum ei ſuppeteret, quanquam nos etiam prædiceremus, hortaremur, iiſque optima oſtenderemus, ita ſordidè ad rem ſuam privatam ſunt attenti, ut Reipubl. commoda deſererent, ſuoſque ſinguli cives partim dolo circumvenirent, partim muneribus corrumperent, donec omnes in ſervitutem redegiſſent: Theſſalos Daochus, Cineas, Thraſydæus; Arcadas Cercidas, Hieronymus, Eucalpidas; Argivos Myrtis, Teladamus, Mnaſeas; Eleôs Euxitheus, Cleotimus, Ariſtæchmus; Meſſenios Neon & Thraſylochus, Philiadis inviſi Diis hominis filii; Sicyonios Ariſtratus, Epicrates; Corinthios Dinarchus, Demaratus; Megarenſes Ptœodorus, Helixus, Perilaus; Thebanos Timolaus, Theogiton, Anemœtas; Eubœos Hipparchus, Clitarchus, Soſiſtratus: dies me deficeret, ſi omnium proditorum tantùm nomina recenſerem. Hi omnes

πάντες εἰσὶν, Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν αὐτῶν βουλευμάτων ἐν ταῖς αὐτῶν πατρίσιν, ὧν ὅδε οὗτοι πρὸ ὑμῶν, ἄνθρωποι μιαροὶ, καὶ κόλακες, καὶ ἀλάστορες· ἠκροωτηριασμένοι τὰς ἑαυτῶν ἕκαστοι πατρίδας· τὴν ἐλευθερίαν προπεπτωκότες, πρότερον μὲν Φιλίππῳ, νῦν δὲ Ἀλεξάνδρῳ τῇ γαστρὶ μετρῶντες καὶ τοῖς ἀφροδισίοις τὴν εὐδαιμονίαν· τὴν δὲ ἐλευθερίαν, καὶ τὸ μηδένα ἔχειν δεσπότην αὐτῶν, (ἃ τοῖς πρότερον Ἕλλησιν ὅροι τῶν ἀγαθῶν ἦσαν καὶ κανόνες) ἀνατετροφότες.

46. Ταύτης τοίνυν τῆς ὕστατης ἀφροσύνης καὶ πρεσβύτης συφορᾶς καὶ κακίας, μᾶλλον δ', ὦ Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, προδοσίας (εἰ δεῖ μὴ λήρειν) τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας, ἥτις πόλις πρὸ πάσης ἀνθρώποις ἀνάπτυξε γενέσεως τὸ ἐμὸν πολιτεύμασιν, ἐγὼ παρ' ὑμῖν. Εἶτά μ' ἐρωτᾷς ἀντὶ ποίας ἀρετῆς ἀξιοῦ τιμᾶσθαι; Ἐγὼ δή σοι λέγω, ὅτι τὸ πολιτεύεσθαι παρὰ τοῖς Ἕλλησι διαφθαρέντων ἁπάντων, ἀρξαμένων ἀπὸ σοῦ, πρότερον μὲν τῷ Φιλίππου,

omnes *quos modò memoravi*, Athenienſes, in ſuâ ſinguli patriâ eadem conſilia ſuſcipiebant, quæ iſti homines iniqui, adulatores impuriſſimi, Reipubl. peſtis & pernicies, apud vos in veſtrâ civitate ſequebantur: qui ſuas ſinguli patrias earumque utilitates labefactabant; qui olim Philippo, & nunc etiam Alexandro libertatem ſuam ſponte prodebant, ventre & rebus turpiſſimis felicitatem metiti, libertatem verò vitamque ab omni imperio ſolutam (qui veteribus Græcis fines erant præfiniti, normaque illa præſcripta ad quam res geſtas ſuas ii dirigere perpetuò ſolebant) penitus evertentes.

92. Ab hujuſce igitur turpis famoſiſſimæque ſeditionis ac nequitiæ, ſeu potiùs, Athenienſes (ne nugis nimis indulgeam) proditæ Græcorum libertatis crimine, tum noſtra civitas apud omnes homines immunis eſt, quod quidem ad meam in Republ. adminiſtrationem ſpectat; tum ego apud vos culpâ vaco. Et me percunctaris, cujuſnam ergò virtutis coronâ donari poſtulem? Ego autem tibi reſpondeo, quoniam, cùm omnes Græciæ principes & gubernatores, quorum te primum nuncupare fas eſt, priùs quidem à Philippo,

λίππου, νῦν δ' ὑπ' Ἀλεξάνδρου, ἐμὲ οὔτε καιρὸς, οὔτε φιλανθρωπία λόγων, οὔτε ἐπαγγελιῶν μέγεθος, οὔτ' ἐλπὶς, οὔτε φόβος, οὔτε χάρις, οὔτ' ἄλλο οὐδὲν ἐπῆρεν, οὐδὲ παρηγάγετο, ὧν ἔκρινα, δικαίων καὶ συμφερόντων τῇ πατρίδι, οὐδὲν παραλῦναι. Οὐδ' ὅσα συμβεβούλευκα πώποτε τούτοισιν, ὁμοίως ὑμῖν, ὡσπερεὶ οὐ πυτάνη, ῥέπων ὅπῃ τὸ λῆμμα συμβεβούλευκα· ἀλλ' ἀπ' ὀρθῆς, καὶ δικαίας, καὶ ἀδιαφθόρου τῆς ψυχῆς, πάντα μοι πέπρακται. Καὶ μείζων δὴ πραγμάτων τῶν κατ' ἐμαυτὸν ἀνθρώπων πρόσεισι, πάντα ταῦτα ὑγιῶς καὶ δικαίως πεπολίτευμαι. Διαταῦτ' ἀξιῶ μανθάνειν.

ζγ'. Τὸν δὲ τειχισμὸν τοῦτον, ὃν σύ μου διέσυρες, καὶ τιμὼ ταφρείαν, ἄξια μὲν χάριτος καὶ ἐπαίνου κρίνω· πῶς γὰρ οὔ; πόρρω μέντοι πω τῶν ἐμαυτῷ πεπολιτευμένων τίθεμαι. Οὐ γὰρ λίθοις ἐτείχισα τὴν πόλιν, οὐδὲ πλίνθοις ἐγὼ, ἀλλ' ὅπου τούτοις μείζονι τῷ ἐμαυτοῦ φρονῶ· ἀλλ' ἐὰν μὲν ἐμὸν τειχισμὸν βούλει δικαίως σκοπεῖν, εὑρήσεις ὅπλα,

lippo, nunc ab Alexandro corrupti essent, me neque tempora, neque verborum illecebræ, neque promissorum magnitudo, neque spes, neque timor, neque gratia, neque aliud quippiam perpulit, neque allexit ut quicquam eorum, quæ civitati propria aut commoda arbitrabar, abalienarem: quoniam quæcunque Reipublicæ suadebam non ad quæstum quasi in trutinâ inclinans, quemadmodum vos, suadebam; sed à recti atque incorrupti animi instituto, quicquid ego pro civitate gessi, deprompsi: quoniam, cùm multò majoribus rebus, quàm omnes mei temporis homines, præfectus essem, has omnes integrè & feliciter tractavi; propter has (*inquam*) causas præmium postulo.

93. Hanc autem meam murorum fossarumque refectionem, quam tu calumniis infectatus es, gratiâ atque prædicatione dignam judico: quidni enim? sed tamen hanc inter res à me gestas non repono. Non enim lapidibus & lateribus civitatem stabilivi, neq; in his gloriandum mihi esse arbitror: sed si mea pro Republicâ munimenta justè velis perpendere, arma,

ὅπλα, καὶ πόλεις, καὶ τόπους, καὶ λιμένας, καὶ νεῶς, καὶ πολλοὺς ἵππους, καὶ τοὺς ὑπὲρ τούτων ἀμυνομένους. Ταῦτα προυβαλόμην ἐγὼ περὶ τὴν Ἀττικήν, ὅσον ἐπ' ἀνθρωπίνῳ λογισμῷ δυνατόν· καὶ τούτοις ἐπέσχισα τὴν χώραν, οὐχὶ τὸν κύκλον μόνον τοῦ Πειραιῶς, οὐδὲ τοῦ Ἄστεως. Οὐδὲ γ' ἠπίστησεν ἐγὼ τοῖς λογισμοῖς Φιλίππου (πολλοῦ γε καὶ δεῖ) οὐδὲ ταῖς παρασκευαῖς· ἀλλ' ὧν τοὺς συμμάχων στρατηγοί, καὶ αἱ δυνάμεις τῇ τύχῃ. Τίνες αἱ τούτων ἀποδείξεις; σαφεῖς καὶ φανεραί.

ϛδ'. Σκοπεῖτε δέ. Τί χρὴν τὴν εὖνουν πολίτην ποιεῖν, ἢ τὴν μὴ πάσης προνοίας καὶ προθυμίας καὶ δικαιοσύνης ὑπὲρ τῆς πατρίδος πολιτευόμενον; οὐκ ἐκ μὲν θαλάττης τὴν Εὔβοιαν προβαλέσθαι πρὸ τῆς Ἀττικῆς; ἐκ δὲ τῆς μεσογείας, τὴν Βοιωτίαν; ἐκ δὲ τῶν πρὸς Πελοπόννησον τόπων, τοὺς ὁμόρους ταύτῃ; καὶ τὴν σιτοπομπείαν, ὅπως ἀδεᾶ πᾶσαν φιλίαν ἄγει καὶ Πειραιῶς κομισθήσεται, προϊδέσθαι; καὶ τὰ μὲν σῶσαι τῶν ὑπαρχόντων, ἐκπέμποντα βοηθείας, καὶ λέγοντα καὶ γράφοντα τοιαῦτα,

arma, urbes, regiones, portus, nives, equorum militumque multitudinem *civitati meâ operâ* comparatam invenies. His ego præſidiis Atticam munivi, quanta humanâ prudentiâ excogitari poterant; his ego totam regionem, non modò Piræei aut Urbis circuitum, cinxi & firmavi. Neque verò conſiliis Philippi (multum autem abeſt) nec apparatu victus ſum; ſed illi ſociorum noſtrorum copias atq; præfectos ſubjicit fortuna. Quænam verò harum rerum argumenta poſſim proferre? luculenta ſanè atque manifeſta.

94. Ea autem *argumenta* ita perpendite. Quid facere oportuit civem benevolum, atque omni cum prudentiâ, ſedulitate, ac juſtitiâ patriæ ſuæ commodis conſulentem? nonne à mari Eubœam Atticæ tanquam obicem & propugnaculum opponere? à mediterraneâ parte, Bœotiam? ab iis locis quæ verſùs Peloponneſum ſunt, populos huic conterminos? nonne quomodo frumenti omni ſecuritate ad Piræum uſque ſupportaretur, providere? & alia quidem jam antè parta tueri, auxilia emittendo, dicendo, decer-

τὴν Προκόννησον, τὴν Χερρόνησον, τὴν Τένεδον; τὰ δ' ὅπως οἰκεῖα καὶ σύμμαχ' ὑπάρξῃ, παρᾶξαι, τὸ Βυζάντιον, τὴν Ἄβυδον, τὴν Εὔβοιαν; καὶ τὰ μὲ τοῖς ἐχθροῖς ὑπαρχόντων δυνάμεων τὰς μεγίστας ἀφελεῖν; ὧν δ' ὑμῖν ἔλιπε τῇ πόλει, ταῦτα προσθεῖναι;

ξέ. Ταῦτα τοίνυν ὑμῖν ἅπαντα πέπρακται τοῖς ἐμοῖς ψηφίσμασι, καὶ τοῖς ἐμοῖς πολιτεύμασιν· ἃ καὶ βεβουλευμένα, ὦ Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐὰν ἄνευ φθόνου τις βούληται σκοπεῖν, ὀρθῶς εὑρήσει, καὶ πεπραγμένα πάσῃ δικαιοσύνῃ, καὶ τὰ ἑκάστου καιρὸν ὑπαρξάντα, οὐδ' ἀγνοηθέντα, οὐδὲ παρεθέντα ὑπ' ἐμοῦ· καὶ ὅσα εἰς ἀνδρὸς ἑνὸς λυσάμενα καὶ λογισμοὶ ἦκεν, οὐδὲν ἐλλειφθέν. Εἰ δὲ ἢ Δαίμονός τινος, ἢ τύχης ἰσχὺς, ἢ στρατηγῶν φαυλότης, ἢ τῶν παραδιδόντων τὰς πόλεις ὑμῖν κακία, ἢ πάντα ταῦτα ἅμα ἐλυμήνατο τοῖς ὅλοις, ἕως ἀνέτρεψε· τί Δημοσθένης ἀδικεῖ; Εἰ δ' οἷός τ' ἦν ἐγὼ παρ' ὑμῖν κτῆσιν ἐμαυτοῦ τάξιν, εἰς ὃν ἑκάστη τῶν Ἑλληνίδων πόλεων ἀνὴρ ἐγένετο, μᾶλλον δ'

nendo, Proconnesum, Chersonesum, Tenedum? alia autem ut amicitiâ nobis & societate conjungerentur, effectum dare, Byzantium, Abydus, Eubœa? nonne maximam copiarum partem, quas habebant hostes, auferre; atque in quibus nostra defecit civitas, ea acquirere atque adjungere?

95. Ea igitur omnia decretis meis atque consiliis consecutus sum. Quæ quidem, Athenienses, si absque invidiâ rem vultis perpendere, & rectè à me esse cogitata, & justissimè reperietis: nullam porrò rerum agendarum opportunitatem aut prætermissam à me aut ignoratam aut proditam; sed ea omnia, quæ unius hominis prudentia ac facultas consequi poterat, perfecta esse videbitis. Quòd si Dei cujusdam seu fortunæ violentia, seu imperatorum nequitia, seu eorum qui urbes vestras prodebant scelus, seu hæc omnia simul conjuncta rerum summam labefactabant, donec penitus disperdidissent: quâ in culpâ erat Demosthenes? Sin autem qualis ego pro loco meo atque ordine apud vos fui, unus talis in singulâ Græciæ civitate fuisset; immo

si

δ' εἰ ἕνα ἄνδρα μόνον Θετταλία, ἢ ἕνα ἄνδρα Ἀρκαδία, ταὐτὰ φρονοῦντα ἔχον ἐμοὶ, οὐδεὶς ἥτε τὴν ἔξω Πυλῶν Ἑλλήνων, ἥτε τὴν εἴσω, τοῖς παροῦσι κακοῖς ὑπέχρηζ' ἄν· ἀλλὰ πάντες ἂν ὄντες ἐλεύθεροι, καὶ αὐτόνομοι, μετὰ πάσης ἀδείας ἀσφαλῶς ἐν εὐδαιμονίᾳ τὰς ἑαυτῶν ᾠκουν πατρίδας, τοσούτων καὶ τοιούτων ἀγαθῶν ὑμῖν καὶ τοῖς ἄλλοις Ἀθηναίοις ἔχοντες χάριν δι' ἐμέ.

ξϛ'. Ἵνα δ' εἰδῆτε, ὅτι πολλῷ τοῖς λόγοις ἐλάττοσι λεχθεῖσι τὴν ἔριν, εὐλαβούμενόν τε φθόνον, λέγε μοι τοῦτο, καὶ ἀνάγνωθι λαβὼν καὶ ἀριθμὸν τῶν βοηθειῶν ἃς καὶ τὰ ἐμὰ ψηφίσματα.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΒΟΗΘΕΙΩΝ

Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα πράττειν, Αἰσχίνη, καὶ καλὸν κἀγαθὸν πολίτην δεῖ (ὧν κατορθουμένων μὲν, ὦ Γῆ καὶ Θεοὶ, ὡς μεγίστοις ἀναμφισβητήτως ἐπῆρχεν εἶναι), καὶ τὸ δικαίως πράττειν· ὡς ἑτέρως δὲ συμβάντων, τὸ

si unum tantummodo habuisset Thessalia, unum Arcadia, qui eadem atque ego cogitaret, nemo Græcorum aut extra aut intra Pylas ærumnas hasce in quibus nunc est, sustineret: sed omnes libertate suâ freti, suoque arbitrio viventes, omni denique securitate, otio, atque felicitate abundantes, suas ipsarum patrias incolerent, atque horum omnium beneficiorum, quæ meâ operâ comparabam, vobis, Judices, cæterisque Athenienſibus haberent gratiam.

96. Atque ut probè intelligatis verba, quibus utor, tenuiora multò esse quàm facta, ideo quòd ab invidiâ caveam; sume hanc tabellam, & numerum auxiliorum, quæ decretis meis comparata sunt, recense.

NUMERUS AUXILIORUM *secundum Demosthenis Decreta.*

Hæc atque his similia facere debuit civis bonus atque honestus (quæ si prosperè & ex sententiâ cessissent, in amplissimo rerum statu, per Deos immortales, nobis esse licuisset, idque sine ullius injuriâ: cùm verò aliter contigerit, hoc

τὸ γοῦν εὐδοκιμεῖν δεῖται, καὶ τὸ μηδένα μέμφεσθαι τὴν πόλιν μηδὲ τὴν προαίρεσιν αὐτῆς, ἀλλὰ τῷ τύχῃ χαλίζειν, τῷ οὕτω τὰ πράγματα κείνασαι) ἢ μὰ Δί' οὐκ ἀποστάσα τ συμφερόντων τῇ πόλει, μισθούσαντα δ' αὐτὸν τοῖς ἀναυτίοις, τοὺς ὑπὲρ τ ἐχθρῶν καιροὺς ἀντὶ τ τ πατρίδος θεραπεύειν· ὅδε τ μὲ πράγματα ἄξια τῆς πόλεως ὑποστάντα λέγειν ἢ γράφειν, καὶ μένειν ὅπου τύχοι, βασκαίνειν· ἐὰν δέ τις ἰδίᾳ τι λυπήσῃ, τοῦτο μεμνῆσθαι ἢ τηρεῖν, ὁδὶ δ' ἡσυχίαν ἄγειν ἄδικον ἢ ὕπουλον, ὡς Σὺ ποιεῖς πολλάκις.

ιζ' Ἔστι γὰρ, ἔστιν ἡσυχία δικαία ἢ συμφέρουσα τῇ πόλει, ἣν οἱ πολλοὶ τ πολιτῶν ὑμεῖς ἁπλῶς ἄγετε. Ἀλλ' ἢ ταύτῃ ὅτος ἄγει τὴν ἡσυχίαν (πολλοῦ γε ἢ δεῖ) ἀλλ' ἀποστὰς, ὅταν αὐτῷ δόξῃ, τ πολιτείας (πολλάκις δὲ δοκεῖ) φυλάττεται ὁπηνίκα ἔξεστι μεταὶ τοῦ σωφρονεῖν λέγοντος· κἂν τοῦτό τῆς τύχης τι συμβέβηκεν ἀναυτίωμα, ἢ ἄλλό τι δύσκολον γέγονε, (πολλὰ

hoc ſaltèm reſtat, quòd bene audiamus, quòd nemo civitatem noſtram ejuſve conſilium criminetur, ſed fortunam ſolam, quæ rerum eventum ita conſtituit, reprehendat) *hæc inquam facere debuit civis bonus*, non à Reipublicæ utilitate ſe ſubtrahere, non operam mercedis ergò adverſariis navare, eorumq; potiùs quàm patriæ temporibus inſervire; non eum, qui res civitate dignas & dicere & decernere auſus fuerit, & in iiſdem ſtrenuè perſtiterit, calumniis inſectari: non denique ſiquam privatam acceperit injuriam recordari aut in memoriâ tenaciter cuſtodire; neque otium agere injuſtum atque ſuboccultum; quæ tu facis ſæpiſſimè.

97. Eſt enim, Athenienſes, aliquod otium juſtum & ab omnibus conceſſum Reipublicæ vehementer utile, quo cives plerique honeſtè aliquando ſunt uſi. Sed iſte non tale otium, ſed longè diverſum amplexus eſt: à Republicâ enim, quandoque libuerit (& perſæpe quidem libet) ſe ſubtrahens, ſpeculatur atque obſervat, quando aut vos oratoris aſſiduè dicentis tædio affecti ſitis; aut grave atque adverſum aliquid à fortunâ, aut aliunde acceperit civitas; (multa

(πολλὰ δὲ τὰ ἀνθρώπινα) εἶτ' ὀξὺ τῷ τούτῳ καιρῷ ῥήτωρ ἐξαίφνης ἐκ τῆς ἡσυχίας, ὥσπερ πνεῦμα, ἐφάνη, καὶ πεφωνασκηκὼς, καὶ συνειλεχὼς ῥήματα καὶ λόγους, συνείρει τούτους σαφῶς καὶ ἀπταίστως, ὄγκον μὲ ὠδεμίαν φέροντας, οὐδὲ ἀγαθοῦ κτῆσιν ὠφελοῦς· συμφορὰν δὲ τῷ τυχόντι τῶν πολιτῶν, καὶ κοινῇ ἀρχούσῃ. Καί τοι ταύτης τῆς μελέτης καὶ τῆς ἐπιμελείας, Αἰσχίνη, εἴπερ ἐκ ψυχῆς δικαίας ἐλίγετο καὶ τὰ τῆς πατρίδος συμφέροντα προῃρεῖτο, τοὺς καρποὺς ἔδει γενναίους καὶ καλοὺς καὶ πᾶσιν ὠφελίμους εἶναι, συμμαχίας πόλεων, πόρους χρημάτων, ἐμπορίου κατασκευὴν, νόμων συμφερόντων θέσεις, τοῖς ἀποδειχθεῖσιν ἐχθροῖς ἀνατρώματα. Τούτων γὰρ ἁπάντων ἕνεκα οὐκ τοῖς ἄνω χρόνοις ἐξέτασις, καὶ ἔδωκεν ὁ παρελθὼν χρόνος πολλὰς ἀποδείξεις ἀνδρὶ καλῷ τε καὶ ἀγαθῷ· ἐν οἷς ὑδαμοῦ σὺ φανήσῃ γεγονὼς, οὐ πρῶτος, οὐ δεύτερος, οὐ τρίτος, οὐ τέταρτος, οὐ πέμπτος, οὐχ ἕκτος, οὐχ ὁπο-

(multa autem in humanâ vitâ accidunt incommoda) tum illic ex otioso atque taciturno, veluti subitus quidam turbo, orator evadit; & voce exercitatâ & canorâ prodiens, ingentem nominum ac verborum congeriem accumulat, eaque connectit, & clarè unoque spiritu pronunciat; quæ quidem nullius unquam utilitatis aut bonæ alicujus rei fructum ferebant, sed cuilibet civi calamitatem Reique publicæ dedecus importabant. Et quidem hujusce curæ atque studii, Æschine, si modò ab animo sincero & Reipublicæ commodis consulente profecta fuissent, præclaros sanè fructus & copiosos omnibusque utiles esse oportebat, urbium nimirum societates, pecuniæ subsidia, mercatuum structuras, legum utilium lationes, atque adversùs manifestos Reipublicæ inimicos susceptas simultates. Hæc enim superiore memoriâ spectari & dispici solebant: & præteritum tempus viro bono atque honesto *voluntatis* suæ indicandæ occasionem sæpe porrexit: quo in numero tu nunquam comperieris interfuisse, non primus, non secundus, non tertius, non quartus, non quintus, non sextus, nullum denique locum

ὀπροσοῦν· οὐκοῦν, ἐπεί γε καὶ ἡ πατρὶς ηὐξάνετο. Τίς γὰρ συμμαχία Σοῦ τοιούτου γέγονε τῇ πόλει; τίς δὲ βοήθεια, ἢ κτῆσις εὐνοίας ἢ δόξης; τίς δὲ πρεσβεία; τίς ἀγαθονία, δι' ἣν ἡ πόλις ἐντιμοτέρα γέγονε; Τί τῶν οἰκείων, ἢ τῶν Ἑλληνικῶν καὶ ξενικῶν, οἷς ἐπέστης, ἐπηνώρθωται ἀφ' σοῦ; ποίαι τριήρεις, ποῖα βέλη, ποῖοι νεώσοικοι; τίς ἀνεῳγθὴ τειχῶν; ποῖον ἐμπορικόν; τί τῶν ἁπάντων σὺ χρήσιμος εἶ; τίς ἢ τοῖς εὐπόροις, ἢ τοῖς ἀπόροις πολιτικὴ καὶ κοινὴ βοήθεια χρημάτων ἀφ' σοῦ; σὺδαμοῦ. Ἀλλ' ὦ τᾶν, εἰ μηδὲν τούτων, εὐνοιά γε καὶ προθυμία· ποῦ; πότε; ὅστις, ὦ πάντων ἀδικώτατε, οὐχ' ὅτε ἅπαντες ὅσοι πώποτ' ἐφθέγξαντο ἐπὶ τοῦ βήματος, εἰς σωτηρίαν ἐπεδίδοσαν, καὶ τὸ τελευταῖον Ἀριστόνικος τὸ συνειλεγμένον ἀργύριον εἰς τιμὴν ἀπεμίσθου, σὺδὲ τότε οὔτε παρῆλθες, οὔτε ἐπέδωκας σὺδέν· οὐκ ἄπορος· πῶς γὰρ;

cum ibi obtines. Si enim ita ſe res haberet, tuâ operâ amplificata eſſet civitas. Quæ enim ſocietas à Te civitati comparata eſt? quæ auxilia, quæ benevolentiæ atque gloriæ poſſeſſio? quæ legatio, aut adminiſtratio tua civitatis gloriam augebat? Quid rerum domeſticarum, aut Græcanicarum, aut externarum, cui tu eras præfectus, te auctore inſtauratum eſt? quænam triremes, quæ arma, quæ navalia, quæ murorum ſtructura, quinam equitatus tuâ operâ quæſitus eſt? quâ denique in re te utilem præbuiſti? quando aut divites aut egenos liberali ac cive dignâ donatione juviſti? nunquam profectò. Sed heus inquiet aliquis, tametſi nihil horum ab Æſchine factum ſit, tamen ei deeſt neque ſtudium nec benevolentia. Quorſum verò? quomodo *tu potes eſſe benevolus*, qui (ô omnium mortalium iniquiſſime) ne tunc quidem, cùm alii omnes, quicunque è ſuggeſto unquam erant concionati, aliquid in Reipubl. uſus conferrent, cùm ipſe denique Ariſtonicus, ut amiſſam dignitatem recuperaret, pecuniam perſolveret, ne tunc, inquam, unam drachmam largitus es; non quòd eſſes pauper: quî enim tu pauper,

γάρ; ὃς γε κεκληρονόμηκας μὲν τῶν Φίλωνος τοῦ κηδεστοῦ χρημάτων πλειόνων ἢ πέντε ταλάντων· δυοῖν ταλάντοιν δ' εἶχες ἔφιππον δωρεὰν ἀφ' ὧν ἠγεμόνιον τ' συμμορείαν, ἐφ' οἷς ἐλυμήνω μὲν τεταγμένον νόμον. Ἀλλ' ἵνα μὴ λόγον ἐκ λόγου λέγων, τοῦ παρόντος ἐμαυτὸν ἐκκρούσω, ἀφίημι ταῦτα· ἀλλ' ὅτι οὐχὶ δι' ἔνδειαν ὧν ἐπέδωκας, ἐκ τούτων δῆλον, ἀλλὰ φυλάττων τὸ μηδὲν σεαυτῷ γενέσθαι πρὸς σοῦ τούτοις οἷς ἅπαντα πολιτεύῃ.

ζη'. Ἐν τίσιν οὖν σὺ νεανίας, καὶ πλουσίᾳ λαμπρός; ἐνίκα ἂν εἰπεῖν τι χρὴ τούτων δέοι, ἐν τούτοις λαμπροφωνότατος, μνημονικώτατος, ἐπικειτὴς ἄριστος, τραγικὸς Θεοκρίνης. Εἶτα τῶν πρόσθεν γεγενημένων ἀνδρῶν ἀγαθῶν μέμνησαι, καὶ καλῶς ποιεῖς. Οὐ μὴν τοι δίκαιόν ἐστιν, ὦ Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν πρὸς τὰς τελευτησάσας εὔνοιαν ὑπάρχουσαν προσλαβόντα παρ' ὑμῶν, πρὸς ἐκείνους ἐξετά-

pauper, ad quem Philonis ſoceri tui hæreditas nuperrimè pervenit, quæ pluris quinque talentis æſtimata eſt? qui præterea duo talenta à claſſium præfectis accepiſti, eò quòd legem ad Trierarchicam rem ſpectantem labefactâris? Verùm ne, dum mihi nova ex ſuperiori ſemper naſcitur oratio, à præſenti inſtituto longiùs digrediar, miſſa hæc faciam: paupertatem verò nunquam tibi obſtitiſſe quò minùs pecuniam donares, ex ſupradictis conſtat; ſed egregiam illam diligentiam quam uſque adhibuiſti, nequid eorum hominum, quorum ex voluntate atque arbitrio Rempubl. gerebas, incommodum unquam adminiſtrares.

98. Quibus igitur in rebus tu fortem te præſtitiſti? in iis ſcilicet, ubi contra hos aliquid erat dicendum, ibi vociferabaris, ibi memoriam oſtendebas tenaciſſimam, ibi tragœdum illum Theocrinem ſatis aptè exprimebas. At poſtea viros illos, qui olim floruerunt, commemoras, & perpulchrè quidem facis: at mehercule iniquum eſt, Athenienſes, illius benevolentiæ, quâ viros jampridem defunctos proſecuti eſtis, nunc tandem mentionem facere, eamque

ἐκπαίζειν καὶ παραβάλλειν ἐμὲ, ὃς συζῶντα μὴ ὑμῖν. Τίς γὰρ οὐκ οἶδε τῶν πάντων, ὅτι τοῖς μὲν ζῶσι πᾶσιν ὑπεί τις ἢ πλείων ἢ ἐλάττων φθόνος; τοὺς τεθνεῶτας δὲ ὁπόταν τὴν ἐχθρὰν ὁ θάνατος λύσῃ, τί μισεῖ; Οὕτως οὖν ἐχόντων τούτων τῇ φύσει, πρὸς τοὺς περὶ ἐμαυτοῦ νῦν ἐγὼ κέκριμαι, καὶ διαῤῥήδην; μηδαμῶς· (ὅτι γὰρ λίχνιον, οὐτ' ἴσον, Αἰσχίνη) ἀλλὰ πρὸς σὲ, καὶ ἄλλον εἴ τινα βούλει, τῶν ταὐτά σοι προῃρημένων ἢ ζώντων. Καὶ τοῦτο σκόπει, πότερον χείλλιον καὶ ἄμεινον τῇ πόλει, ἀφ' οὗ τὰς τῶν προτέρων εὐεργεσίας (ἃς ἅπαντες ἐπίστασθε, ἐμοῦ μηδὲν εἰπόντος ἂν ἐλλείψας) τὰς ὑπὸ τοῦ παρόντα βίον γιγνομένας εἰς ἀχαριστίαν καὶ προπηλακισμὸν ἄγειν; ἢ πᾶσιν, ὅσοι τι μετ' εὐνοίας προέβησαν, τῆς πρὸς τούτων τιμῆς καὶ φιλανθρωπίας μετεῖναι.

ιθ'. Καὶ μὴν, εἰ ἢ τοῦτ' ἄρα δεῖ με εἰπεῖν, ἡ ἐμὴ πολιτεία καὶ προαίρεσις, ἂν τις ὀρθῶς σκοπῇ, ταῖς τῶν τότε

in medium proferre, meque adeò, qui vobiſcum vivo, cum iis comparare, & calumniandi occaſionem inde arripere. Quis enim neſcit, quòd vivi nonnullâ ſemper invidiâ laborent, cùm mortuis nemo, licèt antea fuerit hoſtis, ſuperſit inimicus? Hæc igitur cùm ita à Naturâ comparata ſint, egone cum priſcis heroibus componar, cumque illorum vitâ mea demum conferetur? nequaquam: (neque enim æqualis fuerit comparatio) ſed tecum, Æſchine, aut cum quovis alio illorum qui tua inſtituta imitantur, quæque adhuc in vitâ commorantur. Atque id tecum cogita, utrum magis civitati in honorem & commodum ceſſurum ſit, an ut propter antiqua illa beneficia quibus à proavis noſtris ornata eſt, (quæ quidem permulta ſunt & perampla, quantaque nemo poſſit dicendo conſequi) pro iis, quæ nunc dierum collocantur, nullam gratiam perſolvat, ſed ea ludibrio haberi ſinat; an ut omnes, qui Remp. beneficiis cumulârint, debito honore, debitâ munificentiâ proſequatur.

99. Et profectò, ſi me iſtud dicere oporteat, mea inſtituta, ſiquis rem rectè inveſtiget, eorum, qui laudes olim conſecuti ſunt, rebus geſtis

τότε ἐπαινεῖσθαι ἀνδρῶν ὁμοία, ἢ ταὐτὰ βουλομένῳ φαίνεσθαι· ἢ δὲ σὺ, τοῖς τῆδε τοὺς τοιούτους τότε συκοφαντοῦντι. Δῆλον γὰρ ὅτι καὶ κατ' ἐκείνους ἦσάν τινες τοὺς ἀγαθούς, οἳ διέσυρον μὲν τοὺς ὁμοίους τότε, τοὺς δὲ πρόσθεν γεγενημένους ἐπῄνουν, βάσκανον πρᾶγμα καὶ ταὐτὸ ποιοῦντες σοί. Εἶτα λέγεις ὡς οὐδὲν ὅμοιός εἰμι ἐκείνοις ἐγώ; σὺ δ' ὅμοιος, Αἰσχίνη; ὁ δ' ἀδελφὸς ὁ σός; ἄλλος δέ τις τῆδε τῶν ῥητόρων; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐδένα φημί. Ἀλλὰ πρὸς τοὺς ζῶντας, ὦ ἄνδρες, ἵνα μηδὲν ἄλλο εἴπω, τοὺς ζῶντα ἐξέταζε, ἢ τοὺς καθ' αὑτόν, ὥσπερ τἄλλα πάντα, τοὺς Ποιητὰς, τοὺς Χορηγοὺς, τοὺς Ἀγωνιστάς. Ὁ Φιλάμμων, οὐχ ὅτι Γλαύκῳ τῷ Καρυστίῳ καί τινι ἑτέρῳ πρόσθεν γεγενημένῳ ἀθλητῇ ἀδυνατώτερος ἦν, ἀνεφάνητος ἐν τ' Ολυμπίᾳ ἀπῆει· ἀλλ' ὅτι τῶν εἰσελθόντων πρὸς αὐτὸν ἄριστα ἐμάχετο, ἐστεφανοῦτο, καὶ νικῶν ἀπηγορεύετο. Καὶ σὺ, πρὸς τοῦ τῶν ὅσα με ῥήτορας,

πρὸς

gestis atque consiliis consentanea esse reperientur; tua verò, Æschine, istorum facta factis respondent, qui laudabiles illos cives calumniis tunc affecerunt. Nihil enim certius est quàm quod iis etiam temporibus nonnulli extiterunt, qui eodem odio eâdemque quâ tu nunc flagras invidiâ sui temporis heroas prosecuti sunt, virosque longè antea natos omni laude cumularunt. Tunne verò mihi id objicis, quòd nullâ in re iis similis sim? tu verò ipse adeò similis es, Æschine? aut frater tuus? aut quisquam præterea oratorum qui nunc vivunt? Ego enim neminem puto. Tu verò, vir bone, (nequid gravius dicam) viventem cum viventibus & sui seculi hominibus contende; eademque in Oratoribus conferendis rationem sequere, quæ in Poëtis, Choris, & Palæstritis servari solet. * Neque enim Philammon, quamvis Glauco illo Caryftio, aliisque superioris seculi palæstritis multò esset debilior, ideo tamen coronam in ludis Olympiacis non consecutus est; sed quoniam cum suis æqualibus fortissimè pugnaret, coronatus est, &, quia victoriam teneret, victor prædicatus. Tu me igitur cum hujusce ævi oratoribus compone,

* Vid. Æsch. cap. 63.

te-

πρὸς σαυτὸν, πρὸς ὁντινα βούλει τῶν ἁπάντων, οὐδενὶ ἐξίσαμεν, ὦ, ὅτι μὲν τῇ πόλει τὰ βέλτιστα ἐλέσθαι παρῆν, ἐφαμίλλου τῆς εἰς τὸν πατρίδα εὐνοίας ὁ κοινὸς πᾶσι κειμένης, ἐγὼ κράτιστα λέγων ἐφαινόμην, καὶ τοῖς ἐμοῖς ψηφίσμασι, καὶ νόμοις, καὶ πρεσβείαις ἅπαντα διῳκεῖτο· ὑμῶν δὲ οὐδεὶς ἦν οὐδαμοῦ, πλὴν εἰ τούτοις ἐπιτρέποιμι τι δέοι. Ἐπειδὴ δὲ ἀ μήποτ' ὤφελε συμβῆναι, καὶ οὐκ ἐπὶ συμβούλων, ἀλλὰ τῶν τοῖς ὑπερασπιζομένοις ὑπηρετούντων, καὶ τῶν κατὰ τῆς πατρίδος μισθαρνεῖν ἑτοίμων, καὶ τῆς κολακεύειν ἑτέρας βουλομένων ἐξέτασις ἦν, τηνικαῦτα σὺ, καὶ τούτων ἕκαστος τὸ τάξει, καὶ μέγας, καὶ λαμπρὸς ἱπποτρόφος· ἐγὼ δ' ἀθενὴς, ὁμολογῶ, ἀλλ' εὔνους μᾶλλον ὑμῶν τοῖς τότε.

ρ'. Δύο δ', ὦ Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦτα τὴ φύσει μέτριον πολίτην ἔχειν δεῖ, (ὕπω γάρ μοι δοκεῖ ἐμαυτῷ λέγειν ἀνεπιφθονώτερον

tecum ipso si voles, aut cum quovis, (cedo enim nemini) quorum, eo quidem tempore quo omnibus licebat civitati optimè consulere, cùm in medio positum esset certamen, quis se patriæ amicissimum præstaret, ego omnium utilissima suadere compertus sum, meisq; decretis, meis legibus, meis legationibus omnia gerebantur. Vestrûm verò, Æschine, nemo usquam comparebat, nisi fortè ut mea consilia reprehenderetis. Posteaquam verò ista accidebant, quæ utinam Dii avertissent, & jam non ampliùs consiliarii, sed servi ac subditi qui imperata facerent, qui contra patriæ utilitatem mercede essent corrumpendi, quique aliis libenter assentari vellent, omni studio exquirebantur; tunc tu, *Æschine, comparebas*, tunc horum unusquisq; suo ordine adeò splendidum & præter cæteros locupletem se ostentabat, ut equos posset alere, aut *quidvis aliud magnificè facere*. Ego quidem me vobis pauperiorem fuisse agnosco, sed tamen animum erga civitatem hanc magis benevolum habuisse contendo.

100. Duo verò hæc, Athenienses, civis naturâ moderati partes atque officium esse existimo, (sic enim de meipso dicere sine invidiâ potero)

ἀνεπιφθονώτατοι εἰσιν) ὁ μὲν τῆς ἐξουσίας τὸν τοῦ γενναίου, καὶ τὸν τοῦ σωτῆρα τῇ πόλει προαίρεσιν ἀφυλάκτους· ὁ παντὶ δὲ καιρῷ καὶ σώζει, τὸν εὔνοιαν. Τύχη γὰρ ἡ φύσις κυρία, τοῦ λυμαίνεσθαι δὲ καὶ ἰσχύειν, ἑτέρα. Ταυτὶ μὲν τοίνυν παρ' ἐμοὶ μεμνημένοις εὑρήσετε ἁπλῶς. Ὅρα δὲ· οὐκ ἐξαυτόμολος, οὐκ Ἀμφικτυονικὰς δίκας ἐπαγόντων μου, οὐκ ἀπειλούντων, οὐκ ἐπαγγελλομένων, ἀλλ' οὓς καθαρέτους τύπους ὥσπερ θηρία μου σφαβαλλόντων, ἀδαμῶς σφόδρα ἐγὼ τὴν εἰς ὑμᾶς εὔνοιαν. Τὸ γὰρ ἐξαρχῆς εὐθὺς ὀρθὴν καὶ δικαίαν τὴν ὁδὸν τῆς πολιτείας εἰλόμην, τὰς τιμὰς, τὰς δυναστείας, τὰς εὐδοξίας τὰς τῆς πατρίδος φρασσύειν, ταύτας αὔξειν, καὶ τούτων εἶναι. Οὐκ ὅπως μὲ τοῖς ἑτέρων εὐτυχήμασι φαιδρὸς ἐγὼ καὶ γεληὼς καὶ τὴν ἀγορὰν σφέρχομαι, ἡ δεξιὰν σωτείνων, καὶ εὐαγγελιζόμενος· τούτοις, οὓς ἂν ὁλεῖσι ἀπαγγέλλειν οἴωμαι· ἡ δὲ τῆς πόλεως ἀγαθὸν πυθεινὸς ἀκούω,

tero) tum in omni magiſtratu, dignitatem majeſtatemq; primumque *apud Græcos* locum Civitati noſtræ conſervare; tum omni omnino tempore omniq; re geſtâ benevolentiam erga eandem habere. Hoc enim Naturâ ipsâ magiſtrâ conſequimur; poteſtas verò & imperium non virtutis & ingenii reputanda ſunt, ſed fortunæ & temporum munera. Hanc itaq; benevolentiam uſq; me retinuiſſe comperietis. Quid enim? cùm ad ſupplicium depoſcebar, cùm apud Amphictyonas in jus vocabar, cùm me hoſtes minis inſequebantur, cùm promiſſis tentabant, cùm deniq; nefarios iſtos proditores tanquam beſtias in me immitterent, nihilo magis tamen animi mei propenſam erga vos voluntatem depoſui. Utprimum enim ad rempubl. acceſſi, illius adminiſtrandæ eas rationes ſecutus ſum, quibus patriæ meæ honores, imperia, dignitateſq; tueri, ornare, augere, atq; amplificare poſſem, & totus denique in iis eſſe. Neque verò cum alienæ res feliciter ceſſerint, ego hilaris atque alacer in foro deambulo, dextram huc illuc porrigo, iiſque læta nuntio, quos illuc perlaturos ſperem: nec cùm Civitati noſtræ boni aliquid contigiſſe audiam,

ἀκούω, ἢ φέναι, ἢ κύπλον εἰς τὴν γῆν· ἅπερ οἱ δυσσεβεῖς οὗτοι, οἱ τὴν μὲν πάλιν ἀμφισύρουσιν, ἅπερ ἐκ αὐτῆς διασύροντες ὅταν τοῦτο ποιῶσιν. Ἐξὸν δὲ βλέπουσι, ἢ οἷς ἀτυχήσαντων τῶν Ἑλλήνων εὐτύχησεν ἕτερος, ταῦτ' ἐπαινοῦσι, ἢ ὅπως ἡ ἄπαντα χρόνον διαμένει, φασὶ δεῖν τηρεῖν.

ρα'. Μὴ δῆτ', ὦ πάντες θεοὶ, μηδεὶς ταῦθ' ὑμῶν βουλεύσηται· ἀλλὰ μᾶλιστα μὲν, ἢ τούτοις βελτίω παὶ νοῦν ἢ φρένας ὀφθείητε. Εἰ δ' ἄρα ἔχουσιν οὕτως ἀνιάτως, τούτους μὲν αὐτοὺς καθ' ἑαυτοὺς, ἐξώλεις ἢ ἀφόλεις ὄντας γῆ καὶ θαλάττῃ ποιήσαιτε· ἡμῖν δὲ τοῖς λοιποῖς τὸν ταχίστην ἀπαλλαγὴν ἢ ἐπιτιμίων φόβων δότε, καὶ σωτηρίαν ἀσφαλῆ.

diam, horreo repentè, & ingemisco, oculosque humi defigo, ut impii isti solent, qui civitatem probris & maledictis vexant, quasi interea, dum civitatem calumniantur, nullam in seipsos jacerent contumeliam, Verùm aliò, *Athenienses*, extra hanc Rempubl. prospiciunt; & siquid, Græcis res adversas ferentibus, alii cuiquam fauste eveniat, hoc uno ore laudant, summâque operâ nitendum esse clamant, ut ea felicitas integra & perpetua conservetur.

101. Nolite verò, ô Dii immortales, nolite hæc nutu vestro comprobare; sed potiùs istis meliores animos, meliora consilia date. Sin eorum insanabilis sit amentia, eos ipsos, ab omni humano consortio divulsos, terræ marisque calamitatibus opponite, eos ipsos dissipate, disperdite, immaturâ morte abripite: nobis verò, qui in hâc Civitate superstimus, in auxilium festinate; nos periculorum, quæ capiti nostro imminent ac impendent, metu liberate; nobis denique ô *Dii immortales, & civitati huic Athenienſi* æternùm prospicite, res secundissimas date, & salutem integerrimam.

Τοῦ πρὸς Στέφανον Λόγου

ΤΕΛΟΣ.

INDEX,

SIVE

VOCUM DIFFICILIORUM,

Earum præſertim quæ ad res ATTICAS pertinent,

EXPLICATIO.

Æ. Æſchinem, D. Demoſthenem, Numerus Capita deſignat.

Α.

ΑΓΝΟΥΣΙΟΣ, *Æ.* 21. *D.* 8. *Agnuſius.* *Agnus* Pagus *Atticus* in tribu *Demetriade*, à *Stephano*, in *Acamantide*, à *Suidâ*, numeratus.

Αγωνοθέται, *Æ.* 60. *D.* 26. *Ludorum præfecti*, ſcenicorum propriè. *Heſychius*, Erant autem deni, ex ſingulis tribubus electi: per quadriennium præfuerunt. *Sigonius de Republ. Athen.* lib. 4. cap. 7.

Αζηνιεύς, *Æ.* 44, 65. *Azenienſis.* *Azenia* eſt Pagus *Atticus* in tribu *Hippothoontide*. *Steph. Byz.* ἐκ Πόλεων.

Αἰαντὶς, *D.* 55. *Æantis tribus.* Vide Φυλαί.

Αἱρετοὶ Ἀρχαί, *Æ.* 13. *Magiſtratus electione creati*: diverſi à Κληρωτοῖς; hi enim totius populi ſuffragiis creati, illi à parte populi extra ordinem proditi ſunt. *Sigon.* lib. 4. 1.

Ἀλωπέκη, *Alopece.* Pagus *Atticus* in tribu *Antiochide*. *Steph. Byz. Socratis* patria. *Diog. Laërt. in Socrate.* Ἀλωπεκῆθεν. *D.* 52. *Alopecenſis.*

Ἀμάξια, *D.* 37. ὡς ἐκ ἁμάξης, *tanquam ex plauſtro* loqui. Proverbium à Poëtis ductum, qui dum Ludis *Dionyſiacis* in *plauſtro* veherentur, quoſcunque vellent conviciis & contumeliis proſcindebant.

Ἀμφικτύονες, (*paſſim*) *Amphictyones*: Concilium, ab *Amphictyone Deucalionis* fil. inſtitutum: primùm ex ſeptem, poſtmodum ex pluribus *Græciæ* civitatibus conſtabat. *Strabo* lib. 8. Bis in anno, Vere & Autumno ineunte, coibat in *Pylas* ſeu *Thermopylas* juxta *Delphos*; unde dicitur Πυλαία (i. e.) *Conventus in Pylis habitus*; & legati, qui à ſingulis civitatibus duo vel tres ad Concilium hoc conſtituendum mittuntur, appellantur *Pylagoræ*. *Strabo* lib. 9. *Portus* ad *Suidam* penacuendum mavult, Ἀμφικτύονες.

Am-

Ἀναγυρράσιος, (*passim*) *Anagyrrhasius*; vel potiùs cum simplici [ῥ], *Anagyrus* enim est Pagus *Atticus* in tribu *Erechtheï*. *Steph. Byz.*

Ἀναφλύστιος, (*passim*) *Anaphlystius*. *Anaphlystus* Pagus *Atticus* in tribu *Antiochide* : ab *Anaplysto Trœzenis* fil. ita dict. *Steph. Byz.*

Ἀνθεστηριών, Æ. 34. D. 51. *Anthesterion*, mensis *Atticus*, ab *Anthesteriis*, festis in honorem *Bacchi* hoc mense celebratis, ita dict. *Etymologic. Magn.* Vide Μῆν.

Ἀπογραφεύς, Æ. 11. *Custos*, ut appellatur à *Cicerone*; *Logistis* administer : in populo tabulas pro Senatu confecit, descripsitque reditus & pecunias, quas in usum populi collegerunt coactores. Erant autem duo. *Suidas.*

Ἀπόδεκται, Æ. ibid. Magistratus, qui in Senatu, sicut in populo Ἀπογραφεύς, tabulas confecerunt; vectigalia & tributa recipiebant, & in publicos codices referebant. *Harpocrat.* Erant autem deni, à *Clisthene* instituti. *Sigon.* lib. 4. 3.

Ἀπόστολοι, D. 24, & 31. dicuntur ipsæ navium *emissiones*; qui verò ad hanc emissionem designati sunt, vocantur Ἀποστολεῖς. D. 34.

Ἄρειος Πάγος, Æ. 9, & 93. D. 42. *Areopagus*. Locus *Athenis*, in quo sedebat Senatus ille, dict. *Areopagiticus*, à *Cecrope* institutus : qui ex iis, qui novem *Archontum* imperium gesserant, constabat; de capitalibus rebus judicabat. Unde Ἄρειος Πάγος sit dictus, discrepant Authores : sed de eo multa passim legenda.

Ἄρμοστὴ, D. 28. *Gubernatores*, *Prætores*. Sic autem appellabantur Magistratus, qui à *Lacedæmoniis* in urbes ipsorum imperio subditas mittebantur. *Suid.*

Ἀρχιεύς, Æ. 44. *Archiensis*. *Archia* (vel *Erchia*, rectiùs, ut vult *Pinedo* ad *Steph. Byz.*) Pagus *Atticus* in tribu *Ægeide* : ubi natus est *Xenophon*.

Ἄρχων, (*passim*) *Archon*; Magistratus apud *Atticos* summus, similis *Venetorum Duci*. Post mortem *Codri*, imminuta est potestas regia, & placuit populo creare *Archontas*, primò *Perpetuos*, deinde *Decennales*, postremò *Annuos*. *Perpetui* erant 13, instituti Ann. 294. (ut computat *Euseb. in Chronicis*) ante Olympiadas, quorum ultimus *Alcmæon* obiit Olymp. 7. *Decennales* 7. Deinde *Annui* Olymp. 24. An. 3. creati sunt, novem unà imperantes : primus propriè *Archon* dicitur, à quo anni atque tempora nominabantur, ut apud *Romanos* à *Consule*; secundus *Rex*; tertius *Polemarchus*; sex reliqui *Thesmothetæ*. *Sigon.* lib. 1. 5.

Ἄστυ, D. 12, &c. *Urbs*. *Athenæ κατ' ἐξοχὴν* ita dictæ. *Astu Latinè* dixit *Terentius Eun.* 5. 6. 17. *Athenæ* in duas partes erant divisæ, *Astu* & *Piræeum*; in hoc plebeii, in illo nobiles habitabant. *Steph. Byz.*

Ἀτίμητον ἀγών, Æ. 73. Judicium, in quo ex legum præscripto nulla certa æstimatio seu mulcta constituta est : sed ipsi judices æstimabant quibus pœnis, aut quâ mulctâ pecuniariâ afficiendi essent qui erant damnati. Aliàs ἀγὼν dicitur Τιμητός. *Harpocration.*

Ἄττης, D. 79. *Attes*. Apud *Phryges* maximè colitur, ut Matris Deûm famulus. *Suid.* Vide plura apud *Natal. Comitem* lib. 1, & 9.

Αὐτο-

INDEX.

Αὐτοπρόπτεις Πρέσβεις, *Æ.* 23. *Legati qui liberam & plenam habebant potestatem*, qui suo arbitrio pro pace agebant, & cùm domum reverterentur, nullis rationibus erant obnoxii. *Suid. Angl.* **Plenipotentiaries.** Sic Σπονδοφόρος dicitur Αὐτοπρόπτης. *D.* 51.

Αφιδνα, *D.* 12. *Aphidna*, Pagus *Atticus* in tribu *Leontide. Steph. Byz.*

Αχαρνεὺς, *Æ.* 44. *Acharnensis. Acharna*, Pagus *Atticus* in tribu *Oeneïde Steph. Byz.*

B.

Βακτηρία, *D.* 61. *virga*, quam tenebant judices. Vide Διωκτήρια.

Βάτταλος, *D.* 55. *Batalus.* Cognomen *Demosthenis*, quòd, cùm adoleſcens eſſet, mulieribus ſe addixerit. Fuit autem *Batalus* tibicen mollis & effœminatus. *Plutarch. in Demoſthene ſub initio.* Ad hoc nomen videtur reſpexiſſe *Æſchines*, cùm ait cap. 61. Λεπτίνης δ' ὁ Δίκωνος ἐπιτριβλίβολος, ὁ τὸν ἀνόμοιον ἔχων ἐπώνυμον Δημοσθένει.

Βοηδρομιὼν, (*paſſim in D.*) *Boëdromion* menſis *Atticus* ita dict. à feſtis *Boëdromiis*, in honorem *Theſei*, qui hoc menſe *Athenienſibus* contra *Amazonas* opem tulit, inſtitutis. *Plutarch. in Theſeo ſub fine.* Βοηδρομιὼν enim eſt idem ac βοηθείων. *Suid.* Vide Μῆνες.

Βουλὴ, (*paſſim*) *Senatus*: duplex verò Athenis erat, alter *Areopagi*, alter *Quingentorum. Argum. Orat. Demoſth. in Androtionem.* Ubi tamen vox [Βουλὴ] per ſe nuda occurrit, ibi *Senatus Quingentorum* ſemper intelligendus eſt. Vide Πεντακόσιοι.

Γ.

Γαμηλιὼν, *D.* 26, &c. *Gamelion*, menſis *Atticus*, *Junoni* ſacer. *Heſych.* ita dictus à *Nuptiis* quæ in eo erant celebratæ. *Euſtath. in Iliad.* Σ. Vide Μῆνες.

Γένη, *Æ.* 9. *Familiæ*, ſeu *Gentes*, erant numero triginta, ſingulæ ex triginta viris conſtabant; ex quibus Sacerdotia, ad ſingulas familias pertinentia, ſorte legebantur. *Suid.* Eos autem Γενήτας dixerunt, non qui genere ac ſanguine inter ſe conjuncti eſſent, ſed qui ex familiis eſſent iis, quæ in Τελετὰς erant conjectæ, ſocietatem inter ſe quandam lege & inſtituto colentes. *Sigon.* lib. 1, 2.

Γέφυρα. *D.* 53. propriè quidem ſunt ſcuta *Perſica*; metaphorè verò quodvis integumentum, ſive ex pellibus ſive aliâ materiâ confectum, ab *Atticis* vocabatur Γέφυρον. *Suid.*

Γραμματεὺς, (*paſſim*) *Scriba.* Erant autem tres, duo à Senatu, unus à Populo electus; primus tabulas & decreta ſervabat, ſecundus leges, tertius Senatui Populoque prælegebat. *Suid. Petitus in Leges Atticas*, lib. 3. tit. 2.

Γραφὴ, (*paſſim*) *De publicis criminibus accuſatio, Actio*; crimina autem, de quibus ſcribi poterat γραφὴ, fuerunt plurima. Γραφὴ παρανόμων, (pro quo nudè ponitur Γραφὴ, *D.* 74.) *violatarum legum actio*, in eum fertur, qui decretum ſcripſit ita ut leges, quæ de decretis ferendis erant, tranſgreſſus eſſet. *Suid.*

INDEX.

Δ.

Δεκελικὸς πόλεμος. *D.* 28. *Decelea*, eſt Pagus *Atticus*; cujus caſtellum initio decimi noni anni *Belli Peloponneſiaci* adversùs *Athenienſes* muniebant *Lacedæmonii*, ex quo multas clades acceperunt *Athenienſes*. *Thucyd.* lib. 7. Adeò celebre fuit hoc caſtellum, ut ab eo *Bellum Peloponneſiacum* (quod inter *Lacedæmonios* & *Athenienſes* geſtum erat) ab ultimâ ipſius parte diceretur *Decelicum*. *Suid.* Accidebat verò, Olymp. 91. Ann. 4. *Sigon. in Temporibus Athenienſium*: & durabat annos novem. *Simſon. in Chronico*.

Δῆμοι. *Æ.* 13. *D.* 36. *Pagi.* Quædam villæ ſunt in *Atticâ* à civibus in deliciis habitæ & frequentatæ: olim Ναυκληρίαι vel Ναυκραρίαι dicebantur, poſtea à *Cliſthene* in Δήμους converſæ. *Ariſtoph. Schol. in Nubibus*, verſ. 37. Lege igitur proviſum erat ut unuſquiſque civis nomini proprio & Patris ſubjungeret nomen *Pagi*; ut Αἰσχίνης Ἀτρομήτου Κοθωκίδης. Δημοφῶν Δημοφῶντος Παιανιεύς. *Petitus in Leges Atticas*, lib. 7. tit. 8. Δῆμος verò ſignificat *univerſum Athenienſium populum*.

Δημοκρατία. (*paſſim*) *Populi principatus.* Complectitur totum illud tempus, quod eſt ab An. 3. Olymp. 24. (*Archontibus* enim decennalibus abrogatis erat inſtituta) uſque ad An. 2. Olymp. 118. quod eſt ſpatium annorum 325. Non tamen inviolata permanſit; ſed *Piſiſtrati*, *Triginta Tyrannorum* aliorumque dominatu interrupta eſt. *Sigon.* lib. 1. 5.

Διαδικασία, propriè dicitur contentio, quâ quidam certant cum iis qui ſunt futuri *Choragi*, propter illos orta quos volunt deſignari, ut ſciant quinam ſint, & quando oporteat eos publicum munus obire. *Suid.* Sed ſæpiſſimè latiùs ſumitur pro quâvis majori *actione* aut judicio, ut *Æſch.* cap. 46.

Διαχειροτονία. *Æ.* 16. *Suffragiorum, quæ à populo feruntur, dijudicatio & quaſi diviſio. Suid.* Διδόναι διαχειροτονίαν τῷ Δήμῳ, ſumitur pro eo quod eſt rogationem vel rem de quâ conſulitur Populi ſuffragiis permittere, ut eam aut ſciſceret aut antiquaret. *Conſtantinus in voce* Διαχειροτονία.

Δικαστήρια. (*paſſim*) *Fora Judicialia*, *Athenis* à *Solone* inſtituta; in quibus populus, non magiſtratus judicabant. Quilibet ex æquo civis poterat eſſe judex, ſine ullo cenſûs diſcrimine, modò eſſet famæ integræ. Erant autem decem, inſcripta ſingula unâ harum decem literarum, Α. Β. Γ. Δ. Ε. Ζ Η. Θ. Ι. Κ. Ii igitur, qui vellent judiciis præſidere, nomina ſua dabant tabellæ inſcriptæ; totidem etiam tabellæ erant, quarum aliæ aliis harum literarum notabantur, pro numero judicum: atque ita fiebat ut prout quiſque hanc vel illam literam ſortiretur, ita huic vel illi foro judex traderetur. His judiciis qui præſidebant, habuerunt authoritatis inſignia Πινακίδιον καὶ Βακτηρίαν, *Tabellam & Virgam*, in quâ ſcriptum erat nomen Δικαστηρίου. *Ariſtoph. Scholiaſt. in Pluto* v. 277. Series autem Δικαστηρίων erat hæc,

Τὸ

Τὸ ἐν Παλλαδίῳ. Τεῖχος.
Τὸ ἐν Δελφινίῳ. Παράδεισον.
Τὸ ἐν Πρυτανείῳ. Τὸ ὅπλα Λύκου.
Τὸ ἐν Φρεαττοῖ. Μυστήρια Διασίεια.
Ἡλιαία. Τὸ Καυκών. Vide *Pauſan.* lib. 1.

Διονύσια, (*paſſim*) *Bacchanalia.* Feſta *Athenis* in honorem *Bacchi* celebrata, alia in urbe ſub initium veris, nempe 16 *Elaphebolionis*, quæ *Majora*; alia in agris autumni tempore, 5 *Poſideonis*, quæ *Minora* & *Lenæa* appellantur. *Ariſtoph. Schol. in Nubibus* verſ. 11. *Theophraſt. in Garrulo.* Hi feſti Dies communi nomine vocantur, *Anthefteria. Sigon.* lib. 1. 4. His feriis agebantur Ludi Scenici, Τραγῳδοὶ Νέοι, in Theatro, quod Baccho erat ſacrum. Vide *Petitum in Leges Atticas*, lib. 1. Hinc

Διονυσιακοὶ Κριταὶ vel Κριταὶ ἐπὶ Διονύσῳ, Æ. 85. *Ludorum Dionyſiacorum Judices.* Decem ex ſingulis tribubus electi. De iis, qui in Tragœdiis & Comœdiis certabant, quique choros cyclicos agebant, ſententiam tulerunt, uter victor evaſerit, præmiumque meruerit. *Petitus in Leges Atticas*, lib. 1.

Διονυσιακὸς Νόμος, Æ. 16. *Lex Dionyſiaca*, ita dict. quòd lata ſit de præconiis, quæ in Theatro *Bacchi* habenda erant.

Δολιχοδρομίους, Æ. 35. Propriè dicitur *ille qui Dolichum currit. Dolichus* autem eſt longi curſûs genus, in vett. ludis exerceri ſolitus: continebat autem 2 ſtadia, ſecundum *Suidam* 24. Δολιχοδρομίους verò hîc accipitur pro eo, *qui curſu pollet.*

Δραχμὴ, *Drachma.* Vide Τάλαντον. *Æſch.* cap. 35. ait, *Oritas attuliſſe Demoſtheni uſuram* δραχμὴν ἀπὸ μιᾶς μνᾶς, *unam in minas drachmam*, vel *pro minâ ſingulâ ſingulis menſibus drachmam pendebant.* Uſitatiſſimus fœnerandi modus erat hæc *centeſima* uſura (mina enim continet 100 *drachmas*) quæ τόκος ἐπὶ δραχμῇ dicitur. *Petitus in Leges Atticas*, lib. 4. tit. 4.

E.

Ἔγκλημα, Æ. 75. D. 75. *Crimen*, ſeu potiùs *libellus accuſatorius. Angl.* **Indictment.** In eo autem ſcribebantur actionis cauſæ ac capita, injuria accepta, damnorumque æſtimatio. Recitabatur à præcone coram judicibus, quamprimum in judicii loco conſediſſent. *Roſſæus in Arch. Att.* lib. 3. 10. Sumitur pro quovis crimine.

Εἰσαγγελία, Æ. 30. D. 6. propriè dicitur *actio* vel *cauſa* de publicis & gravioribus injuriis, à Senatu judicanda. Nulla ſcripta continebat crimina, ſed accuſatoris vivâ voce pronunciabatur. *Roſſæus in Arch. Att.* lib. 3. 4. Siquidem de eâ nullæ leges erant latæ, ex quarum præſcripto in judicium adduceretur. Qui hujuſmodi actionem intendit, niſi quintam ſuffragiorum partem acceperit, 1000 drachmis mulctabatur. *Suid.* Vid. *Petitum in Leg. Attic.* lib. 7. tit. 13.

Ἑκατομβαιών, D. 9. &c. *Hecatombæon*, menſis *Atticus* primus, dict. ab *Hecatombis*, quæ tunc immolabantur. *Suid.* Olim appellatus

erat Κρόνια (i. e.) *Saturnalia. Plutarch. in Theseo.* Vide Μῆνες.

Ἐκκλησία, (*passim*) *Concio*; populi conventus legitimè advocatus rei alicujus publicæ causâ ſuffragio ſuo jubendæ aut vetandæ: hujus arbitrio univerſum populare imperium à *Solone* erat permiſſum. A *Prytanibus*, *Proëdris*, atque *Epiſtatâ* gubernabatur. Convocabatur in diverſis locis, viz. *Foro*, *Pnyce* & *Theatro*. Conciones erant aut Κυρίαι ſeu ordinariæ, quæ ſtatis atque certis diebus unoquoque menſe, quæque de rebus certis habebantur; aut Σύγκλητοι ſeu extraordinariæ, quæ propter aliquod urgens negotium & de rebus incertis vocabantur. Lege plura apud *Sigonium de Republ. Athen.* lib. 2.

Ἐλαφηβολιών, Æ. 24. D. 17, &c. *Elaphebolion* menſis *Atticus*, dict. à feſtis *Elaphebolïis*, in quibus *cervi Dianæ* immolabantur. *Xylander in Append. ad Plutarch.* Vide Μῆνες.

Ἐλευσίς, (*paſſim in D.*) *Eleuſis*, Pagus *Atticus* in tribu *Hippothoontide*. *Steph. Byz.* Nomen adepta ab Heroë cognomine. *Pauſan.* lib. 1.

Ἐνάτη, Æ. 82. *Inferiæ*, *Novendiales feriæ*, à numero dierum ſic dictæ. Nam mos erat apud antiquos ut cadaver domi dies ſeptem ſervaretur, octavo die combureretur, nono denique ſepeliretur: deinde Parentalibus eo die perſolutis & impoſitâ inſcriptione *humatus* dicebatur *mortuus*. *Servius ad Virgil. Æneid.* 5. 64. Unde apud *Horatium Epod.* 17.

Novendiales pulveres.

Ἐπιστάτης Προέδρων, Æ. 16. *Præſidum Præfectus*. Erant autem Ἐπιστάται duo, alter *Prytanum* præfectus, alter *Proëdrorum*. Ille Senatui, hic Concioni præfuit: ille in diem magiſtratum obtinuit, hic in eas tantùm per quas concio fuit habita. In eum uſum creari videtur Ἐπιστάτης *Proëdrorum*, ut cùm *Prytanes* concionem coëgiſſent, *Proëdri* retuliſſent, ipſe populo ſuffragium daret. *Sigon.* lib. 2. 4. Vide Πρόεδροι.

Ἐπώνυμοι, Æ. ibid. *Eponymi*, *decem Heroës*, Ita dict. quòd ab iis Tribus *Atticæ* fuerunt *nominatæ*. Eorum ſtatuæ ponebantur in foro juxta Curiam. *Pauſan.* lib. 1. His ſtatuis affixa erant legum rogandarum aut abrogandarum exemplaria, ut quilibet civis rem tractandam videret. *Roſſæus* lib. 3. 2.

Ἐρεχθηΐς, *D.* 52, &c. *Erechtheïs Tribus*. Vide Φυλή.

Ἑρμαῖ, Æ. 62. *Hermæ*: *Statuæ quadratæ*, *Pauſan.* lib. 4. æneæ, marmoreæ, aut lapideæ, *Mercurium* referentes, unde nomen; habebant baſes elogiis clarorum virorum inſcriptas. Erant in *Gymnaſio* à porticu *Pœcile* (ait *Suidas*) uſque ad *Regiam*, dict. ab *Æſchine* Στοὰ Ἑρμῶν. ibid. Nam & quædam in fanis & viis publicis ponebantur.

Εὐμολπίδαι, Æ. 9. *Eumolpides*: Familia *Athenis*, Sacerdotes *Cereris*, ab illo *Thrace Eumolpo*, qui *Cereris* myſteria in *Eleuſine* primus inſtituit (*Pauſan.* lib. 1.) genus ducentes, eorumque ſacrorum cuſtodes. *Sigon.* lib. 1. 4.

Εὐοῖ, *D.* 79. *Evohe*. Vox *Bacchantium*. Bacchus dictus erat *Evius* & *Evan*: inde Εὐάζειν ſign. *Bacchari*. *Suid.*

Εὐρύ-

INDEX.

Εὐρύβατος, Æ. 44. *Eurybatus*: *Epheſius* quidam qui cùm à *Cræſo* pecunias accepiſſet ut exercitum colligeret, ad bellum contra *Perſas* gerendum, proditor fuit & *Cræſi* pecunias *Cyro* tradidit: inſignis latro. Hinc Prov. Εὐρυβατιάζειν, *inſigniter improbum eſſe. Suid.* Et Εὐρυβάτου στίγμα, *D.* 8. *furtum inſigne.*

Θ.

Θαργηλιών, Æ. 12. *D.* 52. *Thargelion*, menſis *Atticus*, *Apollini* ſacer, quòd hoc menſe θέρει τὴν γῆν (i. e) *calefaciat terram*: itaque feſta erant dict. Θαργήλια. *Suid.* Vide Μήνες.

Θεοκρίνης, *D.* 98. *Theocrines*: primùm Tragœdiarum Actor fuit, deinde Calumniator & Sycophanta. *Harpocrat.* Unde *Demoſthenes* vocat *Æſchinem*, Τραγικὸν Θεοκρίνην.

Θεσμοθέται, Æ. 7, & 16. *D.* 34. *Theſmothetæ*, numero ſex, ex novem *Archontibus*; Legum curam habebant, quas ſingulis annis recenſebant, in multis cauſis judicabant. Poteſtatem habebant convocandi populum, & de rebus publicis decernendi. *Harpocration.*

Θεωρικῶν, Æ. 11. *D.* 35. Οἱ ἐπὶ τῶ Θεωρικῶν, *Theatrali pecuniæ præfecti*: circa *Dionyſia* urbana electi. *Petitus in Leges Atticas*, lib. 3. Sumptus curabant, qui in ludos & ſpectacula impendebantur: à *Pericle* primum inducti. Has verò pecunias non licebat intervertere, atque in alios uſus transferre. Siquidem plus impenſarum in hoſce ludos quàm in Patriæ libertatis vindicias fecerunt. *Sigon.* lib. 4. 3.

Θησεῖον, Æ. 7. *D.* 40. *Templum Theſei.* Duplex autem erat (*Petitus in Leges Atticas*, lib. 1.) unum extra urbem; alterum intra urbem, *Gymnaſio* proximum. *Pauſan.* lib. 1. Poſterioribus enim temporibus Templum *Theſeo* ſtruebant *Athenienſes*, & feſta dedicabant. *Plutarchus, in Theſeo ſub fine.*

Θίασος, *D.* 79. *Thiaſus*; chorus in honorem *Bacchi* inſtitutus. *Suid.*

Θόλος, *D.* 27. *Tholus.* Locus *Athenis* juxta Curiam, in quo *Prytanes* cœnabant & libabant. *Pauſan.* lib. 1. Ita dict. quòd ædificatus eſſet *rotundus. Suid.*

I.

Ἱερομνήμονες, (*paſſim*) *Hieromnemones*; legati *Pylagoris* adjuncti, ad Concilium *Amphictyonum* miſſi; qui *Sacrorum Scribarum* munus explentes, res in Concilio actas in publicas tabulas retulerunt. *Sigon.* lib. 4. 7. Videntur quaſi quidam *Pylagorarum* Præfecti. Vide Ἀμφικτίονες.

Ἱππαρχοι, Æ. 7. *Equitum Magiſtri*: erant autem *Athenis* duo, qui univerſo tribuum equitatui præfuerunt: ita tamen rem equeſtrem gubernabant, ut Στρατηγῶν mandatis atque authoritati parerent *Sigon.* lib. 4. 5.

Ἰσθμια, *D.* 27. *Iſthmia*, Ludi ita dict. ab *Iſthmo Peloponneſi*, cujus in faucibus ad *Neptuni* Templum celebrabantur, inſtituta à *Theſeo* in honorem *Neptuni*, ut *Plutarch. in Theſeo*: *Palæmonis*, ut *Archias*

chias Poëta in Anthologiâ. Vide *Natal. Comitem* lib. 7. 4. Erant autem, ut *Nemea*, Trieterica; renovata erant Olymp. 49. An. 2.

K.

Καδμεία, Æ. 46. *Cadmèa.* Arx *Thebana*, à *Cadmo* conditore ſic dict. Priùs civitas ipſa dicebatur *Cadmèa* (*Pauſan.* lib. 9. *ſub initio*) quæ cùm aucta eſſet, contigit *Cadmèam* Arcem *Thebarum* eſſe. Quod frequens eſt, ita enim *Athenis* & *Carthagine* accidit.

Καναῦ, Æ. 38 *Canaſtrorum feſta*, *Minervæ* ſacra: quòd in iis Virgines duæ (*Pauſan.* lib. 1.) *Canaſtra* ad Deam ferrent, in quibus incluſa eſſent, quæ ad ſacrificium pertinerent; unde dictæ ſunt Καναφόροι. *Sigon.* lib. 1. 4.

Κατηγορία, (*paſſim*) *Actio*; propriè quæ de publicis rebus intenditur, ſicut illa de privatis dicitur Δίκη. *Iſocrat. in Bigis ſub initio.* Inter has autem illud interfuit, quòd in publicis actio cuivis civi conceſſa eſt, in privatis ei tantùm qui ſe læſum eſſe aſſereret. *Sigon.* lib. 3. 1.

Κεραμὶς, vel Κεραμεῖς, Æ. 56. *Ceramis*, Pagus *Atticus* in tribu *Acamantide*; nomen habuit ab *arte figlinâ*, quæ illic exercebatur: Ὁ οἰκ Κεραμέων, *Ceramenſis. Steph. Byz.*

Κῖτιον, Æ. ibid. *Cepi*, urbs ad *Boſphorum Cimmerium* in Inſulâ *Corocondamâ. Harpocrat.* Ita dict. fortaſſe ab *Hortis*, quibus abundabat.

Κήρυκες, Æ. 9. *Præcones*, non ii qui vulgò ſic vocantur, ſed Familia *Athenis*, Sacerdotes *Cereris*, *Sigon.* lib. 1. 4. victimas mactabant, ſilentiumque inter ſacrificandum indixerunt. Ita dict. à *Ceryce Mercurii* fil. *Roſſæus* lib. 2. 8.

Κιρραῖοι, Æ. 36. D. 50. *Cirrhæi*; *Acragallidis* finitimi; qui cùm *Apollinis* numen læſiſſent, bello petiti ſunt, *Cliſthene Sicyoniorum* tyranno Duce. *Pauſan.* lib. 10. Incolæ urbis *Cirrhæ*, quæ ad radicem *Parnaſſi* ſita eſt ad mare, 80 ſtadia à *Delphis* diſtans. *Strabo* lib. 9. Videtur *Æſchines* campum illum, qui huic urbi adjacebat, vocare Κιρραῖον Πεδίον. *Harpocrat.* Bellum autem hoc adversùs *Cirrhæos* geſtum eſt, *Archonte Solone*, Olymp. 46. 3. *Simſon. in Chron.*

Κοθωκίδης, (*paſſim in D.*) *Cothocides. Cothocis*, Pagus *Atticus*; quâ verò ſub tribu numerandus ſit, ſilent Scriptores.

Κοίλη, Æ. 65. *Cœle*, Pagus *Atticus*, in tribu *Hippothoontide. Hofmann. in Lex. Univerſ.* Ὁ οἰκ Κοίλης, *Cœleus*, *Cœles* incola.

Κολλυτεύς, Æ. 44. D. 23. *Collytenſis*: *Collytus* ſeu *Colyttus*, Pagus *Atticus* in tribu *Ægeide. Harpocration.*

Λ.

Λαχών. *Æſchines* cap. 23. objicit *Demoſtheni* quòd Senatum intraret, ἅτε λαχὼν, ἂν' ἐπιλαχών, (i. e.) *cùm neque eſſet delectus ſorte neque ſuffectus*: quia qui Senatores eſſe cupiebant in ſortem conjecti erant; deinde unicuique ſorte ducto alterum ſubſortiebantur, ut ſi prior, quem ſors tulerat, aut mortuus eſſet aut rejectus, qui in ejus locum ſufficeretur non deeſſet. *Harpocrat. in voce* Ἐπιλαχών.

Λιστὴς,

Ἀστὴ, *D.* 26. *Leontis tribus.* Vide Φυλαί.

Ἀρχαί, (*passim*) *Ratiociniorum custodes*; decem numero, sorte delecti, apud quos rationes gesti sui magistratûs referebant οἱ ἐκ ἀρχῆς, intra 30 à magistratu abdicato dies. *Petitus in Leges Atticas*, lib. 3. Pecuniam, quam ex ærario magistratus sumebant, curabant & subducebant. *Suid.* Ab *Euthynis*, qui vocantur, parum diversi. *Sigon.* lib. 4. 3.

Ἀῷος, *D.* 51. *Loüs*, mensis *Macedonum*, *Boëdromioni Attico* respondens (ut *D.* cap. 51.) cum tamen cum *Hecatombæone* confert *Plutarchus in Alexandro*, & *Galenus*. *Hic locum Demosthenis* (ait *Petavius Doctrin. Temp.* lib. 1. 30.) *nisi corruptus est, ut pro Loö vel Boëdromione mensis alius subrogandus sit, asserendum est alterius Cycli lunaris ac popularis anni vitio contigisse, ut sedibus suis emoti menses alienas in stationes invaderent.*

M.

Μαιμακτηριών, *D.* 12. *Mamacterion*, mensis *Atticus*, ita dict. à *Jove Mamacte*. Cùm enim hyems incipiat hoc mense, aër *turbatur*. Μαιμάκτης, *turbulentus. Suid.* Vide Μίνες.

Μαραθών, Æ. 61, 62, 95. *D.* 60. *Marathon*, hod. *Maraſon*; Pagus *Atticus* in tribu *Leontide*; pari spatio ab *Athenis* distans & *Caryſto Eubœæ* opp. *Miltiadis* gloriâ, qui Olymp. 72. An. 3. ingentem *Darii* exercitum profligavit, insignis. *Pausan.* lib. 1.

Μαργίτης, Æ. 50. *Margites*: (i. e.) *stupidus, fatuus* seu *amens. Harpocrat.* Cognomen *Alexandro* à *Demosthene* impositum. *Plutarch. in Demosthene.*

Μῆνες, *Menses.* De mensibus *Atticis*, quo ordine ponendi sint, aut quatenus nostris respondeant, magna inter doctos controversia. Eorum autem Ordo à *Petavio Doctrin. Temp.* lib. 1. cap. 9. sic locatur:

Ἑκατομβαιών,	*September.*	Γαμηλιών,	*Martius.*
Μεταγειτνιών,	*October.*	Ἀνθεστηριών,	*Aprilis.*
Βοηδρομιών,	*November.*	Ἐλαφηβολιών,	*Maius.*
Μαιμακτηριών,	*December.*	Μουνιχιών,	*Junius.*
Ποσειδεών,	*Januarius.*	Θαργηλιών,	*Julius.*
Γαμηλιών,	*Februarius.*	Σκιροφοριών,	*Augustus.*

Mensis in tres *decadas* divisus est: quarum prima Μηνὸς ἱσταμένου, secunda μεσοῦντος vel ἐπὶ δέκα, tertia φθίνοντος. Primus dies dicitur Νουμηνία: secundus deinde δευτέρα ἱσταμένου, & sic deinceps usque ad decimum diem: post quem dicebant, ἕνδεκα ἐπὶ δέκα seu μεσοῦντος, & sic usque ad vigesimum. Deinde ordine retrogrado utebantur, vocantes 21ᵘᵐ diem δεκάτην φθίνοντος, 22ᵘᵐ ἑνδεκάτην φθίνοντος, & sic usque ad trigesimum, qui dicitur ἕνη καὶ νέα seu Τριακάς.

Μητρῶον, Æ. 62. *Metrōum*, Templum apud *Athenienses* insigni magnitudine, *Dorico* opere, magnæ Deorum *Matri* sacrum. *Pausan.* lib. 1. in quo leges conscriptas reposuerunt. *Suidas.*

Μνᾶ, Æ. 35. *Mina.* Vide Τάλαντον.

Μόρα, Æ. 90. aliis Μόρα, *Mora*; ut reddit *Cornel. Nepos* in *Iphicrate*, cap. 2. Celebris erat apud *Lacedæmonios* cohors militaris, in quâ

quâ totius exercîtûs robur; ſicut apud *Macedonas Phalanx*. Continebat autem 500, ut alii 700, ut alii 900 milites. Vide *Hofmannum in Lex. Univerſ. Morum Lacedæmoniorum* interfecit *Iphicrates* apud *Corinthum*, Olymp. 96. An. 4.

Μουνχία, *D.* 31. *Munychia*, Portus *Atticus*, à quo murus 40 ſtadiorum protenditur, *Athenarum* urbem cum *Piræeo* connectens. *Thucyd.* lib. 2. In eo autem erat *Dianæ* Templum & Aſylum, quò confugiebant ii qui in *Piræeo* habitabant, item trierarchi & nautæ. *Ulpian. ad locum hunc Demoſthenis*, cap. 31.

Μουνχιὼν, *D.* 52. *Munychion*, menſis *Atticus*, ſic dict. quòd in eo ſacrificia fierent *Dianæ Munychiæ*. *Suid.* *Diana* autem Templum habuit in *Munychiâ*, quæ portus erat *Athenarum*. *Pauſan.* lib. 1. Vide Μλιὼν.

Μυστήρια, *Æ.* 42. *Myſteria*; quæ & *Initia* & *Theſmophoria* vocantur. *Sigon.* lib. 1. 4. A rege *Erechtheo* in honorem *Cereris* & *Proſerpinæ* inſtituta: in *Eleuſine* celebrabantur, dict. *Magna* & *Parva*, hæc *Proſerpinæ*, illa *Cereri* ſacra. *Petitus in Leges Atticas.*

Μυσῶν λοιμὸς, *D.* 22. *Myſorum prædæ*. Proverbium in eos, qui malè diripiuntur. Finitimi enim populi eo tempore, quo *Telephus* Rex aberat, *Myſos* prædabantur. *Suidas.*

N.

Νέμεα, *D.* 27. *Nemea*, Ludi in *Nemeâ* (ſylvâ quâdam inter *Phliuntem* & *Cleonas Achaiæ* civitates) in honorem *Archemori*, aut, ut alii, *Herculis* celebrati. Erant verò trieterica; celebrari cœpta ſunt Olymp. 53. An. 2. *Simſon. in Chronico.* Vide *Natal. Comitem* lib. 5. 3.

Νύμφαιον, *Æ.* 56. *Nymphæum*, in *Ponto* ſitum (caſtellum vocat *Portus* ad *Suidam in voce* Γύλων) *Athenienſibus* talentum pro annuo tributo pendere ſolitum. Alii dicunt *Nymphæum* eſſe urbem *Tauricæ Cherſoneſi* maritimam, ad *Pontum.*

O.

Οἰνὶς, *D.* 35. *Oeneïs tribus.* Vide Φυλαὶ.

Ολιγαρχία, *Æ.* 3. *Paucorum Principatus.* Quatuor verò erant apud *Athenienſes Oligarchiæ*; prima *Quadringentorum*, *Alcibiadis* tempore, Olymp. 92. An. 1. Secunda *Triginta Tyrannorum*, Olymp. 94. An. 1. Tertia, impoſita ab *Antipatro* Olymp. 114. An. 2. Quarta, à *Caſſandro* Olymp. 115. An. 3. *Sigon. de Athenienſium Temporibus.*

Ολύμπια, *Æ.* 63. *D.* 27. *Olympia*; Ludi in honorem *Jovis* inſtituti An. M. 3174. *Petavius Doctr. Temp.* lib. 13. Quinto quoque anno celebrata juxta *Olympiam Eliæ* civitatem, magno totius *Græciæ* conventu. De authore non convenit; ſed eorum inſtitutio celebris eſt apud Chronologos *Epocha.* Vide *Natal. Comitem* lib. 5. 2.

Ορχήστρα, *Æ.* 20, 58. *Orcheſtra*: Pars Theatri inter ſcenam & cuneos in quâ Senatores ſedebant fabulas ſpectaturi; unde ſumitur pro ipſis Senatoribus, *Juvenal. Sat.* 3. 178.

—— *ſimilemque videbis*
Orcheſtram & populum. ——

Παγκρά-

Παγκράτιον, Æ. 60. *Pancratium*, certaminis genus ex pugilatu & luctâ compoſitum. *Ariſtotel. Rhetor.* lib. 1. 5. *ſub fine.* In eo qui exercebantur adverſarios & pugnis ferire, & comprimere, & continere, & dejicere ſtudebant: calcibus, genibus, dentibus, toto denique corpore utebantur. *Faber. Agoniſtic.* lib. 1. 9, 10. *Pancratii* Specimen vide in *Pauſan.* lib. 8.

Παιανιεὺς, (paſſim) *Paanienſis. Paania Superior & Inferior*, Pagi *Attici* in tribu *Pandionidâ*. Ex horum uno erat *Demoſthenes. Steph. Byz.*

Παιανίζειν, D. 88. *Paana canere*: (i. e.) Hymnos in *Apollinis* laudem. Latiori verò ſenſu ſign. *carmina ob lætitiam decantare, & Deorum laudes celebrare. Suidas.*

Παναθήναια, Æ. 60. D. 34. *Panathenææ, Latinè* dict. *Quinquatria, Minervæ* feſta, *Athenis* ab *Erichthonio* primùm inſtituta & vocata *Athenæa*, poſtmodum inſtaurata à *Theſeo. Pauſan.* lib. 8. Erant autem duplicia, *Quinquennalia* quæ & *Magna*, Æſtate celebrata, *Annua* quæ & *Parva* dicebantur, Vere acta. *Petitus in Leges Aticas.* His feſtis *Athletæ* undique ad certandum convenerunt. *Suid.*

Πανδιονὶς, Æ. 13. D. 9. *Tribus Pandionia.* Vide Φυλαί.

Πάνημος, D. 51. *Panemus* menſis *Corinthiorum, Boëdromioni Attico* reſpondens, utì & *Bœotorum* menſis *Panemus. Macedonum* autem *Panemus* cum *Scirrophorione* confertur. *Petavius Doctrin. Temp.* lib. 1. 30.

Παράλιοι, Æ. 51. *Paralii*: populi qui *maritimam Atticæ* regionem incolebant: *Attici* enim in *Pedieos* ſive *Campeſtres, Diacrios* ſive *Montanos*, & *Paralios* olim diviſi erant. *Suidas.*

Παρεὰς, D. 79. *Parèas* dicitur ſerpens quidam, qui habet magnas & inflatas *genas. Heſych.* Fertur is vel non mordere, vel ſi mordeat, morſu non enecare, ſed demorſam partem ſolùm inflammare, nonnunquam & nihil afferre doloris. *Ætius Med. Tetrabibl.* 4. ſerm. 1. cap. 31.

Πειραιεὺς, Æ. 72. D. 12, 42. *Piræus*; Portus *Athenarum*, priùs Curia. *Pauſan.* lib. 1. Ad oſtia *Cephiſi* fluv. 400 navium capax: diſtabat ab *Athenis* 35 ſtadia: muro à *Themiſtocle* urbi conjunctus. *Thucyd.* lib. 1. Hodie *Porlion.*

Πεντακόσιοι, Æ. 2, 9, &c. *Senatus Quingentorum*, maximæ authoritatis Concilium; ſimile noſtro *Parliamento*. Quinquaginta ex unaquaque tribu ſorte delecti, 30 annos & ſupra nati: inſtituti ſunt ut imperitæ Concionis conſilia gubernarent: univerſam ferè Reipubl. adminiſtrationem obibant: erant autem annui. *Sigon.* lib. 2. 3. Senatus habebatur quotidie, niſi dies eſſet ἀργὸς, quales feſti fuerunt, cùm tota civitas feriaretur. *Petitus in Leges Aticas*, lib. 3. Unde objicit *Æſchines Demoſtheni*, quòd in Senatu conſultandum juberet feſto die *Æſculapii*, cap. 24. Vide Πρυτανεῖς.

Περιῤῥαντήριον, Æ. 58. q. d. *Circumſperſorium, Vas Aquâ luſtrali plenum*, in foribus Templi à *Caſaubono*, in Adyto ab aliis poſitum eſſe dicitur. *Roſſæus* lib. 2. 7. Hâc aquâ Sacerdotes atque æditui eos,

qui intrabant, perſpergebant. *Suid.* Quem morem his verſibus in funere *Miſeni* exprimit *Virgil. Æneid.* 6. 229.

Idem ter ſocios purâ circumtulit undâ,
Spargens rore levi & ramo felicis olivæ;
Luſtravitque viros. ——

Πάλαι, Æ. 44. *Pelex. Peleces*, Pagus *Atticus* in tribu *Leontide. Steph. Byz.*

Πλαταιαί, Æ. 95. D. 60. *Platææ*, urbs *Bœotiæ*: inſignis illo prælio, in quo *Pauſanias Spartanus* & *Ariſtides Athenienſis Mardonium Xerxis* ducem vicerunt, Olymp. 75. An. 2. *Sigon. in Temp. Athen.*

Πνύξ, Æ. 14. D. 17. *Pnyx*; locus concionis apud *Athenienſes*, ſuper rupem fundatus ad mare ſpectans: ita dict. à conſultorum aut ſubſelliorum *denſitate*, quæ Πυκνότης dicitur. *Suidas.*

Ποικίλη, Æ. 62. *Pœcile*, Latinè *Varia*. Porticus *Athenis* clara ſic dict. à Picturarum & Imaginum *varietate. Suidas.* Depicta erat in eâ non tantùm pugna *Marathonia*, ſed & excidium *Trojæ*, & multa alia prœlia, quæ *Athenienſes* cum *Perſis* & *Lacedæmoniis* commiſerant victores. *Pauſan.* lib. 1. In hâc porticu docuit *Zeno Stoicus. Laërtius in Zenone ſub initio.*

Πολέμαρχος, D. 52. *Polemarchus*; unus ex novem *Archontibus*: Belli procurationem peregre obibat: *Sigon.* lib. 1. 5. decem Imperatoribus præerat. Ibid. lib. 4. 5. Vide Στρατηγός. Domi verò inter cives & peregrinos jus dixit. *Suidas.*

Πόλλις, Æ. 80. *Pollis, Spartana* claſſis præfectus, inter *Naxum* & *Paron* à *Chabriâ Athenienſi* victus, Olymp. 100. An. 4. *Sigon. in Temp. Athenienſ.*

Περικοπή, D. 5. *Convicium.* Tranſlatio ducta eſt à Poëtis, qui in *Dionyſiacis pompis* plauſtris vecti, quoſcunque vellent conviciis inſectabantur. *Suidas.*

Προοίμιον, Æ. 24. *Præludium decreti*, cùm quid conſultabatur antequam populus id ſciſceret. Idem fere ac

Προβούλευμα, Æ. 40 *Senatûſ-conſultum* ſeu *præconſultum.* Senatus enim de rebus decernendis (ex *Solonis* inſtituto) conſultabat, priuſquam ad populum perferrentur, ut vitia atque errores, ſiqui ineſſent, ne fortè in fraudem induceretur populus, deprehenderet. Quòd ſi populus hoc conſultum non comprobârit, in annum tantùm valebat. *Sigon.* lib. 2. 3.

Πρυτανεύουσα Φυλή, Æ. 2. *Tribus quæ præſidebat.* Sorte delecta erat Tribus, quæ in concione præſideret: quæque opem legibus & populari ſtatui adverſùs improbos Oratores afferret. *Sigon.* lib. 2. 4. & *Æſchines in Timarch.* Non eadem eſt ac Πρυτανεύουσα φυλή.

Πρυτανεῖα, Æ. 28, 48. *Prima ſedes.* Iis autem, qui honorem hunc adepti ſunt, licebat & in Curiâ & in Concione & in quovis alio conventu illos, qui ſedes occupâſſent, dimovere, atque ibi aſſidere. *Sigon.* lib. 2. 4. Hoc jus Orphanis eorum, qui pro patriâ erant interfecti, indultum erat.

Πρυτάνεις, (*paſſim*) *Curiæ Præſides*; decem erant. Ut enim Πρυτανεῖα

in

in 5 Hebdomadas, ſic *Prytanes* in 5 decurias, quò faciliùs expedirentur conſilia, diviſi erant. Prima decuria imperabat in 1am Hebdomadem, ſecunda in ſecundam, &c. Dicebanturque illi decem, qui in ſuâ Hebdomade præerant, Πρόεδροι. Hi verò inter ſe ſortiebantur imperia ſeptem illorum Hebdomadis Dierum, quibus præerant: quo fiebat ut è decem ſingularum Hebdomadum *Proëdris* tres ſupereſſent, qui in ſuum non imperarent diem. De his diſcrepant Authores; ſed hanc ſententiam ſequitur *Author Argumenti in Androtionem Demoſth.* & *Ulpianus* ad *Midiam.* pag. 2. Vide *Sigon.* lib. 2. 3. Fuerunt & alii *Proëdri*, numero novem ex ſingulâ tribu, præter Πρυτανεύοντα, delecti, ut Concioni præſiderent. *Harpocrat. Petitus in Leges Atticas*, lib. 3.

Πρόνοια, *Æ.* 36, 38. *Provida*, *Minervæ* Epitheton; πρὸ τοῦ ἀσυλαίου ab *Herodoto* lib. 8. cap. 37. dict. Πρόναος. Alii dictam volunt, ἀπὸ τοῦ πρὸ τοῦ ναοῦ ἱδρύσθαι, *quòd ante templum collocaretur*, quaſi *Protemplaris. Suidas.*

Πρυτανία, *Æ.* 11. *Imperium Prytanicum*, quod ſingula Tribus alternatim exercebat: durabat autem dies 35, ſeu 5 Hebdomadas. Πρυτανεία autem quatuor priorum tribuum explebat dies 36. *Suidas.*

Πρυτανεῖον, *Æ.* 66. *Prytaneum*; locus *Athenis* in quo Judices & Magiſtratus conſultabant: in eo etiam alebantur publice Orphani & bene meriti de Republ. qui honos habebatur maximus. *Suidas.*

Πρυτάνεις, (*paſſim*) *Prytanes*, *Reipublicæ Principes & Rectores*; Decima pars Senatûs *Quingentorum*, qui Rempubl. adminiſtrabant. Quia enim multitudo 500 ægrè poterat congregari, idcirco in decem claſſes pro ratione tribuum dividebatur Senatus; quæ, aliæ aliis ſuccedentes, 35 dies imperabant. Sortes autem ducebantur, quænam Tribus in primâ Πρυτανεία, quænam deinde in ſecundâ, &c. imperaret. Tribuſque quæ imperium exercebat dicebatur Πρυτανεύειν. *Suid. Sigon.* lib. 2. 3. *Auctor Argumenti in Androtionem Demoſthenis.*

Πυανεψιών, *D.* 35. *Pyanepſion*, menſis *Atticus*, dict. à feſtis *Pyanepſiis* in honorem *Apollinis* hoc menſe celebratis. Fabas enim, quæ Πύανα dicuntur, elixant hoc feſto. *Suid.* Vide *Μίνως.*

Πύθια, *Æ.* 93. *D.* 27. *Pythia*, *Ludi quinto quoque anno*, in honorem *Apollinis*, in *Pythio Macedoniæ* loco celebrati, quòd *Pythonem* ſerpentem interfecerat. Prima quinquennalis *Pythias* celebrabatur Olymp. 48. An. 3. *Simſon. in Chronico.* His præerant *Amphictyones.* De authore non convenit inter Scriptores. Vide *Natal. Comitem* lib. 4. 10. & lib. 5. 2.

Πυλαγόραι, *Æ.* 37, 38, &c. *Pylagoræ.* Vide Ἀμφικτύονες.

Πυλαία, *Æ.* 39, 40. *D.* 50, 51. *Conventus Pylæus.* Vide Ἀμφικτύονες.

P.

Ῥαμνούσιος, *D.* 9, 17. *Rhamnuſius. Rhamnus*, Pagus *Atticus* in tribu *Æantide*; *Steph. Byz.* à *Marathone* ſtad. 60. *Oropum* verſus. *Pauſan.* lib. 1. Ita dict. à *Rhamnis* ibi naſcentibus. *Euſtath. ad Dionyſii* Περιήγησιν 456.

Ῥήτορες, (*passim*) *Oratores*: Decem apud *Athenienſes* lecti erant, ut in Concione & Senatu publicam cauſam, re poſcente, defenderent, à *Solone* inſtituti. Vocabantur & Συνήγοροι, *Advocati*. *Sigon.* lib. 4. 6.

Σ.

Σαβοῖ, *D.* 79. *Vox Bacchantium*. *Sabi* vocabantur à *Thracibus* ii qui *Sabazio* initiabantur. *Sabazius* autem ſecundum nonnullos idem eſt ac *Bacchus*. *Suid.* Corruptum videtur ex Εὐοῖ. *Hen. Stephan. in Theſaur.*

Σαλαμὶς, *Æ.* 61. *D.* 60. *Salamis*, Inſula ſinûs *Saronici*; prælio celebris, in quo *Themiſtocles Athenienſis* & *Eurybiades Spartanus Xerxis* copias fuderunt, Olymp. 75. An. 1. *Sigon. in Temp. Athen.*

Σανίδιον, *Æ.* 67. idem videtur ac Εγκλημα: *Tabella, in quâ accuſationis capita deſcripta erant*. Vide Εγκλημα.

Σκιροφοριὼν, ſeu Σκιροφορίων. *Æ.* 12. *B.* 55. *Scirrophorion*: menſis *Athenienſium* ultimus; dict. à *Scirâ Minervæ* feſtis hoc menſe celebratis, in quibus Σκίαι (i. e. *Umbracula & Scenæ*) ad ambulandum fiebant. *Suidas*. Vide Μὴν.

Σούνιον, *D.* 12. *Sunium*, hod. *Capo delle Colonne*: Pagus *Attiæ* in tribu *Leontidi*, ſupra *Marathonem*. *Steph. Byz.* Huic adjacet Promontorium ejuſdem nominis. *Pauſan.* lib. 1.

Στρατηγεῖον, *Æ.* 46. *Prætorium*: Tabernaculum Imperatorum, in medio caſtrorum poſitum. *Suidas*. In hoc loco de rebus militaribus conſultabant.

Στρατηγοὶ, (*paſſim*) *Exercitûs Imperatores*: qui deni fuere ex ſingulis tribubus ſinguli, à populo in diebus Comitialibus, qui anni vertentis ultimi erant, (*Roſinum. in Lex. Univerſ.*) delecti. Priùs omnes æquali erant imperio, ita ut ſinguli diem ſuum per vices imperarent: iis autem adjunctus erat *Polemarchus* undecimus, ut ſi fortè illi paribus inter ſe ſententiis de belli ratione contenderent, ipſe in alteram partem inclinans omnem dubitationem eximeret. Poſtea autem unus tantùm aut duo aut tres pro temporis neceſſitate miſſi ſunt; quos dixerunt Στρατηγοὺς ἐπὶ τὰ ὅπλα: cæteri domi officiis ad militiam ſpectantibus vacabant. *Sigon.* lib. 4. 5.

Σύγκλητος, *D.* 12, &c. Vide Ἐκκλησία.

Σύμβολον, *D.* 60. *Signum*, quod Judices *Dicaſterium* ingredientes capiti impoſitum gerebant. *Ulpian. ad locum.*

Συμμορίαι, *D.* 30. *Claſſes* ſeu *Curiæ*: quæ *Athenis* erant viginti. In has verò Claſſes ſoli divites, & qui pecunias conferre poterant ad Reipubl. uſus, conjecti erant. Centum viginti ex unaquâque tribu electi erant, ita ut ſingula Claſſis contineret homines 60. Rurſus hi mille & ducenti in duas partes diviſi erant, ſexcentorum hominum utramque: ut altera pars ex ditioribus, altera ex minùs divitibus conſtaret: eæque rurſus in duas, ut eſſent quatuor, unaquæque trecentorum virorum; ita qui ab alterutrâ parte erant, his primis tricenis ditioribus adhærerent. *Ulpian. ad Olynthiacam ſecundam, ſub fine.* Poſtea legem tulit Demoſthenes, ut trecenti locupletiſſimi cives triremes ſuis ſumptibus inſtruerent. Vide *Budæum de Aſſe*, lib. 5.

Συνδικοι, *D.* 42. Συνδικοι apud *Atticos* dicebantur ii, qui Reipubl. patrocinantur; qui aut ad leges ſuadendas, aut ad Rempubl. apud exteras civitates defendendam ſunt electi. *Sigon.* lib. 4. 6. Poſt exactos Tyrannos inſtituti erant. *Harpocrat.*

Συνεδρίου, *Æſch.* cap. 38. ait *Callias* perfeciſſe μὴ Συνεδρίου Αθηναίων Χαλκιδέας, *ne Chalcidenſes in communi Concilio Athenis convocato adeſſent.* Superbè ſe gerentibus *Lacedæmoniis*, ſocii defecerunt, *Athenienſes*, *Chii*, *Rhodii*, *Byzantii*, *Mitylenæi*, Olymp. 100. An. 4. *Simſon. in Chronico.* Hi igitur κοινὸν Συνέδριον inſtituerunt, in quo delecti ex unaquaque civitate conſultarent. Convenerat autem inter ipſos, ut conſeſſus ille *Athenis* haberetur. *Diodor. Sicul.* lib. 15. Progreſſu temporis veriſimile eſt alios *Athenienſium* fœderatos in hoc Concilium cooptatos, quales *Eubœi* & *Cerſobleptes*; ut indicat *Æſchines.* Igitur cap. 33. & 34. pro [*Græcorum Concilii jus*] reponendum eſt [*Sociorum Concilii jus*] id enim hîc ſign. Συνεδρίαν.

Συνήγορος, *Confeſſor* aut *Conſiliarius. Æſch.* cap. 27. videtur accipi pro eo qui ab alio delegatus eſt, ut vices illius in conceſſu, ad quem mittitur, gerat.

Συντελεῖς, *D.* 30. *Contributores.* Trierarchi, qui plures ſimul unius navis inſtruendæ curam gerebant, Συντελεῖς vocabantur. Ipſa verò res, Συντέλεια (i. e.) *tributi*, ſeu *pecuniæ collatio. Suidas.*

Σφηττός, *D.* 55. *Sphettius. Sphettus*, Pagus *Atticus* in tribu *Acamantidâ*: dict. à *Sphetto Trœzenis* fil. *Steph. Byz.*

T.

Τάλαντον, (*Puſſim.*) De monetis valdè diſcrepant Authores: ſed Talentum *Atticum* à pleriſque dicitur valere apud nos libras 175. Conſtat ſexaginta minis: juxta illud *Favini*,

Cecropium ſupereſt poſt hoc docuiſſe talentum,
Sexaginta minas, ſeu vis ſex millia drachmas,
Quod ſummum docti pondus perhibetur Athenis.

Mina autem continet 100 drachmas, noſtrâ monetâ lib. 58. den. 4. Drachma valet 7 denar.

Τριάκοντα, *Æ.* 62. *Triginta Tyranni.* Cùm *Lyſander Spartanus Athenienſes* viciſſet, diſſolutâ *Democratiâ*, Triginta viros eligi juſſit, quibus Reſpublica gubernaretur, Olymp. 94. 1. *Xenoph. Græc. Hiſt.* lib. 2. Hi abuſi imperio, alios expulerunt, alios interfecerunt. A *Thraſybulo*, anno ſequente, ſublati. *Juſtin.* lib. 5. cap. 9. & 10.

Τριηραρχία, *Æ.* 9, 80. *D.* 30, 31. *Triremium Præfecti*: Armamenta triremis & victum remigibus ex ſuis ſumptibus dabant; ſinguli ſingulis ſuis triremibus earundemque remigibus imperabant. *Sigon.* lib. 4. 5. Cui muneri obeundo diuſſimi quique aſſignabantur. Aliquando autem erant duo, qui navem unà inſtruerent, aliquando tres aut plures. *Suid.* Vide *Petitum in Leges Atticas*, lib. 3. & *Budæum de Aſſe*, lib. 4. Tempus *Trierarchiæ* legitimum annus fuit. Vide Συμμορία.

Τριττύς, *Æ.* 13. *Trieus* ſeu *Curia*; *tertia pars tribûs.* Singula autem Τριττὺς in 30 Γένη diviſa erat. *Harpocrat.* Vide Φυλή.

Υ.

Ὑδρα κλεψύδρα, Æ. 66. In Judiciis erat *Clepſydra*, vas foratum, in quod aquam infundebant, eamque fluere ſinebant uſque ad foramen; quæ cùm effluxiſſet, nihil amplius dicere licebat. Unde *Demoſth.* cap. 45 ἐν τῇ ἐμῇ ὕδωρ λαλεῖν. Quâ in re ne fraus eſſet adhibita, aſſedit quidam miniſter, dict. Ἐφύδρης, qui aquæ æqualitatem accuſatori & reo infundebat. *Sigon.* lib. 3. 4.

Υης, D. 79. *Hyes. Bacchi* Epitheton: quòd ei ſacrificatur, *tempore pluvio. Suidas.*

Ὑπομηνία, D. 30. vocabatur dilatio judicii, cùm quis aut peregrinationem aut morbum aut aliquid hujuſmodi cauſaretur, jurejurando interpoſito ſe poſtea ad judicium acceſſurum. Et hoc facere dicebatur Ὑπόμνυσθαι. *Suidas.*

Φ.

Φαληρεύς, D. 12. *Phalereuſis. Phalerum*, Pagus *Atticus* in tribu *Antiochide*, *Suid.* & navale. *Pauſan.* lib. 1. Ex hoc natus eſt *Demetrius* ille *Phalereus*, *Theophraſti* diſcipulus.

Φιλιππίζειν, Æ. 42. Vox eam habens vim, ut *Latinè* vix reddi poſſe putârit *Tullius*: ita enim ait lib. 2. *Divinat. Section.* 57. *Demoſthenes quidem, qui abhinc annos prope 300 fuit, jam tum* Φιλιππίζειν *Pythiam dicebat*, (i. e.) *quaſi cum Philippo ſacere.*

Φλυεύς, (*paſſim in D.*) *Phlyenſis. Phlyia*, Pagus *Atticus* in tribu *Cecropide. Steph. Byz. Euripidis* Poëtæ patria. *Suidas.*

Φρεαρρίθιος, (*paſſim in D.*) *Phrearrhius. Phrearrhi*, Pagus *Atticus* in tribu *Leontide*, ab Heroë *Phrearrho* dict. *Steph. Byz.* Ex hoc ortus eſt *Neocles*, *Themiſtoclis* pater. *Plutarch. in Themiſtocle.*

Φρυνώνδας, Æ. 44. *Phrynondas*: Hoſpes *Athenienſis* belli *Peloponneſiaci* tempore, inſignis impoſtor. Ab eo improbi vocantur *Phrynondæ. Suidas.*

Φυλαί, (*paſſim*) *Tribus.* A *Cecrope* inſtitutæ erant quatuor; deinde à *Cliſthene*, Olymp. 66. An. 1. pulſis *Piſiſtratidis*, decem ſunt factæ noviſque nominibus vocatæ. Quò fit, ut numerus plerorumque Magiſtratuum ſit denus. *Sigon.* lib. 4. 1. Eæ autem à decem Heroibus, qui poſtea Ἐπώνυμοι ſunt dicti, appellantur. Tribus verò hæ ſunt,

Κεκροπὶς, *à Cecrope*,
Ἐρεχθηὶς, *ab Erechtheo*,
Πανδιονὶς, *à Pandione*,
Αἰγηὶς, *ab Ægæo*,
} *Athenienſium Regibus.*

Ακαμαντὶς, *ab Acamante*, *Theſei* filio.
Λεοντὶς, *à Leonte Athenienſi.*
Ἱπποθοωντὶς, *ab Hippothoonte Neptuni* fil.
Αντιοχὶς, *ab Antiocho Herculis* fil.
Αἰαντὶς, *ab Ajace Telamonis* fil.
Οἰνηὶς, *ab Oëneo Pandionis* fil.

Jul. Pollux lib. 8. 9.

His additæ ſunt duæ alteræ, Ατταλὶς quæ poſteo Ἀτταλὶς, & Δημητριάς;

φυὰς quæ poſtea Πολιμαὶς vocabatur. *Plutarch. in Demetrio, ſub initio.* Singula Tribus in tres Curias, quas Τριττύας vocant, erat diviſa.

Φυλὴ. Æ. 62, 63, 65. *Phyle.* Pagus *Atticus* in tribu *Oeneïde, Tanagræ* finitimus; *Strabo* lib. 9. ab *Athenis* 100 ſtad. diſtabat; in eâ caſtellum erat valde munitum; quod *Thraſybulus* contra Tyrannos occupavit. *Steph. Byz.*

Φωκικὸς Πόλεμος, Æ. 47. D. 7. *Phocenſe Bellum* quod & *Sacrum* vocatur; *Phocenſes* enim cùm Templum *Delphicum* ſpoliâſſent, & campum *Cirrhæum* excoluiſſent, in *Amphictyonum* Concilio damnati ſunt, & à *Locris* & *Bœotis* finitimis populis bello petiti Olymp. 106. An. 2. tandem, cùm variâ fortunâ per decennium dimicâſſent, à *Philippo Macedone* victi ſunr. *Diodor. Sicul. Hiſtor.* lib. 16.

X.

Χαιρώνια, Æ. 21, 62. *Chæronea.* Celebris illa apud *Chæroneam* pugna, in quâ *Philippus Thebanos* & *Athenienſes* fudit, commiſſa erat, Olymp. 110. An. 3. *Simſon. in Chronico.*

Χειροτονία, Æ, 7. D. 9. *Suffragiis creare.* Χειροτονία, *Manuum porrectio,* ſuffragium, nimirum ut in quem plures manum ſuſtuliſſent, quemque ejuſmodi voluntatis indicio probâſſent, is magiſtratum adeptus diceretur. Ad leges etiam jubendas & decreta de Republ. ſciſcenda adhibebatur. *Sigon.* lib. 4. 1.

Χορηγὸς, Æ. 20. *Ludi præfectus* ſeu *editor,* qui *Dionyſiis* & *Panathenæis choros* curabat & ducebat: victum etiam ſaltantibus ſuppeditabat. Deſignabat autem Χορηγὸς ſingula Tribus ſuos. Maximus hujus officii & honor & præmium. *Sigon.* lib. 4. 4. Pro chororum varietate erant quoque diverſi. Alii enim præfuerunt.

Χοροῖς κυκλικοῖς, Æ. 85. *Choris Cyclicis,* ſeu *orbicularibus*; quos & *Dionyſiacos* appellant *Athenienſes.* Solus *Dithyrambicus* chorus erat *Cyclicus,* cæteri enim ferè Τετράγωνοι. Aliquando ſolutis, aliquando conſertis manibus ſaltabant. *Hofmannus in Lex. Univerſ.* Variis flexibus in numerum ſe movebant, quos nominabant Στροφὰς, Ἀντιστρόφους, & Ἐπῳδούς. *Lyrici* enim Poëtæ cum tibiis & choris verſus ſuos canebant, quos ideo appellat *Ariſtophanes in Numb.* 332.

Κυκλίων χορῶν ἀστροβούμενος.

Χρηματίζειν, D. 53. *de rebus ad Rempublicam ſpectantibus conſultare, deliberare.* Unde Χρήματα dicuntur πράγματα, *res, negotia.*

Ψ.

Ψήφισμα, (*paſſim*) *Decretum, plebiſcitum*: tempori ac neceſſitatibus populi accommodatum; nullis receptis legibus adverſari debet. *Petitus in Leges Atticas.* Erant etiam Senatûs Ψηφίσματα (dict. etiam Προβουλεύματα) ſine conſenſu populi ſcripta; quæ ſi in Concione populi non promulgarentur, ejuſque ſuffragiis confirmarentur, non erant pluſquam annua: ſin populi accederet calculus, diutiùs valebant. Scribebant non tantùm *Prytanes,* ſed & alii Senatores. *Sigon.* lib. 2. 3. Hujus autem ſcribendi ratio ea fuit,

ut

ut Oratoris aut Senatoris, qui ſciſceret, & Tribûs *Prytaneatum* gerentis nomen ei affigeretur. Ut eſt in *Demoſth.* cap. 9. *Archonte Mneſiphilo, Hecatombaionis die ultimo, Pandionidâ tribu Prytanicum poteſtatem exercente, Demoſthenes Demoſthenis F. Paeanienſis retulit* &c. *Sigon.* lib. 2. 4.

MVSEVM
BRITAN
NICVM

FINIS.

M. T. Ciceronis de Oratore ad Q. Fratrem Dialogi, ſeu Libri Tres, cum Interpretatione ac Notis quas in Uſum Sereniſſimi Delphini Edidit *Jacobus Prouſt*, e Societate Jeſu. *Oxonii*, è Typographeo Clarendoniano, *An. Dom.* 1714. Impenſis *Stephani Fletcher* Bibliopolæ.

17/115